

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

45 inci Birleşim

27 . 12 . 1999 Pazartesi

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	403
II. - GELEN KÂĞITLAR	404
III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	405
A) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS ARAŞTIRMASI VE MECLİS SORUŞTURMASI ÖNERGELERİ	405
1. — Malatya Milletvekili Namık Hakan Durhan ve 38 arkadaşının, Malatya-Kayseri yolu üzerinde bulunan tütün deposunda meydana gelen yangın konusunda Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/111)	405:407
IV. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	407,515
1. — 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/550) (S. Sayısı : 211)	407:457, 461:514, 515:618
A) MALİYE BAKANLIĞI	407:457, 457:460
1. — Maliye Bakanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi	407:457, 457:459
II. — Maliye Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı	407:457, 459:460
2. — 1998 Mali Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/509, 3/362) (S. Sayısı : 209)	407:457, 618:620

3. — Katma Bütçeli İdareler 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/551) (S. Sayısı : 212) 407:457,620:627
4. — 1998 Mali Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/510, 3/363) (S. Sayısı : 210) 407:457,627:628
- V. — AÇIKLAMALAR VE SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR** 514
1. — Sivas Milletvekili Abdülhalif Şener'in, İstanbul Milletvekili Mustafa Verkaya'nın 15 inci madde üzerinde sorduğu soru sırasında gruplarına sataşması nedeniyle konuşması 514

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 11.00'de açılarak beş oturum yaptı.

Birinci, İkinci ve Üçüncü Oturum

Bazı milletvekillerine, Başkanlık tezkeresinde belirtilen sebep ve strelerle izin,

Kahramanmaraş Milletvekili Ali Doğan'a ödenek ve yolluğunun,

Verilmesine ilişkin Başkanlık tezkereleri ile,

25.12.1999 tarihli gelen kâğıtlarda yayımlanan ve aynı gün dağıtılan 306 sırasayılı Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununa Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının 48 saat geçmeden gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 2 nci sırasına, 24.12.1999 tarihli gelen kâğıtlarda yayımlanan ve aynı gün dağıtılan 305 sırasayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının bu kısmın 3 üncü sırasına alınmasına;

28.12.1999 Salı günü 13.00-14.00 saatleri arası çalışmalarına ara verilmemesine, günlük bütçe programının tamamlanmasından sonra gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 4 üncü sırasına kadar olan işlerin bitimine kadar çalışma süresinin uzatılmasına;

Genel Kurulun 30 Aralık 1999 Perşembe gününden itibaren çalışmalarına onbeş gün ara verilmesine ilişkin Danışma Kurulu önerisi,

Kabul edildi.

2000 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarılarının (1/550; 1/551; 1/509, 3/362; 1/510, 3/363) (S. Sayıları : 211, 212, 209, 210) görüşmelerine devam olunarak;

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı,

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü,

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı,

2000 malî yılı bütçeleri ile 1998 malî yılı kesinhesapları üzerinde bir süre görüşüldü.

Saat 18.00'de toplanmak üzere, birleşime 16.05'te ara verildi.

Ali İliksoy

Başkanvekili

Cahit Savaş Yazıcı

İstanbul

Kâtip Üye

Hüseyin Çelik

Van

Kâtip Üye

Dördüncü, Beşinci Oturum

2000 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Malî Yılı Genel ve Katma Bütçeli İdareler ve Kuruluşlar Kesinhesap Kanunu Tasarılarının (1/550; 1/551; 1/509, 3/362; 1/510, 3/363) (S. Sayıları : 211, 212, 209, 210) görüşmelerine devam olunarak;

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı,

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü,

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı,

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
Sağlık Bakanlığı,

Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü,

2000 mali yılı bütçeleri ile 1998 mali yılı kesinhesapları kabul edildi.

1. — 17 Haziran 1999 tarihleri arasında Cenevre'de yapılan 87 nci Uluslararası Çalışma Teşkilâtı (ILO) Genel Konferansında kabul edilen 182 sayılı "En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi" ile aynı adla anılan 190 sayılı Tavsiye Kararı ile ilgili olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı tarafından bütçe müzakereleri sırasında Türkiye Büyük Millet Meclisine bilgi sunulacağına ilişkin Başbakanlık tezkeresi okundu; Uluslararası Çalışma Teşkilâtı Anayasası gereğince, tezkere eki üzerinde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Yaşar Okuyan tarafından Genel Kurula bilgi verildi.

27 Aralık 1999 Pazartesi günü saat 11.00'de toplanmak üzere, birleşime 00.19'da son verildi.

Murat Sökmenoğlu
Başkanvekili

Hüseyin Çelik
Van
Kâtip Üye

Melda Bayer
Ankara
Kâtip Üye

Cahit Savaş Yazıcı
İstanbul
Kâtip Üye

II. — GELEN KÂĞITLAR

No. : 57

27.12.1999 PAZARTESİ

Yazılı Soru Önergesi

1. — Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, restore edilen Bursa-Temen yeri mevkiindeki Atatürk Köşktüne yapılan harcamaya ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından yazılı soru önergesi (7/1086) (Başkanlığa geliş tarihi : 16.12.1999)

Meclis Araştırması Önergesi

1. — Malatya Milletvekili Namık Hakan Durhan ve 38 arkadaşının, Malatya-Kayseri yolu üzerinde bulunan tilitin deposunda meydana gelen yangın konusunda Anayasanın 98 inci, İhtüztüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/111) (Başkanlığa geliş tarihi : 24.12.1999)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 11.00

27 Aralık 1999 Pazartesi

BAŞKAN : Başkanvekili Mehmet Vecdi GÖNÜL**KÂTİP ÜYELER : Mehmet AY (Gaziantep), Mehmet ELKATMIŞ (Nevşehir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 45 inci Birleşimini en iyi dileklerle açıyor, saygılar sunuyorum.

Sayın milletvekilleri, 2000 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçe Kesinhesap Kanunu Tasarıları üzerindeki görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğiz; ancak, görüşmelere başlamadan önce, Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Bir Meclis araştırması önergesi vardır; okutuyorum:

III. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS ARAŞTIRMASI VE MECLİS SORUŞTURMASI ÖNERGELERİ**

1. – *Malatya Milletvekili Namık Hakan Durhan ve 38 arkadaşının, Malatya-Kayseri yolu üzerinde bulunan tütün deposunda meydana gelen yangın konusunda Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/111)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Malatya-Kayseri yolu üzerindeki (şehir merkezine 22 kilometre mesafede) Vagon Fabrikası sahasında bulunan 48 000 metrekairelik Vagon Fabrikası binası 1999 yılı Mayıs ayında tütün deposu olarak kullanılmak üzere Tekel Genel Müdürlüğü tarafından kiralanmıştır.

Depoya Adıyaman, Samsat, Kâhta ve Besni'den gelen tütünler istiflenmiştir.

Henüz belirlenemeyen bir sebeple bahsi geçen yerde çıkan yangınla yaklaşık 10 trilyonluk tütün ve 5 trilyon civarında da binada meydana gelen zararın kamuoyuna doyurucu bir şekilde anlatılıp spekülasyonların kaldırılması amacıyla, Anayasanın 98 inci Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

1- Namık Hakan Durhan	Malatya
2- Hasan Basri Coşkun	Malatya
3- Ahmet Çakar	İstanbul
4- Mükerrrem Levent	Niğde
5- Mükremin Taşkın	Nevşehir
6- Mustafa Haykır	Kırşehir
7- Aydın Gökmen	Balıkesir
8- Hasan Çalış	Karaman
9- Mesut Türker	Yozgat

10- Melek Denli Karaca	Çorum
11- Süleyman Coşkuner	Burdur
12- Yalçın Kaya	İçel
13- Mehmet Telek	Afyon
14- Ayhan Çevik	Van
15- Müjdat Kayayerli	Afyon
16- Mehmet Kaya	Kahramanmaraş
17- Mustafa Yaman	Giresun
18- Mustafa Zorlu	Isparta
19- Mihrali Aksu	Erzincan
20- Htseyin Akgül	Manisa
21- İrfan Keleş	Çankırı
22- Salih Erbeyin	Denizli
23- Abbas Bozyel	Iğdır
24 - Osman Müderrisoğlu.	Antalya
25. İsmail Hakkı Cerrahoğlu	Zonguldak
26. Lütfi Ceylan	Tokat
27. Cezmi Polat	Erzurum
28. Hasari Güler	Adıyaman
29. Bekir Ongun	Aydın
30. Mustafa Gül	Elazığ
31. Mülcahit Himoğlu	Erzurum
32. Seydi Karakuş	Kütahya
33. Birol Bütüköztürk	Osmaniye
34. Nidai Seven	Ağrı
35. Ali Halaman	Adana
36. Hasan Kaya	Konya
37. Adnan Fatin Özdemir	Adana
38. Arslan Aydar	Kars
39. Mehmet Metanet Çulhaoğlu	Adana

Gerekçe: Yangın 17.12.1999 saat 16.00 sıralarında çıkmış Malatya'daki tüm itfaiye ekiplerinin müdahalesine rağmen söndürülememiştir. Tekelin yangın söndürmeyle ilgili hiçbir önleminin olmadığı, hatta depo ve çevresinde su bulunmadığı görülmüştür.

Yangın tarihinde 203 921 balyada 6 772 171 kilogram tütün bulunduğu ve bedelinin 4 877 141 000 000 TL olduğu Tekel yetkililerince belirlenmiştir.

Tütün deposunda olay günü 77 işçinin çalıştığı, yine Tekelin 16 koruma görevlisinin yangın esnasında görev başında oldukları Tekel İşletme Müdürü Orhan Berber tarafından beyan edilmiştir. Maddî zararın 15 trilyonu aştığı sanılmaktadır.

Malatya halkımızdan aldığımız bilgiler ışığında, Tekel Başmüdürlüğü, Sigara Müdürlüğü, Yaprak Tütün İşletme Merkez Müdürlüğü olmak üzere 3 bölümden oluşan kuruluşlar hakkında şüpheli şekilde tütün alımlarının yapıldığı duyulmuştur. Toplanan tütünlerin düşük kalitede olanların yüksek kalite olarak gösterildiği, dolayısıyla yüksek fiyatla satıldığı, elde edilen gelirin net olarak gösterilmediği söylenilmektedir.

Tekel mamullerinin dağıtımının özelleştirilmesinden sonra, dağıtımı yapan ortaklardan birisinin de Sigara Fabrikası Müdürlüğünün oğlu olduğunu, Tekel mamullerine zam yapılacağı öğrenildiği zaman bir iki gün önceden ürünlerin satışa sunulmadığı, hatta son zamlarda üç gün önce satışın durduğunu söylenilmektedir. Başmüdür tekelleşmeyi önlemek amacıyla satışa devam etmesi gerekirken, bugüne kadar 1 kilogram dahi Tekel tütün satmamıştır.

Sigara imalatında kayıtlara geçmeyen kaçak sigara üretildiği söylentileri yaygındır.

Sigara fabrikasına yük getiren 44 AC 717 plakalı kamyon şoförünün yükü teslim etmesinden sonra fatura koçanından 1 adet fatura çalındığını, yine aynı şekilde 44 DH 750 plakalı kamyon şoföründen de 5 adet fatura koçanının çalındığı ve akıbetinin ne olduğu bilinmemektedir. Bu olay yerel TV'de de gündeme gelmiştir.

Bütün bu hususların Meclis zemininde sağlıklı bir şekilde incelenip araştırılması bakımından bir Meclis araştırması açılmasında yarar görülmektedir.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önerge, gündemdeki yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki öngörüleme, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Şimdi, bütçe görüşmelerine başlıyoruz.

Program uyarınca, onördüncü tur görüşmeleri yapacağız.

Öndördüncü turda, Maliye Bakanlığı bütçesi ile gelir bütçesi yer almaktadır.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. – 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/550) (S. Sayısı : 211) (1)

A) MALİYE BAKANLIĞI

1. – Maliye Bakanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

II. – Maliye Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

2. – 1998 Mali Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/509, 3/362) (S. Sayısı : 209)

3. – Katma Bütçeli İdareler 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/551) (S. Sayısı : 212)

4. – 1998 Mali Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/510, 3/363) (S. Sayısı : 210)

(1) 211, 212, 209, 210 S. Sayılı Basmayazılar 19.12.1999 tarihli 37 nci Birleşim tutanağına ekliktir.

BAŞKAN – Komisyon?.. Hazır.

Hükümet?.. Hazır.

Sayın milletvekilleri, bildiğiniz gibi, 1.12.1999 tarihli 27 nci Birleşimde, bütçe görüşmelerinde soruların, gereksiz olarak, yerinden sorulması ve her tur için soru-cevap işleminin 20 dakikayla sınırlandırılması kabul edilmiştir. Buna göre, turda yer alan bütçelerle ilgili olarak soru sormak isteyen milletvekillerinin, görüşmelerin bitimine kadar, sorularını sorabilmeleri için, şifrelerini yazıp, parmak izlerini tanıttıktan sonra, ekrandaki söz isteme butonuna basmaları gerekmektedir. Mikrofonlarındaki kırmızı ışıklar yanıp sönmeye başlayan milletvekillerimizin söz talepleri kabul edilmiş olacaktır. Tur üzerindeki görüşmeler bittikten sonra, soru sahipleri, ekrandaki sıraya göre, sorularını yerlerinden soracaklardır. Soru sorma işlemi 10 dakika içerisinde tamamlanacaktır. Cevap işlemi için de, yine, 10 dakika süre verilecektir. Cevap işlemi 10 dakikadan önce bittiği takdirde, geri kalan süre için, sıradaki soru sahiplerine söz verilecektir.

Bilgilerinize sunulur.

Şimdi, gelir bütçesiyle ilgili 2 nci maddeyi okutuyorum:

Gelir Bütçesi

MADDE 2. – Genel Bütçenin gelirleri bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (32 460 000 000 000 000) lira olarak tahmin edilmiştir.

BAŞKAN – Öndördüncü turda, grupları ve şahısları adına söz alan sayın üyelerin isimlerini okuyorum: Doğru Yol Partisi, Samsun Milletvekili Sayın Kemal Kabataş, Bingöl Milletvekili Sayın Necati Yönder; Fazilet Partisi, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan, Balıkesir Milletvekili Sayın İsmail Özgün; Anavatan Partisi, İstanbul Milletvekili Sayın Aydın Ayaydın, Manisa Milletvekili Sayın Ekrem Pakdemirli; Milliyetçi Hareket Partisi, Kars Milletvekili Sayın Arslan Aydar, Adana Milletvekili Sayın Ali Halaman, Ankara Milletvekili Sayın Hayrettin Özdemir, İçel Milletvekili Sayın Yalçın Kaya; Demokratik Sol Parti, Sakarya Milletvekili Sayın Ramis Savaş, Kırklareli Milletvekili Sayın Necdet Tekin.

Şahıslar adına; lehinde, Ankara Milletvekili Sayın Eyyüp Sanay; aleyhinde, Sivas Milletvekili Sayın Abdüllatif Şener.

Şimdi, ilk konuşma, Doğru Yol Partisi Grubundan Samsun Milletvekili Sayın Kemal Kabataş'a ait.

Buyurun Sayın Kabataş. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreyi eşit mi kullanacaksınız efendim?

KEMAL KABATAŞ (Samsun) – 15'er dakika.

BAŞKAN – 15'er dakika.

DYP GRUBU ADINA KEMAL KABATAŞ (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Maliye Bakanlığı bütçesi üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum; sözlerime başlamadan önce, Yüce Heyetinizi saygularıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bütçeler, hükümetlerin gelecek bir yıl içerisinde gerçekleştirecekleri ekonomik, mali ve sosyal politikaların uygulama aracıdır. Hükümet politikaları ve hükümet icraatları bütçeler içerisinde yansır; bütçeler, bu icraatların, bu önceliklerin, bu politikaların uygulanmasında çok önemli ve hukukî açıdan çok önemli sonuçlar yaratan belgelerdir.

2000 yılı bütçesi, bu anlamda, Uluslararası Para Fonuyla imzalanmış olan stand-by anlaşmasının ve bu anlaşmanın içerdiği programın yansıtıldığı bir bütçedir. Bizim bildiğimiz, klasik anlamda, öteden beri hükümetlerin programlarını yansıtan değil, IMF ile üzerinde uzlaşmış olan stand-by anlaşmasının ve stand-by programının yansıtıldığı bir uygulama bütçesidir.

IMF programındaki kısıtlamalar, aynen bütçeye yansıtılmış, âdeta bütçe, IMF programının bir eki haline dönüştürülmüştür. IMF'nin enflasyonla mücadele programı olarak ortaya koyduğu, disinflation program olarak ortaya koyduğu bu programda, bütçe birinci derece önemli bir doküman haline gelmiş, bütçe dengeleri, bu programın dengeleriyle adeta çakıştırılmıştır.

2000 yılı bütçesine yansıyan programın, IMF ile üzerinde mutabık kalınan stand-by programının, üç temel unsuru vardır, bu program üç temel unsura dayanmaktadır. Unsurlardan birisi ve en önemlisi; kamu sektörü temel fazlası yaratılması diye tarif ettiğimiz, kamunun faizler dışındaki gelirleriyle harcamaları arasındaki mukayesede, gelirlerin harcamaları açacak şekilde artırılması, harcamaların düşürülmesi ve bir gelir fazlası yaratılması esasına dayandırılmıştır ve bu programın; yani, gelir fazlası yaratılması, kamu sektörü temel fazlası yaratılması programının, yapısal reformlarla desteklenmesi ve kalıcı bir orta-uzun vadede yapıya dönüştürülmesi benimsenen ikinci unsur olmuştur. Üçüncü unsur, gelir politikası dediğimiz, toplumda çalışan, üreten herkesin gelirini, bir anlamda kısma, bir anlamda satın alma gücünü daraltma, budama operasyonunun tanımı olarak ortaya konmuş olan gelir politikasıyla desteklenmiş sıkı para ve kur politikalarıdır.

Biraz önce, temel fazla oluşturma unsuruna göre 2000 yılı bütçesi dizayn edilmiştir diye ifade ettim. Bu unsur, bütçe harcamalarında kesintiye gidilmesini, kısıtlama yaratan gelir politikalarıyla desteklenmesini ifade ediyor. Bunun, bu teknik tanımın içerisinde yatan realite şudur: IMF Stand-by anlaşmasının bütçeye yansımalarını bu çerçevede değerlendirmek ve detaylı bir şekilde ortaya koymak ihtiyacı vardır.

Bütçede faiz dışı fazla yaratma operasyonu, unsuru, yaklaşımı -gayri saffı millî hâslaya, oran olarak- IMF stand-by sözleşmesinde -Türkiye ile imzalanan sözleşmede- açık ve net şekilde yer almıştır. Buna göre, Türkiye, 2000 yılında, konsolide bütçede, millî gelire göre, yüzde 5,6'lık -faiz hariç- fazla yaratacaktır. Bunun anlamı, 6,7 katrilyonluk fazla yaratılmasıdır; yani, 21 katrilyonluk faizleri bir kenara koyacaksınız -bunlar, geçmiş yıllardan yaratılmıştır, finansal yüküdür- bunun dışında, 2000 yılında, harcamalarınızı olabildiğince daraltacaksınız, gelirlerinizi olabildiğince artıracaksınız ve bütçeniz, bu anlamda, 6,7 katrilyon fazla verecek; bütün senaryo buna dayandırılmıştır ve bu senaryoyu desteklemek üzere, IMF, ortaya bir enflasyon hedefi koymuştur; bu enflasyon hedefi yüzde 25'tir; yani, şu anda yüzde 67'lerde olan enflasyon, 2000 yılı sonunda yüzde 25'e çekilecektir, TEFİE bazında da yüzde 20'ye çekilecektir. Bu senaryo iki temel veriye dayalıdır. Bu verilerden birisi -az önce ifade ettiğim- temel bütçe fazlasıdır. Bunun anlamı şudur: 2000 yılında, devlet, bütçe içerisinde, 25,8 katrilyonluk harcama yapacaktır ve 32,5 katrilyonluk da gelir sağlayacaktır; bundan çıkan sonuçta 6,7 katrilyonluk fazla olacaktır. Bu fazla, çok büyük ölçüde, içborç stokunun düşürülmesinde, küçültülmesinde kullanılacaktır; faizler düşecektir, dışarıdan kaynak gelecektir.

Şimdi, bu senaryonun içerisinde vatandaş nerede; bu senaryonun içerisinde üretici nerede; bu senaryonun içerisinde memur nerede, çiftçi nerede? Yani, harcamaları 25'te, gelirleri 32,5 katrilyonda tutmanın pratik anlamı nedir, bunlara işaret etmek istiyorum.

21 milyon çalışan var Türkiye'de; tarım kesiminde, kendi işini, gücünü yapanlar dahil, emeğiyle geçinen 21 milyon insan var, 6 milyon da emekli var. Ücret ve maaş artışları, bu kesim için, IMF'nin temel dokümanı olan anlaşmada, yüzde 25 enflasyona endekslenmiştir.

2000 yılında, hiçbir çalışan, hiçbir emekli, yüzde 25'ten fazla ücret artışı, ücret geliri elde etmeyecektir; bunu, bütçeyle yapmanız gayet kolay. Karşınızda emekliler var, çalışanlar var, memurlar var, kamuda çalışanlar var; bunları, Bütçe Kanununda yazdığınız hükümlerle, koyduğunuz oranlarla kesip atabiliyorsunuz. Geriye kalan ne; geriye kalan özel sektörde çalışanlar, tarımda çalışanlar. Özel sektörde çalışanların ücretlerini, IMF, kamunun ücretlerine endekslemek, bu yönde bir uygulamayı başlatmak için seferber olmuş vaziyette. Herkese, devlet örnek gösteriliyor. Sendikal sistem, özel sektörde ücret belirleyen sendikaların, toplu sözleşme sistemini askıya alması ve ücret artışlarını IMF dokümanına endekslemesi isteniyor; onlar da, yüzde 25'lik ücret artışı sınırlanması içerisinde kalacaklar.

Tabii, olay bununla bitmiyor, tarımda çalışanlar -tarım kesimi- tarım reformu adı altında, beklenen enflasyon, hedeflenen enflasyon diye bilinen yüzde 25'lik enflasyon hedefine göre, ücret artışına, fiyat artışına zorlanıyor. Değerli milletvekilleri, bunlar, çok açık ve net şekilde, IMF dokümanında yer alıyor.

Tanımlarıyla, yüzdeleriyle ve sonuçlarıyla bakın neler var; tarımda destekleme, 1999 yılına göre, 2000 yılında yüzde 50 oranında daraltılacak. Tümüne rakam olarak baktığımızda, 2,4 katrilyondan; yani, milli gelirin yüzde 3'ünden, 1,2 katrilyona indirilecek. Bu kesin ve bağlayıcı hüküm, hükümetin altında imzası olan taahhüdü.

Gelirler politikası burada da uygulanacak, tarımda çalışanların gelirleri kademeli olarak düşürülecek; nasıl düşürülecek -bunlar anlatılmış, buğday fiyatları verilmiş- buğday fiyatları, Chicago'daki kayıtlı fiyatlara, koté edilmiş fiyatlara bağlanacak ve 85 000 liradan az olmayacak, 92 000 lira düzeyinde olacak. Yani, bu yıl 80 000 lira olan buğday fiyatları gelecek yıl 92 000 lira olacak. Aşağı yukarı, anlaşmadaki rakamların teretmesi bu ve çiftçi bununla, gerçekten, ne hale gelecek hep beraber göreceğiz.

Şekerpancari 2000 yılında yüzde 25 fiyat artışı alacak. Bu da anlaşma metninde açık yazılmış. 2000'den sonra destekleme yok. Şeker Şirketine devlet bir miktar para verecek, ondan sonra, Şeker Şirketi ticarî esaslarla pancar fiyatlarını belirleyecek ve üreticinin ekim alanlarını da buna göre kısıtlayacak.

Devam ediyoruz: Daha gerisinde 13 tane birlik üyesi olan, yaklaşık 730 000 ortağı bulunan tarım satış kooperatif birliklerinde 2000 yılında, fındıktan, pamuğa, zeytine, tiftiğe kadar yer alan bütün ürünlerde destekleme uygulaması sona eriyor. Ne olacaktır?.. Yapılacak iş gayet basit. Hükümet taahhüt etmiştir; 2000 yılı Mart ayına kadar birliklerle ilgili bir yasa tasarıyı getirecektir Genel Kurula, Genel Kurul bu tasarıyla birlikleri, artık, tam bağımsız ve otonom yapacaktır; ama, devletten para vermeyecektir. Bunlar, pamuk üreticisine, fındık üreticisine -Fiskobirlikte- kendi güçlerine göre fiyat verecekler, kendi güçlerine göre bu sistemi yöneteceklerdir. Bunu kabul edilebilir, uygulanabilir, taşınabilir görmüyorum.

Sadece, 2000 yılında, 410 trilyon lira, birliklerin bu yılki borçlarını ödemeleri ve kendilerini yeniden yapılandırılmaları için bütçeden para aktarılacak. Getirilen sistem bu. Eğer, Türkiye'deki sistemi biz biliyorsak; eğer, Türkiye'de 750 000 ortaklı bu sistem, desteklemesiz, devletten destek-siz yaşayabilecekse, bunun yaşayıp yaşamayacağını hep beraber göreceğiz. Hükümet burada hiçbir taahhütte bulunmuyor; sadece, onlara bağımsız statü kazandırmak için IMF'ye taahhütte bulunuyor.

Yine devam ediyor kesinti; sübvansiyonlu krediler, yani Ziraat Bankası kredileri yarı yarıya azaltılıyor. Bu yıl 1 katrilyon düzeyinde olan bu rakam 2000 yılında 500 trilyona indiriliyor. Çiftçiye, bundan böyle tarımda destekleme kredisi yok; Ziraat Bankası, çiftçinin bankası olmaktan çıkarılıyor.

Yaklaşık -21 milyon artı 6 milyon- 27 milyonluk çalışana, üretimi ilgilendiren konularda, IMF'yle böylesine ağır hükümler içeren ve uygulaması hemen hemen imkânsız taahhütler altına imza atan hükümet, bu kısıntılara, bu büyük daraltmaya, bu büyük fakirleştirmeye muhatap olan kesimlerle hiçbir şekilde görüşme, konuşma ve uzlaşma ihtiyacında olmadığını ortaya koyuyor. IMF, bütün ayrıntılara müdahale ediyor, kurulanmış rakamlar veriyor; ama, hükümet, Türkiye'de bu programa muhatap olacak 17-18 milyon çalışana hiçbir şekilde muhatap olmuyor. Konuyu detayda görüşmeyi, bu konuda uzlaşma sağlamayı bırakın; maalesef, Ekonomik ve Sosyal Konseye götürüp genel bir değerlendirme yapmak ihtiyacında bile olmuyor. Sadece basını kullanıyor veya sadece basın aracılığıyla, bunun, tek, vazgeçilmez kurtuluş yolu, çözüm yolu olduğunu söylüyor ve çok iyi sonuçta; yani, enflasyon yüzde 25'e düşecek, hayalleriniz gerçekleşecek noktasında getirilen bu zor tabloyu gizliyor, bunun arkasında yatan büyük sıkıntıyı, büyük zorluğu ifade etmiyor.

2000 yılı bütçesinin tutturulabilmesi için, hükümet, 11 milyar dolar dışarıdan kaynak bulmak zorunda. Bu 2000 yılı bütçesinin tutturulabilmesi için, hükümet, bunlara ilaveten, yaklaşık 11 milyar dolarlık özelleştirme yapmak zorunda ve bunun da 7,3 milyar dolarlık kısmını, bütçenin kullanımına, bütçedeki borç ödemelerinin, itfalarının kullanımına sunmak zorunda.

Türkiye'de yaşıyoruz, eğer bu rakamlar doğruysa, Türkiye, bu ölçüde bir özelleştirmeyi yapabiliyorsa, bu sorunun çözümünde önemli bir adım atmış olacaktır; ama bu programda, bu boyutta bir özelleştirmenin nasıl yapılacağını, ben biliyor ve kendi anlayışıma göre çözebiliyor değilim.

Türkiye'de bütün bu program uygulanırken, çok geniş bir program bütçe dışında, KİT'ler, bankalar, görev zararları, fonlar, hepsi bir konsolide kamu açığı fazlası şeklinde tanımlanacak, devletin tümünü kucaklayacak, kamunun tümünü kucaklayacak bir mali disiplini derhal yürürlüğe koyacağız.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de böyle bir mali disiplini, böyle bir uygulamayı yönetecek idare var mı; kim yönetecek?..

KİT'leri, konsolide bütçeyi, bankaları, görev zararlarını, kredi teşviklerini, mahalli idareleri, belediyeleri sıkı bir disiplin altında kim tutacak ve bu sistem içinde 8 milyar dolarlık fazlayı kim yaratacak? Eğer bütün bunlar olabiliyorsa, bu program yürütülebilme yönünden şans verilebilecek bir programdır diye değerlendirilebilir.

Bütün bunları yaparken, IMF kendisi ne yapıyor; IMF üç yıl için 4 milyar dolarlık bir taahhütte bulunuyor. 2000 yılı, en fazla kaynak kullanımına ihtiyaç duyduğumuz, en fazla desteğe ihtiyaç duyduğumuz bir yıl. IMF'den gelecek 1 kıtsur milyar dolar, sadece Merkez Bankasına destek sağlıyor. Bu, bütçeye değil, kamunun kullanımına değil, sadece rezervlerini artırmada Merkez Bankasına sağlanmış bir destek. Buna ilaveten, Dünya Bankası 3 milyar dolarlık bir taahhütte bulunuyor. Böylece, bu iki kurumdan, 2000 yılı içerisinde, bu kadar kaynağa ihtiyacı olan Türkiye, sadece 1 milyar dolarlık fiilî bir kullanım imkânı elde edecek gibi görünüyor.

BAŞKAN – Sayın Kabataş, süre yarlandı.

KEMAL KABATAŞ (Devamla) – Bağlıyorum Sayın Başkan.

Şuna işaret etmek istiyorum: Güneydoğu Asya'daki krizde, Güney Amerika ülkelerindeki krizde, âdeta bir seferberlik havasıyla, onlarca milyar dolarla, bu ülkelerdeki krizi aşmaya, bu programları uygulamaya destek veren uluslararası kuruluşlar, Türkiye'de parasal destekten çok sadece kredilite desteği, hükümetin açık ve cömert taahhütlerini doğru bulduklarından ibaret bir yeşil ışık yakma desteğini göstermiştir. Faturanın tamamı, yükün tamamı, Türk insanının, Türk çiftçisinin, Türk esnafının, Türk köylüsünün üzerindedir değerli arkadaşlarım.

Şunu söyleyerek bu konuşmamı tamamlamak istiyorum. Bir bayram ve festival havası içerisinde yürürlüğe konulan ve tek çözüm olarak takdim edilen IMF programı, stand-by anlaşmasından beklenen sonuçların alınmaması gerçekten, hepimiz için, millet için, ekonomi için, devlet için bir felaket olacaktır. Tanrı'nın, hepimizi, ülkemizi bu felaketten korumasını diliyorum.

2000 yılı bütçesinin halkımıza, devletimize hayırlar getirmesi temennisiyle Yüce Heyetinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kabataş.

İkinci söz, Bingöl Milletvekili Sayın Necati Yönder'im.

Buyurun Sayın Yönder.

DYP GRUBU ADINA NECATİ YÖNDAR (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının gelir bütçesi üzerinde Grubum adına görüşlerimi sunmak üzere söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, şahsım ve Grubum adına hepinize en içten saygılarımı sunuyorum.

Hükümet, bütçe tasarısını, tek başına değil, IMF uzmanlarıyla birlikte hazırlamıştır; tasarı, onların isteği doğrultusunda bu hükümet tarafından dikte edilmiştir. Bunun çok açık kanıtı, IMF tarafından onaylanan stand-by anlaşmasında yer almaktadır. Söz konusu metnin 21 inci maddesinde, 2000 yılı bütçesinin, Plan ve Bütçe Komisyonu ve Parlamento tarafından onaylanmasının, stand-by düzenlemesi konusundaki talebin IMF İcra Direktörleri Kuruluna sunulması için önkoşul olduğu ifade edilmiştir. Bu ifade, bütçenin de IMF tarafından hazırlandığının açık kanıtıdır.

Bu, Yüce Meclisin hür iradesinin ipotek altına alınmasından başka bir şey değildir. Bunu madem yapıyorsunuz, herkes de biliyor zaten, bari böyle resmen yazmayın. Maalesef, bu, aynı zamanda, bu ülkenin yetiştirdiği ve bu ülkede yaşayan ekonomistlerin, değerli bürokratların ve yöneticilerinin ve hatta sayın vekillerin düşünemediği ve göremediklerini, Mr. Cottarelli'nin bir haftalık Türkiye ziyaretinde doğru olarak tespit ettiğinin ikrarıdır. Bu durumdan hicap duyduğumu ifade etmek isterim. Bu arada, Mösyo Cottarelli'yi de tebrik etmek lazım.

Esasen, sadece bu bütçe kanunu tasarısı hakkında konuşmak pek anlamlı olmayacak. Bu nedenle, tasarının yanına, IMF'ye sunulan niyet mektubunu, onaylanan stand-by anlaşmasını da koyup öyle konuşmak lazım; zaten, ikisi de aynı şey.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin ihtiyacı olan verimli, adil, yaygın bir vergi sistemiyle, sağlıklı kamu geliri ihdas edilmesi gerekir. Kayıtdışı ekonominin kayıt altına alınması, vergi oranlarının makul bir seviyeye indirilerek, vergiye karşı direncin azaltılması, sermaye ve stokların enflasyona karşı korunması, her türlü harcamaının matrah tespitinde gider olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

Sayın Maliye Bakanımız, 3 Kasım 1999 tarihinde, Plan ve Bütçe Komisyonundaki 2000 yılı bütçe sunuş konuşmasında, 4444 sayılı Kanunla ilgili olarak, ekonomik koşulların işletmeler üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak, işletmelere taze kaynak sağlamak ve malî bünyelerini güçlendirmek için önlemler alındığını ve bu çerçevede geçici vergi oranının düşürüldüğünü, vergilendirme döneminin altı aya çıkarıldığını, Emlak Vergisinde gerekli değişikliklerin yapıldığını ifade etmiştir. Verginin ekonomik ve sosyal boyutunun, en az fiskal yönü kadar önemli olduğunu söylemişlerdir.

Daha 3 Kasım'da bunları söyleyen Sayın Bakanımız, hemen ardından, deprem vergilerini -depremle bir ilgisi olmadığını herkes biliyor ya- çıkarmak için çalışmaya başlamış ve 26 Kasım'da bu vergi kanunu çıkarılmıştır. Bu vergi kanununun getirdiği yükleri sıralamaya gerek yok.

Şimdi, Sayın Bakana sormak lazım: Bu vergileri de, ekonomik koşulların işletmeler üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak, işletmelere taze kaynak sağlamak ve malî bünyelerini güçlendirmek için mi getirdiniz? 3 Kasım'dan 26 Kasım'a kadar ne değişti de, birden bire, işletmelere taze kaynak sağlamak ve malî bünyelerini güçlendirmekten vazgeçip, yağmur gibi vergi yağdırdınız? Yoksa, birileri, işletmelere taze kaynak sağlamak ve malî bünyelerini güçlendirmek için yeni vergiler ihdas edin mi dedi?!

Geçici verginin dönemini altı aya çıkardınız. Güzel, iyi de yaptınız; ama, uygulayamayacaksınız; çünkü, IMF'ye sözünüz var. Bakın, stand-by'nin 16 ncı maddesinde ne diyorsunuz: "Bakanlar Kurulu, 2000 yılının ilk üç ayı içinde 4444 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ikinci paragrafında kendisine verilen yetkiyi -bu yetki nedir; vergilendirme dönemiyle ilgilidir- 1 Temmuz 2000'den geçerli olmak üzere kullanacaktır." Yani, gayri safî millî hâsılının yüzde 0,4'ü kadar gelir toplanması eklenmektedir.

Yani, geçici vergi dönemini, IMF'ye verilen söz gereği 1.7.2000'den itibaren tekrar üç aylık yapacaksınız. Şimdi, önce geçici vergi bir yıllıktı, siz, üç aylık yaptınız, sonra altı aylık yaptınız; şimdi de, 2000 yılında yarısını altı aylık, yarısını üç aylık yapacaksınız.

Bütün bu uygulamaları yapan hükümet, stand-by'nın 46 ncı maddesinde, IMF'ye, vergi sistemi ni daha etkin ve adaletili hale getirmek için net ve basit yasalar ve diğer mevzuatla desteklemiş bir vergi sistemi oluşturacağını söylüyor. Maalesef, bu sözler ile uygulamalar bağdaşmıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; vergilemeye, yalnızca devlete değil ekonominin tümüne kaynak yaratan bir amaç olarak bakmak gerek. Yani, bir yandan, devletin masrafları karşılanacak, öte yandan, ekonominin üretim kapasitesi genişletilecek. Şu halde, vergiyle toplanılan paranın israf edilmemesi ve üretim ile yatırımda caydırıcı etkiler yaratmaması şarttır.

Türkiye'deki vergi yapısı bu amaçla kullanılabilecek bir niteliğe sahip değil, tersine, gelir ve servet dağılımını bozup, üretken yatırımlardan ve en önemlisi istihdamdan caydırıcı özellikler taşıyor.

Mesela, vergi oranları, kişi başına gelir düzeyine göre çok yüksek. Yeteri kadar vergi toplanamamasının nedeni, kazançlara uygulanan vergi oranları değil, verginin bir türlü yaygınlaştırılmamasıdır. Şu halde, oranları yükseltmek veya yeni vergiler koymak çare değildir.

Bu konuda yapılan araştırmalar, yeni sanayileşen ülkeler arasında da vergi oranları görece olarak düşük bulunanlarda kişi başına gelirin, vergi oranları yüksek olanlardan çok daha hızlı büyütüldüğünü gösteriyor.

Ayrıca, vergi oranları düşük olan ülkelerde büyüme daha hızlı olduğundan ve gönüllü mükellef sayısı giderek arttığından, toplam vergi gelirleri daralacağına genişlemiş ve kamu açıkları kapanmıştır. Diğerlerinde ise, yüksek vergiler büyümeyi yavaşlatıp, mükellefi bezdirdiğinden, vergi hâsılatı artacağına azalmış ve kamu açıkları büyümüştür. Yani, kısaca şunu demek istiyorum: Yüksek vergiler, hem ekonomide etkinliği azaltmış hem de gelir ve kaynak dağılımını bozmuştur.

Aynı maddede, Maliye Bakanlığının, halihazırda, tam otomasyon da dahil olmak üzere, vergi idaresinin etkinliğini artıracak birkaç iddialı projeye girişmiş bulunduğu ifade edilmektedir. Otomasyon projesi yıllardır devam etmektedir. Merkezde bir yönetim, bilgi ve karar destek sistemi oluşturulmasına ilişkin çalışmalar da yıllardır mevcuttur, bu hükümet tarafından girilmiş değildir. Bunun dışındaki, vergi idaresinin etkinliğini artıracak, kendilerince girilen birkaç iddialı projenin ne olduğunu açıklarlarsa, biz de bilgilenebiliriz.

Bu bütçe tasarısında, vergi gelirlerinin 2000 yılında 1999 yılına göre yüzde 66,3 oranında artması öngörülmektedir. Şimdi, 2000 yılı enflasyon hedefine bakıyorsanız yüzde 25; yani, enflasyon yüzde 25 olacak, ama, vergi gelirlerini yüzde 66,3 oranında artıracaksınız. Örneğin, toplam Kurumlar Vergisi tahsilatını yüzde 110, Katma Değer Vergisi tahsilatını yüzde 91 artıracaksınız; bu, vergi gelirlerinde yüzde 41'lik reel artış demektir. Peki, bu nasıl olacak? Üstelik, Marmara Bölgesinde, deprem felaketi yaşanan illerimizde, bugüne kadar vergi gelirlerinin yaklaşık yüzde 15-16'lık kısmı tahsil edilmekteydi ve devlet bu gelirlerin önemli bir kısmından da mahrum kalacaktır.

Bu durum birkaç şekilde açıklanabilir; ya enflasyon ve gelir artışı hedefleriniz samimi değildir, ya da yeni vergiler ve daha yüksek vergi oranları uygulayacaksınız, gecikmiş vergi atacaklarını hızla tahsil edeceksiniz. Ancak, bu alacakların çok büyük bir bölümü de, zaten, kamu kuruluşlarından olan alacaklardır.

Eğer tahminleriniz doğruysa, buradan çıkan sonuç, vergi oranlarının yükseltileceği ve ilave yükler getirileceğidir ya da tahminleriniz gerçekçi değil, hayal ürünüdür; bunun, başka türlü izahı olamaz. Biliniz ki, bu halkın, daha, ilave getirilecek, vergi yükünü kaldıracak hali kalmamıştır. Her şeye doğru teşhis ve çözüm üreten IMF yetkilileri, acaba, bunu görmediler mi; ya da gördüler, söylemediler mi?

Diğer taraftan, vatandaş, artık, ödediği veya ödeyeceği verginin nereye gittiğine bakmakta, bunun hesabını istemektedir. Bunun cevabı bellidir. 1999 yılında, içborç faizlerinin vergi gelirlerine oranı yüzde 68'dir; yani, toplanan her 100 birim verginin 68 birimi devletin faiz ödemelerine gitmiştir. 2000 yılında bu oranın, yüzde 82,5 olacağı tahmin edilmektedir; yani, sizin getirdiğiniz bu bütçede toplanacak her 100 birim verginin 82,5 birimi faiz ödemelerine gidecektir. Mükelleflerin 2000 yılında ödeyecekleri vergiler, şimdiden ipotek altındadır. Bu durum, mükelleflerin vergi verme isteklerini kırmaktadır.

Öte yandan, Maliye Bakanlığının mevcut teşkilat yapısı ve çalışanlarının içinde buldukları durum da, bu derecede gelir artışının mümkün olmadığını ortaya koymaktadır. Bilindiği üzere, taşra teşkilatında istihbarat işlemlerinin ve vergi denetimlerinin, bölgesel düzeyde daha etkin sürdürülmesini sağlamak üzere, Ankara, Adana, Antalya, Erzurum, İzmir ve Samsun İllerinde Gelirler Bölge Müdürlükleri kurulmuştur. Ne var ki, bu bölgeler dışında da kurulması gereken bölge müdürlükleri halen kurulamamıştır. Acaba, bölge müdürlükleri, beklenen hizmeti gerçekleştiremedikleri için mi yenileri kurulamıyor; yoksa, başka bir nedeni mi var? Bilmek istiyoruz.

Sayın Bakanımız, Komisyonadaki bütçe sunuş konuşmasında, bir vergi sisteminin başarısı için önkoşulun, güçlü bir vergi idaresi olduğunu, etkin bir vergi idaresi olmadıkça, kanunlar çok mükemmel olsa bile, sistemin başarılı olamayacağını ifade etmişti. Bu, son derece doğrudur; ancak, yine, bu konuda hükümetin söyledikleriyle, yaptıkları uyusmamaktadır. Maalesef, yıllardır olduğu gibi, idarede etkinlik denilince, yöneticilerin aklına, sadece, bilgisayar ve otomasyon gelmektedir. İnsan faktörü, çalışanlar hep unutulmaktadır. Unutmamak gerekir ki, çalışanlarınızı motive etmediğiniz, onları hak ettikleri seviyede yaşatmadığınız sürece, sadece, otomasyon harcaması yapmakla kalırsınız. Bugün, Maliye Bakanlığı personeli, haftasonu, bayram tatili demeden büyük özveriyle çalışmaktadır. 25 Aralıkta, sabah 8.30'da geldiler, 17.30'da gittiler, tüm vergi daireleri açıldı; hepiniz biliyorsunuz.

Kamununun 657 sayılı Kanun kapsamındaki diğer personeli gibi, onlar da yüzde 15 zammı mahkûm ve zor durumdadırlar.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, devlet, milyarlarca, trilyonlarca verginin, tarh, tahakkuk ve tahsilatını yapan bir vergi dairesi müdürüne 180 milyon lira maaş veriyor, müdür muavinine 150 milyon lira maaş veriyor. Yine, yüzlerce, milyarlık, hatta trilyonluk vergi inceleme raporlarını düzenleyen, bunların altına yargıdan önceki son aşama olarak imza atan denetim elemanları da son derece düşük maaşlarla devlete hizmete devam etmektedirler. Maliye Bakanlığının diğer personeli de aynı durumdadır, 120 milyon lira maaş almaktadırlar. 4369 sayılı yasa tasarısında yer alan ve mali hizmetler sınıfı tesisi ile Maliye çalışanları için birtakım iyileştirmeler öngören maddeler, sırf, birtakım siyasi çekişmeler yüzünden geri çekilmiş, yasalaşmamıştır. Böylece, vergi idaresinde çalışanlar küstürülmüş, yönetim ve denetim kadrolarında yoğun istifalar yaşanmış ve halen de yaşanmaktadır.

Geçen yılın bütçesine ilişkin konuşmamda da aynı şeyi söylemiştim. Belli bir maliyete katlanmadan vergi toplayamaz, vergi gelirlerini artıramazsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yönder, lütfen 2 dakika içerisinde toparlayınız.

Buyurun efendim.

NECATİ YÖNDAR (Devamla) – Bugün, Avrupa'da vergi toplamının ortalama maliyeti, toplanan vergilerin yüzde 11'i civarındadır. Türkiye'de ise bu oran sadece yüzde 1,5'tur. Her alanda

Avrupa standartlarını yakalama iddiasında olan Türkiye, bu alanda da Avrupa standartlarını yakalamak için harekete geçmelidir. Bu hükümet, Maliye çalışanlarını görevde tutacak, verimlerini artıracak, onlara şevk verecek, en önemlisi de, insanca yaşatacak düzenlemeleri bir an önce hayata geçirmek zorundadır. Bu amaçla, ilk ve en kolay yapılacak düzenleme, Sayın Maliye Bakanından istirhamım, Maliye çalışanlarına verilmekte olan ek ücretlerin tatmin edici seviyeye çıkarılmasıdır.

Hükümet, stand-by'da, 2000 yılı bütçe ödeneklerinden yüzde 2'lik bir kesinti yapılmasını ön gören bir genelgenin, Maliye Bakanlığı tarafından 2000 yılı Ocak ayı içerisinde çıkarılacağını ifade etmektedir. Bunu niye ocak ayı içinde bir genelgeyle yapıyorsunuz; burada, bütçeyi konuşmuyor muyuz? Buyurun, bütçe tasarısı önünüzde; bunu, Yüce Meclisin huzurunda yapın. Burada, hem bu bütçe kanununu çıkarmak için uğraşıyorsunuz hem de şimdi çıkaralım da, ocak ayında kesinti yapacağız diyorsunuz. Bunu da anlamak mümkün değildir.

Sonuç olarak, 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı, Türk ekonomisinin ihtiyaçlarına cevap vermekten uzak, gerçeklerle bağdaşmayan, makyajlı bir bütçedir; dilerim ki, makyajı çabuk bozulmaz.

Ayrıca, şunu da belirtmek gerekir ki, 2000 yılı özel bir yıl; yeni bir bin yılın ilk bütçesinin, hükümetin ve Yüce Meclisin kendisi tarafından üretilen ve gelecek nesillerce böyle anılacak bir bütçe olmasını isterdim. Bütçenin, devletimize, milletimize hayırlı olmasını diler, hepinize saygılar sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yönder.

Fazilet Partisi Grubu adına, ilk söz, Bursa Milletvekili Sayın Altan Karapaşaoğlu'nun.

Buyurun Sayın Karapaşaoğlu. (FP sıralarından alkışlar)

Süreyi eşit mi paylaşacaksınız efendim?

MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa) – Evet efendim.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

FP GRUBU ADINA MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; 2000 yılı Maliye Bakanlığı bütçesi üzerinde, görüşlerimizi grubumuz adına belirtmek üzere, söz almış bulunuyorum; hepinize saygılarımı sunuyorum.

Değerli arkadaşlarım, ben, biraz gerilere dönmek suretiyle, tarihsel bilgi vermek hücumunu hissettim bu bütçede; affınıza sığınarak, ondan bahsetmek istiyorum. Ülkemiz, 1980'li yıllarda iki önemli olayla yüzyüze geldi; bunlardan birisi, ekonomik anlamda 24 Ocak kararları ile iktisadî düzende meydana gelen radikal politika değişikliği; diğeri ise, 12 Eylül müdahalesiyle başlayan, sağ ve sol merkezlerin dağılmasıyla oluşan siyasî kırılmalar ve 1982 Anayasasıyla birlikte getirilen yeni yönetim anlayışıdır.

24 Ocak kararlarıyla, ekonomide, ithal ikameci anlayıştan ihracatı özendirici bir düzene kayılmış; ancak, daha da önemlisi, sermaye hareketleri liberalleştirilerek, büyük sermayeye hareket serbestisi kazandırılmıştır. Sermaye hareketleri, uluslar ve uluslararası alanda daha da kolaylaşmış ve sermaye hareketi, nerede yüksek kazanç bulduysa oraya yönelmiş, reel yatırımların yerine, daha çabuk ve garantili kazanç sağlayan mali piyasalarda yatırım yapmaya teşvik edilmiştir. Küçük ve orta sermayenin bu yeni iktisadî düzende üç önemli dezavantajı olmuştur. En önemli dezavantaj, yatırım teşviklerinin ve vergi muafiyetlerinin özellikle büyük sermayeye yönelik olmasıdır. Küçük sermayenin mali piyasalardaki hareketlerinin ve kazanç kapılarının büyük sermayeye oranla daha az olmasıdır. Üçüncü konu ise, teknoloji/yoğun yatırım yapabilen büyük sermaye karşısında, küçük sermayenin, ancak, katma değeri düşük, ileri teknoloji gerektirmeyen emek/yoğun yatırım yapabilmesidir. Böylece 24 Ocak 1980'de liberal düzene geçişteki yarışa büyük sermayeyle başlayanlar, küçük sermaye; yani KOBİ'ler karşısında çok büyük avantajlar elde etmişlerdir. İşte; küçük sermaye olarak adı geçen bu iktisadî faaliyetler Anadolu sermayesidir.

1982 Anayasasıyla gelen yeni yönetim anlayışının adına kurullar demokrasisi demek yerinde olur. Zira, Anayasamızda oluşan kurulların yetki ve tek merkeze karşı olan sorumlulukları ve kendilerinin Parlamentonun denetiminden uzak bulunmaları, zaman içinde yönetimlere yaptıkları müdahaleler ve bu kurulların sorumsuzlukları, bugünkü yönetime bir üst ve yüksek kurullar getirme anlayışını hâkim kılmıştır. Tüm bakanlıklar, üst kurullar oluşturmaya teşvik ve icbar edilmiştir. Bu, aslında, öntümüze bir kurullar demokrasisi anlayışını getirmekte ve Yüce Parlamentomuz kendi elleriyle kendi altyapısı olan millet hâkimiyetine dayalı parlamenter sistemin altını oymaktadır. Daha da önemlisi, bu kurulların ekonomik alana da müdahale edecek şekilde oluşturulmaya başlanmış olmasıdır. Bugüne kadar o oluşturulan kurulların benzerlerinin bundan sonra da gelmeye devam edeceği belirtilerini gördüğümüz için, ben, Yüce Parlamentomuzu bu konuda, aslında, bir tartışmaya da davet etmek istiyorum.

Ekonomik alandaki bu yeni düzenleme, büyük sermaye ile Anadolu sermayesinin, devletin kendilerine bakış ve teşvikleri açısından eşitlenememiş olması dolayısıyla, iki sermaye arasında çatışma çıkmış ve bu çatışma, siyasi konjonktüre de yansımıştır. Hükümetler büyük sermayenin yanında yer almış, 1980'li yıllardan sonra, köyden kente göçten dolayı tüketim toplumu oluşmuş; fakat, toplumun yüzde 80'ini oluşturan bu kesim, yeterli gelir seviyesine de ulaştırılamamıştır.

Yıllardır kapatılmayan ve gitgide büyüyen kamu açıkları, ekonominin büyük bir bölümünü kavrayan devletin mülksif yapısı ve ülke tasarruflarını, kendi açıklarını kapatmakta kullanma eğilimiyle enflasyonist politikaları ve siyasi istikrarsızlıkları doğurmuştur. Hükümetler, birbirlerine yakın ve IMF önerili programlar uygulamalarına rağmen, gerek ekonomik gerekse siyasi denge, toplumumuzun aleyhine bozulmuş, beraberinde, sosyal problemleri de getirmiştir.

Ekonomide genişleyen kayıtdışılıklar, bozulmalar, dağılımlar, çöktükler, üç beş grubun devletin tüm vergi gelirlerini kendi kasalarına indirmeleri, sosyal açıdan demokratikleşmenin durmasına, insan hakları ihlallerine, hukukun siyasallaşmasına, sosyal yapının bozulmasına, çıkar çevrelerinin yasadışı faaliyetlerine, yönetimin bir telaş ve şaşkınlık içine düşmesine, anayasal kurul ve kurumların görev alanlarının birbirlerine karışarak demokratik olmayan hukukdışı müdahalelerine, siyasetin bir hizmet aracı olarak değil, bir menfaat aracı olarak kullanılmasına; başlangıçta da belirttiğimiz, Parlamenteoya karşı sorumsuz kişi ve kurullar oluşmasına sebep olmuştur.

Aslında, üzerinde konuştuğumuz 2000 yılı bütçesinin olumsuzlukları konusunda, iktidar ve muhalefet partileri olarak mutabıkız. Bu bütçe, bir borç ve faiz yönetimi bütçesidir. 2000 yılı bütçesinde, kaynakların yüzde 29,5'inin cari harcamalara, yüzde 5'inin yatırım harcamalarına, yüzde 65'inin de transfer harcamalarına ayrılmış olması, toplam bütçe büyüklüğü içinde giderlerin yüzde 45'inin faiz transferi niteliğinde olması, kamu maliyesindeki krizin boyutları hakkında yeterli bilgi vermektedir.

Bütçe, esnekliğini tamamen kaybetmiş, borç ve faiz ödeme yönetimi belgesine dönüşmüştür. Ekonomik durgunluğun hâkim olduğu bir ortamda, bütçe ve gelir politikasının ekonominin canlandırılmasına yönlendirilmesi esas alınması gerekirken, 2000 yılı bütçesinde, tamamen, ekonomik daralmayı hızlandıracak politikalara yer verilmiştir.

Daha 1999 yılı sonlarında imalat sanayiindeki kapasite kullanım oranları, 1998 yılının aynı ayına göre yüzde 8,2 düşerek, yüzde 71 oranına gerilemiştir. Toplam ekonomideki daralmaysa, kasım ayı itibariyle, yüzde 6 oranında daralmayla birlikte yüzde 12'ler seviyesine ulaşmıştır. Daralan bir ekonomide, enflasyonun da yüzde 25'i geçmeyeceği iddia edilen bu ortamda, yalnız bu olumsuzlukları alt alta koyduğumuzda vergi gelirlerinin yüzde 69 oranında artacağını savunarak, bütçeye 24 katrilyon liralık bir rakamın konulmasının dört ihtimali olabilir; ya, yeni vergi oranları artı-

rilacaktır ya yeni vergiler konulacaktır veya millete sunulan hizmetlere zam yapılacaktır veya bunların hepsi birden uygulamaya konacaktır. Biz, bunların hepsinin birden yapıldığını şu günlerde görmekteyiz. Eğer, 2000 yılında bunlar olmayacak deniliyorsa, vergi toplama oranlarının yüzde 80'lere düştüğü bir dönemde, bütçede ifade edilen ve yetersiz olduğu aşikâr olan bu rakamın gerçekleşmesi bile hayal olacaktır.

2000 yılı bütçe hedefleri yüzde 5,5 büyümeyi; yüzde 5,4 faiz dışı fazlayı; 14,3 katrilyon bütçe açığını; 21 katrilyon faiz giderlerini, 2000 yılı sonu itibariyle, yüzde 25 enflasyonu öngörüyor. İktisadî durgunluğun hâkim olduğu, iç ve dış ticaretin daraldığı, sanayi üretiminin düştüğü, kaynakların reel sektör yerine faize yönlendirildiği bir ortamda, bu hedeflerin gerçekleşmesi, üzümlerle belirtmek istiyorum ki, mümkün değildir. Zira, bütçe kalemlerinde gerçeklik, samimiyet ve güven duygusu yoktur. Bunun ifadesi olarak faiz ödeneklerinin değerlendirmesi yapıldığında, şu konulara rastlıyoruz: Hazine verilerine göre, 2000 yılında borç faizi ödemeleri 21,1 katrilyon değil, 27,5 katrilyon lira içborç faizi ödeneceği istikametindedir. Bu konudaki Hazine belgesi, İnternet vasıtasıyla elimizdedir. Halbuki, 2000 yılı bütçesinde içborç faizlerine ayrılan kaynak 19,8 katrilyon liradır. 1999 yılı ekim sonu itibariyle elde ettiğimiz rakamlardan sonra, son üç ayda hiç borçlanma yapılmadığını düşünürsek bile, elimizdeki Hazine tablosunda belirtilen rakamlarda ödenek eksikliği 7,7 katrilyon liradır.

Kaldı ki, bütçe gerekçesinin 10 uncu sayfasında belirtilen 2000 yılı konsolide bütçe finansman programına göre, 11,1 katrilyon lirası net tahvil borçlanması, 0,5 katrilyon lirası bono olmak üzere, toplam 11,6 katrilyon liralık net borçlanma hedeflenmektedir. Hazine, son zamanlardaki tahvil borçlanmalarında üç yıl vadeli, değişken faizli, üç ayda bir kupon ödemeli tahviller çıkarmaktadır. Tahvillerin itfası üç yıl sonra olmasına rağmen, her üç ayda bir kupon faizlerinin ödenmesi gerekmektedir.

Bu nedenle, yapılacak her türlü ihale, 2000 yılı bütçesine ayrıca ytk getirecektir. Bu, 2000 yılı bütçesi içerisinde dengeli dağılmış olması hesabına göre yaklaşık 4,3 katrilyon lira civarındadır. Netice itibariyle, 2000 yılı bütçesinde, toplam olarak 12 katrilyon liralık ödenek eksikliği bulunmaktadır.

Bunun dışında, personel için ayrılmış bulunan ödenekte de, yaklaşık 578 trilyon liralık fazlalık vardır. Bu da, bize, bütçenin bazı kurullar veya kurumlar tarafından, bilahara farklı ücret talep edilerek delineceği mesajını veriyor.

Değerli arkadaşlarım, bugün, tüm memurumuzun aldığı ücret çok düşük seviyededir. Buna Maliye çalışanları da dahildir. Dolayısıyla, bu ödenek fazlasının, adil bir şekilde memurlar arasında da taksim edilerek, memurlara ilk etapta yapılması düşünülen yüzde 15 ücret artışının, hiç olmazsa yüzde 20'ler seviyesine çıkarılması uygun olur kanaatindeyiz.

Bunların dışında, bugüne kadar IMF ile yapmış olduğumuz 16 anlaşmanın da sıkıntı ve olumsuzluk getirdiği göz önünde bulundurulursa, yeni yapılmış olan bu 17 nci anlaşmanın da, işçimize, çiftçimize, memurumuza, esnafımıza, sanatkârlarımıza, özellikle sanayicimize, ihracatımıza çok şiddetli olumsuzluklar getireceği aşikârdır.

IMF'nin denetimi altında uygulanacak olan bu bütçe, bütçe politikaları, sosyal düzenimizi bozacak niteliktedir.

Değerli arkadaşlar, bugün, üzümlerle tespit ettiğimiz bir konu vardır: Sosyal ve ekonomik alanda, toplum üzerinde anestezi uygulanmaktadır; yani, toplumun, bu şiddetli yaptırımlar karşısında sesini çıkaramaması istikametinde birtakım tedbirler oluşturulmaktadır. Dolayısıyla, biz, bu durumu, bu özelliklerinden dolayı da bu bütçeyi şiddetle tenkit ediyoruz. Bu olumsuzluklardan dolayı,

2000 mali yılı bütçesine ret oyu vereceğimizi üzülerek belirtmek istiyoruz; ama, şunu da çok iyi biliyoruz ki: Bütçe yönetiminin başında bulunan değerli Maliye Bakanımız, bu olumsuzlukların farkında olduğunu ifade ediyor, bu olumsuzlukları bildiğinin mesajını veriyor. Öyle zannediyoruz ki, usta yönetimiyle, birtakım konuları aşabilecektir; ama, özellikle, bütçe içerisindeki birtakım ödenek fazlalıklarının, çok süratli bir şekilde, memur arkadaşlarımıza, memur kardeşlerimize aktarılmasını talep ediyorum. Zira, bu fazlalıkların, bilahara, bazı kurum ve kuruluşlara özellikle gideceği imajını alıyorum.

Bu konuda, ayrıca, Sayın Maliye Bakanlığımızın internet bilgilerinin, biraz daha şeffaf olmasını talep ediyorum. Zira, Sayın Bakanım, sizin faiz geliri artışınızı tenkit etme noktasında, belki, daha olumlu yaklaşabilirdim; ama, hangi kaleminizi, hangi verilere istinaden, hangi kıstaslara istinaden artırdığınızı bilemediğimiz için, global bir yaklaşımla, tamamı üzerinde tenkitlerimizi yapmış olduk.

Değerli arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Bu bütçenin, inşallah, ileriye dönük olarak hayır getirmesini temenni ediyorum; ama, milletimize de, bu bütçe uygulamalarından dolayı sabırlar tavsiye ediyorum.

Selamlıyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Karapaşaoğlu'na teşekkür ediyorum.

Fazilet Partisi Grubu adına ikinci söz, Balıkesir Milletvekili Sayın İsmail Özgün'e ait. (FP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Özgün.

FP GRUBU ADINA İSMAİL ÖZGÜN (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gelir bütçesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, Muhterem Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, hükümetin öntümüze getirdiği bu bütçe, iki yakası bir araya gelmeyen dipsiz bir kuyuya benziyor; içine ne atarsanız atın... Yıllardan beri, milletimiz, alınterinden, emeğinden, rızkından keserek yıllarca vergi ödedi; ama, bugün geldiğimiz noktada, ne yazık ki, bütçe, borç batağının içerisine saplanmış durumda. İşte, rakamlar ortada...

Şimdi, hükümet diyor ki, bu bütçeyle, 46,7 katrilyon gider yapacağım; buna mukabil de, 32,5 katrilyon para toplayacağım. Yani, geçen seneye göre, 1999'a göre, yüzde 77 artış sağlayacak. Peki, bu parayı nereden toplayacak? Bakıyoruz, 24 katrilyon lirasını vergilerden, 5,6 katrilyon lirasını vergidışı normal gelirlerden, 2,8 katrilyon lirasını özel gelir ve fonlardan, 125 trilyon lirasını da katma bütçe gelirlerinden temin edeceğini söylüyor, eğer toplayabilirse.. Şu anda esnaf ve sanatkârlarımızın, şu anda sanayicimizin, şu anda işçimizin, memurumuzun, çiftçimizin içinde bulunduğu bu anormal şartlar altında eğer bunu toplayabilirse toplayacak ve yüzde 60, yüzde 70 civarında bir gelir artışı sağlayacak. Bu rakamlar samimiysedir. Bakınız, bu vergi gelirleriniz yüzde 40'ı geçmez. Biz buradan size söyleyelim, hesabımızı kitabımızı ona göre yapın.

Değerli milletvekilleri, peki, bu toplanan paralar nereye harcancak; adres belli, paranın gideceği yer... Kuyunun başını tutmuş bazı insanlar var; "bana faiz olarak bunu ödeyeceksin" diyor. Bütçenin de yüzde 45'i, yüzde 50'ye yakın kısmını, kuyunun başında bekleyen bu faizcilere ödeyeceksiniz. Parayı taksim ederken, öderken hiç düşünmediğiniz esnafı, çiftçiyi, memuru, işçiyi, parayı toplamaya gelince düşünüyorsunuz; parayı toplamaya gelince, 24 katrilyonluk vergiyi bana vereceksiniz diyorsunuz; bu, büyük bir samimiysizliktir. Parayı harcamaya gelince kimleri düşünüyorsanız, toplamaya gelince, en az onun kadar, bu rantiyeye kesimini de düşünmeniz gerekirdi.

Bakınız, 1999 yılında ödediğiniz vergilerle ne yapabildiniz; iki tane rakam söyleyeceğim size: 100 milyon dolar değerinde 481 adet hastane yapabildiniz veya 16 derslikli 182 500 adet okul yapabildiniz; ama, yapamadınız. Bu paraları göttürdünüz, birtakım rantiyeye faiz olarak ödediniz.

Değerli milletvekilleri, bu önümüze konulan bütçe, öyle bir bütçe ki, Türkiye gerçeklerinden uzak ve samimiyetten yoksun bir bütçe.

Değerli milletvekilleri, paranın toplanılmasında, biraz önce söylediğim gibi, ilk akla gelen kesimler; yani "vergi" deyince hemen hatırlanıveren, işçi, memur, esnaf, sanatkâr, küçük ve orta boy sanayici, ne yazık ki, paranın dağıtımında dikkate alınmıyor ve bu, tam bir kurtlar sofrası haline getirilmiş bütçedir.

Değerli milletvekilleri, bunca vergi mükellefinin altından verdiği vergiler, ne yazık ki, bugün bir banka soyguna bile yetmiyor. Bugüne kadar, kendi beceriksizliğini halka fatura etmekte çok becerikli görünen hükümet, şimdi, önce batmalarına izin verdiği beş bankayı kurtarma çadırına almış bulunmakta. El konulan 5 bankanın getirdiği yük, söylenenlere göre, aşağı yukarı 3 milyar dolar civarında. Buna mukabil, fonun parası ne kadar, fondaki para ne kadar, 1,1 milyar dolar civarında. Peki, aradaki 2 milyar dolar ne olacak; bu faturayı kim ödeyecek; tabii ki, bu faturayı bugüne kadar kim ödediyse, onlar ödeyecek; yani, bu faturayı, yine, vergilerle, çıkardığımız deprem vergileriyle, özel vergilerle, yetmezse, başta akaryakıt olmak üzere, iğneden ipliğe yapacağınız zamlarla bu milletin sırtına yıkacaksınız. Bu hükümetten kurtulmadıkça, bu yüklerden de kurtulmanın çaresi yoktur değerli kardeşlerim.

Ben, şimdi, hükümete sormak istiyorum; bu "batı" dediğiniz bankaların faturasını bu millete yüklüyorsunuz da, bankanın içini boşaltıp paraları arka kapıdan göttürenler ne oluyor?.. Onlardan hesap sormayacak mısınız?.. Bu banka sahiplerinin mal varlıklarına el koymayacak mısınız?.. Milletten yüksek faizle para toplayıp trilyonluk rant elde eden, sonra da "bankam batı" deyip zararı devletin sırtına yükleyen bu batık banka sahipleri kimlerdir? Bunlardan hesap sormayacak mısınız?.. Bu insanlar kimlerle birtakım ilişkiler içerisinde? Hangi mutlu aile fotoğrafının içerisinde? Bunları sorgulamayacak mısınız?.. Neden bugüne kadar bu bankaların batması beklenmiştir? Şurada, aşağı yukarı bir yıla yakın bir zamandır, Türkiye'de, 10'a yakın bankanın batacağı kulaktan kulağa yayılmaktaydı; ama, niye beklediniz?.. Neden tedbirini almadınız?.. Burada Bankalar Kanununu çıkardık; neden bu dönemde bu Denetleme Kurulunu atamadınız?.. Neden beklediniz? Acaba, bu Kurulu atamayıp, bu bankaların içinin boşaltılmasını mı bekliyordunuz? Bunlar, hep, bizim aklımıza gelen, sorgulanması gereken sualler.

Değerli milletvekilleri, anlaşılın o ki, soygun devam ediyor. Bir sürü kredi veriliyor; ama, bu kredilerin üzerine yatılıyor; devlete büyük çoğunluğu geri gelmiyor. Kamu bankaları emmebasma tulumba gibi çalışıyor. Biz, bunları, KİT Komisyonunda hesaplarını incelerken, ne yazık ki, acı acı görüyoruz. Bu emmebasma tulumba gibi çalışan kamu bankaları, paraları uygun gördükleri kişilerle hortumluyorlar; bal tutan parmağını yalıyor ve yapının da yanına, ne yazık ki, kâr kalıyor.

Vatandaşımız zannetmesin ki, vereceği deprem vergileri depremedelere gidecek; hayır. Vereceği deprem vergilerininin gideceği yer şimdiden bellidir. Adres; içi boşaltılmış bankalardır, kitabına uydurulmuş batık kredilerdir; buralara gidecektir. Hükümet, bu bahsettiğimiz yolsuzlukların, bu bahsettiğimiz batık bankaların, bu bahsettiğimiz batık kredilerin üzerine gideceğine, haktan, huktan, adaletten, insaftan yoksun çıkarılmış olan ve halkın rızasını gasp edici nitelikte olan vergilerle fakir fukaranın üzerine gitmektedir.

Siz, bu vergilerle halka zulmedeceğinize, yapacağınız bir harcama reformuyla, önce bu devletin harcamalarına bir çekidüzen verin; devletteki hırsızlığı, yolsuzluğu, kamudaki akıl almaz israfı önce önleyin; bu şekilde de kalıcı ve yeni kaynaklar orta yere çıkarın. Bunu yapabilirsiniz.

Öbür taraftan, doğru dürtüst bir özelleştirme yapabilirsiniz; kayıtdışı ekonomiyi kayıt altına alabilirsiniz; ama, bunları yapmıyorsunuz veya yapamıyorsunuz.

Şu anda, bu bütçenin arka sayfalarında eklere bakarsanız "önümüzdeki yıl için yine taşıt alacağız" diyorsunuz. Ben, şöyle, aşağıdan yukarıya topladım; şu anda, devletin elinde 87 000, yani 90 000'e yakın taşıt var. Bu yetmiyormuş gibi, şimdi "4-5 000 taşıt daha alacağız" diyorsunuz ve üstelik bunun, 2 000'e yakını -yanlış hatırlamıyorsam 1 800 civarında- binek taşıtı, binek otomobil. Hadi, kamyonu, otobüsü, greyderi, ambulansı, minibüsü anladık; ama, bu binek arabaları neyin nesii; bunu bir türlü anlayamıyorum. Siz bırakın yeni taşıtlar almayı da, şu elinizdeki taşıtların en az yarısını elden çıkarmaya bakın; çünkü, İngiltere'de bu rakam 12 000 civarında, Japonya'da 10 000 civarında, bizde, neredeyse 100 000'e dayanmış, hâlâ da üzerine ilave etmeye çalışıyoruz, ortalığı araba mezarlığına çevirdik.

Öbür taraftan, lojman ve sosyal tesislere bakıyoruz... 235 000 lojmanı var devletin, 2 400 tane de sosyal tesisi var ve bu israf da, gün geçtikçe artıyor. Düşünebiliyor musunuz, topu topu 300 kişi çalıştıran bir kamu kurumu bile, İstanbul'da Boğaza nazır sosyal tesis alıyor, daha geçtiğimiz günlerde. Değerli arkadaşlar, bu israftan devleti kurtarmamız lazım.

Değerli milletvekilleri, bu lüks ve israfın altından biz kalkamayız. Bütün bunları, yüzde 130 faiz ödeyerek yapıyoruz. Buna, devletin imkânları dayanmaz. O bakımdan, bu devlet yönetimi anlayışımızı değiştirmemiz, hükümetin bunu değiştirmesi lazım. İsrafı, yolsuzlukları, bankaların içinin boşaltılmasını, hortumlanan kredilerin üzerine gidilmesini, mutlaka, hükümet yerine getirmeli, fakir fukarayla uğraşıp durmamalıdır.

Şu anda, vergi istediğiniz esnafın halini biliyor musunuz?.. Şuradan lojmanlara gidinceye kadar üç beş esnafı ziyaret edin, bir hatırını sorun, nasıl ayakta duruyorlar... Bugün ayın 27'si, deprem vergileriyle ilgili strenin sonuna geldik. Bakın, göreceğiz, yüzde kaç deprem vergisini ödeyebilecek... Esnafın vergi ödeyecek gücü yok; çekleri, senetleri çakıyor. Esnaf, normal vergilerini bile ödeyecek durumda değil. Kredi yok, alışveriş yok; ama, esnafın sırtına yüklenmiş bir ton vergi var. Esnaf, bu verginin altından kalkamaz değerli arkadaşlar.

Öbür taraftan, dün, Balıkesir'deydim, bir esnaf arkadaşı ziyaret ettim, -kasaplık yapıyor- geçen yılbaşında ne kadar et satıyordun dedim; günde 3,5 ton satıyordum dedi. Şimde ne satıyorsun diye sorduğumda, 1-1,5 ton civarında dedi. Bakınız, hâsılatı üçte 1 azalmış, geliri üçte 1 düşmüş adamın sırtına her gün vergi yüklüyorsunuz... Bu insanlar, bu verginin altından kalkamazlar; biz, size, buradan hatırlatıyoruz.

HALİL İBRAHİM ÖZSOY (Afyon) – Yanlış yere gitmişsin!..

İSMAIL ÖZGÜN (Devamla) – Yanlış değil, Balıkesir'de...

RIFAT SERDAROĞLU (İzmir) – 3,5 ton da, 1,5 ton da çok büyük bir rakam!..

İSMAIL ÖZGÜN (Devamla) – Evet, ama; üçte 1'e inmiş.

Değerli milletvekilleri, şimdi, bu hükümetin amel defterinde olmayan bir kesim var; ikibuçuk seneden beri hiç hatırlamadığı bir kesim var; çiftçi kesimi. Bu çiftçi kesimi, bugün, traktörüne mazot koyamıyor, tarlasına giremiyor ve emeğinin karşılığını alamıyor. Çiftçi, 1997'de 1,5 kilo buğdayla 1 litre mazot alıyordu. Peki, bugün, ne kadar buğdayla ne kadar mazot alıyor; 3,5 kilo buğdayla, ancak 1 litre mazot temin edebiliyor. İşte, çiftçiyi getirdiğiniz yer burası. Şimdi, bu yetmiyormuş gibi, yeni senede, çiftçi ve esnaf kredi faizlerini, hazine bonusu faizlerine ayarlamak, onunla ilgilendirmek suretiyle bu faizleri daha da yukarı çekmeyi hesaplıyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, geliniz, bugün, büyük bir perişanlık içerisinde olan şu çiftçimizin elinden tutalım. Bu destekleri azaltmak yerine, çiftçimizi destekleyelim. Dünyanın her yerinde, çiftçi, köylü kesimi, desteklenen bir kesimdir; biz de bunu yapmak zorundayız. Geçtiğimiz yıl içerisinde, Balıkesir'de, domates üreticisi domatesini kaç paradan verdi biliyor musunuz; bir önceki yıl 15 000 liraya verirken, bu yıl 7 000 liraya veremedi, tarlasında bıraktı, götürdü dereye döktü domateslerini. Zeytin üreticisi, zeytinini dalında bıraktı. Toplasa, zarar ediyor, toplamadı. O bakımdan, şu anda, hem pamuk üreticilerimiz hem zeytinyağı üreticilerimiz ödenmesi gereken primleri beklemektedir; bir an evvel bu primlerin ödenmesi gerekir.

Değerli milletvekilleri, bütün bu uygulamalardan anlıyoruz ki, bu hükümet, esnafı ve çiftçiyi defterden silmiş gözükmektedir; ama, ben, buradan hatırlatıyorum; bugün defterden sildikleriniz, yarın sizi sandıkta silecektir, haberiniz olsun.

Değerli milletvekilleri, şimdi, bir de unuttuğunuz bir kesim daha var; o da kamu çalışanları. Bakınız, geçtiğimiz gün, Balıkesir'den bir sürü faks geldi bana. Burada, aşağı yukarı 2 000'e yakın imza var; bunların bir çoğu da öğretmen.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özgün, 2 dakika içerisinde tamamlayınız lütfen.

Buyurun efendim.

İSMAİL ÖZGÜN (Devamla) – Ne diyor bunlar; diyorlar ki: "Bize, insan gibi yaşama onurunu sağlayacak, doğru dürüst bir ücret verin." Söyledikleri, bu; ama, hükümetin o tarafa dönüp baktığı yok. Kızılay'da, kamu çalışanları, günlerce nümayiş yapıyor, yürüyüş yapıyor, toplantı yapıyor, hükümetten ses seda yok. Kamu çalışanları, yani, memurlarımız, işçilerimiz, gerçekten, bugün, çok büyük sıkıntı içerisinde; bu yüzde 15'lerle, yüzde 25'lerle, bu kesimi geçiştiremezsiniz; sadaka kabilinden bu ücret artışlarıyla, bu kesimi bir tarafa koyamazsınız.

Değerli milletvekilleri, asgarî ücret bugünlerde konuşuluyor. Bakın, bu kadar zaman geçti, bir asgarî ücret bile doğru dürüst, yeterli seviyede tespit edilemiyor. Hükümet, çalışan kesimlerin sorunlarına, ne yazık ki, şaşı bakıyor, doğru bakmıyor. Bunlara doğru bakmak ve bu talepleri yerine getirmek gerekir diye düşünüyorum.

Değerli milletvekilleri, sözümün sonunda şunu söylemek istiyorum: Bu bütçe, özet olarak, millete "Türk, övün, çalış, vergi ver, batık bankaları kurtar" diyor. (FP sıralarından alkışlar) Bu bütçenin özeti budur. "Çalış, çabala, çalışmanla övün, vergi ver, batık bankaları kurtar, gerisine karışma; gerisini biz hallederiz" diyor; hükümetin söylediği bu; ama, ben de, inşallah, çok yakında, milletimiz, bu hükümetten kurtulur ve gelecekte de iki yakası bir araya gelmiş bütçelere kavuşur diyorum, hepimizi saygıyla, hümetle selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özgün.

Anavatan Partisi Grubu adına, ilk söz, İstanbul Milletvekili Sayın Aydın Ayaydın'a ait.

Buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA AYDIN A. AYAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Maliye Bakanlığı 2000 yılı bütçesi üzerinde Anavatan Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, Grubum ve şahsım adına Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi, görülmekte olduğumuz 2000 yılı bütçesi, gelirleri 32,46 katrilyon TL, giderleri 46,7 katrilyon TL olmak üzere Yüce Meclisin huzuruna gelmiştir. Bütçede öngörülen açığın 14,3 katrilyon TL, faizdışı bütçe fazlasının ise 6,75 katrilyon TL olduğu

görülmektedir. Bütçenin bu anabasişklarına bakınca, dikkati çeken en önemli unsur, bütçe giderlerinin, öngörülen gelirlerden önemli ölçüde fazla olmasıdır. Bunun nedenlerini de araştırdığımızda, 2000 yılında ödenmesi gereken iç ve dışborç faiz ödemelerinin 21 katrilyon 133 trilyon TL olduğu gerçeğiyle karşılaşmaktayız.

Ülkemizin içborç stoku 40 milyar dolar, dışborç stoku ise, yaklaşık olarak 103 milyar dolar dolayındadır. Halen, ülkemizde yaşanan ekonomik sıkıntıların temelinde yatan en önemli neden, kamu kesiminin finansman modelidir. Yıllardan beri izlenen bu kamu kesimi finansman modeli, son derece sağlıklı bir modeldir. Bu yapı düzeltilmediği sürece, ekonomideki sorunlara kalıcı ve köklü çözüm arayışları da, maalesef, sonuçsuz kalacaktır.

Kamu kesimi finansman yapısını bu denli sağlıklı bir yapıya dönüştiren nedenlerin başında içborçlara ödenen ağır faiz yükü gelmektedir. Nitekim, 1985 yılında faiz ödemelerine ayrılan ödenek, vergi gelirlerinin beşte 1'ine tekabül ederken, bu oran, 1992 yılından itibaren sürekli olarak büyümüş, nihayet, 1999 yılı sonunda yüzde 75'e yükselmiş ve 2000 yılında vergi gelirlerinin yüzde 88'i iç ve dışborç faizlerine gideceği öngörülmektedir. İşte, bu tablo, kamu maliyesinin ne kadar sağlıklı bir yapıya dönüştüğünü çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde, enflasyon sorunu, uzun yıllardır toplumun tüm kesimlerini etkilediği gibi, bütçemizi de olumsuz yönde etkilemektedir. Enflasyon sorununun çözümü konusunda, 57 nci hükümetin uygulamaya koyduğu üç yıllık ekonomik istikrar programı, Yüce Meclisin huzuruna gelmiş en somut tasarrufu ve politikaların en somut göstergesidir. Bu bakımdan, şeffaflığı önplanda tutan, ülke gerçeklerini yansıtan ve istikrarı hedefleyen, 2000 yılı bütçesidir. Daha önceki dönemlerde "denk bütçe" diye hazırlanıp dönem sonunda yüzde 35 açık veren bir bütçe değil, gerçekçi verilerle hazırlanmış şeffaf bir bütçedir.

Maliye Bakanlığının ve 57 nci hükümetin tüm çabalarına rağmen, bütçe açığının, 14,3 katrilyon TL'nin, aşağı çekilmesi, ne yazık ki, mümkün olamamıştır. Anavatan Partisi Grubu olarak, elbette, bütçe açığının daha az olmasını, hatta bütçenin denk olmasını arzu etmekteyiz.

Bütçede yer alan 21 katrilyon iç ve dışborç faizleri, 2000 yılında tahsil edilmesi öngörülen vergi gelirlerinin yüzde 88'ini, özelleştirme gelirleri dahil toplam gelirlerin yüzde 66'sını oluşturmaktadır.

57 nci hükümetin icraatından kaynaklanmayan bu denli yüksek iç ve dışborçlara ait 21 katrilyonluk ödeme, geçmiş hükümetler döneminde yapılan borçlanmalardan kaynaklanmaktadır. Ancak, yönetimlerin devamlılığı ilkesini benimseyen 57 nci hükümetin, geçmiş yıllardan gelen bu ağır yükler nedeniyle açık verecek olan bu bütçeyi, mümkün olabilecek tüm tasarrufları yaparak, sosyal dengeleri bozmayacak, adil ve dengeli bir maliye politikasıyla, üretimi artıran, ekonomiye katkı sağlayan, istihdamı geriletmeyen bir özelleştirme programıyla gelirlerini artıran istikrarlı bir bütçe programı hedeflemiştir.

İçborç stoku yüksek olmakla birlikte, milli gelire oranı itibariyle irdelendiğinde, bu büyüklük, tahmin edildiği gibi ırkütüclü boyutta değildir; ancak, Türkiye'de, malî piyasalar da yeterince gelişmemiş, arzu edilen seviyede derinlik kazanmış değildir. Bu piyasalara, devletin borçlanma gereksinimi nedeniyle, yüksek rakamlara varan taleple girmesi, zaten tasarruf kaynakları üzerindeki arz ve talep dengesini bozmaktadır. Kamunun, sağlıklı kaynaklar yerine borçlanarak sürdürdüğü finansman modeli, malî piyasaların kaynaklarının büyük ölçüde devlet tarafından kullanılmasına, diğer yandan, faiz oranlarının yükselmesine neden olmaktadır.

Uygulanan bu model, devlet bütçesini olumsuz yönde etkilediği gibi, özel sektör yatırımcılarını, ticarî kredi içerisinde olanları piyasaya dışına iterek, reel sektörü de olumsuz yönde etkilemeye devam etmektedir. Bir başka deyişle, reel kesime yeterince kaynak kalmamakta, kalan kaynağın da maliyeti artmaktadır. Dolayısıyla, ülkede, yatırım, üretim, ihracat ve istihdam yaratılması yerine, devlete borç vermek daha kârlı hale gelmektedir. Türk özel sektörünün üretim, yatırım maliyetleri ile işletme maliyetini artıran bu sağlıksız model, Avrupa Birliğine aday ülke olduğumuz bu dönemde, dış piyasalara açılma ve rekabet etme çabası içinde olan ekonomimiz için önemli bir engel teşkil etmektedir. Borçlanma esasını benimsemiş bu finansman modeli, kamu kesimini, devlet bütçesini de bir çıkmazın içerisinde sürüklemiş durumdadır. Faiz ödemeleri, bugün, bütçenin taşıyamacağı bir düzeye erişmiş ve âdeta, bütçeyi kilitleme noktasına getirmiştir. Bundan kurtulmanın tek çaresi, içborç stokunu artıran enflasyonun aşağı çekilmesidir.

2000 yılı bütçe hedeflerinin en önemli özelliği, 1999 yıl sonu muhtemel toptan eşya fiyatları endeksinin yüzde 55'ten yüzde 20'ye, tüketici fiyatları endeksinin ise yüzde 65'ten yüzde 25'e çekilmesi; 2001 yılında bu oranın yüzde 10'a, 2002 yılında ise bu oranın yüzde 5'lere çekilerek bütçe üzerindeki içborç yükünün hafifletilmesi öngörülmektedir.

Öte yandan, dışborçların sürekli yükselmesini durdurmak amacıyla dışborç yükünü de asgariye indirmek için kamu ve reel sektörün borçlanma maliyetinin düşürülmesidir.

İstikrarı ve düşük enflasyonu hedef alan 2000 yılı bütçesinde, mali disiplin sağlanmasına yönelik 57 nci hükümetin başarılı, cesur ve kararlı tutumu, başta IMF olmak üzere, tüm uluslararası kuruluşlar ile reyting kuruluşlarının Türkiye'ye bakış açılarını olumlu yöne çevirmiştir.

Daha IMF ile stand-by anlaşması imzalanmadan, dünyaca ünlü iki uluslararası denetim kuruluşunun, Türkiye'nin borçlanmasına yönelik notunu yükseltmesi, bunun en bariz örneklerinden bir tanesidir.

Öte yandan, IMF'nin, stand-by anlaşmasına yönelik niyet mektubunu onaylayarak, 3 yıl içerisinde 4 milyar dolar sıcak para vermesi, hemen arkasından Dünya Bankasının 3 milyar dolar kredi vermesi, 57 nci hükümetin program ve hedeflerine duyduğu güveni ortaya koymaktadır.

Önümüzdeki yıldan başlamak üzere enflasyonun aşağı çekilmesiyle birlikte içborç stoku üzerindeki enflasyonun olumsuz etkisi azalacak, hükümetin uyguladığı ekonomi politikalarıyla, istikrar programına duyulan güven nedeniyle dışborçlanma maliyetinin aşağı çekilmesiyle birlikte dışborç stokunun da önemli ölçüde azalacağı ve bundan sonraki yıllarda, bütçe açıklarının minimum düzeyde gerçekleşeceği, toplumun tüm kesimlerinin, özellikle çalışanlar ile dargelirlinin, esnafın ve köylünün, emeklinin, memurun, sanayicinin rahat nefes alacağı büyük Türkiye'nin önündeki tüm engellerin kalkacağı rüya değil, gerçek olacaktır.

Bütçe disiplininin uygulanmasındaki idarî düzenlemeler ile kamu bütçesinin yapısıyla ilgili düşüncelerimi de sizlerle paylaşmak istiyorum.

Maliye-Hazine fonksiyonlarının, aslında, birbirinden ayrılmaz özelliğine rağmen, ülkemizde ayrı kuruluşlarda yapılandırılmış olmasının sakıncalı olması noktasına da değinmek istiyorum. Bu konuda, teoride tüm maliyeciler bir "maliye hazinesi" kavramından bahsederler ve aralarında bir görüş ayrılığı yoktur; ama, maalesef, bizdeki uygulamada bu ayırım oluşmuştur.

Maliye hazinesi, gelir, ödenek ve nakit planlaması unsurlarından oluştuğu ve bunlar arasında bir siyasi sorumluluk birliği olması gerektiği halde, bizde, hem gelir hem ödenek hem de nakit planlaması Maliye ile Hazine arasında hiçbir ilkeye bağlı olmadan bölüşülmüştür.

Bir diğer husus, kamu bütçesinin yapısıyla ilgilidir. Artık, Maliye Bakanlığı bütçe yapma fonksiyonunu yitirmiş, Hazineden ve diğer kuruluşlardan gelen talepleri toplayan bir merkez haline gelmiştir. Bunun bir başka sonucu da, Maliye bütçesinde yer alan yedek ödeneklerin giderek büyümesi ve şeffaflığını kaybetmiş olmasıdır.

Bütün bunların yanında, geniş bir gelir-gider, millî emlak ve bütçe teşkilatlanmasına sahip Maliye Bakanlığının kendi içinde yapılanması ve modern düşünce tarzıyla düzeltilme, maalesef, ihtiyaç haline gelmiştir.

100 bin personeli bulunan Maliye Bakanlığının, yatay ve dikey hizmet ilişkilerinin teşkilatlanmasının da yeniden ele alınarak, daha etkin ve hızlı işleyen bir sisteme getirilmesine ihtiyaç vardır.

Vatandaşın devletinden beklediği en önemli davranışlardan birisinin de, taleplerinin ve işlerinin oyalanmadan "bugün git, yarın gel" sözcüklerini duymadan, bir an önce karara bağlanması olduğu unutulmamalıdır.

Maliye bütçesinde değinmek istediğim bir nokta da, Maliye Bakanlığı personelinin ihmal edilmiş olmasıdır.

Tüm kamu personelinin, dengeler içinde, yeni bir personel kanununa kavuşturulması gerçeği açıktır. Bu çerçevede, devlet içinde taşıdığı özel önem ve kullandığı akçalı yetkiler dikkate alınca, bu bakanlığın kilit noktalarına ve bilhassa denetim kurullarına, mutlaka, yeni yaklaşımlar gereği vardır.

Son zamanlarda özel yasalarla kurulan kuruluşların çalışanlarına sağlanan malî imkânların, devlet bütçesini yöneten ve denetleyen Maliye Bakanlığı yetkililerine sağlanmamış olması, Maliye Bakanlığı çalışanlarının çalışma şevklerini, maalesef, kırmıştır. Bugün, maliye müfettişlerinin, hesap uzmanlarının ve diğer maliye denetim elemanlarının eski talebi ve ilgiyi görmemelerini çok ciddi bir şekilde değerlendirmek ve bu konuda önlem almak gerekmektedir.

Yüksek karakterli, eğitimi yüksek, imkânları tatminkâr, vatandaşına hizmet sunarken güler yüzlü ve vatandaşına güvenen bir maliye anlayışı, ilkemizin ekonomik ve malî sorunlarının çözümünde de, kuşku yok ki, geçmişinde olduğu gibi, çok büyük katkı sağlayacaktır.

Maliye Bakanlığı bütçesine, Anavatan Partisi Grubu olarak olumlu oy vereceğimizi belirtiyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle, Yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)
BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ayaydın.

Anavatan Partisi Grubu adına, ikinci söz, Manisa Milletvekili Sayın Ekrem Pakdemirli'de.

Buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; bizleri televizyon başında izleyen muhterem vatandaşlarıma saygılar sunarak sözlerime başlamak istiyorum.

Ayrıca, büyük şair Mehmet Âkîf'in 63 üncü ölüm yıldönümünde, kendisinin aziz hatırası önünde eğilir, engin rahmetinin üzerine olmasını Cenabı Hak'tan niyaz ederim.

Değerli arkadaşlar, bütçemizin, borç faizleri ile, maaş ödeme bütçesi olduğunda, hemen hemen, herkes, hemfikir. Bütçenin giderek düzelme işareti vermesinin göstergesi, kamu kesimi borçlanma gereğidir. Kamunun borçlanma ihtiyacının gayri safî millî hâsılaya oranı önemli bir parametredir; bu küçüldükçe, bütçenin sağlık işareti veriyor olmasını kabullenebiliriz. Bu oranın, 1990 yılında yüzde 7,4 iken, 1999 yılında yüzde 14,3'le kapanacağı hesap edilmektedir, 2000 yılının programı ise yüzde 12,1'dir. Bu oran, orta vadede yüzde 3'lere inmek durumundadır. 1990 yılında konsolide bütçenin borçlanma gereği sadece yüzde 3'tü, 2000 yılında yüzde 11,5'e yükselmiş olması bir hayli kaygı vericidir. Bu durum bu yıl ortaya çıkmış değildir. Önemli dereceden bozulma, 1991 yılından sonra başlamış ve bugünlere gelinmiştir. Açık vermeyen sosyal güvenlik şemsiyesinin 1992 yılı başında koalisyon tarafından bozulması, bütçeyi bu hale getiren en önemli bir etken olmuştur.

13 üncü Yüzyılda, İngiltere'de, halkın, kralın keyfi vergi salmasına tepki koymasıyla Magna Carta Deklarasyonu yayınlanmıştır. Yani, meclisler, aslında, devletin gelir kaynaklarını tespit etme yetkisiyle çalışmaya başlamış, bilahara, gider bütçelerini de inhisarını alarak, ödenen vergilerin ne-reye, nasıl harcandığını kontrol altına almıştır.

Gelir bütçeleri, genelde bir tahminler manzumesidir. Gider bütçeleri ise, kurumların bir yıl içerisinde azamî olarak harçayabileceği miktarları gösterir. Bütçemizde, bir gider ve belki de, gelir reformuna ihtiyaç olduğu şüphesizdir. Gider bütçesinde azamî sarf yetkisi verilmekle, bu yetki, bir kanun emri olduğu halde, genelde aşılmaktadır. Aşmayı yapan kurum amiri, bir iki tekdürlü meseleyi kapatabilmektedir. Gelir Bütçesi, bir tahminler manzumesi olduğuna göre, bu tahminin dayanaklarını şöyle sıralamak mümkündür: Enflasyon : Diyoruz ki, TEFİ yüzde 20, TÜFE de yüzde 25 olacak, deflasyon yüzde 42,5 olacak, ekonomik büyüme yüzde 5,5'tir, ithalat 46 milyar dolardır, ihracat 28 milyar 250 milyon dolardır ve ortalama döviz kuru da 573 000 lira olacaktır.

İfade edilen bu kabullerin yıl içinde saptığı oranda Gelir Bütçesi tahminleri de değişecektir. Bütçenin enflasyonla ilgisi, mal ve hizmetlerden alınan Katma Değer Vergisi ile, Gelir Vergisi birinci taksidini önemli ölçüde etkiler. Ayrıca, devlet patrimonu gelirleriyle, dövizle natik gelirler, öngörülen hedeflerin üzerinde gerçekleşir.

Son on yılda, bütçemizin enflasyon hedefi bu kadar iddialı olmamıştır. Bu hedefin belirli toleranslarla yakalanması, hepimizin ortak temennisidir. Bu hedefin tutması halinde, son yirmi yılın en düşük enflasyon oranı olacaktır; yeni vergiler getirdiğimizi ve ekonomik daralmanın yüzde 6 olduğu hatırlanırsa, bu hedefi tutturmada oldukça büyük gayretler sarf edilecek demektir.

Son on yılın ortalama ekonomik büyüme oranı yüzde 3,7'dir. 1994 ve 1999 yıllarında yüzde 6'lık daralma, 1990 senesinde de en büyük ekonomik büyüme oranını yaşamıştık, bu da yüzde 9,7 idi.

2000 yılında hedef olan yüzde 5,5 ekonomik büyüme gerçekleştiğinde de, 2000 yılı sonunda 1998 yılının refah seviyesini yakalayamayacağız demektir. 1987 yılı sabit fiyatlarla, geçen sekiz yılın, yani 1992 - 1999 arası ortalama fert başına düşen gayri safi millî hâsıla artış oranı yüzde 3,4 iken, 1983 - 1991 arası, yine sekiz yılın, gayri safi millî hâsıla oranı artışı yüzde 5,1'dir. Cari dolar değerleri ile son sekiz yılın ortalama fert başına gayri safi millî hâsıla artışı sadece yüzde 2 iken, 1983-1991 tek parti döneminin ortaması ise, her yıl, üst üste, yüzde 9,3 olmuştur.

Değerli arkadaşlar, 2000 bütçesinin gelirleri 32 katrilyon 585 trilyon liradır. Bu, muhtemelen, 60 milyar dolardır; yani, herkes, bütçeye, fert başına, yaklaşık olarak 1 000 dolarlık bir katkı sağlamaktadır; bu da, gayri safi millî hâsılının yaklaşık olarak üçte 1'i demektir. Artık, alacağımız vergilerin son sınırına gelinmiş olduğunu da bilmek gerekir; çünkü, üretilen her 3 liranın 1 lirasını, devlet, bütçe diye alıyorsa, burada, bir "dur" noktasına gelinmiş demektir.

Bütçenin en önemli gelir kalemi vergi kalemleridir. Beklenen 24 katrilyonluk vergi gelirini, gelirden alınan vergiler ile mal ve hizmetlerden alınan vergiler teşkil etmektedir; bu iki kalemin toplamı vergi gelirlerinin yüzde 86'sıdır. Bundan sonra gelen önemli kalem, özel gelirler ve fonlardır. Fonların bütün gelirlerinin önce bütçeye gelir kaydedilerek, bilahara, transfer bütçesiyle tekrar fonlara para aktarılması da ilave bir bürokratik işlemdir. Genel bütçeye dahil olan bazı sosyal fonlar, hak ettikleri payı alamamaktadır bu yöntemden dolayı.

2000 yılının gelir bütçesinde gelirden alınan vergilerin miktarı 9 katrilyon 585 trilyondur. Bunun geçen yıla göre artışı yüzde 53,7'dir, evvelki yıla göre artışı ise yüzde 79'dur. Son sekiz yıla bakacak olursak, oran, düşme eğilimindedir. 1993 yılında yüzde 47,6 iken, 2000 yılı için beklentinin yüzde 19,3 olması, bize, bu "az kazandıktan az, çok kazandıktan çok vergi alma" prensibinin tersine bir eğilim doğduğunu göstermektedir. Mal ve hizmetlerden alınan vergiler, 1993'te yüzde 33,8

iken, önmümüzdeki yıl beklentimiz yüzde 34,2'dir. Mal ve hizmetlerden alınan vergi, modern bir vergi olmakla birlikte, tüketimin her nevisinden alındığı için, adil bir vergi olmamaktadır, olamamaktadır. Hele hele, toplum için zarurî olarak kullanılacak bir metanın, lüks sayılarak, yüzde 25 Katma Değer Vergisine tabi olması, müşteri ve satıcı arasında pazarlığa konu olmaktadır.

Değerli arkadaşlar, ülkemiz, siyasi ve malî istikrara kavuşmasıyla birlikte, KDV'yi yüzde 8 gibi tek oranda birleştirmelidir; bunda sayısız fayda vardır; böyle bir oran, ekonomiyi kayda almada çok önemli bir etken olacaktır. Malî istikrar sağlandığı takdirde, gelir dağılımının daha da düzelmesi kaçınılmaz olacaktır.

Mal ve hizmetlerden alınan vergilerin ikinci önemli kalemi, Akaryakıt Tüketim Vergisidir. Bu vergi, fevkalade kolay ve süratli tahsil edilen bir vergi olduğu için, 1992 yılından beri, hemen hemen her hükümet, buna başvurmuştur, yüklenmiştir. Akaryakıtın büyükçe bir bölümü, esnafın ve köylünün kullandığı mazottur. Mazota, artık, daha fazla yüklenilmeyeceği ümidini taşımaktayız.

Dış ticarettten alınan vergiler, döviz kuruna, ithalat miktarına sıkıca bağlıdır; Akaryakıt Gümrük Vergisi, ithalde alınan Katma Değer Vergisi, bu kalemin, takriben yüzde 80'ini oluşturmaktadır. Özel gelirler ve fonlardan beklenen gelirlerin büyük kalemi, özelleştirme gelirleridir. Özelleştirmenin başarısı ölçüsünde, bu kalemin gerçekleşmesini beklemek lazımdır. Özelleştirme gelirleri, bütçede 2,2 katrilyon öngörülmüştür.

Değerli arkadaşlar, geçmişte, özel gelirler için düşünülen rakamları, hiç yakalayamamışız. İnşallah, 2000 yılı için öngörülen rakama, özelleştirme hedeflerini tam tutarak ulaşmak mümkün olur.

Değerli arkadaşlar, 1984-1991 döneminde, gelir bütçesi, gayri safi millî hâsılanın yüzde 14'ü iken, 1992-1999 döneminde yüzde 18,6'sına çıkmıştır; 1999'da, gayri safi millî hâsılanın yüzde 21,7'si ve görüştüğümüz 2000 yılı bütçesinin de yüzde 26,1'dir. Bu fevkalade üst bir sınır demektir ve bunun, artık bundan sonraki bütçelerde zorlanmaması ve bunun aşağı düşürülmesi gerekir. Bu oran, 1984-1991 ortalamasına göre yüzde 50 artmış olmasına rağmen 14,1 katrilyonluk bir bütçe açığı söz konusudur. Gelir bütçesinin, gayri safi millî hasılaya oranının, yıllara bağlı olarak büyümesi sağlıklı işareti değildir. Devlet, kaynakları verimli yönlendireceği iddiasında olmamalıdır. Temennimiz, önmümüzdeki yıllarda, gelir bütçesinin gayri safi millî hâsılaya oranı, ANAP'ın iktidar dönemindeki yüzde 14'lük seviyesine indirilmesidir.

2000 yılında 32,585 katrilyon gelir elde etmek demek, geçen yıla göre yüzde 72 oranında bu gelirleri artırmak demektir. Enflasyonun bu oranda düşürüleceğini hedef olarak almak, bu yüzde 72'yi çok büyük bir, erişilmesi zor olan hedef koymak demektir. Deflatör olarak yüzde 42,5 aldığımızı göre bu gelir artışını sağlamak iddialı bir hedefdir. Bu hedefe ulaşmak için bazı yeni ilave tedbirler lazımdır. Bunlar da; bir, götürü vergilendirmeyi köylerdeki esnafa sınırlı tutmak. Hele hele, büyük şehirlerde hâlâ götürü vergide insan bulundurmamak fevkalade yanlıştır. Özelleştirmeyi süratle yapmak, 2000 yılında ekonomiye kazandırılacak yatırımlara yönelmek, verim artışı sağlayacak yatırımları teşvik etmek ve bir de Gelirler Genel Müdürlüğünün illerdeki birimleri reorganize edilerek, orada defterdarın dışında, sadece, gelir elde etmeyle ilgili bir üst yönetim elemanının bulunmasını sağlamak lazımdır. Ayrıca, denetim elemanlarının, mevcudun, mümkünse çok süratli olarak iki katına çıkarılıp, muhtemel inceleme oranlarını -şu anda verilen beyannamelerin inceleme oranı takriben yüzde 2'dir- yüzde 4'e, yüzde 5'e çekmek lazımdır.

Değerli arkadaşlarım, bu konuşmamda, ayrıca, IMF'yle yapılan stand-by anlaşmasına da değinmek istiyorum. Bu anlaşmayla, öyle zannediyorum ki, harcamalarımıza fevkalade önemli bir disiplin gelecektir. Bu disiplinle harcama hedeflerini aşmamak mümkün olacaktır. Konuşmamın başında da dedim, bazı birimler bunları aşıyor, ondan sonra, Sayıştaydan gelen denetçilere de bir iki ifade verdikten sonra meseleyi kapatıyoruz. Bunu yapmamamızda büyük fayda vardır. Zaten, IMF'nin kriterlerinden, stand-by kriterlerinden biri de budur. Ümit ediyorum ki, hiçbir kurum bu hedefi aşmayacaktır.

IMF'nin sağlayacağı 1,5 milyar dolar fevkalade önemli bir rakam değildir. Biliyorsunuz, bir bankamıza 3 milyar dolar, şimdi kapatılan, daha doğrusu, devralınan 5 bankaya da aşağı yukarı 1,5 milyar dolar aktardık; yani, IMF'nin vereceği bu 1,5 milyar dolar önemli değil; ama, onun yakacağı yeşil ışıktan dolayı diğer bankalardan Türk ekonomisinin alacağı miktarlar fevkalade önemli olmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Pakdemirli, 2 dakika içerisinde toparlayın lütfen.

EKREM PAKDEMİRLİ (Devamla) – Eğer, IMF stand-by anlaşmasının kriterlerini yerine getirecek olursak, bu suretle, özel bankalardan ekonomiye sağlayacağımız katkıyla yüzde 5,5'lik iddialı bir büyümeyi yakalama imkânımız doğar.

Bu duygu ve düşüncelerle, 2000 yılının bütçesinin, gelir bütçesinin, diğer bütçelerin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyor, hepinize saygılar sunuyorum efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Pakdemirli.

Sayınli milletvekilleri, grupları adına görüşmelere devam edeceğiz; yalnız, bildiğiniz gibi, her grubun konuşma süresi 30 dakika; grubun konuşmalarını bölmek için, bundan sonraki grubun sözcülerinin konuşmaları bitinceye kadar, saat 13.00'te ara vermemiz gereken çalışmaların devamını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Kars Milletvekili Sayın Arslan Haydar, ilk söz sizin.

Buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ARSLAN AYDAR (Kars) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Maliye Bakanlığı bütçesi üzerinde, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi, aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Maliye Bakanlığı bütçesini herhangi bir bakanlığın veya kurumun bütçesi gibi düşünemeyiz. Esasen, bütçenin tamamı, hazırlanması ve uygulanması açısından Maliye Bakanlığının sayılır; zira, Maliye Bakanlığı, sadece kendi birimleriyle ilgili programlar üzerinde yetkili değildir; bütün kuruluşların programlarının belirlenmesine, uygulanmasına, bütçe kanunları, kendi kuruluş ve görevleriyle ilgili kanunlar ve bunların uygulanmasına dair diğer mevzuatlarla mutlak surette yetkili olduğundan, bütçeyi her yönüyle doğrudan ilgilendirmektedir. Bu itibarla, bütçenin tamamına, Maliye Bakanlığının bütçesi yaklaşımıyla bakmakta fayda vardır kanaatindeyim.

Geçmiş yıllarda olduğu gibi, 2000 mali yılı bütçesinin hedefleri de çok ciddi tedbirlerle desteklenmez, ülkenin gerçeklerine uygun adımlar atılmaz ise, sonuç aynı şekilde olumsuz olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önemli olan, enflasyonu frenlemek, ihracatı artırmak, özelleştirmeyi tamamlamak, turizmi canlandırmak, vergileri zamanında toplamak ve hepsinden önemlisi, ekonomideki canlılığı muhafaza ederek büyüme hedefini, doların belirlenen kur seviyesinde yılı bitirmesinin gerçekleşmesini, bütçe hedeflerini ve dolayısıyla disiplini sağlamak.

Esas problem, yıllardır, aşama aşama, ülkenin mali yapısını bu hale getiren asıl sebeplerin tespit edilerek, buna ait çözümlerin üretilmemesidir. Yıllardır büyütülerek, bugün, kaynakların tamamını yutar hale gelen devlet borçlarının nasıl ortadan kaldırılacağına, özellikle içborcun nasıl makul bir düzeye çekileceğinin yolunun bulunmasıdır.

Mevcut hükümetin ne derece güç şartlar altında bütçe yaptığının anlaşılması ve bunu, toplumun her kesimine anlatarak, ülkede herkesin üzerine düşeni yapmasının sağlanmasıdır.

Bu amaçla, ülke ekonomisinin geldiği noktayı ve içinde bulunduğu şartları daha açık göstermesi bakımından önemli saydığımız birkaç hususu arz etmek istiyorum.

2000 mali yılı için öngörülen toplam 46 katrilyon 986 trilyon TL'yi, 2000 yılı ortalama dolar kuru olarak kabul edilen 573 030 TL'ye böldüğümüzde, döviz cinsinden yaklaşık, 82 milyar dolar etmektedir. Bunun da kabaca dağılımını yapacak olduğumuzda, şöyle bir tabloyla karşılaşmaktayız:

53,7 milyar dolarının borç ödemeleri ve diğer transferlere, 17,4 milyar dolarının memur maaşı ve işçi ücretlerine, 6,7 milyar dolarının diğer carilere, 4,1 milyar dolarının da yatırımlara ayrıldığını görmekteyiz. Yatırma ayrılan sadece, 4,1 milyar dolardır. Bu, sadece bu yıl böyle değildir, önceki senelerde daha düşüktür; 1994'te 2,5 milyar dolar, 1995'te 2,2 milyar dolar, 1996'da 3,1 milyar dolar, 1997'de 4,2 milyar dolar, 1998'de 3,8 milyar dolar, 1999'da 3,2 milyar dolar olduğu görülmektedir.

Ülkemizde sık sık hükümet değişikliğine yol açan siyasî istikrarsızlık, bu ekonomik tablodan da nasibini almış, iyice hızlanarak kamu yönetimine sirayet etmiş ve kamu yönetiminde yapılan ikide bir değişiklikler, bırakın istikrar programı uygulamayı, program yapmaya, hatta, devletin rutin işlerini yürütmeye bile fırsat vermemiştir.

Birçok devlet memuru da bu durumdan istifade etmek için, bir üst görev alarak yüksek emeklilik hakkı elde etmenin yollarını aramış, siyasî partilerle ilişki içerisine girerek, her hükümet değişikliğinde kamu yönetimi değiştirilmiştir. Görevden alınanlar mahkemelerde uğramış, gelenler de uzun süre burada kalamayacağı düşüncesiyle, hiçbir şekilde devletin işiyle meşgul olamaz duruma gelmişlerdir.

Diğer önemli bir sorun da, icracı birimlerin elinden birçok yetkileri alınarak merkez birimlerine verilmiştir. Bütçe ve personel disiplinini sağlamak, tasarruf tedbiri almak maksadıyla, bütün ayrıntılara inilerek, icracı birimlerin yetki ve etki alanı daraltılarak, inisiyatif kullanamaz hale getirilmişlerdir. Bu birimlerde, "yetki yoksa görev de yok, mesuliyet de yok" felsefesine uyulmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; satılacağı ilan edilen ve bunun için de ileriye dönük plan ve programlar yapmadan bekleyen, gün geçtikçe performansı düşen birçok kuruluşun bir türlü özelleştirmesi yapılamamıştır.

Kamu açığı, vergi tabanını genişleterek vergi gelirini artırmak, harcamaları kıstmak, bütçeye yük olan kuruluşlarla ilgili ciddi önlemler almak yerine, yüksek oranda faizle borçlanmak suretiyle karşılanmaya çalışılmıştır.

Ülkemizde, siyasî ve ekonomik istikrar sağlanmadığı, mevzuat ve yönetimde gerekli düzenleme yapılarak güven verilemediği için, yabancı sermaye yatırımları ülkeye çekilememiştir.

Ülkemizde önemle üretimin artırılması gerekirken, kaynak yetersizliğinden ve kuruluşların demoralize oluşundan dolayı üretimde aksamalar ve daralma meydana gelmiştir. 1985, 1986, 1987 yıllarında 100 dolara 80 birim iş yapan kuruluş, 1998 yılında, aynı paraya 20-30 birim iş üretir hale gelmiştir.

Gelir dağılımı bozulmuş, toplumda gelir grupları arasında uçurum genişleyerek, sosyal huzursuzluğun artmasına sebep olmuştur.

Kamu kurum ve kuruluşları giderek dinamizmini yitirmiş ve artık üretim yapamaz, hizmet göremez olmuştur. Örneğin, 17 Ağustos depreminde, kamu kurum ve kuruluşlarının durumu hepimizin malumlarıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamu maliyesinin bozulan yapısını ilk defa düzelterecek riski 57 nci hükümet göze alacak iradeyi sergilemektedir. Artık, ülkemizde, kamu maliyesinde etkinlik hesabı yapılmalı, vakit kaybetmeden uygulanmalıdır.

Ekonomik istikrar için, iç ve dış güven ortamını bugünkü hükümet oluşturmuştur; bunun için kararlı adımları atmıştır. Sosyal Güvenlik Yasası, Tahkim Yasası, Bankacılık Kanunu gibi düzenlemeler buna örnektir. Özelleştirme mevzuatındaki eksiklikler yeniden gözden geçirilerek gereği yapılacak ve kamunun, diğer problemlerine de sırasıyla çözüm getirilecektir.

Ekonominin önündeki en büyük engeli teşkil eden, vadesinin kısa, faizinin yüksek oluşu dolayısıyla nefes darlığı yaratan içborç, disiplin altına alınmaktadır. 1991'de 21 milyar dolar, 1992'de 32 milyar dolar, 1993'te 47 milyar dolar içborç ödeyen ülkemiz, 1998'de 55 milyar dolar ve 1999'da da yaklaşık 52 milyar dolar civarında içborç ödemiş ve ödemektedir.

1994 yılında toplam iç ve dışborç ödemeleri 46,5 milyar dolarken, 1998'de 71,9 milyar dolara ve 1999 itibariyle de yaklaşık 62 milyar dolara ulaşacağı görülmektedir. Yıllar arasında kur hareketinden ve vadelerden kaynaklanan iniş çıkışları da göz önüne alarak baktığımızda, sürekli borç ödemelerinin arttığı kesindir.

BAŞKAN – Sayın Aydar, sürenizin dörtte 1'ini kullandınız efendim.

Buyurun.

ARSLAN AYDAR (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, bu borçlar, 1991'de başlamamış, daha önce de bahsedildiği üzere, 1980'li yılların başından beri yığılarak gelmektedir.

Ayrıca, sosyal güvenlik kuruluşları, bütün kamu kuruluşları gibi amaç ve ilkelerini kaybederek, yanlış politikalar sonucu önemli ölçüde açık vermeye başlamış, 1992 yılından sonra bütçeden bu açıklarını kapatmaya çalışmıştır. Bu meyanda, bütçeden, 1992 yılında 600 milyon dolar kaynak aktarılan sosyal güvenlik kuruluşlarına, bu yıldan sonra düzenli bir şekilde, 1993'te 1 milyar dolar, 1994'te 1,3 milyar dolar, 1995'te 2,3 milyar dolar, 1996'da 4,1 milyar dolar, 1997'de 5,1 milyar dolar, 1998'de 5,4 milyar dolar, 1999'da 6,6 milyar dolar, 2000'de 6,3 milyar dolar kaynak aktarılmıştır.

Tedbir alınmasaydı, bu rakamlar daha da büyüterek, sürekli devam edip gidecekti. Bu da, sosyal güvenlik kuruluşlarıyla ilgili ciddi tedbirlerin alınmasını gerektirdiği için, 57 nci hükümetin Sosyal Güvenlik Yasasını yeniden düzenlemesinin haklılığını ortaya koymaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; başlangıçta ihtiyaçlara göre sağlıklı örgütlenen kamu, daha sonra, siyasi tercihlere göre istihdam yaratmış, siyasi ve sosyal maksatlarla yeni kuruluşlar ve bölünmeler yoluyla güç kaybına uğramış, dublikasyonlar oluşturmuş, atıl kapasite yaratarak yetki ve mesuliyet çatışmaları yüzünden işlemez hale gelmiştir.

Devlettteki insan kaynaklarının kullanılmasında yıllardır önemli hatalar yapılarak, devlet memurları, dolayısıyla kamu yönetimi, verimsiz, inancaşsız, iddiasız, idealsiz hale getirilmiştir. Elli yıl önce toplumun her yönüyle öncülüğünü yapan devlet memurları, iş anlayışı, hizmet ve üretim performansı, maaş ve sosyal statü bakımından çağın ve özel sektörün çok gerisinde kalmış durumdadır. Ülke sorunlarının çözümüne, kamudaki insan kaynağının çağdaş bir anlayışta hizmet ve üretim yapabilecek kapasiteye ulaşmasını sağlayacak eğitimin verilmesi ve ülkenin sorunlarını çözecek bilgi, moral ve inanç sahibi haline getirilmesiyle başlanacağı hepimizce malumdur.

Sorunların çözümü için gerekli düzenlemeleri bu Meclis yapacaktır; ancak, burada alınan kararları hayata kim geçirecektir? Her konuda şaşmaz ölçülere sahip olan Atatürk'ün de söylediği gibi "Her şey kanun yapmaktan ibaret değildir. Bilakis, her şey, o kanunları tatbik etmek ve ettirmekten ibarettir. Tatbik eden, icra eden, karar verenden daima daha kuvvetlidir" gerçeğinden hareketle, bu Meclisin aldığı kanun ve kararları uygulayacak, ülkeyi istikrara kavuşturacak, kamu kurum ve kuruluşlarının işlemlerini sağlayacak olan memurların performansının artırılması için gerekli tedbirlerin alınması kaçınılmazdır.

"Ülkenin serveti vücuttaki kana benzer; toplumun bütün kesimini gerektiği gibi dolaşmazsa, o toplumun sağlığından bahsedilemez" gerçeğine uygun olarak, hükümet programında yer alan, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar arasındaki maaş farklılıklarını ortadan kaldırmak üzere yapılan çalışmalara hız verilmelidir. Bu da adil, ülke şartlarına uygun, eşit işe eşit ücret, performans göre mükafatlandırma sistemi şeklinde mutlak surette gerçekleştirilmelidir.

Bugün, devlette uygulanan ücret sistemi memurları ikiye ayırmış durumdadır. Bir kuruluştaki şube müdürü net 223 919 000 TL ücret alırken, bir diğerindeki net 608 866 000 TL almaktadır; yani, bir ay 447 709 000 TL, ikinci ay, ikramiye dahil 770 023 000 TL almaktadır. Yine, il valisi 562 118 000 TL alırken, bir işçi, net ikramiye ve ilave tediye hariç 552 206 000 TL almaktadır; ikramiye dahil olunca, 828 206 000 TL'yi bulmaktadır; ancak, o işçinin genel müdürü 444 904 000 TL maaş almaktadır. Birinci derecedeki bir öğretmen ise, 196 milyon TL maaş almaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Maliye birimleri, ormanın tamamını korumanın yöntemlerini geliştirmelidir, yoksa, ağaçları tek tek koruma, çare değildir. Bütçenin yüzde 65-70'ini, toptan üretim ekonomisinin dışında kaybettikten sonra, geriye kalan kısmını detaylara inerek korumaya çalışmanın fazla bir anlamı yoktur.

Vergi sistemi, tarafsızlık, sadelik, adil ve genellik prensipleri çerçevesinde yeniden ele alınmalıdır. Vergidışı kalan piyasa ekonomisinin alanı, daha fazla zaman kaybetmeden daraltılmalı, bugünkü haliyle çok yüksek olan vergi yükü bir an önce hafifletilmelidir. Vergi dairesi tam otomasyon projesi, daha fazla vakit kaybetmeden bütün yurtda uygulamaya konmalıdır. Kamu kurum ve kuruluşlarına, birçok alanda organizasyon açısından yön veren, inisiyatifinde bulunduran Maliye Bakanlığı, sadeleşme, bürokrasiyi azaltma konularında örnek olacak şekilde bir an önce kendini yenilemelidir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; özet olarak, bugün ülkenin sorunlarının dinamiğini kamu yönetimi oluşturmaktadır. Çözümün de, kamunun ve kamu yönetiminin yeniden, ilmin ve çağın gereklerine uygun olarak düzenlenmesine ve istikrara kavuşturulmasına bağlı olduğu bir gerçektir.

Bu duygu ve düşüncelerle, 2000 mali yılı bütçesinin ülkemize hayırlı olmasını diliyorum, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aydar.

MHP adına ikinci söz, Ankara Milletvekili Sayın Hayrettin Özdemir'e ait.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan, İçel Milletvekili Yalçın Kaya konuşacak.

BAŞKAN – Peki, efendim.

Buyurun Sayın Yalçın Kaya.

MHP GRUBU ADINA YALÇIN KAYA (İçel) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2000 mali yılı bütçe tasarımasının gelir bütçesi bölümünde, Milliyetçi Hareket Partisinin görüşlerini açıklamak üzere huzurlarınıza gelmiş bulunuyorum. Sözlerime başlamadan önce, Yüce Heyetinizi ve televizyonları başında bu görüşmeleri dikkatle izleyen Yüce Milletimizi, şahsım, Grubum ve Milliyetçi Hareket Partisi adına saygıyla selamlıyorum; bu vesileyle, Mübarek Ramazanınızı tebrik ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyetinin 57 nci hükümetince hazırlanmış olan, 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı üzerindeki görüşmelerin, bugün 9 uncu gündür. Bu tasarı üzerinde, değişik partilere mensup parlamenter arkadaşlarımızın lehte ve aleyhte yaptıkları konuşmaları dikkatle ve titizlikle takip ettim. Görüşmeler sırasında söz alan değerli vekillerimizin, hep rakamların, oranların ve yüzdelerin üzerinde durdukları gördük. Oysa, bu bütçe kavramlarının uygulayıcısı olan insanı, onun ahlaki yapısını ve arkasındaki siyasi iradeyi hiç dikkate almadıklarını, üzümlerle tespit etmiş bulunuyorum.

Değerli milletvekilleri, bir bütçenin başarılı olabilmesi için, dengelerin doğru ve kalıcı bir biçimde kurulmuş, sağlam ve tutarlı bir kamu finansman yapısı olan dışkaynak girdilerinin, yatırımların, istihdamın, üretimin, ihracatın ve büyümenin, bütün bunların sonucunda da doğru ve adil bir gelir dağılımının çok önemli olduğu kamsındayım.

Mevcut bütçe kalemleri incelendiğinde, devletimizce, 2000 yılında 24 katrilyon lirası vergilerden, 5 katrilyon 620 trilyon lirası vergidışı normal gelirlerden, 2 katrilyon 840 trilyon lirası fon ve diğer özel devlet gelirlerinden, 125 trilyon lirası da katma bütçeli idarelerden olmak üzere, toplam 32 katrilyon 585 trilyon lira gelir hedeflenmiştir.

Buna karşılık, giderlerin ise 46 katrilyon 713 trilyon lira olacağı tahmin edilmektedir. Bu giderlerin 9 katrilyon 900 trilyon lirası personel giderlerine, 3 katrilyon 840 trilyon lirası diğer cari giderlere, 2 katrilyon 352 trilyon lirası yatırımlara, 30 katrilyon 620 trilyon lirası da transfer harcamalarına ayrılmıştır. Burada, dikkatlerinize sunmak istediğim bir husus var. 24 katrilyon lira olan vergi gelirlerinin yüzde 91'lik bir kısmını oluşturan 21 katrilyon 133 trilyon lirasını, sadece faizler alıp götürmektedir. Bütçe açığının ise, 14 katrilyon 128 trilyon lira olacağı öngörülmektedir. Ülke kalkınmasında en önemli unsur olan yatırımlara ise, sadece ve sadece, 2 katrilyon 352 trilyon lira ayrılabilmektedir. Bu rakamlarla, 2000 yılı içinde ne kadar yatırım gerçekleştirebiliriz? 2000'li yılların diğer senelerini kurtarmaktaki ana hedef olan enflasyonun düşürülmesi, bütçe rakamlarının gerçekleştirilmesine bağlıdır. Allah, 57 nci hükümetimize yardımcı olsun.

Bu tablo, 21 inci Asra ayak basmamıza dört gün kala, Türkiye Cumhuriyetini yöneten geçmiş siyasi iktidarların sınıfta kalmasının bir işaretidir. (MHP sıralarından alkışlar) Ancak, devlette devamlılık esası gereği, bu kara tabloyu reddi miras etme hakkına da sahip değiliz; çünkü, halkımız, 18 Nisan seçimleriyle, ülkeyi bu hale düşürenlerden sandıkta bunun hesabını sormuş, devleti yönetme yetkisini bizlere vermiştir. Bizler de, bu emanetin kutsiyetinin şuurunda olarak, ülkemizi, globalleşen dünyada layık olduğu yere taşımak ve 21 inci Asrı, Türk asrı yapmak için, gece uymayacak ve gündüz oturmayacağız; ölesiye, bitesiyeye çalışacağız. Bundan herkesin emin olmasını istiyorum; çünkü, bu sözler, yüce milletimize bir taahhüdümüzdür. (MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; coğrafî konumu, siyasi, tarihî ve kültürel birikimi olan, her türlü tabii zenginliklere ve 65 milyonluk genç ve dinamik bir nüfusa sahip ülkemiz, bu duruma nasıl düşürülmüştür? Şüphesiz ki, bunun sorumluları bizler değiliz; bu millet ise, hiç değildir sayın vekiller. Bunun sorumluları, ülkemizin kaynaklarını akılcı bir şekilde kullanamayan, yüce milletimizin dışından tumağından artırarak devletimize vermiş olduğu vergileri, bir avuç vurguncuya, soyguncuya, yandaş ve rantiyecilere peşkeş çeken veya onlardan hesap sorma cesaretini gösteremeyen basiretsiz ve beceriksiz iktidarlardır. (MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gelir bütçesindeki en büyük açığı meydana getiren unsur, vergi yüzüstüleri için zaman zaman çıkarılan vergi aflarıdır. Vergisini ödeyeni cezalandıran, ödemeyeni mükafatlandıran bu aflarla vergi toplayamayan iktidarlarımız, kayıtdışı ekonomiyi kayıt altına almak ve vergi tahsilatını hızlandırmak yerine, meydana gelen bütçe açıklarının kapatılmasını gerekçe göstererek, yandaşlarına, rantiyecilere yüksek oranda borçlanmış ve devleti borç batağının içine sürüklemiştir.

BAŞKAN – Sayın Kaya, 20 dakikanız tamamlandı efendim.

YALÇIN KAYA (Devamla) – Bunun cezasını da dargelirli memurumuz, işçimiz, emeklimiz, çiftçimiz, köylümüz, esnafımız, hulasa bütün milletimiz yüksek enflasyon altında ezdirilerek ödetilmiştir.

Değerli milletvekilleri, bütün bu olumsuzluklardan kurtulmak isteyen Yüce Türk Milletinin 18 Nisanda sandıkta ortaya koyduğu iradeyi iyi algılamak gerekmektedir. Bu irade doğrultusunda hareketle, bazı güçlüklerle rağmen, üç parti elini taşın altına koyarak Türkiye Cumhuriyetinin 57 nci hükümetini kurmuş, ülkemizi ve milletimizi 2000'li yıllara taşımaya karar vermişlerdir.

57 nci hükümet, bir uzlaşma ve atılım hükümetidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 21 inci Asra girerken bir Türk insanı olarak kendimi çok incinmiş ve çok ezilmiş hissediyorum. Avrupa'daki ülkelerin insanları her türlü lüksü yaşarken, niçin benim insanım, hâlâ, pazarlar dağıldıktan sonra yiyecek toplamak zorunda kalsın? Benim insanım, niçin, hâlâ, başını sokacak bir ev için belediyenin yıkım ekipleriyle kazma kürek kavga etmek zorunda kalsın? Benim memurum, niçin, emekli olduğu zaman, Avrupalı meslektaşları gibi aldığı ikramiyeye dünya turuna çıkmasın veya niçin benim halkım, çocuğunu okutmak için Anadolunun karlı ve çamurlu yollarında, 20-30 kilometre uzaklıktaki okullara, yürüterek göndermek zorunda kalsın?

Sayın vekiller, en acısı da, benim sanayicim, benim esnafım, benim bürokratom, hulusa, benim Türkiye Cumhuriyeti vatandaşım, Avrupa seyahatine çıktığında, bir vebalı hastaymış gibi, niçin gümrüklerde saatlerce didik didik aranmak zorunda kalsın?! Sanırım, bu sözlerime sizler de iştirak ediyorsunuz.

19 uncu Yüzyılın başlarında, Avrupalının "hasta adam" olarak nitelendirdiği Osmanlı İmparatorluğundan, 1919'da Samsun'a çıkarak vermiş olduğu millî mücadeleyle, bu hasta imparatorluktan genç ve dinamik Türkiye Cumhuriyetini kuran Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk anlayışıyla hareket ederek, Türkiye Cumhuriyetinin 57 nci hükümeti olarak biz de, aynı sevk ve inançla, ekonomik bakımdan hasta adam rolündeki Türkiye Cumhuriyetini, 2000 yılıyla birlikte yeniden ayağa kaldıracak ve muasır medeniyetler seviyesine mutlaka getireceğiz.

Nitekim, 57 nci hükümet, yedi ay gibi kısa bir sürede, Meclisini gece gündüz çalıştırarak, bugüne kadar hiçbir iktidarın çıkarmayı başaramadığı 100'den fazla kanunu bu Mecliste yasalaştırmıştır. Bu yasalardan Sosyal Güvenlik Yasası vesaire gibi bazı yasalar halkımıza acı bir reçete gibi gelebilir; ancak, gelecekte sağlayacağı faydalar göz önüne alındığında, bu yasaların çıkarılması kaçınılmaz birer gerçektir. Bu ülke, 45 yaşında emeklilerin cenneti olma lüksüne sahip değildir. Şüphesiz, bu yasaların çıkarılmasında, muhalefet partilerimizin de değerli katkıları olmuştur. Bundan dolayı kendilerine de müteşekkirimiz.

Nitekim, bu hükümet tarafından alınan kararlar doğrultusunda, ülke ekonomisi yeniden canlanmış ve halkımızın devletimize olan güveni yeniden tesis edilmeye başlanmıştır. Bundan üç dört yıl önce, birkaç dolar kredi almak için Avrupa'yı karış karış dolaştığımız günleri düşünürsek, bugün, Dünya Bankası ve IMF gibi kuruluşlar, hükümetin bu kararlı tutumu karşısında bu ülkeye kredi açma yarışına girmişlerdir. Geçmiş iktidarlar döneminde B'ye düşürülen kredi notumuz yeniden yükseltilmiştir. Bu da, ülkemiz açısından sevinilecek bir durumdur.

Değerli milletvekilleri, hepimizin de bildiği gibi, 17 Ağustos ve 12 Kasım tarihlerinde yaşanan ve ülkemizin sanayi ve ticaret merkezi olan, vergi gelirlerimizin yüzde 15'ini tahsil ettiğimiz 7 büyük ilimizi ve birçok ilçemizi neredeyse yerle bir eden, büyük bir deprem felaketiyle ülkemiz karşı karşıya kalmıştır. Tabii, bu, Cenabı Allah'ın bir takdiridir; ancak, hükümetimiz, yaşanan bu şoku, en kısa zamanda atılarak, bütün imkânlarıyla depremzede vatandaşlarımızın yardımına koşmuş, acil önlemler aldıktan sonra kalıcı tedbirlerin ilki olan prefabrike konutların yapımına hız vermiş, Kobe depreminde acze düşen dünya sanayi devi Japonya'yı bile geride bırakarak, 25 000 konut insanüstü bir gayretle, ikibuçuk ay gibi kısa bir sürede, gece gündüz demeden, çalışarak tamamlanmış ve ilgililere teslim etmiştir.

BAŞKAN – Sayın Kaya, 5 dakikanız kaldı.

YALÇIN KAYA (Devamla) – Burada, Bayındırlık ve İskân Bakanımız Sayın Koray Aydın, Sağlık Bakanımız Sayın Osman Durmuş, Ulaştırma Bakanımız Sayın Enis Öküstü başta olmak üzere, bütün bakanlarımıza, bürokratlarımıza ve Bakanlık çalışanlarımıza, Türk Silahlı Kuvvetlerine, sivil toplum kuruluşlarına, hulusa, bütün emeği geçenlere teşekkür etmek istiyorum.

Bütün bu iyiniyetli çalışmalara rağmen, bazı politikacılarımız, maalesef, olayı siyasi istismar noktasına taşıyarak "bu konular küçük oldukları için dini vecibelere uygun değildir, içerisi lüks döşenmemiştir" gibi aymazlıklarla eleştirmeye kalkmışlardır.

Sayın milletvekilleri, şimdi sizlere soruyorum: Büyük kentlerde tek gözlü gecekondularda yaşayan milyonlarca ailemiz, 8-10 nüfusuyla köylerimizde iki gözlü evlerde yaşayan milyonlarca ailemiz dini vecibelerini yerine getiremiyorlar mı?! Sadece muhalefet olsun diye, milyonlarca insanımız neden rencide ediliyor? Doğrusu, ayıptır, günahur!

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama son verirken, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, ulu bir çınar olarak bölgesinde bulunması gereken bir unsur olduğunun şuurunda olanların düşündüğü gibi, gürleşikçe budanan, kurudukça sulanan bir çınar olmayacağımızı, alabildiğince gürleşeceğimizi dosta düşmana ilan ediyor ve bütçemizin, 2000 yılının ve gelecek Ramazan Bayramının hayırlara vesile olmasını Cenabı Allah'tan niyaz ediyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Son söz, Tokat Milletvekili Sayın Reşat Doğru'ya ait.

Buyurun efendim.

Size 3 dakika kaldı Sayın Doğru.

MHP GRUBU ADINA REŞAT DOĞRU (Tokat) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Yüce Heyetinizi şahsım ve Grubum adına saygıyla selamlıyorum.

Maliye Bakanlığı bütçesinin görüşüldüğü bu günde, ülkemizin birçok ilini ilgilendiren konularda konuşmak için söz almış bulunuyorum.

Malumunuz olduğu üzere, ülkemizde, ekonomik, sosyal alanlardaki büyüme hızını ve hedeflerini beş yıllık kalkınma planları şeklinde dilimlere ayırdığımız günden bu yana, birçok ilimiz değişik zaman dilimleri içinde kalkınmada öncelikli yöreler arasına, Yüce Meclisimiz tarafından alınmış veya çıkarılmıştır. Buradaki en büyük amaç, ülke kaynaklarının değerlendirilmesi, hakça paylaşımın yaygınlaştırılması, sosyal adaletin sağlanması, bölgelerarası dengesizliklerin ortadan kaldırılmasıdır. Anayasanın 166 ncı maddesi, ülke kaynaklarının yurt düzeyinde eşit olarak paylaşılmasını emretmektedir. Ekonomik ve sosyal sorunların temelinde bu paylaşımın adaletsizliği yatmaktadır. Cumhuriyet hükümetlerinin programları gözden geçirildiğinde, ülkenin geri kalmış yörelerinin ve bu arada doğu ve güneydoğu bölgelerinin kalkındırılmasına yönelik çabaların vurgulanarak dile getirildiği görülmür.

Kalkınmada öncelikli yörelerin belirlenmesi 1968 yılında olmuştur. 22 il tanımlanıp belirlenmiştir. 1971 yılında, kalkınmada öncelikli yörelere bölgesel kalkınma müdürlüğü de kurulmuştur. Kalkınmada öncelikli yörelerin tespiti Bakanlar Kurulu kararıyla olmaktadır. Sosyoekonomik göstergeler hazırlanıp, 53 değişken tespit edilerek bu yöreler belirlenmektedir. Bu 53 değişken gösterge, yüksek sanayileşme, tarımsal gelişme, sağlık, eğitim, haberleşme, ulaşım vesairenden oluşmaktadır.

17 Ekim 1999 tarihli Resmî Gazeteye göre 50 ilimiz, birinci derecede kalkınmada öncelikli yöreler arasına alınmıştır; ancak, 23 Ocak 1998 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan 4325 sayılı

Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere İstihdam ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun hükümleriyle, anılan bölgelerdeki mükelleflere çok önemli vergisel kolaylıklar ve ayrıcalıklar getirilmiştir.

Yalnız, olağanüstü hal bölgesi mücavir alanına dahil iller, Adıyaman'dan başlayıp, Ordu, Yozgat, Erzurum gibi iller olmak üzere 22 tane ildir. 4325 sayılı Kanun kapsamına giren iller, olağanüstü hal bölgesi ve mücavir alanına giren iller ve Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca belirlenen fert başına düşen millî gelir 1 500 dolar ve daha az, DPT Müsteşarlığınca belirlenen sosyo-ekonomik millî gelir düzeyi eksi 0,5 ve daha düşük iller arasından Bakanlar Kurulunca tespit edilmiştir.

Uygulanan bu kanun, bu illere sağlanan ayrıcalıkları tanıyarak, bölgelerarası farklılıkları en aza indirmeyi, ekonomik ve sosyal sorunlara çözüm getirmeyi hedeflemiştir. Bu hedeflere az da olsa ulaşılmaktadır.

Bundan dolayı, bu kanuna emeği geçen herkesi, her parti grubunu ve milletvekillerini kutluyorum, kendilerini tebrik ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN -- Sayın Doğru, lütfen 2 dakika içerisinde tamamlayınız efendim.

REŞAT DOĞRU (Devamla) – Bu kanunun ileriki tarihlerde faydasını daha da iyi göreceğimizi sanıyorum. Ancak, bu kanun kapsamı içerisindeki iller ile diğer iller arasında bazı paralellikler mevcuttur. Bu kanunun öngördüğü 1 500 dolar, ancak asgari ücret karşılığı olup, ne kadar yeterli olduğunu takdirlerinize arz ediyorum.

Bu tespitler esnasında görülmüştür ki, bazı çarpıklıklar da beraberinde gelmiştir. Özellikle bizim Tokat İlinde bahsetmek istiyorum. Tokat İlinde, bu kanun çıktığı tarihlerde, fert başına düşen millî gelir 1 720 dolar civarındaydı. Halbuki, bu rakamı yükselten Tokat Sigara Fabrikası, Turhal Şeker Fabrikasına giden paralar, Şeker fabrikası ve sigara fabrikasına giden paralar resmîyette bu bölgelere gidiyor; fakat, genel müdürlüklerin başka bölgelerde olması dolayısıyla, Tokat İline hiçbir fayda sağlamıyordu. Ayrıca, Tokat İlinin Erbaa, Almus, Niksar gibi bazı yerleşim yerlerinde, bırakın 1 500 doları, 300-400 dolar yıllık gelir bile çoğu zaman görülmüyordu. Bundan dolayı da, Tokat, devamlı olarak göç vermekte ve nüfusu da düşmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu kanun kapsamı dışında olan Sivas, Trabzon, Erzincan, Amasya gibi birtakım vilayetlerimizin de bunlardan farklı olmadığını görmekteyiz. Devletimizin yatırım yapmakta zorlandığı bir ortamda, artık, özel teşebbüsün önünün açılması gerekmektedir. 22.1.1998 tarihinde çıkarılan bu kanundan sonra, Tokat gibi birçok ile bir tek çivi bile çakılmamıştır. Ayrıca, şu anda, çalışan işyerleri de haksız rekabet dolayısıyla kapanma durumuyla karşı karşıyadır.

Bu dengesizliğin önlenmesi ve adaletin sağlanması için, görüşülmekte olan 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının "Kısmen veya Tamamen Uygulanmayacak Hükümler" başlıklı 69 uncu maddesinin (h) bendinden sonra gelmek üzere, 1 500 dolar olan göstergenin 2 500 - 3 000 dolar arasına, sosyoekonomik gelişmişlik düzeyinin de eksi 0,5'ten, sıfıra çekilmesiyle ilgili olarak bir önerge hazırlamış bulunuyoruz. Bu önergeye, her partiden değerli milletvekillerimiz imzalarıyla destek vermişlerdir. Bu göstergenin yükseltilmesinin, maliyeye hiçbir kaybı olmayacaktır. Yapılacak yeni yatırımlar için bu göstergeler geçirlidir, eski yatırımları bir etkisi olmayacaktır.

Serbest ekonomide, özel teşebbüsün...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

REŞAT DOĞRU (Devamla) – 1 dakika daha süre rica ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Son cümleiniz için efendim...

REŞAT DOĞRU (Devamla) – Şu anda, bu kanun kapsamında olmayan tüm insanlar, bu eşitsizliğin düzeltilmesini beklemektedirler. İnaniyorum ki, bu bölgelerin milletvekilleri de, aynı sıkıntı içerisindeyler.

Bundan dolayı, hiçbir gelir kaybına sebep olmayan, fakat yeni istihdam ve iş alanları getirecek olan bu önergeye, başta hükümet olmak üzere, bütün milletvekili arkadaşlarımızın destek olacağını umuyorum. Ayrıca, şu anda, bizleri televizyonları başında izleyen, bu kanun kapsamına girmek isteyen illerdeki insanlarımız, özellikle sanayicilerimiz beklemektedirler. Bu değerli hemşerilerimize, değerli vatandaşlarımıza bir bayram hediyesi olması, bir yeniyıl hediseyi olması bakımından da, bu kanunun, hep beraber çıkarılmasını bekliyorum.

2000 yılı bütçesinin, ülkemize, milletimize hayırlı olmasını dileyerek, saygılar sunuyorum.
(Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Doğru.

Sayın milletvekilleri, aldığımız karar gereğince, saat 14.00'te toplanmak üzere birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.19

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 14.00

BAŞKAN : Başkanvekili Mehmet Vecdi GÖNÜL**KÂTİP ÜYELER : Mehmet AY (Gaziantep), Tevhit KARAKAYA (Erzincan)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 45 inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

2000 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçe Kesinhesap Kanunu Tasarıları üzerindeki görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

1. – 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (11550) (S. Sayısı : 211) (Devam)

A) MALİYE BAKANLIĞI (Devam)

I. – Maliye Bakanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

II. – Maliye Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

2. – 1998 Mali Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (11509, 3/362) (S. Sayısı : 209) (Devam)

3. – Katma Bütçeli İdareler 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (11551) (S. Sayısı : 212) (Devam)

4. – 1998 Mali Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (11510, 3/363) (S. Sayısı : 210) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet hazır.

Hatırlanacağı üzere, gruplar adına konuşmalara başlamıştık; dört parti grubu, görüşmekte olduğumuz bütçe üzerindeki görüşlerini beyan etmişti.

Şimdi, gruplar adına ilk söz, Demokratik Sol Parti Grubu adına, Sakarya Milletvekili Sayın Ramis Savaş'a ait. (DSP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Savaş.

DSP GRUBU ADINA Ş. RAMİS SAVAŞ (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Maliye Bakanlığı bütçesiyle ilgili konuşmama başlarken, şahsım ve Demokratik Sol Parti Grubu adına, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son yirmibeş yıldır, ülkenin ekonomik performansını zayıflatan, ekonomik büyümede yaşanan istikrarsızlıklara ve Türk Lirasına olan güveni sarsarak yüksek reel faizlere neden olan zayıf bütçe dengesi ile kamu finansman açığını sürdürülemez boyutlara taşıyan, ekonomik kaynakların daha eşit ve etkin dağılımını engelleyen enflasyonla mücadeleyle ilişkin üç yıllık istikrar programının önemli bir ayağını teşkil eden ve yeni bin yılın ilk bütçesi olması özelliğini de taşıyan 2000 yılı bütçe görüşmelerinin sonuna yaklaşmış bulunuyoruz.

57 nci hükümet tarafından yürürlüğe konulan ve tüm kamuoyunda anlatıldığı ve anlaşıldığı ölçüde desteklenen ve 24 Ocak 1980 kararları da dahil olmak üzere, son yirmibeş yılın en iddialı, kapsamlı, tutarlı ve yükü toplumun tüm kesimlerine eşit bir şekilde dağıtmayı hedefleyen bir istikrar programının parçası olan 2000 yılı bütçesi, kamu finansmanını süratle sağlıklı bir yapıya kavuşturmayı amaçlamaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'de, bugün, mevcut hükümet, enflasyon vergisine başvurmadan, enflasyonu geriletme azim ve kararlılığı içindedir. Küreselleşmenin yarattığı fırsatları yakalamaya çalışan, sürdürülebilir ve istikrarlı bir büyümeyi ve makro ekonomik büyüklüklerini Maastricht kriterlerine uygun hale getirmeyi amaçlayan ülkenin önünde bundan başka bir seçeneğin kalmadığı, bugün, herkes tarafından kabul edilmektedir. Ancak, geçmişte uygulamaya konulan, fakat, geri adım atılan her program gibi, bu programın da en büyük açmazı, enflasyon lobisini oluşturan bazı kesimlerin şantajları karşılığında benzeri bir akıbetle karşılaşması ihtimalidir. Burada, bu kesimlere bir uyarıda bulunmak istiyorum. Bu program, geçmişte uygulamaya konulan istikrar programlarından daha komplike bir yapıya sahip bulunmaktadır. Uygulamaya konulan istikrar programından herhangi bir surette taviz koparmaya çalışmak, bu programın bütün parametreleriyle uygulanmasını imkânsız kılacak ve bizleri, hiç ummadığımız, geriye dönlüşü mümkün olmayan noktalara taşıyabilecekler. Bütün ekonomik aktörler, hükümete ve bu programın uygulanmasına destek olmak zorundadır.

Ülke olarak, bu kısır döngüyü kırmak zorundayız. Yüksek faiz, yüksek enflasyon, yüksek kamu açığı, dakikada 40 milyar TL, faiz ödemesini öngören bütçe, yüksek işsizlik, yüksek soygun, içi kof bankacılık sistemi; bunları aşabilmemiz için, bu istikrar programının uygulayıcılarının şu hususu gözden uzak tutmamaları gerekiyor. Yakın geçmişte olduğu gibi, vergi reformundan, ekonomik daralma bahane edilerek geri adım atılması, bizleri nasıl bir gece yarısı operasyonu ile faiz gelirleri üzerinde ek vergi koymaya sevk ettiyse de, bu ülkenin vatandaşlarının, artık bu tür sürprizlere pek fazla hazırlıklı olduğunu sanmıyorum.

Bu nedenle, sadece IMF'yle değil, aynı zamanda toplumun kendisiyle de stand-by yapmak, IMF'den önce aldığımız ve alacağımız tedbirler konusunda asıl toplumun kendisine güven vermek zorundayız. Bu tür programlar, büyük bir kararlılıkla, tavizsiz bir şekilde uygulandığı takdirde, başarı şansı olan programlardır. Enflasyonu düşürmek, utanılacak bir şey değildir. Futbolda Avrupa liginde top koşturan bu ülkenin evlatları, enflasyon konusunda artık Afrika liginde top koşturmak istemiyor.

Sayın Başkan, değerli üyeler; gerek istikrar programında gerekse bütçenin istikrarı sağlayıcı özelliğinin anlatımında faiz dışı bütçe fazlası konseptine olması gerekenden daha fazla ağırlık verildiğini düşünüyorum; ancak, faiz dışı fazla, bütçenin hizmet yaratan öğeleri aşındırılarak ve yapılması zorunlu kamu hizmetleri reel olarak aşağıya çekilerek gerçekleştiriliyorsa, başka bir deyişle, Bayrampaşa Cezaevinden nakledilmesi gereken hükümlülerin ve görevlilerin yolluk giderleri için ödenek yokluğundan bahisle birlerinden borç alınıyorsa, burada, üzerinde birkaç kez düşünmemiz gereken hususlar vardır. Zorunlu olarak yapılması gereken kamu harcamalarından vazgeçmek uğruna, faiz dışı bütçede fazla veriyoruz ve vermeliyiz anlayışını uzun süre devam ettirdiğimiz takdirde, bu, bizleri, sessiz sedasız toplumsal bir krize de sürükleyebilir. Faiz dışı bütçe fazlasını, adil ve hakça bir vergileme düzeniyle kayıtdışı ekonomi lobisinin tehdit ve şantajlarına kulak tıkayarak, vergi hasılatının milli gelirdeki payını artırarak, en azından Avrupa Birliği ülkelerindeki orana çıkararak sağlayabilirsek, kamu maliyesindeki problemleri bir ölçüde çözmüş oluruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; hepimiz, uzun süreden beri, Türkiye'deki gidişatın, Türkiye'nin

mevcut ekonomik dengelerinin, Türk insanının ve Türkiye'nin gerçeklerini yansıtmadığını söylüyoruz; her fırsatta, yapısal reformların gerçekleşmesinden bahsediyoruz. Bu yapısal reformlardan birisi ve de en önemlisi, harcama reformudur. Vatandaşlarımızın vermiş oldukları vergilerin harcama yöntemleriyle ilgili olarak tedirginlik duyması, demokrasinin bir gereğidir. Yapılması düşünülen veya yapılan bir kamu harcamasının gerekliliği ve etkinliği de dahil olmak üzere, harcamaların hesabı sorulamıyorsa ya da vatandaşlarımız hesap sormak için bilgilendirilmemişse, demokrasi açısından bir boşlukla karşı karşıyayız demektir.

Halen Maliye Bakanlığında sürdürülmekte olan bütün saymanlık işlemlerinin otomasyonunu amaçlayan SAY-2001 projesini, kamu harcamalarda şeffaflığı sağlamanın önemli bir parçası olarak görüyorum ve bu projenin, tüm ülke sahına bir an önce yaygınlaştırılmasını diliyorum.

Ayrıca, 57 nci hükümet kurulduktan sonra iktidar ve muhalefetiyle beraberce çalışma temposu takdire şayan bulunan Yüce Meclisimize, harcama reformunun önemli öğeleri olan ve çalışmalarını Maliye Bakanlığında bitirildiği belirtilen Taahhüt Kanunu, Devlet İhale Kanunu ve Harcırah Kanununun bir an önce sevkinin zorunlu olduğunu, bu konuda hiç zaman kaybetmememiz gerektiğini düşünüyorum.

Yine, Avrupa Birliğine geçiş süreci ve Avrupa Birliği normları da dikkate alınarak, kamu personel rejiminin temel prensiplerinin, yirmibeş yıldır devam eden enflasyon sürecinin kamu personel rejiminde meydana getirdiği tahribatı ve kamu personeline yapılan çocuk zammı, aile zammı, lojman tazminatı ve bunun gibi komik ödentileri de göz önünde bulundurarak yeniden düzenlenmesinde ve iş tanımı, standart norm kadro ve unvanların belirlenmesine yönelik çalışmaların yapılması hususunda Yüce Mecliste bir konsensus oluştuğuna inanıyorum. Bu tür çalışmalarını hızlandırarak, tüm kamu personelinin mali haklarında ve emeklilik haklarında yapılacak toptan bir düzenlemeyle, Yüce Meclis kıyak emeklilik tartışmaları altında yıpranmaktan ve yıpratılmaktan da kurtulmuş olacaktır.

Bu çalışmalarını Mecliste sağlıklı bir şekilde yapabilmemiz ve toplumun güvenini kazanabilmemiz için, başta Maliye Bakanlığımız olmak üzere, hükümetimizin, yazılı sınavda başarılı olduğunu belgeleyen binlerce memur adayının milletvekili kapılarına yığılmasını önleyecek, sadece başarı kriterinin esas alınacağı tedbirleri şimdiden alması ve kamuoyunu bir an önce bilgilendirmesine ihtiyaç vardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçenin gelir hedeflerinin gerçekleştirilmesi hususuna da biraz değinmek istiyorum. Üç yıllık istikrar programı ve IMF ile imzalanan iyi niyet protokolünde yer alan ifadelerden, 2000 yılı bütçesinin gelir hedeflerinin gerçekleştirilmesinin, istikrar programı uygulamaları açısından oldukça önemli olduğu anlaşılmaktadır.

1998 yılında yapılan vergi reformunun temel taşları olan gelirin tanımı ve "mali milat" kavramlarının uygulanmasını 31.12.2002 tarihi sonuna kadar ertelenmesi, Türk vergi sistemini, çok önemli bir otokontrol müessesesinden yoksun kılmıştır. Bu tercihin vergi gelirlerinde meydana getireceği azalış, deprem dolayısıyla çıkarılan ve uygulama süresi 31.12.2000 tarihiyle sınırlı olan 4481 sayılı Kanunda yer alan bazı düzenlemelerle giderilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda, mükelleflerin böylesi bir tür vergilemeye, hangi vergiden kaçınma tedbirlerini kullanarak karşı koyacakları pek bilinmediğinden, vergi kimlik numarası uygulaması, Türk vergi sisteminde çok önemli bir anahtar konumuna gelmiş bulunmaktadır.

Vergi kimlik numarası uygulamasının, bankacılık işlemleri, sermaye ve döviz piyasası gibi tüm mali işlemlerde nötr ve tedrici olarak 2000 yılı başından itibaren devreye girmesinde, ileride yürütülecek vergi denetimleri için gereklilik bulunmaktadır. Maliye Bakanlığı bilgisayar sisteminde son yapılan değişiklik ve VEDOP uygulamaları, vergi kimlik numarasının yaygınlaştırılmasını kolaylaştırıcı niteliktedir.

Ayrıca, kayıtdışılığı ve kayıtdışı fon akımlarını önlemek ve parasal işlemlerin çoğunluğunun bankalar sistemi kullanılmak suretiyle yapılmasını sağlamak amacıyla, 4369 sayılı Yasanın Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak, mükellefler arasında belli bir miktarı aşan ödemelerin mutlaka bankacılık sistemi vasıta kılınmak suretiyle yapılmasını zorunlu kılan düzenlemelerin Bakanlıkça yürürlüğe konulmasının, istikrar programının tutarlı bir şekilde yürütülmesi açısından gerekli olduğuna inanıyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; son olarak, Maliye Bakanlığına bağlı olarak görev yapan Mali Suçları Araştırma Kurulunda işlem gören dosyalar üzerinde durmak istiyorum; ki, bu dosyaların birçoğu kamuoyunca da yakinen takip edilmektedir. Evcil dosyası, Malki dosyası, Çakıcı'nın mal varlığının kaynağı, Abdullah Öcalan ve PKK'nın mali kaynakları, Türkbank ve bazı banka ihalelerinin karapara boyutuyla incelenmesi, Gülay Aslıtürk dosyalarının akıbeti konusunda, kamuoyunun haklı beklentileri dikkate alınarak, bir an önce açıklama yapılmasına ihtiyaç vardır. Demokratik Sol Parti olarak, bu tür olay ve dosyalar üzerinde tam bir kararlılıkla gidilerek, ülkemizde kayıtdışı ekonominin ve karapara aklama faaliyetlerinin asgarîye indirilmesi konusunda gerekli her türlü tedbirin alınmasını içtenlikle desteklediğimizi ve bu konuların yakın takipçisi olduğumuzu yinelemek isterim.

Yeni yüzyılın bütün değerlerini kavrayarak, tüm imkânlarını kullanacak ve tüm ümitlerini karşılayacak bir bütçeyi önümüzdeki dönemde gerçekleştirmek dileğiyle; hepinizi, saygıyla selamlıyorum. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Savaş.

İkinci söz, Kırklareli Milletvekili Sayın Necdet Tekin'e ait.

Buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA NECDET TEKİN (Kırklareli) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2000 yılı gelir bütçesi üzerine, Demokratik Sol Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum; Yüce Meclisi, en derin saygılarımla selamlarım.

2000 yılının bütçesi, dokuz gündür görüşülmekte, bu bütçe, hem gelir hem gider bütçesi olarak, 21 inci Yüzyılın ilk bütçesidir. Ulusumuzun, önümüzdeki yüzyıla ilişkin öngörülerine, umutlarına ve beklentilerine yönelik, devletimizin en önemli yazılı belgelerinden biri bu bütçedir. Bu bütçe, farklılıklarımızın değil, müştereklerimizin el ele verip, doğruları arayıp bulma ve bunları ortak aklın fırınında yoğurma ve sonuçlarını, 21 inci Yüzyılda, ülkemizin insanının yararına yaşama geçirme idealinin üstün geldiği bir bütçe olmalıdır. Onun için, hiç çekinmeden, siyasi görüşlerimizin dışında, ekonominin reel kuralları doğrultusunda, ülkemiz için doğruları istemek, bunları ortaya koymak bizlerin en temel görevidir.

Avrupa Birliğine aday gösterildiğimiz bugünlerde, dahası, 21 inci Yüzyılda Türk insanının ekonomik refah ve mutluluğunu sağlamak için, Avrupa Birliği vergi politikalarını ve vergi yapısını dikkate almak zorundayız. Tüm ekonomik faaliyetleri kapsayan üretim faktörleri üzerindeki vergi yükünü azaltan, ekonomiyi canlandırıcı bir vergi sistemi oluşturmak zorundayız.

Öncelikle vergi idaresi ve denetiminin daha etkin hale getirilmesi ve vergi idaresinin güçlendirilmesi, bu sistemi oluşturmak için, en temel araç olarak benimsenmek zorundadır. Bunun yanında, gelir idaresinin teşkilatlandırılmasında, Türk idari sistemi içinde başarılı olmayacağını düşündüğüm gelirler bölge müdürlüklerinin kaldırılması da, yerinde olacak bir tedbirdir.

Vergilemede, yatay ve dikey adaletle birlikte açıklığın sağlanması, vergi tabanının, ekonomik faaliyet gösteren-göstermeyen her bireyi kapsayacak şekilde düzenlenmesi gereklidir. Bütçe dışı fonlar, kamu maliyesindeki disiplini sağlamak açısından, peyderpey gözden geçirilerek ortadan kaldırılmalı, özelleştirme eksiksiz bir şekilde yapılmalı, bir fiyat istikrar kurulu oluşturulmalıdır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kamu mali kesiminde yapılacak reformlar yoluyla, hükümetimiz, kamu finansmanını kuvvetlendirmeyi, orta vadede topluma daha iyi hizmetler sunmayı, vergi yükündeki eşitsizliği ortadan kaldırmayı ve beyannameli vergi mükellef sayısını Avrupa Birliği ülkelerindeki seviyeye ulaştırmayı hedeflemektedir. Ancak, bunun yanında, kamu harcamalarındaki israfı da azaltmayı, mutlaka hedeflemelidir. Bu amaçla yapılan temel reformların yanında, tarım reformu, kamu mali yönetimi ve şeffaflıkla ilgili vergi politikası ve idaresindeki reformlara öncelikle eğilmesi ve bu reformları da tamamlaması gerekmektedir.

Toplumda vergi bilincini artırabilmek amacıyla, vergi istatistikleri, sektörler ve faaliyetler itibariyle oluşan vergi yükleri, vergi istisna ve muafiyetleri nedeniyle ortaya çıkan vergi kayıpları, vergi denetimleri ve sonuçları ile efektif vergi oranlarını da kapsayacak bir vergi seti hazırlanarak, kamuoyu, düzenli bir şekilde bilgilendirilmelidir. Açıkçası, toplum, vergi, vergi verme ve harcamaların disipline edilmesi açısından tam bilgilendirilerek ve tatmin edilerek, ben vergimi veriyorum haklılığına mutlaka getirilmelidir. Ben vergimi veriyorum felsefesinin ve inancının yerleştiği Türk toplumunda, vergi kaçakları azalacak, insanların devlete olan güveni artacak, devletin de topladığı vergileri yerinde harcamak zorunda kalacağı bir ekonomik iklim, bir katılımcı, çağcıl demokratik iklim oluşmuş olacaktır. Türk insanı, her günden daha çok, bu katılımcılığı, bu özgüveni, bu sorgulayıcılığı arzulamakta ve istemektedir. Onun için, Türk insanının her şeyi bilmek en kutsal hakkıdır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; gelir bütçesi denildiğinde, çok kısa olarak, bir yıl içerisinde beklenen vergi gelirleri, vergidışı normal gelirler, özel gelirler ve fonlardan oluşan bir sepetten bahsedilir. Bu gelir sepetini oluşturan vergi gelirleri, başta Gelir Vergisi olmak üzere, yaklaşık 70 kalemden oluşmaktadır. Bu gelir kalemleri üzerinde yapılan projeksiyonlarla devletin gelirlerini oldukça sağlıklı bir yapıda tahmin etmek olasıdır. Koşulların ekonomik konjonktürle bozulduğu ya da büyük tabii afetlerle karşı karşıya kalındığı durumlarda, vergi gelirlerinin tahminlerinde sapmalar olması kaçınılmazdır; ancak, toplumda oluşturulacak vergi verme bilinci yoluyla bu azalmalara set çekilebilir. Bu nedenle, devletin vergi sepetinin yapısını bilmek, yatırımcının da sade vatandaşın da hakkıdır.

Şimdi, bu vergi sepetinin yapısına bir göz atmak istiyorum:

2000 yılında devletin toplamayı umduğu vergi, yaklaşık 24 katrilyon liradır. Bu toplam verginin sadece yaklaşık yüzde 28'i, Gelir ve Kurumlar Vergisinden oluşmaktadır; yani, diğer bir tabiriyle, beyanname veren, defter tutan kayıtlı vergi mükelleflerinin verdiği vergi. Avrupa Birliği ülkeleri incelendiğinde, beyannameli vergi verenlerin oranı bunun en az 2-3 katıdır. İçte üretilen ve dışarıdan ithal edilen mallardan alınan KDV toplam vergilerin yüzde 23'üdür. Akaryakıtın ve diğer işlemlerden alınan vergiler de toplam Gelir Vergisinin geri kalanını oluşturuyor. Açıkçası, vergi sepetinin bu dağılımı, hem çağdaş değil hem de adil değildir. Devletin aldığı 100 liralık verginin yaklaşık dörtte 1'i kayıtlı vergi mükelleflerinden, dörtte 3'ü hepimizden aldığımız mal ve hizmetler karşılığı alınan zorunlu vergilerdir. Bu vergi yapısı mutlaka düzeltilmelidir. Bu yapı, "vergi alma salma al" mantığıyla, sağlıklı ve adil bir vergi düzeninin gerekliliğini önümüze getirmektedir.

Avrupa Birliği ülkelerinde olduğu gibi bizde de vergi tabanını genişletmek, nüfusun en az yüzde 75'ini beyannameli vergi mükellefi haline getirmek zorundayız ki, vergi tabanı halka yayılabilir; sonuçta da, katılımcı demokrasi güçlenebilir, toplum, vergi verdiği yönetimi sorgulayabilir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 57 nci hükümetin ekonomik programı, Türkiye'yi enflasyondan kurtarmak, hak ettiği büyümeyi sağlamak, toplumun bütün kesimleri için daha iyi yaşam standardına erişirmek gibi iddialı hedeflere yönelmiş bulunmaktadır. Bunun için temel hedefler, bütçedeki faizdışı harcamalarda amaçlanan fazlanın verilmesi, temel yapısal reformların yapılması ve tutarlı gelir politikalarıyla desteklenmiş sıkı döviz kuru taahhütlerinin yerine getirilmesidir. Bu yolda, 57 nci hükümetimizi, aldığı kararlı tavırlardan dolayı kutlamak istiyorum.

Hükümetimizin yapısal reform programı, 2000 yılında uygulanacak bütçe uyum politikalarını orta vadede sürdürülebilir hale getirmeyi, kamu sektörü borcuna ilişkin faiz ödemelerinin yükünü düşürmeyi, şeffaflığı ve ekonomik etkinliği artırmayı hedeflemektedir. Tüm bunlar, düşük enflasyon ortamında yüksek büyümenin sürdürülebilmesini sağlayacak ortamın yaratılması için gereklidir.

Para ve döviz politikaları üzerinde alınan cesur kararlar, enflasyonun indirilmesi, faiz oranlarının düşürülmesi, döviz kurunun önceden tahmin edilebilmesi, yerli ve yabancı yatırımcıların önündeki belirsizliğin azaltılması için yerinde alınmış kararlardır. Alınan bu ekonomik kararlarla, Türk insanı, yarınlarına daha güvenli bakacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle, halkımızın yeni yılını, ramazan bayramını kutlar, Yüce Meclisi en derin saygılarımla selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tekin.

Sayın milletvekilleri, böylece, gruplar adına konuşmalar tamamlanmış oldu.

Şahısları adına ilk söz, lehte, Ankara Milletvekili Sayın Eyyüp Sanay'ın.

Sayın Sanay?.. Yok.

Aleyhinde, Sivas Milletvekili Sayın Abdüllatif Şener; buyurun efendim.

Süreniz 10 dakika.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulda on gündür sürdürmekte olduğumuz 2000 yılı konsolide bütçesi üzerindeki görüşmelerin sonuna doğru gelmiş bulunuyoruz. Bugün burada, Maliye Bakanlığı ve gelir bütçesi üzerindeki müzakerelerimiz devam etmektedir.

Bilindiği gibi, Maliye Bakanlığı, bütçenin hazırlanması ve uygulanmasında en etkili olan kurumdur. Bütçeler ise, hükümetlerin elindeki en önemli iktisat politikası araçlarından biridir; çünkü, devlet, bütçeler vasıtasıyla, gayri safi milli hâsılanın üçte l'ini, ekonomiden kamu kesimine çekmekte ve daha sonra, kamuya çektiği bu büyük payı, ayrı bir mekanizmayla, tekrar ekonomiye aktarmaktadır. Dolayısıyla, bütçeler vasıtasıyla, siyasal iktidarlar, gayri safi milli hâsılanın en az üçte l'ini etkileyecek bir kaynağı kamuya mal etmekte ve sonra tekrar ekonomiye kazandırmaktadır.

Böylece, bütçe büyüklüklerini ayarlamak suretiyle, yani kamu harcamalarının büyüklüğünü belirlemek suretiyle, kamu giderlerinin yanında kamu gelirlerinin hacmini belirlemek suretiyle ve de gelir ve giderlerin bileşimlerini ayarlamak suretiyle, doğrudan doğruya genel ekonomik gidişata, devlet, etki etmektedir; siyasal iktidarlar, bu mekanizmayla, ekonomideki birtakım verileri değiştirebilmektedirler.

Olayı bu boyutuyla değerlendirdiğimizde, bir tarafta ekonominin boyutlarını etkileyecek bir bütçe, diğer tarafta da Maliye Bakanlığı. Ancak, 2000 yılı bütçesini incelediğimizde gördüğümüz hadise şudur: 2000'i yılların bu ilk bütçesi, maalesef, ne iktidar tarafından içine sindirilebilen bir bütçedir ne Meclisteki tartışmalarda heyecan duyulan bir bütçedir ne de kamuoyunun ilgi duyduğu, heyecan duyduğu bir bütçedir.

Dolayısıyla, 2000 yılı konsolide bütçesinden kaynaklanan olumsuzlukları, Maliye Bakanlığının, bütçenin hazırlanışı ve uygulanışındaki etkinliğiyle birlikte değerlendirip bu olumsuzlukları Maliye Bakanlığına fatura etmenin doğru olmadığını da hemen belirtmek istiyorum. Bazı olumsuzlukların, önceki yıllardan kaynaklanan yanlışların devriyle ortaya çıktığını kabul etmekle birlikte, bunun da ötesinde, artık, bütçelerin esnekliğini kaybettiğini her zeminde ifade etmekteyiz.

Özellikle bütçe dengeleri gözden geçirilirken, faiz ödemelerinin bütçe giderlerine oranı, faiz ödemelerinin vergi gelirlerine oranı incelendiğinde, gerçekten diğer harcamalar için, devletin asli fonksiyonlarını gerektiği gibi yerine getirebilmesi için, gerekli olan harcamaların sağlıklı olarak belirlenebilmesi için, x elde kaynak bulunmadığını, yeterli kaynağa ulaşmanın güç olduğunu görmekteyiz.

2000 yılı bütçesinde 21,5 katrilyon liralık bir faiz ödemesi vardır. Toplam bütçe büyüklüğü içerisinde bu faiz ödemesinin miktarı, tüm kamu harcamalarının yüzde 45'i etmektedir; aşağı yukarı devletin 2000 yılı içerisinde bütçe vasıtasıyla yapacağı bütün harcamaların yarıya yakın bir kısmını faiz ödemesi olarak yapacağını düşündüğümüzde ve gördüğümüzde, gerçekten bütçe dengelerinin kurulmasında önemli sıkıntılar olabileceğini hissetmek mümkündür.

Vergi gelirleri ile faiz bağlantısı içerisinde olayı değerlendirdiğimizde de aynı açmazı görmekteyiz. Çünkü, 2000 yılı bütçesinde 24 katrilyon liralık vergi geliri vardır; ama, faiz ödemeleri 21,5 katrilyon liradır. Yani, toplanacak tüm vergilerin yüzde 88'i 2000 yılında devlet borçlarının faizlerine ödenecektir.

Bu tablo, gerçekten ürkütücüdür. Bu sebepten dolayı, kamu gelir ve giderleri arasındaki bu uyumsuzluğun, dengesizliğin giderilmesi de, bütün iktidarların, hükümetlerin temel sorunu ve üzerinde durması gereken temel nokta olması gerekirdi.

54 üncü Refahiyol dönemi bir yıl sürmüştür. Bu bir yıllık hükümet süresince, Refahiyol İktidarının üzerinde durduğu ve kararlılığını ifade ettiği temel nokta burasıdır. Yani, bütçeden faizlere giden bu büyük payı nasıl aşağılara çekeriz, kamu gelir gider dengesini nasıl kurarız ve diğer kamu hizmetleri için yeterli kaynağı nasıl ayırırız sorusu ve bu sorunun peşinden, kararlılık 54 üncü Refahiyol Hükümeti döneminde ortaya konulmuştur ve bütçe verileri de bunu teyit etmiştir. Faiz ödemelerinin bütçe içerisindeki payı düşerken, memura, emekliye, sosyal güvenliğe, yatırımlara ve tarım desteklerine ayrılan paylar bütçede artmıştır; ama, Refahiyolun görevden uzaklaşmasından sonra, bütün dengeler tersine dönmüştür, Refahiyolun gösterdiği kararlılık ve politikayı daha sonraki hükümetler göstermemişlerdir. Bugün, 2000 yılı bütçesini tartışırken, vergi gelirlerinin yüzde 88'inin 2000 yılında sadece devletin borç faizlerine gideceğini ifade etmekteyiz; ancak, mevcut iktidar, bu kamu gelir gider dengesizliğini ortadan kaldırmak amacıyla yeni birtakım mali yüklerle başyurmuştur. Yeni vergiler, ekvergiler devletin gelirlerini artıracak ve borçlanma ihtiyacı azalacaktır diye düşünülmüştür. Ancak, 57 nci hükümetin bu politikasında da isabet görmek mümkün değildir; çünkü, yeni vergi kanunları çıkarmak, ilave mali yükler getirmek, vergi gelirlerini her zaman artırmaz. Nitekim, üç yıla yakın izlenen politikalar tahlil edildiğinde, yeni mali yüklerin vergi gelirlerini artırmadığı da tespit edilmiştir.

Refahiyolun görevden uzaklaşmasından hemen sonra işbaşına gelen hükümet, önce, Akaryakıt Tüketim Vergisi oranlarını artırmıştı; dargelirliye yansıyan, sabit gelirliye yansıyan, adaletsiz ve haksız bir vergi olan akaryakıt üzerindeki vergileri artırmıştı. Arkasından, kesintisiz eğitime katkı adı altında, her türlü işlemde ve muamelelerde ilave vergiler alınmıştır. Her beyannameden, her ruhsattan, âdeta, her adımdan yeni yeni vergiler tahsil edilmiştir. Bu yetmemiş, arkasından, hepimizin bildiği gibi Vergi Reform Yasa Tasarısı adı altında bir tasarı Meclise getirilmiştir ve Türk mali sistemini kurtaracağı iddiasıyla, büyük iddialarla, hükümet tarafından takdim edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, 1 dakika içinde toparlar mısınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Buna rağmen, 1999 yılının vergi gelirleri tahsilatına bakıyoruz; sağanak gibi vatandaşın tepesine iki yılı aşkın süredir vergi yağdırıldığı halde, ilave mali yükler yüklendiği halde, 1999 yılı içerisinde, vergi gelirlerinde reel azalma görmekteyiz. Enflas-

yon, tüketici fiyatlarıyla yüzde 65; ama, vergi gelirlerindeki artış yüzde 50'ler civarındadır. Bu, şunu göstermektedir ki, yeni vergi kanunu çıkarmakla, vatandaşın tepesine vergi diye binmekle vergi gelirleri artmaz. Ekonominin böylesine durgun seyrettiği bir ortamda, Deprem Vergisi adı altında -ilgisiz olmadığı halde bu isim verilmiştir- yeni ek birtakım vergiler getirilmiştir; ama, bu vergilere umut bağlanıyor, gelirler artacak deniliyorsa, bilinsin ki -iki yıllık tecrübemle söylüyorum- bu yeni vergilerle de vergi gelirlerinin artmayacağı görülecektir.

Bu endişelerimi, Maliye Bakanlığı bütçesinin görüşüldüğü bugünkü oturumda ifade ediyorum ve her şeye rağmen, Maliye Bakanlığı bütçesinin de, 2000 yılı bütçesinin de ülkemize hayırlı olmasını diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şener.

Hükümet adına, Maliye Bakanı Sayın Sümer Oral; buyurun efendim.

Süreniz 30 dakika.

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

19 Aralık günü yaptığım sunuş konuşmasında 2000 Yılı Bütçe Tasarısı hazırlanırken, hedef alınan temel ekonomik büyüklükleri ve bütçenin gelir ve giderlerini ayrıntılı olarak sizlere açıklamıştım, 1999 yılı konsolide bütçenin, kasım ayı sonu itibarıyla, onbir aylık uygulama sonuçlarını almış bulunuyoruz. Bu sonuçlarla ilgili olarak bir miktar bilgi sunmak istiyorum.

Bu dönemde; yani, onbir ayın sonunda, 25,5 katrilyon lira tutarında harcama yapılırken, 16,8 katrilyon lira tutarında gelir sağlanmıştır. Vergi gelirleri tahsilatı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 57,3 oranında artış göstermiştir. Bu oran, yüzde 53,9 olan bütçe hedefinin üzerindedir. Bu rakamlar çerçevesinde 1999 bütçesi kasım ayı sonu itibarıyla 8,7 katrilyon lira açık vermiştir. Faiz ödemeleri dikkate alınmadığında, bütçe 2,1 katrilyon lira fazla vermektedir.

Hatırlanacağı üzere 1999 bütçesinin haziran ayı sonunda, bu salonda yapılan görüşmelerinde, bütçe açığının 9,1 katrilyon lira olarak öngörüldüğünü ifade etmişim. Bazı milletvekili arkadaşlarımız buna katılmamışlar ve açığın 12 - 13 katrilyon lirayı bulacağını ifade etmişlerdi. Ancak, onbir aylık uygulama sonuçları ve yapılan yılsonu gerçekleştirme tahminlerimiz, ülkemizin yaşadığı büyük deprem felaketine rağmen, 1999 bütçesinin açığının, yılsonunda 9,1 katrilyon liranın bir miktar üzerinde; ama, her halükârda 10 katrilyon liranın altında kalacağını net bir şekilde göstermektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dört gün sonra gireceğimiz yeni yılın ilk bütçesi üzerindeki müzakerelerin sonuna gelmiş bulunuyoruz. 17 Ekim 1999 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan 2000 yılı bütçesi, yaklaşık bir ay süreyle Plan ve Bütçe Komisyonunda ve 10 gündür de Genel Kurulda görüşülmüş, enine boyuna tartışılmıştır. Bu çalışmalara gece gündüz demeden katılan ve değerli katkılarıyla bütçeyi daha sağlıklı hale getirme çabalarını esirgemeyen tüm milletvekili arkadaşlarıma hükümet adına şükranlarımı sunuyorum.

Yeni bir çağa girerken, Türkiye'nin, kendi büyüklüğüne ve potansiyeline layık bir kamu maliyesine ihtiyacı vardır. 2000 yılı bütçesi önümüzde şu tarih soruyu ortaya koymaktadır: Yeni bir yılın ilk adımından itibaren de, yıllardır süregelen aynı kamu maliyesi anlayışını devam ettirecek miyiz, hatta, ettirebilecek miyiz? Şayet akıl ve vicdanlardaki cevap hayır ise, yeni bir kamu maliyesi anlayışının vakti gelmiş demektir.

Toplumun her kesimi, ekonomik umutlar ve ekonomik endişeleri birlikte taşır. Bizler için önemli olan, halkın endişelerinin de, umutlarının da bizlere emanet edildiğinin sorumluluğunu bilmemiz ve duymamızdır. 2000 yılı bütçesi ve öngörülen tedbirlerin temelinde bu sorumluluk ve duyarlılığın bilinci yatmaktadır.

Olacağı görmek, 21 inci Yüzyılın en önemli karizmasıdır. Hedefimiz, bugünü tüketmeden yarını yaratmaktır. Bütçe açığı makul bir düzeye indirilmeli ve bu düzey özenle korunmalıdır. Dünyada ekonomide söz sahibi ülkelerin yaptığı da esasen budur.

Türkiye'nin ekonomik sorunlarını ertelemek, sorunları kronikleştirmiştir. Artık ertelemek mümkün değildir. Önce, bir miktar yorulmak kaçınılmazdır. Düzlüğe ulaşmanın, maalesef başka bir alternatifi de yoktur. Ekonomide rasyonelleşmedikçe global dünyada arzuladığımız yere ulaşmanın imkânı da yoktur.

Bütçenin sunulduğunda ifade ettiğim üzere, 2000 yılı için yüzde 5,5 oranında bir büyüme hedeflenmiştir. Toptan eşya fiyatlarındaki yıllık artışın yüzde 20, tüketici fiyatlarındaki yıllık artışın da yüzde 25 olması öngörülmüştür.

2000 yılı programının can damarı, 2000 yılı bütçesidir. Uygulanan bütün politikaların hedefine ulaşabilmesi, bütçenin hedeflerinin gerçekleştirilmesine bağlıdır. 2000 yılında maliye politikalarına ağırlık verilecektir. Para ve kur politikaları da, arkasında ciddi bir siyasi iradenin ve kararlılığın bulunduğu bu programın bir unsurudur, bir parçasıdır. Türkiye'nin önünde uzanan imkân ve fırsatlardan yararlanabilmenin şartı da, bu programın başarıyla uygulanmasıdır.

2000 yılı bütçesi, faiz ödemeleri hariç, gayri safi millî hâsılının yüzde 5,6'sı oranında fazla ve-recek şekilde bağlanmıştır. Bunun sağlanması, bütçe finansmanında borçlanmanın azalması sonucunu doğuracak, borç stokunun artma trendini aşağıya çekecektir.

Türkiye'de istikrarlı ve sürdürülebilir bir ekonomik büyümenin sağlanması, kamunun, malî piyasadaki ağırlığının azalmasını, enflasyonun makul düzeylere indirilmesini, döviz kurlarının ve faizlerin de buna paralel olarak belirlenmesini gerektirmektedir. Böyle yapıldığı takdirde, ekonomik aktörlerin ve ekonominin önünü görmesi mümkün olabilecektir.

2000 yılı hedeflerinin gerçekleşmesi için üç unsur önem kazanmaktadır. Bunlar, vergi, özel-leştirme ve yerli yerine harcamadır. Kamu finansmanında, vergi sistemindeki verimlilik artışı büyük önem taşımaktadır. İyi eğitilmiş personeli ve çağın son teknolojisiyle donanımlı olarak, vergi kapsamı dışında kalan ekonomik faaliyetleri kavrayacak, vergi kanunlarını hızlı olarak uygulayacak, mükelleflerini aydınlatıp, onlara yardımcı olacak, etkin ve verimli bir vergi idaresini, vergi alanındaki başarının anahtarı olarak görmekteyiz.

Vergide basitlik ve sadeliğin sağlanması, bürokrasinin azaltılması, önümüzdeki günlerde üzerinde duracağımız en büyük hedeflerden biri olacaktır.

Ayrıca, mükellef-idare ilişkilerinin çağdaş bir yapıya ulaştırılması da gerçekleştirilecektir.

Bugüne kadar bir türlü yeterli düzeye çıkarılamayan özelleştirmeye ise, özel bir önem bir önem verilecektir.

Ayrıca, kamu harcamalarına çekidüzen vermek için köklü düzenlemeler yapılacak, vatandaşın ödediği verginin her kuruşunun, mutlaka yerli yerinde harcanması ve şeffaflık sağlanacaktır.

Sayın Başkan, her biri hayati önemi taşıyan bu üç husus, birbiriyle bütünleşmiş olarak programı taşıyacaktır. Bunlardan birisindeki başarısızlık, diğerlerinin katkılarını da alıp götürecektir. Bu hususu akıldan çıkarmıyoruz.

Bütün bu tedbirler yanında, ülkenin yıllardır gündeminde olan, ancak, bir türlü gerçekleştirilemeyen bazı yapısal reformlar, kararlılıkla ve siz değerli milletvekillerinin desteğiyle, 2000 yılına girmeden önce gerçekleştirilmiştir.

Bilindiği üzere, sosyal güvenlik sistemi, bankacılık, sermaye piyasası ve gümrük gibi temel konulardaki düzenlemeler kanunlaşmıştır.

Anayasada, özelleştirmeyle yabancı yatırımın gelmesinde bir engel olan tahkim konularında gerekli değişiklik yapılmıştır.

Bu işlere paralel olarak, Danıştay Kanunu ile İdari Yargılama Usulü Kanununda ve Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapılması Hakkındaki Kanunda gerekli düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Tahkimle ilgili usul düzenlemelerini içeren kanun tasarısı da son şeklini almıştır.

Program, bu altyapının üzerine inşa edilmektedir. Yükün adil dağıtımına özen gösterilmiştir. Bu yapının hedefi, bütçe açığını, enflasyonu ve faizleri makul düzeye çekip, istikrarlı bir büyüme ortamını, yatırım ve üretim iklimi ve şevkini yaratmak, adil bir gelir dağılımını sağlamaktır.

Bütün bu tedbirlerin, eşzamanlı, birlikte gerçekleştirilmesi ve uygulanması, programın başarısının şartıdır; o da gerçekleştirilmiştir. Bu program, başarı şansı en yüksek bir programdır; altyapısını, diğer tedbirlerini, hep birlikte alarak götürülmektedir.

Bütçelerle başlangıçta ortaya konulan dengeler, hiç kuşku yok ki, esasta, yılsonu hedefleridir; önemli olan da budur; bu da, etkin ve kaliteli bir bütçe uygulamasıyla sağlanabilir. Bir yıl boyunca, tüm gayret ve hedefimiz, hiç kuşkusuz, bu hedefleri gerçekleştirmek olacaktır. Bütün bu tedbirleri alarak, 2000 yılına, yeni bir anlayış, yaklaşım ve umutla giriyoruz. Helsinki Zirvesi ve Avrupa Birliğine tam üyelik süreci yanında, dünyanın ekonomik açıdan en gelişmiş ve en önemli 20 ülkesi arasında yer almanın, önümüze açılan imkân ve fırsatların gereğini yerine getiriyoruz.

Sayın Başkan, bu kısa açıklamadan sonra, değerli milletvekili arkadaşlarımızın değiştiği konular üzerinde de, izniniz olursa, bir miktar durmak istiyorum. Samsun Milletvekili arkadaşımız Sayın Kemal Kabataş "kamuda çalışan işçiler ve memurlara yapılacak zam, IMF dokümanı ile belirlenmiştir" buyurdular. IMF dokümanında; yani, Beynelmilel Para Fonu dokümanında, böyle bir pasaj söz konusu değildir. Bilindiği gibi, işçilerin ücretlerine zam, esasen, daha önceden yapılmıştır. Buna göre, 2000 yılının ilk yarısında yüzde 33-38, ikinci yarısında ise yüzde 15-17 oranında zam gerçekleştirilecektir. Bu, çok daha önceden, 1999 yılı başında imzalanmış ve yürürlüğe konmuştur; sözleşmeyle gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla, IMF'nin öngördüğü bir boyutta değildir.

Ayrıca, 2000 yılında, memurlarımıza da enflasyonun üzerinde maaş artışını sağlayacak yeni bir mekanizmayı bütçe kanunu tasarınsının içerisine yerleştirdiğimiz malumunuzdur. Dolayısıyla, bu alınan program bir IMF dayatması değil, Türkiye'nin kendisine çekidüzen vermesi içindir.

Biraz evvel ifade ettik, Türkiye'nin bu yapıyla gitmesi mümkün müdür değil midir? Eğer "mümkündür" deniliyorsa ona göre davranalım; ama, herhalde hiçbir arkadaşım "mümkündür" demiyor. O zaman onun gereği yapılacak ve bir çekidüzen verilecek, kamu maliyesi sağlıklı bir yapıya kavuşturulacaktır.

Necati Yönder arkadaşımız "yüzde 25 enflasyonla yüzde 60'ın üzerinde vergi tahsilatı nasıl gerçekleşir" dedi.

Vergi tahsilat tahminleri, bilindiği gibi, sadece enflasyon oranına bağlı olan tahminler değildir; onun yanında, ekonominin canlılığı, vergi kanunlarındaki düzenlemeler, vergi idaresinin etkinliğini artırıcı tedbirler, hepsi, vergi tahsilat oranını tayin eden unsurlardır. Bütün bunlar dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Biraz evvel de ifade ettiğim gibi, 1999 yılı vergi tahsilatı, fiili gerçekleşme, tahminin üzerine çıkmıştır her şeye rağmen. Biz yüzde 66'lık tahmini gerçekçi, gerçekleştirilecek bir tahmin olarak öngörüyoruz.

Esasen, öyle bir dönemdeyiz ki, tahminleri yüksek göstererek sonuca varmak mümkün değildir. Yine biraz evvel ifade ettim, belli bir bütçe açığı var. Bu bütçe açığını büyütmek, daha küçültmek gerekir ve ayrıca, bu hedefler yıl sonunda gerçekleştirilecek hedeflerdir. O bakımdan, onu, hedefleri sağlayacak bir uygulamanın kalitesini gerçekleştirmeye çalışacağız.

Fazilet Partisi Bursa Milletvekili Sayın Altan Karapaşaoğlu arkadaşımızın "bu bütçede faizler 21 katrilyon olarak görülmüyor biraz fazlasıyla; ama, internette bu rakam 27'dir" dedi. Bu bir hesap şeklidir; burada hesap şekli de var, kendilerine de sunayım; yoksa, bütçeye konan bu faiz miktarı, Hazineyle müştereken yapılan çalışmanın sonunda konulan miktardır; ama, ıskontolu olup olmasından fark ediyor internet ekranındaki durum. Bu celse içerisinde, hesap şeklini değerli arkadaşımıza sunacağım.

"Bütçede 578 trilyon tutarında personel ödenek fazlası var; bu, acaba bir yere mi..." Hayır, hiç bir yere değil. Bilmiyorum, o fazla o kadar mı tutuyor; ama, kesinlikle öyle değildir bütçe içerisinde. Zaten, bütçe ödenekleri, bilgisayarla, milimetrik, hesap edilip kuruşu kuruşuna konmaz; bütçe, gelirleri bir tahmindir, harcamaları da bir hedeftir. O hedef, bazen, personel kadro sayısıyla zam oranıyla çarparsınız, aynen tutmayabilir, bu normaldir; ama, onun altında ille bir şey aramak da çok doğru değildir; tabii, aranmasını da yadırgamıyorum; ama, her arama doğru bir arama olmayabilir. Onu ifade etmek istedim.

Ramis Savaş arkadaşımızın ifade ettiği, Mali Suçlar Araştırma Kuruluyula ilgili dosyalar konusu, benim de son derece hassas olduğum bir konu. Bakanlığa gelir gelmez, haziran ayı başında, Maliye Bakanlığının denetim organlarının başındaki arkadaşlara özel talimat verdim yazılı şekilde; kamuoyuna intikal etmiş; kamuoyuna intikal etmesi nedeniyle de, haklı olarak, hassasiyet duyulan dosyalar üzerindeki çalışmaların çok sıratlı bir şekilde ve Maliye Bakanlığının geleneksel inceleme anlayışına uygun, hatta ona biraz daha hız vererek sıratla üzerine gidilip neticelerin çıkarılmasını ve bana da zaman zaman bilgi verilmesini istedim ve o bilgileri de alıyorum. Ancak, şunu ifade edeyim; mali suçlar konusunda intikal eden konular, neticede, yine, Maliye Bakanlığının ya hesap uzmanlarına ya maliye müfettişlerine ya gelirler kontrolörlerine ya Hazinesin bankalar yemimli murakıplarına intikal ederek, o şekliyle inceleniyor; ama, tabii, birtakım uzantılarının yurt içinde olmaması nedeniyle, kısa zamanda netice almak mümkün olmuyor; ancak, hepsi, dakikası dakikasına ilgilenmektedir ve doğal da, doğrusu da budur.

Sayın Şener, kişisel konuşmasını yaparken, haklı olarak, bu faizlerin bütçe üzerindeki yükünün devam edeceğinden bahsetti. Ben, ilk konuşmamda da söyledim, bakınız, artık, yeni bir çağa giriyoruz. Yeni bir çağa girerken, geçmiş çağla ilgili uygulamaları, bundan sonra yapacağımız uygulamalar bakımından deneyip, ondan bir tecrübe olarak yararlanalım; ama "geçmişte siz şöyle yaptınız, biz böyle yaptık, sizin döneminizde şuydu, bu sene böyleydi" tartışmasını ne olur birakalım. Bundan sonra neticelere, hedeflere nasıl ulaşacağımızın hesabını yapalım.

Ben de bu rakamların içerisinde büyüdüm, memuriyetten geliyorum. Rakamlara muhtelif boyutlarıyla baktığımızda, muhtelif sonuçlar çıkarabilirsiniz. Yıllar itibariyle faizlere bakarsınız "bu yılın faizi düşük, bak ben bu yılın içindeydim, demek ki bende düşüktü" denebilir; öbürü bir başka şekilde söyleyebilir; ama, bakınız, 1996 yılında, içborç stoku, bir yıl önceye nazaran yüzde 131 artmıştır, yani 1,4 katrilyon lira olan içborç, 1996 yılı sonunda 3,2 katrilyon liraya çıkmıştır. Ondan sonraki sene yüzde 99 artmıştır. Ben bunların üzerinde durmayı, esasında, vakit kaybı kabul ediyorum. İleriye doğru ne yapmamız gerekir; bunu tartışmak lazım ve hakikaten zor bir yüzyıla, zor bir çağa giriyoruz, çok zor şartlar içerisinde bir an evvel çekidüzen verip kamu maliyesini düzeltmediğimiz sürece, bir yere ilerlememiz mümkün değil. Bu, iki kere iki dört ve erteleme şansımız da yok. Bugüne kadar, böyle gelmiş, hadi, 2000'de de böyle olsun da, 2001'de düşünelim deme şansımız yok; mutlaka, çekidüzene ihtiyacımız var.

Ayrıca, bir program uygulamışız; bu program, şimdiden olumlu tepkiler almış; kolay değildir beynelmilel değerlendirme kuruluşlarının arka arkaya puanlarını artırması; bunlar daha da devam

edecektir. Dışborçlanma imkânlarımız fazlalaşmıştır; bir ay içerisinde 1 milyar doların üzerinde iyi şartlarla borçlanılabiliştir. Dışarıda mali çevrelerden olumlu bir bakış var, içeriden mali çevrelerde var; bunu nasıl daha sağlıklı hale getiririz, bu sağlıklı yapıyı nasıl hızlandırırız ve bunu nasıl devam ettirebiliriz; sağlamak yeterli değil, korumak önemli aynı zamanda, bunu nasıl yapabiliriz; bunlar üzerinde durmamız lazım; artık, o konuda çözüm yolları aramamız lazım. Bir Fransız maliye bakanı, bir bütçe sunuşunda, muhalefet eleştiri yapınca, maliye bakanı der ki "güzel de, bu eleştiri yapıyorsunuz; ama, bu eleştiri, zahmet istemeyen bir iş; bunu söylüyorsunuz; ama, zahmete girin, çözüm yolları getirin." Şimdi, biraz, çözüm yollarıyla birlikte gelmek lazım; şu, şu şöyle olmalıdır, bu, böyle olmalıdır... Bunu, ben, hepimizi için söylüyorum. Yani, Türkiye, artık, her dakikasını, hatta, her saniyesini değerlendirerek bir yere gidecektir. Fevkalade büyük imkânlarımız var; coğrafyamızdan doğan imkânlarımız var, doğalgaz ve petrol hatlarına yakın olmanın verdiği imkânlar var, Karadeniz, Marmara, Hazar arasında bulunmamız, Balkanlar, Kafkasya, Ortadoğu, Avrupa... Bütün bu fırsatlardan yararlanabilmek için, Türkiye, şu yüzde 11-12'lerde olan bütçe açığını yüzde 3'lere çekecek- Yunanistan'da 1,2- enflasyonumuzu yüzde 2'lere, 3'lere çekeceğiz, Yunanistan 2'ye çekti. Bu noktaya getireceğiz; çünkü, Türkiye'nin iddiası var; büyük bir devlettir; bunun gerektirdiği düzenlemeleri yaparak gidiyoruz; elbirliğiyle bunlar üzerinde duralım.

Sayın Başkan, tabii, vakti de iyi kullanmak istiyorum. Arkadaşlarımın bu temel eleştirileri yanında, özellikle, iktidar partilerine mensup milletvekili arkadaşlarımızın çok yapıcı, bizi uyarıcı önerileri oldu. Muhalefet partisine mensup arkadaşlarımızın da eleştirileriyle birlikte, fevkalade değerli, istifade edeceğimiz, öntümüzdeki yıl uygulamada yararlanacağımız görüşleri oldu. Bunların hepsini tespit ettim; ancak, bunlar üzerinde fazla durmak istemiyorum, zamanı da iyi değerlendirmek için sözlerimi burada noktalamak istiyorum.

Dolayısıyla, bugün, Maliye Bakanlığı Bütçesi, Gelir Bütçesiyle birlikte 2000 yılı bütün konsolide bütçenin rakamları üzerindeki müzakereler bitmiş oluyor. Bundan sonra, bütçe maddeleri üzerinde değerli milletvekili arkadaşlarımızın tartışmaları olacak ve yarın da geneli üzerinde görüşülecek. Ben, izniniz olursa sözlerimi burada bağlamak istiyorum.

2000 yılı Maliye Bakanlığı Bütçesi ve Gelir Bütçesinin ülkemize, Maliye Bakanlığımıza ve devletimize, milletimize hayırlı ve uğurlu olmasını diliyor, fedakârca, gece gündüz demeden sabahlara kadar çalışarak bütçelere verdikleri katkılardan dolayı değerli milletvekili arkadaşlarımıza şükranlarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Maliye Bakanımız Sayın Sümer Oral'a teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, Maliye Bakanlığı bütçesi üzerindeki son söz Aksaray Milletvekili Sayın Murat Akın'a ait.

Buyurun efendim (DYP sıralarından alkışlar).

Süreniz 10 dakikadır Sayın Akın.

MURAT AKIN (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe üzerindeki son sözü, şahsım adına almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, günlerdir burada bütçeleri, banka mevzuatını ve çeşitli mali mevzuatları görüşüyoruz; ancak, bunların içinde en önemli, mühim, ihmal ettiğimiz bir kesim vardır; o da yurtdışında çalışan işçiler.

Değerli milletvekilleri, işçilerimiz, bilindiği üzere, yıllardır, kazanmış oldukları paralardan artırdıklarını ülkemize, memleketlerine göndermek suretiyle, ülkemizin döviz rezervini oluşturuyorlar. Başta, milletvekilleri, hükümet ve biz dahil olmak üzere, şurada, bu işçilerimize, en ufak bir teşekkürde bulunmadık; dolayısıyla, bu işçilerimiz bize sitem ediyorlar.

Değerli milletvekilleri, 26 milyar dolar döviz rezervimizin 21 milyar mark, yani, yaklaşık 13 milyar dolarını, işçilerimizin yurtdışından gönderdikleri paralar teşkil etmektedir. Bunun 3 milyar doları da, bankaların koymuş oldukları paradır. Dolayısıyla, 26 milyar dolar paranın, 26 milyar dolar rezervimizin 15 milyar doları, işte, bu işçilerimizin alınterleri ve Türkiye'deki hesapları oluşturmaktadır.

Şimdi, soruyorum size: günlerdir Maliye bütçesini görüştük, bankalar mevzuatını görüştük, bir sürü mali mevzuat görüştük; hangimiz bu insanların ufak bir teşekkür gönderdik? İşte, bu insanların, yurt dışında televizyonlarını açıyorlar ve temsilcilerinin, kendilerine bir teşekkür etmelerini istiyorlar. Yoksa, bu insanlar âciz oldukları için parayı buraya göndermiyorlar. Yurtdışındaki o ülkeler, daha fazla imkân tahsis etmek suretiyle, bu paraların buraya intikalini engelleyici tedbir de almıyor değildir, alıyorlar; ama, buna rağmen gönderiyorlar.

Ben, bu teşekkürü yaptıktan sonra, bütçe lehinde, kısmen de alcyhinde konuşmalarımı sürdürceğim.

Değerli milletvekilleri, bütçede görüşmelerinde, son Maliye bütçesinin görüşülmesiyle birlikte sonun başlangıcına gelmiş bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bütçe kanun tasansı, 1998 yılının ortalarından beri ekonomik durgunluk şartlarıyla mücadele eden, geçtiğimiz yıl ülkemizden önemli ölçüde kaynak çıkışına sebep olan vergi düzenlemeleri girişimine, ağır dış şoklara, genel seçimlere ve son olarak da, iki büyük depremin yıkıcı etkilerine maruz kalan Türk ekonomisinin geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. Bütçe, devletin elindeki en önemli iktisadi politika araçlarından biridir. Sağlıklı bir yapıya ve dengeli ölçülere sahip bütçelerle, yatırımları teşvik, büyüme, istihdam yaratma, dış açılma, ekonominin rekabet gücünü artırma, gelir dağılımını daha adaletli kılma gibi birçok amaç gerçekleştirilebilir ve devlet hizmetlerinde kalite ve etkinlik artırılabilir. Bunun aksi ise, ekonomik durgunluk, yatırım azlığının, enflasyonun ve işsizliğin kaynağı durumunda olur.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, sürekli olarak, dengeli, tam oluşturulamayan bütçelerin doğrudan sonucu sayılabilecek ciddi, şiddetli enflasyon ortamında yoluna devam etmeye çalışmaktadır. Kaybolan mali disiplinin sonucu, çığ gibi büyüyen bütçe açıklarının, özellikle yurtiçi kaynaklardan borçlanılarak finanse edilmesi, faiz oranlarını anormal düzeylere çıkararak, borçlanılabilir kaynakları özel sektör açısından yetersiz kılarak, ülkemizde yatırım ve üretim yapmayı, istihdam oluşturmayı ekonomik rasyonalitesi bulunmayan faaliyetler haline getirmiş ve pek çok girişimcinin, maalesef, rantiyeciye dönüşmesine neden olmuştur.

Zengin bir çağ devleti olan, saygın bir bölgesel güç olmayı hedefleyen ülkemizde, bu durumun devamı mümkün değildir. Bilhassa, yasalara saygılı vergi mükellefini, dürüst yaklaşımından dolayı cezalandırma niteliği taşıyacak ek vergi ve benzeri uygulamaları gerçekleştirmemek, devlette tasarruf ve verimliliği gözetmek ve üçlü uzlaşmayı sağlayacak sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapmak, böyle bir programın başarısı açısından büyük önem arz etmektedir.

Bunun için, yapılması gereken en önemli unsurlardan biri, reel sektör işletmelerinin katma değer oluşturma yeteneğini ve uluslararası rekabet gücünü desteklemeli, üretim üzerindeki yükleri azaltmalı, reel sektördeki büyüme oranının sağlıklı ölçülere getirilmesi gözetilmelidir; ikincisi, ekonomik istikrarın sağlanarak, yerli ve yabancı yatırımcılara güven verecek kalıcı esaslara kavuşturulmasına hizmet etmelidir.

Değerli milletvekilleri, bütçe açığı çok ciddi boyutlardadır. Bütçe açığının 14,4 katrilyon Türk Lirası olacağı tahmin edilmektedir. Bunun, gayri safi milli hâsılaya oranı yüzde 11,5'tir. 2000 yılında bütçe açığının bir önceki yıla göre yüzde 57,8 artması öngörülmüştür.

Bu konuda AB ülkelerinin bütçe açığı/gayri safi milli hâsıla oranının yüzde 3'ü geçmemesi ilkesini benimsedikleri ve bu ilkeyi Euro'ya katılma koşullarından biri haline getirdikleri dikkate alındığında, ülkemizdeki bütçe açığının ulaştığı kritik nokta belirgin şekilde ortaya çıkmaktadır.

Dahası, bu büyüklükteki bir bütçe açığıyla ve milli gelire oranı 1999'a göre sadece binde 3 azaltarak, ıddialı enflasyon hedefine nasıl ulaşılabileceği konusunda da soru işaretleri doğmaktadır.

Bütçe, devletin ekonomideki payını büyütülmektedir. 1999 yılında yüzde 33,8 olan konsolide bütçe giderleri/gayri safi milli hâsılaya oranı 2000 yılında yüzde 37,6'ya yükseltilmektedir. Bu oranın daha iki yıl önce yüzde 27,3 olduğu belirlenmiştir. Söz konusu oran, 1990'lı yılların başında yüzde 16,9 düzeyindeydi.

Değerli milletvekilleri, bütçe politikası, devletin küçültülüp, etkinleştirilmesi ilkesini paylaşmamakta, devletçe kullanılan kaynakları, piyasa aleyhine sürekli olarak büyütülmektedir. 2000 yılı bütçesi de bu politikayı süratle devam ettirmekte ve aynı zamanda, bu yolla enflasyonist baskıları yoğunlaştırmaktadır.

Faiz ödemelerinin gayri safi milli hâsılaya ve bütçe ödeneklerine oranı çok yüksektir. 46,9 katrilyon Türk Lira olarak bağlanan 2000 yılı bütçesi içinde faiz giderleri 21,1 katrilyon Türk Liraya en önemli harcama kalemidir. Faiz giderlerinin, gayri safi milli hâsılaya oranının yüzde 16,9, bütçe içindeki payının ise, yüzde 45'i olacağı tahmin edilmiştir. Çoğu ülkede faiz giderlerinin gayri safi milli hâsıla içindeki payının yüzde 1-3 dolaylarında olduğu belirlenmektedir.

Bu tablo, reel sektörün gelişmesi ve rant ekonomisinden üretim ekonomisine geçilebilmesi açısından limit verici değildir. Üretim ve yatırım imkânlarının giderek daralmasının, nüfus artışı yüksek olan ülkemizde istihdamı büyük boyutlarda ve olumsuz etkileyeceği açıktır. Kamu yatırımlarının yetersiz düzeyi, öngörülen büyüme hızıyla çelişki oluşturmaktadır.

Dünyada sağlıklı bir bütçe politikası, cari harcamaları azaltırken, kamu yatırım harcamalarının, özellikle altyapı yatırımlarının artırılmasına dayandırılmaktadır. Kamu yatırım harcamalarının, toplam kamu giderleri içindeki payı, yalnızca yüzde 5'tir. Üstelik bu oran, 1998 yılına göre azalmıştır; yüzde 5,8'den, yüzde 5'ere inmiştir. Bütçede yatırım harcamalarına, sadece, 2,3 katrilyon Türk Lira ayrılmıştır. Bu da, gayri safi milli hâsılanın yüzde 1,9'una tekabül etmektedir.

Değerli milletvekilleri, 1999 yılında ekonomimizin yüzde 2-4 küçüleceği tahmin edilmektedir. Bütçe tasarısıyla, önümüzdeki yıl, yüzde 5,5 büyüyeceği öngörülmüştür ki, bu çap kamu yatırımlarıyla, belirtilen büyümenin sağlanamayacağı düşünülmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlayınız Sayın Akın.

MURAT AKIN (Devamla) – Bu durumda, büyümenin tümüyle özel sektörün omuzlarına bırakıldığı sonucuna varabiliriz. Reel faiz oranlarının bugünkü yüksekliğinde, özel sektörün vergi yükü de artırılarak, bu hedeften uzaklaştırılmıştır.

Değerli milletvekilleri, bütçede öngörülen harcama, bilhassa özel sektörün büyümesine engel olucu, kamu kaynaklarının, kamu finansmanlarının, yine kamu tarafından tüketilmesidir. Dolayısıyla, özel sektörün de bu büyümeyi gerçekleştirmesi mümkün değildir; çünkü, özel sektöre tahsis edilen kaynaklar kamu finansman açığında kullanılmak suretiyle, özel sektörün büyümesinin de engellenmesi sağlanmış olmaktadır.

Bu nedenle, bilhassa, özel sektörün ülke ekonomisine katkı sağlayacak, büyümeyi artıracak kaynaklarının, kamu sektörü tarafından tüketilmemesine dikkat edilmesi gerekmektedir.

Bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akın.

Sayın milletvekilleri, Maliye Bakanlığı bütçesi üzerindeki, 14 üncü tur görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, sorulara geçeceğiz. Şu ana kadar, 20'nin üzerinde arkadaşımız soru talebinde bulunmuştur.

Sayın milletvekilleri, Maliye Bakanlığı bütçesinin bölümleri, kesinhesabı oylandıktan sonra, konsolide bütçenin, görtüleceğimiz madde sayısı toplam 102'dir. Bu sebeple, müzakerelerdeki sürati sağlamak bakımından, soru soracak sayın milletvekillerinin, çok kısa, gerekçesiz, fikir beyan etmeden soru sormalarını, böylece daha fazla arkadaşımıza soru imkânı vermelerini özellikle rica ediyorum.

Ayrıca, soru süresiyle ilgili kararımıza da kesinlikle uyacağımı arz ediyorum.

İlk soru, Tokat Milletvekili Sayın Reşat Doğru'ya ait; buyurun Sayın Doğru.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Sayın Bakanım, 1999 mali yılı içerisinde, belediyelere mali yardım yapılmıştır. Tokat Merkez, ilçeler ve beldelere ne kadar yardım yapıldığını öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Gönül Saray Alphan, buyurun.

GÖNÜL SARAY ALPHAN (Amasya) – Sayın Başkan, aracılığınızla, Sayın Bakanımın, aşağıdaki sorularının cevaplandırılmasını rica ediyorum.

1- Kalkınmada öncelikli yöreler, OHAL kapsamında, kamuoyundaki adıyla 41 trilyonluk güneydoğu paketi kapsamında, 1999 yılında, toplam ne kadar harcama yapılmıştır?

2- İller bazında, bu kapsamda yapılan harcamalar ne kadardır?

3- Toplam ne kadar teşvik verilmiştir ve teşvik edilen projelerin yüzde kaç gerçekleşmiştir?

4- Amasya İlinin yüzde 70 katmadegerini oluşturan Amasya Şeker Fabrikası 38 trilyon borçta olup, istatistiklerde 2 200 dolar olarak görülen fert başına gayri safi yurtiçi hâsıla, Şeker Fabrikası hariç tutulduğunda, 1 100 dolar civarındadır. Kalkınmada öncelikli yöre olabilmek için baz alınan 1 500 dolar fert başına gayri safi yurtiçi hâsıla belirlenirken yapılan bu kabil hataların gözden geçirilmesi düşünülmekte midir?

5- Güneydoğudaki birçok ilimizden, göç oranı, yatırım, istihdam ve terörizm açısından daha kötü durumda olan ve Jandarma Komutanlığının sürekli operasyon yaptığı Amasya ve Tokat'ın da kapsam dahiline alınması düşünülmekte midir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hasan Çalış?.. Yok.

Sayın Mehmet Elkatmış?.. Yok.

Sayın Coşkuner?.. Yok.

Sayın Tarık Cengiz, buyurun.

TARIK CENGİZ (Samsun) – Sayın Bakanım, aracılığınızla, Sayın Maliye Bakanına üç soru sormak istiyorum.

Birincisi; deprem yöresinde mücbir sebep uygulaması ne zamana kadar sürecek?

İkinci sorum; bu yöredeki mükelleflerin 1998 ve önceki yıllara ait vergileriyle, 1999 yılı vergilerini terkin etmeyi düşünüyor musunuz?

Son sorum; 2000 yılı özelleştirme hedefleri konusundaki düşünceleriniz ve hedefi tutturabilmek konusundaki yorumlarınız nedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Mehmet Kaya, buyurun efendim.

MEHMET KAYA (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, yardımlarınızla Maliye Bakanı Sayın Sümer Oral'a aşağıdaki sorularımı sözlü olarak sormak istiyorum, bana söz verdiğiniz için de teşekkür ediyorum.

Birinci sorum; Sayın Bakanım, birçok bakanlıklardaki personel atama ve kadro işlemlerinin Maliye Bakanlığında takılıp kaldığı, kadro gösterilemediği için gerekli atamaların yapılamadığı hakkında genel bir kanı ve bekleyiş vardır, bu söylemler doğru mudur? Genel atamalarda Maliye Bakanlığının bir engellemesi varsa, hangi kadrolarda ve hangi bakanlıklarda olmaktadır? Bu konuda bir açıklama yaparsanız memnun olacağım.

İkinci sorum; Maliye Bakanlığından, belediyelere yapılan ödemelerde bazı parti, bazı şehirlerle ve kasabalara daha fazla para ödendiği hakkında bazı belediye başkanlarınca iddiada bulunmaktadır; bu, doğru mudur? Eğer, farklı bölgelerdeki farklı belediyelere ödeme varsa, bunun kıstası, ölçüsti nedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Dayanıklı, buyurun efendim.

BAYRAM FIRAT DAYANIKLI (Tekirdağ) – Sayın Bakanım, acaba, kamudaki israfi önleyecek bir harcama reformunu ne zaman gündeme getireceksiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Nesrin Ünal?.. Yok.

Sayın Kaya, buyurun efendim.

YALÇIN KAYA (İçel) – Sayın Başkanım, aracılığınızla Sayın Bakanımıza aşağıdaki soruyu yöneltmek istiyorum.

Bir işçi yaklaşık olarak 500 milyon Türk lirasına yakın ücret alırken, memurlarımızın çoğunluğu yaklaşık olarak 120 milyon lira maaşla geçinmek zorunda kalmaktadırlar. 500 milyon çok değerli; ama 120 milyon, şüphesiz ki, çok az bir ücrettir. Bu çarpıklığı düzeltmek için sayın Maliye Bakanlığımız bu konuda bir çalışma yapıyor mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tekin, buyurun.

ALİ TEKİN (Açana) – Aracılığınızla, Sayın Maliye Bakanımıza bir soru sormak istiyorum.

Ankara trafiğine şöyle bir baktığımız zaman, gözümüze en çok çarpan taşıt çeşidi, arkasında siyah plaka olan taşıt çeşitleri. Avrupa Birliğine aday üye olduğumuz şu günlerde, acaba, böylesine ilkel bir durumdan kurtulmamız gerekmiyor mu? Acaba, bu durumu, bu sorunu ortadan kaldırmak için, 237 sayılı Taşıt Kanununda bir değişiklik yapılması Bakanlığımızın gündeminde mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kanber?.. Yok.

Sayın Erol Al, buyurun efendim.

EROL AL (İstanbul) – Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Maliye Bakanımıza bir soru yönelmek istiyorum.

Sayın Bakanım, otogaz olarak kullanılan LPG'deki ATV oranının artırılmasının, zam yapılarak, benzin ve motorin tüketiminden sağlanacak gelirin üzerinde bir imkân yaratacağı kuşkusuzdur. Hükümetimiz, benzin ve motorin kullananlara daha fazla yüklenmek yerine, yine motoçlu taşıtlarda kullanılan otogazın yasaklanması veya ATV oranının artırılmasına ilişkin düzenlemeyi ne zaman yapacaktır? Yoksa, taksimetrelerini benzin fiyatına göre ayarlayıp 1/4 fiyatına LPG kullanan taksicilerin tehditlerine boyun mu eğilecektir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Gültepe, buyurun.

FETULLAH GÜLTEPE (Van) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, aracılığınızla bir soru yönelmek istiyorum.

1- 1999 yılı içinde belediyelere yapılan yardım miktarlarını hangi usul ve esaslara göre yaptınız?

2- İlimiz, olağanüstü hal bölgesi içinde olduğu ve çok yoğun fakir göç aldığından dolayı, daha iyi hizmetlerin yapılabilmesi için, bu tedbirleri, 2000 yılında, tekrar, nasıl almayı düşünüyorsunuz? Bölgemize hâlâ üvey evlat muamelesi yapılması düşünülüyor mu?

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Gülây, buyurun efendim.

HASAN GÜLAY (Manisa) – Sayın Başkanım, aracılığınızla, hemşerim Sayın Maliye Bakanımına kısa bir sorum olacak: 57 nci cumhuriyet hükümetimiz, Bakanlığınız kanalıyla fonlardan ilçe ve belde belediyelerine yardım yapmıştır. Bu yardımlarda, parti kimliği gözetilmemesi çok olumlu bir karardır, işin siyasal terbiyesi de bunu gerektirir; yalnız, bu yardım nüfusu 50 000'e kadar olan ilçe belediyelerine yapılmıştır. Sayın Bakanım, nüfusu 50 000'i aşan tüm ilçe belediyelerimiz ekonomik bir darboğazdadır. En azından seçim bölgemiz Manisa'da, Akhisar, Turgutlu, Soma, Salihli ve Alaşehir belediyelerimizde bu yönde bir sıkıntı vardır. 2000 yılı içerisinde, nüfusu 50 000'i aşan belediyelere de yardım yapmayı düşünüyor musunuz; Bakanlığınızda böyle bir çalışma var mı?

Maliye Bakanlığı bütçesinin ulusumuza ve Bakanlığa hayırlı olmasını diliyorum; teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Namık Kemal Atahan?.. Yoklar.

Sayın Mustafa Eren; buyurun.

MUSTAFA EREN (Karabük) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanımın şunu öğrenmek istiyorum: Bayram öncesi, memurlarımıza avans vermeyi düşünüyorlar mı acaba?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Musa Uzunkaya; buyurun.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, Sayın Bakandan, özellikle şunları öğrenmek istiyorum: 15 Ocak tarihinde en düşük maaş alan memurumuzun eline kaç lira geçecektir? 100 milyon lira civarında maaş alan memurlarımızın durumunu iyileştirmek için, yeni bir bin yıla girerken "yakacak yardımı" adı altında seyyanen 50'şer milyon lira vermeyi düşünüyorlar mı?

Şayet 2000 yılında hedefledikleri yüzde 25 enflasyon tahakkuk etmezse, Sayın Bakanımız ve hükümeti, bir onur göstererek -bakanlıklara da hükümetler açısından 2000 yılında bir örnek olarak istifa etmeyi düşünüyorlar mı?

"Eğitime katkı payı" adı altında, 31.12.2000 tarihine kadar alınacak olan bu zulüm vergisine, belirlenen tarihte son vermeyi düşünüyorlar mı? Yeni bir uzatma olacak mı?

Yine, az önce arkadaşım da sordu, memurlara yılbaşında peşinen avans vermeyi düşünüyorlar mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Gebeş, buyurun efendim.

ALİ GEBEŞ (Konya) – Sayın Başkan, aracılığınızla, Maliye Bakanından iki soru sormak istiyorum.

Kamuda çalışan memurlar, aynı yerde, aynı işi yapmalarına rağmen, farklı statülere tabi oldukları için farklı ücret almaktadırlar. Şimdiye kadar iktidar olan hükümetler, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda değişiklik yapacaklarını deklare etmelerine rağmen, değiştirememişlerdir. Eşit işe eşit ücret verilebilmesi için bu yasaı değiştirmeyi düşünüyor musunuz; personel yasa tasarısı üzerinde bir çalışmanız var mı?

Ayrıca, ikinci soru olarak; kamu kesiminde çalışan Devlet Su İşleri, Köy Hizmetleri kurumlarındaki mevsimlik işçilerin bu yıl sıkıntısı olmamıştır; acaba 2000 yılı içerisinde bunların adam/ay vizelerinde bir sıkıntı yaşayacak mıyız?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Pepe, buyurun.

OSMAN PEPE (Kocaeli) – Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Bakanım sorularımı arz etmek istiyorum.

Birinci sorum: 2000 yılı bütçesinde bazı dernek ve tarikatlara 1,5 trilyona yakın bir ödeme yapılacağını, rakamlardan, kayıtlardan öğrenmiş bulunuyoruz. Acaba, isimleri zikredilmeyen ve güzel çalışmalar yapan diğer tarikat ve derneklere de herhangi bir ödemede bulunmayı düşünüyor musunuz?

İkinci sorum: Maliye Bakanlığı bazı fonları genel bütçeye dahil etmiştir; bunlardan birisi de Toplu Konut Fonudur. Toplu Konut Fonunun genel bütçeye dahil edilmesiyle, bilhassa, deprem bölgesindeki toplukonut projelerine bel bağlanmış, timit bağlanmış olan vatandaşların konutları, maalesef, yarım kalmıştır. Bunların tamamlanması için Toplu Konut Fonunun, tekrar, eksiden olduğu gibi, Toplu Konut İdaresine tahsisi düşünülüyor mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, soruları burada kesmek zorundayım; süre, 10 dakikaydı ve 2 dakika da uzatma yaptık.

Sayın Bakanımız cevap verecekler. Buyurun efendim.

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşları-
mın soruları genelde rakama dayanmakta ve birtakım bilgilerle birlikte sunulmasında yarar olaca-
ğını sanıyorum ve o nitelikte sorular. Eğer arkadaşlarım uygun bulurlarsa, genelini yazılı olarak ce-
vaplandırmak istiyorum; ancak, bir iki konu üzerinde arkadaşlarıma bilgi sunmayı fevkalade yarar-
lı görüyorum.

Bunlardan birisi, Maliye Bakanlığınca kadro verilmesinde, Maliye Bakanlığı bunları engelli-
yor mu veya geciktiriyor mu gibi bir soru var.

Ben, bu konuyu, aşağı yukarı, yıllardan beri hep duyuyorum. Bir yazı, bir bakanlıktan takip edi-
lirken, ne oldu; işte, Maliye kadro vermedi, Maliye'den cevap alamadık denilir. Bu, Maliye'nin ka-
derindedir, Maliye'ye her zaman bu tür şeyler söylenebilir; ancak, şunu ifade etmek lazım; kadro-
da, Maliye'nin durumu nedir?

Eğer, bütçe kanunuyla veya diğer kanun veya kararlarla Maliye Bakanlığından da geçmesi is-
tenmişse, Maliye, önüne gelen belgeye, talebe şöyle bir bakar. Neye göre bakar; bütçede yeterli
ödenegi var mı, bütçede tertibi var mı, mevzuata tamamen uygun mu? Bir de, tabii, hizmetin aksa-
madan yürütülmesi için bakar. Bunlara bakması da görevi icabıdır. Eğer ödeneği varsa, mevzuata
da uygunsa, hizmetin icabı, niye tutsun?! Bizde, iki günde, üç günde çıkmış yazılar var; ama, biz-
den çıksa, Maliye cevap verse, hemen peki dese dahi, gönderdiğinde, ödeneği yoksa, onu zaten kul-
lanamaz veya bütün talepleri karşıladığımız zaman, bütçeleri tutturmak mümkün olmaz. Buna da,
bir yerde, devlet içerisinde, Maliye'nin, genel kamu dengesi bakımından dikkat etmesi gerekiyor.
Yoksa, Maliye'nin kesinlikle bir engelleme veya tutma gibi peşin bir fikir içerisinde olması müm-
kün olamaz. Maliye Bakanının en önemli görevi, devlet çarkının en iyi şekilde işlemesine yardım-
cı olmaktır, kaktuda bulunmaktadır; ama, o da, bunu, ancak devlet imkânlarıyla yapabiliyor. O bakı-
ndan, "Maliye'den çıkmıyor" sözü doğru olabilir; ama, çıkmamasında haklılık çok büyük bir olası-
lıkla da mümkündür. Bunları, fevkalade iyi değerlendirmemiz lazım. Arkadaşlarımız, eğer, zaman
zaman bize gelirlerse, bu konuda, daha ayrıntılı bilgi vermekten de memnun kalacağım. Yoksa, bir
engelleme, tutma, kesinlikle olamaz; o, Maliye Bakanlığının, yapısına da anlayışına da yakışmaz.
Bunu ifade etmek istedin.

Ayrıca, kamu da çalışanlarda ücret farklılığı veya adaletsizliği... Çok doğru; bizim ücret skala-
mız, ücret ölçümümüz fevkalade bozulmuştur. 657 sayılı Kanun, 1970'li senelerde çıkarken "eşit işe,
eşit ücret" denilmiştir. İşin fevkalade zorluğu, güçlüğü nedeniyle, fevkalade mahdut hallerde, iş ris-
ki, eleman teminindeki güçlük, kasa tazminatı, malî tazminat gibi ilave ödemeler yapılırdı; bunlar,
fevkalade mahdut idi. Ama, bugün, skala tamamen bozulmuştur. 657 sayılı Devlet Memurları Ka-
nununa göre çalışan personele 50'nin üstünde isimle ödeme yapılmaktadır. Bir memur, 12 - 13 isim
altında ücret almaktadır. Bunlar, farklı statüye bağlıdır; kimisinde Emekli Sandığı Kanununa göre
prim kesilir, kimisinde vergi kesilir, kimisinde kesilmez. Fevkalade karmaşık bir hal almıştır. 2000
yılında, 10 katrilyon liralık personel ödeneği ayrılmıştır. Bu kadar yüksek bir ödeneğin, fevkalade
adil bir personel kanunuyla ödenmesi gerekir. Hükümet olarak üzerinde durduğumuz konuların ba-
şında bu da gelmektedir. Esasen, hiç geciktirilmemesi gerekir; çünkü, bir kişiye ne kadar fazla ü-
cret verirsiniz verin, eğer adil değilse, tatmin edemezsiniz, haklı olarak. Adil olmayan bir ücretle
memuru çalıştırdığınızda, verim almanız da güç olur. Bunun üzerinde de durulmaktadır.

Sayın Başkan, diğer konularda arkadaşlarıma en kısa zamanda yazılı olarak cevap vereceğim.
Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Aldığımız karar gereğince, 3,5 dakikalık soru sorma süresi arttı efendim.

Sayın Malkoç, buyurun.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Bakanımıza aşağıdaki üç soruyu sormak istiyorum.

1- Bakanlıkça, Trabzon'daki belediyelere yardım yapılmıştır, bütün Türkiye'deki belediyelere olduğu gibi. Bu yapılan yardımlar hangi kriterlere göre yapılmıştır? Bu yardımlarda, belediye başkanlarının mensup oldukları siyasi partilere göre bir ayırım yapılmış mıdır?

2- Mahallî idarelerle ilgili, yeni yasayla ilgili çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmaların, edindiğimiz bilgiye göre, hukukî yönden ve idarî yönden önemli bir bölümü bitmiştir. Şöyle bir ifade kullanılmaktadır: "Maliye Bakanlığı elemanları, bu konuda, mahallî idarelere ayrılacak paya itiraz ettiklerinden, mahallî idareler yasasının çıkması, yani Meclise sevk edilmesi gecikmektedir." Bu husus doğru mu?

3- 17 Ağustos Marmara depreminden sonra, Türkiye'nin yaşadığı bu felaketten sonra, o bölgede, Türkiye'nin her tarafından insanlar vardı; ancak, Karadeniz Bölgesinden giden insanlar yoğunlukta idi. Bunların önemli bir kısmı geri dönmüştür ve istihdam imkânından mahrumdurlar. Bu da dikkate alınarak, Karadeniz'deki ve özellikle Trabzon'daki belediyelere ek yardım düşünülmekte midir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Karapaşaoğlu, buyurun.

MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa) – Sayın Başkanım, Maliye Bakanımıza şu soruları yöneltmek istiyorum:

Maliye Bakanlığınca tahsilat yetkisi hangi bankalara verilmiştir?

Tahsil edilen vergiler banka hesabında ne kadar zaman durmaktadır?

Bu bankalar içerisinde, geçenlerde denetim altına alınan bankalardan herhangi birisi bulunuyor mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yavuz Bildik, buyurun.

İBRAHİM YAVUZ BİLDİK (Adana) – Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Maliye Bakanına iki soru yöneltmek istiyorum:

1. Adana İlinde kurulmasına çalıştığımız, Kültür Bakanlığına bağlı Türk halk müziği korosunun kadro talebine nasıl bakarlar?

2. Yine, Kültür Bakanlığının korolarında çalıştırılan sözleşmeli sanatçılarımız var. Bunlar, ekonomik anlamda da çok mağdur durumdadır. Anadolu'nun değişik yörelerinde görev yapan bu arkadaşlarımızın, Bakanlığın talebi doğrultusunda, kadro taleplerinin ne şekilde dikkate alınacağı konusunda bilgi edinmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Toprak, buyurun.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Sayın Başkan, aracılığınızla, Sayın Bakanım şu soruları yöneltiyorum:

1. Geçtiğimiz iki yıl içerisinde, 3 artı 5 banka olmak üzere, toplam 5 bankaya Hazine'den aktarılan rakam, takriben 10 milyar dolar civarında. Çok yüklü bir rakam. Ben, eski bir yargı mensubuyum. Bu olay, kapsamlı bir olaydır. Bana göre, geçtiğimiz yaz aylarında çıkarılan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanununun, aynen, bu olay içinde işletilmesi gerekir; çünkü, bu, örgütlü suç niteliğindedir ve bu kanun, bu olaylarla ilgili olarak, mutlak surette işletilmelidir. Acaba, bu kanunun, 3 artı 5, toplam 5 bankanın içinin boşaltılması örgütlü suçunda işletilmesi düşünülmüyor mu?

2. Geçtiğimiz iki yıl içerisindeki toplam 8 banka ve devamı niteliğinde takriben 15-20 banka olduğu ifade ediliyor. Anlaşılan, bu sorun devam edecek. Mevcut bankalarla ilgili denetim ve kontrol mekanizmalarının çok yetersiz olduğu, bu hadiselerle ispatlanmış durumda. Acaba, Sayın Maliye Bakanlığı, bu denetim ve kontrol mekanizmalarının etkili bir şekilde işletilmesi hususunda ek tedbirler düşünmekte midir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Son soru, Sayın Bilge'nin.

Buyurun efendim.

A. TURAN BİLGE (Konya) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, izninizle, bir talepte bulunmak ve bir de soru sormak istiyorum.

Bildiğimiz gibi, Türkiye'de, küçük ilçe belediyeleri ve belde belediyeleri çok zor durumda. Aylardır işçilerinin maaşlarını ödeyemeyen belediyeler var. Dolayısıyla, öntümüzdeki yıl, 2000 yılının, her ne kadar çok zor bir yıl olacağını biliyorsak da, belediyelerimizin rahatlatılması konusunda bir müjdeli haber verebilir mi?

Bir de, bu belde ve ilçe belediyelerine yapılan yardımlarda kıstas, sanyorum, nüfus olmalı; ama, başka ölçü var mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, yazılı mı cevap vereceksiniz?

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Bazılarına...

BAŞKAN – Çok kısa olmak kaydıyla; buyurun efendim.

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Sayın Başkan, arkadaşlara yazılı cevap vermeyi tercih ediyorum; ama, bir iki konuyu burada açıklamakta da yarar görtüyorum.

Sayın Malkoç "belediye yardımları hangi kriterlere göre yapılıyor" diye sordular. Ona bilgi vereceğim; ama, şunu ifade edeyim; bu bilgiyi verdiğim zaman, arkadaşlar, bugüne kadarki uygulamaların içerisinde en sağlıklı olduğunu görecekler; onu, yazıyla bildireceğim.

"Mahalli idareler yasa tasarısı, Maliye'nin tutumunu gecikiyor?.. Kesinlikle böyle bir şey yok; ama, mali hükümlerde, gayet tabii, üzerinde bir miktar çalışma gerekiyor, karşılıklı uzlaşma gerekiyor; çünkü "mahalli idarelerin payını 3 puan artırdık" dediğiniz zaman, genel bütçenin gelirlerini de 3 puan azaltıyorsunuz demektir. Bu, meseleye çözüm getirme olmaz. Belediyelerin paylarını 3 puan artıralım... Nereden; aldıkları miktardan 3 puan artsın. Güzel; ama, o zaman genel bütçenin gelirleri o kadar azalıyor demektir. Onu uygulayamazsınız. Eğer böyle bir şey çıkarırsanız, bu defa, bütçe kanunlarına şöyle bir hüküm koymak mecburiyetinde kalırsınız: "Şu kanunun şu maddesi, 2001 yılında şu ölçüde uygulanır" dersiniz, aynı şey olur. Onun için, biz, böyle, daha de-

ğer yaratma, belediyelere kalıcı, genel bütçe gelirlerini azaltmadan nasıl kaynak yaratılır, daha sağlıklı hale nasıl getiririz; onun üzerinde duruyoruz; ama, bu, hiçbir şekilde gecikmeye sebebiyet vermemektedir. Yani, o normal tasarı bir yerden yürütülürken, bu çalışma da yürütülmektedir. Kesinlikle bir engelleme söz konusu olamaz; çünkü, Maliye olarak, biz de, mahallî idareler reformuna son derece inanıyoruz.

Karadeniz belediyeleriyle ilgili talep, şimdi sizden geldi. Bir bakalım, onun, hakikaten -ki, söylediğimize göre de gerçek payı fazladır -bir değerlendirmesini yapalım.

Sayın Karapaşaoğlu, vergi toplama yetkisi verilen bankalar, bu son bankalar içerisinde var mı diye sordular. Benim dönemimde 5 bankaya vergi toplama yetkisi verildi. Bununla birlikte, halen 25 bankanın vergi toplama yetkisi var. Bunların içerisinde bir tek Sümerbank, vergi tahsil izni almış. 16.4.1998 tarihinde almış ve 1.6.1998 tarihinde de başlamış. Bunun dışında bir banka yok. Yani, bu 5 bankadan sadece Sümerbank 1998'de böyle bir yetki almıştır.

Sayın Başkan, izniniz olursa, Sayın Toprak'ın ve diğer arkadaşlarımızın sorularına yazılı olarak cevap vereceğim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Sayın milletvekilleri, Maliye Bakanlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bölümleri okutuyorum:

A) MALİYE BAKANLIĞI

1.- Maliye Bakanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

A - CETVELİ

Program

<u>Kodu</u>	<u>Açıklama</u>	<u>Lira</u>
101	Genel Yönetim ve Destek Hizmetleri BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	77 897 246 000 000
111	Devlet Bütçesinin Düzenlenmesi, Uygulanması ve Denetimi BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	5 720 700 000 000
112	Devlet Gelirlerine İlişkin Hizmetler BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	135 950 000 000 000
113	Devlet Muhasebe Hizmetleri BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	38 325 000 000 000
114	Devlet Mallarına İlişkin Hizmetler BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	28 375 754 000 000

Program

Kodu	Açıklama	Lira
116	Devlet Hukuk Danışmanlığı ve Muhakemat Hizmetleri BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	6 215 000 000 000
119	Devlet Taşınır Mallarının Tasfiye Hizmetleri BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	381 000 000 000
920	İktisadi Transferler ve Yardımlar BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	147 000 000 000 000

Sayın milletvekilleri, Maliye Bakanlığı bütçesinin 930 bölümü üzerinde bir önerge vardır; önergeyi okutup, oylarımıza başvuracağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Maliye Bakanlığı bütçesinde, cetvelde gösterilen değişikliğin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Ayдын Tümen

İsmail Köse

Beyhan Aslan

Ankara

Erzurum

Denizli

Kürşat Eser

A. Turan Bilge

Aksaray

Konya

Kuruluş : Maliye Bakanlığı
Eklenen : 930-08-3-362(X)-900
Önerilen Miktar : 120 milyar

(X) Tarımsal Destekleme Politikalarını Geliştirme Projesi Giderleri

(Bu tertipteki ödeneği, tarımsal destekleme politikalarının geliştirilmesi ve çiftçi kayıt sisteminin oluşturulmasıyla ilgili her türlü ödemelerde kullanılmak üzere, Hazine Müsteşarlığı bütçesinde bu amaçla açılacak bir tertibe aktarmaya Maliye Bakanı yetkilidir)

Düşülen : 930-08-3-354-900

Önerilen Miktar: 120 milyar

Toplam :120 milyar

Gerekçe: Yeni tarımsal destekleme politikalarının oluşturulması ve çiftçi kayıt sisteminin yapısının hazırlanması amacıyla yürütülen proje kapsamında kullanılmak üzere 120 milyar TL ödenek aktarılması öngörülmektedir.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bu önerge, gider artırıcı veya gelir azaltıcı bir mahiyet taşımadığından işleme alıyorum.

Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Çoğunluğumuz hazır değil, o nedenle, uygun görüşle, takdire bırakıyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Hükümet katılıyor mu?

MALİYE BAKANİ SÜMER ORAL (İzmir) – Katlıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun takdire bıraktığı, Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Sayın Başkanım, bu konuda görtüş beyan etmek istiyorduk.

BAŞKAN – Önergeler üzerinde, bütçede, tartışma açılmıyor; onun için, gerekçeyi peşin okuttum efendim.

...Önerge kabul edilmiştir.

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Önerge oylandığı için konuşamaz; yoksa, konuşur...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Hayır; İçtüzük açık...

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim, gösterdiğiniz anlayış için.

Bu değişiklikle, 930'u okutuyorum:

Program

Kodu	Açıklama	Lira
930	Mali Transferler BAŞKAN– Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	4 575 775 327 000 000
940	Sosyal Transferler BAŞKAN– Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	1 807 288 500 000 000
950	Borç Ödemeleri BAŞKAN– Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	984 500 000 000 000
999	Dış Proje Kredileri BAŞKAN– Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	1 300 000 000 000

T O P L A M

7 808 728 527 000 000

BAŞKAN– Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maliye Bakanlığı 2000 mali yılı bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

2.– Maliye Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

BAŞKAN– Maliye Bakanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(A) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

Maliye Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

A - CETVELİ

L i r a

- Genel Ödenek Toplamı	:	2 734 956 225 635 000
- Toplam Harcama	:	2 691 085 091 188 000
- İptal Edilen Ödenek	:	46 677 086 779 000
- Ödenek Dışı Harcama	:	5 237 184 440 000
- 1050 S.K.55 inci Mad.ve Özel Kanunlar Ger.Ertesi Yıla Devreden Ödenek	:	2 431 232 108 000

BAŞKAN- (A) cetvelini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maliye Bakanlığı 1998 mali yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, Maliye Bakanlığı 2000 mali yılı bütçesi ile 1998 mali yılı kesinhesabının bölümleri kabul edilmiştir; bütçenin, ülkemize, mali hayatımıza ve Maliye Bakanlığımıza hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakan, yerinden teşekkür edecekler...

Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE BAKANİ SÜMER ORAL (İzmir) - Sayın Başkan, Maliye Bakanlığı 2000 mali yılı bütçesi ile gelirler bütçesi Genel Kurulumuzca tasdik edilmiş, Genel Kurulun tasvibine mazhar olmuştur. Ben, bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Bu güvenlerine uygun ve kendilerine layık bir çalışma içerisinde olacağımı ifade ediyor, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, saat 18.00'de toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 15.55

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 18.00

BAŞKAN : Başkanvekili Mehmet Vecdi GÖNÜL**KÂTİP ÜYELER : Mehmet AY (Gaziantep), Mehmet ELKATMIŞ (Nevşehir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 45 inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Bütçe görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

**IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

1. – 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/550) (S. Sayısı : 211) (Devam)

A) MALİYE BAKANLIĞI (Devam)

I. – Maliye Bakanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

II. – Maliye Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

2. – 1998 Mali Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildirimiminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/509, 3/362) (S. Sayısı : 209) (Devam)

3. – Katma Bütçeli İdareler 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/551) (S. Sayısı : 212) (Devam)

4. – 1998 Mali Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildirimiminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/510, 3/363) (S. Sayısı : 210) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet hazır.

Hatırlanacağı üzere, bir önceki oturumda, Maliye Bakanlığı bütçesi kabul edilmiş idi. Böylece, 2000 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçe Kesinhesap Kanunu Tasarılarının 1 inci maddeleri kapsamına giren bakanlık ve kuruluşların bütçeleri ve kesinhesapları ile gelir bütçesiyle ilgili 2 nci maddenin görüşmeleri tamamlanmış bulunmaktadır.

Şimdi, 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının gider bütçesiyle ilgili 1 inci maddesini tekrar okutuyorum:

2000 MALİ YILI BÜTÇE KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Gider, Gelir ve Denge

Gider Bütçesi

MADDE 1. – Genel Bütçeye giren dairelerin harcamaları için bağlı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (46 702 436 000 000 000) liralık ödenek verilmiştir.

BAŞKAN – 1 inci maddeyi, daha evvel kabul edilmiş bulunan cetvellerle birlikte oylarınıza sunuyorum...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, maddeler üzerinde söz talepleri olabilir.

BAŞKAN – Şimdi, görüştüğümüz maddeleri oylatayım, sonra, diğer maddelere geçtiğimizde, zannediyorum 3 üncü maddeden itibaren, tekrar konuşmalara başlayacağız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkanım, bu, bir kanun tasarısıdır; her madde üzerinde grupların söz hakkı vardır, şahısları adına söz talepleri olabilir.

Bu 1 inci madde üzerinde de, Fazilet Partisi Grubu adına...

BAŞKAN – Gider bütçesiyle ilgili 1 inci maddeyi daha evvel okutmuştum. Şimdi, tekraren okuttum; yani, tamamını oylatmak için okutuyorum. 3 üncü maddeden itibaren, işaret ettiğiniz husus her zaman için geçerli olacaktır. Zannediyorum, 100 maddeye yakın bu şekilde müzakere yapacağız.

, Tekraren okuttuğum 1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1 inci madde kabul edilmiştir.

Gelir bütçesine ilişkin 2 nci maddeyi tekrar okutuyorum:

Gelir Bütçesi

MADDE 2. – Genel Bütçenin gelirleri bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (32 460 000 000 000 000) lira olarak tahmin edilmiştir.

BAŞKAN – Şimdi, 2 nci maddeye bağlı cetvelin bölümlerini okutup, ayrı ayrı oylarınıza sunacağım:

(Genel Bütçenin Gelirleri)

B - CETVELİ

Gelir

Türü	Açıklama	Lira
1	Vergi Gelirleri	24 000 000 000 000 000
	BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
2	Vergi Dışı Normal Gelirler	5 620 000 000 000 000
	BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
3	Özel Gelirler ve Fonlar	2 840 000 000 000 000
	BAŞKAN- Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	
	T O P L A M	32 460 000 000 000 000

BAŞKAN- Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Biraz evvel tekraren okuttuğum 2 nci maddeyi, kabul edilen ekli cetvelleriyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 3 üncü maddeyi okutuyorum:

Denge

MADDE 3. – Ödenekler toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark net borçlanma hâsılatı ile karşılanacaktır.

BAŞKAN – Madde üzerinde grupları veya şahısları adına söz isteyen?..

3 üncü madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal, buyurun efendim.

Süreniz 10 dakika.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Geleneği olmayan bir işi başlatıyorsunuz.

MURAT AKIN (Aksaray) – Üç gün buradasınız bu sistemle.

FP GRUBU ADINA ZEKİ ÜNAL (Karaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2000 malî yılı bütçesinin 3 üncü maddesi üzerindeki görüşlerimi arz etmek üzere, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, hükümetin önümüze koymuş olduğu bütçe, maalesef, Türkiye gerçeklerinden uzak, hayalî bir bütçe görünümü arz etmektedir. Bütçeyle 47 katrilyon liralık bir harcama öngörülmüş ve bunun 31 katrilyon lirası transfer harcamalarına gidiyor ve bu transfer harcamalarının en büyük bölümü de faize gidiyor. 31 katrilyon paranın 21 katrilyon lirası faiz harcamalarına gidiyor. Ayrıca, 10 katrilyon lirası personele 3,85 katrilyon lirası diğer cariye, 2,35 katrilyon lirası da yatırımlara gidiyor.

Bütçe gelirlerine geldiğimiz zaman; toplam 32,5 katrilyon lira civarında bir gelir tahmin ediliyor. Bunun 24 katrilyon lirası vergi gelirleri, bunun da yüzde 88'i faize gidiyor. 5,6 katrilyon lirası vergidışı normal gelirlerden sağlanıyor. 2,8 katrilyonu fon ve diğer özel devlet gelirlerinden sağlanıyor; 125 trilyonu da, katma bütçeli idarelerden geliyor.

Bu tabloya baktığımız zaman, 1986 ve 1987 yıllarında vergi gelirlerinin konsolide bütçe giderlerini karşılama oranının yüzde 70'lerde olduğunu görüyoruz; ancak, 2000 yılı bütçesine geldiğimiz zaman, bu oranın, yüzde 51'e indiğini müşahade ediyoruz.

Görüldüğü gibi, giderek düzelmesi gereken malî yapı bozulmuştur, bu gidişle daha da bozulacağına benzemektedir.

Değerli milletvekilleri, 24 katrilyon verginin toplanacağı kalemler de şu şekilde sıralanabiliyor: 1 milyon civarında götüre vergi mükellefinden, 2,5 milyon civarında memurdan, 2,5 milyon civarında vergi mükellefi dediğimiz tüccarlardan ve serbest meslek mensuplarından, 500 000 civarında da sermaye şirketlerinden, 6 milyon kamu ve özel sektör çalışanı bordro mahkûmları işçilerden temin edilecektir.

Hükümetin bu 12 milyon insandan, bütün sermayedarlardan toplayacağı vergi 9,6 katrilyon liradır. Bunun tamamı, tabii ki, rantiyeye gidecektir.

Hükümetin, bu 12 milyon insanın dışında ayrıca topladığı vergiler, elbetteki, dış ticaret vergileri ve diğer vergiler de, 12 milyon insanımızın dışındaki toplanacak vergilerdir. Toplanan vergiler, eğer, yerine harcanmış olsa, sağlık, eğitim ve altyapı hizmetlerine harcanmış olsa, elbetteki itiraz edilemez; ancak, maalesef, toplanan vergiler, doğrudan doğruya rantiyeye intikal etmektedir ve bu vergilerin tamamı, belki de sayısının 250'yi geçmediğini tahmin ettiğimiz rantiyenin kasasına intikal etmektedir.

Gelir tahmini tutturulmuş olsa bile, 14,5 katrilyon lira bütçe açığı nasıl karşılanacaktır; işte, üzerinde durduğumuz, durulması gereken konu da budur ve 3 üncü madde de bunu amir bulunmaktadır. Aradaki farkı, yani, 14,5 katrilyon açığı kapatabilmek amacıyla, hükümet ya emisyonla gidecektir ya borçlanmak suretiyle bunu kapatacağı ya da vergi yoluyla bunu kapatacağıdır. Ancak, vergi koyarak karşılama yoluna gidilmesi her zaman pratik bir yol olarak görülmele beraber, maalesef, şimdiye kadar toplanan vergiler harcamaları karşılamadığı gibi, sadece ve sadece, demin de ifade ettiğimiz gibi, bu vergiler, faizi ancak karşılayabilmektedir, yüzde 88'i faize gitmektedir.

Yine, aynı şekilde, Hazinesinin vermiş olduğu rakamlara bakılırsa -Sayın Bakan, daha evvel de bunu izah etmişlerdi- 27 katrilyon faiz vardır; ama, Sayın Bakan bunu kabul etmiyor. Bunu kabul etmemiş olsalar bile, toplanan vergilerin yüzde 90'ı, tabii ki, rantiyeye gidecektir, faizlere gidecektir.

Değerli milletvekilleri, bütçe geliri içerisinde en önemli gelir kalemi vergi geliri olmakla beraber, maalesef, bunun da rahat bir şekilde toplanabileceğini tahmin etmek mümkün görülmemektedir; çünkü, vergi mükellefleri büyük bir sıkıntı içine girmiştir ve vergi mükellefleri, bu sıkıntı dolayısıyla normal vergilerini ödeyemez hale gelmişlerdir ve birçok senet de protesto edilmektedir. Bu yılın dokuz ayında, 495 trilyon liralık senet protesto edilmiştir; geçen yılla mukayese ettiğimiz zaman, bunun miktarı yüzde 100'dür, artışı yüzde 100 olmuştur.

Değerli milletvekilleri, vergi, biraz evvel de ifade ettiğimiz gibi, memurlardan, işçilerden, kurumlardan, mal ve hizmetlerden, dış ticaretten alınmaktadır; ancak, burada, elbette dikkat edilmesi gereken konu, vergi mükelleflerinin artırılmasıdır. Halbuki, şu anda uygulanan ekonomi politikası, bunun tamamen zıttına gelişmektedir.

Şunu hemen ifade etmek istiyorum ki, ekonomi küçülmüştür ve yüzde 2,5 civarında negatif bir gelişme olacağı Devlet Planlama Teşkilatının yapmış olduğu hesaplardan anlaşılmaktadır. 2000 yılındaki hedef ise, yüzde 5,5 olarak alınmıştır. Şu anda görebildiğimiz vaziyete göre, yüzde 5,5 bir gelişmenin olması da mümkün görülmemektedir.

Halbuki, 1998 yılında, ekonomide yüzde 3,8'lik bir büyüme olmuştu. Daha evvelki yıllara gittiğimiz zaman, ekonomideki büyüme, 1996 yılında yüzde 7,3'ken, 1997 yılında yüzde 8,3 olmuştur. O halde, küçülen, bütülenen bir ekonomik yapıyla, güçlü ve tabana yayılmış olan bir vergi mükellefiyetliğini ortaya çıkarmak mümkün görülmemektedir. Maalesef, şu anda, hükümetin uygulamış olduğu ekonomi politikası, serbest piyasa ekonomisinden ziyade, 1930'lu ve 1940'lı yılların devletçi politikasını andırmaktadır.

İlk defa olarak 28 Şubat süreciyle birlikte, ekonomi literatürüne, şimdiye kadar hiç duymadığımız yeni kavramlar katılmıştır; yeşil sermaye gibi, irticaî sermaye gibi, İslamî sermaye gibi bazı kavramlar ekonomi literatürüne sokulmuştur. Bu, elbette ki bir ayrımcılıktır; serbest piyasa ekonomisiyle de böyle bir görüş, düşünce bağdaşmamaktadır. Bu, açıkça bir ayrımcılıktır.

Bu yüzden, yabancı sermaye, ülkemizde cazip bir merkez bulamadığından dolayı başka ülkelere kaçmaktadır. Dünya üzerinde dolaşan aşağı yukarı 700-750 milyar dolar civarındaki sermayeden, geçen sene, sadece 1 milyar dolar civarı Türkiye'ye intikal edebilmiştir ve yeniden düzenlenmiş olan Sermaye Piyasası Yasasıyla da, halka açık, çok ortaklı işçi şirketleri, maalesef, sıkboğaz edilmek istenmiştir; dolayısıyla, yurt dışından gelmesi gereken dövizlerin öntü kesilmiştir. Bu, resmen engellenmiştir.

Değerli arkadaşlar, demek istediğim şudur ki, vergi tabanını genişletmenin yolu, elbette ki, yatırımlardan geçmektedir. Yatırım olmadan üretim olmaz; üretim olmadan da, elbette ki, istihdam olmaz ve istihdam olmadığı zaman da, işçi sorunları, elbette ki, çözülmez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ünal, lütfen, toparlayınız.

ZEKİ ÜNAL (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, böyleyse, bu hükümetin yapması gereken en önemli konu, Kopenhag Kriterleri istikametinde, serbest piyasa ekonomisinin önündeki engelleri ortadan kaldırmaktır. Eğer, hakikaten, bütçeyi denk yapmak istiyorsa ve dış ticaret açığını kapatmak istiyorsa, cari işlemler dengesini kurmak istiyorsa, borçları azaltmak istiyorsa, mutlaka, yatırımları teşvik etmesi lazımdır, istihdamı artırması lazımdır, ihracatı artıracak tedbirler alması lazımdır; rant ekonomisinden vazgeçip üretim ekonomisine geçmesi lazımdır.

Sayın Bakanımız buyurdular ki : "Efendim, muhalefet konuşuyor; ancak, bize herhangi bir konuda tavsiyede bulunmuyor." Benim, sadece, söyleyeceğim şudur: Bugün, Türkiye'de ekonomi, hakikaten bütülmüştür, daralmıştır, küçülmüştür. Bunun önünü açabilmek için, mutlaka, ayrımcılık yapmadan, sermayeye herhangi bir ideolojik mana yüklemeyen, serbest piyasa ekonomisinin kurallarını işletmek ve özelleştirmeyi de, ciddi bir şekilde yapmak gerekir. Onbeş yıllık bir zaman içerisinde özelleştirme gelirleri, 4,6 milyar dolarken, 2000 yılında hedeflenen 5,3 milyar dolardır; bunu da gerçekçi olarak görmediğimi burada beyan etmek istiyorum. Bir taraftan hükümet, özelleştirme için, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tesis ediyor, öbür taraftan, iflas etti diye, içi boşaldı diye, bazı bankaların kurtarılmasıyla ilgili olarak, daha önce özelleştirilmiş bazı bankaları tekrar kontrolü altına almak istiyor. Dolayısıyla, burada bir çelişki söz konusudur. En son, içi boşaltılan 5 bankanın batmasıyla birlikte 5 milyar dolar civarında bir paranın devlet tarafından karşılanacağı bilinmektedir. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonundaki para ise, 1,1 milyar dolar civarındadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEKİ ÜNAL (Devamla) – Sayın Başkan, bitiriyorum.

BAŞKAN – Son cümle için açıyorum efendim.

ZEKİ ÜNAL (Devamla) – Son cümlemi söylüyorum efendim.

Bildiğim kadarıyla şu anda, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunda 1,1 milyar dolar civarında bir para vardır ve söylenildiğine göre, bu 5 bankanın borçlarının kapatılabilmesi için 5 milyar dolara ihtiyaç vardır. Öyleyse aradaki paranın kimin tarafından karşılanacağı bellidir; bu, tamamen vatandaşlarımızın sırtına yüklenecek bir yükür. Bunu arz etmek istiyorum.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ünal.

Madde üzerinde başka söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeye geçmeden evvel, Sayın Divan Kâtibinin, metinleri oturarak okuması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ BÖLÜM

Mali Politikaya İlişkin Hükümler

Bütçe politikası ve mali kontrol

MADDE 4. – Maliye Bakanı, tutarlı, dengeli ve etkili bir bütçe politikası yürütmek, belirlenen makro ekonomik hedefler çerçevesinde istikrarı temin etmek ve mali kontrol sağlamak amacıyla;

a) Kamu istihdam politikasının belirlenmesine ve uygulanmasına yön vermeye,

b) Harcamalarda azami tasarruf sağlayıcı düzenlemeleri tespit etmeye,

c) Giderlerle ilgili ödeneklerin dağıtım ve kullanımını belli esaslara bağlamaya,

d) Gelir ve giderlere ilişkin kanun, yönetmelik ve kararnamele belirlenmiş konularda uygulamaları düzenlemek üzere standartları tespit etmeye ve sınırlamalar koymaya,

e) Yukarıda belirtilen hususlarda tüm kamu kurum ve kuruluşları için uyulması zorunlu düzenlemeleri yapmaya ve tedbirleri almaya,

Yetkilidir.

BAŞKAN – Gruplar adına söz talebi?.. Yok.

Şahsı adına, Konya Milletvekili Sayın Veysel Candan..

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Veysel Candan Bey Grubumuz adına konuşacak Sayın Başkan.

BAŞKAN – Grup adına dersenez, Grup adına olur efendim, bize intikal eden şahsı adınaydı. Süreniz 10 dakika efendim.

FP GRUBU ADINA VEYSEL CANDAN (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2000 mali yılı bütçesinin 4 üncü maddesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; Muhterem Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

4 üncü maddede "bütçe politikası ve mali kontrol" başlığı altında, tutarlı, dengeli ve etkili bir bütçe politikası izleneceği, istikrarın temin edileceği ve mali kontrolün sağlanacağı ifade edilmektedir. Ayrıca, Maliye Bakanlığı, kamu istihdam politikası, harcamalarda tasarruf, gider ödeneklerini belli esaslara bağlama konularında yetkili kılınmaktadır.

Değerli arkadaşlar, aşlında, ekonomimiz IMF'ye, dış siyasetimiz de Avrupa Birliğine endekslenmiş durumdadır. Hükümet, küreselleşme ve globalleşme adı altında, her konuda vesayet altındadır.

Türkiye'nin IMF'yle münasebetlerine şöyle bir gözatmak gerekirse; Türkiye, IMF'ye 11 Mart 1947'de üye olmuştur. IMF ile Türkiye arasında, 1958, 1970, 1978, 1980 ve 1994'te, 5 adet istikrar programı uygulanmıştır. 1958'de ülke döviz krizi yaşamış, 420 milyon dolarlık borcu ertelenmiştir, 359 milyon dolar da taze kredi alınmıştır.

IMF'yle olan geçmiş tarihimizden bugüne geldiğimiz zaman, bir yere varmak için bu rakamları vermeye çalışıyorum, Türkiye'nin taahhüt ettiği hususlar, özellikle ve özette, daraltıcı para ve maliye politikaları, devalüasyon, borç yönetimi konularında IMF tavsiyelerde bulunmuştur. 24 Ocak 1980'de imzalanan stand-by'da da, KİT'lere ilişkin birtakım politikalar yer almıştır.

Bu açıdan baktığımız zaman, IMF'ye özellikle mali açıdan yapılan anlaşmalarda, Türkiye'de istikrar politikasını sağlamak mümkün değildir. IMF kredi işlemlerinde özel bir yol takip etmektedir; elindeki dolar, mark ve yen gibi sağlam paraları, kredi talebinde bulunan ülkelerin paralarıyla değiştirmektedir, böyle bir kredi yöntemi oluşturmuştur.

Değerli arkadaşlar, Hükümetin, IMF'ye verdiği taahhütlere baktığımız zaman; Bankalar Yasası çıkarılacak, üst kurul oluşturulacak, gerekirse bankalara elkonacak. Hükümet kayıtsız şartsız kabul etmiştir. Bilindiği gibi, 5 bankaya öncelikle elkonmuştur. Neden 5 banka olduğu da ayrıca bir soru konusudur ve maalesef, Hazineden sorumlu Devlet Bakanı bir açıklamasında "konunun yarısına intikal ettiğini" söylediği halde, banka sahipleri özel uçaklarla Türkiye'yi terk etmişlerdir.

Ayrıca, ikinci olarak, tahkimle ilgili uyum kanunları çıkarılacaktır; çıkarılmıştır ve maalesef, kanundan çıkarılan, geriye dönük 3 üncü maddeyle ilgili olan metnin, tekrar Parlamente'ye getirilme çalışmalarının olduğu duyularını almaktayız.

Üçüncü olarak, tarımda destekleme fiyatı dünya fiyatlarının en fazla yüzde 35'inden fazla olmayacaktır. Sayın ilgili bakanların açıklamalarından da görüyoruz ki, tarımdaki destekleme maalesef önlümüzdeki gün kaldırılacaktır; ancak, yerine ne konacağı belli değildir ve dolayısıyla önlümüzdeki günlerde, çiftçilerle, unutulmuş köylülerle de hükümetin büyük problemler oluşturacağı açıktır.

Memur maaşlarıyla ilgili olarak ilk altı ayda yüzde 15, ikinci altı ayda yüzde 10. Bunları tek tek saymamın nedeni, Hükümetin, IMF'nin kontrolünden hiçbir adım dışarıya çıkmadığını ifade etmek içindir.

Yıllık kur artışı enflasyona paralel olarak yüzde 20 civarında olacaktır. Hazinesinin açıkladığı para politikalarıyla, enflasyon ve döviz paralarında yüzde 20 civarında zam olacağı ifade edilmiştir. Bu, aslında ihracatımızı azaltır, ithalatı artırır, içtüketimi de artırır, bununla da bir yere varmak mümkün değildir.

Yine, IMF'nin talepleri doğrultusunda içborçlanmada tahvil satışına ağırlık verilecektir, Hükümet de bu yolu tercih etmektedir.

Ayrıca, emekliler için vergi iadesi yarıya indirilecektir, böyle bir çalışma yapılmaktadır.

Yine, IMF'nin talepleri doğrultusunda, deprem vergisi ve ek vergiler çıkarılacaktır, çıkarılmıştır, Yani, IMF'den gelen talepleri halkın taleplerinin önünde tutuyor hükümet, anlaşmalar doğrultusunda, elinden ne geliyorsa yapıyor.

Doğalgazda KDV yüzde 8'den yüzde 16'ya çıkarılacaktır, diğer KDV oranları da 15'ten 17'ye, 23'ten 25'e. Bunlar da çıkarılmıştır.

10 uncu ve son olarak, Sosyal Güvenlik Kanununda emeklilik yaşı 58 ve 60 olacaktır; yani, mezarda emeklilik vardır ve hükümet, bunu da yerine getirmiştir.

Demek oluyor ki, IMF'nin talepleri ve hükümetin yaptıklarına baktığımız zaman, IMF yönünden, hükümet, aşağı yukarı tam not alma aşamasındadır.

Değerli arkadaşlar, IMF'nin talepleri içerisinde dikkatinizi çekti mi bilmiyorum, içborçlanmaya devam edin, tahvil satarak, tavsiyesi bu. IMF'nin talepleri içinde hiç üretim yok, ihracat yok, turizm yok; yani, IMF diyor ki, dikkatli borçlanın, bana ödeyeceğiniz aldığınız kredileri, zamanında, rahat, faiziyle birlikte ödeyin.

Değerli arkadaşlar, IMF'nin talepleri doğrultusunda hükümet icraatına devam ettiği sürece ne olmuş, başımıza ne gelmiş; 1988'de, 11 katrilyon 812 trilyon borcumuz, 1999 Ekiminde yüzde 83 artarak 21 katrilyon 641 trilyondur. Demek ki, IMF'nin dediği doğru, borçlanmaya devam edin. Hükümet de aynı yolda devam ediyor. Yani, burada, hükümet, 17 katrilyon 824 trilyonunu tahvil satarak almış, 3 katrilyon 817 trilyon da bono ihracıdır. Çok enteresan, bu 17 katrilyon içerisinde, batık bankaların Hazinesiden aldığı faiz ve tahviller de vardır; yani, hem bankaların içini boşaltmışlar hem devleti borçlandırmışlar hem de şu anda yurtdışında villalarında oturmaktadırlar.

Değerli arkadaşlar, bu madde içerisinde, kamu istihdam politikasından bahsedilmektedir. Memur alımlarıyla ilgili, bilindiği gibi, 1 milyon müracaat oldu, 391 000 memur alımı açıklandı ve Bakanlar Kurulu kararı değiştirildi, yönetmelik, şimdi mülakat şartı konuldu; yani, hükümet, üç ay önce verdiği sözü, üç ay sonra değiştirdi ve kendi partililerini... 391 000 kişi... Artık, bu konudaki sıkıntının ne olacağı ayrıca tartışılır. Ayrıca, bir yandan devleti küçültürken, bir yandan da 391 000 ilave personel almanın da mantığını anlamak mümkün değildir.

Ayrıca, özelleştirilen KİT'lerde maalesef personel sıkıntıları baş göstermektedir. Bu özelleştirmeler sonucunda, personelle ilgili çok enteresan olaylar yaşanmaktadır. Mesela, enerji sektöründen alınan bir personel, Et ve Balık Kurumuna, gıda sanayiine, işçi olarak gönderilmektedir. Bunu, yapılan işin ne kadar yanlış olduğunu ifade etmek için söylüyorum.

Netice itibarıyla, hükümetler kurulduğu zaman Maliye Bakanlığı, zaman zaman, Başbakanlıkla birlikte tasarruf genelgeleri yayımlarlar; ama, hiçbir tanesi uygulanmaz; nitekim, bu genelge de uygulanmamıştır.

Değerli arkadaşlar, yine Maliye Bakanlığına verilen bir görev de, harcamalarda tasarruf yapmaktır. Bakın, hükümet nasıl tasarruf ediyor : Halen hükümetin 89 498 aracı var. Buna rağmen, 1999'da 1 trilyon 524 milyar liralık araç aldı. 2000 yılında ise, yine almaya devam edecek, 4 434

araç alınacak. Sadece, Başbakanlığa, tasarrufuyla tanınan Başbakan 83 makam aracı alınacak. Bu verdiğim raporların rakamları, Maliye Bakanlığının dikkatini çekmek içindir. Bilindiği gibi, bu maddede Maliye Bakanlığına harcamalarda tasarruf görevi veriyoruz; bunu hatırlatmak açısından söylüyorum.

Kamunun 1999 yılı akaryakıt gideri 107,9 trilyon lira; aynı dönem haberleşme gideri 18 trilyon; kırtasiye 21 trilyon lira; yakacak 57,3 trilyon liradır. 1999'un ilk on ayında, elektrik ve su gideri 48 trilyon lira; yiyecek 203,2 trilyon lira. 1999'un ilk on ayında ağırlama giderleri, 1 trilyon 905 milyar liradır. Daha, birçok harcama da, yan kuruluşlarla yapıldığı için, bu rakamların içerisinde de değildir. Dolayısıyla, biraz sonra arkadaşlarımız bu maddenin oylanması sırasında oylarını verirken, Sayın Bakanın da bunları aşağı doğru çekmek gibi bir temayüllü olması beklenmektedir.

Değerli arkadaşlar, özetle, 2000 yılı bütçesinde, Sayın Maliye Bakanlığına verilen yetkiler dahilinde, yatırım çok az, ihtiyacı karşılamaktan uzaktır. Özellikle, sağlık, adalet ve emniyet yatırımları, hemen hemen yok gibidir. Çok az olan yatırım harcamaları, bir de ihalelerde yapılan usulsüzlüklerle daha azalmaktadır. Neticede, tamamlanamayan hastane binaları, sağlık ocakları, adalet sayrıları ortadadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Candan, lütfen, toparlar mısınız.

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Hükümet yetkililerinin açıklamaları, gerçeklerden, maalesef uzaktır. Yatırım dediği zaman, yeni hizmet binası, baraj, hastane, okul akla gelmiyor; daha çok, ihale yolsuzluğu, menfaat şebekeleri akla geliyor, banka boşaltmaları, banka soygunları akla geliyor. Yabancı sermayeyle, yap-ışlet-devret modeliyle yapılan yatırımlar, hâlâ, ilgili bakanlıklar ve DPT arasında sorun olmaya devam ediyor. Özellikle, enerjide, iki kurum arasında -DPT ve Enerji Bakanlığı arasında- 7,5 milyar dolarlık bir fark gözlenmektedir.

Ayrıca, Türk Silahlı Kuvvetleri yatırımlarının DPT'den geçmemesi, 5,7 katrilyon liralık bir harcamanın bazı yatırım bölümlerinin de planlamanın dışında kalması, Maliye Bakanlığı açısından bir dezavantajdır.

Değerli arkadaşlar, sözlerimi tamamlarken, hükümet, verdiğimiz rakamları ve IMF'yle münasebetlerimizi bundan sonra biraz daha iyi değerlendirir diye düşünüyorum; hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Candan.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahsı adına, Afyon Milletvekili Sayın Sait Açıba.

Süreniz 5 dakikadır.

SAIT AÇIBA (Afyon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarının 4 üncü maddesi üzerinde görüşlerimi ifade ederken, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Mali politikalarla ilgili hususlar çerçevesinde, ben, sadece enflasyonla ilgili bazı değerlendirmeler yapmak istiyorum.

Hükümetin 2000 yılı için koymuş olduğu enflasyon hedefleri var. Bu hedeflere baktığımızda, TEFE olarak, yıllık ortalama 38,5 hedefi var; yıl sonu itibariyle yüzde 20 hedefi var; TÜFE olarak, yıllık ortalama yüzde 44,3 hedefi var; yine, TÜFE'de, yıl sonu itibariyle yüzde 25 hedefi var. Bütçedeki mevcut göstergelere baktığımızda, bu hedeflerin tutturulması oldukça zor.

Bu hedeflerin tutturulamayacağı konusunda, bir bakıma, içerisinde bulunduğumuz yıllar ilgili enflasyon değerlendirmelerini yapar ve yine geleceğe dönük olarak yapılan bazı projeksiyonlara bakarsak, bu hedeflerin gerçek anlamda tutturulamayacağını açık olduğunu açıkça ifade etmemiz gerekiyor. 1999 yılı için hedefler konulmuştu. TEFE hedefi, 1999 yılı için, ortalama yüzde 44,4'tü, yıl sonu hedefi yüzde 35'ti; ama, 1999 yılı sonu itibarıyla gerçekleşme tahminlerine baktığımızda, yıllık ortalama yüzde 44,4 değil, yüzde 52,5 veya yüzde 53 civarında gerçekleşecek ki, 10 puanlık bir sapma söz konusu. Yine, yıl sonu hedefi yüzde 35'ti; ama, 1999 sonu gerçekleşme ihtimali yüzde 58 veya yüzde 58,5 civarında; dolayısıyla, 1999 yılında, yıl sonu rakamlarında da, 20 puan civarında bir sapma olduğunu açıkça görüyoruz.

1999 yılı enflasyon hedeflerinin tutmamasının en önemli nedenleri devletten kaynaklanıyor. Yani, devlet tarafından üretilen mal ve hizmetlere, kamu kesiminde üretilen mal ve hizmetlere çok yoğun bir şekilde zam yapılması, yüzde 100'e yaklaşan, hatta yüzde 100'ü aşan zamların yapılması nedeniyle, enflasyon açısından çok önemli bir faktör olduğunu ifade etmemiz lazım. Yine, kamu kesiminde, 1999 yılı itibarıyla yıllık enflasyon oranına baktığımızda, yüzde 92,3 civarında. Yani, seçim öncesi başlayan kamu kesiminde zam furusu, hızlı bir şekilde fiyat artışına neden olmuştur. Özel sektör ise, krizin etkisiyle, 1999 yılında, mal ve hizmet fiyatlarını, çok sınırlı bir biçimde artırdığı için, genel enflasyon, bu şekilde, birazcık olsun frenlenebilmiştir. Burada, Kasım 1999 itibarıyla, aylık olarak TEFE artışına baktığımızda, yüzde 4,1'dir; ama, kamu kesimindeki aylık artış yüzde 6,4'tür, özel kesimdeki aylık artış yüzde 3,3'tür. Yıllık enflasyon -1999 olarak- yılsonu gerçekleşme tahmini, özel sektörde 46,3'tür, kamu sektöründe ise yüzde 93,2'dir. Yani, 2000 hedefinin tutabilmesi için neler gereklidir; 2000 hedefinin tutabilmesi için, bir defa, aylık olarak yüzde 1,5 civarında bir artış gereklidir. Tabii, 1,5'in üzerinde olması halinde, kesinlikle zaten bu hedefin tutması mümkün değil; ama, son üç aylık gelişmeye, artışlara baktığımızda, ocak, şubat ve mart aylarında, kesinlikle, enflasyonun yüzde 1,5'in altına düşme ihtimali yoktur.

Dolayısıyla, 2000'e devreden enflasyon açısından da meseleye yaklaşmak lazım. 2000'e devreden enflasyon genel olarak yüzde 23,5'tir, kamu sektöründe yüzde 38,5'tir, özel sektörde yüzde 18,6'dır. Aralık 1999'da fiyatların yüzde 4 artacağını varsayarsak, yılsonu itibarıyla, TEFE indeks puanı 1 927'ye ulaşacaktır, yıllık ortalama endeks 1 560 düzeyinde kalacaktır.

Özel sektör, üreteceği mal ve hizmetlere, hedeflenen enflasyon oranı kadar zam yaptığı takdirde, hedefin tutturulabilmesi için, kamu kesiminde fiyat artışlarının, bilhassa yaz aylarından itibaren sıfır düzeyine inmesi gibi bir zorunluluk ortaya çıkmaktadır ki, son aylarda gelişen fiyat artışlarına bakılınca, bu hedefin de tutturulma ihtimalinin oldukça zayıf olduğunu söylememiz mümkündür.

Ekonomideki diğer, ekstrem, bir bakıma olumsuz göstergelerden hareket ettiğimizde, enflasyona etki eden diğer unsurları da dikkate aldığımız takdirde, devletin kamu kesimindeki borçlanma gereği ve ortaya çıkabilecek faiz oranlarını da dikkate aldığımız bir durumda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Açıba, lütfen toparlayınız.

SAİT AÇBA (Devamla) - ... bu enflasyon oranının yakalanma ihtimali söz konusu olmayacaktır. Aşağı düzeyde 1999'daki sapmalar kadar bir sapma ortaya çıkabilecektir.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Açıba.

Başka söz talebi?.. Yok.

Madde üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.
5 inci maddeyi okutuyorum :

Ayrıntılı harcama programları ve ödeneklerin kullanımı

MADDE 5. – a) Bütçe kanunlarına ekli (A) işaretli cetvellerdeki ödenekler, Maliye Bakanlığınca belirlenecek ilkeler ve serbest bırakma oranları dahilinde kullanılır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının Mali yıl içinde gerçekleştirecekleri hizmet ve faaliyetler için bütçelerinde yer alan ödeneklerin kullanımının önceden planlanabilmesi amacıyla ödenek kullanımının ayrıntılı bir harcama programına bağlanması Maliye Bakanlığı tarafından istenebilir.

Maliye Bakanı tarafından ödenek kullanımının ayrıntılı harcama programına bağlanmasının uygun görülmesi halinde, belirlenen serbest bırakma oranları üzerinde ve bu harcama programı dışında harcama yapılamaz.

İdareler bütçelerinde yer alan ödenekleri, belirlenecek ilkeler serbest bırakma oranları ve ayrıntılı harcama programları dahilinde, Kalkınma Planı ve Yıllık Programda öngörülen hedefleri ve hizmet önceliklerini gözönünde bulundurarak, tasarruf anlayışı içinde kullanmakla yükümlüdürler.

b) Bütçelerin yatırım ve transfer tertiplerinden yardım alan bağımsız bütçeli kuruluşlar ile sosyal güvenlik kuruluşları, hizmetleri ile ilgili aylık harcama programlarını vize edilmek üzere en geç 31 Ocak 2000 tarihine kadar Maliye Bakanlığına gönderirler. Bu programlar Maliye Bakanlığınca vize edilmeden bütçenin yatırım ve transfer tertibindeki ödenekler kullanılamaz.

Kuruluşlar aylık uygulama sonuçlarını her ay Maliye Bakanlığına bildirirler.

Maliye Bakanlığı, yapılan yardımın amacı doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını aylık harcama programını göz önünde bulundurarak kontrol eder.

c) Bütçe Kanununa ekli (A) işaretli cetveldeki ödeneklerin; (1) ödenek türü altında yer alan personel giderleri ödenekleri; Hazine Müsteşarlığı bütçesinde yer alan iç, kısa vadeli avans ve dış borç faizleri ile bunların genel giderlerine ilişkin ödenekler, Maliye Bakanlığı bütçesinin 930-08-3-351-900 ve 930-08-3-356-900 tertiplerindeki ödenekler, Millî Savunma Bakanlığı diğer cari ödenekleri ile hazine yardımı almayan katma bütçeli idarelerin ödenekleri hariç olmak üzere, diğer tertiplerindeki ödeneklerin binde 9'u iptal edilmiştir.

Bu iptal ile ilgili Bütçe işlemlerini gerçekleştirmeye ve bu işlemler sonucu doğacak hazine yardımı fazlalarını iptal etmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – 5 inci madde üzerinde gruplar adına söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına?.. Yok.

Maddeyi, komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum :

Kamu kuruluşlarının gelir ve giderlerinin izlenmesi

MADDE 6. – Devletin tüm gelir ve giderleri ile borç ve malî imkânlarının tespiti, takibi ve denetiminin yapılabilmesi amacıyla; genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idareler, döner sermayeli kuruluşlar, fonlar ve fonlara tasarruf eden kuruluşlar, bütçenin transfer tertibinden yardım alan kuruluşlar, belediyeler, belediyelere bağlı kuruluşlar, özel idareler, kamu iktisadî teşebbüsleri ile diğer kamu kurum ve kuruluşları, gelir ve gider tahminlerini, malî tabloları, birbirleriyle olan borç ve alacak durumlarını, personelle ilişkin her türlü bilgi ve belgeleri Maliye Bakanlığınca belirlenecek esas ve süreler dahilinde vermek zorundadırlar.

Maliye Bakanı madde kapsamına giren kurum ve kuruluşlardan, her türlü malî işlemleri ile ilgili bilgi, belge ve hesap durumlarını almaya; bu belge ve hesap durumları ile borçlanma ve borç ödeme imkânları üzerinde inceleme yaptırmaya, programlarına uygun harcama yapmayan, bilgi, belge ve hesap durumlarını ibraz etmeyen idare, kurum ve kuruluşların bütçe ödenekleri ile ilgili gerekli önlemleri almaya, bu maksatla gerektiğinde ilgili kurum ve kuruluşlardan alınan önlemlerin uygulanmasını istemeye yetkilidir.

BAŞKAN – 6 ncı madde üzerinde?

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Sayın Başkan, Konya Milletvekili Sayın Veysel Candan konuşacak.

BAŞKAN – Fazilet Partisi Grubu adına, Sayın Veysel Candan; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

FP GRUBU ADINA VEYSEL CANDAN (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2000 malî yılı gelir bütçesinin 6 ncı maddesi üzerinde Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; Muhterem Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

6 ncı madde, kamu kurumlarının gelir ve giderlerini izleme yetkisini Maliye Bakanlığına vermektedir. Bu madde kapsamı içerisinde, devletin tüm gelir ve giderleri, borçları, malî imkânları, takibi, denetimi Maliye Bakanlığına verilmektedir.

Şimdi, kurumlara metin içinde baktığımız zaman, genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeli kuruluşlar, fonlar, fonlara tasarruf eden kuruluşlar, bütçenin transfer tertibinden yardım alan kuruluşlar, belediyeler, belediyelere bağlı kuruluşlar, özel idareler, KİT'ler diye devam edip gidiyor; o metinde var. Bütün bu kurumlar, Maliye Bakanlığınca belirlenecek esas ve usuller dahilinde denetlenir; yani, Maliye Bakanlığı, bu kurumlar üzerinde her türlü denetime sahiptir denilmektedir. Metne bakıldığı zaman, bütün kurumların sıkı malî denetime tabi tutulduğu anlaşılmaktadır. En azından öyle gözlenmektedir; ancak, metinde yazılanlara çoğu zaman uyulmadığı da bilinmektedir. Özellikle, fonlar, belediyeler, özel idareler ve KİT'ler ve KİT'lerin yanındaki vakıf kuruluşları, maalesef, arzu edilen ölçüde denetlenmemektedir.

Evvvela, Maliye Bakanlığının denetimi sağlam yapabilmesi için, kendisinin de sağlam bir denetime tabi tutulması veya başka bir ifadeyle, Maliye Bakanlığının adil olması lazım. Hükümeti oluşturan partilerin belediyelerine fondan verilen paralar, hükümeti oluşturan partilerin belediyelerine çok, muhalefet belediyelerine az verilmektedir. Şimdi, Sayın Bakana bu söylendiği zaman, efendim, bu uygulamayı bizden öncekilere göre çok daha iyi yaptık; yani, az yanlış yaptık anlamında ifade ediyorlar. Bize gelen bilgiler doğrultusunda, hükümeti oluşturan partilerin belediyeleri, aynı nüfusa baktığımız zaman, Sayın Bakan, 2-3 kat fazladır. "Daha önce böyle yapıldı, biz de buna benzer yapıyoruz" aslında, tabii, savunma nedeni olamaz.

Ayrıca, Maliye Bakanlığı kendine intikal eden usulsüzlük dosyalarına zamanında müdahale etmemektedir. Çoğu zaman da zamanaşımına uğramaktadır. Mesela, bu içinde bulunduğumuz salonla ilgili 10 milyon dolarlık bir usulsüzlük iddiası, Hazine, Maliye Bakanlığı yetkililerince takip edilmesi gerekirdi.

Yine, raporlardan bir örnek buldum. Daha önce, başkent eski belediye başkanı, yurt dışında tahvil satmış, borsa oynamış, belediyesini 10 milyon dolar zarara sokmuş; ama, şu anda, halen incelenmemektedir. Yani, Maliye ve Hazine bu bakımdan sorumludur.

Yine, KİT'ler arzu edilen seviyede incelenmemektedir. Örnek vermek gerekirse, Petrol Ofisi satışa çıkarıldı; bilindiği gibi, 1 milyar 160 milyon dolara fiyat buldu. Ancak, KİT'lerin esas sorumlusu, yani, malî açıdan sorumlusu olduğu halde, bunların fiyat tespitlerine, Maliye Bakanlığı, ne hikmetse, fazla müdahil olmamaktadır.

Yine, Türk Ticaret Bankasının satışında aynı olay yaşandı; yine, TEAŞ özelleştirme ve TEDAŞ özelleştirmelerinde de... Aslında, mademki, personel olarak denetliyor, para olarak denetli-yorsa, buradaki fiyat tespitlerinin de mutlaka denetlenmesi gerekir diye düşünüyorum.

Tabii, Maliye Bakanlığının, bunlara gücü yetmeyince, kimlere gücü yetiyor; mahalle bakkalı-na, küçük esnafa, küçük markete, manava gücü yetiyor. O açıdan da, aslında, Maliye Bakanlığının, yukarıda, biraz sonra maddenin olumlu oyuyla vereceğimiz yetkiyi çok iyi kullanması lazım gelir diye düşünüyorum.

Netice itibariyle, aslında, Türkiye'de paranın patronu Hazine'nin ve Maliyenin diyalogu, kanaatimce, zayıftır. Yine, belediyeler, özel idareler ve KİT'lerin dışborçları ve faizleri çok yüksek mik-tarlara ulaşmaktadır.

Değerli arkadaşlar, aslında, 2000 yılı bütçesini, burada, usulen, bir formaliteyi yerine getirmek üzere görüşüyoruz; "Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir." On gündür bu salonda oturu-yoruz; on günde değişen hiçbir şey yok. Metinler okunuyor. Metinleri eline alan konuşmacılar da, metinleri tekrar ediyor; daha başka yapılan hiçbir şey yok.

Bu bütçe, rakamları itibariyle, aslında, tam bir felaket senaryosudur. Bu bütçede ne söyleye-ceğiz şimdi? Faiz giderinin 21 katrilyon olduğunu herkes söylüyor zaten. Yatırımın yüzde 5; 2,3 katrilyon düşük olduğunu mu söyleyeceğiz? "Memura yüzde 25'ten fazla olmaz" diye hükümetin dayattığını mı söyleyeceğiz? Sağlık ve eğitimde yüzde 2 ve 3'e inen harcamaların, sağlık problemlerini çözemeyeceğini mi söyleyeceğiz? Yani, hangisini söyleyeceğiz? Dahası, Türkiye Büyük Mil-let Meclisi, sabahlara kadar medya patronlarına enerji ihale kanunları çıkarıyor; bunu mu söyleyece-ğiz? Verilen orman arazilerinin yasalaşması için mücadele veren Parlamentoyu mu konuşacağız? Ama, halk için olunca, mezarda emeklilik yarasını mı tartışacağız? Ama, unutmayın ki, millet, bir gün, sizi, bu Parlamentodan, geldiğiniz yere -kusuru olan herkesi- gönderir. (FP sıralarından alkışlar)

Bu hükümet, demokratik parlamenter rejimi tehdit etmektedir; vatandaşın, devlete, Parlamen-toya güvenini sarsmaktadır. Bir hafta gece yarılara kadar, 24.00'ten sonra Koç'a arazi tahsisine mücadele eden Parlamentoyu bu millet unutmaz.

Dolayısıyla, kanaatimiz odur ki, bu hükümet, halkı, halka rağmen yönetmeye kalkıyor; "de-mokratikleşme" diyor, antidemokratik ne kadar yasa varsa getiriyor; birbirini fişleyen, muhbir bir toplum oluşturmaya çalışıyor; hâlâ sivil bir anayasa hazırlayıp Türkiye Büyük Millet Meclisine getirmiyor, getiremiyor; havanda su dövmekle meşgul. O, Apo'yu asalım mı, ada mı verelim; Türki-ye'yi Ankara'dan mı, Diyarbakır'dan mı yönetelim; Alaattin Çakıcı'yı sorgulayalım mı, kalsın mı -sorgulamayın altından siz çıkarsınız- prefabrike konut ihalelerini bizim adamlara nasıl verelim; enerji ihaleleri için Rusya'ya mı gidelim, Amerika'ya mı gidelim; nasıl cumhurbaşkanı olunur; aday olsam mı, olmasam mı?.. Devletin başındaki zat, aile fotoğrafı çektirip banka soydurma ile meşgul. Bu hükümet, bu hükümeti oluşturan partiler, yargıyı da siyasallaştırmaya devam ediyorlar. Otuz yıldır milletine hizmet eden insanları konuşmalarından dolayı hapse atan ceza maddesini, bu Par-lamento değiştirmeye cesaretini göstermiyor.

Hükümet yetkililerine bir kere daha seslenmek istiyorum: Gündeminizde, işsiz insan, işçi, me-mur, emekli, esnaf, üretici, sanayici, köylü yok. Sizin döneminizde, yönetim, demokrasiden ve hukuk devleti olmaktan uzaklaşmaya doğru gitmektedir. Müslüman ülkelere hem kapalı hem kavgalıyız;

bütün komşularıyla sıkıntılı, içeride özgürlükler kısıtlanmış, başını örten devlet düşmanı ilan edilmiş; gece, ev ve işyeri baskınları sizin döneminizde olmuştur.

Söyleyin şimdi; bireyin özgürlüğü, toplumun özgürlüğü, insan haklarının genişletilmesi için ne yapacağız? Hâlâ ülkemizde düşünce suç, ifade suç, inanmak suç, ibadet suç. Neyin nesi bu irtica genelgeleri, 28 Şubat süreçleri? Neyin nesi, savcının milletvekili evini zorla basması? Neyin nesi, bir savcının milletin iradesi Türkiye Büyük Millet Meclisine hakarete varan sözleri? Hâlâ hükümet ettiğinizi mi zannediyorsunuz? Ben öyle olduğu kanaatinde değilim.

Değerli arkadaşlar, bu ara faslı da geçtikten sonra, bir konu üzerinde durmak istiyorum. Şimdi, aslında, burada demin ifade ettim, bizim bütçe filan konuştuğumuz yok; konuştuğumuzu zannediyoruz, söyledığımızı zannediyoruz.

Bakın, Sayıştayın bir raporu var elimde, sonuç bölümünü okuyorum: Şimdi, biz burada ne konuşuyoruz; bütçe. Neyi konuşuyoruz; istikrar. Neyi konuşuyoruz; enflasyon. Peki, enflasyonu indirecek, borçlarına sahip olacak bir hükümet... Sayıştay, raporunda, Hazine dışborçlarını inceleniyor. Rapordan çarpıcı bir bölüm: "1998 yılına kadar kuruluşların, dışproje kredisi kullanımları Hazineye bildirilmemiştir." Hani, bizim Maliye Bakanı bir sürü kurum denetliyordu? Arkasından, nota devam ediyor: "Bu nedenle, devlet borçlarına ilişkin kayıtlar eksiktir. Kısaca, dışborç stoku rakamları belirlenememiştir." Devlet, borcunu bilmiyor; borçlarını, inceleyen Sayıştay söylüyor. Peki, çalışmalar başladı diyor ve bir örnek veriyor: "1996 yılında bize bildirilen rakam, dışborç 79,767 milyar dolar idi. Denetlemede gördük ki, 84,666 milyar dolar." 5 milyar dolar fark var. Daha, kurumun dışborcunu bilemeyen bir hükümetin, borcundan haberi olmayan bir hükümetin, enflasyonu indirmesi mümkün mü değerli arkadaşlar?!

Netice itibariyle, aslında, çok üzücü bir 2000 yılı bütçesi yaşıyoruz. Hem ekonomik olarak... Demin ifade ettim, IMF ile flört eden ülkelerin hepsi batmıştır. IMF'nin tüm raporlarında diyor ki: borçlanın -içborç alın, dışborç alın- çiftçinin teşviklerini azaltın, bankalara el koyun, devletten ödeyin; işte, 58-60 yaşında insanları emekli yapın....

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayınız.

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Yani, bütün bunların içerisinde değerli arkadaşlar, bir tek kalemde şu ihracatınızı artırın, turizm gelirlerinizi artırın, üretimi artırın, küçük sanayii destekleyin; bunların hiçbirisi yok. Bize veriyor doları; bizim TL'yi alıyor, bizim parayla o parayı değiştiriyor... Hatırlarsınız, Amerika Başkanı geldi, 1 milyar dolar kredi verdi. Ben, takip ettim, ne oldu bu Eximbank Amerikan kredisi diye. Deprem bölgesindeki ufak ve orta ölçekli işletmeler alamıyor. Ne oldu biliyor musunuz; Amerika, bize, 1 milyar dolarlık mal sattı, ihracatını artırdı, bizi borçlandırdı; hepsi bu kadar, bize de hiçbir faydası olmadı.

Değerli arkadaşlar, netice itibariyle, bu bütçe açığı yıl sonuna doğru çok artacaktır. Temenni ederiz ki, iyi olsun. Hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Candan.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahısları adına söz talebi?.. Yok.

6 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum :

Kamu haznedarlığının yürütülmesi

MADDE 7. – Genel bütçeli daireler, katma bütçeli idareler, özel bütçeli kuruluşlar, döner sermayeler, fonlar, bütçenin yatırım ve transfer tertibinden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum ve kuruluşları (kamu iktisadî teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları ile müesseseler ve işletmeleri, özelleştirme kapsamına veya programına alınmış kuruluşlar, kamu bankaları, belediyeler, özel kanunla kurulmuş kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kefalet ve yardımlaşma sandıkları hariç) kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan bütün kaynaklarını T.C. Merkez Bankası veya muhabiri olan T.C. Ziraat Bankası nezdinde kendi adlarına açtıracakları Türk Lirası cinsinden ve vadesiz hesaplarda toplarlar.

Bu kurumlar tahakkuk etmiş tüm ödemelerini bu hesaplardan yaparlar.

İlgili kamu kurum ve kuruluşlarının yetkilileri ile saymanlar yukarıda bahsi geçen hükümlerin yerine getirilmesinden bizzat sorumludurlar.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili esas ve usulleri belirlemeye, kaynaklar ve kurumlar itibarıyla istisnalar getirmeye, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan ve Maliye Bakanının müsteşarlık teklifi üzerine Başbakan yetkilidir.

BAŞKAN – Gruplar adına söz talebi?.. Yok.

Şahısları adına söz talebi?.. Yok.

7 nci maddeyi, komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum :

Gerektiğinde kullanılacak ödenekler

MADDE 8. – a) Personel Giderleri Ödeneği :

Mali yılın ilk altı aylık döneminde kullanılan ödeme emirlerine dayanılarak yapılan hesaplamalar sonucunda, bütçelerine konulan ödeneklerin yetmeyeceği anlaşıldığı takdirde; ilgili mevzuatının gerektirdiği harcamalar için 100-Personel Giderleri ile ilgili tertiplere, Maliye Bakanlığı bütçesinin (930-08-3-351-900) tertibindeki ödenekten aktarma yapmaya,

b) Yatırımları Hızlandırma Ödeneği :

Maliye Bakanlığı bütçesinin (930-08-3-353-900) tertibindeki ödenekten, 2000 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar hükümlerine uyularak, 2000 Yılı Yatırım Programının uygulama durumuna göre gerektiğinde öncelikli sektörlerde yer alan yatırımların hızlandırılması veya yılı içinde gelişen şartlara göre öncelikli sektör ve alt sektörlerde yer alan ve programa yeni alınması gereken projelere ödenek tahsisi veya ödeneklerinin artırılmasında kullanılmak üzere söz konusu projelere ilişkin mevcut veya yeniden açılacak tertiplere ve Hazine Müsteşarlığı bütçesinin kamu iktisadî teşebbüsleriyle ilgili faaliyetlerine aktarma yapmaya,

c) Kur Farklarını Karşılama Ödeneği :

Yurt dışında kuruluşu olan genel bütçeye dahil dairelerin (3) ödenek türünde olup, 610, 620 ve 710 ayrıntı kodlarına gider kaydedilecekler hariç, (1) ve (3) ödenek türü altındaki tertiplerde yer alan ve yurt dışındaki kuruluşlar için döviz olarak kullanılması gereken ödenekleriyle, genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin uluslararası kuruluşlara yapacakları ödemelere dönük ödeneklerin yabancı para karşılıklarını sabit tutmak ve 31 Aralık 1999 tarihindeki kurlar ile transfer anındaki kurlar arasındaki farkı karşılamak amacıyla Maliye Bakanlığı bütçesinin (930-08-3-352-900) tertibindeki ödenekten ilgili kuruluşların hizmet programlarında mevcut ilgili tertiplere aktarma yapmaya,

d) Yedek Ödenek:

1- Maliye Bakanlığı bütçesinin (930-08-3-356-900) tertibindeki ödenekten, bütçelerin Maliye Bakanlığınca belirlenecek veya yeniden açılacak tertiplerine aktarma yapmaya,

2- Hizmetin gerektirdiği hallerde Hazine Müsteşarlığı bütçesinin 910, 920 ve 940 kod numaralı programlarından, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi ile yedek ödenek tertibine aktarma yapmaya,

e) İhbar ve Kıdem Tazminatını Karşılama Ödeneği:

Genel bütçeli daireler ile katma bütçeli idareler ve bütçelerin transfer tertibinden yardım alan kuruluşlarda işçi statüsünde çalışan personel için kuruluş bütçelerinde yer alan ödeneğin yetersiz kalması halinde eksik kalan ödeneği karşılamak üzere Maliye Bakanlığı bütçesinin (930-08-3-369-900) tertibinde yer alan ödenekten kuruluş bütçelerindeki mevcut veya yeniden açılacak tertiplere aktarma yapmaya,

Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – Gruplar adına söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına söz talebi?.. Yok.

8 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum:

DPT etüt ve proje ödenekleri

MADDE 9. – Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı bütçesinin;

a) (111-01-2-001-300) tertibindeki ödenekten bir kısmını Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca gerekli görülen hallerde harcama ilkelerine uygun çalışmaların yaptırılması amacıyla, bütçelerin ilgili tertibine aktarmaya ve bununla ilgili diğer işleri yapmaya Maliye Bakanı yetkilidir. Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı aynı amaçlarla il özel idarelerine, iktisadî devlet teşekküllerine ve diğer kamu teşebbüslerine yaptıracığı hizmetlerin bedellerini peşin ödeyebilir.

b) (111-01-3-301-900) tertibinde yer alan ödeneği, kalkınmada öncelikli yörelere ilişkin program ve projeleri desteklemek amacıyla, bütçelerin ilgili harcama kalemlerine aktarmaya Maliye Bakanı yetkilidir. Aynı amaçlarla diğer kamu kuruluşlarına yapılacak ödemeler de bu tertipten karşılanır.

BAŞKAN – Gruplar adına söz talebi?..

İSMAIL KAHRAMAN (İstanbul) – Aslan Polat konuşacak Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki efendim; buyurun.

Sayın Polat, konuşma süreniz 10 dakikadır.

FP GRUBU ADINA ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 9 uncu maddesi üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlarım.

Devlet Planlama Teşkilatı etüt ve proje ödeneklerini düzenleyen bu maddeyle;

a) (111-01-2-001-300) tertibindeki ödenekten Devlet Planlama Teşkilatının kanun maddesi gereğince il özel idarelerine, iktisadî devlet teşekküllerine ve diğer kamu teşebbüslerine yaptıracığı hizmetlerin bedellerini peşin ödeyebilme imkânı vermekte,

b) (111-01-3-301-900) tertibinde yer alan ödeneği kalkınmada öncelikle yörelere ilişkin program ve projeleri desteklemek amacıyla, bütçelerin ilgili harcama kalemlerine aktarmaya Maliye Bakanı yetkilidir" denilmektedir.

Kalkınma çabası içerisinde bulunan ülkelerde kaynakların kıt olması, bütün bölgelerin aynı anda sanayileşip kalkınmasına olanak tanımamaktadır. Önemli olan, kalkınmanın başlangıcında tabii sayılan, hatta zorunlu sayılan bölgelerarası dengesizliğin kısa sürede giderilmesidir. Çünkü, bölgelerarası dengesizlik, ekonomik ve sosyal fırsat eşitsizliği yaratmaktadır. Bunun neticesinde, geri kalmış bölgelerden gelişmiş bölgelere doğru genç işgücü ve sermaye göçü olmaktadır. Yine bu sebeple, ekonomik ve sosyal yönden geri kalmış olan bölge, giderek durgunluğa itilmekte ve kaçınılmaz olarak kamu müdahalesini gerekli kılmaktadır.

Ülkemizde çeşitli tarihlerde çıkarılan kanunlarla, bu geri kalmış yörelerimizi kalkındırmak için çabalar sarf edilmiş, fakat, gerekli başarı bir türlü sağlanamamıştır. Bunun en önemli sebeplerinden biri de bu illerin sayısının siyasi sebeplerle sürekli artırılması ve neticede 49 il ve Çanakkale ilinin 2 ilçesiyle (Bozcaada ve Gökçeada) beraber 80 ilimizin 50'sinin kalkınmada öncelikli yöre ilan edilerek, bu çabaların başlangıçta işlemez hale getirilmesi olmuştur.

Ülkemizde planlı kalkınma döneminde kalkınmada öncelikli yörelere sağlanan diğer destekler kapsamında Devlet Planlama Teşkilatı bütçesinde yer alan ödenekten yapılacak yardımların usul ve esaslarına ilişkin yönetmelik, 9 Eylül 1992 tarihinde 21340 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu yönetmeliğin "amaç" bölümünde; 1 inci maddede, kalkınmada öncelikli illerdeki il özel idareleri ve belediyelerin bu yönetmelikte gösterilen sektörlerdeki projelerini desteklemek, hizmet ve yatırımlarında verimlilik, sürat ve etkinliği sağlamak için Devlet Planlama Teşkilatı bütçesine konulan mahallî idarelere yapılacak yardımlar ödeneğinin dağıtım ve kullanımına ait esas ve usuller düzenlenmekte.

2 nci maddesi "kapsam" bölümünde; bu yönetmelikle Devlet Planlama Teşkilatı bütçesinde yer alan ödenekten kalkınmada öncelikli yörelerdeki il özel idareleri ve belediyelerin tarım, imalat, sanayi, turizm ve diğer kamu hizmetleri (Belediye hizmetleri-sosyal altyapı) sektörlerindeki projelerin desteklenmesi için yapılacak yardımların tahsisi, harcanması ve denetimine dair hükümleri kapsadığı belirtilmektedir.

İkinci bölümünde, 5 inci maddeyle, ödenekten yapılacak yardımlar bölümü düzenlenmekte ve "Devlet Planlama Teşkilatı bütçesine konulan ödenekten, kalkınmada öncelikli illerdeki il özel idareleri ve belediyelerin aşağıda belirtilen yatırımları için yardım yapılır :

- a) Tarım ve hayvancılık ürünlerinin işlenmesine yönelik yatırımlar,
- b) Kültür ve turizm gelişmesine yönelik yatırımlar,
- c) Yatırım amacıyla kurulan yeni anonim şirketlere iştirakler,
- d) İmalat sanayiinin gelişmesine katkı sağlayacak yatırım projeleri,
- e) Belediye hizmetlerinin etkinliğini artıracak sosyal ve ekonomik altyapı yatırımları" denilmektedir.

Yatırımların öncelik sırası ise 6 nci maddeyle düzenlenmiş ve şöyle sıralanmıştır:

- "a) Yatırım kalmış yatırımlar,
- b) Yatırım süresi kısa olan ve süratle üretime geçebilecek projeler,
- c) İstihdama katkısı yüksek olan projeler,
- d) Acil ihtiyaç duyulan diğer projeler."

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yönetmeliğin buraya kadar olan kısmına bakarsak, yatırımların verimliliğinden sūratine, tarım ve hayvancılık ürünlerinden kùltür ve turizme, imalat sonrasından belediye hizmetlerine kadar hususları kapsamakta, istihdamdan acil duyulan diğeri ihtiyaçlara kadar her konu, bu yönetmelik kapsamına alınmıştır; fakat, 2000 yılı bütçesinde tüm kamu yatırımlarına sadece yüzde 5 pay ayrılırken, 80 ilin 50'si kalkınmada öncelikli il kapsamına alınırken, bu yönetmelikten gerekli faydayı sağlamak mümkün değildir. Bugün için bu kapsamdan belediyelere yılda azami 3 milyar TL civarında para ödenmektedir. 3 milyar TL'yle bu yatırımlardan ve beklenen faaliyetlerden hiçbirinin yapılmayacağı ise aşikârdır.

Aşlında, mahallî idareler kanunu çıkarılmadığı ve belediye gelirleri artırılmadığı için, belediyeler ve bilhassa Doğu ve Güneydoğu Anadolu belediyeleri çok zor durumdadırlar. Bu belediyeler, biraz da işsiz kalan yerel halktan, ihtiyaçtan fazla istihdama yöneldikleri için, İller Bankasından aldıkları payla, çalışanlarının aylıklarını ödeyememekte ve ortalama olarak bu bölge belediyelerinde 6 ile 10 ay arasında birikmiş işçi borçları bulunmaktadır. Dolayısıyla, bu yöre belediyeleri bir yatırım yapacak ise, onu da ancak bu gibi fonlardan alacakları destekle yapmak durumundadırlar; fakat, bir yılda alınacak 3 milyar TL gibi bir destekle hiçbir şey yapılamayacağı da aşikâr olduğundan, acilen bu fonların gerçek bir yatırım fonu haline getirilmesine çalışılmalıdır. Örneğin, Türkiye'de kamu hizmetlerinin ancak yüzde 12'si yerel yönetimler tarafından yerine getirilirken, bu oran, Avrupa ülkelerinde yüzde 50 ile 65 arasındadır. Avrupa Birliğine girmeye aday olduğumuz bugünlerde, yerel yönetimlere, tüm Batı ülkelerinde olduğu gibi, hizmette öncelik tanıyıp, onların gerekli kamu hizmetlerini verebilmeleri için, bütçe harcama kalemlerinde gerekli reform niteliğindeki düzenlemeleri bir an önce yapmamız gerekmektedir.

Anonim şirketlere ortak olan il özel idareleri ve belediyelere yapılacak yardımlar 8 inci maddeyle düzenlenmiştir. Bu maddeyle, yapılan yardımın ortaklık payını aşamayacağı ve oranının yüzde 40'ı geçmeyeceği belirtilmiştir.

Belediyelerin müstakil projelerine ödenekten yapılacak yardımlar 10 uncu maddeyle düzenlenmiştir. Bu maddeyle, Devlet Planlama Teşkilatı bütçesine konulan ödeneğin, son nüfus sayımına göre nüfusu 5 000'in altında olan kalkınmada öncelikli yöre belediyelerinin müstakilen yapacakları projelerin desteklenmesi için kullanılacağı belirtilmekte ve madde ayrıca, yapılan yardım tutarının, proje keşif tutarının yüzde 80'ini geçmeyeceği ve yatırım tutarının yardım dışında kalan kısmıyla, lüzumlu arsayı belediyelerin kendi imkânlarıyla temin edeceğine dairdir.

Burada da söyleyeceğimiz, bu tebliğin, yıllarca süren yüksek enflasyon sonucu etkisiz kalan ödeneğinin gerçek piyasa şartlarına çekilmesidir. Örneğin; hangi müstakil yatırımın yüzde 80'i, 3-5 milyar civarındaki bir meblağla bitirilebilir?! Yoksa, 10 uncu maddede belirtildiği üzere, bilhassa nüfusu 5 000'in altında olan ve gelişmemiş yöre yatırımlarının desteklenmesi son derece doğru, fakat, kaynak da o derece yetersizdir.

İl özel idarelerinin müstakil projelerine yapılacak yardımlar 11 inci maddeyle düzenlenmiştir. Bu maddede, yatırım tutarının, proje keşfinin yüzde 60'ını geçmeyeceği belirtilmektedir.

Bu kanunda son ilavemiz, eğer, Devlet Planlama Teşkilatı verilerine göre 5 500 civarında olan proje stoku daha fazla artmadan, ülkemiz yarım kalmış yatırımlar mezarlığına dönmeden, bir an önce bu yatırımları işletmeye almak istiyorsak, ödenek miktarlarını mutlaka ama mutlaka artırmalıyız.

Yine, DPT'nin aynı amaçla, il özel idarelerine, iktisadî devlet teşekküllerine ve diğeri kamu teşebbüslerine yaptıracağı hizmetlerin bedelini peşin ödeyebilmesi de yine doğru, fakat, kaynak itibariyle yetersizdir.

Şimdi, geri kalmış yörelerle ilgili iki örnekle, geri kalmış yörelerin bu kanunlarla gerekli yatırımları alamadıklarını belgelemek isteriz.

Birincisi, kalkınmada öncelikli iller içerisinde yer alan Erzurum İlimiz, 1979 yılında, Türkiye içerisinde gayri safi yurtiçi hâsıladan yüzde 9,8 pay alıp, iller içerisinde 24 üncü sırada iken, 1999 yılında Türkiye içerisinde gayri safi yurtiçi hâsıladan aldığı pay yüzde 6'ya düşmüş, iller sıralamasında, fert başına gayri safi yurtiçi hâsıla sıralamasında 24 üncü sıradan 69 uncu sıraya düşmüştür.

İkincisi, bölgeler itibarıyla, 1997 sonuna kadar Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun yatırımlardan aldığı pay yüzde 29,6 iken, 1998 yılı yatırım ödeneğinde bu rakamın yüzde 16,2'ye düşmüş olduğunu göstermek isteriz.

Netice olarak şunu söylemek isterim: Ülkemizde gittikçe artan bölgelerarası dengesizlik, gelişmemiş yörelerin sorunu olmaktan çıkmış, millî bir mesele haline almıştır. Bilhassa Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri, kalifiye eleman sorunu, sermaye sorunu, altyapı sorunları, gelişmiş bölgelere uzaklık ve güvenlik sorunları sebebiyle ciddi olarak teşvik edilmek zorundadır.

Kamunun çeşitli müdahalelerine rağmen ciddi bir başarı elde edilememesinin bir sebebi de, ülkemizde yer alan az gelişmiş bölgelerin nüfus ve alan olarak önemli bir büyüklüğe erişmiş olmalarıdır.

Yine, 1990'lı yıllardan bugüne kadar kalkınmada öncelikli yöre sayısının 2 kat kadar artması da, yine, üzerinde yeniden düşünülmesi gereken çok önemli bir konudur.

Ayrıca, Şenkaya merkezli deprem münasebetiyle Erzurum İlimizin afet kapsamına alınmasının olumlu bir karar olduğunu; fakat, bu karar neticesinde, kesinlikle belediyelere ve il özel idarelerine yapılacak yardım katsayılarının 3'ten aşağı olmamak üzere Bakanlar Kurulunca yeniden tespitinin bir zorunluluk olduğunu belirtir, Yüce Meclisi saygıyla selamlarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Polat.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahsı adına, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Epeydir üzerinde çalıştığımız bütçe maratonunun son günlerine geldik. Burada, Sayın Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımız ve hükümetimiz, bütçe kanunu maddeleri üzerinde konuşmanın temülen pek görülmediğini ifade ettiler; ama, sonuçta, istismara kaçmadan, tekrarlara kaçmadan, eksik görülen konuların burada anlatılmasında fayda mülahaza ediyorum ve 9 uncu maddede, Devlet Planlama Teşkilatının, özellikle, kalkınmada öncelikli yörelerdeki projelere destek verdiğini biliyoruz. Belki, bütçe imkânları ölçüsünde bunlar, çoğu kere mütevazı destekler ve ödenekler olmasına rağmen, ben şuna inanıyorum ki, iyi niyetli belde belediye başkanlarımız dahil, yerel yöneticilerimizin, iyi niyetle, istismara kaçmadan, kendilerine verilen 1 birim ödenekle, emanet usulü ve akılcı davranışlarla, devletin tespit ettiği rakamlarla, bayındırlık fiyatlarıyla tespit ettiği rakamlarla 5 liraya yaptıracağı işi, o 1 birim ödenekle yaptırdığına şahit oluyoruz.

İşte bu manada, bu mütevazı ödeneklerin önem arz ettiğini ifade etmek istiyorum ve biliyorum ki, Devlet Planlama Teşkilatına çok sayıda, özellikle küçük belediyelerimizden müracaatlar oluyor. Onların bu proje teklifleri, talepleri geldiği zaman, bir incelemeye ve elemeye tabi tutarak, yerel imkânları, kaynakları istihdama yönelik yatırımlarda desteklemesinde fayda var; yani, sadece, yatırımın realize edilmesi, gerçekleştirilmesi dönemindeki geçici istihdam değil, yatırımın

gerçekleşmesinden sonraki... Bir kırsal kesimdeki belediyemizde, bir insana, bugün, belki, kesin rakamı bilemiyorum, ama, kişi başına istihdamın belki 50 milyara ulaştığı bir Türkiye'de, Devlet Planlamadan alacağı birkaç milyarlık destekle, belki, bir insanımıza o kırsal kesimde, o dağın başında iş imkânı bulabilecektir ve bunun örnekleri vardır. Bize de, milletvekili olarak düşün görev, partimiz belediyeleri de olsa, belediye başkanlarını ve yöneticileri ikaz ederek, israf ve gösteriş yatırımları değil, gerçekten, kalıcı, istihdama dönük yatırım projelerini Devlet Planlama Teşkilatına iletmelerine yardımcı olmamız lazım ve Sayın Maliye Bakanımızdan da istirhamım, eğer varsa, bütçe imkânları dahilinde aktaracağı ödeneklerde, Devlet Planlama Teşkilatının, bu ödenek kalemini biraz daha bilyütmesinde fayda görüyorum.

Teşekkür eder, saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sobacı.

Şahısları adına başka söz talebi?.. Yok.

9 uncu maddeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

10 uncu maddeyi okutuyorum :

Yatırım harcamaları

MADDE 10. – a) Yıllık programlara ek yatırım cetvellerinde yer alan projeler dışında herhangi bir projeye yatırım harcaması yapılamaz. Bu cetvellerde yer alan projeler ile ödeneği toplu olarak verilmiş projeler kapsamındaki yıllara sâri işlere (finansmanı kısmen veya tamamen dış proje kredileri ile sağlanan projeler hariç) 2000 yılında başlanabilmesi için, proje veya işin 2000 yılı yatırım ödeneği, toplam keşif bedelinin (keşif bedeli tespitinin zorunlu olmadığı hallerde revize proje bedelinin) % 10'undan az olamaz. Bu oranın altında kalan proje ve işler için gerektiğinde projeler "2000 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar" hükümlerine uyulmak ve öncelikle kurumların yatırım ödenekleri içinde kalmak suretiyle revize edilir.

Silahlı Kuvvetler bütçesinin programlarında (1) ödenek türü içinde yer alan savunma sektörü, altyapı, inşa, iskan ve tesisleriyle, NATO altyapı yatırımlarının gerektirdiği inşa ve tesisler ve bunlara ilişkin kamulaştırmalar ile stratejik hedef planı içinde yer alan alım ve hizmetler Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının vizesine bağlı olmayıp, yıllık programlara ek yatırım çizelgelerinde yer almaz.

b) Genel ve katma bütçeli kuruluşların yatırım programında ödenekleri toplu olarak verilmiş yıllık projelerinden makine-teçhizat, büyük onarım, idame-yenileme ve tamamlama projelerinin detay programları ile alt harcama kalemleri itibariyle tadat edilen ve edilmeyen toplulaştırılmış projelerinin alt harcama kalemleriyle ilgili işlemlerde "2000 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar" hükümleri uygulanır.

c) Yıllık Yatırım Programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerden ilgili Bakanın onayı ile il özel idarelerince valinin yetki ve sorumluluğunda gerçekleştirilmesi uygun görülenlerin bedelleri, münhasıran proje ile ilgili harcamalarda kullanılmak üzere hizmetin ait olduğu il özel idaresine ödenir. Mahallî hizmet niteliği taşıyan işler, bu fıkrada belirtilen esaslar çerçevesinde program ve proje safhasında da valilerin yetki ve sorumluluğuna devredilebilir.

Bu şekilde yürütülecek projelerin, ettüt, keşif ve kontrollük hizmetleri ilgili bakanlık ve genel müdürlüğün il teşkilatlarıncı; ihale veya emanet suretiyle yaptırılması ve bedellerinin ödenmesi il özel idarelerince valinin onayı ile gerçekleştirilir.

d) Yıllık programa ek yatırım cetvellerinde yıl içinde yapılması zorunlu değişiklikler için "2000 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar" da yer alan usulere uyulur.

BAŞKAN – 10 uncu madde üzerinde, gruplar adına ilk söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Isparta Milletvekili Sayın Ramazan Gül'ün. Buyurun efendim.

Süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA RAMAZAN GÜL (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 2000 yılı bütçesinin 10 uncu maddesiyle ilgili, Grubumun görüşlerini arz ve ifade edeceğim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşülmekte olan madde, yatırımlarla ilgili bir maddedir, teknik düzeyde bir maddedir. Geçtiğimiz hafta, Merkez Bankası Başkanının açıkladığı enflasyonla mücadele programı, inanılmaz içeriğe sahip, kaybedilme ihtimali çok fazla olan büyük bir kumara benzetilmektedir. Programa göre, 2000 yılında yapılacak devalüasyon yüzde 20 olacak; Merkez Bankası bunu taahhüt ediyor. 2000 yılı sonunda doların değeri 649 000 lirayı aşmayacak. Merkez Bankası bu politikanın, enflasyon derdinden kurtulmak için belki de son şansımız olduğunu belirtmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu ne anlama gelmektedir? 2000 yılında döviz kuru seyrinin bugünden açıklanması ve yıllık artışın yüzde 20'yle sınırlandırılmasının en büyük amacı, yatırımcıları dövizden uzak tutmak ve Merkez Bankasının kontrolü dışında bir devalüasyonu önlemektir. Bu noktada akla gelen ilk soru, acaba, paranın nereye hedeflendiğidir. Türk Lirası, uzun zamandan beri, tasarruf aracı olma özelliğini taşımamaktadır. Merkez Bankasının yeni programından sonra da durum değişmeyecek, büyük ve küçük yatırımcılar tasarruf amacıyla Türk Lirasını tutmayacaklardır. 2000 yılında, dövizdeki artış yüzde 20, başka bir ifadeyle, enflasyon oranının altında olacağı için, döviz bulundurmamak da mantıklı bir uygulama olmayacaktır; Türk Lirası dövize tercih edilir yatırım aracı olmayacaktır. Paranın faize yönelebilmesi için, ödenecek reel faizin yeteri kadar yüksek olması gerekir. Bu konuda, ileriye dönük tahminde bulunmak bir hayli zordur.

Devletin borçlanma yoluyla toplayacağı fon miktarının, döviz ve borsadan çıkan paranın tümünü kavramaktan uzak olacağını söylemek mümkündür. Her şeyden önce, bütçelerin büyüklüğü, bunu sınırlandırmaktadır. Bütçe üzerindeki faiz yükünün ulaşabileceği maksimum sınır bulunmamaktadır; 2000 yılı bütçesinde, bu sınırın aşıldığı kabul edilmektedir. Borçlanma vadeleri uzatılarak ve yeteri kadar faiz ödenerek daha fazla borç stokuna gidilebileceği akla gelebilir. Belirsizlik ortamı, borçlanma vadelerinin uzatılması, önümüzdeki en büyük engeldir.

Ekonomideki belirsizliğin, 2000 ya da 2001 yılında da ortadan kalkabileceğini söylemek, aşırı iyimserlik olacaktır. Daha önemlisi, hükümet, borçlanma politikasından belirli ölçülerde vazgeçebileceğini açıklamaktadır. Hükümet, bu arzusunu hayata geçirebilirse, yön arayan para miktarı, daha da artacaktır. Peki, nereye gidecektir bu para? Paranın altına gidebileceğini düşünürlerse yanılıyorlar; zira, altının değeri, dolar cinsinden belirlenmektedir. Türkiye'de altına olan talebin artması, uluslararası piyasalardaki altın fiyatını artıramayacağı için, altın, cazip bir yatırım aracı olmayacaktır. Hızla yükselen ve hızla düşecek olan borsanın düşüş zamanından bahsettiğimiz için, hisse senetlerini, alternatif yatırım araçları olarak görmüyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Merkez Bankası, döviz fiyatlarıyla ilgili taahhütlerini yerine getirir ve hükümet, borçlanma politikasını gevşetirse, yatırım ve tüketimde ciddi artışlar meydana gelebilir; paranın bir kısmı, yatırıma ve tüketime akabilir. Tüketim ve yatırımdaki artışın önemli bir nedeni de, döviz fiyatının Türk Lirasına göre düşük değerde olacağı beklentisidir. Bu

beklentinin altında, enflasyon oranının, 2000 yılında yüzde 20'nin üzerinde gerçekleşeceği varsayımı yatmaktadır. Bu durumda, aşırı değerlenen Türk Lirası, ihracata darbe vururken, ithal mallara olan talebi de yükseltecektir. Dövizin fiyatı, 2000 yılında, enflasyon oranının altında ve sadece yüzde 20 oranında artacağı için, döviz cinsinden borçlanmak cazip ve az riskli hale gelecektir; hem yatırımcılar hem de tüketiciler döviz cinsinden borçlanarak, yatırım ve tüketimlerinin finansmanında kullanacaklardır. Özel sektör, yurt dışından borçlanmayla yatırımlarını artıracaktır. Talep ağırlığı içpiyasa için artacaktır. Yatırımlar içpiyasaya dönmek olacak, tüketim artışı, nispi bir fiyat avantajı nedeniyle, ithal mallara yönelecektir. Gayrimenkul yatırımı, önümüzdeki yılın en çok kazandıran ve cazip yatırımı olacaktır. Kriz nedeniyle dibeye vurmuş olan gayrimenkul fiyatları, döviz, altın ve faizin çekiciliğini yitirmesiyle, büyük ihtimalle patlama yapabilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ihracat ve turizm gelirlerinde ise, Merkez Bankası Başkanının açıkladığı program, en büyük darbeyi ihracata vuracaktır. Aşırı değerli Türk Lirası, ihracatçılarımızın rekabet şansını ortadan kaldıracaktır.

Son üç yıldaki para politikası sayesinde, Türk Lirası bugün zaten aşırı değerli haldedir. İlave olarak 2000 yılındaki kur yükü, özellikle Uzakdoğu, Asya ülkeleri ihracatçılarına karşı, rekabet avantajı zayıflamış olarak çıkacaktır; Türk ihracatçılarının hareket alanı iyice kısıtlanacaktır. Diğer taraftan, iç talep ve fiyatlar, bazı ihracat ürünlerinin içpiyasaya yönelmesi sonucunu doğuracaktır. Eğer Merkez Bankasının açıkladığı program uygulanabilirse, devlet organlarının verdiği sözler yerine getirilebilir ve Türkiye dışarıdan kaynak bulmakta zorlanmaz ise, ilk yıl ya da yıllarda sanal bir refah artışı söz konusu olabilir.

Yukarıda belirttiğimiz nedenlerle, tüketimde, özellikle ithalata dayalı tüketimde patlama yaşanabilir, Türkiye üretim düzeyinin çok üzerinde tüketmeye başlar; turizm gelirlerimiz de olumsuz yönde etkilenir. Bu politikayla, dövizin fiyatı düşük olacağı için, bellibaşlı turizm merkezlerindeki fiyatlara nazaran, ülkemizdeki fiyatlar nispi olarak yükselecek ve turizm gelirlerinde azalma meydana gelecek veya beklenen artışlar gerçekleşmeyecektir; buna mukabil, aynı gerekçelerle turizm giderleri artacaktır. Bütün bunlar, toplumun refah seviyesinin arttığı şeklinde algılanacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; peki, bu nereye kadar gidecektir?! İthalat ve turizm gelirlerindeki artışlar, cari işlemler dengesi açığını büyütecektir. Sonra, dışborç gelecek, belirli bir noktadan sonra ödemeler dengesi ve döviz krizi kaçınılmaz olacaktır, aynen Asya'da, Uzakdoğu'da yaşananlar gibi. Uzakdoğu, Asya ülkelerinde finansal krizin nedeni, özel sektörün, ucuz tutulmuş fiyatlarıyla döviz cinsinden aşırı borçlanmaya gitmesiydi; deniz bitti, kara göründü, her şey felç oldu, fiktif refahın bedeli toplanırdı.

"Bu, kaç yıl sürer" sorusunun cevabını şimdiden vermek imkânsızdır. Sayısız ve tahmin edilmesi mümkün olmayan değişken, süreyi etkiler. Biz, sadece, kaçınılmaz sonu söyleyebiliriz.

Aylık 200 milyon lira geliri olan ve aradaki farkı borçla finanse edecek, her ay 200 milyon lira harcayan bir kişinin mali yapısı iki yıl sonra ne olursa, bu politikayı uygulayan ülkelerin akıbeti de aynı olur.

Eğer, Avrupa Birliğine kısa sürede tam üye olabilir ve Yunanistan örneğinde olduğu gibi on milyarlarca dolar yardım alabilirsek, fiktif refah gerçek refaha dönüşebilir. Aksi halde, sonu hüsrarla bitecek bir kumardır bu politika.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şayet hedef tutmazsa, makro ekonomik göstergelerinde kayda değer sapma meydana gelirse, programın uygulama kabiliyeti kalmaz ve 2000 yılı için, ekonomi uçuruma yuvarlanır.

2000 yılı bütçe hedeflerine ulaşılması, programın yürütülebilmesi için hayati önem taşımaktadır. 2000 yılı bütçesi, yüzde 69 oranında vergi gelirlerindeki artış tahmini üzerine bina edilmiştir. Hükümet, 2000 yılında, 1999 yılına göre yüzde 69 oranında vergi geliri artışı hedeflemiştir; beklenen enflasyonun yüzde 25 olduğu ve durgunluğun, 2000 yılında verilecek vergi beyannamelerini olumsuz yönde etkilediği bir ortamda, yüzde 69 oranında vergi artışını sağlaması imkânsızdır; bize göre, artış yüzde 40 civarında gerçekleşecektir.

Vergi gelirlerindeki büyük sapma, bütçe açığını, faizdışı bütçe fazlasını, borçlanma miktarını ve sonuçta enflasyon rakamını etkileyecek, tahminlerde önemli sapmalar ortaya çıkaracaktır.

Vergi gelirlerindeki sapmalar, 2000 yılının 4 üncü ayı sonu itibarıyla eğilimini belirler. Tahminlerin altüst olacağı anlaşılınca, Merkez Bankasının programı inandırıcılığını kaybeder, fiilen uygulanamaz. Program inandırıcılığını kaybettiği takdirde, ekonomide oluşacak tahribatın büyüklüğünü de tahmin edebiliriz.

Değerli milletvekilleri, konuyu, tarafsız ve tamamen teknik bazda ortaya koyduk, umarım ülke ekonomisine faydalı olur.

Yüce Heyetinizi saygıyla selamlar, teşekkür ederim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gül.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahısları adına söz talebi?.. Yok.

Görüşmekte olduğumuz 10 uncu maddeyi, Komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

11 inci maddeyi okutuyorum :

4046 sayılı Kanun hükümleri dışındaki özelleştirme gelirleri

MADDE 11. – 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununa 3.5.1995 tarihli ve 4107 sayılı Kanunla eklenen Ek 19 uncu madde uyarınca Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketinin hisselerinin satışından elde edilen gelirler ve lisans ücretleri ile 3096 sayılı Kanun kapsamındaki tabii kaynakların ve tesislerin işletme haklarının devirlerinden elde edilen gelirlerin tamamı genel bütçeye gelir kaydedilir.

BAŞKAN – 11 inci madde üzerinde gruplardan söz talebi?.. Yok.

Şahsı adına, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı; buyurun efendim.

Süreniz 5 dakika.

BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinize saygılar sunuyorum.

Özelleştirme, özellikle son yıllarda kamu finansmanının desteklenmesi açısından, finansmanı açısından, dış borçlanmanın ve iç borçlanmanın da azaltılması açısından bel bağladığımız önemli enstrümanlardan biridir. Özelleştirme programına ve KİT Komisyonunda Özelleştirme İdaresinin üyelere verdiği bilgilere göre de, 2000, 2001 ve 2002 yıllarında da özelleştirme önemini koruyacağı benziyor ve 2000 yılında 5 milyar dolarlık bir özelleştirme öngörülmüyor.

Şimdiye kadar Türkiye'de yapılan özelleştirme çalışmaları, sonuçlanan rakamlar itibarıyla, 1999 yılı dahil, aşağı yukarı 5,8-6 milyar dolara yakın bir özelleştirme yapılmış ve özelleştirilen kuruluşların rehabilitasyonu ve oradaki kamu görevlilerinin, personelin absorbe edilmesi mahiyetinde yapılan harcamalarla beraber, bugün özelleştirme gelirleri, başa baş bir noktadadır. Yani, bize verilen bilgilere göre, eğer bundan sonra kârlı özelleştirmeler yapamazsak, özelleştirme, getiren değil, biraz da eksiye doğru, negatife doğru yönelen bir grafik izleyecektir.

Tabii, IMF'ye verilen stand-by anlaşmasındaki KİT özelleştirme programında, kârlı kuruluşlar olduğu gibi, problemlili kuruluşlar da var; mesela, IMF'ye verilen KİT özelleştirme programında "Sigortalar" denilmiş. Şimdi, kamu hissesi olan bir sigorta şirketi için defalarca ihaleye çıkıldığı halde, doğru dürüst bir talep gelmemiş; bu tip kuruluşlarımız da var.

Tabii, 11 inci maddede özellik arz eden bir düzenleme var; yap-işlet-devret ya da dağıtım hizmeti devirleri söz konusu. Elektrik ya da enerji sektöründeki özelleştirme gelirleri ile Telekomun özelleştirilmesinde hisse satışından elde edilecek gelirleri, biz, bütçeye gelir kaydediyoruz.

Tabii, bu manada ileride gelecek "Hazine kefaleti" başlığı altında düzenlenen 45 inci maddemizde de, Hazine, Özelleştirme İdaresi Başkanlığının, Dünya Bankasından ya da diğer uluslararası kuruluşlardan yapacağı borçlanmalar karşılığında, 75 trilyon liraya kadar bir kefalet, Hazine garantisi sınırı getiriliyor.

Değerli arkadaşlar, biz burada, kârlı kuruluşların, özellikle özelleştirmenin iki ana unsuru olan kârlı özelleştirmenin gelirlerini bir tarafta bütçeye aldığımız zaman, diğer tarafta da Dünya Bankasından Özelleştirme İdaresine borç bulacağımız diye uğraşsak, benim kanaatim, sonuçta, dış borçlarımız döviz bazında artacaktır. Bilemiyorum; diğer özelleştirilecek kuruluşlarda da, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, kârlı bir özelleştirme süreci başlatsın, temennisinde bulunmak istiyorum. Tabii, son düzenlenen ve belki tatilden sonra Meclise intikal edecek olan Telekom yasa tasarısında öngörülen yüksek zamları da ben burada biraz eleştirmek istiyorum. Şehir içi konuşmalara getirilen yüzde 30'a yakın zam, bir gayretkeşlik gibi geliyor bana. O da şu: Telekomun hisselerini, yurt içi ve yurt dışında pazarlayacağımız- blok satışını düşündüğümüz- için, bu, acaba Telekomun kârlılık kriterlerini yükseltmek bakımından, biraz zorlama bir zam mıdır; yoksa -2000 yılı programının tutturulması ve gerçekleştirilmesi noktasında- 2000'e girmeden, 2000'e 2 gün kala getirilecek birtakım zamlarla, zam sürecini işba ve doyum noktasına getirip, 2000 programının gerçekleştirilmesi gayreti midir bilemiyorum; ama, inşallah, yapılacak zamlar bununla kalsın. Telekom, yapılacak düzenlemelerle ve hizmet kalitesinin ve kârlılığının yükseltilmesiyle -vatandaşın sırtında değil- kendi ve rimliliğini artıran bir yöntem izlesin temennisinde bulunuyorum.

Hepinize teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sobacı.

11 inci madde üzerinde başka söz talebi?.. Yok.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmış oldu.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11 inci madde kabul edilmiştir.

12 nci maddeyi okutuyorum :

Katma bütçeli idarelere hazine yardımı

MADDE 12. – a) Katma bütçeli idarelerin bütçelerini denkleştirmek amacıyla Maliye Bakanlığı bütçesinin hazine yardımı (Yükseköğretim kurumlarının cari hizmet maliyetlerine yapılacak Devlet katkısı dahil) tertiplerine ödenek ve karşılığı ilgili katma bütçenin (B) cetveline gelir yazılan miktarlardan, bu amaca göre fazla olduğu tespit edilen kısımlar, mali yıl sonunda Hazine Müsteşarlığı ile mutabakat kurulmak suretiyle ilgili idarelere ödenmeyerek Maliye Bakanınca iptal edilir.

Ayrıca, Vakıflar Genel Müdürlüğü dışındaki katma bütçeli idarelerin mali yıl sonuna göre Maliye Bakanlığınca tespit olunacak bütçe fazlaları genel bütçeye gelir yazılır.

b) Hazine yardımı alan katma bütçeli idarelerin bütçelerinde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 48 inci maddesinin (C) ve (D) bentleri ile 59 uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, yılı içinde gerçekleştirilecek ödenek artışları, Maliye Bakanlığınca hazine yardımı ile ilişkilendirilerek yapılabilir.

BAŞKAN – 12 nci madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına Sayın Zeki Ünal; buyurun efendim.

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA ZEKİ ÜNAL (Karaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 12 nci maddesi üzerinde görüşlerimi arz etmek üzere, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, hepinize saygılar sunuyorum.

Efendim, konuşmamı başlamadan önce bir şey belirtmek istiyorum: 3 üncü maddede söz aldığımız zaman, Sayın Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımız "böyle bir âdet, böyle bir teamül yoktur" dediler. Halbuki, şu anda, 1999 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı görüşülürken tutulmuş tutanak elimdedir. 750 ilâ 880 inci sayfalar arasında, 1999 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının hemen bütün maddeleri üzerinde arkadaşlarımız söz almış ve konuşmuşlardır. Dolayısıyla, eğer gruplar arasında böyle bir anlaşma varsa, ben, şahsen o anlaşmaya da saygı duyarım; ama, şu anda elimde tutmuş olduğum tutanak dergisi bunun tamamen aksini söylüyor.

Değerli milletvekilleri, gördüğümüz 12 nci madde, katma bütçeli idarelere hazine yardımıyla ilgili bazı konuları düzenlemektedir. Bu maddenin (a) fıkrasında "katma bütçeli idarelerin bütçelerini denkleştirmek amacıyla Maliye Bakanlığı bütçesinin hazine yardımı (Yükseköğretim kurumlarının cari hizmet maliyetlerine yapılacak devlet katkısı dahil) tertiplerine ödenek ve karşılığı ilgili katma bütçenin (B) cetveline gelir yazılan miktarlardan, bu amaca göre fazla olduğu tespit edilen kısımlar, mali yıl sonunda Hazine Müsteşarlığı ile mutabakat kurulmak suretiyle ilgili idarelere ödenmeyerek Maliye Bakanınca iptal edilir. Ayrıca, Vakıflar Genel Müdürlüğü dışındaki katma bütçeli idarelerin mali yıl sonuna göre Maliye Bakanlığınca tespit olunacak bütçe fazlaları genel bütçeye gelir yazılır" denilmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu maddeyle hedeflenen, yükseköğretim kurumları da dahil olmak üzere, katma bütçeli idarelerin bütçelerini denkleştirmek amacıyla Hazinesinin kasasına para transfer etmektir. Ben bildim bileli bu madde vardır ve her yıl katma bütçeli idareler açık verir, Hazine yardımıyla açıklar kapatılır ve yıllardır, bu, böyle devam eder gider.

Nedir, kimdir bu katma bütçeli idareler; bunu da Maliye Bakanlığının 2000 yılı bütçe gerekçesinin 26 ncı sayfasındaki bilgilerden öğreniyoruz. 65 kalemde toplanan katma bütçeli idareler içerisinde Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Karayolları Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Telsiz Genel Müdürlüğü, Yüksek Öğretim Kurulu ve tüm devlet üniversiteleri; bunlar, katma bütçeli idareler. Bunlar neden katma bütçeli idareler sınıfına girmiş de, diğer bazı kurum ve kuruluşlar girmemiştir; bu, ayrı bir konudur; burada ben şahsen tartışmak istemiyorum.

Benim burada esas itibarıyla vurgulamak istediğim konu şudur: Bilindiği gibi, katma bütçeli idareler 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 115 inci maddesinde tanımlanmış bulunmaktadır. Söz konusu maddede "giderleri özel gelirlerle karşılanan ve genel bütçe dışında yürütülen bütçelerdir" denilmektedir. Demek ki, katma bütçeli idareler, elde ettikleri özel gelirleriyle, yürütmekle yükümlü oldukları hizmetlerin giderlerini karşılamak durumundadırlar. Peki,

karşılatabiliyorlar mı; hayır, karşılamıyorlar. Belki, çok cüzi bir bölümünü karşılıyorlar. Bu yüzden de, bütçe kanunlarıyla kendilerine tahsis olunan ödenekler ile öz gelirleri arasındaki farkın, kendilerine, devletçe, Hazine yardımı olarak verilmesi gerekiyor. Bu da ya Hazine yardımı veya yükseköğretim kurumlarının cari hizmet maliyetine devlet katkısı şeklinde tahakkuk ediyor.

2000 yılı katma bütçeli idarelerin öz gelirleri ile Hazine yardımı ve devlet katkısını mukayese ettiğimiz zaman çarpıcı bir tablo ortaya çıkıyor.

Bilindiği gibi, katma bütçeli idarelerin 2000 mali yılındaki öz gelirleri 125 trilyon olarak tahmin edilmektedir. Peki, buna mukabil, Hazine yardımı ve devlet katkısı ne kadar olacaktır; 2000 yılında 2 katrilyon 435 trilyon lira Hazine yardımı, 760 trilyon lira da devlet katkısı olmak üzere, toplam 3 katrilyon 195 trilyon lira olacaktır. Buna mukabil, öz gelir ne olacaktır; 125 trilyon lira; yani, toplam Hazine yardımı ile devlet katkısının yüzde 4'ü... Çok garip bir durum değil mi değerli arkadaşlar. 125 trilyon liranın da büyük bir meblağ olmadığını ifade etmek istiyorum. Neticede, iki günlük rantiyeye ödediğimiz faiz parasıdır; yani, 65 kalemde topladığımız anlı şanlı katma bütçeli idarelerin 2000 yılında sağlayabilecekleri toplam gelir, topu topu iki günlük faiz parası kadardır; yani, 125 trilyon liradır ve bu katma bütçeli idareler, nasıl olsa bütçe açıklarımız Hazineden devlet katkısıyla kapanmaktadır; öyleyse, kendimizi, özkaynaklarımızı artırma konusunda niçin sıkalım diye düşünebilirler ve kendilerini layüsel görebilirler. Nitekim, 1999 yılıyla kıyasladığımızda yüzde 56'lık bir artışın olduğu görülmektedir; yani, geçen seneye nazaran -geçen sene 80 trilyondu- 2000 yılında da bu miktar 125 trilyon lira olacaktır. Enflasyonun yüzde 60 olduğunu düşünecek olursak, bu gelir artışının da reel bir artış olmadığını burada belirtmek gerekir.

Öz gelir ile Hazine yardımı ve devlet desteği arasındaki nispetsizliği ortaya koymak için somut birkaç örnek vermek istiyorum: Karayolları Genel Müdürlüğü, 2000 yılında, 35,5 trilyon lira öz gelir beklerken, Hazineden 554 trilyon lira yardım beklemektedir; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 17,3 trilyon lira öz gelir hedeflediği halde, 876 trilyon lira Hazine yardımı alacaktır; Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü 15,3 trilyon lira öz gelir öngörmüşken, Hazineden beklediği yardım ise, 580 trilyon liradır.

Üniversitelerin durumu ise daha farklıdır. Hazine yardımıdan başka, devlet katkısı da vardır. Örnek vermek gerekirse, Ankara Üniversitesinin öz geliri 150 milyar lirayken, 8,5 trilyon lirası Hazine yardımı, yaklaşık 50 trilyonu devlet katkısı olmak üzere, toplam 58 trilyon liradır. İstanbul Üniversitesinin öz geliri 600 milyar lirayken, Hazine yardımı ve devlet katkısı toplam 77,7 trilyon lira olmaktadır.

Sıra gelmişken ifade etmek istiyorum. Üniversitelerimiz salt ilimle uğraşsa, millî ve manevî değerlerimize sahip çıksa, insan hak ve özgürlüklerine sahip çıkmış olsa, inancı gereği başını örten kız öğrencilerimize zulüm yapmasa ve onları fakültelerinden kovmasa, halkımızla bütünleşse, ben eminim ki, milletimiz, üniversitelerimizin öz gelirlerini takviye edecektir. Hatta, Hazine yardımından daha fazla, bu illet, onlara maddî destek sağlayacaktır.

Üniversiteler içerisinde en çok öz gelire sahip üniversite, 600 milyar lirayla İstanbul Üniversitesi'dir. Bununla beraber, bu 600 milyar liranın da fazla bir para olmadığını ifade etmek istiyorum; çünkü, Karaman'da, sadece Saray Holding, fen edebiyat fakültesinin binasını bundan üç sene evvel 250 milyar Türk Lirası para yatırmak suretiyle yapmıştır. Bugünkü fiyatı 1 trilyon civarındadır.

Değerli milletvekilleri, sözü şuraya getirmek istiyorum. Daha önce de örneklerle ortaya koyduğumuz gibi, katma bütçeli idarelerin toplam 125 trilyonluk öz geliri devrede kulak bile değildir. Öyleyse, ben burada bir şey teklif ediyorum- Sayın Bakana da bunu teklif ediyorum- diyorum ki, 125 trilyon, 65 tane katma bütçeli idarelerden gelen gelir. Öyleyse, biz, bunu değiştirelim, bunu

kaldırılm. Zaten, şu anda -hemen ifade edeyim- 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu yetmişiki yıllık yaşlanmış, gününü doldurmuş bir yasa olduğunu düşünecek olursak, kanunun 115 inci maddesini değiştirmek -belki bu da kâfi olmayabilir- bununla ilgili bazı düzenlemeler yapmak lazımdır. Tabii, katma bütçeli idarelerle ilgili olarak yapılmış olan birçok çalışmalar var.

125 trilyon paramın fazla bir para olmadığını ifade ettim. Öyleyse, lüzumsuz bürokrasiyi ortadan kaldırmak yönünden...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ünal, lütfen toparlayınız.

ZEKİ ÜNAL (Devamla) – Efendim, en son arzım şudur: Biz, katma bütçeli idarelerle ilgili, tabii, bütçeler hazırlıyoruz, ekli cetveller hazırlıyoruz, bir hayli emek sarf ediyoruz, zaman sarf ediyoruz, kırtasiye sarf ediyoruz. Eğer, bu katma bütçeli idareleri, 1050 sayılı Yasanın ilgili maddesini veyahut da diğer maddelerini de değiştirmek veya yeni bir düzenlemeye girmek suretiyle bu idareleri kaldıracak olursak, o zaman, gerek personel yönünden gerek kırtasiye yönünden gerekse zaman yönünden, elbette ki, kazançlı oluruz. O bakımdan, ben, bunu açızane teklif ediyorum. Uzmanların, Sayın Bakanlık yetkililerinin, bu konunun tekrar üzerinde durması ve tezekkür etmesi dilek ve temennisiyle, hepinize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ünal.

12 nci madde üzerinde, gruplar adına ikinci söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Balıkesir Milletvekili Sayın İlyas Yılmazyıldız'ın.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA İLYAS YILMAZYILDIZ (Balıkesir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 12 nci madde üzerinde söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu maddede, katma bütçeli idarelere Hazine yardımının ne şekilde yapılacağı bildirilmektedir. Benim, bu maddede söz alırken değinmek istediğim konu, özellikle bütçe görüşmeleri başladıktan sonra değişik zamanlarda yaptığımız konuşmalarda vatandaşların dile getirdiği birkaç konu var; benden de, bunu, Meclis kürsüsünden dile getirmemi istemişler.

Bir tanesini, Muş İlinin Bulanık İlçesinden bir vatandaşımız, Sadullah Ay yazmış; diyor ki: "Değerli milletvekilim, 15 Aralık 99, Türkiye Büyük Millet Meclisi konuşmalarında yaptığınız çiftçiyi destekleyici konuşmalarınızdan dolayı size teşekkür ederim. Bizler, DYP'nin geçmişte de çiftçinin yanında olduğunun farkındayız; verdiği üstün taban fiyatlarından dolayı...

Ben, Muş İli Bulanık İlçesi çiftçilerindenim. Ziraat Bankasından krediyle traktör aldım; yıl ve ürünlerimiz hasarlı olduğu için borcumu ödeyemedim. Tarım Bakanlığına yazılı ifadede buldum borcumun bir yıl ertelenmesi için ve borcum ertelenmedi. Bakanlığa tekrar yazdım. Traktörümü satıp borcumu ödeyebilirim. Bu size mutluluk verir; size oy veren eller kırılıysa di.

Teşekkürler.

Sayın milletvekilim, gerçek şu ki, demagoji yapmıyorum; şimdiye dek DYP'ye oy kullanmadım, pişmanım, şu andan itibaren söz veriyorum, DYP'nin yanındayım.

Evet, size saygılar sunar; mümkünse, bu yazımı, Meclis konuşmanızda dile getirin."

NAİL ÇELEBİ (Trabzon) – Öyle çok mektup var...

İLYAS YILMAZYILDIZ (Devamla) – Ben vatandaşın ifadesini arz ediyorum. Yalansa; adresini, telefonunu isteyene veririm.

Bir başka arkadaşımız, yine, diyor ki...

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Telefonu varsa, alayım...

İLYAS YILMAZYILDIZ (Devamla) – Var var, telefonu da var; verebilirim. Yani, arzu edene verebilirim.

Bir başka arkadaşımız diyor ki: "Masraflarımız benden olmak üzere..."

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Numarayı söyle, numarayı...

İLYAS YILMAZYILDIZ (Devamla) – Veririm daha sonra, konuşmamı tamamlayayım...

"...lütfen, gelin bakın. Benim kızım coğrafya öğretmeni oldu, öğretmenlik için başvurdu; ancak, ihtiyaç yok diye tayin yapılmıyor. Bu şekilde 25 000 öğretmen var; bunları da dile getirin."

Şimdi, bakınız, pekçok yerde dersler boş geçiyor; bir tarafta yetişmiş elemanlarımız var; maalesef, tayinler yapılmıyor ve son olarak da şunu söylemek istiyorum..."

Yine, vatandaşlarımız yazmış. Çok fazla da, epey çok; gördüğünüz gibi, bu kadar. Her birinde on onbeşten fazla imza var. Onları da...

"18 Nisan seçimleri öncesi, partinizin ve şahsınızın, halkın sorunlarını çözecek yaklaşım ve umutlarla ilimiz seçmenlerinden destek alarak milletvekili seçildiniz. Halkımızın ve kamu emekçilerinin sorunlarını çözebilecek yaklaşımlar içerisinde olmanızı, şahsınızdan doğal olarak bekledik. Bizler, yüksek enflasyon ve tek yanlı ücret belirlemeleriyle sürekli bir ekonomik çöküntü içerisinde bırakıldık. İnsanlığın büyük umutlar ve projelerle hazırlandığı 2000 yılma girerken, bütçe tasarısında, kamu emekçilerine yüzde 15 ücret artışı öngörülmesini kaygıyla karşılıyoruz. Sizlerin, etmiş olduğunuz yemin metnine bağlı kalarak ve toplumun önemli bir parçasını oluşturan biz kamu emekçilerinin maddi durumunu düzeltebilecek bir ekseninde bütçe görüşmelerinde her türlü siyasi tercihin dışında vicdanî hesaplaşmayla, sorumluluklarınızı yerine getirmenizi bekliyoruz ve talep ediyoruz.

Saygılarımızla." Balıkesir'den oldukça çok sayıda vatandaşımız imzalamış, göndermiş.

Şimdi, bakınız, posta ücretlerine, telefon ücretlerine daha dün yüzde 30 zam yapıldı. Öntümüzdeki dönemde enflasyon yüzde 25 olacak diyorsunuz; bu hesap nasıl yapılıyor, anlamıyorum. Ocak ayında enflasyon yüzde 70, şubatta yüzde 65, martta yüzde 60, aralıkta yüzde 25 olduğu zaman bile... 2000 yılında enflasyon, ortalama yüzde 50'dir; deflatör de yüzde 44'tür; dolayısıyla, siz, eğer, vatandaşlara, sadece, yüzde 15 artı yüzde 10; yani, yüzde 25 zam yaparsanız, bilirsiniz ki, vatandaşımızı ezdirirsiniz ve bunun altından vatandaşlarımız kalkamaz.

ALİ TEKİN (Adana) – Sıfır mı verseydik sizin gibi!

İLYAS YILMAZYILDIZ (Devamla) – Sıfır verildi, onun karşılığını vatandaş bize verdi. Artı, ondan sonra verilen yüzde 125'i de bilin... Merak etmeyin, verdiğiniz bu yüzde 15'in karşılığını, vatandaş, öntümüzdeki seçimde sandıkta verecektir. Onun için hiç merak etmeyin...

HASAN METİN (İzmir) – Bütçeyi konuş!

İLYAS YILMAZYILDIZ (Devamla) – Bakın, ben bir şey söylüyorum, tecrübemle konuşuyorum. Verdiğiniz, işte söylüyor vatandaş...

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım efendim.

İLYAS YILMAZYILDIZ (Devamla) – Diyor ki, ellerim kırılıyorsa, vermeseydim. İşte, dolayısıyla, bunu böyle bilin. (DSP sıralarından gürültüler) Değerli arkadaşlarım, rahatsız olmayın, bütçeyi görüşüyoruz, bütçede neyi dile getireceğiz...

BAŞKAN – Sayın Yılmazyıldız...

İLYAS YILMAZYILDIZ (Devamla) – ... vatandaşın mutfağındaki yangını dile getireceğiz; bundan rahatsız olmayın. (DSP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Laf atmayın efendim, laf atmayalım.

İLYAS YILMAZYILDIZ (Devamla) – Tarım Bakanı, bir taraftan, vatandaşın dertleriyle ilgilenmiyor; zeytin sineğini ilaçla diyoruz, ilaçlamıyor; pancar paralarını öde diyoruz, ödemiyo; ama, bir şey var, Pankobirliği ele geçirmek için emir vermiş, durmadan, pancar kooperatiflerine müfettişler göndererek, yasal olarak yapılmış seçimleri iptal ettirmeye çalışıyor. Bunun için kimi kullanıyor; il tarım müdürlüklerini kullanıyor; bunun için kimi kullanıyor; destekleme genel müdür yardımcısını kullanıyor. Diyor ki: "Eğer, bu dediğimizi yapmazsanız iptal ederiz, şunu yaparız." Niye; rant var çünkü. Eğer Pankobirliği ele geçirirlerse, Şekerbankı ele geçirecekler, bir kaç tane şeker fabrikasını ele geçirecekler, söz verip de işe alamadıklarını, oraya yerleştirecekler, kadrola-şacaklar.

NAIL ÇELEBİ (Trabzon) – Bugüne kadar siz kadrolaştınız...

İLYAS YILMAZYILDIZ (Devamla) – İşte görüyorsunuz, ben, özellikle bu konuda, DSP'yi uyarıyorum; bakan, lütfen uyumayınız, ortağınız malı götürmek üzere haberiniz olsun. (MHP sıralarından gürültüler)

Değerli arkadaşlarım, burada acı olan, eğer, bir şey, bir yerde yanlış varsa, bunu götürür, mahkeme iptal edebilir; kooperatiflerin genel kurullarını, ancak, mahkemeler iptal eder. Tarım Bakanının görevlendirdiği parti müfettişlerinin -maalesef, ben, onlara bakanlık müfettişi diyemiyorum-bundan iptal etmeye hakkı yoktur.

NAIL ÇELEBİ (Trabzon) – Burada yok kendisi.

İLYAS YILMAZYILDIZ (Devamla) – Daha sonra cevap verir; burada da olsa önemli değil.

Düşünün, Pankobirliğin yönetim kurulu üyelerinden biri Tarım Bakanına bir konuyu şikâyet etti diye hemen müfettiş gönderiliyor; efendim, böyle şey olmaz. Evet, şunu söyleyeyim...

NAIL ÇELEBİ (Trabzon) – Parti Müfettişi olmaz.

İLYAS YILMAZYILDIZ (Devamla) – Öyle kullanıyorsunuz; yani, emir veriliyor, ona göre işlem yapılıyor.

NAIL ÇELEBİ (Trabzon) – Devletin memuru, partinin değil...

İLYAS YILMAZYILDIZ (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, lütfen, bu konuda, özellikle, yapılan yanlış uygulamalardan vazgeçilmelidir. Ben, bunu, bu pancar üreticilerinin özel taleplerini, ısrarla, burada dile getirmek istedim.

Bütçede, son bir kez, bugüne kadar söyleme imkânı bulamadığımız bir kaç konuya da, böyle değinmeyi arzu ettim. Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum. Bütçenin hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yılmazyıldız.

Şahısları adına söz talebi?.. Yok.

12 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

13 üncü maddeyi okutuyorum :

Resmî taşıtlar

MADDE 13. - Genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idareler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşların, yıl içinde her ne şekilde olursa olsun edinecekleri taşıtların cinsi, adedi ve hangi hizmette kullanılacağı "T" işaretli cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvelde gösterilenler dışında taşıt edinilemez.

237 sayılı Taşıt Kanununa ekli (1) sayılı cetvelde belirtilenlerin (Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı hariç) emir ve zatlarına verilenler, (2) sayılı cetvelin 1 ve 2 nci sırasında yer alanlar, güvenlik önlemlili (zirhlı) araçlar ve koruma altına alınanlarla ilgili yönetmelik hükümlerine göre tahsis olunan araçlar dışında hibe dahil, her ne suretle olursa olsun yabancı menşeli binek ve station-wagon cinsi taşıt edinilemez.

Yerli muhteva oranı % 50'nin altında olan taşıtlar yabancı menşeli sayılır.

BAŞKAN - 13 üncü madde üzerinde gruplar adına ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan'a ait. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın Ayhan, süreniz 10 dakika; buyurun efendim.

FP GRUBU ADINA CEVAT AYHAN (Sakarya) - Muhterem Başkan, muhterem üyeler; 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 13 üncü maddesinde, -resmî taşıtlarla ilgili bu maddede-Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Bu madde, taşıtlarla ilgili düzenlemeyi getirmektedir; ancak, bu madde, aynı zamanda, bu bütçe kanunu tasarısına baktığımız zaman, 1 900 adet de yeni taşıt alımını getirmektedir.

Değerli arkadaşlar, bakın, bizim ne kadar motorlu taşıtımız var; kamu kuruluşlarında 87 000 adet -kamu kuruluşlarında; genel bütçe ve katma bütçe- bunun içinde KİT'ler yok, tabii onlarda da ne kadar var, onları da ilave etmek lazım. Şimdi, buna ilaveten 3 822 yeni araç alıyoruz ve bunların da 1 500 binek, station wagon -bunlar da binektir- 165, arazili binek 47 ve güvenlik önlemlili -zirhlı araç demek ki bunlar- 14 tane, takriben 1 700 adedi binek arabasıdır ve halen bizim binek olarak kullandığımız bu 87 000 taşıtın içerisinde 22 400 binek, 9 300 var, yine binek station wagon olarak, 4 900 arazili binek var, bunları toplarsanız 36 000-37 000 adet binek arabası var.

Bu kadar israfı olan bir devlet herhalde dünyada yoktur. Biz, buna itiraz ettik, Bütçe Komisyonunda. Her sene de itiraz ediyoruz; ama, her sene de bu geliyor ve maalesef, bunların içerisinde de çok büyük bir kısmı Başbakanlığa aittir. Bakınız, Başbakanlığa ait olanlar da burada verilmiş. Sayın Ecevit, yerli arabaya biniyorum, Mercedes'e binmiyorum diyor, güzel ama, zirhlı binek arabalarını da Başbakanlığa alıyoruz, bunları önlemesi lazım; yani, bir Başbakanın kendi yaşayışı mühimdir; ama, bir de bütün kamu yönetiminin yaşayışı mühimdir. Kamu yönetimini israftan uzak tutması lazım değerli arkadaşlar. İşte, alacakları taşıtların hepsi burada. Başbakanlık da birçok binek arabasını alıyor, diğer kurumlar da alıyor. Türkiye'nin buna bütçesi müsait değildir. Dünyada da başka bir devlet yok. Batı'lı ülkelerde de binek arabası saltanatı yoktur, maalesef, Türkiye'de vardır. Bunun önlenmesi lazım. Türkiye, ayrıca, bulunduğu iktisadî şartlar itibarıyla da, bu lüksü taşıyacak durumda değil. Bakın, burada, işte, size rakamları vereyim, kasım ayı sonu itibarıyla ödediğimiz borç faizleri 10 katrilyon 680 trilyon lira. Bütün vergi gelirleri ise, ocak-kasım dönemi 13 katrilyon lira, faiz ödemeleri -bir daha söyleyeyim- 10 katrilyon 758 trilyon lira. Yani 13 katrilyon vergi gelirimiz olmuş, bunun 10 katrilyon 758 trilyon lirasını faizle ödemişiz; yani, yüzde 100-140'la borçlanıyoruz, Başbakanlığa saltanat arabaları alıyoruz, kamu kurumlarına binek saltanat arabaları alıyoruz. Türkiye'nin bu lükste karşılmaya gücü yoktur. 10'larca trilyon liralık kamu araçlarını

Başbakanlığa almaya hakkınız yok. Bunu ifade ediyorum ve kasım ayı sonu itibariyle de içborç stoku 22 katrilyon 700 trilyon liraya ulaşmış durumdadır. Aralık ayı sonu itibariyle bunun üzerine 1-1,5 katrilyon lira daha binerse, demek ki 24-25 katrilyon lira mertebesindeki içborcu biz 2000 yılında ödeyeceğiz, ayrıca bunun da faizini ödeyeceğiz ve 2000 yılı bütçesinde 21 katrilyon lira olan faiz, 2000 yılı sonu itibariyle çok daha yüksek mertebelere çıkacaktır; bunu ifade etmek istiyorum değerli arkadaşlar. Onun için, biz, bütçedeki taşıt kaleminin çıkarılmasını istiyoruz.

Kamu kuruluşları taşıt kiralaması yoluna gitsin. İmkân olanlar azamî nispette taşıt kiralamasına gitti. Bazı kamu iktisadî teşebbüsleri, PTT gibi kuruluşlar bunu yapıyor. Bu usul çok daha ekonomik oluyor ve özel maksatla, israf maksadıyla taşıtları kullanmak mümkün olmuyor. Onun için, bütün kamu kurumlarında kiralama yoluna gitmek lazım. Çok zarurî olan yerlerde ancak taşıt alınmasına gitmek lazım. Türkiye bu kadar lüksü taşıyamıyor değerli arkadaşlar.

Tabii, bu paraları millet ödüyor, bu paraları vatandaş ödüyor, bu paralar vatandaşın vergi olarak alınıyor. Bakın, iki gün önce haberleşmeye, Telekom hizmetlerine yüzde 30 zam getirildi. Bu 1,5 milyar dolardır. Niye; Telekom'un cirosu 5 milyar dolardır; yüzde 30'u, 1,5 milyar dolar yapar. Hükümet, bir kalemde 1,5 milyar doları, oradan, vatandaşın sırtını yükledi.

Vatandaş artık, bunalmış vaziyette; vatandaşın vergi ödeyecek hali yok; vatandaş perişan vaziyette, sefil vaziyette kalmış, geçim imkânlarından mahrum; çiftçi öyle, esnaf öyle, memur öyle; bütün çalışan insanlar, üreten insanlar bu dar durumdayken, kamu kurumlarının, bu taşıt saltanatına hakları yoktur.

Herkes kendi arabasını kullansın, çok istisnaî olarak... Bendeniz, ilk mühendisliğimi TÜP-RAŞ'ta yaptım; o zaman ismi İPRAŞ'tı, petrol rafinerisiydi, 1960'lı yıllarda. Birinci umum müdür Amerikalı, ikinci umum müdür de Türkü; yarısı Caltex'indi, yarısı da Türkiye Petrollerini. Sadece genel müdürünün makam arabası vardı; onu söylüyorum; rafineri müdürü de diğer müdürlerde parkta bulunan, havuzda bulunan arabalara biner, gidecekleri yere giderdi. Biz, mühendis olarak kendi arabalarımızı kendimiz kullanırdık. Herhangi bir iş için İzmit dışı bir yere gidecek olsak, kendimiz kullanırdık; yani, kamu kurumlarında şoförü de makam arabasını da kaldırmak lazım, araba kiralama yoluna gitmek lazım. Araba kiralama yoluna giderseniz, arabanın mazotu da benzini de araba sahibine aittir; bakımı da, tamiri de araba sahibine aittir ve siz, ona, kilometre başına belli bir ücret ödersiniz; kilometreyi açtığınız zaman, yine sözleşmede zaruret halinde, onun da bedelini ödersiniz; ama, siz, arabayı alıp da şoförün eline verdiğiniz zaman, o arabaların bakımı yapılmaz, korunmaz, fevkalade israfî şekilde kululanılır, arzularına dikkat edilmez ve kamu bundan çok zarar eder.

Bu, Batılı kurumlarda hep böyledir; devletinde de böyledir, kamu kuruluşlarında da böyledir, bütün kurumlarında bu böyle; yani, işin ekonomisi budur. Onun için, bu kalemin bütçeden çıkartılması lazım; milletin, bu israfı, bu saltanatı taşımaya takatı kalmamıştır. Bugün Türkiye, topladığı vergilerin yüzde 85'ini yüzde 86'sını faize ödeyen bir ülke haline gelmiştir.

Bakın, 2000 yılında, hükümet olarak, milleti limon gibi sıkacaksınız; vergi isteyeceksiniz, zam yapacaksınız. Akaryakıt Tüketim Vergisine, buradan Ek Vergi Kanununu geçirirken yüzde 300 olan Bakanlar Kurulunun zam yetkisi sınıra dayandığı için yüzde 500'e çıkardınız. Yani, kur artışlarının dışında, şimdi, yüzde 40'ta akaryakıtta zammı, belki, bugün yarın zammı patlatacaksınız. 2000 yılında, ilk altı ay zam yapmamak için, zamları baskı altında tutmak için, şimdi, bu 1999'un son altı ayında alabildiğine zam yapıyorsunuz. Zaten, tüketici fiyat indekslerine, toptan eşya fiyat indekslerine bakarsanız, 1999 yılında, özel sektör yüzde 40 mertebesinde zam yapmış yüzde 42-43; kamu sektörü yüzde 90 küsur 95-96 zam yapmış; yani, kamu sektörü özel sektöre göre 1 mislinden

daha fazla zam yapmış. Yani, enflasyonun sebebi doğrudan doğruya devlettir, hükümettir. Bir zamanlar özel sektöre kızılıyordunuz; ama, enflasyonu pompalayan hükümettir. Hükümetin de enflasyonu pompalamasının sebebi, rantiyeye faiz ödemeleridir ve bu israflardır; bu israfların kalkması lazım değerli arkadaşlar. Aksi takdirde, IMF ile stand-by anlaşması 16 defa imzalanmış, bir netice vermemiş, 17 ncisini de siz denersiniz; kendinizle beraber, iktidarınızla beraber, Türkiye'yi de hüsrana uğrarsınız, Türkiye'yi iktisadi bakımdan yıkıma götürürsünüz.

Bakın, pamuk üreticisine verdiğiniz 12 sentlik prime pamuk üreticisi razı değil; 27 sent prim beklerken maliyet kurtarmak için "seneye, pamuk ekmeyeceğiz" diyor; o zaman pamuğu çok daha pahalı ithal edeceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ayhan, lütfen toparlayınız.

CEVAT AYHAN (Devanla) – Bakın, 21 Aralıkta çıkardığımız bir karamameyle, 2000 yılında, çiftçiye ve esnafa verdiğiniz kredileri, 1999 yılının üçte 1'ine düşürdünüz. Yani, 1999'da 100 kredi vermişseniz esnafa ve çiftçiye, 2000 yılında 33-38 kredi vereceksiniz; üçte 1'e düşürdünüz. Faizleri de piyasa faizlerine yükselteceksiniz; Bakanlar Kurulunun kararı budur. Bunu esnaf taşıyabilecek mi; bunu çiftçi taşıyabilecek mi? Siz, bir taraftan memurun ücretini donduracaksınız, çiftçinin taban fiyatlarını donduracaksınız, gübre sübvansiyonunu kaldıracaksınız, kredi desteğini kaldıracağız; ama, fiyatları serbest bırakacaksınız. Ne olacak; tabii, bu, piyasada patlamalara sebep olacaktır.

Değerli arkadaşlar, bundan vazgeçiniz diyoruz; milletvekili olarak, hükümeti, iktidarı ikaz ediniz. Bu politika, Türkiye'yi 2000 yılında patlamalara götürür.

Siz, bir taraftan döviz kurlarını bastıracaksınız, bastırılmış kur uygulayacaksınız; öbür taraftan, ihracat bekleyeceksiniz. İhracat da zaten 1999 yılında tepe aşağıya gidiyor. 1998 yılında da tepe aşağıya gitmişti, küçülmüştü, negatife doğru gitmişti. 2000 yılında daha da kötü olacak. İhracat olmayınca, içtüketim olmayınca, üretim yerleri kapanınca, insanlar işsiz kalınca, kontrol edilemez sosyal patlamalara dönüşür. Onun için, bu politikaları, lütfen, bir daha gözden geçirin diyorum; hatırlatıyorum.

Bu taşıt israfından vazgeçin. Bu 4000'e yakın taşıtı almaktan vazgeçin. Onlarca trilyon liralık parayı, bu şekilde israf etmeyin. Bu, vatandaşın hakkıdır; bunu, vatandaşa hizmete yöneltin diyorum.

Hepinizi hürmetle selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ayhan.

Şahsı adına ilk söz, Balıkesir Milletvekili Sayın İsmail Özgün'ün.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

İSMAİL ÖZGÜN (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe kanun tasarısının 13 üncü maddesinde, kişisel görüşlerimi arz etmek üzere söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, Muhterem Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu madde taşıt alımlarıyla ilgili, resmi taşıtlarla ilgili bir maddedir. Sabah, gelir bütçesi üzerinde yaptığım konuşmada da altını çizerek ifade etmiştim, Türkiye, bugün, ne yazık ki, altından kalkılması mümkün olmayan bir yükün altındadır.

Türkiye'de, aşağı yukarı 90 000 civarında resmî taşıt bulunmaktadır ve bunun da 37 000 civarındaki kısmı binek arabadır. Gazete manşetlerine; geçtiğimiz günlerde "utanç rekoru" olarak yansımıştı. Düşünebiliyor musunuz, 100 000 civarına yaklaşmış resmî taşıt; ama, kalkınmış dediğimiz ülkelerde, İngiltere'de bu rakam 12 000 civarında, Japonya'da 10 000 civarında.

Şimdi, bütçemiz açık veriyor; daha başlarken, üçte 1 açık veriyoruz, kalanın yarısını faize ödütürüz. Kamu çalışanlarımıza zam veremiyoruz, yüzde 25'le idare et diyoruz; ama, kalkıyoruz, 90 000 taşıtın üzerine; işte, bu bütçe kanunuyla, daha 4 000-5 000 civarında taşıt alacağız diyoruz.

Değerli milletvekilleri, bu, kabul edilebilir bir durum değildir ve üstelik, bu 4 000-5 000 taşıtın, yine 1 800-2 000 civarı binek arabasıdır. Nerelere alıyorsunuz? İşte, burada görütürüz. Başbakanlığa alıyorsunuz, Hazine Müsteşarlığına, Devlet Meteoroloji, Millî Savunma, İçişleri, Emniyet, vesaire vesaire... Bir sürü kuruluşa, bakanlığa taşıt alıyorsunuz.

Peki, şimdi, kamyonu anladım, otobüstü anladım, greyderi anladım, ambulansı anladım, minibüstü anladım; bunları ihtiyaç olduğu için alıyorsunuz da, şu binek arabası alımını bir türlü anlayamıyorum, anlamakta güçlük çekiyorum; 2 000 adet daha binek arabası, taşıt alacağız diyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, bakınız, biz, bunları nasıl alıyoruz? Biliyorsunuz, biz, bunları, yüzde 130 faizle borçlanarak alıyoruz. Biz, bunun altından kalkamayız, kalkamıyoruz nitekim; ama, bu taşıtları almakta da ne yazık ki, ısrar ediyoruz ve buraya, bütçelerin içerisine getirip, konuluyor.

Sayın Cumhurbaşkanı geçtiğimiz günlerde yaptığı bir konuşmasında, bakın, aynen şöyle diyor: "Delik çok büyük -kamu maliyesinden söz ediyor- büyük deliğe büyük yama lazım; Niye deliği büyütüyorsunuz arkadaş; deliği küçültmek lazım derim" diyor. Peki, ben soruyorum şimdi Sayın Hükümetçe? Bu deliği niye büyütmeye uğraşıyorsunuz? Niye, 87 000 taşıtın üzerine 5 000 daha koyacağım diye ısrar ediyorsunuz? Siz, bunun tersini yapmalısınız. Diğer ülkelerdeki sayıları biraz önce verdim; elalem, -üstelik, kalkınmış ülkeler- 10 000, 12 000, 15 000 taşıtla idare ediyor, biz, getirip, 100 000'lere dayamaya çalışıyoruz. Siz, 5 000, 10 000 daha alacağınıza, getirin, bunun yarısını çıkarın elinizden. Ne olur, üç, beş sene taşıt almayalım!.. Ne olur -Sayın Ayhan'ın biraz önce söylediği gibi- taşıt kiralayalım; daha kârlı olur. Otobüse binsin, toplutaşım araçlarına binsin, ne olur, ama, ne yazık ki, bu lüks ve israfın önüne bir türlü geçemiyoruz. Tabii, bu israflar da millî gelirimizi alıp götürüyor, biz de, kamu çalışanlarımıza ücret veremiyoruz.

Bakın, sabahleyin gösterdim, şurada, Balıkesir'deki kamu çalışanlarından 2 000 imzalı faks gelmiş. Gelen bu faksta "Bizi yüzde 25'le başınızdan savmayın, bize doğru dürlük ücret verin, adam gibi çalışalım. Bize, namerde muhtaç olmayacak bir ücret verin. Bugün için, yirmi yıllık öğretmenin maaşı, kira yardımı, çocuk parası ve diğer ücretler de dahil olmak üzere 233 milyon liradır. Halbuki, bugünkü, temel ihtiyaç maddelerinin alımı için bir memurun asgari 350-400 milyon civarında para alması lazım" deniliyor; ama, biz, bu paraları veremiyoruz, gidiyoruz, öbür taraftan 5 000 tane daha taşıt alacağız, 10 000 tane taşıt alacağız" diyoruz ve ne yazık ki, yanlış yapıyoruz.

Onun için, bu maddenin, bu kanun tasarisının içerisinden çıkarılması lazım geldiğini düşünütüyor, hepimize saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Özgün.

Şahıslar adına son söz, Eskişehir Milletvekili Sayın Mahmut Erdir'e ait.

Buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika efendim.

MAHMUT ERDİR (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz önce, iki değerli milletvekili arkadaşım, 237 sayılı Taşıt Kanunu hakkında bazı eleştirilerde bulundular. Ben, ondo-kuz yıl Yüksek Denetleme Kurulunda çalışarak, bunların uzun uzun denetiminde buldum ve masraflarına baktım.

Eğer, bütçede bir tasarruf yapacaksak, 237 sayılı Taşıt Kanununun mutlak surette gözden geçirilmesi lazım. Türkiye'de yapılan en büyük israfların başında, bütün kamu kuruluşlarındaki taşıtlar gelmektedir. (DSP ve FP sıralarından alkışlar) Özellikle, bir taşıt vermek bir şey ifade etmiyor; gayet tabii ki, hizmete yöneliktir, makama yöneliktir; taşıtların nerede kullanılacağını kanun vaz etmiş, açık açık belirtmiş. Makama şamil olan arabalara baktığımız zaman -eğer, Türkiye genelini toplarsak- 1 000'i geçmez; fakat, devlet dairelerinde görüyoruz ki, herkesin altında bir makam arabası!.. Arabanın bir de şoförü var, arabanın bakımı var, yıllık giderleri var, benzini var, günlük benzinini hiçbir tarafa katmayız; fakat, yıllık bakım ve onarım masrafları, arabanın kendi iktisap belelinin en az 10 misli bugün; 2 misli filan demiyorum; 10 misli!

Bütçenin en büyük tasarrufu sağlayacağı kalemlerden bir tanesi, arabalara yapılan israfı. Eğer, bu konuda dikkatli davranırsak ve bu saltanata son verirse, kanunu yeni baştan gözden geçirirsek, Türkiye'nin çok büyük tasarrufu olacaktır. Kitaptan, kurtasyeden sağlanan herhangi bir tasarruf, bu taşıtların yanında, tasarruf değil.

Bir örnek vereyim; Atatürk Orman Çiftliğinde 38 tane traktör vardı. Masraflarına baktığımız zaman, bunları satıp yeniden traktör alsa, traktörleri yenilese, tamir masrafından daha ucuza gelecek. Nitekim -raporumuza yazdık- onu yaptı. Bu taşıtlarla ilgili yazdıklarımız, KİT raporlarının hepsinde vardır. O takdirde, bu israfın önüne geçebilmek için, devlet olarak, Meclis olarak, bütün titizliği göstermemiz lazım.

Bu maddeye hayır demiyoruz, gereği yapılacaktır Sayın Bakanım; ama, lütfen titiz davranalım, makam için hiç yeni araba almayalım.

Bir mühendis göreve gidecektir; hizmet için arabayı alalım, yerine gitsin, hizmet için her şeyi verelim. Onlar da, zaten, yenilenemediği için, bakıyoruz, yine 3 000 küsurun üzerinde makam arabası gelmiş. Onu verene kadar, hizmete yönelik pikaplara gidelim, jiplere gidelim; araziye gidecek, şantiyenin başında çalışacak mühendislere bu hizmeti verebilmek için bu tür yardımlarda bulunalım.

Benim tek istihhamım, Sayın Bakanım, bunun ödeneğini sağlamak sizin elinizde; lütfen, titiz davranın, yeteri kadar vermeyin, Türkiye'deki mevcut arabalar yetip artacaktır. Katma bütçeli ve diğer dairelerde, -KİT'ler hariç- 90 000'in üzerinde araba vardır. Bu, Türkiye'nin büyük bir yarasıdır; lütfen, bunu, Meclis olarak, Bakanlıklar olarak, hükümet olarak, hep beraber önleyelim; milletin en büyük tasarrufu, buradan olacaktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum; teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Erdir.

Madde üzerinde soru talepleri vardır.

Sayın Nesrin Ünal, burada mı efendim? Yok.

Sayın Hıca, buyurun efendim.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, delaletinizle, Maliye Bakanı Sayın Sümer Oral'a soru yöneltmek istiyorum.

1998'de, 20 948'i binek olmak üzere, toplam 86 338 resmî taşıt mevcuttu; Sayın Cevat Ayhan da, Fazilet Partisi adına yaptığı konuşmada bu hususu belirtti. Ben, 86 000 taşıtın üzerinde durmadan,

sadece binek taşıtı önplana alacağım; çünkü, bu 86 000 taşıtın içinde, ambulans, kamyon, otobüs, minibüs var; daha iyi bir mukayesenin, binek otolar arasında yapılacağına inanıyoruz.

Şimdi, 1998'de 20 948 olan binek oto sayısı, bir yılda 1 650 adet artmıştır ve 22 504'e yükselmiştir. Bütçede, bu yıl da, bakıyoruz, binek otolara 1 522 adet ilave öngörülmektedir. Üstelik, eğer station wagon arazi binek ve güvenlik amaçlı araçları da katarsak, 1 750 adet yeni binek otomobil alınacağını görüyoruz.

Şimdi, efendim, bizim gazetelerden de takip ettiğimiz kadarıyla, bir ara, bu binek otoların 55 tanesinin Sayın Başbakanlığa verileceği anlaşılınca, Başbakanlıktan bir açıklama yapıldı ve "biz, bu otomobil alışı durdurduk" denildi. Oysa, bizim bugün öndümüze gelen rakamlarda yine bu 1 522 binek otomobilin 55'inin Başbakanlığa ait olduğunu görüyoruz, bunun 15'inin tanesi 27 milyar liradan alınacak, 25'inin tanesi 8 milyar liradan alınıyor ve 40 tanesine toplam 605 milyar lira veriliyor; ayrıca, 5 tane zırhlı araç alınıyor Başbakanlığa ki, bunun fiyatı belli değil, Sayın Maliye Bakanlığı belirleyecek; bunun fiyatını da burada öğrenmek istiyoruz.

Ayrıca, acaba neden 5 tane birden zırhlı araç alınıyor? Clinton'u gördük biz, 5 tane zırhlı araç peşpeşe gidiyor, her birinde birer Clinton benzeri var ki, takipte tehlikede olmasın diye; acaba böyle bir tehlike mi mevcut efendim?

Sayın Cumhurbaşkanlığının acaba neden 13 tane güvenlik amaçlı zırhlı araç var? Bunun sebebini anlamakta zorluk çekiyoruz.

Şimdi, bu binek taşıtları dediğimiz taşıtlar, makam arabaları; acaba, hangi makamdakiler bu makam arabalarını kullanıyor, hangi makama kadar otomobil tahsis ediliyor?

Geçen yıl taşıt alımları için acaba kaç milyar lira veya kaç trilyon lira sarf edildi?

Bu taşıtların en eskisi kaç yılının modeli? Bunu şunun için soruyorum, acaba bu ilave alımlarda model mi yükseltiyor? Mesela 1996 model kullanmayıp da 1999 modele mi geçiliyor? Markalarına göre, modellerine göre kamu kurumları arasındaki dağılımı acaba verebilir misiniz?

Bugünkü bütçeye baktım, Sayın Cumhurbaşkanlığımızın yeni otomobil alımı için bir talebi olmamış; acaba bu doğru mu, doğru bir tespit mi? Çünkü, halen 98 binek otosu, 14 station wagon, 13 tane de güvenlik önlemleri zırhlı araç var; acaba Cumhurbaşkanlığının, gerçekten, bu yolda bir talebi yok mu; yoksa, başka bir kaleminden mi karşılanıyor talebi?

Bütçe dışından, başka fonlardan bütçeye geçmeden kamu taşıtı almak mümkün mü?

Son sorum, acaba bu araçları almak yerine, mesela Başbakanlıkta, mesela Cumhurbaşkanlığında ve çeşitli bakanlıklarda çalışan memurlara daha fazla para vermek daha doğru olmaz mıydı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın İhçak.

Diğer soru Sayın Nidai Seven Bey'e ait; buyurun efendim.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım; aracılığınızla, Sayın Bakanım'a soru sormak istiyorum.

Şimdi, Türkiye'de, tabii ki, bu araçlarla ilgili ve diğer konularla ilgili, gelirlerin değişik yerlere gittiği kesin; ancak, Sayın Bakanım'a şu soruyu sormayı düşünüyorum: Özellikle, yıllardır, 1984'den bugüne kadar, Türkiye'de yapılan yanlış politikalar neticesi, özelleştirmede çok değişik olaylarla, Türkiye'nin paraları başka yerlere kompanse edilmiştir ve 14,5 katrilyon lira civarında bir bütçe açığı bulunmaktadır. Acaba, diyorum ki, özelleştirmede yapılan yanlışlıklar, hatalar olmasaydı, bugün, bütçenin gelirleri daha iyi bir yerde olmayacak mıydı; böyle bir çalışma yapıldı mı Sayın Bakanım?

Yine, biliyorsunuz, Türkiye'de KDV uygulamaları mevcuttur. Özellikle turizm alanlarında ve yol civarlarında restaurant, kahvehane gibi yerlerde yemek yediğiniz zaman, bu fişlerin kontrol edilmemesi sebebiyle, verilen hizmetin üzerine KDV eklenilmekte ve hiçbir kontrol olmadığından dolayı, o KDV miktarı insanların cebinde kalmaktadır. Bununla ilgili sıkı bir çalışma yapmayı düşünüyorlar mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Uzunkaya.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Bakanımın, şu sorularını cevaplandırmasını arz ediyorum:

Geçen yıl, Köy Hizmetlerinden sorumlu Devlet Bakanlığı, özellikle, Türkiye'de büyük bir eksiklik olan köy yollarının yapımı için, hizmet araç ve gereci alma konusunda bir ihalede bulunmuş; bildiğim kadarıyla, kaynak temin edilemediği için, Köy Hizmetlerinin aracı olmadığından dolayı, bir yıldır, köy yolları doğru dürlüst yapılamamıştır. Halen, Köy Hizmetlerinin elinde bulunan araçların yaş ortalamasının 18 - 22 arasında olduğu ifade ediliyor. Esas hizmete müteallik bu araçların yenilenmesi düşünülemezken, yeni, binlerce araç alınmasının hikmeti ve sebebi nedir? Köy Hizmetlerine, en azından -Hazineden, böyle bir parayı aktarıp- geçen sene alınması gerektiği ifade edilen bu araçların alınması için, buradan kesinti yaparak aktarma yapmayı düşündürler mi?

İkinci sorum: Avrupa Birliğine giriyoruz veya gireceğiz, onun kapsamında adayız diyoruz. Avrupa Birliği ülkelerinden hangisinde bu kadar araç saltanatı var; bir kıyas yaptılar mı? 2004 yılına kadar uyum çalışmaları yapılacak. O zaman, araçları tümünden mi elden çıkaracağız? Uyum nedir, öçek nedir; doğrusu, bunu anlamak mümkün değil. Sayın Bakanımın, bu konuda bir açıklama lütfetmesi mümkün mü?

Bir diğer sorum: Tasarruf açısından söylenmişti. Plan ve Bütçe Komisyonunda bir arkadaşı-mız, buradaki milletvekillerinin, çok yoğun çalışmaları, meşguliyetleri ve zihinsel meşguliyetleri nedeniyle araç direksiyonunda, bazen kazalara sebep olduklarını ifade etmişti; hatta, bu dönemde üç değerli milletvekili arkadaşımızı da kaybettiğimizi biliyoruz. Araç değil, sadece şoför temin edilmesi düşünülürken, bu konuda, medya başta olmak üzere çeşitli zeminlerde feryad ü figan çıktı. Bu kadar aracı, basın ve kamuoyu ne derece izliyor, takip ediyor; bu konuda hükümetin bir incelemesi oldu mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Genç, buyurun efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Efendim, benim sorum şu: Bir defa, Sayın Cumhurbaşkanının 98 tane binek arabası, binek otosu var. Cumhurbaşkanlığında, hangi derecedeki memurlar bunu kullanıyor? Yani, bir makam için 98 tane binek otomobilini ben hayretle karşılıyorum.

İkincisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi eski Başkanlarından, benim edindiğim bilgiye göre, Sayın Kaya Erdem, Sayın Mustafa Kalemlî, Sayın Cindoruk, Sayın Sezgin ve Sayın Çetin'e araç tahsis ediliyor; bu araçlar, aynı zamanda telefonlu. Şimdi, bunlar, ömür boyu bu araçları kullanacaklar mıdır ve kıstas nedir? Yani, bugün, mesela, eski Meclis Başkanlarımızdan Sayın Ferruh Bozbeyli var, yaşayan birçok arkadaşımız var; onlara niye tahsis edilmiyor da, özellikle bu kişilere tahsis ediliyor? Aynı zamanda, bu araçlar telefonlu; telefon paralarını da Meclis ödtüyor.

Ayrıca, eski bakanlardan hangilerine araç tahsis ediliyor? Bir bakıyorsunuz, bir aylık bakanlık yapmış, yanında iki tane koruması, özel arabası, akaryakıtı devletten ve her türlü keyfi seyahat yapıyor. Bunlar kimlerdir; yani, özellikle istiyoruz. Bu bakanlar, niye yani... Üç sene, beş sene, on sene önce bir aylık bakanlık yapmış; ama, ömür boyunca kendisine makam arabası ve koruma tahsis ediliyor.

Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisine, bu araçların tasarruflu kullanılması bakımından bir öneride bulunmak istiyorum, uygun görürse Başkanlık. Yurtiçi seyahatlerinde, İstanbul'dan, İzmir'den bir uçak geliyor; bir bakıyorsunuz, aynı uçakta 10 tane, farzedelim, makam arabası kullanan arkadaşlarımız var. Uçakların kalkış saatleri belli; Türkiye Büyük Millet Meclisinde, bir tabloya veya bir yere, hangi aracın, hangi saatte havaalanına gittiği yazılsa ve her makam sahibi arkadaşımız ayrı ayrı otomobile oraya gideceğine, üç veya dört milletvekili arkadaşımız aynı araçla havaalanına gitse büyük bir tasarruf olmaz mı?

Çok da fazla uzatmak istemiyorum. Arkadaşlarımız, tabii, konuşular; bize de söz sırası gelmedi. Hakikaten, taşıtlarda, taşıt kullanımında büyük israf vardır ve ekonomi, en büyük batağı buradan almaktadır.

Sorularımız cevaplandırılırsa memnun olurum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bıçakçioğlu, buyurun.

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) – Sayın Başkanım, müsaadenizle, Sayın Bakanım bir iki soru sormak istiyorum.

57 nci hükümetin yapmış olduğu bu ilk bütçenin sonuna geldik; inşallah, ülkemizde hayırlara vesile olur diyorum.

Tasarrufla ilgili, basında, her gün, hükümet yetkililerimizin açıklamalarını okuyoruz. 1 200 adet binek oto alımı bu tasarrufa ters düşüyor mu; ki, binlerce üretici bayram arifesinde mahsulünün parasını alamamışken?

Çarşamba günü, Allah nasip ederse, Trabzon'a gideceğim. Fındık üreticisinin 95 trilyonluk alacağı bulunmaktadır. Maliye Bakanımız olarak, bayram öncesi, fındık borcundan kaç trilyon ödeyeceksiniz? Buradan, deprem bölgesi olan Batı Karadenize ve indirekt olarak depremden etkilenen Doğu Karadeniz Bölgesine benimle beraber sevindirici bir haber göndermeyi düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yalçinkaya, buyurun.

MEHMET YALÇINKAYA (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, aracılığınızla, Bakanımıza şu soruları yöneltmek istiyorum:

1. Urfa pamuk prim paraları ne zaman ödenecek?
2. Urfa Birecik Barajı altında kalan su havzasında kamulaştırma bedelleri ne zaman ödenecek?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sorular tamamlandı.

Sayın Bakan, buyurun.

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarımızın sordukları suallerin bir hayli kapsamlı olduğunu hepimiz gördük. Ben, bunların büyük bölümüne yazılı cevap vermek istiyorum; ancak, çok kısa olarak bir iki konuda Genel Kurula bilgi vermekte yarar görüyorum.

Sayın Ilıcak çok geniş konuları sordular; hepsinin de rakamla ifade edilmesi gerekir. Biz, ona yazılı bir şekilde cevap vereceğiz; ama, sözlü olarak şunu ifade edebilirim : Kamu kuruluşlarında, iş makineleri ve askerî taktik araçlar hariç, toplam 125 341 adet taşıt bulunmaktadır. Bunun 86 987'si konsolide bütçede, 20 162'si kamu iktisadî teşebbüslerinde, 12 667'si mahallî idarelerde, diğerleri 4 525... Genel ve katma bütçeli kuruluşlara ait; yani, bütün bakanlıklar ile genel müdürlükler, üniversiteler; hepsine ait taşıtların 22 406 adedi binek otomobildir. Bunların da 15 453'ü; yani, yüzde 69'una tekabül eden bölümü, emniyet ve savunma hizmetlerine tahsis edilmiştir.

2000 yılında, genel ve katma bütçeli idarelere 4 475 adet taşıt alınması öngörülmüştür. Bunun, 2 564'ü; yani, yüzde 57'ye tekabül eden bir bölümü, savunma ve emniyet hizmetleri içindir. Alınacak taşıtların 877 adedi, yani yüzde 20'si, bütçe dışı kaynaklarla alınmaktadır. Önceki yıl bütçelerinde yüzde 40 olan yerli muhteva oranı, 2000 yılı bütçesinde yüzde 50'ye çıkarılmıştır.

Bunun yanında, 5 adet zırhlı otomobil, yabancı misafirlere tahsis edilmek üzere alınmaktadır.

Başbakanlık bütçesinde görülen taşıtların 15 tanesi binek otomobili, 35 tanesi farklı bir binek otomobili; yani, 15 tanesi yabancı marka, diğerleri...

Ancak, şunu ifade edeyim: Bunlar, bütçenin başlangıcında yer alan binek araçlardır. Gene, hepimizin bildiği gibi, Sayın Başbakanımız "bütçe kanununda bunlar yer almış olsa dahi, bizim, 2000 yılındaki genel tasarruf politikası içerisinde, bunların hepsini alacağımız anlamına gelmez; büyük bir bölümünü, değerlendirip, almayabiliriz" diye ifade ettiler. Ben de çok açık ifade ediyorum; bu taşıtların hepsini, bir kere daha değerlendireceğiz. Çok zorunlu, kullanılması mutlaka gerekliyse, onlar, belki alınabilir; çünkü, biz, bu sene, bütçe kanununda, hükümete çok geniş yetkiler aldık ve tasarruf amacıyla alınmıştır. Hiç şüphenez olmasın, bütün bunlar, en ince teferruatına kadar düşünülmüş, tasarruf yönüne gidilecektir; ancak, hizmet gereği, savunma, emniyet veya araziye çıkacak, köy yollarını açacak olan araçlarda gerekli olanlar var, iş makineleri var; tabii, onlar öncelik taşır. Hükümetin uygulaması tamamen bu istikamette olacaktır ve hükümetin Sayın Başbakanı da, bunu, kamuoyuna çok net bir şekilde ifade etmiştir.

Sayın Ilıcak'ın sorduğu diğer konulara, eğer izni olursa, ayrı bir şekilde cevap veririm. Sayın Ilıcak'ın bu rakamlara ne kadar meraklı olduğunu çok eskiden beri bilirim; bir arşiv şeklinde de koruyacaklardır.

Bunun dışında, Sayın Musa Uzunkaya'nın, geçen yıl, Köy Hizmetleriyle ilgili... Tabii, bunu, Köy Hizmetleriyle de bir konuşmam gerekecek.

Avrupa Birliğinde bu kadar araç var mı?.. Onu, bir mukayese etmek lazım. Yani, Türkiye'nin ihtiyacı neyse, onu almak lazım, fazlasını almamak lazım. Dışarıda fazla olsa dahi, o, yine de bir emsal olmaması gerekir.

Sayın Seven'in sualini de yazılı cevaplandırmak istiyorum.

Sayın Ilıcak'ın söylediği iki konu vardı. Cumhurbaşkanlığı 2000 yılı bütçesinde taşıt yok ise, alınmayacak demektir. Eğer, bir taşıt, bütçe kanununda görülmüyorsa, bütçe kanununda yer almıyorsa, onu almak mümkün değildir.

Sayın Genç'in sorduğunu ben de bilemiyorum, araçlar kime verildi; ama, mutlaka, orası da toplumun genel ihtiyaçlarına uygun bir hareket, uygulama içerisinde. Hangi arkadaşlar kullanıyor, onu, ben de bilemiyorum; ama, mutlaka, yerli yerinde kullanılıyordur.

Meclis eski başkanlarından araba tahsis edilenler var, edilmeyenler var... Onun gerekçesini, herhalde, Meclis Başkanlığından öğrenmek gerekecektir

Eski bakanlardan kimlere araç tahsis ediliyor?.. Eski bakanlara araç tahsisinin belli bir yönetmeliği var; o yönetmeliğe göre, Emniyet ve İçişleri Bakanlığı bünyesinde oluşturulan bir kurul var. Bu kurul karar veriyor. Eğer, korunma ihtiyacı varsa, korunma zorunluluğu varsa, o zaman, bir araç verilebiliyor; ama, halen, kaç eski bakan arkadaşımızdadır; bilemiyorum. Onları da öğrenip Sayın Genç'e bildirmeye çalışacağız.

Sayın Bıçakçioğlu'nun sorusu, fındık üreticilerinin alacaklarıyla ilgili. Tabii, buna, çok kısa bir vade koydular, ne kadar diye. Ben, Hazine Müsteşarlığımızla da temas kurarak, yarın, bütçe müzakereleri sırasında, kendilerine şifahi bilgi vermeye çalışacağım.

Sayın Yalçinkaya'ya da, aynı şekilde, yazılı cevap vermek istiyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Maliye Bakanımıza teşekkür ediyoruz.

Sorulara cevaplar verildi.

Şimdi, görüşmekte olduğumuz 13 üncü madde üzerinde bir değişiklik önergesi vardır; okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bütçe Kanunu Tasarısının 13 üncü maddesinin iptalini arz ederiz.

Cevat Ayhan

Nezir Aydın

Mehmet Altan Karapaşaoğlu

Sakarya

Sakarya

Bursa

Özkan Öküz

Bahri Zengin

Konya

İstanbul

Gereçe: İsrافی önlemek.

BAŞKAN – Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Hükümet katılıyor mu?

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Söz istiyoruz efendim.

BAŞKAN – Anayasanın 162 nci maddesine göre, söz yok efendim.

Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

13 üncü maddeyi, Komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

14 üncü maddeyi okutuyorum:

Hastane ve tedavi ücretleri

MADDE 14. – Devlet memurları, diğer kamu görevlileri ve bunların emekli, dul ve yetimlerinin (bakmakla yükümlü oldukları aile fertleri dahil) genel ve katma bütçeli daire ve idareler ile

döner sermayeli kuruluşlara ait tedavi kurumlarında yapılan tedavilerine ilişkin ücretler, Sağlık Bakanlığının görüşü üzerine Maliye Bakanlığınca tespit edilecek miktar ve esaslar çerçevesinde ödenir.

BAŞKAN – 14 üncü madde üzerinde gruplar adına ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, Batman Milletvekili Sayın Alaattin Sever Aydın'a aittir.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA ALAATTİN SEVER AYDIN (Batman) – Şahsım adına da söz talebim vardı...

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 14 üncü maddesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubu ve şahsım adına söz almış bulunmaktayım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, millî şairimiz Mehmet Âkif Ersoy'un ölümünün 63 üncü yıldönümü olması nedeniyle de, merhuma, Allah'tan rahmet dilerim; mekânı cennet olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama girmeden önce, Maliye Bakanımın son konuşmasından bir pasaj aktarmak istiyorum. Sayın Bakan şunu söylediler: "Bir Fransız Maliye Bakanı, bütçe sunuşunda, muhalefet eleştirisi yapınca, der ki, güzel, eleştiriy yapıyorsunuz; ama, bu eleştiriy için çözüm yolları önermiyorsunuz..."

Sayın Bakanım, biz, Refah Partisiyken, iktidardayken, bütün partilerden görüş istedik ve sizlerin görüşlerine itibar edeceğimizi söyledik; ancak, siz, o zaman şunu söylemişiniz muhalefet olarak : "Acaba, siz bunları bilmiyor musunuz da bizden yardım istiyorsunuz?.." Ama, biz, size her türlü yardıma hazırız. Yardım değil; bu, görevimizdir; ancak, siz, bugüne kadar muhalefetten hangi görüşü talep ettiniz; öğrenmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yine, Sayın Başbakanla ilgili bugünkü bir gazetenin manşetinde şunu görmekteyiz: "2000 yılı için, Başbakan, tasarruf genelgesi yayımlamış." Çok güzel, tebrik ederim; ancak, bu, denizde damla tedbiridir. Bir taraftan damlaya damlaya topluyorsunuz, öbür taraftan, oluk oluk, kepçeyle, birtakım gruplara peşkeş çekiyorsunuz. Benim bildiğim, maliye bakanları cimri davranmaktadır; fakat, Sayın Bakanımız ve hükümet, maalesef, halkına karşı cimri; ama, rantiyeye grubuna karşı ise bonkörce davranmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçeler, hükümetlerin malî politikalarını gösteren birer belgedir. Devlet memurları, esnaf, işçi, köylü, kısacası, ülkemizde yaşayan tüm insanlar, ülkemizin en değerli varlıklarıdır. Bu varlıklarımızın da sağlığını korumak, sosyal ve hukuk devleti olan devletimizin temel görevidir. Bu insanlarımıza, çoluk çocuklarıyla, en iyi şekilde rahat bir hayat sağlamak, en büyük arzumuzdur; ancak, hükümetler, bu çalışan kesimi rahatlatacağına, onları devamlı ezmede ve çok az bir kesime ise, devletin her türlü imkânını peşkeş çekmektedir. Hükümet, yaptığı zamlarla vatandaşın canından bezdirmiş, sosyal patlamalara gebe hale getirmiştir.

Ülkemizde, 1 milyon 600 bin civarında devlet memuru, 1 milyon 200 bin civarında memur emeklisi, bir bu kadar, hatta daha fazla işçi ve işçi emeklisi, ayrıca 8 000 civarında da yeşil kartlı mevcuttur. Bunların tedavileri hastanelerde yapılmaktadır.

Memur, işçi, Bağ-Kur'lu, maalesef, ilaç paralarının yüzde 20'sini dahi ödeyememekte ve bu sebepten dolayı, ilaçların, ancak, cüzi bir kısmını alabilmekte; dolayısıyla, mevcut olan rahatsızlıkları tedavi edilememekte ve hastahıkları, kronik hale gelmektedir. Eğer, hükümetler, reçetelerin bu yüzde 10 veya yüzde 20'lerini almazlarsa, tedavileri daha iyi bir şekilde yapılır.

Ülkemizde, herkes, sağlık güvencesinde olmalıdır. Genel sağlık sigortası ve aile hekimliği bir an önce yasalaşmalıdır. Herkes, istediği hastanede tedavi görebilmeli ve istediği doktora da gidebilmelidir.

Hastanelerde vardiyalı sisteme geçiş çok güzel bir uygulamadır. Bunun, bütün ülke geneline yaygınlaştırılmasını istiyoruz. Bu vesileyle, hastanelerde sabah saat 5'lerde başlayan kuyruklara son verilmiş olur.

Ayrıca, geçici sağlık ekiplerinin de köylere ve sağlık ocağı olmayan yerlere haftada bir iki defa gönderilerek halkı muayeneden geçirmeleri, en büyük temennimizdir.

Bunun dışında, semt polikliniklerinin kurulması da en büyük arzumuzdur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçeler, halkın, daha iyi bir refah seviyesinde yaşaması için yapılır. Ancak, bu bütçede sağlık için ayrılan ödenek, çok yetersizdir. Sağlık Bakanlığı için ayrılan ödenek, maalesef, bütçenin yüzde 2,2'sidir. Bu, dünyanın neresinde görülmüştür! Son beş yılda, gittikçe bir düşüş görülmektedir. Siz, bu bütçeyle ne yapabilirsiniz?.. Yeşil karta ayrılan para, bakınız, 1999 yılında 45 trilyon liradır; halbuki, sarf edilen para ise 95 trilyon liradır. 50 trilyon liranın 2000 yılına devredildiğini biliyoruz. Bunu, dün, Sağlık Bakanı da söyledi. Peki, bu hastalar nasıl tedavi edilecek?.. Bu hastalar, elbette ki, fakültelere gittikleri zaman geri çevriliyorlar maalesef... Bağ-Kur'lular dahi geri çevrilmektedir. Neden; çünkü, Maliye Bakanlığı gerekli ödeneği göndermemektedir de ondan; ama, bir başka kesime ise bol kepeçden para vermektedir.

Bunun dışında, inşaatları devam eden 1 840 sağlık tesisi mevcuttur. Bunlar için ihtiyaç duyulan ödenek 230 trilyon liradır, 2000 yılı için; halbuki, Maliye Bakanlığının vermiş olduğu ödenek ise 33 trilyon liradır. Peki, şimdi, soruyorum; bu sağlık tesisleri ne zaman bitecek Sayın Bakanım?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; memur veya işçiler, acil hasta olarak, bir ilden başka bir ile sevk edildikleri zaman, ambulans bulamamakta, eğer ambulans varsa, maalesef, yakıt bulamamakta; vatandaştan yakıt parası istenilmektedir. İlacının yüzde 20'sini dahi ödeyemeyen bu kesim, maalesef, ortada perişan olmakta ya borç para almakta ya elindeki yüzüğünü satmakta yahut da, köylüye eğer, geçimini sağlamış olduğu hayvanlarını satmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; memura verilen yüzde 15'lik zam, çoktan elinden alınmıştır. Yüzde 25 enflasyon bahanesiyle, köylüye, üreticiye hak ettiği ücret de verilmemektedir. Diğer taraftan ise, zamlar peşpeşe gelmektedir. Son bir yılda petrole yapılan zam yüzde 150'nin üzerindedir. Telefon ücretlerine daha dün yüzde 30 oranında zam gelmiştir; yüzde 50-60 toplam zam geldi. İki gün önce PTT'ye gelen zam yüzde 150 civarındadır. Akaryakıtta yapılan zamlar, otomatik olarak her şeye yansımaktadır. Haftada bir petrol ürünlerine yapılan zamlar, vatandaşın belini kırmıştır. Zam almayan bir ürün var mıdır, soruyorum size?.. Eğer, bir yan geliriniz yoksa, siz, bakan olarak, milletvekili olarak, geçinebiliyor musunuz, soruyorum sizlere?.. Vay vatandaşın hali-ne! Acınacak hal işte budur.

Memur, öğretmen, işçi ve emekliler, maalesef, ikinci veya üçüncü bir işte çalışmak zorunda bırakılmış, memur, işinden ayrıldıktan sonra ya işportacılık yapmakta ya bir ticarî taksimde çalışmakta veyahut da simit satmaktadır. Çocukları uykudayken evinden ayrılan bu kesim, gece geç saatlerde evine dönmüce, yine, çocuğunu uykudayken görebilmekte. Çocuk, anne ve baba sevgisinden uzak kalmaktadır ve dolayısıyla, anne ve baba, yeterince çocuğuyla ilgilenememektedir. Psikolojik bakımdan bu çocukların içinde bulunduğu duyguyu düşününüz... Bu çocuklardan nasıl bir hayır bekleyebilirsiniz?.. Siz, acaba, bu şekilde olursanız dayanabilir misiniz, kabul eder misiniz? Devletin görevi, vatandaşın rahat bir yaşam sağlamak değil midir?.. Çocuklara ve gençliğe sahip çıkmak, devletin görevi değil midir?..

Memur ve işçisine para bulamayan, tedavisini yaptıramayan hükümet, belli bir kesime ise devletin tüm parasını ve imkânlarını peşkeş çekmektedir. Son banka operasyonu, halkın cebinden 5 milyar dolar alınıp, bu banka sahiplerine verilmedi mi?! Bu para, halkımızın parasıdır. Bunlara para var da, memura, işçiye, emekliye, üreticiye, çiftçiye gelince para yoktur. Bu, nasıl sosyal adalettir?! Bu, ne biçim çifte standarttır?!

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu hükümet, memurun nemasını dahi gasp etti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALAATTİN SEVER AYDIN (Devamla) – Sayın Başkan, şahsım adına da söz istemiştim...

BAŞKAN – Sayın Aydın, gruplar adına başka söz talebi yok. O nedenle, şahsî talebinizi, buyurun, kullanın.

ALAATTİN SEVER AYDIN (Devamla) – Sekiz yıllık kesintisiz eğitim bahanesiyle aldığı vergiler yetmiyormuş gibi, deprem vergisi adı altında her şeyden vergi almaya başlamışlardır. Neredeyse, tennefus ettiğimiz havadan dahi vergi almaya kalkışmaktadırlar. Soruyorum sizlere, bu paralara ne oldu? Bu paralar deprem bölgesine mi gitti? Memura, öğretmene mi verildi? Üreticiye mi verildi? Yoksa, yeşilkartlının, Bağ-Kur'unun tedavisi için mi verildi? Veyahut da rantiyeciye mi verildi? Elbette ki, rantiyeciye peşkeş çekiliyor. Hükümet, kendi eksikliğini deprem arkasına sığınarak örtmemelidir.

2000 yılı bütçesinin 27 katrilyon lira olan vergi hedefinin yüzde 90'ı olan 21 katrilyon kıtsur lirası, maalesef, faiz olarak ödenmektedir. Şimdi hesaplayınız; günlük 100 trilyon lira faiz ne demektir?.. Bu parayı eğer halkın refahı için kullanmış olsaydınız, bugün, Türkiye, dünyanın sayılı kalkınmış ülkelerinden biri olacaktı ve işsizlik problemi olmayacaktı; fakat, siz, halkı değil de bir avuç rantiyeciye düşünmektesiniz. Halkı ezdirmek için elinizden gelen tüm gayretleri göstermektesiniz. Binlerce yönetici, memur, öğretmen hakkında soruşturma açtırıp sürgüne göndermektesiniz. Sevmediğiniz bir yöneticiyi de "irticacıdır" diye ya başka yere sürüyor ya istifaya zorluyor veya işine son veriyorsunuz. Şimdi hükümete soruyorum: Sürgüne gönderdiğiniz veya göndereceğiniz çalışanlara sürekli görev yolluğu ödemeyecek misiniz; elbette ki ödemek zorundasınız. Bir taraftan bütçe açıklarından bahsediyorsunuz, diğer taraftan binlerce çalışanın ekmeğiyle oynuyorsunuz. Bir çıkmaz sokağa girmişsiniz. Sizleri uyarıyorum. İrtica bahanesiyle bu düşüncelerinden dolayı işlerine son verdiğiniz bu vatandaşlarımız geçimlerini nasıl sağlayacaklar?.. Hırsızlık mı yapsınlar, gasp mı yapsınlar; yoksa, bunlar da çetelerle işbirliğine mi girsinler?.. Ancak, insanımızı tenzih ederim; bu oyunlara gelmeyeceklerdir. Er ya da geç adalet yerini bulacaktır.

Avrupa Birliğine aday olduğumuz bu dönemde, halkımız halen kuru ekmeğe ve dilenmeye muhtaç hale getirilmiştir. Memur, işçi, köylü, esnaf, hükümetlerin gazabına uğramıştır; tok olanın aç olandan haberi yoktur. Hangimizin haberi var aç olandan; düşünün... Bakın, sayın hükümet üyeleri, sizleri davet ediyorum, tebdili kıyafetle halkın arasına girin, onların konuşmalarına şahit olun, onların acılarına ortak olun, göreceksiniz halkın ıstırabını, halkın sefaletini. O zaman bize hak vereceksiniz.

Devlet hastanelerinde poliklinik muayene ücretleri, 1999 yılında, geçen yıla nazaran yüzde 93 oranında artmıştır. Halbuki, memura verilen zam ise yüzde 50'dir. Taşradan büyük illere hastalık için sevk edilen memurlar, emekliler, yokluktan dolayı, maalesef, tedavi olamamaktadırlar; çünkü, günlerce sıra beklemekteyler, dolayısıyla, otel ve yol paraları kalmamaktadır. Bağ-Kur'lu ve yeşil kartlılar, peşin para ödemedikleri için, maalesef, hastanelerde de tedavi olamamaktadırlar. Aynı durum eczanelerde de var. Eczaneler de, kendi paralarını kurumlardan alamadıkları için, Bağ-Kur'luya ilaç verememektedir.

Bunların bütün sorumlusu kimdir; elbette ki, sorumlusu hükümdür ve özellikle, Maliye Bakanlığıdır. Eğer, Maliye Bakanlığı ödenekleri zamanında gönderse, bu hal vatandaşın başına gelir mi?..

"Para yoktur" diyemezler... Bakanlar, 5 milyar dolar bankalara verebiliyor, faiz için 21 katrilyon bulabiliyor da, niçin fakir fukara için bulamıyor?..

Değerli milletvekilleri, zaman kısalığı nedeniyle bazı konuları geçiyorum...

Bir memurun almış olduğu ücret 120-150 milyon lirayken, elit bir kesim, bir gazete köşe yazarının dediği gibi, affedersiniz, kedi veya köpeğinin maması için ayda 300-400 milyon lira harcarken, bir bakarsınız ki, yani, bırakın bir insanın değerini, 4-5 kişilik bir ailenin değeri, bu elit tabakanın kedi veya köpeği için verdiği para kadar değildir.

Tüm memurlarımızın özlük hakları yeniden düzenlenmelidir; adaletli ve insanca yaşanabilir bir ücret verilmelidir. Yeterli ücret alamayan bir doktor, hastasıyla veya bir memur, vatandaşla veya bir öğretmen, öğrencisiyle nasıl ilgilenebilir?! Her şeyinden örnek almaya çalıştığımız Avrupa Birliğinin memuruna verdiği ücreti, hastasına uyguladığı tedavi yöntemini niçin uygulamıyorsunuz?.. Kötü örnekleri alıyoruz; ancak, iyi örnekleri almıyoruz. Üç yıl önce işe giren bir güvenlik görevlisi 650-700 dolar alabilirken, bugün 350-400 dolar alabiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aydın, lütfen toparlayınız.

ALAATTİN SEVER AYDIN (Devamla) – Tamam sayın Başkan, hemen toparlıyorum.

2000 yılı için dolara 573 000 TL değer biçmişsiniz. Halbuki, bugünkü kuru 535 000 liradır. Eğer, bunda samimi iseniz -ki, doların değer artışı yüzde 10'un altındadır bu durumda- buyurun, gelin, memura, işçiye eşel mobil sistemi üzerinden, dolar üzerinden maaş veriniz. Niçin bunu yapmıyorsunuz?.. Sizi, bunu yapmaya davet ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz da Batman ilimizden bahsedeceğim.

Batman'da 250 yataklı devlet hastanesi var. 2000 yılında bitirilmesi gereken bu hastane, maalesef, ödenek yokluğundan dolayı, fiziki yapısı yüzde 15 veya yüzde 17 oranında gerçekleştirilmiştir. Sason'u da böyle, Gercüş'ü de böyle... Kozluk Devlet Hastanesinde uzman yoktur. O, Sağlık Bakanının işidir tabii.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakan; her şey için para vardır da, bir Sasonlunun 60 kilometrelik yolu üç saatte geldiğini biliyor musunuz?.. Üç saatlik bir yol... Evet, o yol yapılamamıştır. Terörün olduğu bir bölgedir diyoruz; hepiniz de bunu kabul ediyorsunuz; fakat, onbeş yıldır bu yol yapılamamaktadır.

Sayın Başkan, sonuç olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN -- Son cümleliz efendim...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Sayın Başkan, 17 dakikadır konuşuyor!..

BAŞKAN – Diğer maddelerde de konuşursunuz; son cümleliz efendim...

ALAATTİN SEVER AYDIN (Devamla) – Milletimiz bu kadar cziyet çekmeyi hak etmemiştir. Her gün yapılan zamlarla sıkacak kemeri kalmadı. Kemer sıkmayı, sadece çalışanlara, yani, emekçilere mi, köylüye mi uygulayacaksınız?.. Rantiyeci kesime neden dokunmıyorsunuz?.. Dolayısıyla, toplumun hiçbir kesimi, ülkenin şu andaki durumundan memnun değildir.

BAŞKAN – Sayın Aydın, son cümteniz...

ALAATTİN SEVER AYDIN (Devamla) – Memnun olan bir kesim varsa, o da rantiyecidir, batık banka sahipleridir. Vatandaşımızın içinde bulunduğu sıkıntı had safhaya ulaşmış, dayanacak gücü kalmamıştır. Bir sosyal patlamadan endişe ediyorum. Bu hükümetin yapacağı tek bir şey vardır; o da, derhal görevi bırakmaktır.

Bu duygu ve düşüncelerimle, 2000 mali yılı bütçesinin milletimize ve ulusumuza hayırlı olması dileğiyle, yine, yakında idrak edeceğimiz mübarek ramazan bayramınızı en içten dileklerimizle kutlar; saygılar sunarım efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Aydın, Sayın Candan, hem söz talebiniz var hem soru talebiniz var; ikisini de mi kullacaksınız?

VEYSEL CANDAN (Konya) – Söz talebimi kullanacağım.

BAŞKAN – Konya Milletvekili Sayın VeySEL Candan, buyurun.

Süreniz 5 dakika efendim.

VEYSEL CANDAN (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; konuşmama başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Efendim, 2000 mali yılı gelir bütçesinin 6 ncı maddesi üzerinde konuşurken, arkadaşlarım ikaz ettiler; bir tavzih, bir düzeltme yapmak istiyorum.

El konulan bankalarla ilgili olarak, bir maksadı aşan ifade olduğunu bildirdiler. Metne de baktım; amacım, ne Cumhurbaşkanını ne Başbakanı ne Hazineyle ilgili Devlet Bakanını ne de Maliye Bakanımızı itham etmek; suçlamak gibi bir niyetimiz olması mümkün değil. "Zamanında müdahale etmeleri gerekirdi" şeklindeki ifademi, yanlış anlaşılması için, bir kere daha düzeltiyorum; mutlaka, sorumlu olan kişi, ilgililer, müdahale etme noktasında gerekeni yapacaklardır veya yapmışlardır.

Bunu tavzih ettikten sonra... Yani, yanlış anlaşılırdıysa... Benim amacım kimseyi itham etmek değil. Kaldı ki, konuşmaya çıkarken, devamlı, raporların sonuç bölümleriyle, ilgili birtakım belgelerle anlatmaya çalışıyorum. Sayın Bakanımızdan ve ilgililerden, eğer, böyle bir yanlış anlaşılma olduysa; özür dilerim.

2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 14 üncü maddesi, hastane ve tedavi ücretleriyle ilgili. Bu, tabii ki, Maliye Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı arasında yapılan bir anlaşma gereği, çerçeve bir düzenleme içerisinde, devlet memurları, kamu görevlileri ve bunların emekli, dul ve yetimlerinin (bakmakla yükümlü olduğu kişiler dahil) katma bütçeli daire ve idareler ile döner sermayeli kuruluşlarda tedavilerini öngörmektedir.

Yani, devlet memurları, üniversite hastanelerine, devlet hastanelerine gittikleri zaman, Sağlık Bakanlığının tespit ettiği fiyatlardan hastalarını tedavi ettirecekler ve fiyatlarını da Maliye Bakanlığı onaylamış olacak.

Gayet olumlu olmakla birlikte, burada, aslında, ülkemizde millî bir sağlık politikasının tam anlamıyla oluşmamış olması, SSK, Emekli Sandığı ve Bağ-Kur'un bir çatı altında toplanmamış olması, sağlık giderleri ve tedavi giderleri ile emeklilik sigortası işlemlerinin bir çatı altında yapılmış olması, ülkemizde bu konuyu biraz karmaşık bir hale getirmektedir.

Bir süredir, gerek televizyonda gerek basında, SSK'yla ilgili yolsuzluk ve usulsüzlük iddialarını, Sayın Bakan bizzat anlatıyor. Sayın Bakandan, arkadaşımızdan, aslında, konuşma yerine yapılması gereken icraatı beklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Hatırlanacağı üzere, daha önce, Meclis Genel Kurulunda Bağ-Kur'la ilgili bir araştırma önergemiz olmuştu ve orada, biz, Bağ-Kur'lu kişilerin sağlık problemlerini dile getirmiş ve konuyu ortaya sermiştik. Emekli Sandığıyla çalışan memurlarımızı da yakından ilgilendiren birtakım sağlık problemlerinin olduğu muhakkaktır. Aslında, devlette çalışan memurlarımızın, sağlık, hastane, ilaç, protez, araç ve gereçleriyle ilgili, bunların temininde birtakım sıkıntıları vardır. Aslında, burada, Maliye Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı arasında yapılacak iyi bir sözleşmede, kaliteli ve iyi sağlık hizmeti verebilmek için, hazırlanacak protokolün çok geniş kapsamlı ve devlet memurlarını eşleriyle birlikte içine alabilecek, sorunları ve sıkıntıları aşacak -bir devlet memurunun eşi başka bir yerde, diğer eş başka bir yerde tedavi olmaktadır- yani, birçok problemin çözümünü içine alan, kaliteli bir hizmet anlayışıyla bir yönetmelik hazırlanmalıdır.

Aslında, ümit ediyoruz ki, hükümet, ücret politikalarını düşük verirken, hiç olmazsa, bu maddeyle, çalışan memurun sağlığıyla yakından ilgilenir ve tedavilerinin en iyi şekilde yapılmasını sağlar düşüncesindeyiz.

Maliye Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı arasında yapılacak bu protokolün, zamanında işler hale gelmesi ve iyi bir yönetmelikle, devlet memuru ve eşlerinin ve bakmakla mükellef oldukları kişilerin sağlıklı tedavi edilmesi dileğiyle saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Candan.

Görüşmekte olduğumuz 14 üncü madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmış oldu.

Bazı soru talepleri var.

Sayın Candan, sorunuz var mı efendim?

VEYSEL CANDAN (Konya) - Hayır Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Uzunkaya, buyurun.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, aracılığınızla, Sayın Bakanımın arz edeceğim sualleri cevaplandırmasını umuyorum.

Şimdi, az önce arkadaşlarımız da ifade ettiler. Türkiye'de, Bağ-Kur emeklilerimizle, yeşil kartlı vatandaşlarımızın, gerçekten, sağlık açısından ciddi sorunları var.

Şimdi, bu maddede de ifade ediliyor. Miktarlar belirlenirken Sağlık Bakanlığı görüş belirtecek, Maliye Bakanlığı da ona göre ödemeler yapacak. Genellikle taşrada, Bağ-Kur'lu olan arkadaşlarımız veya yeşil kartlılar, bölgelerdeki tıp fakültesi hastanelerine gidemiyorlar, sevk edilmiyor. Bize söylenen, bakanlıkla yapılan protokol gereği, devlet hastanesine, bir üst hastaneye ancak sevk edilebilir deniliyor; dolayısıyla, taşradaki Bağ-Kur'lu ve yeşil kartlı hastalarımız, umumiyetle Ankara'ya gelmekte, bu trafik kesafetinde değişik sıkıntılarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bölgelerdeki tıp fakülteleri hastanelerinden, mutlaka bir üst hastanede tedavi edilmesi zarurî olan hastaların buraya sevk edilmesinde, Sağlık Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı arasında bir protokol tanzim edilerek, sevk trafiğinin düzenlenmesinde bir kolaylık sağlanması düşünülüyor mu? Böyle bir imkân hazırlanabilir mi?

İkincisi: Hakikaten çoğunlukla fakir olan bu vatandaşlarımız, ilaçlarını dahi almakta zorluk çekerken, hastanelerde tedavi olurken -hastane personeline ödediğimiz ücretlerin yetersizliği nedeniyle, üzülerek ifade edeyim, Türkiye'nin hemen hemen her tarafında- hasta ve hasta yakınlarından yüklü miktarlarda para talep edilmektedir. Bir taraftan yeşil kartlıdır, bir taraftan Bağ-Kur'ludur; ama, basit bir ameliyatta dahi yüklü miktarlarda para ödemek durumuyla karşı karşıya kalmaktadır. Bu konuları ciddi olarak takip etmek ve bu takibe esas olmak üzere de oradaki ücret politikamızı, personele ödenmesi gereken ücret politikamızı yeniden gözden geçirmeyi düşünüyorlar mı?

Bir diğerk husus, köylerde ve birkısım kasabalarda yıllardır siyasi amaçlı, ki, benim bölgem olan Samsun'un birçok kasabasında, köyünde sağlıkocağı ve sağlık evi var, hiçbirinde hemşire yok, hiçbirinde sağlık personeli yok, doktor yok, binalar yıkılmakla karşı karşıya kalmış. Bundan sonra bu binaları yapmak yerine, bunlara tahsis edilen paraları diğerk hizmetlerde kullanıp, en azından bu köy yollarının yapılıp, helikopterle hasta nakli gibi daha pratik, Batı ülkelerinde de uygulanan bir yöntemi, boş bırakılan binalar yerine uygulamayı düşünüyorlar mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Uzunkaya.

Sayın Bedük, buyurun efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, delaletinizle Sayın Maliye Bakanım-dan şu sorularımın cevaplandırılmasını diliyorum:

Devlet memurlarının sağlık meselesi fevkalade önemlidir. Eğer, memur sağlıklı olursa, aile bireyleri, ebeveynleri sağlıklı olursa, o kişinin yapacağı hizmetler de daha sağlıklı ve daha iyi olur. Bu noktadan hareket etmek suretiyle, özellikle dul ve yetimlerin ve emeklilerin sağlık ve tedavi giderleri, hastane giderleri ve özellikle ilaçlarından işçi ve memurlardan yüzde 20, emeklilerden ise yüzde 10 nispetinde kesilmektedir. Bugün, memurların aldığı maaş fevkalade azdır, aldıkları ücret hayat standardının çok altındadır. Bütün bunlara rağmen, memurlardan bu kesintiyi daha fazla indirmeniz, daha az bir noktaya indirmeniz, getirmeniz mümkün müdür? Bu konuda herhangi bir çalışmanız var mı?

İkinci sualim : Sağlık Bakanlığının sağlık hizmetlerini yerine getirebilmesi için, doktor, ebe ve hemşire kadrolarına, Maliye Bakanlığından izin istendiği şeklinde, dışarıda, birkısım konuşmalar vardır. Maliye Bakanlığı olarak, ebe, hemşire ve doktor ihtiyacının Anadolu sahtında fevkalade fazla olduğunu dikkate alarak, Bakanlığın bu talebiyle ilgili yapılan işlemler nedir?

Üçüncü sorum : Bağ-Kurlu bir esnaf veya sanatkâr, tıp fakóltesi hastanesinde, mesela kanser tedavisi olduğu zaman, hastane masraflarının ödenmediği veya belli bir oranda ödendiği şeklinde birkısım şikâyetler vuku bulmaktadır. Esnaf, zaten yeteri kadar para bulamamaktadır. Dolayısıyla, bir Bağ-Kurlu, parayı bulamadığı için malvarlığını satmış olmasına rağmen karşılayamamakta ve böylece "daha sonra gel, sana SSK'dan veya diğerk yerlerden ödenecektir" şeklindeki cevaplar insanı değildir.

Acaba, Maliye Bakanlığı olarak, diğerk bakanlıklarla da koordine etmek suretiyle, sosyal güvenlik kuruluşundan peşin olarak ödenmesi; yani, hastanede tedavisinin yapılmasından sonra, doğrudan doğruya kurum tarafından ödenmesiyle ilgili herhangi bir çalışma var mıdır? Bu uygulamayı -tekrar ifade ediyorum- bugüne kadarki uygulamayı insanı buluyor musunuz? Çünkü, çok büyük sıkıntı çekilmektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bedük.

Sayın Bakan, cevap verecek misiniz efendim?

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Musa Uzunkaya arkadaşımız 14 üncü maddeyle ilgili konulara değinditer; ancak, 14 üncü madde, SSK ve Bağ-Kurlu irtibatı olmayan bir madde. Diğerk konularına yazılı olarak cevap...

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Yeşil kart Sağlık Bakanlığıyla, sizinle alakalı. Ben yeşil kartın üzerinde ısrarla durdum.

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Efendim, bu 14 üncü madde, SSK ve Bağ-Kurla... MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Efendim, ben SSK'dan bahsetmedim, yeşil kart ve Bağ-Kurdan bahsettim; yeşil kart, Bakanlığımıza bağlı bir hadisedir.

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Efendim, bu yeşil kart konusu değil. Hastane ve tedavi ücretleri kapsamına girenler, devlet memurlarıdır; diğer kamu görevlileri, bunların emekli, dul ve yetimleri, bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerini kapsamakta, bunun dışındakileri kapsamıyor. Konsolide bütçeye dahil kurumlar ile döner sermayeli kuruluşlara ait tedavi kurumlarında yapılan tedavilerine ilişkin ücretlerin, Sağlık Bakanlığının görüşü üzerine, Maliye Bakanlığınca tespit edilecek miktarlar ve esaslar çerçevesinde ödeneceği hükme bağlanmıştır; yani, direkt yeşil kartla ilgili değil, onu ifade etmek istedim.

Sayın Bedük'tün suallerine de yazılı olarak cevap vereceğim; ancak, şu kadarını söyleyeyim : Sağlık Bakanlığının talep ettiği hemşire açığından atama izni, 1999 yılında, büyük ölçüde karşılanmıştır. Sağlık Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında, bu konuda herhangi bir problem yoktur. Sadece, kadro ihdas talebi mevcuttur; o da tetkik edilmektedir.

Diğer konuları da izniniz olursa, yazılı olarak cevaplandırayım; Sayın Başkan da ifade etti, 102 tane madde götüreceğiz; zamanı da dikkate alarak, vakit kazanmak için, bir bölümünü yazılı cevaplandıracağım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

14 üncü madde üzerindeki görüşmeler, sorular tamamlandı.

Önerge yok.

Maddeyi geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

15 inci maddeyi okutuyorum :

Dernek ve benzeri kuruluşlara yapılacak yardımlar ile vakıf ve derneklerin denetimi

MADDE 15. – a) Genel ve katma bütçeli kuruluşlar bütçelerindeki “Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık, Vakıf ve Benzeri Teşekküllere Yapılacak Ödemeler” faaliyetinde yer alan ödeneklerden yapacakları yardımlarda; anılan kurumların bütçeden alacakları yardımlarla gerçekleştirecekleri hizmet ve faaliyetlerini gösteren plan ve iş programlarını istemek, bunlar üzerinde gerekli incelemeyi yapmak, plan ile iş programlarının gerçekleştirme durumlarını izlemekle yükümlüdürler. Yardımlar yukarıdaki incelemelere bağlı olarak gerektiğinde taksitler halinde yapılabilir.

Harcamaların yukarıdaki esaslar doğrultusunda amacına uygun olarak yapılıp yapılmadığını incelemeye, yapılacak yardımların yönlendirilmesine ilişkin yeni ilkeleri tespitte Maliye Bakanı yetkilidir.

b) Kamu kurum ve kuruluşlarına üstlendikleri görevleri yerine getirmede maddî katkı sağlayan (personele yardım sağlayanlar dahil) vakıf ve dernekler, mevcut mevzuatları çerçevesinde tabii oldukları denetimin yanı sıra bağlı veya ilgili kurum ve kuruluşlarca da denetlenir.

Maliye Bakanlığı, gerekli gördüğünde bu vakıf ve dernekleri denetler, malî tablolarını ve bilançolarını inceler.

BAŞKAN – Madde üzerinde ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Ahmet Demircan'ın.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA AHMET DEMİRCAN (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2000 mali yılı bütçe kanun tasarisının genel bütçeyle ilgili 15 inci maddesi, dernek ve benzeri kuruluşlara yapılacak yardımlar ile, vakıf ve derneklerin denetimi üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle şahsım ve grubum adına hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Millî Şair Mehmet Âkif Ersoy' u 63 üncü ölüm yılında rahmetle anıyorum.

Sayın milletvekilleri, gördüğümüz madde, genel adıyla sivil toplum kuruluşları adı altında toplayabileceğimiz kuruluşlarla ilgili bir maddedir. Bu kuruluşları üçüncü sektör, gönüllü kuruluşlar, hükümet dışı kuruluşlar, kâr amacı gütmeyen kuruluşlar şeklinde tanımlamak da mümkündür. Birlikler, dernekler, vakıflar, sendikalar, kooperatifler, meslek kuruluşları, ticaret, sanayi odaları, esnaf örgütleri, barolar gibi kuruluşlar sivil toplum kuruluşları arasında sayılabilir.

Değerli arkadaşlar, tarihimiz muazzam bir vakıf medeniyetidir. Koskoca bir coğrafyada yüzyıllar süren ve hatta son yüzyılda sergilenen aşırı merkezizetçi bir yönetim anlayışına ve ihmalle rağmen fonksiyonlarını hâlâ sürdüren vakıflara sahip bir milletiz.

Osmanlı medeniyetinin en mümeyyiz vasfı vakıf medeniyeti olmasıdır. Aynı zamanda, örgütlü toplum örneğine uyan çok mükemmel işleyen bir Ahilik teşkilatı örneğine de sahiptir. Ancak, tanzimat ve sonrasında merkezî bir yapılanmaya yönelmesi nedeniyle, maalesef, bu gelişme yaşanmıştır.

Değerli milletvekilleri, bu kuruluşlar, çok önemli görevler ifa ederler ve etmelidirler. Demokrasisi gelişmiş ülkelerde bu böyledir. Sivil oluşumlar, tek başına bireyden, en üst organizasyon olan devlete geçişe, bireyi yalnızlıktan kurtarıp, ona ilgi ve ilişkide olduğu diğer bireylerle işbirliği yapmak, ortak yarar ve çıkarlarını korumak, geliştirmek, yardımlaşmak, başkalarına da yardım etmek konusunda faaliyet göstereceği bir alan kazandırır. Aynı zamanda, hakların ve yararların korunmasında üst organizasyonu etkilemek ve yönlendirme gibi çok önemli bir etkinlik oluşturma imkânı da sağlar.

Toplumsal hayat, bireyden devlete kadar uzanan organize bir yapıdır. Bireyi ile devlet arasında, bireylerin birlikte kullandıkları geniş bir sivil alan vardır ve olmalıdır. Bu alan ne kadar geniş ve örgütlüyse, o toplum o kadar güçlü ve sağlıklı olur. O toplumda, birey kendini ortaya koyar ve güçlenir. Bu alan, resmî değil, tamamıyla sivil alandır. Dolayısıyla bu alanda faaliyet gösteren kuruluşların gerçek manada sivil oluşumlar olmaları lazımdır. Bunun sağlanabilmesi için, idarî yönden olduğu gibi, mali yönden de tam bir bağımsızlığın olması gerekir. Bu bağımsızlığın, insan hakları, Anayasa ve yasalar çerçevesinde olması tabiidir.

Peki, böyle önemli bir alanın gelişmesi hususunda, siyasi otoriteye görev düşmekte midir; elbette düşmektedir. Nedir bu görevler; insan hakları ve hukukun üstünlüğüne dayanan, anayasal ve yasal düzenlemelerle hiçbir ideolojik yaklaşım sergilemeden, bu alanda faaliyetlerin önünü açmaktır.

İkinci olarak, bu alandaki çalışmaların gelişmesi için adil bir şekilde imkânlar ve kolaylıklar sağlamaktır; ancak, bu imkân ve kolaylıkların sağlanması ve dağıtılması objektif kriterlere dayanmalıdır, hakkaniyet ilkeleri içerisinde ve adil bir şekilde olmalıdır. Maalesef, bu bütçede ve bugüne kadar yapılan uygulamalarda bunun böyle olmadığını görüyoruz. Siyasi iktidarlar, kendilerine yakın gördüğü bazı sivil toplum kuruluşlarına kaynak aktararak, hem o sivil toplum kuruluşlarının sivillik vasfını kaybetmelerine hem de toplumdaki adalet duygularına çok büyük zararlar vermektedirler. Böyle bir yaklaşım, ancak ideolojik devlet yaklaşımıdır ki, görünürde sivil, adı sivil toplum örgütlerini etki altında tutmak, yönlendirmek amacını güder.

Sayın milletvekilleri, sivil toplum kuruluşlarının gelişmesi, ülkemizin yaşadığı elli yıllık çok partili demokratik hayatı süresince, maruz kaldığı dört tane ararejim ve müdahale dönemleri nedeniyle, yeni yeni filizlenmeye çalışan sivil toplum kuruluşlarının yeşermeden telef olması sonucunu doğurmuştur.

Son dönem yaşanan olaylar ve çıkarılan yasalarla, dernekler ve vakıfların maruz kaldığı uygulamalar, ülkemizde bireyi çok zayıf duruma düşürmüştür. Muhtaç insanlara yardım etmenin bile engellenmeye çalışıldığı günler geçiriyoruz. Bırakın insanları, birbirlerine yardım etsinler; bırakın insanlar, kendi menfaatlarını, yararlarını korumak için örgütlensinler. Çalışanlar sendika mı kurmak istiyor; kursun, dernek mi kurmak istiyor; kursun. Bu örnekleri uzatmak mümkün; bırakın insanları...

Değerli arkadaşlar, sivil toplum kuruluşlarının demokrasiye, gelişmeye çok büyük hizmetleri vardır. Tek tek bireylerin ve noticede toplum isteklerinin ve projelerinin yönetime yansması, ancak örgütlü toplumun varlığıyla mümkündür. Bu kuruluşlar, toplumun gücünü, özellikle gönüllü gücünü toplumun hizmetine sunan bir mekanizmadır. Bu mekanizmanın işlemeden, demokratik rejimler korkmaz. Sivil toplum kuruluşlarından, ancak totaliter sistemler korkar, gelişmelerini engeller, hatta yok etmeye çalışır.

Sivil toplum kuruluşları, toplumun tabandan örgütlenmesidir. Tıp diline ifade etmek gerekirse, hücireden dokuya geçiş, kılcal damarların açılması, dolaşımın en uç noktaya ulaşması demektir. Böyle doku sağlıklıdır, bu dokulardan oluşmuş bünye sağlıklı ve güçlüdür.

Böyle örgütlenmelere sahip ülkelerde, hükümetlerin işi de kolaylaşır. Siyasal otoriteyle, halkın, sadece yasal zorunluluklarla harekete geçirebildiğiniz gücünden yararlanabilirsiniz. Gönüllü güç ki, asıl güç budur; ancak, sivil toplum kuruluşlarının örgütleriyle harekete geçer. Yaşadığımız deprem felaketlerinin yükünü, örgütlü-örgütsüz toplumun bu yanı omuzlamıştır. Eğer Türkiye'de, toplumun bu güçlü gerçek manada örgütlü olsa ve harekete geçebilseydi, engellenmeseydi, harekete geçen kısmı da en azından engellenmeseydi, ne ek vergi koymamıza gerek kalırdı ne de bu ıstıraplar bu kadar uzun süre yaşanırdı.

Sayın milletvekilleri, burada, tabii ki olması gerekenlerden bahsediyoruz. Bir de, ülkede yaşanan gerçekler var. Sivil toplum kuruluşlarının önemli bir kısmını oluşturan dernek ve vakıfların ülkemizde geldiği noktaya baktığımızda, garip bir manzarayla karşılaşılıyor. Bazı dernekler, âdeta resmî dernek hüviyetinde. Bazıları, belirli bir azınlığın elinde âdeta dükalık gibi. Kızılay ve Türk Hava Kurumu örneğini yaşadı milletimiz. Bazıları dışlanmış, bazıları kategorize edilmiş. Bazıları kayırılmış, bazıları ise serumla yaşatılmaya çalışılıyor.

Vakıflara bakıyoruz. Tamamen gönüllü mal ve hizmet tahsisi olması gerekirken, halkın ödediği vergi karşısında hizmet alması, halka hizmet vermesi gereken resmî kuruluşların bünyesinde oluşturulmuş, metamorfik formda, halka, ödediği vergi karşılığında vermesi gereken hizmeti satan vakıflar görüyoruz. Bir tarafta, tamamıyla gönüllü katılım ve katkılarla halkımıza ve hatta yurt dışındaki mazlum insanlara dahi hizmet ve yardım ulaştırmaya çalışan; ancak, baskı altında tutulan vakıflar. Bir tarafta, yedi yıl süren kanunsuz uygulamalarla, İstanbul'da, Türkiye'nin en güzel Boğaz manzaralı orman arazilerini, üst yargı kuruluşlarının hayır demesine rağmen almaya çalışan ve kendisine, gece yarısı özel yasa çıkarılmaya çalışılan vakıflar. Öbür yanda, vakıf öğrenci yurtlarını Millî Eğitim Bakanlığına bağlayarak sivil alanı devletleştirme girişimleri. Bir yanda, kendi projesini millete kabul ettirip kaynak oluşturamadığı için, gözü milletin ödediği vergilerde olan vakıflar.

Değerli arkadaşlar, bütün bunlar ve sürenin kısıtlı olması nedeniyle daha fazla değinme fırsatı bulamadığım diğer çarpıklıkların düzeltilmesi, toplumun bu muazzam gücünün, ülkenin ve milletin hayrına, insanlığın hayrına harekete geçmesi için, gelin zihniyetimizi gözden geçirelim diyorum. Dünyaya vakif medeniyetini sunan bu yardımsever milletin sosyal genetiğinde var olan bu gücü rahatsız etmeyelim, önünü açalım. Mevzuatımızı gözden geçirelim -Avrupa Birliği standartlarını yakalayalım demeye üzülüyorum, bizim tarihimiz, onlara da çok şeyler öğretecek güzel örneklerle dolu- uygulamalarımızı gözden geçirelim. Bu milletin, gücünü harekete geçirmesine fırsat verelim, millete gölge etmeyelim. Şunu unutmayalım: Milletle mücadele eden, daima kaybetmiştir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Demircan.

Gruplar adına ikinci söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arıkan Bedük'ün.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika efendim.

DYP GRUBU ADINA SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, görüşülmekte olan kanun tasarısının 15 inci maddesi üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi, şahsım ve Grubum adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Avrupa Birliğine aday olduğumuz bir dönemde, en önemli sorunlar diye önümüze konulan ve Türkiye'nin mutlak surette çözülmesi gereken hususların birincisi demokratikleşme, özellikle insan hak ve hürriyetlerinin geliştirilmesi ve bir diğeri de enflasyondur.

Enflasyonu azaltacağız diyoruz; ama, hazırlanan bütçe kanun tasarısına bakıyoruz, kamu harcamalarını kısıtlayıcı, önemli sayılacak, hepimizin üzerinde ittifak edeceği bir değerlendirme yoktur, bir nokta yoktur. Tasarıfa önem vermemiz gerekirken, dikkat ettiğimiz kadarıyla, bütçede, halen, bir kısım kalemlerde artış gözlenmekte; buna karşılık da, özellikle memurun ekonomik ve sosyal meselelerini çözümleyecek, ona insanca hakkını verebilecek maaş ve ücretlerde, maalesef yüzde 25 gibi bir artış öngörülmekte; tabii, arkasından "enflasyon oranında artışlar, zaman içerisinde yapılacaktır" denilmektedir. Oysa, gerçeklere baktığımızda, gerek memurlar, emekliler ve işçiler, gerekse -özellikle, kamu görevlilerinin dışında- esnaf ve sanatkârlar, küçük ve orta boy işletmeler, ekonomik politikalardan fevkalade büyük bir rahatsızlık duymakta ve büyük bir buhranla karşı karşıya kalmaktadırlar.

Değerli milletvekilleri, işte bu anlayış içerisinde, bu bütçe, gerçekten, ülkenin gerçeklerini çözümlenecek, ekonomik, sıkıntılara cevap verebilecek ve bu bütçeyi uygulayacaklar dahil olmak üzere, bütün kamu görevlilerinin ihtiyaçlarını karşılayacak bir bütçe değildir ve onu sağlıklı bir ortam içerisinde yaşatacak ve bu suretle de, daha fazla kendisine kamu hizmetlerinin standardını yükseltecek bir ortamı sağlayacak konumda değildir. O sebeple, biz meseleye önce bu noktadan bakıyoruz.

Arkasından da özellikle üzerinde durduğum nokta, kamu hizmetlerini gerçekleştiren en önemli kurum devlettir. Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafi durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetleri gereklerine göre, iller ve illerden sonra da ilçelere ayrılmaktadır ve kademeli olarak da bu bölümleri görmek mümkündür. İşte, bu kademelerden bir tanesi, devlet içerisinde de, kamu hizmetleri bakımından, kamu kurum ve kuruluşları bakımından birlikler kurulmakla birlikte, özellikle sivil toplum örgütlerinin de kendi aralarında birlikler kurduğunu görebiliyoruz. Keza, aynı şekilde, mahallî ve müşterek ihtiyaçların giderilmesi için de, yerel yönetimler, devlet

teşkilatında önemli yer tutmaktadır. Gerek merkezi idarenin gerekse yerel yönetimlerin memlekette yeteri kadar hizmet götürememeleri, imkân nispetinde götürememeleri sebebiyle, millet, fertler, vatandaşlarımız, özellikle bir kısım hizmetleri, kendi bölgelerindeki hizmetleri, kurdukları örgütlerle götürme ve onların ihtiyaçlarını karşılamaya, üzerlerine düşen görevleri yapmaktadırlar. Kendi maddî imkanlarını manevî güçleriyle de birleştirmek suretiyle, kendi bölgelerinde, vatandaşın en önemli ihtiyaçları diye gördükleri, gerek kültürel gerek sanatsal ve gerekse yine o bölgedeki bir kısım sosyal ihtiyaçları, maddî imkânlarını birleştirmek suretiyle giderme çarelerini aramaktadırlar.

Değerli milletvekilleri, dernekler ve vakıflar bunların başında gelmektedir. Dernekler, Anayasanın 33 üncü maddesine göre vatandaşlarımıza sağlanan en önemli örgütlenme hakkıdır. Zaten, dernek de, vakıf da, birlik de, bütün bunlar, sivil toplum örgütleri, bir nevi, demokratik bakımdan örgütlenme hakkımızın, insanlık hakkımızın en önemli unsurlarını teşkil etmektedirler. Bu itibarla, ben, bir taraftan da, özellikle vakıf konusuna kısa olarak temas etmek istiyorum.

Ta Selçuklu zamanından itibaren, Osmanlı döneminde de, vakıflar, gerçekten, Türk devlet hayatına en önemli kaynak olarak kendisini tanıtmış ve kabul ettirmiştir. Gerek insan unsuru bakımından gerekse hizmetlerin gerçekleştirilmesi bakımından fevkalade önemli hizmetler yapmıştır. Günümüze geldiğimizde, özellikle altını çizerek belirtmek istiyorum, bir taraftan dernekler, bir taraftan vakıflar, bir taraftan sandıkları, kamu kurum ve kuruluşlarının içerisinde görüyoruz. Neden görüyoruz; çünkü, kamu kurumu veya kuruluşu, yani, devlet teşkilatı, bütçeden elde edemediği, yapamadığı bir kısım hizmetleri, bu sefer, böyle kuruluşlar, yan kuruluşlar kurmak suretiyle gerçekleştirme gayreti içerisinde girmektedir. Bunun sebebi, doğrudan doğruya, devletin imkânlarının yeteri kadar seferber edilememesi ve verilememesidir.

Ayrıca, bu vakıflar ve bu dernekler, kamu kurumundaki bir kısım vatandaşların iş ve hizmetlerini makbuz karşılığında teberru keserek özellikle, yürütme gayreti içerisinde girmektedir. Zaten, vatandaş bızır; zaten, özellikle vatandaşlar ekonomik bakımdan büyük bir sıkıntı içerisinde. Böylece, devletteki hizmetlerini gerçekleştirirken, biraz daha onlardan teberru almak suretiyle, kendi hizmetlerini gerçekleştirirken, yeteri kadar, gerçekten, bu hizmetlerini yapamamanın sıkıntısını taşımaktadırlar.

Değerli milletvekilleri, bir kısım vakıflar ve bir kısım dernekler, gerçekten, devletin yapamadığı hizmetleri ve mahallinin en fazla hassasiyetle üzerinde durduğu bir kısım yatırımları kendileri gerçekleştirmektedirler. Mahallinden para toplayarak, imkânlarını birleştirerek, yine, keza, aynı şekilde, vakıflar da üzerlerine düşen görevi, gerek mal gerekse gayrimenkul ve menkullerini vakfa tahsis etmek suretiyle, o bölgede ve belirli maksatlarla hizmetlerini yapabilmektedirler; ama, bir kısım dernekler de sembolik olarak kurulmaktadır.

Ben, size, valiliğim sırasında başımdan geçen bir olayı örnek olarak vermek istiyorum: Bir vatandaşımız, beş kişilik bir heyet kurmak suretiyle dernek kuruyor; daha sonra, buraya geliyor, Kültür Bakanlığına müracaat ediyor, kendisine, derneklere yardım faslından para veriliyor ve verilen bu para üzerine de kendisine deniyor ki: "Bizim size vermiş olduğumuz bu parayla mutlaka gidip bir tiyatro eseri oynamak mecburiyetindedin; eğer, oynamazsan, bunu geri alacağız." Çünkü, kurulan dernek, o kadar da fazla ciddi bir dernek değil. Ciddi olmayan bir dernek, maalesef devletten para alırken, ciddi olan ve gerçekten bu ülkeye, kendi bölgesine, vatandaşlarına fevkalade yararlı hizmet yapan, gerek vakıflar veya gerekse dernekler dikkate alınmıyor; ama, öylesine bir dernek kurmuş olan kişiye ise "git, bir eser oku, bir temsil yap; böylece, kültürel bir faaliyet olsun, sanatsal bir faaliyet olsun; ben, sana, şu kadar lira para veriyorum" deniyor. Bana gelip salon istedi ve

bedava istedi; ısrar etti. "Niye oynayacağım" diyorum. "Efendim, ben, bu parayı aldım. Bu parayı, mutlak surette hak edebilmem için, gelecekte başımın belaya girmemesi için bir eser oynamak mecburiyetindeyim" diyor.

İşte, bu anlayış içerisinde, ben, özellikle Sayın Maliye Bakanlığımıza ve diğer kurum ve kuruluşlara ve görevlilerine hatırlatmak istiyorum. Vakıfların, demeklerin, kurum ve kuruluşlardaki bir kısım birliklerin ve yine, özel kuruluşların, özel kişilerin teşekkül ettirdikleri bir kısım dernek ve vakıfları son derece dikkatli bir şekilde takip etmek suretiyle, bilançolarını gerçekten takip etmek; ama, bunu yaparken de "efendim, şu hizmete dönük yaptı da, onun için" diye bir ayırım yapmadan, mutlak surette desteklenmesi gerektiğini, ciddi olanların desteklenmesi gerektiğini; ama, gayri ciddiilere de, sırf bir örgüt militanı olduğu için veya bir siyasi partinin yandaşı olduğu için, onlara böyle bir destek yapılmamasını özellikle temenni ediyorum; fevkalade hassasiyetle üzerinde durulmasını diliyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün 27 Aralık; Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün Ankara'ya gelişi münasebetiyle bugün törenler yapıldı ve bu törenlerin en önemli unsuru, seçmenlerdi, Ankara seçmenleriydi. Ankara seçmenlerini yetiştiren, gerek Kurtuluş Harbi sırasında ve gerekse daha sonraki safhada Türk kültürünü, Ankara kültürünü, Anadolu kültürünü en güzel şekilde yaşatan bu grubun, mutlak surette takviye edilmesi, desteklenmesi gerektiğini, bilhassa huzurlarınıza getirmek istiyorum. Ankara Kulübü, tarihi bir kulüptür ve böylesine kulüplerin, sanat ve kültür faaliyetlerini daha etkili kılabilmek için ve kültürümüzün yaşatılması için daha fazla desteklenmesi gerektiğini, bilhassa hatırlatmak istiyorum.

Türk Güreş Vakfı da, çok önemli bir hizmet yapmaktadır. Yeteri kadar imkânlar toplamıştır.

Yine, aynı şekilde, gerek sanat gerek kültür ve gerekse eğitim bazında hizmet yapan, gerek demeklerin gerek vakıfların ve gerek kendi kurumlarının bir kısım hizmetlerini karşılayan bu kurum ve kuruluşların ve bu örgütlerin desteklenmesini diliyor; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bodük.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına ilk söz, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan'a ait.

Buyurun Sayın Ayhan. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika efendim.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Muhterem Başkan, muhterem üyeler; bütçe kanunu tasarısının 15 inci maddesini görüşüyoruz. 15 inci madde, dernek ve benzeri kuruluşlara yapılacak yardımlar ile vakıf ve demeklerin denetimine dairdir. Bütçede, her yıl, birtakım kuruluşlara yardımlar verilmektedir. Bu yardımların denetimiyle ilgilidir. Tabii, sivil toplum kuruluşlarının, demeklerin ve vakıfların desteklenmesi doğru bir harekettir; ancak, bunların ne yaptığı, topluma faydalı hizmetler yapıp yapmadıklarını da yakinen takip etmek, yardımı veren kuruluşların görevi olması gerekir, yoksa, bazı kimselere sırf gelir temin eden, belirli rahatlıkları sağlayan bir anlayışla bunlara verilen yardımların da topluma bir faydası olmadığı açıktır.

Sivil toplum kuruluşları ne kadar güçlenirse, bir toplum da, kendi meselelerini o kadar kolay yönetir, kendi ihtiyaçlarını o kadar kolay karşılar, devlete o kadar az ihtiyacı olur. Devlete ne kadar az ihtiyacı olursa, toplum o kadar güçlü hale gelir. Devlet de, olur olmaz her meseleyle meşgul olan, fevkalade büyümüş teşkilatıyla taşınmaz hale gelmez. Yani, önümüzdeki hedef, devleti küçültmek ve mahalli idareleri güçlendirmek olduğuna göre, doğrusu da bu olduğuna göre, buna paralel olarak, sivil toplum kuruluşlarını da güçlendirmemiz gerekir.

Ancak, maalesef, Türkiye'ye 28 Şubatın sonra arız olan irtica paranoyasının tesiri altındaki hükümetler, vakıflara ve derneklere olan yardımları önlemişlerdir. 1997'nin temmuz, ağustos ayında çıkarılmış olan o büyük reform kanunu denilen vergi kanunuyla getirilen değişiklikler, vakıfların gelirlerini kurutmuştur. 1997 yılında çıkarılan 4369 sayılı Kanunla, Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesi değiştirilmiş ve Medenî Kanuna göre kurulan vakıflara yardım engellenmiştir. Daha önceki kanunda, yürürlükte olan kanunda, Medenî Kanuna göre kurulmuş olan vakıflara yardım mümkündür. Genel bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyelere veya köylere bağışlanan okul, cami, kreş, spor tesisleri ile 50 yatak ve üzerinde kapasiteli yurtlara, huzurevlerine, sağlık tesislerine, bunların inşasına veya bunların inşaat sırasında bunlara destek olmaya imkân veriyordu, o zamanki 89 uncu madde; ama, maalesef, 89 uncu maddenin ikinci bendi, 1997'de, irtica paranoyasıyla, o konjonktürde çıkarılan bu kanun, vakıflara olan, üçüncü sektöre olan desteği kaldırmıştır ve o zaman, okula, camie, spor tesislerine, yurtlara, sağlık tesislerine yardım engellenirken, tam bunun tersi olarak, tiyatro, opera ve baleye yardım getirilip kanuna konulmuştur. Tabii, bugün, Sayın Mesut Yılmaz'ın, sivil toplum kuruluşlarının ve demokrasinin güçlendirilmesi istikametindeki üslubunu beğeniyoruz, alkışlıyoruz, takdir ediyoruz; ama, 1997'de iktidarın büyük ortağı ve Başbakan olduğu dönemde, DSP ile beraber, vergi kanununda yaptıkları bu değişiklik ve Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinde yaptıkları değişiklikle, Medenî Kanuna göre kurulan vakıflara yardım engellenmiştir. Üçüncü sektör, ilk defa, bu kadar, köklü şekilde baltalanmıştır ve üçüncü sektörün önderi olan birtakım kişiler, o zaman çok çırpındılar, hatıta, Cumhurbaşkanına veto ettirme imkânını aradılar; ama, Cumhurbaşkanı da -bizzat kendi ifadeleridir- "bir kanun metninde münferit olarak bazı maddeleri veto etme yetkim olsaydı, vakıflarla ilgili olan, vakıf faaliyetlerini daraltan, geriletan, baskı altına alan bu maddeleri veto ederdim" demiştir. Maalesef, bugüne kadar, ondan sonra iki vergi kanunu çıkarılmasına rağmen, 55 inci hükümetin işlenmiş olduğu vakıflara karşı bu büyük hatayı, büyük zararı, ondan sonraki hükümetler de düzeltmemişlerdir. 1997 yılında çıkarılan bu vergi kanunu -yani, 4369 sayılı Kanun- bir taraftan vakıflara yardımı engellerken, öbür taraftan da vakıflara vergi getirmiştir. Yüzde 1 mertebesinde vakıflara vergi... Yani, zekâtınızı, sadakanızı bir hayır kurumuna, iyilik olsun, insanlara faydalı olsun diye götürtüp bağışlasanız, bundan, yüzde 1 vergi kesilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ayhan, lütfen, tamamlayınız.

CEVAT AYHAN (Devamla) – Şimdi, tabii, bütçe kanununa konulan bu madde doğrudur; ama, bu anlayış da kökten sakattır. Türkiye'nin başına musallat olan bu 28 Şubat taşeronu, o irtica paranoyasının tesirindeki bu anlayış, maalesef, bugün de devam etmektedir.

Ben, bunları, burada ifade etmek için söz aldım.

Hepinizi hürmetle selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ayhan.

Sayın milletvekilleri, madde üzerinde üç soru talebi ekranda görüntüyor. Bu soru taleplerine geçmeden evvel, ufak bir bilgi sunmak istiyorum: Bütçe hakkı, parlamentolara vücut veren bir hak-tır ve biz, şu anda, onu müzakere ediyoruz. Ufak bir hesap yaptım; şu ana kadar 15 madde görüş-müşüz ve her maddeye ortalama 15 dakika ayırmışız. Eğer bu tempoyla gidersek, müzakereler, 102 maddenin görüşülmesi, yarın saat 18.00'de bitecektir. Bunun da, yarın saat 11.00'de başlayacak olan ikinci ve nihai görüşmeleri örtecek şekilde olacağı görülmektedir.

Ben, sizlerin taleplerini yerine getirmekten büyük mutluluk duyuyorum, görev sayıyorum; ama, bunu da bilgilerinize sunmak istedim.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Öbür güne alırız...

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Sayın Başkan, iktidar, Koç kanununu geri çeksin; biz de, yardımcı olalım. (FP sıralarından alkışlar)

AYŞE NAZLI ILIÇAK (İstanbul) – Evet... Tamam... Bravo!

MURAT AKIN (Aksaray) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

MURAT AKIN (Aksaray) – Bir ara verelim...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Ara istiyorsan dışarı çık Öyle şey söylenir mi?

BAŞKAN – Efendim, ilk soru, Sayın Verkaya'nın. Buyurun efendim.

MUSTAFA VERKAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, hepimizin bildiği gibi, Türk toplumu olarak, bankerzedeler faciası yaşadık, dövizzedeler faciası yaşadık. Yeni bir bankazedeler faciası yaşanmasına müsaade edilmeden, hükümetin kararlı bir tutumuyla ve tavırla ortaya konulmuş olan bankalar operasyonundan dolayı, Sayın Bakana ve sayın hükümete teşekkürlerimi sunuyorum. Bu vesileyle, Sayın Bakanımıza, tasarruf mevduatı sigorta fonundaki birikmiş olan parayla ortaya çıkacak olan ve özellikle muhalefetin kamuoyuna çok büyük rakamlarla takdim ettiği bu mağduriyetin veya bankalarla ilgili bu durumun, kapatılıp kapatılamayacağına mümkün olup olmadığını sormak istiyorum.

İkinci bir konu : Sayın muhalefetin temsilcileri, haklı olarak veya inandıkları için, Ekvergi Yasasıyla ilgili çok ileri boyutta tenkidlerde bulundular. Ekvergi Yasasının -hepimiz biliyoruz ki- 2,3 katrilyon civarında bir getirisi olacaktır ve yaşadığımız deprem felaketinin yaralarının sarılmasında da, önemli bir faktör teşkil edecektir.

Şimdi, yıllardan beri, bu kürsülerden ve kamuoyunda rantiyeye karşı olduklarını söyleyenler, başlarını sallaya sallaya "sizi gidi rantiyeciler sizi" diye, siyasetçilerimizin çok önemli bir kesimini, faizcilerin dostu, rantiyecilerin destekçisi olarak ilan edenler, acaba, bu maddenin, Ekvergi Yasasının, yüzde 70'i rantiyeden elde edilecek olan gelirin ortadan kaldırılabilmesi için, Anayasa Mahkemesine başvuracaklarını söylemeleri konusunda samimi midirler, yoksa...

AYŞE NAZLI ILIÇAK (İstanbul) – Bu soruyu kime soruyorsunuz, bize mi?!

MUSTAFA VERKAYA (İstanbul) – Sayın Bakanım soruyorum.

...bu konuda açılmış olan bir dava dilekçesi, dava müracaatı var mıdır?

Bir diğer konu : Hepimiz biliyoruz ki, Türkiye'de yıllardan beri yaşanmakta olan enflasyon, 57 nci hükümetin kararlı tedbirleriyle, inşallah, bu yıl, yüzde 25'ler civarına indirilecektir. Ancak, yine herkes bilir ki, enflasyonun, yıllardan beri yaşanan enflasyonun, en önemli sebeplerinden biri de, psikolojik tarafıdır. Muhalefete de şunu tavsiye etmeden geçemiyorum: Türk Milletinin menfaatları adına, hepimizin menfaati adına, Türk Devletinin menfaati adına enflasyonu yenebilme konusunda başarılı olabilmek için, lütfen, enflasyonun en önemli taraflarından biri olan psikolojik tarafının yıkılmaması konusunda, tenkidler getirmelerini istürham ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, lütfen, sorular, yalnız ve yalnız, görüşmekte olduğumuz maddeyle ilgili olsun.

Sayın Vatan, buyurun efendim.

KEMAL VATAN (İzmir) – Sayın Başkan, aracılığınızla, Sayın Bakanımızdan...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan,

BAŞKAN – Mikrofonu açtım, ondan sonra söz vereceğim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, müsaade ederseniz, sayın milletvekili sorusunu Sayın Bakana değil, bize sordu. Müsaade ederseniz, cevabını verelim.

BAŞKAN – Soruda sataşma var diyorsunuz...

Müsaade ederseniz, sorudan sonra; çünkü, mikrofonu açtım.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Tamam efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Vatan.

KEMAL VATAN (İzmir) – Sayın Başkan, aracılığınızla Sayın Bakanımızdan, kamu yararına çalışır kabul edilen dernek ve vakıflara bütçeden verilen ödeneklerde uygulanan kriterler nelerdir, öğrenmek istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sataşma için, grup adına söz istemiştiniz. (FP sıralarından alkışlar)

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) – Tespit var, sataşma yok Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Lütfen, yeni bir sataşmaya vesile olmasın. Çok kısa...

Buyurun efendim.

V. – AÇIKLAMALAR VE SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR

1. – *Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener'in, İstanbul Milletvekili Mustafa Verkaya'nın 15 inci madde üzerinde sorduğu soru sırasında gruplarına sataşması nedeniyle konuşması*

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, sayın milletvekili soruyu Sayın Bakana değil, doğrudan doğruya bizi muhatap alarak sormuştur. Onun için, müsaadenizle, cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Sataşmaya cevap verin efendim; soruya değil.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Evet, sataşma anlamında söylüyorum.

Önce, 54 üncü Refahiyol Hükümeti göreve gelinceye kadar, kamuya borç para verip yüksek oranlarda faiz geliri elde edenler, ne beyan yoluyla ne de stopaj yoluyla vergilendirilmemekte idi. İçerisinde bulunduğum hükümet, ilk kez, yüzde 12 stopajla, bu faiz gelirini elde edenleri vergilendirmiştir.

İkincisi : Geçen haftalarda bu Meclisten geçen Ekvergi Kanunuyla rantiyeye vergilendirilmiştir diye yorum yapmak sağlıklı değildir; çünkü, kalıcı bir vergi değil, sadece 1.12.1999 tarihinden önceki faiz gelirlerine yönelik bir vergidir bu.

Üçüncüsü : biz, bu Ekvergi Kanununun Anayasa Mahkemesinde iptali için dava hazırlığını yapıyoruz; ama, biz, iptal talebimizde faiz üzerinden alınacak verginin iptalini talep etmeyeceğiz. Bunun dışında... (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – ...götürü mükellefler, dar ve sabit gelirliyle yönelik ve vergi ilkelerine aykırı olarak getirilen maddelerin iptaliyle ilgili dava açacağız. Bunu Meclisin bilgilerine sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

**IV. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

1. — 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/550) (S. Sayısı : 211) (Devam)

A) MALİYE BAKANLIĞI (Devam)

I. — Maliye Bakanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

II. — Maliye Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

2. — 1998 Mali Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/509, 3/362) (S. Sayısı : 209) (Devam)

3. — Katma Bütçeli İdareler 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/551) (S. Sayısı : 212) (Devam)

4. — 1998 Mali Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/510, 3/363) (S. Sayısı : 210) (Devam)

BAŞKAN — Sayın Uzunkaya, lütfen, yalnız maddeyle alakalı olsun efendim.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) — Sayın Başkan, aracılığınızla, Sayın Bakana, bu maddeyle ilgili olmak üzere, sorumu arz ediyorum. Ancak, tabii, bu maddenin arasına -az önce de ifade edildi- hiç alakası olmayan ekvergile alakalı bir konu söylenildi. O konuyla ilgili bir cümle de müsaadenizle ben söyleyeyim; çünkü, Ekvergi Yasasında, benim de maddeler üzerinde konuşmam vardı. O gün, arkadaşlar çok...

BAŞKAN — Efendim, böyle bir usulümüz yok.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) — O gün, hükümetin getirdiği tasarıda, rantiyeye vergi gelmemiştir, 750 trilyon mükellefe vergi gelmiştir, rantiyeye vergi burada getirildi.

BAŞKAN — Sayın Uzunkaya, soru soruyorsunuz...

MUSA UZUNKAYA (Samsun) — Ben, esas...

BAŞKAN — Tamam efendim...

MUSA UZUNKAYA (Samsun) — Sayın Başkan, esas sorumu sormak istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, geçti. Fırsat verdiğimde sorsaydınız. Tamam efendim.

Sayın Fatsa, buyurun.

EYÜP FATSA (Ordu) — Sayın Başkan, aracılığınızla, aşağıdaki sorumun Sayın Maliye Bakanı tarafından cevaplandırılmasını istiyorum.

Yardım amaçlı kurulan dernek ve vakıfların vakıf senetlerinde "yurt içinde meydana gelen her türlü tabii ve doğal afetlerde yardım toplayabilirler ve yardım yapabilirler" açık hükmi mevcutken, felaket bölgelerinde yapmış oldukları yardımlar engellenmekte, yardım malzemelerine elkonulmakta, banka hesapları bloke edilmekte. Bu hizmeti yürütenler, zaman zaman nezaretlerde tutulmaktadır. Vakıf senedindeki açık hükme rağmen, bu uygulama bir çelişki değil midir; Sayın Bakanımız bunu nasıl izah edeceklerdir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Açba, buyurun.

SAİT AÇBA (Afyon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, delaletinizle, Sayın Bakana, biraz önce sizin bütçe hakkıyla ilgili yaptığımız açıklamadan hareketle bir soru sormak istiyorum.

Sayın Maliye Bakanımız daha önceki dönemde de genel ve katma bütçeyle ilgili 100'e yakın maddenin 25-30 civarına düşürüleceği konusunda çalışmalar yapacağını ifade etmişlerdi; ama, şu ana kadar böyle bir çalışma yapılmadığı ortadadır, mevcut maddeler hemen hemen aynen korunmaktadır.

Bir de şunu ifade etmek istiyorum: Bütçe hakkının kullanılması noktasında, sizin yaptığımız açıklamalar çerçevesinde, ben, Parlamentonun bütçe hakkını yeterince kullanmadığını düşünüyorum. Çünkü, şu anda, genel ve katma bütçeyle ilgili maddeler, gerçekten, hayati önemi haiz maddelerdir. Dolayısıyla, bunların ayrı bir gündemle görüşülmesi gerekmektedir. Gerek Plan ve Bütçe Komisyonunda gerekse Genel Kurulda ayrı gündemle değil, maalesef, gece yarları, çok hızlı bir şekilde, geçirilerek görüşülmektedir. Dolayısıyla, Parlamentonun bütçe hakkını kullanması açısından, bunun, bundan böyle, gerek Plan ve Bütçe Komisyonunda gerekse de Genel Kurulda ayrı bir gündemle düzenlenmesi zorunluluğu vardır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, cevap verecek misiniz?

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Suallerin hepsine yazılı cevap vereceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Görüşmekte olduğumuz 15 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler...

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Karar yetersayısının aranmasını istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Kabul etmeyenler...

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Karar yetersayısının aranmasını istedim efendim.

BAŞKAN – Efendim, "oylarınıza sunuyorum" dediğim an isteyeceksiniz.

15 inci madde kabul edilmiştir.

16 ncı maddeyi okutuyorum:

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bütçe Uygulamasına İlişkin Hükümler

Bölüm düzeni ve deyimler

MADDE 16. – Gider cetvelinin bölümleri, program bütçe uygulamasında programlar şeklinde düzenlenir. Programlar altprogramlara, altprogramlar da hizmetlerin veya harcamaların niteliğine uygun ödenek türlerine göre faaliyet veya projelere ayrılır. Her faaliyet veya proje gerekli sayıda harcama kaleminden oluşur.

1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ile diğer kanunlarda ve bu Kanunda yer alan;

- "Fasıl ve bölüm" deyimleri bütçe sınıflandırmasında, "Program"ı,
- "Kesim" deyimini "Altprogram"ı,

c) "Madde" deyimi, harcama kalemlerini de kapsayacak şekilde "Faaliyet" veya "Proje"yi,
d) "Tertip" deyimi, hizmet veya harcamanın yapılacağı program, altprogram, ödenek türü, faaliyet-proje ve harcama kalemi bileşimini,

e) "Harcama kalemi" deyimi, (A) işaretli cetvelde yer alan ödeneklerin 100, 200....900 düzeyindeki ayrımını,

f) "Ayrıntı kodu" deyimi, harcama kaleminde yer alan ödenekler esas alınarak tahakkuk ettirilecek giderlerin (R) işaretli cetvelde belirtildiği üzere Devlet Muhasebesi kayıtlarında gösterileceği alt ayrımı (bu ayrım Kesinhesap Kanunu tasarılarında da yer verilir.),

g) Borç ödemeleri yönünden "ilgili hizmet tertibi" deyimi, (Personel giderlerine ait harcama kalemlerindeki ödenek bakiyeleri yalnızca personel giderleri borçlarına karşılık gösterilmek şartıyla) hizmet veya harcamanın ait olduğu programı,

ifade eder.

BAŞKAN – 16 ncı madde üzerinde grupları adına söz talebi?.. Yok.

Şahısları adına söz talebi?.. Yok.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Tamam, karar yetersayısını arayacağım; şimdi oldu.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Demin de olmuştu da, olmadı.

BAŞKAN – 16 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum; karar yetersayısını arayacağım: Kabul edenler...

Efendim, lütfen ellerinizi indirin, yerlerinize oturun; saymada sıkıntı var, bir daha saydıracağım.

MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) – Sayamadıysa elektronik cihazla yapın efendim.

BAŞKAN – Ben saymıyorum, arkadaşlarım sayıyor; sayamadılar.

Efendim, saymada tereddüt olduğunda elektronik cihaza başvurulacağı konusunda İçtüzükte hüküm var. 3 dakika süre veriyorum; elektronik cihazla, 16 ncı maddeyi kabul edenler ve etmeyenler, lütfen işaret etsinler.

Üç dakika içerisinde lütfen oylarınızı kullanın. Oy kullanamayanlar pusulayla oylarını kullanırlar; ancak, üç dakika içerisinde Genel Kurulu terk etmesinler. Pusulayla oy kullananlar, üç dakika içerisinde Genel Kurulu lütfen terk etmesinler.

Oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, karar yetersayısı vardır; 16 ncı madde kabul edilmiştir.

17 nci maddeyi okutuyorum :

Bağlı cetveller

MADDE 17. – Bu Kanuna ekli cetveller aşağıda gösterilmiştir:

a) Bu Kanunun 1 inci maddesi ile verilen ödeneğin dağılımı "A" işaretli,

b) Özel hükümlerine göre 2000 Malt Yılında tahsiline devam olunacak Devlet gelirleri "B" işaretli,

c) Devlet gelirlerinin dayandığı temel hükümler "C" işaretli,

d) Kanunlar ve kararnemelerle bağlanmış vatanî hizmet aylıkları "Ç" işaretli,

e) Bütçe kapsamına alınan fonlar "F" işaretli,

f) Gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeye yetki veren kanunlar "G" işaretli,

g) 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri uyarınca verilecek gündelik ve tazminat miktarlarını "H" işaretli,

h) Çeşitli kanunlara göre bütçe kanunlarında gösterilmesi gereken parasal sınırlar "İ" işaretli,

i) Ek ders, konferans ve fazla çalışma ücretleri ile diğer ücret ödemelerinin miktarı "K" işaretli,

j) Kurumların mevcut lojman, sosyal tesis, telefon, faks ve kadro sayıları "L" işaretli,

k) 2698 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Okul Pansiyonları Kanununun 3 üncü maddesi gereğince Millî Eğitim Bakanlığı tarafından idare edilecek okul pansiyonları ile Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık okulları öğrencilerinden alınacak pansiyon ücretleri "M" işaretli,

l) 3634 sayılı Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanunu uyarınca; millî müdafaa mükellefiyeti yoluyla alınacak;

1. Hayvanların alım değerleri "O" işaretli,

2. Motorlu taşıtların ortalama alım değerleri ile günlük kira bedelleri "P" işaretli,

m) Harcamalara ilişkin formül "R" işaretli,

n) Kurumların sahip oldukları taşıtlar ve 2000 yılında Taşıt Kanunu uyarınca satın alacakları taşıtların cinsi, adedi, hangi hizmetlerde kullanılacağı ve azami satın alma bedelleri "T" işaretli, Cetvellerde gösterilmiştir.

BAŞKAN – 17 nci madde üzerinde gruplar adına söz talebi?.. Yok.

Şahısları adına söz talebi?.. Yok.

17 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18 inci maddeyi okutuyorum :

Yeni tertip, harcama ve gelir kalemleri açılması

MADDE 18. – Maliye Bakanı;

a) İlgili mevzuatına göre, yılı içinde 2000 Yılı Yatırım Programına alınan projeler için (2) ödenek türü altında, hizmetin gerektirdiği hallerde de (3) ödenek türü altında yeni tertipler veya (A) işaretli cetvelin bütünü içinde yeni faaliyet ve harcama kalemleri, gerektiğinde (B) işaretli cetvelde yeni bölüm, kesim ve maddeler açmaya,

b) 25.6.1992 tarihli ve 3824 sayılı Kanunla kaldırılan vergi ve resimler nedeniyle Toplu Konut Fonu adına gümrüklerce ithal sırasında tahsil edilecek miktarlardan gelir kaydedilecek oranı tespiti ve bu tutarı tahsilatı yapan gümrük saymanlarına (B) cetvelinde açılan tertibe gelir kaydetmeye ve Toplu Konut Fonuna aktarılacak tutarlar ile gelir kaydedilecek tutarlara ilişkin uygulama ile ilgili usul ve esasları belirlemeye,

Yetkilidir.

BAŞKAN – 18 inci madde üzerinde gruplar adına söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına söz talebi?.. Yok.

18 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19 uncu maddeyi okutuyorum :

Aktarma

MADDE 19. – Maliye Bakanı;

a) Múnhasıran "100-Personel giderleri" harcama kalemindeki ödeneklerle ilgili olarak, aynı kuruluş bütçesi içinde programlar arası aktarma yapmaya,

b) Kuruluş bütçelerinin "100- Personel giderleri" harcama kalemindeki ödenekler ile Maliye Bakanlığı bütçesinin (930-08-3-351-900) tertibindeki ödeneklerden gerekli görülen tutarları Maliye Bakanlığı bütçesinde yer alan yedek ödenek tertibine aktarmaya,

c) Hizmeti yaptıracak olan kuruluşun isteği üzerine bütçesinden, mali yıl içinde hizmeti yürütecek olan daire veya idarenin bütçesine, gerektiğinde hazine yardımı ile ilişkilendirilmek suretiyle ödenek aktarmaya ve bu konuda gerekli işlemleri yapmaya,

d) Millî Savunma Bakanlığı ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı arasında cari yıl içinde yapılan hizmetlerin bedellerini karşılamak amacı ile varılacak mutabakat üzerine, ilgili bütçelerin program, altprogram, faaliyet ve projeleri arasında karşılıklı aktarma yapmaya,

e) "2000 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar"a uygun olarak yıllık programda yapılacak değişiklikler gereği, değişiklik konusu projelere ait ödenekleri ilgili kuruluşların bütçeleri arasında aktarmaya,

f) Yukarıda (d) bendinde belirtilen bütçelerde yer alan Silahlı Kuvvetlerin tek merkezden yönetilmesi gereken ikmal ve tedarik hizmetleri ile bir programa ait bir hizmetin diğer bir program tarafından yürütülmesi halinde ödeneği, ilgili program, altprogram, faaliyet veya projeler arasında karşılıklı olarak aktarmaya,

g) Mevcut üniversitelerden yeni açılacak üniversitelere intikal eden enstitü, fakülte ve yüksekokulların bütçelerinde yer alan ödenekleri, bu enstitü, fakülte ve yüksekokulların bağlı olduğu üniversite bütçelerine aktarmaya,

h) Kamu kurum ve kuruluşlarının yeniden teşkilatlanması sonucu, bütçe kanunlarının uygulanması ve kesinhesapların hazırlanması ile ilgili olarak gerekli görülen her türlü bütçe işlemlerini ve düzenlemeleri yapmaya,

Yetkilidir.

Mali yıl içinde diğer bir daireye veya idareye aktarılan ödeneklerle ilgili hizmetin yürütülmesinden bütçesine aktarma yapılan daire veya idare görevlidir.

Genel ve katma bütçeli kuruluşların kamulaştırma ve bina satın almaları ile ilgili tertiplerine aktarma yapılamaz. Ancak; liman, hava meydanı, demiryolu, tünel ve köprü projeleri nedeniyle yapılacak kamulaştırmalar ile üniversitelerin eğitim-öğretim projeleri için kuruluş bütçesinde tefrik edilmiş olan toplam kamulaştırma ödeneklerinin % 50'sine, diğer kamulaştırma ve satın almalar için de % 25'ine kadar olan ödenek eksiklikleri Maliye Bakanlığı bütçesinin yedek ödenek tertibinden karşılanabilir.

İdarelerin kamulaştırma ve bina satın almak amacıyla bütçelerinde yer alan ödenekler kamu iktisadî teşebbüslerinden gayrimenkul satın alınmasında kullanılamaz. Ancak bu hüküm doğrudan eğitim ve öğretime tahsis edilmesi şartıyla Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler bakımından uygulanmaz.

BAŞKAN – 19 uncu madde üzerinde, gruplar ve şahısları adına söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 19 uncu madde kabul edilmiştir.

20 nci maddeyi okutuyorum :

Posta giderleri

MADDE 20. – Yargı organlarınca yargılamanın seyri ve sonuçları ile ilgili olarak gerek görülen posta giderleri ve vergi dairelerinin vergi tebliğlerine ilişkin posta giderleri için bütçede öngörülen ödenekler yetmediği takdirde, bu giderlerle ilgili ilave olarak harcanmasına gerek görülecek tutarı ödetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu suretle ortaya çıkacak ödenek farkı gider kesinhesabında ayrıca gösterilir.

BAŞKAN – 20 nci madde üzerinde, gruplar ve şahısları adına söz talebi?.. Yok.

20 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 20 nci madde kabul edilmiştir.

21 inci maddeyi okutuyorum :

Geçen yıllar borçları

MADDE 21. – Mali yılın sonuna kadar ödenemediği gibi emanet hesabına da alınamayan ve 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 93 üncü maddesine göre zaman aşımına uğramamış bulunan geçen yıllar borçlarına ait ödemeler aşağıdaki ilkelere göre yapılır.

a) Yılları bütçelerinin (1) ödenek türü itibarıyla, "100-Personel Giderleri"ne ait harcama kalemlerinden doğan borçlar, "Personel Giderleri Geçen Yıllar Borçları" faaliyetinden ödenir.

b) (a) bendinde yazılı olanlar dışındaki harcama kalemlerinden doğan borçlar, borcun doğduğu tertibin ödenek türü dikkate alınarak;

1. Diğer cari giderlerden doğan borçlar, "Diğer Cari Giderler Geçen Yıllar Borçları",

2. Yatırım hizmetlerinden doğan borçlar, "Yatırım Giderleri Geçen Yıllar Borçları",

3. Transfer tertipleri ile ilgili olarak doğan borçlar, "Transfer Giderleri Geçen Yıllar Borçları", Faaliyetlerinden ödenir.

Bu faaliyetlerdeki ödeneklerin yetmemesi halinde (100-Personel giderleri dışında kalan) aynı veya diğer hizmet tertiplerindeki ödeneklerden bu faaliyetlere aktarma yapmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – 21 inci madde üzerinde, gruplar adına söz talebi?.. Yok.

Şahısları adına söz talebi?.. Yok.

21 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

22 nci maddeyi okutuyorum :

4306 sayılı Kanunun geçici 1'inci maddesinin uygulanması

MADDE 22. – 16.8.1997 tarih ve 4306 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesi gereğince bütçede öngörülen gelirlerin gerçekleşen tutarlarını, bu amaçla Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine konulan ödeneklerden kullandırmaya, ödeneğini aşan gelir tahsilatları karşılığında ilgili tertibe ödenek eklemeye, yılı içinde harcanmayan ödenekleri, ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydetmeye, bu hükümler çerçevesinde yapılacak işlemlere ilişkin esas ve usulleri belirlemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – 22 nci madde üzerinde, gruplar adına söz talebi?.. Yok.

Şahsı adına, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı?.. Yok.

22 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

23 üncü maddeyi okutuyorum :

Savunma Sanayii Destekleme Fonu

MADDE 23. – a) Türk Silahlı Kuvvetlerine stratejik hedef planı uyarınca temini gerekli modern silah, araç ve gereçler ile gerçekleştirilecek savunma ve NATO altyapı yatırımları için mali yıl içinde yapılacak harcamalar, 7.11.1985 tarihli ve 3238 sayılı Kanunla kurulan Savunma Sanayii Destekleme Fonunun kaynakları, bu amaçla bütçeye konulan ödenekler ve diğer aynı ve nakdi imkânlar birlikte değerlendirilmek suretiyle Savunma Sanayii İcra Komitesince tespit edilecek esaslar dairesinde karşılanır.

b) Millî Savunma ve İçişleri Bakanlığına (Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı) bütçe ile tahsis edilen mevcut ödeneklerden yukarıdaki fıkra gereğince tespit edilecek miktarları Savunma Sanayii Destekleme Fonuna ödemeye Millî Savunma ve İçişleri Bakanları yetkilidir.

c) Savunma Sanayii Destekleme Fonundan Hazineye yatırılacak paraları bir yandan bütçeye gelir, diğer yandan Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin ilgili tertiplerine ödenek kaydetmeye ve geçen yıllar ödenek bakiyelerini devretmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – 23 üncü madde üzerinde, gruplar adına ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, Konya Milletvekili Sayın Hüseyin Arı'nın.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA HÜSEYİN ARI (Konya) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının Savunma Sanayii Destekleme Fonuyla ilgili 23 üncü maddesi üzerinde, Grubum adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, millî hedefler yönünde, Türk Silahlı Kuvvetleri de, çağın teknolojik gelişmesine uygun olarak, modern harp silah araç ve gereçlerini, stratejik hedef planlarına göre, bir plan dahilinde ihtiyaçlarını tespit eder. Bu ihtiyaçların önceliğinin Genelkurmay Başkanlığınca belirlenmesini müteakip, Genelkurmay Başkanı, Millî Savunma Bakanı, Savunma Sanayii Müsteşarının tıyesi olduğu Savunma Sanayii İcra Komitesinde son şekli verilerek, temin tarzına gidilir.

Bizim ordumuzun çağın son teknolojik gelişmeleriyle donatılmış ve eğitimiyle de temayüz etmiş bir silahlı güce sahip olmasını, jeopolitik konumumuz, yani coğrafyamız âdeta emretmektedir. Komşularımızla olan siyasî ihtilaflarımız ve bölgenin, petrol ve doğalgaz yataklarından dolayı Avrupa Birliği ülkelerinin ve Amerika'nın menfaat alanı durumunda oluşu, böyle zinde bir gücün her an hazır olmasını gerekli kılmaktadır. Böyle bir gücün her an elde bulundurulması, her şeyden önce, devletimizin bekasını sağlamakla birlikte, ayrıca, her an sıcak çatışmalara da hassas olan bu bölgede caydırıcı olacağından, barışın da teminatı olacaktır. Bugün, silahlanma son derece pahalı bir olaydır. Gerekli ve hedeflere uygun nitelikte bir silahlı gücün daima hazır vaziyette ve üstün performansta elde bulundurulmasının da, güçlü bir ekonomiyle mümkün olabileceğini hepimiz biliyoruz. Bütün bu zorluklara rağmen, yurt savunmasını ve millî egemenliğimizi her şeyin üzerinde tutacağız.

Böyle önemli bir konuda, siyasîlere, yani hükümetlere büyük görevler düşmektedir. Anayasamızın 117 nci maddesine göre, millî güvenlik ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin harbe hazırlanmasından Bakanlar Kurulu Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı sorumludur, denilmektedir.

Çok yakın tarihte milletçe yaşadığımız bir olaydan da ders çıkararak, bu konuda hareket tarzlarımızı da buna göre belirlemeliyiz. Hatırlayacaksınız, 1974 Kıbrıs harekâtında, tam harekât esnasında, başta ABD olmak üzere, müttefiki olduğumuz NATO ülkeleri silah ambargosu uygulayarak, bizim ordumuzu o an için çok güç duruma sokmuştur. Bu olay, milletimiz için son derece onur kırıcı olmuştur; fakat, bize de büyük bir ders vermiştir. Âdeta ülkemizde bir kuvaî milliye ruhu ve şahlanışa neden olmuştur. Bunun üzerine milletimiz adeta birbirine kenetlenerek, kurulan Türk Silahlı Kuvvetleri yardımlaşma vakıfları kanalıyla, millî harp sanayimizi kurmak yönünde ilk adımı böylece atmış oldu.

İlk olarak, dışa bağımlı olduğumuz, ordunun telsiz ihtiyacını karşılamak için, ASELSAN 1976 yılında kurulmuştur. Daha sonraları da hafif ve ağır mühimmat ihtiyacımızı karşılayacak mühimmat imaline geçilmiştir. Bugün geldiğimiz nokta bir hayli sevindiricidir.

Uçak sanayiinde altyapı ve yan sanayi geliştirilerek, gurur duyacağımız bir seviyeye gelmiştir. Buradan şu neticeyi çıkarabiliriz. Ülke savunması gibi son derece önemli bir konuda ordumuzun silah ve araç ihtiyaçlarını karşılamada, öncelikle dışa bağımlılığımızı mümkün merteye azaltmalıyız.

Şevk ve heyecanla başlatılan, milletimizin şeref ve haysiyet meselesi yaparak heyecan ve şevkle başlatıldığı millî harp sanayii hamlesine devam etmeliyiz. Ordumuzun ihtiyaçlarını, öncelikle, yurtiçi kaynaklardan ve millî harp sanayimizin imkânlarından karşılamalıyız. Böylece, bu sanayimizin ve de buna bağlı yan sanayimizin de gelişmesi sağlanmış olacaktır.

Yine, Kıbrıs Harekâtından sonra, ihtiyaca binaen, elimizdeki tankları modernize etmek amacıyla, Arifiye ve Kayseri'de 2 tank yenileştirme fabrikası geliştirilmiştir.

Bugün, ordumuzun modern silahlara kavuşturulmasıyla ilgili, 2000 yılı içerisinde silah alımları çerçevesinde 1 000 tank alımı vardır. Bunun, maliyet ve müessiriyetinin yanında, bu 2 fabrikanın da aynı anda teknoloji transferiyle modernizasyonu sağlanmalıdır. Bu örnekler, tüm çeşitlerde millî harp sanayimizin de geliştirilmesi yönünde bir fırsat olarak, daima, enine boyuna, uzmanlarınca çok iyi değerlendirilmelidir.

Değerli arkadaşlarım, bu kadar pahalı olan silahlanmanın, bizim gibi henüz ekonomisi güçlü olmayan bir ülke için, bu yükü, mümkün merteye hafifletmek gayesiyle, 1985 yılında Savunma Sanayii Destekleme Fonu kurulmuştur. Bu yolla, bütçedışı mali kaynak sağlamak suretiyle, sürekli ve istikrarlı bir finans temini sağlanmaktadır. Fonun başlıca kaynaklarını, Gelir ve Kurumlar Vergilerinden alınan paylar ile Akaryakıt Tüketim Vergisi, Tekel maddeleri payları ve talih oyunlarından alınan paylar teşkil etmektedir. 1986 yılından günümüze kadar, bu fonda 10 milyar 183 milyon dolar para toplanmıştır. Bu kaynağın yüzde 80'i yurtiçi üretim faaliyetlerine, yüzde 16'sı yurt dışından alım projelerine ve yüzde 4'u de İTEP, yani İleri Teknoloji Enstitüsü Parkına sarf edilmiştir.

Fonun yıllık geliri, şu anda 1,1 milyar dolara yükseltilmiştir. Önümüzdeki 10 yıllık dönemde, fonun tüm gelirleri, 2008 yılına kadar, mevcut ve geleceğe yönelik, Türk Silahlı Kuvvetlerinin projelerine tahsis edilmiştir.

Savunma Sanayii Fonunu menfi yönde etkileyen faktörler olarak; 1998 yılında faiz nemalandırmasının Bütçe Kanunuyla kaldırılması, fon gelirlerinin Hazine'den zamanında aktarılmaması ve Akaryakıt Tüketim Vergisinden yüzde 3,5 nispetindeki fon payının iptal edilmesini sayabiliriz.

Değerli milletvekilleri, lojistik desteksiz harekât olmaz ve zaten harekât planı yapılırken de, askerler, aynı anda, buna paralel lojistik planı da yaparlar. Ordumuzun kesintisiz ve etkin bir şekilde harekât ihtiyaçları, yani lojistik desteği, barışta ve savaşta sağlanmalıdır.

Bütçenin yükünü hafifleten Savunma Sanayii Destekleme Fonunun yukarıda belirttiğim men-filikleri, bir an önce, sayın hükümet tarafından giderilmelidir. Bilhassa yıllık 300 milyon dolar kay-nak temini yaratan akaryakıt tüketim payının fona tekrar aktarılması ivedilikle sağlanmalıdır. Türk Silahlı Kuvvetlerinin 2000 yılı projelerine büyük destek sağlayacak olan Savunma Sanayii Destek-leme Fonuna, hükümetlerimiz, yeni kaynaklar aktarma yolları bulmalıdırlar; çünkü, bu fonun he-defi belli ve neticesi de, yurt savunması ve milletün haysiyetiyle eşdeğer olarak düşünülmemelidir.

Bu duygu ve düşüncelerle Yüce Heyetinizi saygıyla selamlarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Arı.

Şahısları adına ilk söz, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan'a ait.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Streniz 5 dakika efendim.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Muhterem Başkan, muhterem üyeler; 2000 Mafî Yılı Bütçe Ka-nunu Tasarısının 23 üncü maddesini görüşüyoruz. 23 üncü madde, Savunma Sanayii Destekleme Fonuyla ilgilidir.

Savunma Sanayii Destekleme Fonu, 1980'den sonra, rahmetli Özal zamanında, silahlı kuvvet-lerin silah ve teçhizatının alınımında yeni bir ufuk olarak, iç kaynakların harekete geçirilmesi ve ka-rarlı bir hükümet politikası oluşturulması için atılmış olan bir adımdı; ancak, maalesef, bugüne ka-dar bunda başarılı olunamadığını da görüyoruz. Bir iki başlangıç projesinin dışında ciddi bir adım atılmamıştır diyorum; çünkü, bugün dahi, silahlı kuvvetlerin ihtiyacı olan silah ve teçhizatların yüzde 80'i ithaldir, yüzde 20'si yerlidir. Yerli olan yüzde 20'lik kısmın içerisindeki ithal parçaları, know how ile lisansı da dikkate aldığımız zaman, yerli katkı oranı yüzde 10 mertebesinde. He-def, ciddi ve disiplinli bir şekilde yerli üretime ulaşılması olduğu halde, maalesef, bu netice sağla-namamıştır. Mesela, Çankırı'da, uçaksayar toplarıyla ilgili bir tesis, yatırım yapılmış; ama, muattal vaziyettedir, ciddi bir imalat da yoktur.

Tabii, burada büyük sıkıntılar var. Savunma sanayii, teknolojisi çok süratle gelişen ve en has-sas, ince ve ileri teknolojinin uygulandığı sahadır. Buradaki hatalarımızı gözden geçirip, bu fon kaynaklarının -gerekirse takviye edilerek- yerli üretimi geliştirecek şekilde kullanılması lazım.

Bakın, 1 000 tank alacağız, 7 milyar dolar. Ben Sakarya milletvekiliyim, benim ilimde bir tank fabrikası var -1970'ten sonra kurulmuş bir yenileme fabrikası var- paletlerini, bütün aksamını ya-par; 16 ayrı fabrika var içerisinde. Bugün, koyun öntüne tank imal edelim diye, size, yan sanayiden de faydalanarak prototipi imal eder. Bu imkânlar var; ama, iktidarlarda bu hedef ve bu hedef ve bu kararlılık yok.

54 üncü hükümet zamanında -Sayın Millî Savunma Bakanımız burada, karşımızda, hatırlarlar-biz, Başbakanlıkta Savunma Sanayii Koordinasyon Kurulu kurmuştuk. Silahlı kuvvetlerle beraber, sivil sektörle beraber, savunma sanayiinde hamle yapalım, yüzde 20 olan yerli imalatı, yüzde 30'a, yüzde 40'a, yüzde 50'e doğru tırmandıralım diye; ama, sonra kaldı.

Vakit dardır. Burada, birkaç satırbaşını daha söylemek istiyorum.

Süratle yerli üretime yönelebilmek için, mutlaka prototip imalatına girmek lazım; lisansla gir-mek lazım "know how"la girmek lazım, kendi araştırmamızla girmek lazım; ama, nasıl gireceksek girmemiz lazım. Silahını imal edemeyen bir milletin ordusu, 1 milyon da olsa, 2 milyon da olsa, hiçbir kıymeti harbiyesi yoktur. İthal silahla savaşamazsınız, savunmayı sağlayamazsınız.

1974 Kıbrıs Barış Harekâtında, Batılı müttefiklerimiz, hava ve kara teçhizatında, mühimmanında, yedek parçasında derhal bize ambargo uygulamışlardır. O zaman, bendeniz, Sanayi Bakanlığı Müsteşar Muaviniydim. Makine Kimya Genel Müdürlüğü geldi, Teoman Paşa, Korgeneral; dedi ki -Sanayi Bakanlığında- "Belçika'dan, Hava Kuvvetlerimizin şu mühimmanın parçalarını getirdiler, ambargo koydular -Makine Kimya da imalatçı- Sanayi Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı vasıtasıyla Belçika hükümeti nezdinde teşebbüse geçsin, bu ambargoyu kaldıralım." Bir nokta olarak ifade ediyorum. Yani, bunu aşmanın yolu, kararlı olarak bu hedefe yönelmek, yerli teknolojiyi geliştirecek araştırma geliştirmeye önem vermektir.

Bu bakımdan, Savunma Sanayii Müsteşarlığının Başbakanlığa bağlanmasında fayda var; hükümete teklif ediyorum. Çünkü, Millî Savunma Bakanlığı, kendi savunma ihtiyaçlarını acil karşılamakta durumundadır; harple meşguldür, savunmayla meşguldür; onun konusu sanayi değildir. Savunma Sanayii Müsteşarlığının Başbakanlığa bağlı olması, savunma meselelerinin daha ileriye götürülmesi bakımından, daha güçlü bir kurum olmasını sağlar.

Yerli ve ithal teçhizatın hepsinin mubayaasının Savunma Sanayii Müsteşarlığından geçmesi lazım. Acil alım diye önlümüze gelecek olan paketleri, geleceğe dönük talepleri, ihtiyaçları dikkate alınarak, önceden imalat programlarına yansıtılmak lazım. Son iki üç seneden beri, yerli sanayi ile bir işbirliği istikametinde adımlar atılmak istenildiğini takip ediyoruz, bundan da memnun oluyoruz; ama, bizim aradığımız, ithalat rakamlarına baktığımızda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen toparlayınız.

CEVAT AYHAN (Devamla) - ... kaç milyar dolarlık savunma sanayii teçhizatı alıyoruz; bunun ne kadarı yerli, ne kadarı ithaldir; niye dışarıya satamıyoruz? Bakın, 3-4 milyon nüfuslu İsrail, bugün, uçağını da, tankını da, topunu da, gemisini de, savaş gemisini de, her şeyi yapıyor, bize de teknoloji satıyor; bu da bizim için büyük bir ayıptır diyorum. Bunu aşmamız için, millî bir hedef olarak bunu aşmamız için, topyekün çalışmamız gerektiğini ifade ediyorum. Maalesef, F-4 modernizasyonunda, bizim TAI ve Eskişehir'deki Hava İkmal Merkezi "bunu biz yaparız" dertlerine rağmen, götürüp İsrail'e verdiler; 600-700 milyon dolar, belki, 1 milyar dolara yakın kaynak İsrail'e transfer edildi. İsrail'e karşı olduğum için söylemiyorum; Amerika'ya da olsa, Fransa'ya da olsa, öncelikle tercihim benim, millî sanayidir, teknolojinin burada birikmesidir.

Aslında, konuşacak çok şeyler var; ama, bütçe sıkışıklığında uzatmak istemiyorum. Bu hedefleri hükümetin dikkate almasını diliyorum, hepimizi hürmetle selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Ayhan.

23 üncü madde tizerindeki görüşmeler tamamlandı.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Ben, soru sorma hakkımı kullanmak istemişim; mikrofonun ışığı yanıp söntüyor.

BAŞKAN - Bir dahaki maddede sorun efendim; çünkü, burada görünmüyorsunuz.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) - Nasıl yapalım? Öbür maddede tekrar görünür mü, bilmiyorum. Şimdiden söylemiş olayım; öbür maddede, bu maddeyle ilgili olarak...

BAŞKAN - Tamam efendim, bu maddeyle ilgili olarak... Çünkü, bilgisayar bir hata yapmış, adınızı yukarı çekmiş. Haklısınız, soru talebinizi şimdi gördüm.

HACI FİLİZ (Kırıkkale) - "Savunma sanayiiyle ilgili soracağım" diyor Sayın Başkan; madde değişiyor.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Evet, bir dahaki maddede savunma sanayiiyle ilgili soracağım.

BAŞKAN – 23 üncü madde kabul edildi.

24 üncü maddeyi okutuyorum :

Transferi mümkün olmayan konsolosluk gelirleri

MADDE 24. – Konvertibl olmayan konsolosluk gelirlerinden transferi mümkün olmayan ve 1999 yılı sonu itibariyle kullanılmayan miktarları, Dışişleri Bakanlığı bütçesinde açılacak özel bir tertibe, bu Bakanlığın gerekli gördüğü mal ve hizmet alımlarında kullanılmak üzere, yılı bütçesine ödenek ve gerektiğinde gelir kaydetmeye ve yılı içinde kullanılmayan miktarı gelecek yıla devren ödenek kaydetmeye, yapılacak harcamaların esas ve usullerini Dışişleri Bakanı ile müştereken tespit etmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – 24 üncü madde üzerinde gruplar adına ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Hüseyin Kansu'ya ait.

Buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

FP GRUBU ADINA HÜSEYİN KANSU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 24 üncü maddesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

24 üncü madde, konvertibl olmayan konsolosluk gelirlerinden transferi mümkün olmayan ve 1999 yılında harcanmayanları, 2000 yılı bütçesine ödenek ve gelir kaydetmeye, buradan yapılacak harcamaların esas ve usullerini Dışişleri Bakanlığıyla müştereken tespit etmeye Maliye Bakanına yetki veriyor.

Ben, bu bağlamda, yurt dışında açılan temsilciliklerimiz ve buralarda görevlendirilen personel ile çeşitli nedenlerle yurt dışına gönderilen kamu görevlileri ve devletin bu harcamaları üzerinde kısaca durmak istiyorum.

Hiç şüphe yok ki, bir ülkenin yurt dışında iyi bir şekilde temsil edilmesi, o ülke açısından hayati öneme sahiptir; ancak, ne temsilcilik sayısındaki fazlalık ne de temsilciliklerdeki personel sayısının çokluğu, bir ülkenin yurt dışında iyi temsil edildiğinin göstergesi değildir. Belki de, son dönemlerde, personel sayısındaki kabarma ve artan harcamalar dolayısıyla, bu konuda, Üçüncü Meclisimizin 8 Ekim 1996 tarih ve (10/90) esas numaralı kararıyla bir Meclis araştırma komisyonu kurulmuş ve alınması gereken çeşitli tedbirler belirlenmişti. Şimdi, bu komisyon raporundan, önemli gördüğüm birkaç noktanın altını çizmek istiyorum.

Her şeyden önce, bu raporda deniyordu ki: "Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının, Kültür ve Turizm Bakanlığının ayrılmaları, bu kurumların yurtdışı temsilciliklerinde bulundukları görevli sayılarını da 2 katına çıkarmıştır. Belki bu ayırım, yurt içinde gerekli; ama, yurt dışında, benzer işler için birden fazla görevli niye?.."

Yine, bu raporda -1997 itibariyle söylüyorum- deniyordu ki: "Yurt dışında 166 temsilcilikte 3 552'si Dışişleri personeli, 3 300'ü diğer bakanlık ve kuruluş temsilcileri olmak üzere, toplam 6 852 personel bulunmakta ve bunlara, toplam, yıllık 225 067 814 dolar ödenmekteydi. Bu rakama, Sayıştay denetimine tabi olmayan bazı kurumların yurt dışına gönderdiği personel dahil değildir. Bu rakama, bir de çeşitli nedenlerle geçici olarak yurt dışına gönderilen kamu personeli sayısı -ki, toplam sayı 14 899'dur- eklenince, kümülatif genel harcama rakamı epey kabarmakta; yıllık olarak 407 256 120

dolara çıkmaktadır; ama, daha, bu rakama, uluslararası projeler çerçevesinde yurt dışına gönderilen personel harcamaları, resmî heyetlerle birlikte yurtdışı gezilere iştirak eden kamu görevlileri harcindeki katılımcılar için yapılan masraflar, konsolosluk gelirlerinden yapılan harcamalar ve fonlarından yapılan harcamalar dahil değildir. Bu rakam, bugünkü kur üzerinden hesaplandığında, Dışişleri Bakanlığımız bütçesinden daha büyüktür."

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sözleşmeyle yurt dışına gönderilenlerin seçimindeki keyfilik, yurtdışı atamalarda yapılan siyasî baskılar, gerek lisan durumu gerekse eğitimleri nedeniyle atandıkları görevin gereklerini yerine getiremeyecek kişilerin bu görevlere atandıkları, devletin çeşitli idarî birimlerinin, yurt dışındaki görevlendirmelerin yönetmeliklerle düzenlenmesinden yararlanılarak bu görevlerde aranan nitelikleri aşağı çekme eğilimleri de, bu raporun tespitleri arasındadır. Bu raporun önerileri arasında "Yurtdışı harcama kalemlerinin ne kadar olduğunun sağlıklı olarak anlaşılabilmesi için, bütçe kanununa ekli (R) cetvelinde yeniden düzenleme yapılarak, yurtdışı harcama kalemlerinin ayrıntılı kodlarının, yurtiçi harcamalardan bağımsız olarak ayrıca belirlenmesi yerinde olacaktır" ibaresiyle "Dış ilişkilerimiz bir bütündür ve eşgüdüksüz bir biçimde dağıtıcılık içinde yürütülemez. Bunun için yeni bir yapılanma düşünülmelidir" önerisi yer almaktadır.

Şimdi, hükümete sormak istiyorum. Bugüne kadar, bu tedbirlerden ne kadarı göz önüne alındı, ne kadarı tatbik edilebildi? İzmir Başkonsolosluğu da dahil olmak üzere, yurt dışında çalışan 2 000 personelini geri çeken Amerika Birleşik Devletlerinden daha zengin bir ülke değiliz.

Değerli arkadaşlarım, bütçe bir bütündür. Mademki, toplanabilen vergi gelirlerinin neredeyse tamamı faiz harcamalarına gidiyor diye, işçiye, memura, emekliye, çiftçiye, dar ve sabit gelirliye sabır ve kemer sıkma tavsiye ediyorsunuz; mademki yine aynı gerekçeyle yatırımları sıfır mertebesine indiriyorsunuz, o halde, bu yükü bütçenin bütün kalemlerine yansıtmalı, paylaşmalı; buna yurtdışı harcamaları da dahil olmalıdır.

Ancak, altını çizerek söylüyorum; bir yandan, enflasyonun altında kalıyor gerekçesiyle yasal faiz oranlarını yükseltip; diğer yandan, enflasyonu yüzde 25'e düşüreceğinizi iddia ederseniz; bir yandan, iğneden ipliğe her şeye büyük oranlarda zam yapıp, bu zamları da, 2000 yılı rakamlarına yansımam diye, 1999 yılının son iki ayına sıkıştırıp; diğer yandan, 2000 yılı enflasyon hedefi yüzde 25 diye, işçiye, memura ve çalışana yüzde 15 zam verip, sokağa dökerseniz; bir yandan, IMF'ye verdiğiniz taahhütler doğrultusunda, tarım sektörü başta olmak üzere, bütün sübvansiyonları kaldırmaya yeltenip; diğer yandan, mazotu, gübreyi dünya fiyatının kat kat üzerinde satarsanız; bir yandan da, dargelirliye kemer sıkma politikası uygulayıp, bütün yükü dargelirlinin sırtına yükleyip; diğer yandan da, bir gecede milyarlarca doları üç beş bankacıya çarçur ederseniz, toplanabilen vergi gelirlerinin neredeyse tamamını bir avuç rantiyeciye dağıtırsanız, halk arasında artık inandırıcılığınız kalmaz.

Evet, 31 Aralık 1999 tarihi itibarıyla, gelecek yılın bütün zamlarını aceleyle şimdiden yaparsanız, belki 2000 yılında enflasyon kâğıt üzerinde biraz düşebilir; ama, dar ve sabit gelirinin mutfağından, cebinden aldıklarınızı yerine asla koyamazsınız. Korkarım ki, bu uygulamalarla, sosyal patlamalara zemin hazırlarsınız.

Bu düşüncelerle, Genel Kurulu tekrar saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kansu.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahısları adına söz talebi?.. Yok.

Evet, Sayın Ilıcak'ın, -bize kompüttür sürpriz yapmıştı- sözünü veriyorum.

Buyurun efendim.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Maliye Bakanından sunu öğrenmek istiyorum: Türkiye Cumhuriyeti 1 000 tane tank almaya hazırlanıyor. Her tankın fiyatı 8 milyon dolar. Dolayısıyla, 8 milyar dolarlık bir harcama öngörülmüyor. Acaba bu tankların liste fiyatı ne kadar; yani, 2-3 milyon dolar mı? Yanında alınan silahlarla birlikte ne kadar bir maliyet ortaya çıkıyor? Söz gelimi, aynı tankı, Amerika Birleşik Devletleri kaç milyon dolardan alıyor ve hangi silahlarla birlikte kullanıyor? Söz gelimi, Almanya, bunun muadili olan tankı kaç milyon dolardan alıyor ve hangi silahlarla birlikte kullanıyor?

Ayrıca, Avrupa Birliğine aday bir ülke konumuna geldiğimize göre, tank alımının acaba bu konumda, bu bağlamda yeniden gözden geçirilmesi gerekmez mi?

Bir de, savunma harcamalarımız acaba ne ölçüde denetleniyor; kim denetliyor?

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, buyurun.

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Sayın Başkan, bu, bir kredili alımdır; henüz proje aşamasındadır; birtakım teklifler değerlendirilmektedir. O bakımdan, Sayın Ilıcak'ın ifade ettiği ayrıntıda herhangi bir şey söylemek için henüz erkendir. Daha sonra kendisini bilgilendirme imkânımız olabilir.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Başka soru yok.

24 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

25 inci maddeyi okutuyorum :

Yabancı ülkelere yapılacak hizmet karşılıkları

MADDE 25. – Maliye Bakanı;

a) Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığına yabancı ülkelere ve uluslararası kuruluşlara kiraya verilen veya bir hizmetin yerine getirilmesinde kullanılan kara, deniz ve hava taşıtlarından alınan kira veya ticaret tutarlarını,

b) Türk Silahlı Kuvvetlerinin öğrenim ve eğitim müesseselerinde okutulan ve eğitim gören yabancı uyruklu subay, astsubay veya erlere yapılan masraflar karşılığında ilgili devletlerce ödenen miktarları,

c) NATO makamlarınca yapılan anlaşma gereğince yedek havaalanlarının bakım ve onarımları için verilecek paraları,

Aynı amaçla kullanılmak üzere bir yandan bütçeye gelir, diğer yandan yukarıda yazılı kuruluş bütçelerinde açılacak özel teriplere ödenek kaydetmeye ve bu suretle ödenek kaydedilen miktarlardan yılı içinde harcanmayan kısımları ertesi yıla devretmeye,

Yetkilidir.

BAŞKAN – 25 inci madde üzerinde, Grupları adına ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, Ak-saray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak'ın; buyurun efendim.

Konuşma süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; hepinizi, saygıyla selamlıyorum. Yüce Meclise bir jest olmak üzere, konuşmamı çok kısa tutacağım.

Anayasamızın 166 ncı maddesi, makro ekonomik politikalar üretilmesi, oluşturulması ve uygulanması görevini hükümete vermiştir. İstanbul Sanayi Odasının bir araştırma verisini arz etmek istiyorum : 1997'de yapılan ticarî faaliyette, Türkiye'nin 500 büyük kuruluşunun yıllık net kârının yüzde 55'ini faiz gelirlerinin oluşturduğu tespit edilmiş. 1998 yılında da 500 kuruluşun yıllık net kârının yüzde 87'sini faizin oluşturduğu tespit edilmiştir. Bunu diğer bir şekilde ifade etmek gerekirse, sermaye, yatırım ve üretimden kaçmış, gözünü yüksek faizle borç verdiği Hazineye çevirmiştir. Mevcut bütçenin de bu yönde bir sonuç vereceği konusunda ciddi kuşularımız mevcuttur.

Değerli milletvekilleri, çağdaş devlet anlayışının gereği, devletin aslî fonksiyonlarına dönmesi ve küçülmesi gerekli. Yargı ve savunma hariç bütün hizmetleri özelleştirmek gerekir. Tabîi, bu bağlamda, bankaların da özelleştirilmesi gerekir. Yakın dönemde, bir kamu bankası olan Sümerbank, özelleştirildi; şimdi, Banka Mevduat Sigorta Fonu kapsamına dahil edildi, devredildi. Yani, özelleştir-boşalt-devletleştir kısır döngüsünün oluşturulduğu konusunda, yeni bir sektör oluşturulduğu konusunda ciddi endişelerimiz vardır.

Bankacılık sektörüyle ilgili olarak, ciddi denetim ve kontrol mekanizmaları oluşturulmaz ise, ciddi ve şaibeden uzak önlemler alınmaz ise, ciddi bir operasyon yapılmaz, ihmalî ya da suiistimallî görülen tüm görevliler hakkında örgütlü suç kapsamında adli süreç başlatılmaz ise, bankacılık sektörünün geleceği ciddi tehdit altındadır.

Yine, bir kısa bilgi : Ziraat Bankası ve Halk Bankasının -medyaya yansıdığı kadarıyla ifade ediyorum- görev zararının 15 milyar dolar olduğu ifade edilmektedir. Yani bu, bize, Dünya Bankasından, IMF'ten, Amerika'dan, deprem vergisinden, AB'nin cüzî olsa da göndereceği yardımlardan gelen rakamların bir hayli üzerinde bir rakam. Bu sektörde ciddi sorunlar olduğu görülmüyor.

Burada, benim, hukukçu olarak, görevim gereği, sayın hükümete şöyle bir tavsiyem olacak: Bu sektörde faaliyet icra eden ve hakikaten sonuçta sorumluluğu tespit edilen bütün görevliler hakkında, en kısa sürede adli sürecin başlatılmasını istihdam ediyorum. Zannediyorum temmuz ayında çıkardığımız, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücaadele Yasası, aynen, birebir bu tarz olaylar için çıkarılmış bir yasadır. Ben, sayın hükümetten, bu yasayı, ilk defa, ciddi olarak böyle bir olayda uygulamak suretiyle, yasanın amacını ortaya koymasını talep ediyorum. Şayet bu caydırıcı önlemler alınmaz ise, bütçe hedeflerine ulaşılma imkânı kalmayacaktır.

Her şeye rağmen, bütçe hedeflerine ulaşılması konusunda, Sayın Bakana başarılar diliyor, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Toprak.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına söz talebi?.. Yok.

25 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

26 ncı maddeyi okutuyorum:

Bağış, hibe ve yardımlar

MADDE 26. – a) Yurt içi ve yurt dışı kaynaklardan hibe olarak malî yıl içinde elde edilecek imkânların Türk Lirası karşılıklarını Hazine Müsteşarlığının teklifi üzerine gereğine göre bütçeye gelir veya gelir-ödenek-gider kaydetmeye,

b) Dış kaynaklardan veya uluslararası antlaşmalarla bağış ve kredi yolu ile gelecek her çeşit malzemenin navlun ve dış alımla ilgili vergi ve resimlerinin ödenmesi amacı ile bunların karşılığını, ilgili bütçelerinde mevcut veya yeniden açılacak harcama kalemlerine ödenek kaydetmeye ve gereken işlemleri yapmaya,

c) 2000 Mali Yılı içinde Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ihtiyaçları için yabancı devletlerden askerî yardım yolu ile veya diğer yollardan fiilen sağlanacak malzeme ve eşya bedellerini, bağlı (B) cetvelinde bu adlarda açılacak tertip- lere gelir ve karşılıklarını da bu bütçelerde açılacak özel tertiplere ödenek ve gider kaydetmeye,

Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – 26 ncı madde üzerinde gruplar adına ilk söz, Konya Milletvekili Sayın Teoman Rıza Güneri'ye ait.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Konuşmayacak Sayın Başkan.

BAŞKAN – Konuşmuyor...

Şahısları adına söz talebi?.. Yok.

26 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

27 nci maddeyi okutuyorum :

Özel ödenek ve gelirlerin iptali

MADDE 27. – Bağışlara ilişkin özel ödenek ve özel gelirlerle diğer özel ödenek ve özel gelir-lerden;

a) Tahsis amacı gerçekleştirilmiş ödenek artıkları ile tahsis amacının gerçekleştirilmesi baki- mından yetersiz olanları,

b) (a) bendinde yazılı olanlar dışında kalıp da (1 000 000 000.-) lirayı aşmayan ve iki yıl dev- rettiği halde harcanmayanları,

İptal ederek gelir kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – 27 nci madde üzerinde gruplar adına söz talebi?.. Yok.

Şahısları adına söz talebi?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

28 inci maddeyi okutuyorum:

Kurumların hasılatından pay

MADDE 28. – Aylık gayrisafi hâsılat tahakkukunu (Katma Değer Vergisi ve Ek Vergi hariç) kapsamak kaydıyla,

- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilen hidroelektrik santralleri ile bunlar- la bağlantılı tesislerin, Türkiye Elektrik Üretim, İletim Anonim Şirketine (TEAŞ) devrine ilişkin gerekli yasal düzenleme yapılmaya kadar kullanım ve işletim bedellerine karşılık olmak üzere Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketinin (TEDAŞ) mal ve hizmet satışları (Elektrik ve Hava- gazı Tüketim Vergisi ve TRT payı dahil) gayrisafi hasılatının % 8'i,

- Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin mal ve hizmet satışları gayrisafi hasılatının (hisse satışı tamamlanana kadar) % 15'i,

- Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü'nün mal ve hizmet satışları gayrisafi ha- sılatının % 20'si,

- Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün (TEKEL) mal ve hizmet satışları aylık gayrisafi hasılatının % 10'u,

- Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketinin (BOTAŞ) doğalgaz satışları gayrisafi hasılatının % 15'i,

- Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün (DMO) mal ve hizmet satışları ürün neveleri itibarıyla gayrisafi hasılatının % 10'una kadar,

En geç takip eden ayın 20'sine kadar Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına ödenir. Ödenen bu tutarlar bütçeye gelir yazılır.

BAŞKAN - Görüşmekte olduğumuz 28 inci madde üzerinde ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına Kütahya Milletvekili Sayın Ahmet Derin'e ait.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 10 dakikadır.

FP GRUBU ADINA AHMET DERİN (Kütahya) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; görüşülmekte olan 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 28 inci maddesi üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım, hepimizi saygıyla selamlarım.

Bütçe uygulamasına ilişkin hükümler bölümünde yer alan 28 inci madde içerisinde yer alan paragraflarda belirlenmiş olan kuruluş ve kurumların gayri safi hâsılatından pay alıyor. TEAŞ ve TEDAŞ'ın mal ve hizmet satışlarından, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi ve TRT payı da dahil olmak üzere, gayri safi hâsılatının yüzde 8'ine, Türk Telekom AŞ'nin mal ve hizmet satışları gayri safi hâsılatının -özelleştirme kapsamında hisse satışı tamamlanıncaya kadar- yüzde 15'ine, tüm Tekel mal ve hizmetlerinin satışlarından elde edilen gayri safi hâsılatının yüzde 10'una, Boru Hatlarıyla Petrol Taşıma Anonim Şirketinin (BOTAŞ) doğalgaz satışları gayri safi hâsılatının yüzde 15'ine, Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün mal ve hizmet satışları ürün neveleri itibarıyla gayri safi hâsılatının yüzde 10'una kadar, takip eden ayın en geç 20'sine kadar Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına ödenecektir.

1050 sayılı Muhasebe Umumiye Yasasının 1 Ağustos 1996 tarihinde 4160 sayılı Kanunla eklenen 11 inci maddesinde "baraj, liman, havalimanı, enerji santrali, tesis gibi taşınmaz ve sair varlıklar kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının gayri safi hâsılatlarından, bu kullanım karşılığı olarak belirli oranlar dahilinde bir bedel tahsil edilerek genel bütçeye irat kaydedilir" denilmektedir.

Hükümetin teklifi olan bu hüküm, Plan ve Bütçe Komisyonunda aynen kabul edilmiştir. 28 inci maddede de -bu hüküm gereğince- belli kuruluşlarımızdan belli paylar alınıyor.

Malum olduğu üzere, belli paylar, gayri safi hâsıla üzerinden alınıyor; ancak, mutlaka, bu ödenen miktarlar, maliyeye aktarılan miktarlar maliyeti etkiliyor. Bunlar, endirekt bir vergi şeklinde halkımıza yansıyor.

Bu kadar sıkıntılarla elde edilen bütün gelirler yetmiyor ve bütçemizin direkt vergiler dışında "normal gelirler ve özel gelirler ve fonlar" adı altında da aşağı yukarı 2 katrilyon 840 trilyon para topluyoruz. Niçin; yetmiyor, yatırımlara yetmiyor, ücretlere yetmiyor, faize yetmiyor; bunları, halka endirekt bir vergi şeklinde aktardığımız bazı kuruluşlardan da belli paylar elde ederek, devletin gelirlerini artırıyoruz. Artırıyoruz da, bunlar nereye gidiyor; mesele burada. Sayın Bakanım, 1996 yılında hiçbir ek vergi tahakkuk ettirilmediği, kanunlaşmadığı halde, vergi tahsilatında bir artış meydana gelmiş, yüzde 93,6. Sonra 1997'de hiçbir ek vergi tahakkuku yapılmadan, vergi tahsilatındaki artış yüzde 113; 1998'de başlamış düşmeye, yüzde 103'e düşmüş, 1999 dokuzuncu ayı

itibariyle de vergi tahsilatımız yüzde 52,8'de kalmış. Ek vergiler, deprem vergisi, yok malî milat, birçok vergi çıkarmamıza rağmen, milletin üzerine bu kadar gitmemize rağmen, yüzde 52'ler me-sabesinde, oranında kalmasına ekonomik krizi gerekçe gösteremeyiz; sadece ekonomik krizi gerek-çe gösteremeyiz.

Öyleyse, neye bakmak lazım; millet hükümete güvenirse, iktidara güvenirse, verdiği vergile-rin, katılım paylarının, ek vergilerin yerinde harcandığını veya kendine döndüğünü görürse, gönül huzuru içerisinde hiç ek vergi çıkarmamak kaydüşartıyla, yine de "devletin bu masraflarına, bu ya-tırımlarına benim de katılmam lazımdır" diye bunu millî bir borç bilir, vergi tahsilatında artış mey-dana gelir.

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Son yıllardaki enflasyonu da dikkate alın Ahmet Bey.

AHMET DERİN (Devamla) – Cevabınızı verirsiniz Sayın Bakanım.

Şimdi, cari giderlerimize bakıyorum; o kadar korkunç boyutlara ulaşmış ki, toplam yatırım tu-tarımız 2,3 katrilyon, cari giderler 3,8 katrilyon. Demek ki, biz, Sultanahmet'te dileniyoruz, dilen-diğimiz bu parayı Yenice'de dağıtıyoruz. Bunlara birkaç tane örnek göstermek istiyorum; Sayın Bakanım, bütün milletvekillerinin önüne şöyle bir davetiye geldi. Bakın, belki "bunu, Devlet Hava Meydanları bastırmadı, müteahhit bastırdı" diyeceksiniz. Kim bastırırsa bastırsın, müteahhit de da-ğıtsa bunu, bu masrafı müteahhit de yapsa, mutlaka bu masrafları maliyetine dahil edecektir; yani, bu, direkt veya indirekt olarak bu millettten, bu hazineden çıkacaktır.

Şu bir davetiye; tüm milletvekillerine gönderildi; şu davetiyenin basım masrafını sizlerin tak-dirine bırakıyorum.

Neymiş; işte, Devlet Hava Meydanlarına ait yeni bir işletme olan İstanbul'daki terminalin açılışı, dış hatlar terminalinin açılışı. Şöyle bir davetiye... Paralarımız nerelere gidiyor ! Şu da uçak bileti; bu, birincisi.

Bir şey daha göstereceğim. İkinci bir mesele; bir bakanımız burada bize, Türkiye Büyük Mil-let Meclisi Genel Kuruluna, 2000 Malî Yılı Bütçe Kanun Tasarısıyla ilgili sunuş konuşmasını şöy-le bir kitapçık halinde takdim ettiler. 13 sayfalık sunuş konuşması var, sadece 13 sayfa. Aşağı yu-karı 250 sayfaya yakın gazete kupürleri, fotoğraflar... Şu kitapçığın binlerce basıldığını düşünenecek olursak, bu, korkunç bir israftır. Bu millet, bunu görüyor; bu halk, bunu duyuyor, görüyor; o za-man paraların nereye gittiğine bakıyor, elinden gelse "hiç vergi ödemeyeceğim"diyerek böyle bir psikoz, böyle bir hâletüruhiyenin içine giriyor.

Bir konuyu daha gündeme getirmek istiyorum. Niçin; çünkü, görüştüğümüz bu yasa tasarısı-nın maddelerinden bir tanesi, yine, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün mal ve hizmet satışları gayri safî hâsulatının yüzde 20'sini bütçeye geçiriyoruz. İşte, Devlet Hava Meydan-ları Genel Müdürlüğüne bir Mercedes... Genel müdürler Mercedes alamıyor ya (!) Başbakanımız bizim Renault'la geziyor; ama, kuruluşumuzun bir genel müdürü, kuruluşunun 28 trilyon lirasını İş Ban-kasına bir yıllık yüzde 5 faizle bloke ediyor, karşılığında O6 KVV 84 plakalı Mercedesi alıyor; ya-ni, İş Bankası, o genel müdürümüze tahsis ediyor.

Sayın Bakanım, sizden önceki Maliye Bakanımızın bir itirafı vardı: "54 üncü hükümetten son-ra yaptığımız en büyük hata, havuz hesabını kaldırmamız oldu" dedi. Siz, giderleri kontrol altında, yatırımları ve ödenekleri kontrol altında tutabilmek için, kamu veznedarlığı, hazinedarlığı şeklinde bir uygulamaya başladınız. Lütfen, devletin şu paraları birilerine peşkeş çekilmesin noktasından, batık bankalara kredi olmasın, mevduat olmasın açısından, bir an önce, kuruluşların paralarının tek hesapta, havuz hesabında toplanmasını sağlayacak olursanız, şu ülkeye en büyük faydayı, bütçeye de en büyük yararı sağlamış olursunuz diye düşünüyorum.

Bu duygu ve düşünceler içerisinde, yine de bütçenin hayırlı olmasını diliyorum. Yatırımların-
dan, cari harcamaları -benzin parası, davetiye parası, tebrik parası, çiçek parası- daha fazla miktar-
lara, -1,5 katrilyona yakın- ulaşmış bir devletin, tabii ki, bütçesi, ancak bu kadar olabilecektir diye
düşünüyorum.

Size kolaylıklar diliyorum Sayın Bakanım; hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP ve DYP sıra-
larından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Derin.

Şahısları adına ilk söz, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı'nın... Yok.

Maddenin müzakeresi tamamlanmıştır.

28 inci maddeyi oylarınızta sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

29 uncu maddeyi okutuyorum :

Fonların ödenek ve gelirleri

MADDE 29. – a) Çeşitli mevzuatla kurulmuş fonların her türlü gelirleri Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde Hazine Müsteşarlığı adına açılan müşterek fon hesabına yatırılır. Bu hesaba yatırılan gelirlerden ilgili mevzuatında öngörülen fonlararası pay ve kesintiler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yapılır.

Bütçe kapsamına alınan fonlar bu Kanuna ekli (F) işaretli cetvelde gösterilmiştir. Bunların gelirleri, yapılan kesintilerden sonra kalan tutarlar üzerinden genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir yazılır. Bu fonlar hizmetlerini bütçenin (A) cetveline konulan ödeneklerle yerine getirirler.

Kapsam dışında bırakılan fonların gelirlerinden Maliye Bakanı ile Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın müşterek teklifi ve Başbakanın onayı ile belirlenecek oran ve miktarlarda kesinti yapılarak genel bütçeye gelir kaydedilebilir.

Fonlar, hizmet ve harcamalarını kendi mevzuatlarında yer alan esas ve usullere göre yaparlar.

b) 1. Maliye Bakanı ile Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın müşterek teklifi ve Başbakanın onayı üzerine, kuruluş bütçelerindeki fon ödeneklerini diğer kuruluş bütçelerinin fonlara ilişkili tertiplerine,

2. İlgili Bakanın teklifi üzerine, fonlar tarafından yürütülmek amacıyla kuruluş bütçesinin diğer tertiplerinde yer alan ödenekleri, "77-Fonlara Ait Hizmetler" altprogramına,

Aktarmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

c) 1. Fonların borçlanma yoluyla elde ettikleri kaynakları gerektiğinde bir yandan bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, karşılığında (A) işaretli cetveline ödenek kaydetmeye,

2. Fonlar tarafından hizmetin başka bir kuruluşa gördürülmesi halinde hizmetin karşılığı olan miktarı doğrudan hizmeti yapacak olan kuruluş bütçesine gelir ve ödenek kaydetmeye,

Maliye Bakanı yetkilidir.

d) 1. Maliye Bakanı ile Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın müşterek teklifi ve Başbakanın onayı ile fonların gider hesapları üzerinden aktarma yapılabilir. Aktarılan tutar, kendisine aktarma yapılan fonun gelir hesabı üzerinden müşterek fon hesabına, buradan da tamamı gider hesabına aktarılır.

2. Bütçe kapsamı dışındaki fonlardan kendi mevzuatlarına göre yapılan kesinti ile fonlararası aktarmalardan sonra kalan tutar, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ilgili fonun gider hesabına aktarılır.

e) Kanun veya kanun hükmünde kararname dışında diğer mevzuatla kurulmuş bulunan fonlar, Maliye Bakanı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu bakanların müşterek teklifi üzerine Başbakan onayıyla tasfiye edilebilir.

Kanun veya kanun hükmünde kararname ile kurulmuş fonlardan tasfiye edilmesi gerekenleri belirlemeye, bunlardan tasfiyesine karar verilenlerle ilgili kanun tasarılarını hazırlamaya, Maliye Bakanı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu bakanlar yetkilidir.

Bu konuda yeni bir düzenleme yapılmıyca kadar tasfiye edilen fonların her türlü gelirleri bütçe geliri addedilir ve tahsil edilmeye devam olunur.

Tasfiye edilmesine karar verilen fonlardaki mevcut personel istekleri halinde, ihtiyaç bulunan diğer kamu kurum ve kuruluşlarındaki durumlarına uygun boş memur kadrolarına naklen atanırlar. Bunlar hakkında 3.4.1998 tarihli ve 4359 sayılı Kanununun Geçici 7 nci maddesinin 2, 3, 4, 6 ve 7 nci fıkrası hükümleri uygulanır.

Tasfiye edilen fonlarca yürütülen hizmetlerden devamına ihtiyaç duyulanlar bütçeye konulacak ödeneklerle yürütülür.

Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin her türlü düzenlemeleri yapmaya, ilgili kurum bütçelerinde yeni tertipler açmaya, bu tertiplerden yapılacak ödemelerin kapsamını belirlemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – 29 uncu madde üzerinde gruplar adına söz talebi?.. Yok.

CEVAT AYHAN (Sakarya) - Şahıslar adına...

AHMET DERİN (Kütahya) – Önerge üzerinde konuşma yoksa; şahsım adına söz istiyorum.

BAŞKAN – Önerge tartışmaya açılmayacak.

Buyurun, Sayın Derin.

Süreniz 5 dakika.

AHMET DERİN (Kütahya) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; görüşülmekte olan 2000 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 29 uncu maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunmaktayım; tekraren, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Malum olduğu üzere, bütçe dışında birçok fon oluşturulmuş. Bu fonların büyük bir bölümü, yüzde 90'ına yakını bütçe kapsamına alınmış. Bizce, hatta gerekirse, yüzde 100'üne yakını bütçe içerisinde mütalaa edilecek olursa, bunlar, kullanan bakanın veya kuruluşun bir örtülü ödeneği haline gelmez. Bütçelerin şeffaf olması lazım; alınan, toplanan fonların ne şekilde kullanıldığı Parlamento'nu, o fonlara iştirak etmiş tüm milletimizin, 65 milyonun bilmesi lazımdır. Fonların mütalaka bütçeye dahil edilmesini, parti olarak da savunuyoruz, şahsım itibarıyla de bütün fonların bütçe kapsamında değerlendirilmesini kabul ediyorum.

29 uncu maddeyle ilgili bir değişiklik önergesi vermiş bulunmaktayım. Bu değişiklik önergesini ilgilendiren fon, Madencilik Fonu. Malum olduğu üzere, Maden Kanununun 34 üncü maddesine göre, maden arama, teknolojik araştırma, geliştirme, proje, tesis, altyapı, istihsal ve istihraç kredileri üzere kurulmuş bir fon. Bu fonun diğer fonlardan bir farkı, değişik amaçlarla kurulan diğer fonlar, hizmet veya malı kullanan geniş halk kesimlerinden alınır. Diğer fonların yüzde 99'u, Madencilik Fonunun dışındaki tüm fonlar, geniş halk kitlelerinden, bu hizmeti kullanan, bu emtayı satın alan kişi tarafından ödenir. Ancak, Madencilik Fonu, Maden Kanununun 34 üncü maddesine göre, çok riskli olan bu maden sektöründe aramayı, geliştirmeyi, projeyi, tesisini, istihsal

ve istihraçı geliştirebilmek için, bizzat, madencilerden istihraç ettikleri, çıkardıkları madenin satış hasılatının, kârlarının yüzde 5'ini Madencilik Fonuna öderler; yani, bizzat, madenciler kendileri öderler bu fonu. Değişik halk kitleleri, madenle ilişkisi olmayan kişiler tarafından ödenen bir fon değildir. Bu, bir yardım sandığı niteliğinde olmuş bir fondur. Eğer, biz, bu fonu; bizzat, madencilerden kesilen fonu alır da bütçe kaynaklarına aktaracak olursak, hem Maden Yasasının 34 üncü maddesine hem fon hukukuna hem insanların hukuklarına hem de bu sektörün hukukuna aykırı hareket etmiş oluruz. 1993 yılına kadar bu fon bütçe kapsamı dışındaydı. Madencilere bir fon sekreteryası oluşturulmuştu ve elde edilen, biriken, diğer madencilerden alınan bu yüzde 5 fonlar başka bir madenciye -istihraç yapabilmek için, ihraç yapabilmek için, proje geliştirebilmek için, arama yapabilmek için- dağıtılır, üzerinden cüzi miktarda bir faiz de alınırdı. 1993 yılından sonra, bütçe kapsamına alınınca, hakikaten, birçok teşvik kapsamından faydalanamayan, riskli sektör madencilik'in ve yeraltı kaynaklarımızın ülke ekonomisine kazandırılabilmesi için bizzat madenciler tarafından oluşturulmuş olan bu fonun, bütçe dışında tutularak, bizzat madenciye, madencilik'e aktarılması, sahipsiz olan madencilik'e bir nebze taze kan verecektir diyerek, burada ifade etmek istiyorum.

Saygıdeğer milletvekili arkadaşlarımdan, çok cüzi de olsa, bu fonun bütçe kapsamına alınması için vermiş olduğum önergem istikametinde oy vermelerini istirham ediyorum. Hepinizi en derin sevgi, saygı ve hürmetlerimle selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Kutahya Milletvekili Sayın Ahmet Derin'e teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, madde üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

Soru soracak 2 milletvekili olduğu görülmüyor.

Sayın Dayanıklı, buyurun efendim.

BAYRAM FIRAT DAYANIKLI (Tekirdağ) – Sayın Başkan, aracılığımızla, Sayın Bakanımıza bir soru yöneltmek istiyorum.

Sayın Bakanım, bu fonların bütçe içinde olması, gerçekten çok önemli ve geçmiş hükümetlerimize bunun için teşekkür etmek lazım; ancak, ben bir milletvekili olarak, bu fonların, bakanların, bir Demokles'in kılıcı gibi başımızda durduğunu hissediyorum, duyuyorum. Bu fonlardan yapılan harcamaların nereye gittiğini, ben, bir milletvekili olarak görmek istiyorum.

Acaba, bakanların elinde olan bu fonların yaptıkları harcamaları, sadece milletvekillerine değil, tüm Türk halkına, bir sistemle, mesela internete ortaya koyabilmeleri, günü güne yayınlatabilmeleri mümkün olabilir mi diye sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Sayın Başkan, her fonun, oluşumunu ve kullanım tarzını gösteren mevzuatı vardır, her bir fonun mevzuatı vardır ve harcama usul ve esasları da vardır. Bakanların, bu fonları, tamamen kendi inisiyatifleriyle, mevzuatın dışında kullanma imkânı yoktur. Onların görüntüsü, devlet muhasebesi içerisinde, ayrıca fonlar hesabında görünür; ama, bir milletvekili olarak, herhangi bir fonun durumunu öğrenmek isterseniz, onu talep ettiğiniz takdirde, hangi bakanlığın uygulaması içindeyse, size gösterirler, verirler; vermemeleri için hiçbir sebep yok. Ancak, bizim, özellikle bu fonları, çok zorunlu olanların dışındakileri, önlümüzdeki günler içerisinde bütçe disiplini içerisinde alma gibi bir ilkemiz var ve bu ilkemizi de, bütçe kanun maddeleri içerisinde koyduk.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Levent, buyurun efendim.

MÜKERREM LEVENT (Niğde) – Sayın Başkanım, otuz yıldır madencilik soruları tartışılan bir ülkede, Madencilik Fonunun gerekli payı alması gerektiği inancındayım; Sayın Bakanın da bu yönde olumlu olacağına inanıyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Cevap verecek misiniz Sayın Bakan?

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Soru şeklinde değil, daha çok bir temenni; ama, teşekkür ediyoruz arkadaşımıza.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Soru mu soracaksınız?

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Evet efendim.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkanım, delaletinizle, ben de, Sayın Bakanım, madencilik sektörüyle ilgili olarak bir soru sormak istiyorum.

Her ülkenin, değerlendirmesi gereken ve yatırımları itibariyle de millî kalkınmasına katkı sağlayacak olan sektörleri vardır, alanları vardır. Türkiye'nin yeraltı zenginlikleri de fevkalade önemlidir. Madencilik sektörünün de, gerçekten, ülkenin sınıf bakımından kalkınması ve ihracatın da sağlanması bakımından çok önemli bir sektör olduğunu hepimiz kabul ediyoruz. Ancak, madencilik sektörünün, devletten yeteri kadar destek alamadığı hususunda tereddütleri vardır, sıkıntıları vardır. Sayın Maliye Bakanımızın, madencilik sektörünün, özellikle gelişmesi kalkınması ve yatırımların yapılması ve bu arada da ihracatının temini bakımından düşündüğü tedbirleri var mıdır?

Teşekkür ederiyorum.

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Bunlarda benim kendi düşündüğüm tedbirden çok, devletin düşündüğü tedbir önemlidir. Bu konuyu yazılı olarak cevaplandırırım efendim.

BAŞKAN – Zannediyorum, daha ziyade, önergeyle ilgili oldu bu sorular.

Soru sorma işlemi tamamlanmış oldu.

Görüşmekte olduğumuz 29 uncu maddeyle ilgili bir önerge var; okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 211 Sıra Sayılı 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 29 uncu maddesinin (a) fıkrasına aşağıdaki paragrafın ilave edilmesini saygıyla arz ve teklif ederiz.

"Bu kanuna ekli (F) işaretli cetvelin 48 inci sırasındaki Madencilik Fonu, Bütçe kapsamından çıkarılmıştır."

Altan Karapaşaoğlu

Bursa

Mehmet Batuk

Kocaeli

İsmail Özgün

Balıkesir

Bekir Sobacı

Tokat

Tevhit Karakaya

Erzincan

Ahmet Derin

Kütahya

İlyas Arslan

Yozgat

Gerekçe

1993 yılına kadar bütçe dışında olan adı geçen fon, geniş halk kitlesinde hizmet veya mal satın alırken ödediği bir fon olmayıp, sadece madencilerin yıllık kârının yüzde 5'i fona verilerek madenciliğin geliştirilmesi maksadıyla oluşturulan bir fondur. Bu açıdan, bütçe kapsamından çıkarılmalıdır. Maden Yasasına ve vergi kanunlarının ruhuna daha uygun olacaktır.

BAŞKAN – Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİHAT GÖKBULUT (Kırıkkale) – Sayın Başkan, çoğunluğumuz olmadığından takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Hükümet katılıyor mu?

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun takdire bıraktığı, Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

29 uncu maddeyi, Komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

30 uncu maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ KISIM

Hazine ve Kamu Kuruluşlarına İlişkin Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Devlet Borçları

Devlet borçlarının yönetimi

MADDE 30. – a) Devlet borçlarının yönetimi 9.12.1994 tarih ve 4059 sayılı Kanununun 2 nci maddesi uyarınca Hazine Müsteşarlığınca yürütülür.

b) Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan, mali yıl içinde ödenecek iç (Devlet Tahvili, Hazine Bonoşu) ve dış borç anaparaları ile iç ve dış borçlanma tutarlarını bütçe dışında özel hesaplarda izletmeye, mali yıl zarfında iç ve dış borç anapara geri ödemelerini bütçe ile ilişkilendirmeksizin yapmaya yetkilidir.

Bu hüküm Dış Krediler Kur Farkı Fonu uygulamasından doğan ve fon tarafından karşılanamayan tutarlar ile garantili borçlardan doğan geri ödemelerin ve Yap-İşlet-Devret Modeli çerçevesinde üstlenilen garantilerden doğan yükümlülüklerin tamamı için de uygulanır.

c) Devlet iç ve dış borç faizleri ve genel giderleri bu amaçla bütçeye konulacak ödeneklerle karşılanır.

d) Katma bütçeli idarelerin dış borçları Hazine Müsteşarlığınca bu madde esaslarına göre ödenir.

e) Devlet borçlarının uygulama sonuçları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkça hazırlanarak ilgili yıl kesinhesap cetveli ile birlikte Hazine Genel Hesabına dahil edilmek üzere Maliye Bakanlığına gönderilir.

f) Devlet borçlarının yönetimi ve muhasebesi ile ilgili esas ve usuller Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı tarafından birlikte düzenlenir.

BAŞKAN – 30 uncu madde üzerinde, gruplar adına ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Nevzat Yalçıntaş; buyurun efendim. (FP sıralarımdan alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA NEVZAT YALÇINTAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; vaktin epey geçtiğini biliyorum ve sözden tasarruf etmek lazım. Onun için, bir diğer maddede almış olduğum sözün iptal edilmesini Sayın Grup Başkanına rica ettim. Bu konuda da, bazı fikirlerimi çok kısa arz edeceğim. Ümit ederim, benden sonra söz alan arkadaşlar da, yine, sözlerinden tasarruf ederler.

Sayın Başkan, devlet borçları, Türkiye'nin fevkalade önemli, kritik bir meselesi haline geldi. Şuraya çıkan herkes, rakamları söylüyor; mutlak rakamları söylüyor, oranları söylüyor ve nasıl kararlık bir tablo karşısında olduğumuzu belirtiyor. Bugün de söylenildi, zannediyorum, benden sonra söz alacak bazı arkadaşlarımız, Ali Coşkun Beyefendi, Hüseyin Beyefendi, bunları sizlere tekrar söyleyecekler, tabloyu bir daha gösterecekler. Zannediyorum, Ali Coşkun Bey, görsel bir tabloyu da size takdim edecek.

Benim belirteceğim bir iki nokta şu: Birincisi, Türkiye bir borç tuzağına düşmüştür. Bunun literatürdeki Frenkçe ismi dept trap'tır, borç tuzağına düştük. Bu nedir, ne manaya geliyor; çoğumuz biliyoruz, açıklamaya vakit yok. Böyle bir malî duruma düşen bir ülkenin diğer bütün ekonomik göstergeleri bu tuzağın etkisi altında bir yeni fasit dairelere girer. Belirtmek için hemence söyleyeyim ki, Türkiye'nin kamu maliyesinin düştüğü bu borç tuzağı, önce yatırımları ortadan kaldırıyor. Devlet yatırımlarının durumunu gördünüz. Sanki özel sektör bundan etkilenmiyor mu; büyük ölçüde etkileniyor. Büyük firmalarımızın bilançolarına bakın, yüzde 80'e varan rakamları devlet kâğıtlarından oluşuyor, yatırımı bırakmız; demek ki, yatırım, bu enfeksiyondan nasibini alıyor. İşsizlik artıyor; bunu uzun uzun anlatmaya lüzum yok, yatırım olmazsa işsizlik oluyor. Enflasyon körükleniyor; çünkü, Hazinemiz fon emecek; fon emebilmek için, herkesin verdiği kadar biraz daha fazla faiz verecek, şartları uygun hale getirecek. Tabii, bu kadar yüksek faizler varken enflasyonun düşmesi, hakikaten mucizelere bağlı oluyor. Ekonominin gelişmesi duruyor; ama, enflasyon içerisinde bir durgunluk, yani stagfasyona geliyoruz. Stagfasyon, yani, enflasyon ve durgunluk, her tarafı, işçisini, işverenini, yatırımcısını, devleti, bütün bu enfeksiyon içerisinde aleyhte sonuçlar veriyor.

Mesele buralarda kalmıyor. Devletin içeride ve dışarıda pazarlık gücü ortadan kalkıyor, azalıyor. Dışarıda da pazarlık yapsa, sırtında koca ağırlık, içeride de yapsa, yine çözülecek büyük problemler. Egemenlik erkinin kullanılması, neticede zafa uğruyor. Bu, sadece IMF'de değil.

Şimdi, buraya çıkan arkadaşlarımız, haklı olarak IMF örneğini veriyorlar. Hayır. Diğer bütün uluslararası malî müesseseler karşısında Türkiye'nin pazarlık gücünün azalması sonucunda, egemenlik erkinin ekonomik alanda, diğer alanlarda kullanılması zedeleniyor.

Amerika Birleşik Devletleriyle, şimdi ilişkilerimizin daha kuvvetlenmek durumunda olduğu Avrupa Birliğiyle olan ilişkilerimizde; hatta, ikili ilişkilerimizde, bağımlılık münasebetleri, aleyhimizde şiddetlenerek, zaafımızı meydana getiriyor. Devlet içerisinde çalışmışlar, herkes biliyor; masaya oturduğunuz zaman, ekonomik durumunuz nedir, ne kadar borcunuz var, vadeleri ne kadardır, bunlar, sizi, ö mützakerelerde zaafa uğratar ve aleyhteki şartları kabulde daha da bir zayıf duruma düşersiniz. Bunun örneğini, biz, tarihimizde yaşadık. Yani, Osmanlı borçları. Abdülmecit, Abdülaziz, sonradan II nci Abdülhamit gelir, borç ödemeye başlar; ama, Muharrem Karamanesi, mecburen Galata bankerleri, Avrupa borsaları, Düyun-i Umumiye gelir, oturur.

Peki, egemenlik erki zaafa uğrayan bir ülkenin, sonunda Alman müttefiki olması... Çünkü Reich Bank'a dünya kadar borçlarımız birikmiştir; yani, bu tuzağa düşen bir devlet, sonunda harbe kadar sürüklenir. Osmanlı'nın, Düyun-i Umumiye, Muharrem Karamanesi arkasındaki hikâyelere kitaplar yazılmıştır; birisi de, Hüseyin Beyin kitabıdır. İnşallah, vaktimiz olur, hepimiz göz atarız. Kömürçüyan'ın kitapları var, diğer başka hususlar var; burada, çok açık görülür. Mesele, haddizatında, bu kadar önemli. Finansal zaaf, ister istemez malî çöküntünün belirtilerini getirir.

Peki, nasıl çıkacağız? Çıkmamız lazım. Nasıl ki, Türkiye, terörü yendi, şehitler vererek... Bunda, çok şükür şehit verecek bir durumumuz yok; ama, Türkiye cumhuriyeti, şu borç tuzağından kurtulmalıdır; bu hükümet, bu Meclis, bu dönem, bunu yapmalıdır. (MHP sıralarından "biz de onu yapıyoruz" sesi) Neyin yapıldığını biliyoruz beyefendi; yani "biz de onu yapıyoruz" derken, oturalım, vaktimiz olursa konuşalım, iktifa edelim; tamam, yapıyoruz, uyuyalım... Yok arkadaş "biz onu yapıyoruz" deyip, evimizde rahat uyuyamayız. Elinizle, en ufak bir projeksiyon hesabı yapın, göreceksiniz 2001'de ne olacak. Bütün gelirlerimizin yüzde 88'ini vermişsek, daha yükselecek bu; ne yapacağız sonra?! O kadar basit olsaydı, hiç konuşmazdık, hiç kimse de bunu konuşmazdı.

Yapılacak işlerin birincisi, bu işe siyasî iradeyi koymaktır. Nasıl ki, bu ülkenin sorumluları, bölücü terörü kaldırmak için siyasî iradeyi koydular ve işte, güzel neticeler alınıyor; bu siyasî irade ve kararlılık şarttır.

Burada, millî iradeyi de arkaya almak lazım, milletin de bu işi desteklemesi... Milletın bu işi anlaması lazım. Bu borç tuzağının içine, gittikçe, derinleşerek giriyoruz, malî zaafa uğruyoruz, egemenlik meselemiz yavaş yavaş zedeleniyor. Bu da şeffaflığı gerektirir. Anlatmak lazım. Beni susturabilirsiniz "biz de onu yapıyoruz" bitti... "Konuşmayın" bitti... Her şey öyle halledilmiyor. Tam tersine, işin hangi noktaya gittiğini, tarihimizden de örnekler vererek anlatmak lazım. Milletın de bunu kabul etmesi lazım; ki, bazı fedakârlıklar yapılacak, bazı cerrahî operasyonlar yapılacak ve bu işi bitirmemiz gerekecektir.

Üçüncüsü –Sayın Bakana arz ediyorum- kurumları çalıştıralım. DPT niçin devre dışı kaldı? Bir ülke, böyle, senelerdir bu işe süreklenir gider, kronik bir enflasyon içerisinde ihtilaflar halinde, daimi anormal reaksiyonlar gösterir, daha başka problemler... Peki, DPT nerede; senelerdir niçin susar?! Eğer kurumları çalıştırmakta bir yanlışlık yapmışsak, yani, Hazine ile Maliyeyi ayırarak... Çünkü, Hazinemizin –bu madde Hazinesin çalışmasına aittir, fonksiyonuna aittir- bütün işi gücü, demir çarık demir âsâ, nerede borç bulacağım diye koşuşturmaksızın içte ve dışta; borç bulduğu zaman da bunu büyük bir başarı olarak... Kavramlar değişti, literatürdeki kavramlar değişti. Şimdi seviniliyor; yani, borç bulmak büyük bir başarı haline geliyor; çünkü, tıkanığın zaman böyle oluyor.

Mutlak bir program hazırlanması gerekir; yani, devlet borçlarını tasfiye programı... Devlet borçları dünyanın hiçbir yerinde sıfıra inmez; bu, daima, bir iniş çıkış gösterir; ama, makul seviyeye iner. Şimdi, rakamlar verince her şey çıkıyor meydana. Bunu makul seviyeye indirecek bir devlet borçları tasfiye programı şarttır; nasıl ki, terörle mücadele programları yapılmıştır... Bu olmazsa ne olur; moratoryum... İsmi, şeklini ne koyarsak koyalım, sonunda moratoryuma gideriz. Moratoryum da malî buhran; malî buhranla beraber, siyasî, sosyal ve dış etkilere tamamen açılmış bir devlet idaresi; yani, egemenlik zaafı...

Ben sadece bunları arz etmek için huzurunuzu işgal ettim. Bu iradenin hükümetimizde ve bakanlarımızda olacağını ümit ediyor, saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yalçıntaş.

Gruplar adına ikinci söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Van Milletvekili Sayın Hüseyin Çelik'e ait. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın Çelik, süreniz 10 dakika; buyurun efendim.

DYP GRUBU ADINA HÜSEYİN ÇELİK (Van) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan yasa tasarısının 30 uncu maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum; şahsım ve Grubum adına, Yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum.

Müsaadenizle, devlet borçlanması, devletimizin borçlanma serüveninin tarihi bir perspektifini çizmek istiyorum. Bildiğiniz gibi, İkinci Sanayi Devriminden sonra, Avrupa, bütün üretimde fabrikasyona geçmiş, Osmanlı Devleti, el tezgâhtarlığına dayanan ekonomisiyle Avrupa karşısında rekabet edemez hale gelmiştir. Dolayısıyla, Osmanlı sanayii çökmüştür ve 19 uncu Asırdan itibaren, insanlar, bütün çareyi devlet kapısında bulur hale gelmişlerdir; devlet memuriyeti, devlette çalışma, çok özenilen ve çok rağbet gören bir hadise haline gelmiştir.

Osmanlı Devleti, 19 uncu Asrın başına kadar kesinlikle dışborç almadan devam etmiştir. İlk defa, 1828'deki Osmanlı-Rus Savaşından sonra yapılan anlaşma gereği, Osmanlı Devleti, Rusya'ya çok ciddi bir maddî tazminat ödemek zorunda kalmıştır; bundan dolayı da para bulması gerekmektedir. Bunu fırsat bilen İngiliz ve Fransız sermayedarlar hemen devreye girerek, Osmanlı Devletini borçlandırmak için özel bir gayret içerisine girmişlerdir. Osmanlı Devletinin borçlanma serüvenini anlatan İngiliz diplomat David Urquhart der ki : "Osmanlı Devletini borçlandırma görevi bana verildi. İngiliz sermayedarlarının ve İngiliz hükümetinin bana verdiği talimat şu şekildedir: 'Mutlak surette git İstanbul'a ve sana teklif ettiğimiz borçları, Osmanlı Devletine, yöneticilerine kabul ettir.' İstanbul'a geldim. O gün, maliyeden sorumlu olan nazır Akif Paşa'ydı. Ben, çok ısrar ettim; Osmanlı Devletinin büyük bir tazminat ödemek zorunda kaldığını ve kendilerine dışborç vermek istediğimizi söyledim. Akif Paşa bana dedi ki: 'Ben, böyle tarihi ve millî bir felaket karşısında, sizin uzattığınız borcu almayacağım. Ben, halkıma miracaat edeceğim, halkımdan fedakârlık isteyeceğim; ama, sizce borçlanmayacağım. Ben, halkımın etiyile, dişiyle, tırnağıyla kazandığı paraları size faiz olarak ödeyemem. Benim dinim, benden sonraki nesilleri borçlandırmayı men etmiştir' dedi ve kesin bir dille reddetti." David Urquhart daha sonra, Osmanlıları, Türkleri tanıdıktan sonra, çok ciddi ve gerçekten samimî bir Türk dostu olmuştur. İngiltere'de "Türkofiller" denilen bir grup vardır; bunların başını çeker ve kendisi "Foreign Affairs Committee" adı altında, İngiltere'de 21 şubesi olan Türk dostu komiteler kurar ve David Urquhart Sultan Abdülmecit'ten başlamak üzere, Sultan Abdülaziz'e ve Sultan Abdülhamid'e mektuplar yazarak Osmanlı Devletinin dış borçlanmasının ne tîr mahzurlar içerdiğini uzun uzadıya anlatır. Sultan Abdülaziz'e gönderdiği 46 sayfalık bir mektupta "majesteleri, işte, ilk defa dışborcu ben getirdim, teklif ettim ve bu şekilde reddedildi; ama, daha sonraki sizin vezirleriniz, bu uzatılan dışborcu âdeta ulufe zannettiler ve borç aldılar; borcu ödemek için yine borç aldılar; borç faizlerini ödemek için yine borç aldılar ve Osmanlı Devletinin borçlarından dolayı, majesteleri, sizin şu anda Avrupa'daki pazarlık gücünüzü sifra inmıştır. Avrupa ülkeleri karşısında başınız dik bir şekilde dünya sahnesinde kalmak istiyorsanız, kendinizi bu dışborç belasından kurtarın" diye, özellikle uzun uzadıya ısrar eder.

Değerli milletvekilleri, dünyada dışborç almayan ülke hemen hemen yok gibidir. Çok az ülke dışborç verir, birçok ülke dışborç alır; ancak, eğer, siz, aldığınız borçları tekrar dönüşümü olan yatırım projelerine yatırarsanız, İstanbul'a Boğaz Köprüsü yaparsanız, İskenderun Demir Çelik Fabrikasını yaparsanız, amortismanını kısa sürede sağlayacak yatırımlara yöneltirseniz, yeraltı ve yerüstü kaynaklarınızı rantabl işletecek şekilde yatırıma dönüştürürseniz, böyle bir dışborç alımına hiç kimsenin itirazı olmaz.

Ancak, Osmanlı Devleti, bakın, ilk defa 1853'te dışborç almıştır; bu dönemde de Osmanlı-Rus Savaşı başlamıştır. Aslında, Osmanlı Devletinin Osmanlı-Rus Savaşında da çok ciddi dışborca ihtiyacı yoktur. Sultan Abdülmecid, depdebeye çok düşkün bir padişahımızdır. Bu sıralarda da, Dolmabahçe Sarayının inşaatı devam etmektedir. Türkiye'de ilk grev, Dolmabahçe Sarayının inşaatında çalışıp da, parasını almayan işçilerin yaptığı bir grevdir ve bakın, devlet, bir taraftan, savaşa girmiştir. Osmanlı Devletinin, gerçekten, çok ciddi kaynaklara, paralara ihtiyacı vardır; ama, bakın, Dolmabahçe Sarayı inşa edilmektedir.

Değerli milletvekilleri, Dolmabahçe Sarayı, bizim için -ki, biliyorsunuz, Millî Saraylar Yüce Meclisimize bağlıdır- bir hazine dir; ancak, inşa edildiği zaman, bakın, -rivayetler muhtelifdir- Dolmabahçe Sarayının sadece süslemesinde 14,5 ton altın kullanılmıştır. Mimarı Sarkis Balyan, sağ olsun, devleti göçürmek için elinden ne gelmişse yapmıştır! Bütün merdiven korkulukları, Çekoslovak kristalidir. Bütün ahşap, maun ağacındandır. Dünyanın hâlâ en büyük avizesi, "muayede salonu" dediğimiz salonda bulunmaktadır.

Şimdi, bakın, bugün, bunları niye anlatıyorum? Diyeceksiniz ki, tarihî olan, olmuş bitmiş bir hadiseyi burada zikretmenin ne anlamı var. Şu anlamı var: Osmanlı Devletinin son zamanlarda içerisinde bulunduğu savurganlık ve israf -diğer bir tabirle- bugün, aynen devletimiz için caridir, geçerlidir.

Değerli milletvekilleri, cari harcamalarımız için dışborç alırsanız, bu, ülkeyi iflase götürür. Siz, bankaların batmış olan paralarını telafi etmek için eğer dışborç alırsanız, bu, ülkeyi felakete götürür. Lüks makam otomobilleri almak dışborç alırsanız, bu, ülkeyi sefaletе götürür. Bakan, yönetim olarak -şu hükümet veya bu hükümet ayırımı yapmıyorum- bugüne kadar gelmiş geçmiş hükümetlerin büyük bir çoğunluğu, sürekli olarak, vatandaşa "kemer sıkın" demiştir; vatandaşın fedakârlık istemiştir; ancak, devlet, kesinlikle fedakârlık yapmıyor. Şimdi, eğer devletin kendisi fedakârlık yaparsa, vatandaş, devlet büyüklerine bakarak, ondan önce, o fedakârlığı yapar; ama, maalesef, devletimiz büyük bir israf içerisinde dir.

Bildiğiniz gibi, Çırağan Sarayı yandı. Çırağan Sarayının küllerini kapmak için İstanbul'da müteahhitler birbirini ezip, kırıp geçiriyor. Niçin diyeceksiniz; o külleri götürüp, eritip, oradaki altınları elde etmek için birbirlerini ezip kırıyorlar. Çırağan'la da durmamış; arkasından Beylerbeyi Sarayı gelmiş, Yıldız gelmiş, kasırlar gelmiş, köşkler gelmiş ve Osmanlı Devleti, borçlarını ödemek için bir daha borç almış, bir daha borç almış, borç faizlerini ödemek için bir daha borç almış ve devlet düyünü umumiye noktasına gelmiştir. Düyünü umumiyeyi, burada, herhalde, izah etmemiye falan gerek yoktur.

Değerli milletvekilleri, onun için, bugün, Türkiye'nin iç ve dışborçlarının toplamı yaklaşık 150 milyar dolardır. 150 milyar dolar dışborcu olan bir ülke, ona göre hareket etmek, ona göre davranmak zorundadır. Bizim, fantaziye ve lükse kesinlikle tahammüllümüzün olmaması lazı m.

Avrupa ülkelerini bilirsiniz, dostlarımız, gidip gelenler bilirler; bizde bir daire başkanının, bir genel müdürün odası, İngiltere Başbakanının odasından daha lüktür; buna emin olun.

Değerli milletvekilleri, bakın, kesinlikle, dışborç alınmasın gibi bir iddiamız yok. Dışborcu alalım; ancak, dışborcu, yerli yerinde kullanalım, mutlaka dönüştürmü l olan projelere yatalım. GAP'ı bitirmek için dışborç alalım, topraklarımızı sulamak için alalım.

Bakın, Devlet Demiryollarının bu seneki zararı 200 trilyon civarındadır. Türkiye'de bütün trenleri durdursanız, Devlet Demiryollarındaki bütün personeli de evine gönderseniz, bu insanlar aybaşı nda gidip bankamatikten maaşlarını alsalar, devlet daha kârlıdır. Müesseselerimizi bu bataktan kurtarmak için borç alabiliriz.

Değerli milletvekilleri, üzülerek görüyoruz ki, devletimiz borçlanmaya devam ediyor; içborç miktarı artıyor, dışborç miktarı artıyor. Bu gidişin sonu iyi değil. Burada karamsar tablo çizmek istemiyorum. Yüce Meclisin, bu konuda, özellikle borçlanmalar konusunda ortaya irade koyması gerektiğini düşünüyorum.

Hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

Şahıslar adına ilk konuşma, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı'ya ait.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Borç yönetimi maddesi, Türkiye'nin en kritik dönemde, darboğazda bulunduğu şu günlerde, gerçekten önem arz ediyor. Ülkemizin iç ve dış borç veri tabanını oluşturma çalışmalarının 1997'de başladığını kabul edersek, devletin kendini bilmesi ve tanınmasının ne kadar geç kaldığı konusunda Hazinesin, hepimiz, herhalde, kabul ederiz bu gerçeği.

20 nci Dönemde, bu Parlatentonun kurduğu, İç ve Dış borçları Araştırma Komisyonunda, Yıldırım Aktürk Beyin başkanlığında, gerçekten çok değerli çalışmalar yapıldı. Daha o zaman, kamu finansmanı bürokratlarının, Maliyenin, Hazinesin bürokratlarının verdiği bilgiye göre 10 tane bankanın sıkıntıda olduğu, iki sene önce belliydi.

Benim aklımın almadığı konu şudur: Sayın Bakanım, o 10 bankanın 8 tanesi devredildi, daha 2 banka var sırada. Yani, felaket tellallığı yapmam istemiyorum; ama, niye bu tebirler alınmadı ve daha bankalar söğüşlerirken, içi boşaltılırken, Yıldız'da, bill-board'larda, devralınan bankaların ilanları taze yapıstırılmıştı. Yani, bunu anlamak mümkün değil. Ben, böyle bir borç yönetimi, böyle bir hazine ve finansman takibinin, bu sektörün takibinin çok eksiklerle devam ettiğini düşünüyorum.

Şimdi, hazırlanan program, 2000 programı, İsrail'in uyguladığı ve başarılı olduğu bir program; ama, bunun, bütün kesimlerin omuz vereceği ve ortak paylaşacağı şekilde olması lazım.

Şimdi, bankalardaki faiz düşüşlerini anlıyorum, büyük firmaların verdiği desteği de anlıyorum. Çok yüksek reel faizlerle beslendikten sonra, vatandaşa da bu kadar bir katkıda bulunmaları, aslında lütuf değildir.

Şimdi, burada, siz, bu iç ve dış borç yönetiminde, finansman konusunda kurum payları zikrediyorsunuz. Sayın Bakanım, Tekel, 1999 yılında, tarihinde ilk defa zarar ediyor. Şimdi, siz, zarar eden bir kuruluşun hâsılatlarından her ay alacaksınız... Ne olacak?.. Yani, sinekten yağ çıkmaz ki... Bir deriden bir deri daha çıkaramazsınız. Diğerleri hakeza. Mecburen zam yapacaksınız. Benim endişem şudur: Programınızı bozacaksınız.

İşte, bu manada, bir olumlu sonuçla, stand-by gereği, devletin şimdiye kadar gözardı ettiği, aslında, bal gibi iç borç olan görev zararlarını, yüzde 15'ini, Halk Bankası ve Ziraat Bankasının, gerçekçi bir yaklaşımdır; ben, takdir ediyorum; TÜFE endeksli kâğıtlarla yüzde 15'i itfaya aldınız; yani, görev zararlarının iç borç olduğunu kabul ediyor şu anda Hazine. Olumlu bir adımdır, gerçekçi davranma açısından; fakat, onun dışında, şimdi, ben, merak ediyorum; yani, Maliyenin değerli çalışmalarıyla hazırlanan 1999 raporunda, 1999 sonuçlarına göre, gayri safi millî hâsıla yüzde eksi 2, gayri safi yurtiçi hâsıla yüzde eksi 1,5'tir. Şimdi, siz, 2000 yılında yüzde 5,5 büyüme hedefi koymuşsunuz. Önce, eksiden, sıfıra geleceksiniz; ondan sonra da yüzde 5,5'i yakalayacaksınız. Bu, yüzde 7,5 demektir. Şimdi, siz, hazırladığınız 2000 programında, eğer, ekonomik enstrümanlarınıza çok fazla yüklenme yaparsanız, bir yerlerden bu patlayacak, sıkışacak; yani, fizikî bir kural bu; çok baskı uygularsanız, patlayacak. Döviz sepetindeki açıklamalarınızı biliyoruz; yani, kur tahminlerinizi. TÜFE ve TEFEE endeksleriniz de belli, beklentileriniz de belli. Bu manada, elbette...

Bakin, 1998'de, özel tüketim, ilk çeyrekte biraz kendini korumuş, ondan sonra sıratle düşmüş; yani, satın alma gücü düşmüş. Şimdi, siz, vergi gelirlerindeki artışlarınızda hedefe ulaşmak noktasında eğer aynı programı devam ettirirseniz, bu hedefe ulaşamazsınız. Bu manada, önce, kamu harcamalarındaki israfı önlemekte fayda var ve eğer mümkünse; yani, iç borçlanmada dövize endeksli

kâğıtları mı tercih edeceksiniz, programınız nasıl gerçekleşecek, bilemiyoruz tabii; ama, ben, canı gönülden temenni ediyorum ki, bu konuda programınız başarılı olsun. Çünkü, Türkiye, çıkmaz bir dar sokağa girmiştir. Bundan, hepimiz zarar görürüz. En çok zarar gören, biz siyasilere. Eğer, bu Parlamentoda, akılcı ve bölüşümlü; yani, fedakârlığı, bütün toplum kesimlerine bütün sermaye kesimlerine, yükleyecek bir program uygulayacaksanız, biz, buna destek veririz; ben, şahsen veririm; ama, yine diyorum, 2000 yılı programında açıkladığınız noktalarda, inşallah, hedeflerinize ulaşırsınız; ama, bu noktada benim ciddi endişelerim var. Bu manada, tabii, bizim dediğimiz değil; ama, inşallah, sizin söyledikleriniz gerçekleşir diyorum ve temenni ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sobacı, lütfen toparlayınız.

BEKİR SOBACI (Devamla) – Şimdi, tabii, bu noktada, büyüme hızını yakalama noktasında, iç talebi, ticaret hadlerini daraltarak ve uygulayacağınız, memurlara getirmekte olduğunuz zamlarla ve diğer daraltıcı etkenlerle, bu programa ve büyümeye ulaşamayacağınızı, ben, çok kuvvetle muhtemel görüyorum.

Bu büyüme hedefine ulaşamadığımız zaman da, kurduğunuz bütün dengelerin bozulması gibi bir riskle karşı karşıyasınız; ama, Tasarruf Mevduat Fonundaki o kullanılabilir, belki kullanılacak kaynakları, üç beş bankayı boşalttırdıktan sonra kullanırmak, çok büyük bir şanssızlık ve talihsizliktir diyorum.

Bu manada, inşallah, bu programın, bütün kesimlerce fedakârlıkla karşılanması gerektiğine, en az halkın fedakârlığı kadar, finans çevrelerinin, sanayiın, kamunun borçlanmasıyla büyük reel gelirler elde edenlerin bu fedakârlığı göstermesi gerektiğine tekrar işaret ediyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sobacı.

30 uncu madde üzerindeki müzakereler tamamlanmış oldu.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

BAŞKAN – 31 inci maddeyi okutuyorum:

İç borçlanma

MADDE 31. – a) Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan mali yıl içinde bu Kanunun "denge" başlıklı maddesinde belirtilen tutar kadar "net iç borç kullanımına" (yıl içinde yapılan borçlanmalardan anapara ödemelerinin düşülmesiyle elde edilecek tutar) yetkilidir. Bu limit en fazla % 15 oranında artırılabilir. Dış borçlanmada anapara ödemesini aşan kısım iç borçlanma limitinden düşülür, altında kalan kısım ise limite eklenir. Daha önce ihraç edilmiş olup vadesinde nakden ödenenler hariç çeşitli kanunlara dayanılarak ihraç olunan özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri bu limitin hesaplanmasında dikkate alınmaz.

b) Verilen yetki sınırları içinde ihraç edilecek Devlet iç borçlanma senetleri bir yıl (364 gün) ve daha uzun vadeli Devlet tahvilleri ile vadeleri bir yıldan az olan Hazine bonolarıdır.

c) Çıkarılacak Devlet iç borçlanma senetlerinin çeşitleri, satış yöntemleri ile bunların faiz oranı, ihraç fiyatı, vadeleri, ödeme süresi, basım ve ödemelerine ilişkin her türlü esaslar ve bunlara müteallik diğer şartları belirlemeye Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir. Bu senetlerin basım giderleri ve satışa katılacak bankalara ödenecek komisyon ve banka muameleleri vergileri ile satışa katılan bankaların satış işlemleri dolayısı ile yapacakları her türlü gider, vergi, resim ve harçların Hazinece bankalara geri ödenmesinde ve senetlerin basımında uygulanacak

şekil ve esaslar Hazine Müsteşarlığı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası arasında 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaksızın akdedilecek malî servis anlaşması ile tespit edilir.

Cari yıl içinde çıkarılacak veya daha önceki yıllarda çıkarılmış Devlet iç borçlanma senetleri, işlemiş faizleri ödenmek suretiyle erken itfaya tâbi tutulabilir veya piyasa koşullarından geri alınabilir.

Çıkarılacak tahvil ve bonoların faiz ve anapara ödemeleri ile yukarıda sözü geçen malî servis anlaşmasında yer alacak ödemeler ve bunların dışında kalan diğer konsolide Devlet borçları ile ilgili gider ve işlemler her türlü vergi (Gelir ve Kurumlar Vergisi hariç), resim ve harçtan müstesnadır.

Bu fıkralardaki hükümler daha önceki yıllarda ihraç olunan Devlet tahvili, Hazine bonoları ve diğer konsolide Devlet borçları ile ilgili işlemlerde de geçerlidir.

d) Devlet iç borçlanma senetlerinin dövize endeksli olarak ihracı halinde, anaparadaki kur artışları her faiz ödeme tarihi itibarıyla yeniden hesaplanıp, anapara değerine ilave edilerek iç borç kaydı yapılır.

e) Konsolide bütçenin finansmanı amacıyla nakit karşılığı ihraç edilecek Devlet iç borçlanma senetleri hariç, tüm Devlet iç borçlanma senetleri geçmiş valörlü olarak ihraç edilemez. Daha önce ihraç edilmiş özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin faiz oranları yükseltilemez.

BAŞKAN - 31 inci madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Van Milletvekili Sayın Hüseyin Çelik; buyurun efendim. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA HÜSEYİN ÇELİK (Van) - Merak etmeyin, bundan sonra, 63 üncü maddeye kadar artık konuşmayacağım...

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz önce yaptığım konuşmanın tamamlayıcı unsur olarak, sizlere bir iki anekdot daha arz etmek istiyorum.

Bildiğiniz gibi, siyasal güç, siyasal durum, ekonomik durumla birebir bağlantılıdır ve bir ülkenin siyasal olarak tam bağımsız olması için ekonomik olarak bağımsız olması gereklidir. Ekonomik bağımsızlıktan kastımız, bütün dünyayla irtibatını koparmış, kendi içine kapanmış, dünyayla ticaretini kesmiş anlamında elbette değildir, Yüce Meclis de, bunu, zaten böyle anlamıyor. Ekonomik bağımsızlıktan kastımız, gelirleri ile giderleri birbirini dengeleyen, dışarıya olur olmaz el açmayan, kendi kaynaklarına öncelikle önem veren, dünyadan borç alırken, kredi alırken, bunun, nasıl, ne şekilde, hangi şartlarla ödeneceğini çok iyi hesaplayan ülke, ekonomik olarak bağımsız ülkedir.

Bakın, Kanunî Sultan Süleyman döneminde, Osmanlı hazinesi ağzına kadar dolu olduğu için, Kanunî, bir fermanla Avrupa krallarını dize getiriyordu. Fransız Kralının kendisine müracaat etmesi üzerine, çok rahatlıkla İspanya Kralına müdahale edebiliyor ve Fransız Kralını, Şarlık'ın elinden rahatlıkla kurtarabiliyordu. Bakın, 1876'da Sultan Abdülaziz de Osmanlı sultanıydı ve halifei rüiyemin sıfatına sahipti. 1875'te Doğu Türkistan'da Çin'e karşı bağımsızlık mücadelesi veren Türk Hanı Yakub Han, Sultan Abdülaziz'e elçi gönderiyor ve Çin'e karşı verdiği bağımsızlık mücadelesinde kendisinin desteklenmesini Osmanlı sultanından, aynı zamanda halifeden istihramda bulunuyor. O dönemin İstanbul'daki İngiliz Büyükelçisi Henry Elliot, Londra'ya gönderdiği bir raporda diyor ki, Lordum, Yakub Han'ın elçisi İstanbul'a geldi; ama, kendisine şatafatlı bir ağırlama ve uğurlama merasiminin ötesinde destek olunamadı. Bildiğiniz gibi, halk arasında ifade edilen bir tekerleme vardır, denir ki : "Kendisi muhtacı himmet dede, gayriye nasıl himmet ede." Kendisi himmete muhtaç olan birisi başkasına himmet edemez.

Açıkçası, bugün, Türk dünyası ve ezilen İslam coğrafyası Türkiye'ye bakmaktadır; Türkiye'yi, askerî olarak, ekonomik olarak, siyasal olarak güçlü görmek istemektedir. Türkiye'nin, hem kendisine hem de bu âleme faydalı olabilmesi için, bunlara gerekli desteği sağlayabilmesi için, mutlak surette, ekonomisini, stabil bir duruma getirmesi gerekmektedir, dışborçlardan yakasını kurtarmak zorundadır.

Şuna hiç dikkat ettiniz mi; özellikle Avrupa ülkelerine gidilirken, gümrüklerde karşılaştığımız muameleye lütfen dikkat buyurun. Sizin ekonomik gücünüz yerindeyse; eğer, gerçekten ülke olarak zengin bir ülkeyseniz, zengin bir ülkenin insanıysanız, âdeta yerlere kadar eğilerek sizi ülkelere kabul ediyorlar.

H. ULUÇ GÜRKAN (Ankara) – Maddeye gel, maddeye!

HÜSEYİN ÇELİK (Devamla) – Madde üzerinde konuşuyorum değerli milletvekili.

H. ULUÇ GÜRKAN (Ankara) – Ağzınızdan çıkan kulağınız duyuyor mu?!

HÜSEYİN ÇELİK (Devamla) – Türkiye ile diğer ülkeler arasında şöyle bir mukayese yapalım: Arap ülkelerinden gelen insanlar maddî durumları iyi olduğu için, ekonomileri iyi olduğu için hiçbir sorgu suale tabi tutulmadan ülkeye kabul edilirler; çünkü, oradan gelen insanlar, âdeta altın yumurtlayan tavuk şeklinde düşünülür ve o şekilde telakki edilirler; ama, benim ülkemden Avrupa'ya giden birçok delikanlı, birçok genç, orada iş bulabilmek için, orada kalabilmek için binbir türlü imkân peşinde koşuyor. Dolayısıyla, benim ülkem insanı, bu içerisinde bulunduğu dışborç durumundan dolayı, ekonomideki bu kargaşadan dolayı, ekonomideki bu kötü durumdan dolayı Avrupa ülkelerinin gümrüklerinde âdeta üçüncü sınıf insan muamelesi görmektedir.

Bakın, millet olarak, Standard and Poor's gibi kuruluşlar, kredi notumuzu düşürecekler diye âdeta ödüttü patlıyor. Bunun böyle olmaması için, halk olarak, devlet olarak üzerimize düşeni mutlaka yapmak zorundayız. Siyasal olarak güçlü olabilmemiz için, mutlaka, ekonomik olarak güçlü olmak zorundayız.

Bildiğiniz gibi, bugün, dünyanın en büyük ordularından birini besliyoruz. Bakan, Çeçenistan'da herhangi bir hadise olduğu zaman, Bosna'da herhangi bir hadise olduğu zaman, duyarlı insanımız, duyarlı vatandaşımız sokağa dökülüyor ve "ordu Bosna'ya, ordu Çeçenistan'a" diye bağırıyor. Ordunun Çeçenistan'a, ordunun Bosna'ya müdahale etmesi için, müdahale edebilmesi için ekonomik güç gerekir.

EMİN KARAA (Kütahya) – Sayın Başkan, bari siz müdahale edin!

BAŞKAN – Siz müdahale etmeyin efendim... Siz müdahale etmeyin.

HÜSEYİN ÇELİK (Devamla) – Bugün, Amerika Birleşik Devletleri, dünyanın her yerine, istediği zaman, istediği şartlarda ve kendisinin koyduğu kurallarla müdahale edebiliyor. Müdahale edebilmesinin en büyük sebeplerinden birisi, sahip olduğu ekonomik güçtür. Bu ekonomik güçte kavuştuğumuz zaman, dünyadaki saygın yerimizin, tıpkı tarihte, mazide olduğu gibi, o parlak mazide olduğu gibi, tekrar avdet edeceğini ve Türkiye'nin... Bakınız, değerli milletvekilleri, biz ekonomik güç olarak, dünyanın ilk 20 ekonomisi arasındayız; ancak, alımtıcl ve hayat standardı itibarıyla, neredeyse, 90 ıncı sıradayız. Bu, çok büyük bir çelişkidir. Bu ekonomik gücümüzü de kullanarak, sağlam ekonomi politikaları uygulayarak, tekrar, eski günlerdeki...

EMİN KARAA (Kütahya) – Dışarıdaki mal varlıklarımızı getirmeliyiz...

HÜSEYİN ÇELİK (Devamla) – Değerli milletvekilleri, siz, eğer konuşacaksınız, oradan laf atmanız gerekmez, gelir burada konuşursunuz. Konuşmuyorsunuz; ama, oturduğunuz yerden laf atıyorsunuz. Bu da adabımuâşerete aykırı bir durumdur; sizi uyarıyorum! (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım efendim.

HÜSEYİN ÇELİK (Devamla) – Değerli milletvekilleri, ben, burada, bakan, sizin iktidarınıza çatmadım, gecenin bu vaktinde kuru siyaset yapmak veyahut da iktidarınızı, hükümetinizi tenkit edecek herhangi bir şey söylemedim. Bunu alınganlık sebebi yaparak, bu sözlerimden dolayı alınmanızın hiçbir mantıklı gerekçesini bulamıyorum ve sizi bu tavrınızla baş başa bırakıyorum!

Yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum efendim. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

Gruplar adına başka söz?..

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Açba...

BAŞKAN – Fazilet Partisi Grubu adına Afyon Milletvekili Sayın Sait Açba; buyurun efendim.

Konumuz içborç...

FP GRUBU ADINA SAİT AÇBA (Afyon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarının "içborç" maddesi üzerinde görüşlerimi ifade ederken, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'nin içborçlanma probleminde baktığımızda, gerçekten, karşımıza çok ciddi bir tablo çıkıyor; yani, Türkiye, âdeta, bir borç kuşatması altında. Dışborçlarla birlikte düşündüğümüzde, biraz önce değerli arkadaşımızın ifade ettiği gibi, 150 milyar dolar civarında bir borç stoğuyla karşı karşıyayız ve bunun 102 milyar doları dışborç, kalanı da, içborç şeklinde bir stok; ama, bu stoğun bileşimine baktığımızda, Türkiye açısından tehlike sınırlarına baktığımızda, içborç noktasındaki tehlike sınırlarının oldukça önemli boyutlara ulaştığını açıkça görmemiz mümkün. Dışborç açısından da, tabii, ciddi bir durum var; ama, içborç açısından geldiğimiz durum, pek iç açıcı değil.

En son, 2000 yılı bütçesinde borçlanma için ödediğimiz faiz miktarı -hepinizin bildiği gibi- 21,1 katrilyon. Bunun 19,8 katrilyonu içborç faizi, kalan 1,3 katrilyonu da dışborç faizi. Dolayısıyla, içborçlanma karşısındaki durumumuz, ne kadar ciddi bir konumda olduğumuzu da açıkça ortaya koyuyor.

Türkiye, aslında, dünya ülkeleri arasında borç açısından en acı deneyime sahip olan bir ülke. Osmanlı dönemindeki borçlanmanın boyutları ve Osmanlı dönemindeki borçlanmanın, 1854'den 1954'e kadar 100 yıllık bir dönem içinde ancak kırılabilmiş olduğunu; ama, Osmanlı Devletinin parçalanmasında, bilhassa, Batılı ülkelerin borç mekanizması kullanmak suretiyle Osmanlı Devleti üzerine kurmuş oldukları entrikaları da bu çerçevede açıkça görmek mümkün.

Bu kadar acı deneyime sahip olmamıza rağmen, Osmanlıyı çok iyi tanımadığımız için veya o dönemleri biz çok iyi tahlil etmediğimiz için, aynı hataları, cumhuriyet döneminde yapıyoruz. Cumhuriyet döneminde geldiğimiz nokta, şu andaki göstergeler itibarıyla, karşımızdaki göstergeler, maalesef, Dünyu Umumiye şartlarına benzer göstergeler. İnşallah, Dünyu Umumiye tarzında bir idare çerçevesinde hesaba çekilmeyiz.

Çok değerli milletvekilleri, gerçekten, Türkiye'de 1984'ten itibaren işbaşında olan siyasi yönetimler, çok kolay olan bir yolu tercih ettiler. Bu yol da neydi; borçlanmaydı. Borçlanmak, tabii, çok kolay bir yoldur. Diğer sağlam finansman kaynaklarını, maalesef, gözardı ettiler; popülist politikalarında amaçlarına ulaşmak için, borç enstrümanını, gerçekten çok sorumsuz bir şekilde kullandılar.

Düşünün, Türkiye'nin borçlanma şartları çok yüksek faizlerle, çok kısa dönemlerde gerçekleşti. Bu faizler yüzde 150'lere, hatta, yüzde 170'lere kadar çıkan faizler... Yüzde 100'lerin aşağısına pek inmeyen faiz dönemlerini yaşadık. 1998 rakamlarına bakınız, 1999 rakamlarına bakınız, basit bileşik faiz itibarıyla, aşağı yukarı, ortalamanın, yüzde 100'ün üzerinde olduğunu açıkça görmemiz mümkün.

Yüksek faiz politikalarının bir bedeli vardır şüphesiz. Kısa dönemde, yüksek faiz politikasıyla, belki, birtakım fonları ekonomiden çektik; kısa dönemde, belki, parasal alanı sınırladık; ama, sonuçta ne oldu; belli bir dönem sonra, daha yüksek enflasyonla bunun bedelini aşırı bir biçimde öder hale geldik. Gerçekten, çok ciddi anlamda sorumsuz politikalar sonucunda, karşımızda çok ciddi bir tablo var, borç tablosu var. Sadece borç tablosu değil, çok ciddi bir bütçe açığı da karşımızda. Bütçe açığını da borçla finanse etmekle karşı karşıyayız.

Belki, şu anda, 2000 yılı bütçesinin genel özelliğine baktığımızda, 2000 yılı bütçesi, maalesef, IMF'ye endekslenmiş durumda; IMF'nin öngördüğü niyet mektubu çerçevesinde, IMF'nin öngördüğü politikalara endekslenmiş durumda. Dolayısıyla, gerek IMF'den gerek Dünya Bankasından gerekse diğer uluslararası kuruluşlardan yabancı kaynak getirmek suretiyle, içerideki bu iç borç noktasındaki krizi, biz, düzeltme çabası içine gireceğiz; ama, bir müddet sonra karşımıza, belki, dış borçlanma açısından çok ciddi bir tablo çıkacak. Dolayısıyla, bir müddet sonra, dış borçlanma, belki iç borçlanma krizinin boyutlarını açacak. Bu konuda, siyasi yönetimlerin, maalesef, çok ciddi tedbirler alması lazım; fakat, işbaşındaki yönetimlerin, bugüne kadar, ciddi tedbirler almadığını görüyoruz.

Bakınız, bir 55 inci hükümet geldi; borç konusunda vurdumduymaz tavırlarla, daha önceki uygulanan politikaların aynısını uyguladı. 56 ncı hükümet de aynı politikaları uyguladı. 57 nci hükümetin de uyguladığı politikalar, biraz daha farklı bir biçimde, dış kaynaklara yönelik politikalar. Bakınız, 1996 yılında, 100 liralık verginin 67 lirası faize gidiyordu. Refahiyol döneminde, 1997'de alınan tedbirler sayesinde, 100 liralık verginin 48 lirası faize gidiyordu; ama, daha sonraki göstergelere baktığımızda, gerçekten ürkütücü göstergeler; şu anda, 100 liralık verginin 88 lirası -2000 yılında- faize gidecek. Bu, başlangıç ödeneği... Yıl sonunda karşımıza çıkacak tabloun ne olduğunu bilemiyoruz, belki de tüm vergi gelirlerimizin tamamı faize gidecek; dolayısıyla, deniz bitmiş olacak.

Bu konuda, borç konusunda, iktidarıyla muhalefetiyle Meclisin çok ciddi tedbirler alması lazım; borç zirvesi tarzında, bütün kamu kesimlerini -üniversite çevrelerini, sanayi kesimlerini, sivil toplumu da- dahil etmek suretiyle çok ciddi tedbirler alması lazım, çok ciddi kararlar alması lazım. Bu işin, bu meselenin beklemeye tahammülü yoktur, Türkiye'nin geleceği açısından çok hassas bir meseledir.

Bakınız "borç alan, emir alır" kuralı var. Biz, dışarıdan yoğun bir biçimde borçlanıyoruz; ama, uluslararası politika karşısında konumumuz ne oluyor; uluslararası politika karşısında, maalesef, pazarlık gücümüz olmuyor, önümüze koymuş oldukları taviz paketlerini kabul etmek zorunda kalıyoruz. Onun için, uluslararası borçlanma kaynaklarına çok fazla başvurmak, bir bakıma, bizi, ileride, uluslararası alanda, dış politikada çok büyük sıkıntılara sokabilir; dolayısıyla, içerideki borç krizini halledecek, dış kaynakları da verimli kullanacak projelere ağırlık vermemiz lazım, bu alanda çok ciddi tedbirler almamız lazım.

Bakınız, bugün, dış proje kredileri konusunda çok ciddi anlamda bir savurganlık var. Dış proje kredilerinin karşılığında oluşan, dış proje kredilerinden tahakkuk eden, gider olarak kaydedilmesi gereken kıstımlar, maalesef, Maliye Bakanlığı tarafından kaydedilmiyor; kaydedilmediği için de bütçe açıkları küçük görünüyor. Aşında, bütçe açıkları daha büyük boyutlarda.

Borçlanma problemi, Türkiye'de gelir ve servet dağılımı açısından çok olumsuz bir tabloyu da karşımıza çıkardı. Türkiye'de, büyük sermaye, yıllardır devlet sırtından büyüyen bir sermaye var. Başlangıçta, aile holdinglerine dayalı sermaye yapısı devlet sırtından teşviklerle, diğer bir ifadeyle peşkeşlerle, teşviklerin dışında, maalesef, peşkeşlerle, büyük sermaye, Türkiye'de, çok ciddi boyutlara yükseldi ve siyasî alanı da tehdit eder hale geldi. Bunun hepimiz farkındayız. Bugün, reel ekonomiye kaynakların gitmediğini, tamamıyla, reel ekonomi dışında faiz ve repoya gittiğini biliyoruz; ama, faiz ve repoyu hangi kesimlerin kullandığını da çok iyi biliyoruz.

Bakınız, şunu ifade edeyim: Türkiye'de, sanayi mülkiyetinde ciddi anlamda temerküzleşme var; ama, Türkiye'deki sanayi mülkiyetinin belli ellerde toplanması, servetin belli ellerde toplanması, maalesef, devlet eliyle gerçekleştirilmiştir. Yanlış politikalar sonucunda, 1995 yılından 1999 sonuna kadar ödemiş olduğumuz faiz miktarı 92 milyar dolar ve bunun içborç faizlerine tekabül eden kısmı 82 milyar dolar; fakat, banka kesimi, içborç faizlerinin yüzde 85'ini alıyor bu ülkede; dolayısıyla, banka kesimine, bir avuç holding bankalarına enjekte ettiğimiz rakam da 68 milyar dolar. Bugün, biz, 4 milyar dolar kredi almak için IMF kapısında sürünüyoruz. Dünya Bankası kapısında sürünüyoruz; ama, içeride, IMF'den aldığımız rakamın 10 katı miktarda bir faizi, sadece banka kesimine ödüyoruz. Dolayısıyla, Türkiye'deki büyük sermaye gruplarının, banka sahiplerinin elindeki sanayi mülkiyetini temerküzleştirdik, serveti büyüttük ve bu serveti, bir bakıma, siyasete egemen olacak tarzda kullanmaları karşısında da çok ciddi tedbirler de almıyoruz. Onun için, bu mesele çok ciddi bir mesele. Gerçekten, Türkiye'de, bakınız, en son 2000 yılında ödeyeceğimiz içborç faizi, dolar olarak ifade edecek olursak, 42 milyar dolar civarında. Bunun 2,3 milyar doları sadece dışborç faizi, kalanı içborç faizi; ifade ettiğim toplam faiz. Dolayısıyla, yüzde 85'i de bankaların kasasına iniyor; yani, Türkiye, 1995 yılından 2000 yılı sonuna kadar bankacılık kesimine 102 milyar dolar faiz transferi yapmış olacak. Bu, ürkütücü bir tablo. Bu tabloyu, biz, Parlamento olarak, hep beraber değiştirmek zorundayız, değiştirmedığımız müddetçe içerideki dengeleri sağlama, içerideki sosyal barışı sağlama, gelir dağılımını sağlama imkânımız yok. Dışarıda da, uluslararası arenada da güçlü olmamız mümkün değil, taviz üzerine taviz veriz ve bölgemizde de, bölge ülkeleri arasında da, onurlu bir yere kavuşmamız mümkün değil.

Ben teşekkür ediyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (FP, MHP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Açıba.

Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahıslar adına, Sakarya Milletvekili Sayın Ayhan; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika efendim.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Muhterem Başkan, muhterem üyeler; bütçe kanun tasarısının 31 inci maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum.

Bu madde, iç borçlanma maddesidir. Maliye Bakanına, bütçe açıkları kadar net içborç kullanımına yetki vermektedir ve buna da bir limit getirmektedir.

Değerli arkadaşlar, tabii, Türkiye bir içborç batağındadır ve çok acele bu içborç batağından kurtulmak için de Sayın Başbakan çırpınmaktadır. Nitekim, Sayın Clinton ile görüşmesinde "IMF'nin bize vaat ettiği borçlar yetmez, IMF, Dünya Bankasının çok daha yüksek miktarda borca ihtiyacımız var diye kendisine rica ettim" şeklinde Sayın Başbakanın basında beyanları vardı. Tabii, bu zaruret şuradan kaynaklanıyor; Türkiye, içborçlara, içeriden borçlanarak çok yüksek faiz ödemektedir.

Bakın, burada, kasım sonu itibarıyla, borç faiz ödemeleri var. Kasım sonunda ödenen faizlerin toplamı 10 katrilyon 300 trilyon lira. Bunun 9 katrilyon 600 trilyon lirası içborçlar için ödenmiş, 800 trilyon lirası da dışborçlar için ödenmiş; yani, ödenen faizlerin -10 katrilyon 300 trilyon liranın- aşağı yukarı yüzde 7-8'i mertebesinde dışborca ait. Dışborç 100 milyar dolar, içborçsa 45 milyar dolar; tabii, bu ay, kasımda geleni de -aşağı yukarı 1 katrilyon lira geldi- ilave ederseniz, 47 milyar dolar olması lazım.

Söylemek istediğim, dışborç, içborcun 2 katı. Bizim, 1999 yılının onbin ayında, o 2 kat borca karşılık, ödediğimiz 800 trilyon lira, onun yarısı kadar içborca ödediğimiz faiz ise 9 katrilyon 600 trilyon liradır. Nitekim, millî gelire oranlarına baktığımız zaman da bu rakamları görüyoruz; içborç-dışborç faizlerinin millî gelire oranına baktığımız zaman, dışborç faizlerinin millî gelire oranı -son birkaç yılı alıyorum- yüzde 1 mertebesinde olmasına rağmen, içborç faizlerinin millî gelire oranı yüzde 6 mertebesinde; yani, yarısına 6 ödüyoruz, 2 misline 1 ödüyoruz.

Nitekim, Hazine'den sorumlu Sayın Devlet Bakanının da, son IMF anlaşmasıyla ilgili açıklamaları vardı; "biz, içborca, yüzde 40-50 mertebesinde net faiz ödüyoruz" diyor. Türkiye, işte bu borç tuzağında. Onun için, katlana katlana gitmiş; şimdi de geldiği nokta, 22,7 katrilyon mertebesinde. Faizler düşerse, içborç faizleri, piyasa faizleri düşerse, rahatlayacak. Bunun da düşmesi, dışarıdan para gelmesine bağlı. İşte, Sayın Başbakanın Clinton'a ricası bu; "IMF'ye siyasi baskı yapın da, bize daha çok kaynak versinler, borç versinler, para bulsunlar." Nitekim, IMF, uluslararası kurumlar, Güney Afrika ülkelerinde, Güneydoğu Asya ülkelerinde, krizlerde büyük yardımlar yaptılar, 30 milyar, 40 milyar, 50 milyar dolarlar mertebesinde yardımlar yaptılar; ama, tabii, bunun siyasi faturası da var. İnşallah, Batılı ülkeler, Türkiye'nin önüne, yiyip yutamayacağı siyasi bir fatura da getirmez; onlar, borcu, belli hesap, kitaplarla verirler. Meseleyi ticarî piyasaların dışına, siyasi güç kullanarak borç almaya götürdüğünüz zaman, bunlar da önünüze gelir.

Değerli arkadaşlar, tabii, bunların da sebebi, büyük israflardır. Kamu kurumlarının taşıtlarıyla ilgili konuştuk; Sayın Bakan "KIT"lerle ve diğer kuruluşlarla ilgili 125 000 taşıt var" dedi. Sadece konsolide bütçede 86 000, şimdi, 4 000 daha ilave ediyoruz. E, bunları alt alta yazdığımız zaman, tabii, bu 125 000 taşıt, neresinden baksanız, katrilyonun üzerinde rakamdır. Devletin israfları çoktur; yani, biz, bu delikleri tıkamadan, IMF de para verse, orası da para verse, bu işin içinden çıkmamız mümkün değil; çok ciddi tasarruf tedbirleri lazım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ayhan, lütfen toparlayınız.

CEVAT AYHAN (Devamla) – Toparlıyorum efendim.

Tabii, bu hükümetin "biz böyle bulduk" demeye hakkı yok; çünkü, hükümetin iki ortağı, DSP ve Anavatan, ikibuçuk yıldan beri hükümettirler; şimdi, altı aydır, MHP'yi yanlarına aldılar, beraber devam ediyorlar; ama, her geçen gün, tablo daha da kötüleşiyor. Evet, ümit dağın arkasında; ya olmazsa? Şimdi, 2000 yılı, bu ümitle... İnşallah olur; tabii, olması hepimizin temennisidir; ama, çok disiplinli, çok tasarruflu bir politika uygulamak lazım. Kamu kurumlarında da bu niyeti görmüyoruz; yani, kamu kurumları, maalesef, devletin hazinesi tükenmez deniz, daldır elini al; koparan koparana gidiyor... Bunu Bütçe Komisyonunda görüyoruz, çok daha teknik detayla çalışıyoruz. Onun için, bu disiplini, Sayın Başbakanın, hükümete ve bütün kamu kurumlarına getirmesi lazım. Bazı kamu kurumları, şimdi isim vermeyeyim, Avrupa şartlarında bir hayatı idame etmeye çalışıyorlar sosyal tesislerinde, her türlü imkânlarında; ama Türkiye şartlarında 800 dolar millî geliri olan ille-rimiz var, baktığımız zaman, bunları dikkate almak durumundayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ayhan, son cümleiniz için, lütfen...

CEVAT AYHAN (Devamla) – Son cümlem.

Bazı illerde millî gelir fert başına 800 dolardır, bazı illerde de 7 000 dolardır; bunların hepsini dikkate almaya mecburuz diyorum.

Teşekkürlerimi, hürmetlerimi arz ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ayhan.

Önerge yok.

Sayın milletvekilleri, 31 inci madde üzerindeki görüşmeler tamamlandı.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, saat 00.15'e kadar, 5 dakika süreyle ara veriyorum.

Kapanma Saati : 00.08

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 00.20

BAŞKAN : Başkanvekili Murat SÖKMENOĞLU**KÂTİP ÜYELER : Mehmet AY (Gaziantep), Mehmet ELKATMIŞ (Nevşehir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 45 inci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Bütçe görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

1. – 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/550) (S. Sayısı: 211) (Devam)

A) MALİYE BAKANLIĞI (Devam)

1. – Maliye Bakanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

II. – Maliye Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

2. – 1998 Mali Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/509, 3/362) (S. Sayısı: 209) (Devam)

3. – Katma Bütçeli İdareler 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/551) (S. Sayısı: 212) (Devam)

4. – 1998 Mali Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/510, 3/363) (S. Sayısı: 210) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerinde.

32 nci maddeyi okutuyorum:

3836 ve 1211 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması

MADDE 32. – a) 3836 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Birbirlerine Olan Borçlarının Tahkimi Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanması sonucu Hazinece üstlenilerek tahkim olunan borçlar için 2000 yılında yapılacak faiz ve anapara ödemelerinin gerektirdiği tutarda alacaklı kuruluşlara özel tertip Devlet iç borçlanma tahvili vermeye,

b) 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 61 inci maddesi gereğince yeniden değerlendirme farkından doğan borçlar karşılığında geçmiş yıllarda verilen Devlet iç borçlanma senetleri ile bunların Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına açık piyasa işlemlerinde kullanılması sonucu senetlerin orijinal faizleri ile piyasa faizleri arasında oluşan menkul kıymet zararları karşılığında bankaya verilmiş olan Devlet iç borçlanma senetlerinin 2000 yılında yapılacak faiz ödemelerinin gerektirdiği tutarda özel tertip Devlet iç borçlanma senedi vermeye,

c) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 21.4.1994 tarih ve 3985 sayılı Kanunun Geçici 9 uncu maddesi uyarınca Kısa Vadeli Avans Hesabında biriken tutarların tasfiyesi amacıyla ihraç edilmiş olan Devlet iç borçlanma tahvillerinin 2000 yılında yapılacak faiz ödemelerinin gerektirdiği tutarda özel tertip Devlet iç borçlanma senedi vermeye,

d) Yukarıda sözü edilen faiz ödemelerini "Bütçeden Mahsup Edilecek Ödemeler Hesabı"ndan yaptırılmaya, hesabın yılı içinde mahsup edilemeyen artıklarını ertesi yıla devretmeye veya bütçe ile ilişkilendirmeksizin özel hesaplarda izlemeye,

Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan,

e) 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 61 inci maddesi gereğince yeniden değerlendirme farklarından doğan ve doğacak borçların 2000 yılında yapılacak ödemeleri için özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraç etmeye ve bu tahvillerin vade, faiz ve sair şartlarını belirlemeye Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi ile Başbakan,

Yetkilidir.

BAŞKAN – Madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Bedük; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun tasarımasının 32 nci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum; şahsım ve Grubum adına Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Hazinesinin içborç stoku, 1997 Haziranında 4,2 katrilyon idi, Aralık 1999'da ise 22,6 katrilyondur. Dolar hesabıyla, içborç 1997 Haziranında 29 milyar dolar iken, bugün 44 milyar dolara çıkmıştır. Hazinesinin bu borçlarının 2000 yılında ödenecek kesinleşmiş faizi, 17 katrilyon; Hazinesinin, 2000 yılında da borçlanmayı sürdüreceği anlaşılmaktadır. Yapılan tahminlere göre, Hazine, 2000 yılında da yapacağı borçlanmalardan gelecek itfaflarla yaklaşık 35 katrilyon borç ödeyecektir. Buna karşılık, yapacağı borçlanmalara toplam borç itfasını 25 katrilyon düzeyinde tutmayı hedeflemektedir.

Hazine, dış borçlanmadan sağlayacağı kaynakları ve özelleştirmeden elde edeceği 1,8 milyar dolarlık kaynakla, borç stokunu düşürmeyi hedeflemektedir. Hazine borçlanmasında önemli olan, Hazinesinin borçlanma maliyetidir. Faizler yüzde 50'lerin altına indirilemezse, bütçede öngörülen 21 katrilyonluk -sadeco- faizle ilgili tahsis ödeneği bile yetmeyecektir.

Dışborç, 102 milyar dolardır. Bu borcun yarısı kamuya, yarısı da özel sektöre aittir.

Değerli milletvekilleri, içborç neden bu kadar arttı, bugüne kadar, acaba, hükümetin, bu iç borcu daha fazla azaltması mümkün değil miydi, niye arttı? Bütçede, özellikle bu borçların artısını görmemizin nedenlerini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bütçe açıklarının kapatılmasında, hükümet, gerçekten, büyük bir ihmalkârlık gösterdi; devlet harcama reformu yapamadı; kayıtdışı ekonomi kayda alınamadı; özelleştirme yapılamadı. İşin kolayına kaçıldı; yüzde 100'ün üzerinde faizle iç borçlanma tercih edildi ve böylece içborç alabildiğine arttı.

Vadeler, daha evvel bir yılın üzerinde iken, yaza kadar üç dört aya kadar indirildi; gerçi, son zamanlarda bu da artırılmaya çalışıldı. İç borçlanma artıyor, dış borçlanma ise yapılamıyor. Bu arada, ekonominin en önemli dinamiği olan bankacılık sektöründe de büyük bir sıkıntı yaşanıyor ve ya kendilerince de yaşıyor. Hükümet, 6 bankayı, yeni Bankalar Kanununun 14 ve 15 inci maddeleri çerçevesinde, Merkez Bankası Mevduat Sigorta Fonuna aktardı. Bu bankalara 4,5 milyar dolar enjekte edildi.

Değerli milletvekilleri, eski 64 üncü madde çerçevesinde, bankalar, aslında Hazinesinin kontrolü altına alınmıştı ve bankalar yeminli murakıplarıyla Hazine denetmenleri bu bankaları kontrol ediyordu; ama, ne yazık ki, bu malî yapıdaki bozukluk son zamana kadar devam etti, iyileştirme görülemedi ve hükümet zamanında müdahale etmedi. Daha güç bir duruma düşmeden tedbir almak

mümkün değil miydi; mümkündü. Daha az zararla sıkıntıyı gidermek daha doğru bir hareket olmaz mıydı; olurdu; ama, ne yazık ki olmadı. Niye gecikildi? Reklamlar, daha düne kadar, özellikle bütün televizyonlarda yayınlanacak ve o bankalara mevduatın yatırılması milletten istenilecek ve onlara güvence verilecek, arkasından da "bu bankaların yapısı bozuldu" denilecek ve el konulacak. Bu arada da, bankanın içi boşaltılacak, boşaltıldı, bütün gazeteler söylüyor, bütün gazeteler söylüyor...

Değerli milletvekilleri, bu arada, bankaların özellikle yapısının bozulmasından dolayı el konulmasından, devlet fevkalade büyük bir zarar gördüştür. Deniliyor ki, Mevduat Sigorta Fonundan paraları karşılanıyor. Daha evvel, yine aynı şekilde bir bankayla ilgili ödenen parayla birlikte dikkate alırsanız, 4,5 milyar dolar bu Sigorta Fonunda yoktu ve toplanan para da bu kadar değil, mutlaka bir yerden yine takviye edilecekti. Devleti zarara sokacaksınız; devlet, Dünya Bankasından 1,5 milyar dolar borç buldum diye sevinecek; ama, diğer taraftan bankalara da 4,5 milyar dolar verilecek. Bu, gerçekten, fevkalade yanlış bir uygulama.

Millet, büyük bir sıkıntı içerisinde ve özellikle ortadireğe hiçbir şey vermeyeceğiz, para bulamayacağız; ama, bankalarda malî durum bozuluyor, yapı bozuluyor, içi boşaltılıyor, yan kuruluşlara gönderiliyor ve fakat, o banka sahipleriyle ilgili hiçbir işlem yapılmıyor.. Ayrıca, o bankaların, uzun zamandan beri denetimini yapan kişiler hakkında hiçbir soruşturma açılmıyor, hiçbir işlem yapılmıyor ve bu arada da, oraya, 4,5 milyar dolar veriliyor. Bakın, dikkat edin, enteresan bir olay. Bu, gerçekten büyük bir vebaldir.

Bu bankalar bir gecede bu sıkıntıya düşmedi; birbuçuk seneden beri, hatta iki seneden beri söyleniyor, herkes de söylüyor, biz bunları duyduk; ama, her şeye rağmen -görevini yapmayan, kamu görevlisi varsa veya siyasetçi varsa veya kim varsa- bu kişiler, bu noktaya gelinceye kadar niye müdahale etmedi, niye görevini yerine getirmedi? Acaba, bu kişiler hakkında neden soruşturma açılmıyor? Açılmışsa, bunun da, burada açıklanmasını hassaten rica ediyorum.

Değerli milletvekilleri, İngiltere'de, bankacılık sektöründe, bir şubede, eğer malî yapıda bir bozukluk olduğu tespit edilirse, istihbarat bakımından tespit edilirse, onun üzerine hemen kendilerine "bunun üzerinde siz mevduat toplayamazsınız" diye bir ihtar yapılır; böylece, işin başlangıcında, mevduat sahiplerinin hakları korunur. Dünya, bu tedbiri alıyor. Biz ise, maalesef, almadığımız gibi, daha büyük sıkıntılara sokuyoruz. Mevduat sahiplerini korumuyoruz, koruyamıyoruz zaten. Arkasından da, tamamen yapı bozulduktan sonra "ben mevduat sahiplerini korumak için el koyuyorum" diyeceksiniz ve bu arada, devletten, oraya aktaracaksınız! Mevduat Sigorta Fonu da bu devletin parası. Gerçekten bu paraya ihtiyaç varsa, bu milletün bu paraya ihtiyacı varsa, o halde yapacağımız bir şey vardı: Mevduat Sigorta Fonundaki paranın -hiç olmazsa, devletin dışarıdan borç alması yerine- Hazineye aktarılması, onun kullanımına verilmiş olması daha uygun olmaz mıydı; başka yerden alacağımıza, işte, elimizde para vardı, birikmiş para vardı.

Dolayısıyla, bütün bu şartlar altında, değerli milletvekilleri, bu hükümetin iç borçlanmayla ilgili büyük bir vebali vardır, artıştan dolayı mutlak surette sorumluluğunu kendisi kabul etmek mecburiyetindedir. Yine, bu hükümet, özellikle banka sektöründeki bu vebali, bu darbeyi, bu yıkıntıyı önleyebileceği zamanda önlemedi. Bundan dolayı da yine suçluluğu vardır, kabahati vardır. Ayrıca, orada görev yapmış olanlar hakkında halen bir işlem yapmaması veya banka sahipleriyle ilgili yapılması gereken bir düzenleme varsa, hukukî bakımdan da dava açılması gerekiyorsa dava açılması gerektiği noktasındaki görüşlerimi belirtiyor ve Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bedük.

Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: 32 nci maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

33 üncü maddeyi okutuyorum:

Dış borçlanma

MADDE 33. – a) Yabancı ülke, banka ve kurumlarla veya uluslararası kuruluşlarla yapılmış ve yapılacak anlaşmalara göre genel ve katma bütçeli kuruluşlara dış proje kredisi olarak kullanılan imkânların;

1. Türk Lirası karşılıkları, dış borç kayıtları yapılarak Hazine Müsteşarlığınca Maliye Bakanlığınca bildirilir.

2. Döviz üzerinden yurt içinde ve yurt dışında mal, hizmet ve eğitim bedeli olarak yapılan dış proje kredisi kullanımları, ilgili kuruluşlar tarafından dış borç kaydı yapılmak üzere kullanımı takip eden otuz gün içerisinde Hazine Müsteşarlığına gönderilir. Dış borç kaydı yapılan tutarlar Hazine Müsteşarlığınca Maliye Bakanlığınca bildirilir.

3. Malzeme ve hizmet bedelleri, taahhüt evrakı ve sözleşme tasarıları ise ilgili kuruluşlar tarafından ayrıca Maliye Bakanlığınca bildirilir.

4. Söz konusu miktarları, gerektiğinde ilgili kuruluşlara ait bütçelerde açılacak özel tertiplere;

- Ödenek kaydederek,

- Mevcut ödeneklerden aktarma yaparak,

Bütçeleştirmeye, bunlardan yılı içinde harcanmayan miktarları ertesi yıl bütçesine devren ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Daha önceki yıllarda benzer şekilde sağlanan imkânların Türk Lirası karşılıkları ile malzeme ve hizmet bedelleri için de yukarıdaki esaslara göre işlem yapılır.

5. Yukarıda belirtilen hükümlerin uygulanmasına ilişkin esas ve usuller Hazine Müsteşarlığı ve Maliye Bakanlığı tarafından müştereken tespit edilir.

b) Dış borçlanma imkânları ile satın alınacak malzeme ve hizmetlere ait taahhüt evrakı veya sözleşme tasarıları, Maliye Bakanlığınca 1050 sayılı Kanununun 64 üncü maddesi uyarınca vize edilmeden satın alma işlemi gerçekleştirilemez ve ilgili miktarların dış borç kayıtları yapılamaz.

Ancak, Maliye Bakanlığı gerektiğinde dış borçlanma ile ilgili bütçeleştirme işlemleri yapılmadan önce (ilgili miktarların ödenek, gider ve dış borç kayıtları daha sonra yapılmak üzere) taahhüt evrakı ve sözleşme tasarisını vize etmeye yetkilidir.

c) Dış Devlet borçlarıyla ilgili kredi anlaşmalarının yürürlüğe girmesini sağlayacak kanuni düzenlemelerin tamamlanmasına kadar kredi anlaşmaları gereği peşin ödenmesi gereken komisyon, ücret, garanti ücreti ve benzeri giderler ile gerektiğinde faiz ödemelerini de "Bütçeden Mahsup Edilecek Ödemeler Hesabı"ndan yaptırılmaya, hesabın yılı içinde mahsup edilemeyen artıklarını ertesi mali yıl devretmeye Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

d) Konsolide dış Devlet borçları ile ilgili kredi anlaşmalarında öngörülen bütün ödeme ve işlemler (dış proje kredileri çerçevesinde yapılacak ödemeler dahil) 2000 yılında her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.

e) Finansmanı Avrupa Birliği, yabancı devlet veya uluslararası kuruluşlarla yapılan anlaşmalara göre sağlanarak gerçekleştirilecek olan işler, anlaşma hükümlerinde özel ihale ve satın alma usullerinin öngörülmesi halinde, özel kanun, kararname veya anlaşma hükümlerine göre yürütülür.

f) Yabancı ülke, banka ve kurumlarla veya uluslararası kuruluşlarla yapılmış veya yapılacak anlaşmalar ile Hazine Müsteşarlığı tarafından sağlanarak devir ve ikraz anlaşmaları yoluyla genel ve katma bütçeli kuruluşlar dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarına dış proje kredisi olarak kullanılan imkânlar, ilgili kuruluşlar tarafından dış borç kaydı yapılmak üzere kullanımı takip eden otuz gün içinde Hazine Müsteşarlığına gönderilir.

BAŞKAN - Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Ali Coşkun; buyurun. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA ALİ COŞKUN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi, Fazilet Partisi Grubu ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Gecenin bu saatinde, borç, oldukça konuşuldu. Sizi, fazla yormak istemiyorum; ama, izninizle, birkaç hususa değinmek istiyorum.

Bir defa, borçlanmayı iyi anlayabilmemiz için, gayri safi millî hâsılamızın 124 katrilyon 967 trilyon lira olduğunu hatırlamamız lazım. Büyüme hızı yüzde 5,5 olarak hedef alınmış, TEFE yıl sonu yüzde 20, TÜFE yıl sonu yüzde 25, dolar, ortalama 573 000 lira alınmış.

Merkez Bankası Başkanımızın açıklamaları, IMF niyet mektubunun tam aynısıdır. Şimdi, oraya baktım; ocak, şubat, mart aylarında yüzde 2,1; nisan, mayıs, haziranda yüzde 1,7; temmuz, ağustos, eylülde yüzde 1,3; ekim, kasım, aralıkta yüzde 1 devalüasyon öngörülmüş. 12 aylık Türk Lirasının değer kaybı yüzde 70,5, TEFE ise yüzde 64,7. Hep 12 aylık ortalamayı söylüyorum. Bu gibi halde, doları, ortalama 573 000'de tutmak ve sadece yüzde 2,1 ile yüzde 1 arasında devalüe etmek, bir defa, serbest piyasa anlayışına fevkalade ters bir şey. Herhalde, bununla, artık, Türkiye, dayatmalı, güdümlü bir piyasa ekonomisi modelini ortaya koymaya çalışacak.

Bu bakımdan, bir defa, ekonomideki dengeleri kurmak fevkalade zor gözüktüyor. İkincisi, dış ticaret açığımızın 17 milyar dolar olacağı öngörülmüyor. Bütçe açığımız, zaten gayri safi millî hâsıladada, ilk defa, yüzde 10'ları aştı, yüzde 12 civarında; 14,38 katrilyon lira açık bekleniyor. Faizlere, toplanan vergilerin yüzde 88'ini ödtüyoruz. Transfer harcamaları 30,7 katrilyon lira. Bunun sadece 3 katrilyon 600 trilyon lirası, sosyal güvenlik giderleri.

Elimde, OECD'nin 1999 raporu var. Biz, bu sosyal güvenlik meselesini biraz fazlaca abarttık; başka şeyleri altına sakladık. Bakın, burada, Almanya yüzde 30'lar seviyesinde, İtalya yüzde 25, Portekiz yüzde 17, Türkiye daha yüzde 5'lerde. Gayri safi millî hâsılamızın yüzde 5'i kadar sosyal güvenliğe pay ayırıyoruz. Bazı meseleleri fazla abartıyoruz. Oysaki -biz, borçları konuşuyoruz- tabii, mevzuata göre, dışborç ve içborç anaparalarının ödeme planı, borçlanılması, tamamen Hazinesinin yetkisindedir; bütçenin dışında bunlar değerlendirilmektedir; ama, faizler bütçenin içindedir.

Bakınız, burada, grafikte, 1997'den itibaren alırsak, faizlerin genel giderler içinde payı, yüzde 28, 1998'de yüzde 40, 1999'da muhtemelen yüzde 41 olacak ve 2000 yılında yüzde 45 öngörülmüyor. Faiz ödemelerinde artış var. Bu yüzde 45 giderler içindeki pay, bütün vergi gelirlerinin yüzde 88'ini götürüyor. Oysaki, personel ve sosyal güvenliğe ayrılan pay, 1997'de yüzde 36, 1998'de yüzde 34, 1999'da -benim elimde dokuz aylık rakam var- yüzde 29 ve 2000 yılında yüzde 28'e düşüyor. Demek ki, biz, bir taraftan, tamamen rant ekonomisine çalışırken, üretim ekonomisini ihmal ediyoruz ve enflasyona ezdirmeyeceğiz dediğimiz memurumuzu, işimizi ediyoruz. Zaten memurumuz, geçen yıldan yüzde 8 enflasyonun altında ezilmiştir; bu yıl ise, IMF anlaşmasına göre, yüzde 15 artı 10 zam yapılmaktadır. Bu, yüzde 26,5 eder. Oysaki, bu, yıl sonundaki TEFE'ye göre değil, TÜFE ortalamaya göre yapılması gerekir. O da yüzde 44,3'tür. Öyleyse, burada da memurumuzu ezmekteyiz. Aslında, memura bu sene yapılması gereken adil zam, yüzde 52'dir. Biz, burada, bütün ekonomiyi borçlanmanın baskısı altına almış durumdayız ve Türk ekonomisi, şu anda, borç ipoteği altındadır. Devlet, borç ipoteği altındadır. O bakımdan, fevkalade sıkıntılı günler yaşıyoruz.

Değerli Bakan, Başbakan ve heyetiyle birlikte gittiğimizde, IMF ve Dünya Bankasıyla ne zorlu tartışmalar, pazarlıklar yaptığımızı bizatihi gördüm; ama, üzümlere belirteyim ki, IMF'ye verilen mektup, niyet mektubu değil, diyet mektubudur arkadaşlarım; çünkü, ekonomi, hastadır. Hazine ve maliye yönetimi, tamamen IMF'nin yönetimine girmiştir. Eğer, IMF'nin niyet mektubunu okursanız, bunu çok açıklıkla göreceksiniz. Ekonomi serum altındadır, aranan kan bulunamamıştır, hastaya rejim uygulanıyor; ama, hakikaten, hastanın durumu fevkalade kötüdür. Rant ekonomisi, kanamayı devam ettiriyor.

Çıkış yolu, devlette israfı önlemektir; çünkü, devlet, şu anda, israf ve borç batağı altındadır. Bunun için, tek çıkar yol, uluslararası finans kurumlarında güvence sağlama bakımından da, hızlı özelleştirmeye mutlak surette önem vermemiz gerekiyor. Oysaki, geçen yıllarda özelleştirmede de fevkalade hatalar yaptık. Bir defa, siyasi istikrar ve kararlılık sağlanamadı, ihaleye fesat karıştırıldı, uzun yıllar hukukî altyapı ihmal edilerek siyasi rant elde etme öne çıkarıldı. Özelleştirmede en önemli unsur olan güven zedelenmiş, kamuoyu desteği kaybedilmiştir. POAŞ ve Türkbank, bunlara çok çarpıcı örneklerdir.

Değerli arkadaşlarım, 1986-1999 yılları arasında 6,1 milyar dolarlık özelleştirme yapılmış. Bu dönemde, bize, nüfus bakımından, diğer konularda yakın olan ülkelerde, sosyalist ülkeler dahil, yapılan özelleştirme gelirleri 40 milyar doların üzerindedir. Bizde 6,1 milyar dolara karşı, 5,8 milyar dolar masraf yapılmış; 0,3 milyar dolar, yani, 300 milyon dolar bir artı pay var. Tabii ki, şu iddia edilebilir: Bakan arkadaşlar söylüyorlar "eğer, bu özelleştirmeyi yapmasaydık, 5-6 milyar dolar zaten zararımız olacaktı; demek ki, kârdan zarar etmişiz." Dolayısıyla, eğer hızlı özelleştirmeyi gerçekleştiremezsek ve dışkaynak bulamazsak, Türk ekonomisi fevkalade kötü durumdadır. Bu bakımdan, tabii ki, bakan arkadaşımıza ve onun değerli arkadaşlarına başarılar diliyoruz.

Elimde, yine, IMF mektubundan aldığımız özelleştirmeyle ilgili rakamlar var. 2000 yılında 7,6 milyar dolar, 2001'de 6 milyar dolar, 2002'de 4 milyar dolar öngörülmüyor. Geçmiş yıllara bakarsak, bunun, fevkalade zor olduğunu görüyoruz.

Bu bakımdan, ciddi ve çeşitlendirilmiş borç yönetimi gerekmektedir. Mutlak suretle -tekrar söylüyorum- israfın önlenmesi gerekmektedir. Orta vadede, kamu borcunun, gayri safî millî hâsıla içinde istikrara kavuşturulması gerekmektedir.

Bu temennilerle, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Coşkun.

Şimdi, söz sırası, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Samsun Milletvekili Sayın Kemal Kabataş'ta. Buyurun efendim.

ŞÜKRÜ YÜRÜR (Ordu) – Bütçede de maliyeciler konuşur mu bu saatten sonra?

DYP GRUBU ADINA KEMAL KABATAŞ (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2000 yılı bütçe tasarısının 33 üncü maddesi üzerinde, dışborçlar başlığını taşıyan madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2000 yılı bütçesinde 33 üncü madde olarak yer alan hükümler, öteden beri, her yıl, bütçe kanununa derc edilen dış borçlanmayla ilgili temel ilkeleri, esasları, belirleyen hükümlerden ibaret; ama, bu yılki bütçe, yapısı gereği, getirilen program gereği IMF ile imzalanan stand-by anlaşmasıyla birlikte ortaklaşa değerlendirilmesi gereken bir bütçe. Bu bütçenin de, bu programın da en önemli maddesi, en önemli unsuru, dayanağı, dış borçlanmayla ilgili; çünkü, Türkiye'nin önüne konulmuş olan, IMF'nin stand-by anlaşması ve istikrar programı bir tek temel esasa dayalı; o da, enf-

lasyonun aşağıya çekilmesi, yüzde 25'e indirilmesi. Bunun yapılabilmesinin tek şartı da, enflasyonun birinci derecede destekleyen, oluşmasını sağlayan kamudaki mali dengenin yarattığı açık ve bu açığın düzeltilmesi olayı.

IMF'nin bir numaralı unsuru, üzerinde durduğu hadise, bütçe temel fazlası, kamu temel fazlası dediğimiz artıdır; yani, 2000 yılında gelirlerin, harcamalardan -faiz hariç- fazla olması ve 6,7 katrilyonluk bir artı yaratılması hedefini gündeme getiriyor. Bu uygulamanın, bu dengenin tutturulabilmesi ve genel olarak stand-by'ın beklenen sonuçları verebilmesi iki önemli unsura bağlı. Bunlardan birincisi, 2000 yılında sağlanacak dış borçlanma, sağlanacak dışkaynak; ikincisi de, bunu destekleyecek özelleştirme. Burada özellikle şunu vurgulamakta yarar var: Türkiye'nin IMF'ye ve stand-by anlaşmasına olan ihtiyacı, işte, bu dışkaynağın sağlanması ve bunun getirdiği güven ortamı içinde, özelleştirme içinde, benzer şekilde dışkaynağın sağlanması ve bu dengenin yerli yerine oturtulmasıdır.

Nedir bu rakamlar diye baktığımızda ortaya çıkan tablo şu: Türkiye, IMF ile imzaladığı stand-by anlaşmasını öngörülen hedefler içinde yürütebilmek için 2000 yılında 11 milyar dolar dışkaynak bulmak zorunda. Bu 11 milyar dolarlık dışkaynağın içinde IMF'nin taahhüt ettiği, yaklaşık 4 milyar dolarlık kredi ya da özel çekme hakkı (STR) bir kaynak özelliği taşıyor, doğrudan doğruya, Merkez Bankası rezervlerinin desteklenmesi, Merkez Bankasına rezerv desteği sağlanması amacını taşıyor.

Onun dışında, Dünya Bankası, IMF sisteminin, Bretton Woods Institution dediğimiz kurumların sağlayacağı destek, dışkaynak desteği 3 milyar dolar. 3 milyar dolarlık kısım, ekonomik reform programının ve bu stand-by anlaşmasının desteklenmesi amacıyla gündeme getirilmiş ve Dünya Bankası tarafından taahhüt edilmiştir.

Bu kredi, bir ölçüde kullanılacaktır; ancak, kullanım, beklendiği gibi hızlandırılmış bir tempo da değil, IMF'in üçer aylık dönemler itibariyle serbest bırakma programına uygun olarak yürütülecektir. Geriye kalan kısmın -3 milyar doların tamamının kullanılıp kullanılmayacağını bilemiyoruz- Hazine tahminlerine göre yaklaşık 6 milyar dolarlık kısmı da, uluslararası piyasalardan Hazine'nin sağlayacağı borçlarla, yani, tahvil ihracı suretiyle karşılanacaktır. Bunun sağlanıp sağlanamayacağı, fiyatının ne olacağı, zamanlamasının ne olduğu konusunda henüz birşey yok. Burada, elde, artı olarak bulunan tek şey, IMF'yle imzalanan sözleşmenin, Türkiye'deki programa destek anlamında sağladığı kredibilitedir. Bu kredibilitate, ne kadar geçerlidir; Türkiye, bu kredibilitateyle ve bilinen anlamda bu yeşil ışıkla, piyasalardan ne kadarlık kaynak toplayacaktır; bunu önümüzdeki günlerde göreceğiz.

Tabii, Türkiye'nin bu program için ihtiyaç duyduğu kaynak, sadece 11 milyar dolarla da sınırlı değil. Türkiye, 2000 yılında yaklaşık 10,5-11 milyar dolarlık da özelleştirme yapacaktır. Türkiye'deki kaynaklarla, Türkiye'deki kurumlara, bu büyüklükte bir özelleştirmeye içkaynaklarımızdan destek sağlanması, yatırım yapılacak fon bulunması, fevkalade zor. Dolayısıyla, Türkiye, 11 milyar dolara ek olarak, eğer bu program işleyecekse, 2000 yılında bir 10,5-11 milyar dolar da özelleştirme için kaynak bulmak zorunda.

Bu 11 milyar dolarlık kaynağın, yaklaşık 5,5 milyar doları, doğrudan bütçeye geliyor; GSM satışından, telekomdan ve enerjiden. Geriye kalan bildiğimiz özelleştirmeden de 1,8 milyar dolarlık bir kısmı, borç itfasında, borç stokunun sabitleştirilmesinde kullanacak Türkiye. Kalanı için de, Özelleştirme İdaresinin ihtiyaçlarını karşılayacak, yatırımlarını karşılayacak.

Bu rakamlar, fevkalade önemli rakamlardır. Türkiye, 22 milyar dolarlık dışkaynağı konuşuyor bugün. Bu programın yürütülebilirliği, bu programın riskli alanı da bir anlamda burasıdır. Türkiye,

bir yılda, herhalde bütün tarihinin en büyük dışkaynak toplama operasyonunu, sağlama operasyonunu gerçekleştirebilecek midir; bunlara bakmak durumundayız.

Şimdi, tabii, burada başka bir unsur daha var. Türkiye, 1998 yılında, çok büyük bir aceleci yaklaşım içerisinde, bildiği, aklına gelen tüm projeleri dış kredili olarak ihaleye koymuştur. Bu dış proje kredileri için taahhüt edilen, devletin imzaladığı, mandate verdiği projeler için de, yaklaşık 10 milyar dolarlık dış piyasalarda kaynağa ihtiyacı var. Bilinen ölçüler içerisinde, bütün bu kaynakların, hızlandırılmış bir yapıda, 2000 yılı içerisinde, tercihen ve ihtiyaçlar doğrultusunda, yılın ilk yarısında çok büyük ölçüde karşılanabiliyor olması lazım. Programın geçerliliğinin olmazsa olmaz şartı budur. Bunlar var mıdır? Bunlar sağlanabilecek midir? Hep birlikte, gelecek günlerde, baka-çalış ve göreceğiz. Tabii, Türkiye'de, programlanan bu dışkaynağın sağlanmaması halinde, beklenen faiz oranlarının gerçekleşmesi de mümkün değil; çünkü, Hazine, içeride, çok yoğun şekilde, borç almak, borçlanmak, daha doğrusu çok yoğun şekilde borç ifası yapmak, buna karşılık daha az borçlanmak zorunda; çünkü, bu programdan çıkan sonuç şu: Hazine, ilk defa -eğer bu programı gerçekleştirebilirse- 5,2 milyar dolarlık net dışborç kullanıcısı olacak. Yani, Hazinesinin 6,5 milyar dolarlık dışborcu var, ödemesi var; geriye kalan 5 milyar dolar da, doğrudan bütçe finansmanında ve içborç stokunun regüle edilmesinde, düşürülmesinde kullanacak.

Bütün bunlar alt alta yazıldığında fevkalade enteresan bir tablo ortaya koyuyor. Bunlar gerçekleşebilirse, programın uygulanabilirliği açısından çok önemli bir unsur tamamlanmış olur; ama, uluslararası piyasalarda bu programa verilen desteğin, güvenin ne olduğu henüz test edilmiş değil, henüz ne olacağını bilmiyor değiliz. Ortada, Hazinesinin öteden beri geleneksel yapısı içinde, yılda 3-4 milyar dolarlık tahvil ihracı suretiyle sağladığı kaynak var, bir de en iyi şartlarda kullanılabilirse...

BAŞKAN – Sayın Kabataş, süreniz bitmek üzere; toparlıyorsunuz.

KEMAL KABATAŞ (Devamla) – Bağlıyorum Sayın Başkanım.

...3 milyar dolarlık Dünya Bankası ekonomik reform programına destek kredisi var. Bunun dışında, bu açıkları, özelleştirme dahil, Türkiye, bu programla yaklaşık 22 milyar dolarlık proje kredileri dışında dışkaynak ihtiyacını karşılayabilir mi hep birlikte göreceğiz. Olabilmesini diliyorum; ama, programın en büyük riski, en önemli risk bölgesi burasıdır. Türkiye, burada yolunu açamazsa, bu programdan beklenenler faizde de, enflasyonda da, içborçlanmada da, bütçe dengesinde de -yani, 14,3'lük bütçe açığı dengesinde de- faizdışı açıda da beklediğini gerçekleştiremeyecek ve IMF'yle imzalanan bu program, dilemiyorum; ama, belki başladığı noktadan bir süre sonra akim kalabilecektir. Bunu düşünmek bile istemiyorum; bunun riskini Türkiye taşıyacak durumda değildir. Değerlendirmeler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL KABATAŞ (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Gruplar adına başka söz isteyen?.. Yok.

Şahısları adına, Tokat milletvekili Sayın Bekir Sobacı.

BEKİR SOBACI (Tokat) – Konuşmayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Afyon Milletvekili Sayın Sait Açıba; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Belki siz de sürenizi tam tamamlamazsınız, size de teşekkür edebilirim.

SAİT AÇBA (Afyon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben, gecenin bu vaktinde çok önemli olduğu için bir konuda dikkatinizi çekmek için söz almış bulunuyorum. Dışproje kredileriyle ilgili çok önemli bir mevzu sizlere aktarmak istiyorum.

Şimdi, dış proje kredilerinin teminiyle ilgili, yine kullanımıyla ilgili, denetimiyle ilgili bilgiler, maalesef, kamuoyunun bilgisi dışında yer almakta; dolayısıyla belli projeler ya tamamen ya da kısmen uluslararası kuruluşlar tarafından, uluslararası bankalar tarafından, yabancı ülkeler tarafından finanse edilmektedir.

Tabii, ilgili mevzuat hükümlerine göre, temin edilen dış proje kredilerinin Hazine tarafından kayda alınması gerekmektedir; yine, Maliye Bakanlığı tarafından temin edilen kredi kadar bir ödeneğin tesisi gerekmektedir; bu krediyi kullanan genel veya katma bütçeli idareler tarafından da gider kaydedilmesi gerekmektedir; ama, uygulamaya bakıyoruz, Hazinenin, maalesef, kayıtlarını yapmadığını görüyoruz. Daha da önemlisi, dışborç olarak kaydedilen bu kredilerin bütçeleştirilmediğini ve ilgili sarf evraklarının denetime açılmadığını da görüyoruz. Çünkü, bu kredilerin kullanılmasında sınırlı sayıda bürokratin haberi vardır; işlemler, saymanlar ve bütçe daire başkanlarının bilgisi dışında gerçekleşmektedir. Bilgisi olan saymanların, herhangi bir kayıt işlemi yapmaması için yetkili birimler tarafından uyarıldığı duyumunu da almaktayız.

Örneğin, 1998 yılında 100 trilyon liralık bir dışproje kredisinin gider olarak kaydedilmediğini görüyoruz. 1999 yılında da 250 trilyon liralık bir dış proje kredisinin gider olarak kaydedilmediğini tahmin ediyoruz. Yine, 2000 yılında da 0,5 katrilyon lira civarında bir dış proje kredisinin, gider olarak kaydedilmesi gereken miktarın kaydedilmediğini tahmin etmekteyiz. Hemen bunun için söyleyebileceğimiz, Dünya Bankasından Millî Eğitim Bakanlığının almış olduğu 300 milyon dolarlık bir kredi var ki, 160 trilyon liraya tekabül ediyor. Dolayısıyla, 2000 yılında bu kadar önemli bir rakamın kaydedilmemesi, gerçekten çok büyük önem arz ediyor. Bütçe açıklarının da aşağıda tutulması veya gizlenmesi açısından çok büyük önem arz ediyor. Yani, kayıtdışı bir ekonomiden hep beraber şikâyet ediyoruz, Maliyemiz şikâyet ediyor; ama, bunun mücadelesini, maalesef, yeterince yapmıyoruz. Kamu maliyesi alanında birtakım giderler kayıtdışı kalıyor; dolayısıyla, bunların kayda girmesi zorunluluğu var. Türkiye'nin göstergelerinin berrak bir şekilde, kamuoyu tarafından da, Meclis tarafından da, milletvekilleri tarafından da bilinmesine ihtiyaç var.

Bütün bu bilgiler ışığında Sayın Maliye Bakanından ve Hazineden sorumlu Sayın Devlet Bakanından istirham ediyorum; bu konuda ciddi tedbirler alınsın. Hatta, bu konuda sorularımı da şu anda yöneltmek istiyorum: Bugüne kadar, anlaşma yapılan, halen kullanılmamış olan dışproje kredisinin miktarı ne kadardır? Bu krediler nereden temin edilecek ve hangi kamu kurumları tarafından kullanılacaktır? 1998 ve 1999 yılında kullanılan dışproje kredisinin miktarı ne kadar olmuştur? Bunun ne kadarı bütçeleştirilmiştir? Bütçeleştirilmemişse, bunun nedenleri nelerdir? Bütçeleştirme işleminin yapılmaması için...

BAŞKAN – Sayın Açba, toparlar mısınız; 50 saniyeniz kaldı.

SAİT AÇBA (Devamla) – Bitiriyorum.

...bürokrat, sayman ve daire başkanlarına baskı yapılmış mıdır? Bu soruların cevabını kendilerinden talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Efendim, teşekkür ederim.

Makineyi 5 dakikaya ayarladık; ama, 10 dakika süre veriyor. O da yorulmuş herhalde.

Madde üzerinde başka söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mütacakip maddeyi okutuyorum:

Dış borçların ikraz, devir ve garanti edilmesi

MADDE 34. – a) Yabancı ülkeler, uluslararası kuruluşlar, yabancı bankalar ve yabancı ülkelerde yerleşik diğer finans kurumlarından her türlü amaçla ve uluslararası sermaye piyasasında kullanılan finansman araçları ile yapılacak borçlanmalarla ilgili temas ve müzakereleri yürütmeye ve bu borçlanmalarla ilgili işlemleri sonuçlandırmaya,

b) Yukarıdaki (a) fıkrasına göre sağlanan finansman imkânlarını, ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak amacıyla ve anlaşmalar hükümleri uyarınca kamu ve özel sektör kurumlarına ikraz, devir veya kullandırmaya ve bu kredilerden yapılması gereken geri ödemeleri aynı kuruluşlar için hesaben ikraz veya krediye dönüştürmeye,

c) Yukarıda belirtilen imkânların doğrudan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası veya Türkiye'de yerleşik kurumlar ile Türk Bankaları tarafından sağlanması halinde, bu kredileri kısmen veya tamamen devralmaya, devralınan bu kredileri kısmen veya tamamen kamu kurumlarına ikraz, devir veya kullandırmaya ve bu kredilerden yapılması gereken geri ödemeleri aynı kuruluşlar için hesaben ikraz veya krediye dönüştürmeye, Türkiye'de yerleşik bankaların döviz varlıkları üzerinden borçlanmaya,

d) 1. Yabancı ülkelerin kredi kuruluşları, uluslararası kurumlar veya yabancı ülkelerde yerleşik banka ve kurumlar ile bu finansman işlemlerine katılan Türk Bankaları tarafından kamu kurumlarına (özel hukuk hükümlerine tâbi olmakla beraber sermayelerinin % 50'sinden fazlası kamuya ait olanlar dahil) ve yatırım bankalarına verilecek kredileri, borçlanacak kuruluşun Hazine garantili mevcut dış borçlarını geri ödeme performansı ve borç ödeme kabiliyeti ile sınırlı kalmak kaydıyla ve anlaşmalarındaki şartlarıyla garanti etmeye,

2. Dünya Bankası ve diğer uluslararası kuruluşların ihdas ettikleri garanti programları çerçevesinde,

aa) Kamu kuruluşları (özel hukuk hükümlerine tâbi olmakla beraber sermayelerinin % 50'sinden fazlası kamuya ait olanlar) ve yatırım bankalarının borçlu sıfatıyla uluslararası piyasalardan temin edecekleri finansman imkânları için,

bb) Yap-İşlet-Devret ve Yap-İşlet modeli çerçevesinde gerçekleştirilecek projelerle ilgili, mevzuatta öngörülen Hazine garantileri ile sınırlı olmak ve şartları Hazine Müsteşarlığınca müzakere edilmek üzere,

Yukarıda anılan uluslararası kuruluşlar tarafından verilen garantiye karşı garanti vermeye,

3. Hazine garantörlüğünde sağlanacak dış borçlar için; garanti verilmeden önce kuruluşlar için performans değerlendirme kriterlerini, garantörlükten doğacak riskin teminat altına alınması usul ve esaslarını, garanti ücreti oranını, garanti verilme aşamasında garantörlük koşullarını ve bu borçlardan Hazine adına doğabilecek yükümlülüklerin geri ödeme koşullarını belirtmeye,

e) Ulusal banka ve kamu kuruluşlarınca yabancı ülkelere açılacak kredilerin geri ödenmesini garanti etmeye, yabancı ülkelerde doğrudan teminat mektubu vermeye yetkili ulusal bankalar lehine garanti vermeye,

f) Türkiye Cumhuriyeti adına Hazine Müsteşarlığı tarafından yabancı ülkelere resmî kuruluşları veya uluslararası kuruluşlardan sağlanan kredilerin teknik yardım ve eğitim amaçları kapsamındaki bölümlerini anlaşma hükümlerine istinaden gerektiğinde özel ve özerk bütçeli kamu kuruluşları ile kamu kuruluşu sayılan kurumlara karşılıksız olarak kullandırmaya,

g) Avrupa Konseyi Sosyal Kalkınma Fonu tarafından Bosna-Hersek'de finanse edilecek projeler için bu fona üye diğer ülkelerle birlikte sağlanacak ortak bir garanti çerçevesinde garanti verilmesine,

h) Avrupa Birliği, yabancı ülkeler ve bu ülkelerin banka ve kredi kuruluşları ve uluslararası mali kuruluşlardan ülkemizde faaliyet gösteren Risk Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına risk sermayesi şeklinde köprü krediler, koşullu krediler sağlamaya veya yukarıda belirtilen yabancı ülke ve kuruluşların adı geçen Yatırım Ortaklıklarına doğrudan veya aracı mali kuruluşlar vasıtasıyla risk sermayesi şeklinde katkı sağlamaya yönelik anlaşmalar yapmaya, sağlanan bu imkânların devredilmesine, kullanılmasına ve geri ödenmesine,

Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

i) Daha önceki yıllarda yapılan işlemler için de bu esaslar geçerlidir.

j) Yılı içinde belediyeler ve bağlı kuruluşları ile özel statüye sahip kamu hizmeti gören ve sermayelerinin % 50'sinden fazlası belediyeye ait olan iştirakler ve ilgili mevzuat gereği tüzel kişiliği haiz yerel yönetim birlikleri için, uluslararası ticari bankalardan borçlanmak suretiyle temin edilen dış finansmanla ilgili olarak Hazine garantisi verilecek ve devredilecek dış kredi tutarı 500 milyon Amerikan Doları ile sınırlıdır.

Yap-İşlet, Yap-İşlet-Devret çerçevesinde gerçekleştirilecek projelere verilen Hazine garantileri ile Kalkınma ve Yatırım Bankalarının uluslararası kuruluşlardan ve piyasalardan Hazine garantisi altında sağlayacakları dış borçlanma tutarı yukarıda belirlenen sınırlamanın dışında bırakılmıştır.

BAŞKAN – Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı; buyurun efendim.

FP GRUBU ADINA BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Dış borçların ikraz, devir ve garanti edilmesi hususları, geçmişte çok ciddi hatalara söz konusu olmuş uygulamalar sonucu düzenlenme ihtiyacı hissedilmiş ve yerine göre de isabetli olan bir düzenlemedir.

Bugün, Türkiye'nin kredibilitésinin yükseldiğini ifade ediyoruz. Sayın Maliye Bakanımız da "son bir ay içerisinde, 1 milyar dolarlık, uygun şartlarda bir kredi bulma imkânı oldu" dedi; ama, ben, şimdi merak ediyorum; yani, kredi puanımız uluslararası kuruluşlar tarafından yükseltiliyor; ama, şu anda, libor artı kaçla Türkiye borçlanıyor, kredi bulabiliyor? Bunun, altı ay öncesine göre ya da işte IMF'le ilk dirsek temasınızdan bu tarafa, Türkiye lehine rakamsal gelişmesi nedir? Ben, şahsen, bunu merak ediyorum; bu konuda bir rakam verebilirlerse...

Değerli arkadaşlar, Türkiye'nin dışborç stokundaki döküme baktığımız zaman, bu maddedeki düzenlemelere konu olan uygulamalarda, mahalli idarelerin, maalesef, çok hovardaca harcamalarına, çok rahat borçlanmalarına imkân verildiği dönemlerde, sonuçta Hazine garantisi verildiği için ve geri ödemenin de temin edilememesi sebebiyle, Hazinesin üzerinde çok büyük yükler oluştu.

Bu manada, işte bu konuda da bazı endişelerim var. Bazı örnekler vermek gerekirse... Biraz süttten ağzımız yandı, ayrıntı üfleyerek içerssek... Burada, belki, gerçekten iyi niyetli ve büyükşehirlerimizin özellikle çok ihtiyaç duyduğu yatırımlar için, belediyelerin dış borçlarına Hazine garantisi limiti olarak 1999 bütçesinde 500 milyon dolar konuldu; bugün, 2000 yılı bütçesinde de 500 milyon dolar limiti sabit tuttuk. Zannediyorum -eğer yanıtlıyorsam- garantilere bu limit koyma 1997 yılında başladı.

Geriye dönlüp kötü örneklere baktığımız zaman, maalesef, Ankara Büyükşehir Belediyesinin, Tokyo Borsasında borçlanarak elde ettiğini, sanki üzerine çok büyük vazifeymiş gibi, Londra Borsasında oynayarak 58 milyon dolarlık bir zararı Hazineye yüklediğini biliyoruz.

Onun dışında, İzmit Büyükşehir Belediyesinin, DSİ tarafından yüzde 50'den fazlası tamamlanmış barağa yabancı bir ortak bularak, İzmit ve o bölgenin içmesuyunu temin edecek projeye alınan dış kredideki Hazine garantisi nedeniyle de, devlet, Hazine zarara uğratılmıştır. Niye; yapılan projeksiyonda içmesuyu talebindeki ve kullanma suyu talebindeki yanlışlıklar ve Gebze'ye de, İstanbul bölgesine de su verileceği hesap edilerek, çok sanal bir talep hesaplamasıyla yapılan yanlışlık sonucu, bugün, bu projede yabancı ortak, suyu denize dökme pahasına parasını döviz bazında almaktadır.

Ben, bunu, KİT Komisyonundaki Hazine yetkililerine de sordum "evet, biz, o konuda yanlış" dediler, itiraf ettiler de, benzerleri de var Anadolu'da. Yozgat Belediyesinin Fransızlarla yaptığı Hazine garantili et ve süt entegre tesisleri bugün çalışmıyor. 4325 sayılı Kanuna tabi olmasına rağmen, bu konuda, Yozgat'ta bunu devredecek ya da buna ortak olacak bir özel sektör kuruluşu bile, henüz, bildiğim kadarıyla bulunmadı.

İşte, bu yanlışlardan sonra, böyle bir limit konuldu; ama, dediğim gibi, bu konuda Hazine, mahallî idarelerin lehine düzenlemelere yetkili olduğu halde, geçmişte, niye, mahallî idarelerin aleyhine, İzmit'te olduğu gibi birtakım sözleşmeleri, kredi anlaşmalarını onaylamıştır, garanti vermiştir; ben, bunu anlamakta da güçlük çekiyorum.

Şimdi, hafızam beni yanıltmıyorsa, 2000 yılında yabancı sermaye yatırımlarından 1,8 milyar dolar bekleniyor yanılmıyorsa- bilemiyorum, yanılıyor muyum- ama, şimdi, bu manada bizim Tahkim Yasasına verdiğimiz desteğin de ana düşüncesinde, gerçekten, yabancı sermayenin ürkmemesi ve Türkiye'ye daha fazla yabancı sermaye yatırımları getirilmesi, diğer devir hakları ya da yap-işlet-devret modelinde ana hedef buydu. Şimdi burada biz, kalkınma bankalarını ve yatırım bankalarını bu 500 milyon dolar limitinin dışında tutuyoruz Hazine garantisi verilecek dış krediyi bulmalarında.

Şimdi ben merak ediyorum: Aktaş şirketi İstanbul'da başarısız olmuştur. Yarı, bir yatırım bankasını kullanarak, bir yatırım bankası, bulduğu krediyi, Hazine garantisi alarak, Aktaş'a devrettiği zaman, kullandırdığı zaman ne yapacağız? Bazı riskler taşıyor. Yap-işlet-devreti, biz, bu tip devirli krediler için çıkarmadık bu Tahkim Yasasını; yani, yap-işlet-devrete ya da yap-işlete, kendi özsermayelerinden birtakım yatırımların getirilmesi gerekir. Eğer burada, yap-işlet-devret adı altında bulunacak kredilere Hazine garanti verdiği an, riskle karşı karşıyadır diye düşünüyorum. Ben, bu konuda gerçekten büyük endişeler taşıyorum. Burada, bu limitleri delme yolu olarak da, özellikle, yatırım ve kalkınma bankalarının kullanılacağı gibi endişemi de dile getirmek istiyorum; yani, burada, Hazine yetkililerimiz ne düşünüyor bunu bilemiyoruz; ama, geçmişteki uygulamalarda Hazinesinin stokuna binen yükü görünce, ben, burada, bu işin istismara açık bir düzenleme olduğu kanaatini taşıyorum; bilmiyorum yanlış olabilir miyim; ama, bu noktada elbette, Hazinesimizin, şu kadar sıkı bir disipline ihtiyaç duyulan bir borç yönetiminde, işi ciddiye alacağına inanıyorum. Çünkü, aslında, Maliye Bakanlığının hazırladığı 1999 raporuna baktığımızda da değerli arkadaşlar, bulunduğumuz nokta, 5 Nisan 1994'e getiren şartlara biraz yakındır. Tam onlar gibi değil; yani, 1994'teki şartlara baktığımızda, eksi yüzde 6 bir büyümeyi görüyoruz, bugün, 2000 yılı itibarıyla eski 2'yi görüyoruz; ama, baskılama ve gerilme noktasında, 1994'e yakın şartlarda duruyoruz gibi geliyor bana. Yani, rakamsal yüzdelerle baktığımızda biraz fark var, yakın değiliz gibi görünüyor ama; yani, mevcut döviz sepetine ve döviz kurlarına birkaç yıldır yapılan baskılamanın, gerilmede 1994'e yakın şartları taşıdığına inanıyorum. İşte bu noktada, 5 Nisanı telaffuz etmek istemiyorum.

2000 yılı programının da, inşallah, hedeflerine ulaşmasını temenni ediyor, saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Sobacı.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Samsun Milletvekili Sayın Kemal Kabataş, buyurun efendim. (DSP sıralarından "Ooo" sesleri, gürültüler)

Kızmayın efendim, muhalefet konuşacak. Siz uzlaşmadınız. Bekleyin.

MELDA BAYER (Ankara) – Sabaha kadar buradayız.

BAŞKAN – 29'una kadar zamanımız var.

Buyurun Sayın Kabataş.

DYP GRUBU ADINA KEMAL KABATAŞ (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüştüğümüz 2000 yılı bütçe kanununun 34 üncü maddesi, ilkeler yönünden önemli bir maddede. Bu ilkelere ve uygulamadaki sorunlara işaret etmek üzere söz aldım; sözlerime başlamadan önce, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Dış borçların ikraz, devir ve garanti edilmesi maddesi de, öteden beri bütçe kanunlarında yer alan, bizim bildiğimiz klasik düzenlemelerdir; ancak, bu konunun düzenlenmesini, yeni gelişmeler ışığında, gerçekten, dikkatle ve yenileştirilmiş bir yapı içinde ele almamız lazım. Nedir hadise; hadise biraz karmaşık. Hazine, çeşitli uluslararası kuruluşlardan ve piyasalardan, Dünya Bankasından, Avrupa Konseyi İskân Fonundan ve benzeri kuruluşlardan kendi adına, kendi nam ve hesabına kredi alıyor ve bu kredileri, ekonomideki çeşitli sektörlerle ve kuruluşlara devrediyor. Devirli kredi adıyla bilinen bu uygulamanın, bugün önemli sorunları var. Çünkü, bu kredilerin bir kısmı kamu kuruluşlarına, bir kısmı da kamu hizmeti yönünden ağırlığı olan kuruluşlara kullanılıyor. Bu kredilerin geri ödenmesinde, takibinde, muhasebesinde ve itfasında önemli sorunlar var. Hazine, bu sorunları bir an önce aşmak ve bu devirli kredi uygulamasını asgari düzeye indirmek zorunda. Bu, eski bir model, 1960'lardan kalma bir model; çok zorunlu olmadıkça bu sistemin işletilmesi lazım.

Tabii, ikinci grubu, Hazine garantili krediler oluşturuyor. Hazine garantili krediler konusu, Türkiye'de çok büyük ölçüde istismara da konu olmuştur. Yaşanan olayları, uygulamacılar yakından biliyor. Burada konuşulan rakamlar büyük rakamlar ve bu krediler, özellikle mahalli idarelere aktarılan milyar dolarlık krediler, bugün hiçbir şekilde geri dönmüyor. Hazine, sadece kefil olduğu ve garanti ettiği kredileri, uluslararası kuruluşlar nezdinde kredibilitesini korumak uğruna, peşin peşin ödüyor; adeta, bir şekilde, bunlar adına hizmet ifa ediyor. Bunu tasvip etmek ve mali disipliyle, borç yönetimindeki ciddiyetle bağdaştırmak mümkün değil.

Bugün, Hazine garantili kredilerin hemen tamamında, bu anlamda sorunlar vardır. Hazine, bu yapı içinde, dışborç yönetiminde karşı karşıya kaldığı bu tablo içinde daha fazla yürütemez. Bunu da disipline etmek ve mutlaka, bu türden, Hazine garantili olarak alınmış kredilerin geri dönüşümlü disipline ederek, uygulanabilir hale getirmek ve takip etmek yükümlülüğü var; bundan sonra da, bu tür uygulamalarda fevkalade dikkatli ve titiz davranmak ihtiyacı var.

Konunun başka bir yönü- biraz önce de ifade ettim- yeni bir anlayışla, Türkiye, özellikle alt yapı yatırımlarını, Hazinenin garantörlüğünde, uluslararası kuruluşlardan, bankacılık sisteminden alınacak kredilerle yürütmeye çalışıyor. Dışarıdan bu tablonun görüntüsü, fevkalade onur kırıcıdır. Hazineden yetki alan, Hazineden bir şekilde dışkredi için izin alan müteahhit kuruluşlar, birer banker, birer bankacı, birer finans yöneticisi edasıyla, uluslararası piyasalarda, bankalar nezdinde, ellerinde çanta, kapı kapı dolaşıyorlar; Türkler, artık, birbirleriyle sık sık o koridorlarda karşılaşır du-

ruma geldi. Tabii, bunların maliyetleri de fevkalade yüksek. Görüntürde Hazinesin libor artı 2'yle, 3'le borçlandığı bu rakamlar, resmîyette, gerçek anlamda, libor artı 10'la, 15'le, 20'yle icra edilir duruma gelmiş. Bunlar, gerçek anlamda, kredi yönetiminde ve uluslararası piyasalarda Türkiye'nin kredibilitesinde fevkalade önemli sorunlar yaratıyor; yani, teknik deyimıyla crowding out affeek dediğimiz hadiseyi, Türkler, gerçek anlamda bu piyasalarda yaşıyor. Bu, hem Hazineye hem kamu kuruluşlarına hem de Türkiye'nin görüntüsüne, bir anlamda, uygun olmayan bir görüntü, uygun olmayan bir tablo; bir an önce, Hazine, bunu kontrol altına almak ve buradaki kargaşayı, buradaki itiş kakış, kredi kapma, birbirini kötüleme ya da birbirinin öntünü kesme anlayışını durdurmak zorunda.

Değerli milletvekilleri, bütün bu konularda son olarak şunu ifade etmek istiyorum: Türkiye, yap-işlet-devret modelinde, altyapı finansmanında yepyeni bir arayış, yepyeni bir hukukî altyapı oluşturmuştur. Artık, bütçe kanununa eklenen bu palyatif hükümlere ihtiyaç yoktur. Hazine, altyapı projeleri için sağlanacak dış kredilerin -çünkü, burada, önemli ölçüde Hazine garantisine de ihtiyaç vardır- bu yeni modele göre nasıl tartışılacağını, hangi esaslara göre değerlendirileceğini, net bir şablona, net bir modele oturtmak ve her proje için farklı kriterler, farklı müzakere yöntemleri uygulama anlayışından vazgeçmek zorundadır. Burada, ülke olarak, ekonomi olarak, önemli kayıplarla karşı karşıyayız. Standart, güvenilir, doğru kriterlere oturtulmuş bir müzakere yöntemi hâlâ geliştirebilmiş değiliz; bunu dikkatlerinize getirmek istiyorum.

Şimdi, tahkimde ve yap-işlet-devret modelinde getirdiğimiz yeni modelin yansıması olarak, buradaki kriterlerin 2000 yılı bütçesinde formüle edilmiş yeni duruma göre, bu maddenin yeniden yazılmış olması gerekiyordu. Bu madde, bu düzenlemelerden önceki durumu ifade ediyor. Bu düzenlemelerin sonrasında, bu düzenlemelerin akabinde Türkiye artık buradaki şablonu, buradaki modeli titizlikle, doğru bir yaklaşımla, rasyonel ölçülerde ortaya koymak ve uygulamak zorundadır.

Bu önemli konudaki düşüncelerim, değerlendirmelerim bunlar.

Teşekkür ediyor, saygı sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kabataş.

Gruplar adına başka söz isteyen?.. Yok.

Şahsı adına Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı.

BEKİR SOBACI (Tokat) – Konuşmayacağım efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

34 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

35 inci maddeyi okutuyorum.

244 sayılı Kanun kapsamı dışında borçlanma

MADDE 35. – a) Yıllık programlarla belirlenen dış finansman ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla 31.5.1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun kapsamı dışında kalan kuruluşlarla kredi anlaşmaları yapmaya ve projelerin yapılabilirlik çalışmalarının dış finansman ihtiyaçlarını karşılamak üzere Dünya Bankası ile üzerinde anlaşılacak şartlarla (10 000 000) Amerikan Dolarına kadar olan borçlanmaların yapılmasına Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

b) Bu gibi anlaşmalar ve savunma borçlanmalarına ilişkin kredi anlaşmaları bütçe kanunları hükümlerine dayanılarak yapılmış olup, Bakanlar Kurulunca uygun görülen diğer kredi anlaşmaları gibi Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe girer. Bu karamameler 31.5.1963 tarihli ve 244 sayılı Kanun ve 23.5.1928 tarihli ve 1322 sayılı Kanun hükümlerine tabi değildir.

c) Türkiye Cumhuriyetinin bu madde ile "Dış Borçların İkras, Devir ve Garanti Edilmesi" başlığını taşıyan maddeleri ve bu madde hükümlerine dayanarak, sırasıyla borçlu veya garantör sıfatı ile taraf olduğu kredi anlaşmalarından doğan borçlarının dünya sermaye piyasalarında mevcut muhtelif finansman araçları vasıtasıyla yönetimi amacıyla anlaşma yapmaya Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir. Söz konusu anlaşmalar imzalandıkları tarihte yürürlüğe girer.

d) Daha önceki bütçe yıllarında akdedilmiş benzeri anlaşmalar hakkında da bu madde hükümlü uygulanır.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz isteyen?..

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) - Fazilet Partisi Grubu adına Sayın Özkan Öksüz konuşacaklar.

BAŞKAN - Buyurun.

FP GRUBU ADINA ÖZKAN ÖKSÜZ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının genel bütçeyle ilgili 35 inci maddesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, hepinize saygı ve selamlarımı sunarım.

Bu madde, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın 10 milyon Amerikan Doları kadar borçlanmaya yetkili kılınmasını içermektedir.

Şimdi, bu maddeyle, hükümet, yaptıkları borçları borçla ödemek için yetki istemektedir. Türkiye, 2000 yılına 100 milyar doları aşkın dışborç, 20 katrilyonu aşkın içborçla girmektedir. Ülkemizde yaşayan her vatandaş, 2000 yılına 1,1 milyar Türk Lirası borçla girmektedir. Devlet, 2000 yılı içinde 21 katrilyon faiz borcu ödemek zorundadır. Bu borç yetmiyormuş gibi, IMF ile yapmış olduğu stand-by anlaşmasıyla, birçok uluslararası sermaye çevrelerinden de borç para bulma gayreti içine girmiştir.

Bu hükümet "borç alan emir de alır" prensibi uyarınca, IMF'den aldığı emirle, işneden ipliğe zam yapmış ve 10 ayrı vergi getirmiştir. Zamların oranlarını ve getirdiği vergileri en az yüzde 40 artıran bu hükümet, çalışanlarına yüzde 15 zam yapmayı reva görmektedir.

Değerli milletvekilleri, borçlanma tarihimize kısa bir göz atacak olursak, ilk borç, Osmanlı Devleti zamanında, 1854 yılında, Avrupa'dan, Kırım Savaşının giderlerini finanse etmek amacıyla yapılmıştır. Osmanlı Devletince, Londra'daki Palmers Bank ve Paris'teki Goldschmidt Bank'tan 33 yıl vadeli ve yüzde 6 faizli tahvillerle yapılan borçlanmanın tutarı 3 300 000 Osmanlı Lirası idi.

Osmanlı Devleti, 1854 yılını izleyen 20 yıl içerisinde 15 kez dışborç almıştır. Sonuçta, dışborç tutarı 5 milyar frankın üzerine çıkmış olup, bu borçların yıllık faizi ise 300 milyon frankı bulmaktadı idi.

1875 yılında, Osmanlı Devleti, dışborç faizlerini ödeyemez duruma gelmiş, çıkardığı Ramazan Kararnamesiyle vadesi gelen taksitlerin ancak yarısını ödeyeceğini açıklamıştır.

1876 yılında ise, dış ödemeler tamamen durdurulmuştur. Alacaklarını tahsil etmek isteyen Avrupa devletleri ile Osmanlı Devleti arasında yapılan görüşmeler sonucunda, 1881 yılında Düyun-i Umumiye İdaresi kurulmuştur. Bu idare eliyle, Osmanlı Devletinin tuz, pul, tütün, balık ağı, ipek ve alkolden alınan vergiler ile damga vergisi gibi kolay toplanan zengin gelir kaynaklarına el konulmuştur. Böylece, Osmanlı Devletinin ekonomisinin en temel alanları ve gelir kaynakları, yabancı sermayenin yönetimine geçmiştir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti, Lozan Antlaşmasıyla 160 milyon sterlin tutarındaki Düyun-i Umumiye borçlarının önemli bir bölümünü üstlenmek zorunda kalmıştır. Bu borçların son taksidi 1954 yılında ödenmiştir; 1954 yılında, Türkiye, başka ülkelerden borç almaya başlamıştır.

Özellikle 1970'lerdeki pervasızca borçlanma neticesinde ortaya çıkan borç kriziyle beraber, IMF, ülkemizde herkes tarafından tanınmaya başlamıştır; yani, Osmanlı Devleti zamanında ekonomiyi kontrol eden Düyun-i Umumiye Teşkilatının yerini, bu kez IMF almıştır.

Üye ülkelerin arızı sorunlarını çözmek amacıyla kurulan IMF, 1980 yılından itibaren dünya ekonomisindeki rolünü artırmış ve alacaklı ülkelerin borç tahsildarlığını bir görev olarak üstlenmiştir.

Türkiye ile IMF arasında imzalanan her anlaşma sonrasında halka ağır vergiler konulmuş, iş-neden ipliğe zamlar yapılmış; yani, fatura hep vatandaşa çıkarılmıştır. Bu hükümetin koymuş olduğu vergiler ve yaptığı zamlarla, vatandaşlarımız, IMF'yi, bugün daha iyi tanımıştır.

IMF, tüm dünyada iflas etmiş olan reçeteleri Türkiye'de uygulamaktadır. IMF'nin önerdiği reçetelerle ekonomilerini düzeltereklerini sanan Kore, Malezya ve Endonezya gibi ülkeler felakete sürüklenmiştir. Nitekim, IMF başkanı, bu başarısızlığı neticesinde istifa etmek mecburiyetinde kalmıştır.

Değerli arkadaşlar, Türkiye, son yirmi yıllık dönem içerisinde aldığı borçlar karşılığında tam anlamıyla bir faiz batağına saplanmıştır. Türkiye'nin faiz ödemeleri, 1980 yılından sonra Türk Lirası bazında 754 000, dolar bazında ise 100 kat artış göstermiştir.

1990 yılında 49 milyar dolar olan dışborç miktarı, 1999 yılı başlarında ikiye katlanarak 100 milyar doları bulmuştur. Türkiye'nin 1980-2000 sürecinde yaşadığı faiz trendi öntümüzdeki yıllarda da devam ederse, iç ve dış faiz ödemelerinde kentilyonlarla konuşmak mecburiyetinde kalacağız. Böyle giderse, Osmanlı Devletinin içerisine düştüğü durumu, maalesef, biz de yaşamak zorunda kalacağız. Alacaklı ülkeler, Türkiye'nin gelir kaynaklarına el koymak durumunda kalacaklardır; çünkü, alınan bu borçları üretime yönlendirmediğimiz gibi, aldığımız dış borçları ve vatandaşlardan toplanan vergileri, batık bankaları kurtarmaya ve üç beş kişiyi kalkındırmaya harcamaktayız. IMF ile yapılan stand-by anlaşmasıyla üç yıl içerisinde 4 milyar dolar kredi alacak olan bu hükümet, bankalar operasyonu, alacağı kredileri şimdiden harcamış görünmektedir.

Değerli milletvekilleri, yıllarca, yanlış telkinlerle, yanlış bir şekilde şartlandırıldık. Ülkemizin, borçlanmaya, özellikle de dışborca ihtiyacı olduğuna, dışborç olmadan çıkış yolu olmadığına inandırıldık. Bu telkinler, bize, daha çok dışarıdan yapıldı. Bu telkinlerle, gazetelerde ve televizyonlarda "borsa dış kaynak bekliyor, dış kredi muslukları açılınca borsa rekora koşacak, ekonomi canlanacak" şeklinde haberler yer almıştır. Bunu telkin edenler, bir ülkeyi finansal olarak kuşatmanın, ordularla kuşatmaktan daha kolay olduğunun bilincindedirler; bu tür telkinlerle, ülkeleri borç batağına batırıp, dilediklerini yaptırmak istiyorlar.

Değerli arkadaşlar, dışarıdan alınacak borçlar, Türkiye'nin sorunlarını çözemeyecek, daha da artıracaktır. İçborçları, dışborçlarla ödeyerek düzlüğe çıkmayı düşünen bu hükümet, büyük bir yanlışlığın içerisinde. Bugün, ülkemizin, ithalata değil ihracata ihtiyacı vardır; ülkemiz, hazırdan yemeye değil, üretimi artırmaya, istihdam yaratmaya muhtaçtır. Türkiye, bunları yapabilmek için, dışarıdan borç almak yerine, kendi imkânlarını seferber etmeye muhtaçtır.

Refahiyol Hükümeti zamanında hazırlanan kaynak paketleriyle yeni gelir kaynakları elde edilmişti; ülke kaynakları, çarçur edilmemişti, bu hükümetin yaptığı gibi batık bankaların kurtarılması için harcanılmamıştı; teşvik adı altında, bir kısım rant çevrelerine kaynak aktarılmamıştı; bütçe açıkları kapatılmak için, iş-neden ipliğe zam yapılmamıştı; esnafa ve üreticiye ağır vergiler konulmamıştı; çalışanlar enflasyona ezdirilmemişti.

Bu kürsüden, bu hükümete sesleniyorum: Borcu borçla kapatmak akıl kân değildir. Bu tür uygulamalar, hiçbir devlete yarar getirmemiştir. Gelin, ülkemizin kaynaklarını rantabl şekilde değerlendirilelim; gelin, devletin kaynaklarını, üç, beş kişinin emrine değil, tüm halkımızın emrine suna-

lım; çareyi dışarıda değil, içimizde arayalım. IMF'le bir yere gidemeyiz; bunu, geçmiş yıllardaki tecrübelerden öğrendik. Geçmişinden ders almayan milletler, geleceklemleri planlayamazlar. Bizler de, geçmişimizden ders alırsak, borçla geçinemeyeceğimizin farkında oluruz.

Yüce Heyetinize saygılar sunarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Başka söz isteyen?.. Yok.

Suallere geçiyorum.

Sayın Dayanıklı; buyurun.

BAYRAM FIRAT DAYANIKLI (Tekirdağ) – Sayın Başkan, aracılığınızla Sayın Başkana bir soru sormak istiyorum.

Hazine garantisini konuşuyoruz. 1996 yılında yap-işlet-devret modeliyle yapılmaya başlanan İzmıt İçmesuyu Projesinde Hazine ne kadar borçlandırılmıştır ve Hazine, bu yükümlülük nedeniy-le, her ay kaç milyon dolar para ödemek zorunda bırakılmıştır; bunun sorumluları hakkında ne yapılmıştır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim efendim.

Başka soru?.. Yok.

Sayın Bakan, buyurun.

DEVLET BAKANI RECEP ÖNAL (Bursa) – Yazılı cevap vereceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yazılı mı vereceksiniz?!

DEVLET BAKANI RECEP ÖNAL (Bursa) – Evet.

BAŞKAN – Bu suale mi?! Peki...

BAYRAM FIRAT DAYANIKLI (Tekirdağ) – Ben söyleyeyim mi Sayın Başkan?

BAŞKAN – Hayır efendim, artık geçti. Ben sizin yerinize sitemde bulundum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Borç verme, hibe ve yardım anlaşmaları

MADDE 36. – a) Avrupa Birliği, yabancı ülkeler, uluslararası kuruluşlar ve yabancı ülke kredi kuruluşlarından sağlanacak hibelerle ilgili temas, müzakere ve anlaşmaları yapmaya ve bu yolla sağlanan finansman imkânlarını kamu ve özel sektör kuruluşlarına kullanılmaya Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir. Söz konusu anlaşmalar imzalandıkları tarihte yürürlüğe girer.

Bu kaynaklardan genel bütçeye dahil daireler ve diğer kamu kuruluşlarına sağlanan hibelerin kullanımlarına ilişkin işlemler damga vergisi, resim, harç ve diğer masraflardan muafdir.

b) Yabancı ülke ve kuruluşlara verilecek borçlarla ilgili anlaşmaları yapmaya ve anlaşmaların esas ve şartlarını belirlemeye, verilen borçların ertelenmesine ve yeniden yapılandırılması işlemlerini yapmaya Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir. Yabancı ülke ve kuruluşlara verilecek borçlar Hazine Müsteşarlığı bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır.

Söz konusu anlaşmalar Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girer.

c) Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı ülke ve kuruluşlara yapılacak hibe ve yardımlar ile il-

gili görüşmelerde bulunmaya ve anlaşmalar imzalamaya, Cumhurbaşkanı ve Başbakanın yetkileri saklı kalmak kaydıyla, Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenecek kişi ve kuruluşlar yetkilidir. Yabancı ülkelere verilecek hibe ve yardım karşılıkları Maliye Bakanlığı bütçesine (Ekonomik, Kültürel, Eğitim ve Teknik İşbirliği Başkanlığı hariç) bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır.

Söz konusu anlaşmalar Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girer.

Anlaşmada belirtilen nakdi hibe ve yardımlar bütçeye gider kaydedilerek Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında ilgili ülke adına döviz cinsinden açılacak hesaba aktarılabilir. Ödemeler, anlaşma hükümleri çerçevesinde ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek esaslar dahilinde ilgili hesaptan yaptırılır.

d) Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. tarafından yabancı ülkelere ve bu ülkelerdeki kuruluşlara açılacak iki yıl veya daha uzun vadeli mal ve/veya hizmet satış sözleşmeleri veya bu tür sözleşmelerle eş değer finansal kiralama işlemleri ile ilgili Resmî Destekli İhracat Kredilerinin esaslarını ve finansal hükümlerini düzenlemeye Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına söz isteyen?.. Yok.

Şahsı adına, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

37 nci maddeyi okutuyorum:

Avrupa parasal birliği

MADDE 37. – 1.1.1999 tarihinden başlamak üzere Avrupa Birliği'ne üye ve Ekonomik Parasal Birliğe katılacak devletlerin Euro'ya geçmesine bağlı olarak kamu sektörü dış borç ve borç yönetimi anlaşmalarına ilişkin düzenlemeleri yapmaya Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

Ulusal para birimi cinsinden akdedilmiş sözleşmelerde veya hukukî işlemlerde yer alan hükümlerin aynen korunması şartıyla, para birimi, faiz ve komisyon gibi konuların Euro cinsinden yenilenmesi, değiştirilmesi ve bozulmasına ait işlemler 2000 yılında damga vergisinden müstesnadır.

BAŞKAN – Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Ali Coşkun; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA ALİ COŞKUN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri: Avrupa Birliğine aday ülke olduğumuz şu günlerde euro'nun önemi daha da artmıştır. Zaten, dış ticaretimizde yüzde 50 payın Avrupa Birliği ülkeleriyle olmasının yanı sıra, gümrük birliği içerisinde olmamız, gümrük duvarlarının kalkması, mal dolaşımının serbest rekabet esasına göre yürütmesi, dış ticaretimizi fevkalade yakından ilgilendirmektedir. Ayrıca, dış borç stokumuzun yüzde 45'i Avrupa para birimlerinden oluşmaktadır; halen döviz sepetimizde de 1 dolar artı 1,5 mark ilişkisi olduğundan önem taşımaktadır.

Bu yönden, Avrupa Birliğinde uygulanacak tek para biriminin ülkemizi etkileyeceği açıktır. Kaldı ki, eğer, Avrupa Birliğine girersek, Maastricht Anlaşması doğrultusunda, ekonomik para birliği içerisinde yer almamız gerekiyor; çünkü, bütün merkez bankaları, hükümetlerin dışında tam bağımsız olarak Avrupa Merkez Bankasına bağlı olacaktır. O bakımdan da, şimdiden euroyla olan ilişkilerimizi fevkalade hassas dengeler içerisinde götürmemiz gerekmektedir. Nitekim, Merkez Bankası, bu yıl, 1 Ocaktan itibaren euroyu alış-satış listelerine koymuştur; 1 Ocak 2002 tarihinde ilk defa tedavüle geçecektir ve temmuz 2002 itibarıyla da, bütün Avrupa Birliği ülkelerinin millî paraları kalkacaktır; bunu, çoğu kimse bilmediği için, fevkalade garip karşılamaktadır.

Değerli arkadaşlarım, tabii ki, size, bu saatte bir para göstermek istiyorum. Vakit dar; bilmiyorum, 10 milyon lirayı gördünüz mü? Bu para, matbaadan çıkıp piyasaya girdiğinde, diğer kardeş paraları arasında kendini bu kadar değersiz görünce, yüzü kızarmış; ama, burada, en önemlisi, cumhuriyetimizin kurucusu Yüce Atatürk'ün hüznüyle bakması. Neden hüznüyle bakmasın; çünkü, şu anda, önünde 7 sıfır olan dünyada hiçbir para yok.

Değerli arkadaşlar, biz, parayı bu hale getirdik; ekonomide başka bir belge aramaya gerek var mı? SEDAT ÇEVİK (Ankara) – Siz bu hale getirdiniz...

ALİ COŞKUN (Devamla) – Kardeşim, dinler misin...

Şimdi, New York Times Dergisinde bir yazı çıktı; yazar diyor ki: "Eğer, kısa zamanda milyoner olmak istiyorsanız, Türkiye'ye gidin; ancak, bunu, sadece heves olarak yaşayacaksınız; çünkü, cebinizdeki paranın değeri sadece 20 dolardır." Tabii, üzerinden bir ay geçti, 18 dolara düştü. Herhalde, o Amerikalı buraya gelene kadar 10 dolara düşecek. İşte halimiz budur. O bakımdan, kara kara düşünmemiz lazım. Şimdi, Değerli Bakanımın rica ediyorum, bu parayı, hiç olmazsa, euro'ya endeksleyerek -Güneş Taner Bey yapmayı düşünüyordu, olmadı herhalde- şu 6 sıfırı atın; hiç olmazsa, şu sıkıntıdan kurtulalım.

Ben, daha fazla bir şey söylemek istemiyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Coşkun, teşekkür ederim; ancak, şu andaki geçerliliği 18 dolar değil, 18,90 dolar.

Gruplar adına başka söz isteyen?.. Yok.

Şahısları adına söz isteyen?.. Yok.

37 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

38 inci maddeyi okutuyorum:

Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı Projesi kapsamında akdedilecek anlaşmalar

MADDE 38.- Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı projesi kapsamında;

a) Akdedilecek olan ev sahibi ülke anlaşması, anahtar teslimi yapım sözleşmesi, hükümet garantisi anlaşması ve bu proje tahtındaki diğer ilgili belge ve anlaşmalarla sair dokümanların imzalanmasına,

b) (a) fıkrasında belirtilen anlaşmalar ile diğer ilgili belge ve anlaşmalarla sair dokümanlar tahtında Türkiye Cumhuriyeti ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından taahhüt edilen her türlü ödeme, tamamlama, performans ve sair yükümlülüklerin ifasına yönelik olarak ilgili anlaşmalarda öngörülen taraflara garanti verilmesine, bahse konu taahhütlerin anlaşmalarda öngörüldüğü şekilde gereği gibi, kısmen ya da tamamen yerine getirilmemesi halinde ortaya çıkacak her türlü ödeme yükümlülüğünün Türkiye Cumhuriyeti adına garanti edilmesine,

c) (a) ve (b) fıkralarında belirtilen anlaşmalar ile diğer ilgili belge ve anlaşmalarla sair dokümanları imzalayacak ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının tespitine ve yetkilendirilmesine,

Bakanlar Kurulu yetkilidir.

BAŞKAN – Fazilet Partisi Grubu adına, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Merhum Raif Karadağ'ın "Petrol Fırtınası" adlı kitabında belirttiği gibi, kanla petrolün eşit olduğu çağ devam ediyor ve kimin yaptığı, kimin imzalattığı, kimin başarı-

sız olduğu da çok tartışılan Bakû-Ceyhan petrol boru hattıyla ilgili 2000 yılı bütçe kanun tasarısına bu maddenin konulması, bazı açılardan, işin ciddiyeti açısından müspet görünüyor; fakat, benim, burada asıl ifade etmek istediğim, elbette bir başarıdır ve Türkiye'nin alternatiflerini çoğaltmıştır; ama, pazar günü Keşif Harekâtını görüşürken söylediğim gibi, gönlümüz, Kerkük-Yumurtalık petrol boru hattının da sürekli çalışmasını arzu ediyor. Şimdi, o manada, Suriye ile İsrail arasındaki barış görüşmelerinin devam ettiğini ifade ederek, yakında Kuzey Irak'tan, Kerkük'ten mevcut -bir sayın bakanımızın da ikazıyla- Suriye-Lazkiye petrol boru hattının da çalıştırılabileceğine işaret etmiştim.

Değerli arkadaşlar, burada, bir uluslararası anlaşma olarak Mavi Akım Projesi onaylandı, geçti; fakat, ben şunu merak ediyorum: Bakû-Ceyhan petrol boru hattının proje maliyeti ile Mavi Akım Proje maliyetinin ne kadar olduğu hakkında, benim, şahsen, bir milletvekili olarak bilgim yok; ama, Bakû-Ceyhan çok önemlidir; fakat, Mavi Akımın -şunu ifade etmek istiyorum- benim ilim ve ilçelerimde -Tokat ve ilçelerinde- enerji talebi ve tüketiminin hesaplamaları yeni yapılıyor değerli arkadaşlar. Yani, siz, 52 milyon dolar avans verdiğiniz bir projeye ilgili, bölgenin enerji talebini, doğal gaz talebini yeni tespit ediyorsanız, henüz orada tespit edilecek boru çapı bile ortada değil demektir.

Değerli arkadaşlar, bu manada, keşke hükümetimiz, buraya Mavi Akımla da ilgili bir madde getirip, ekleyeydi diye düşünüyorum.

Bugün yayınlanan bir gazetede ki habere, bakın: Türkmen gazıyla ilgili yapılan ihalelerde, İmranlı-Kayseri boru hattı için Tepe İnşaata 17 milyon dolar avans verilmiş; onyedi ay geçmiş değerli arkadaşlar. Bu avansa kim ortak Allah'aşkına?.. Onyedi aydır, bu firma, 17 milyon doları kullanıyor; bozdurdu, belki repo yaptı. Hangi bürokratlar, hangi bakanlar ortak buna? Soruyorum, cevap istiyorum.

Yine, Kayseri-Ankara... 13 milyon dolar avans verilmiş. Bayındır ve Limaka verilmiş ihale.

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Anlamadınız gitti şu işi...

BEKİR SOBACI (Devamla) – Erzurum-İmranlı hattı, 17 milyon dolar avans verilmiş, onyedi ay geçmiş.

Şimdi, burada, Çeçenistan ile ilgili görüşmeler yapılırken, bazı tartışmalar söz konusu oldu-lobi tartışmaları-ve bugün, 27 Aralık tarihli Dünya Gazetesinde "Türkmenbaşı uyarısında haklı çıktı" deniliyor.

Bakın, değerli arkadaşlar, niye; Rusya'nın Gasprom Şirketi ve taşıma şirketi İtera gidiyor Aşkabat'a 20 milyar metreküpten fazla, çok esnek bir doğal gaz anlaşması yapıyor.

Sayın Aslan, iyi dinlemenizi istirham ediyorum.

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Anlamıyorsun sen...

BEKİR SOBACI (Devamla) – Bakın, bakın, siz 100 dolara Rusya'dan gaz alıyorsunuz ve Rusya'nın, Çeçenistan'daki harcamalarını finanse ediyorsunuz! (ANAP sıralarından "Oo..." sesleri, gürtüllükler)

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Ne oluyor; ne bağırıyorsun?! Ağır ol!..

BEKİR SOBACI (Devamla) – Evet, evet... Niye oradan satışıyorsunuz?!

BAŞKAN – Sakin olun efendim... Sakin olun...

BEKİR SOBACI (Devamla) – Ben bir gerçeği haykırıyorum buradan!

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Senin ki gerçek mi?

BAŞKAN – Sayın Aslan...

BEKİR SOBACI (Devamla) – Evet dinleyeceksin!

BAŞKAN – Sayın Sobacı, sakın olun efendim.

BEKİR SOBACI (Devamla) – Müdahale etmeyeceksin, dinleyeceksin!

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Ne demek?

BEKİR SOBACI (Devamla) – 36 dolara, Rusya, Gasprom...

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Niye sinirleniyorsun?

BEKİR SOBACI (Devamla) – Dinle! Dinle!

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Ne sinirleniyorsun; hepsi aynı şeyler...

BEKİR SOBACI (Devamla) – 36 dolara Rusya'dan gaz alıyor Gasprom; siz, 100 dolara bu memlekette bu milleti kazıklatıyorsunuz!

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Ağır ol! Ağır ol!

BEKİR SOBACI (Devamla) – Enerji Bakanı Cumhur Erstümer'in de burada olmasını isterdim.

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Ağır ol! Ağır ol!

BEKİR SOBACI (Devamla) – Hayır; konu çok hassas...

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Kalbiniz müthürlü anlamazsınız...

BEKİR SOBACI (Devamla) – Çeçen kanıyla ilgilidir konu; onun için...

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Anlamazsın sen, anlamazsın...

BEKİR SOBACI (Devamla) – Gel de anlat o zaman!

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Anlamazsın... Anlatırım... Gaz gelince anlarsın...

BEKİR SOBACI (Devamla) – Nerden getireceksin gazı?

ALİ COŞKUN (İstanbul) – Sayın Başkanım, müdahale var konuşana...

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Ne müdahalesi; ben bir şey yaptım mı?

BEKİR SOBACI (Devamla) – Bir saniye... Sizin burada yaptığımız...

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayın efendim...

BEKİR SOBACI (Devamla) – ...alacağınız 50-100 milyon dolar...

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Sen önce konuşma tarzını değiştir!

BEKİR SOBACI (Devamla) – 50-100 milyon dolar avans ve vurgun için...

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Konuşmanı değiştirir.

ALİ COŞKUN (İstanbul) – Başkanım, böyle konuşma olmaz...

BAŞKAN – Efendim, karşılık konuşmayın diyorum; müdahale ediyorum.

BEKİR SOBACI (Devamla) – ...siz Türkî cumhuriyetleri kaybettiriyorsunuz Türkiye'ye.

Bakın, bu risk, burada, bitmiyor. Siz, Türkî cumhuriyetleri, Türkiye'ye küstürüyorsunuz.

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Sen Türkî cumhuriyetlerden ne anlarsın?!

BEKİR SOBACI (Devamla) – Ben onu anlardım; ben onu iyi anlardım..

ALİ COŞKUN (İstanbul) – Sayın Başkan, grup başkanı arkadaşlar...

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Anlamazsın!

BAŞKAN – Sayın Aslan...

BEKİR SOBACI (Devamla) – Sen kaç kere gittin o taraflara? Evet, her şeyiyle tartışırız bunu.

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Siz Kaddafi'ye gittiniz; Kaddafi'ye...

BAŞKAN – Sâkin olun... Sayın Aslan, müdahale etmeyin hatibe.

BEKİR SOBACI (Devamla) – Evet, üstüne alınmaya gerek yok; yanlış yapan senin partidir, senin başbakanındır.

Onun için, İran'a kadar gelen Türkmen gazının hattını, Erzurum'dan ihale yapıp başlatmayan, senin başbakanındır. (DSP sıralarından "Başbakan değil, Genel Başkan "sesleri) O dönemin başbakanı; yani, bazı şeyleri açıklamaya gerek yok.

BAŞKAN – Sayın Sobacı... Sayın Sobacı...

BEKİR SOBACI (Devamla) – Burada, elbette, DSP'ye de büyük sorumluluklar düşüyor dün itibariyle de bugün itibariyle de Milliyetçi Hareket Partisine de düşüyor. Şimdi, burada konunun hassaslığı açısından...

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Siz, ak kaşksızlı..

BEKİR SOBACI (Devamla) – Sayın Aslan, istirahat ediyorum...

Tamamlıyorum sözlerimi.

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Sütten çıkmış ak kaşksızlı..

BEKİR SOBACI (Devamla) – Sözlerimi tamamlıyorum...

BAŞKAN – Sayın Aslan, müdahale etmeyin efendim.

BEKİR SOBACI (Devamla) – Şimdi, değerli arkadaşlar, burada, Mavi Akıma verilen, 52 milyon dolar avansın kaynağı, belki, yabancı anlaşmalarla sağlanmış, Hazine garantili borç olmayabilir Sayın Bakanım; ama, 33 üncü maddenin (e) fıkrasında diyoruz ki "Eğer bir yatırımın finansmanı, projenin finansmanı, uluslararası bir kuruluştan alındı ve özel ihale, satın alma şartları içeriyorsa ona uyulur." Şimdi, Türkiye, döviz, zaten, bu tip anlaşmalarla, çok ağır şartlarda alıyor; çok yüksek libor artırımları alıyor. Verilen 52 milyon dolar, o günkü Başbakanın cebinden değil, Türkiye'nin bu şekildeki borçlanmalarından alınmış verilmiştir ve bize, Avrupa Birliği diyor ki, ihalelerinizi şeffaf yapın. İşte bu manada, Mavi Akımda kamuoyu da, Meclis de bilgilendirilmemiştir. Bütün parlamenter arkadaşlarımızın da vicdanında bu konuda endişeler ve rahatsızlıklar vardır; ben, buna, böyle inanıyorum. İnşallah, bu bilgilendirmenin, en kısa zamanda yapılacağını ümit ediyor, saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Sobacı, şahsınız adına da konuşacak mısınız efendim?

BEKİR SOBACI (Devamla) – Konuşmayacağım efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan, müsaade ederseniz, bir konuya açıklık getireceğim.

BAŞKAN – Yerinizden... Yeniden bir sataşmaya mahal vermeyeceğinizi ümit ediyorum efendim.

MUSTAFA BAŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, ne güzel, bakın herkes geldi.

BAŞKAN – Arada lazım...

Buyurun Sayın Çakan.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan, söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, 2000 yılı bütçesini görüyorsunuz. Gecenin bu saatinde, bütçeyle ilgili, bütün arkadaşlarımızın yapmış olduğu eleştirilere saygı duyuyorum; ama, gelin, insafsızlık yapmayın. Mavi Akımla ilgili olarak, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız, defalarca -zabıtlar incelendiğin-

de görülecektir- burada bilgi verdi; dolayısıyla, bütçeyle ilgili olarak konuşmalarını yapan arkadaşlarımızı, hiçbir zaman tenkit etme veya onların konuşmalarını hazmetmeme gibi bir durumumuz söz konusu değil; ama, Türkiye'nin enerji politikası ortada. Bütün hükümetler, enerji politikasıyla ilgili görevlerini, Anavatan Partisinin görevini yerine getirdiği gibi getirseydi, bugün, Türkiye, enerji darboğazına girmezdi.

Burada, değerli arkadaşımın Anavatan Partisine sataşmasından dolayı, tabii ki, grup başkanvekili arkadaşım da, grubunu savunacaktır, asli görevini yapmaktadır; ama, gelin, lütfen, bu saat-ten sonra, 2000 yılı bütçesiyle ilgili görüşmeleri, yapıcı bir şekilde ele alalım.

Ben, arkadaşımın, bu ana kadar sarf ettiği bütün kelimeleri, özellikle grubuma sarf ettiği bütün kelimeleri ve burada olmayan ve defalarca, enerji politikasını, gerek televizyonlarda gerekse Genel Kurulda bilgilerine sunan Enerji Bakanımızın olmadığı bir ortamda, kendisini, bu şekilde acımasızca eleştirmesini, hele suçlamasını kendisine iade ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Efendim, ben teşekkür ediyorum.

38 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, bir sorum vardı. (DSP sıralarından "oylamaya geçildi" sesleri)

BAŞKAN - Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Bir soru soracağım arkadaşlar, çok önemli bir şey, o bakımdan...

Sayın Başkan, kısa bir soru soracağım.

BAŞKAN - Söz verdim efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, aracılığınızla, şunu, ya Komisyon ya da hükümet cevaplandırın.

Şimdi, uluslararası anlaşmanın yürürlüğe girmesi, o anlaşmanın bir kanunla onaylanmasına bağlı. Burada getirilen hükümde ise, daha uluslararası anlaşma yapılmamış, biz, Bakanlar Kuruluna diyoruz ki "sen, ileride bu şekilde anlaşma yap; ama, nasıl yaparsan yap." Bu, Anayasaya aykırı değil mi?

Halbuki, uluslararası anlaşma önce yapılacak, ondan sonra gelecek, Meclis, bu anlaşmayı inceleyecek, onaylanmasını uygun görür ya da görmez. Anayasa hükmü bu; ama, burada, öyle bir yetki verilmiş ki Bakanlar Kuruluna, anlaşma yok "git, istediğin gibi bir anlaşma yap" diyoruz. İşte, Mavi Akımda bu memleketin başına getirilecek belanın bir benzeri de, burada, bu memleketin başına getirilmek isteniyor. Bu, Anayasaya aykırı değil midir efendim? Onu sormak istiyorum.

BAŞKAN - Cevaplandıracağınız mısınız efendim?

DEVLET BAKANİ RECEP ÖNAL (Bursa) - Efendim, bu Anayasaya aykırılık konusu, bizim konumuz değil biliyorsunuz.

BAŞKAN - Peki Sayın Bakanım.

Anayasaya aykırı değil dediler efendim.

MUSTAFA BAŞ (İstanbul) - Öyle bir şey demedi ki...

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 38 inci madde kabul edilmiştir.

Saat 02.00'de toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 01.51

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 02.15

BAŞKAN : Başkanvekilli Murat SÖKMENOĞLU**KÂTİP ÜYELER : Mehmet AY (Gaziantep), Mehmet ELKATMIŞ (Nevşehir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 45 inci Birleşimin Beşinci Oturumunu açıyorum.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

1. – 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/550) (S. Sayısı: 211) (Devam)

A) MALİYE BAKANLIĞI (Devam)

I. – Maliye Bakanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

II. – Maliye Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

2. – 1998 Mali Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/509, 3/362) (S. Sayısı: 209) (Devam)

3. – Katma Bütçeli İdareler 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/551) (S. Sayısı: 212) (Devam)

4. – 1998 Mali Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/510, 3/363) (S. Sayısı: 210) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerlerini aldılar. Divan da teşekkül etti.

39 uncu maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ BÖLÜM**Hazine İşlemleri**

Avans işlemleri

MADDE 39. – Genel bütçe ödemelerini zamanında yapabilmek ve ödemelerin tahsilatın göstereceği mevsimlik dalgalanmalardan olumsuz yönde etkilenmesini önlemek amacıyla, 14.1.1970 tarihli ve 1211 sayılı Kanunun 50 nci maddesi esaslarına göre Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından kısa vadeli avans almaya Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

BAŞKAN – Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA ZEKİ ÜNAL (Karaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısınının 39 uncu maddesi üzerinde görüşlerimi arz etmek üzere Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, hepinize saygılar sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, görüştüğümüz 39 uncu maddede, genel bütçe ödemelerini zamanında yapabilmek ve ödemelerin tahsilatı göstereceği mevsimlik dalgalanmalardan olumsuz yönde etki-

lenmesini önlemek amacıyla, 14.1.1970 tarih ve 1211 sayılı Kanununun 50 nci maddesi esaslarına göre Merkez Bankasından kısa vadeli avans almaya Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu bakan yetkilidir" denilmektedir.

Bilindiği gibi, 1970 yılında çıkarılan Merkez Bankası Yasasının 50 nci maddesi, 1994 yılında, 3985 sayılı Yasanın 3 üncü maddesiyle değiştirilmiştir. Değiştirilen bu maddeye göre banka, her yıl cari yıl genel bütçe ödenekleri toplamının bir önceki mali yıl genel bütçe ödenekleri toplamını aşan tutarının yüzde 12'sini geçmemek üzere Hazineye kısa vadeli bir avans hesabı açar. Bu oran 1996 yılı için yüzde 10, 1997 yılı için yüzde 6, 1998 yılı ve müteakip yıllar için yüzde 3'tür. Bu avans hesabına uygulanacak faiz oranı, her yıl, ekonomik durum göz önünde tutularak Başbakanlıkla banka arasında kararlaştırılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi, Merkez Bankası, para basma yetkisine sahip tek kuruluşumdur. Bu özelliğiyle de hükümete ve Hazineye kolay ve ucuz kredi verebilme imkânına sahiptir.

Merkez Bankasının Hazineye açtığı krediler devlet gelir ve giderlerinin zaman ve yer itibariyle uyumlandırılmasına yönelik kısa vadeli kredilerdir. Ancak, biraz önce de belirttiğim gibi, Türkiye'de Hazinesin Merkez Bankasından kullanabileceği kısa vadeli avans limiti, ilgili yıl bütçe kanunuyla verilen ödenekler toplamı belirli bir orana sınırlı tutulmaktadır. Bundan dolayı Hazinesin parasal ödemeleri yaparken Merkez Bankasıyla uyum içerisinde çalışması gerekmektedir.

Hazine ödeme talimatlarını verirken, Merkez Bankasında yeteri kadar parasının ve avansının olması zorunludur. Aksi halde, Merkez Bankası bu ödemeyi yapamaz yahut da yasal dayanağı olmayan bir ödeme yaparak Hazineye borç yazma yoluna gidebilir. Hazine genel eğilim olarak en ucuz ve en kolay finansman yolu olan bu avansı sonuna kadar kullanmayı, hatta, bazen aşmayı tercih etmektedir. Kamu çalışanlarının maaşlarının ödenmesi ve borç ödemeleri sırasında, Hazine, büyük ölçüde, piyasaya para arzına sebep olmaktadır. Bütçe gelirlerinin, bu giderleri karşılamaktan uzak olması nedeniyle, Hazineyi bu dönemlerde Merkez Bankasından kısa vadeli avans imkânından faydalanmaya sevk etmekte, bu da para politikasının etkinliğini bozmaktadır.

Bilindiği gibi, para yönetiminin etkin bir şekilde sürdürülebilmesi ve enflasyonist baskı meydana getirmemesi için dikkat edilmesi gereken en önemli noktalardan birisi de, şüphesiz, kamu finansmanındaki disiplinin sağlanmasıdır. Merkez Bankası her yıl, belirli bir miktarda avansı Hazine emrine vermekte, ayrıca, açık piyasa işlemleri yoluyla, hazine tahvil ve bonoları satın alarak, Hazineye dolaylı finansman sağlamaktadır.

Kullanım şekli ve yöntemi ne olursa olsun, doğrudan krediler, emisyon üzerinde artırıcı bir etki yapar. Kamu iktisadî teşebbüsleri ve iktisadî devlet teşekküllerine açılan kredi ve avanslar yoluyla Merkez Bankasından borç alması, kısa vadeli avans kullanımı ile aynı etkileri meydana getirmektedir. Geçmiş dönemlerde kamunun bu yollarla Merkez Bankasından borçlanması, Merkez Bankası para politikası uygulamalarının etkilerini önemli ölçüde sınırlanmış, ekonomi, finansal krizlerle karşı karşıya kalmıştır. Bundan dolayı, 1994'teki ekonomik kriz sonrasında, kamu iktisadî teşebbüsleri ve iktisadî devlet teşekküllerine verilen avans ve krediler kısıtlanmış, Hazinesin kısa vadeli avans kullanımı aşamalı olarak sınırlanmıştır. Ancak, sınırlanmış da olsa, kısa vadeli avans kullanımı, parasal genişlemeye yol açmaktadır. Para politikasını etkin bir şekilde yürütmenin temel şartlarından biri, para otoritesinin siyasî etkilerden kurtarılmasıdır ki, Türkiye şartlarında, bu, mümkün görülmemektedir.

Diğer bir şart da, Hazinesin ve kamu kesimini oluşturan kurumların, Merkez Bankasından kolayca kredi kullanmalarını sağlayacak bir ortamın engellenmesidir. Merkez Bankasınca, kamu kesimi ve özellikle, Hazineye verilecek kredi ne kadar artarsa, karşılıksız para basımı da o kadar art-

miş olur; çünkü, Hazineye açılan krediler, geri dönüşü en zor olanlardır. Her ne kadar bu maddeyle, Hazineden sorumlu bakana, Merkez Bankasından kısa vadeli avans kullanma yetkisi veriliyorsa da, bakanın bu yetkisini lâyüsel bir şekilde kullanması halinde, para politikası yönünden kötü sonuçlar doğuracağı açıktır.

Piyasaya sürülecek paranın sınırlanması ve Merkez Bankasının kamu kesiminin ve özellikle kısa vadeli avans kullanımını sınırlamak suretiyle finansman kaynağı olmaktan çıkarılması veya daha açık ifadeyle, para basarak kamu kesimini finanse etmek amacından uzaklaştırılması gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, 1980 yılından itibaren Hazineye açılan kısa vadeli avansla ilgili tabloyu incelediğimiz zaman, bazı yıllarda, Merkez Bankası kaynaklarının kullanımındaki azalmanın sonucu olarak, enflasyonda da bir düşme olduğu görülmektedir.

Hazinenin, merkez bankasından borçlanması, bazı ülkelerin izin verdiği bir uygulama olmakla birlikte, birtakım ülkelerde parasal disiplini bozacağı gerekçesiyle bu borçlanmaya izin verilmemektedir. Avusturya ve İsviçre'de merkez bankasının, hazineye veya kamu kesiminin diğer kurumlarına kredi yahut avans vermesi yasalarla yasaklanmıştır. Almanya, Fransa, İsveç, Norveç gibi ülkelerde, avans açılabilmesi için yasa çıkarılması; Amerika'da ise, bu işlemin, açık piyasa işlemleri komitesince onaylanması gerekmektedir.

1984'te Merkez Bankasının Hazineye açacağı kısa vadeli avans limitinin düşürülmesi, konunun, ülkemizde de ciddiye alındığını göstermektedir.

Şüphesiz, hangi isim altında olursa olsun, borca dayalı bir finansman yapı, maliyeyi çökertir, ekonomik dengeleri altüst eder. Son ikibuçuk yıldan beri uygulanan yanlış mali ve ekonomi politikaları, maalesef, ülkemizi, insanımızı, işçimizi, çiftçimizi, köylümüzü, sanayicimizi, esnaf ve sanatkarımızı, memurumuzu, emeklimizi, dul ve yetimlerimizi perişan etmiştir, gelir dağılımı bozulmuştur; âdeta iki sınıf oluşmuştur; zenginler ve fakirler. Tabii, bunun baş sorumlusu, ikibuçuk yıldan beri iktidarda olan Demokratik Sol Parti ile Anavatan Partisidir.

İkinci sorumlu da, yedi aydan beri bu hükümetin tüm icraatlarına ortak olan Milliyetçi Hareket Partisidir. MHP'li arkadaşlarımız, biraz daha sabredin, her şey düzelecek, her şey güzel olacak, düze çıkacak, halledilecek diyorlar, biraz sabredin diyorlar; biz de sabrediyoruz, milletimiz de sabrediyor; inşallah, sabrın sonu selamet olur.

Teşekkür ediyorum; saygılar sunuyorum. (FP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ünal.

Madde üzerinde başka söz isteyen?.. Yok.

Sayın Güneş Taner'in sorusu vardır.

Buyurun Sayın Taner.

GÜNEŞ TANER (İstanbul) – Sayın Başkanım, Sayın Bakan, 1997 senesinde, kısa vadeli avans olarak ne kadar kullanılmıştır? 1998'de ne kadar kullanılmıştır? 1999'da, halen, kısa vadeli avans kullanılmakta mıdır? Çok kısa bize bunu izah ederlerse...

Tahmin ediyorum, konuşmacı arkadaşımızın bir sürçülisanı oldu; ikibuçuk senedir, Hazinenin kısa vadeli avansla idare ettiğini söyledi. Bu geçmiş dönemdir; ben, yanlış hatırlıyor olabilirim. Bizim, burada, hafızamızı Sayın Bakan tazelerse, tahmin ediyorum, Yüce Kurul da bundan faydalanır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Bakan; buyurun.

DEVLET BAKANANI RECEP ÖNAL (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Efendim, eski Sayın Bakanımız haklıdır. Hazine, uzun süredir, söyledikleri tarihten bu yana ve öncesinde de, aylık olarak kısa vadeli avans kullanmaktadır. Ay sonunda bir kuruş kısa vadeli avans öbür aya devretmemektedir ve buradan, bir kamu kaynağı olarak kesinlikle istifade edilmemektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Efendim, 39 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

40 inci maddeyi okutuyorum:

Çeşitli saymanlıklardaki değerlerin Hazineye geçişi

MADDE 40. – Maliye Bakanı, bütün saymanlıkların çeşitli nedenlerle Hazine hesapları dışındaki kalan mal varlıkları ve emanetler de dahil olmak üzere her çeşit paralarını Hazine hesaplarına kaydettirmeye, bu hesaplara tasarruf etmeye ve bu amaçla gerekli önlemleri almaya yetkilidir.

1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun tanımladığı bir saymanın yönetim ve sorumluluğunda olmayan kamu fonları hakkında da bu hüküm uygulanır.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

41 inci maddeye geçiyoruz; kırkbirkere maşallah!..

Geri verilecek paralar

MADDE 41. – 27.6.1963 tarihli ve 261 sayılı Kanun uyarınca, geri verilecek paraların kesin olarak veya avans suretiyle ödenmesinin şekil ve usulleri Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlıkla Maliye Bakanlığı tarafından müştereken tespit olunur.

Yapılacak inceleme sonunda fazla ödendiği tespit olunan veya zamanında mahsup olunmayan tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre geri alınır.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 41 inci madde kabul edilmiştir.

42 nci maddeye okutuyorum:

Petrolden Devlet hakkı ve Petrol Kanunu gereğince ödenecek kur farkları

MADDE 42. – a) 5.4.1973 tarihli ve 1702 sayılı Kanuna göre petrolden alınacak Devlet hakkı, Bütçenin (B) işaretli cetvelindeki "Petrolden Devlet Hakkı" tertibine gelir kaydolunur.

b) 6326 sayılı Petrol Kanununda gerekli değişiklik yapıncaya kadar, 2000 yılını geçmemek üzere, bu Kanunun 116 nci maddesi uyarınca yapılan transferler nedeniyle oluşacak kur farklarının Bütçeye konulacak ödeneklerle Hazinece karşılanmasına devam olunur.

BAŞKAN – 42 nci madde üzerinde gruplar adına söz isteyen?.. Yok.

Şahsı adına, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı...

BEKİR SOBACI (Tokat) – Vazgeçtim.

BAŞKAN – Söz istemiyor... Teşekkür ediyorum.

42 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

43 üncü maddeyi okutuyorum:

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kamu İktisadî Teşebbüsleri

Kamu İktisadî Teşebbüslerinin kârları

MADDE 43. – a) 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kuruluşların, 1999 yılı kârlarından Hazineye isabet eden tutarları;

1. 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye belirtilen kısıtlamalara tabi olmaksızın, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir kaydetmeye,

2. Kuruluşların ödenmemiş sermayelerine veya tahakkuk etmiş görev zararları alacaklarına mahsup edilmek üzere Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir, ödenek ve gider kaydetmeye,

b) Birinci fıkraya kapsamına giren kuruluşların 1998 ve önceki yıllara ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın talebi üzerine bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirmeksizin kuruluşların görev zararları alacakları veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye ilişkin işlemleri yapmaya,

Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – Madde 43 üzerinde konuşmacı?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

44 üncü maddeyi okutuyorum:

Kamu ortaklıkları ve iştiraklerinde sermaye değişiklikleri

MADDE 44. – a) Kamu ortaklıkları ve iştiraklerinin yeniden düzenlenmesi tedbirlerini uygulamak, sermaye artırımlarına katılmak, kamu iktisadî teşebbüslerinin yatırım ve finansman programlarının gereklerini yerine getirmek ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini uygulamak amacıyla;

1. Hazineye her türlü sermaye artırımlarına katılınması ve her türlü sermaye paylarının satın alınmasına,

2. Hazinesinin ve kamu iktisadî teşebbüslerinin sermaye paylarını diğer kamu iktisadî teşebbüslerine, özelleştirme idaresine veya katma bütçeli idarelere devretmeye veya onlar tarafından devraldirmaya,

3. Kamu iktisadî teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarının Hazineye veya çeşitli fonlara olan borçlarını yıllık yatırım ve finansman programlarına uygun olarak Hazededen olan alacaklarına veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye veya teşebbüslerin borçlarının ödenme zamanı ve şartlarını belirlemeye, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan; bu işlemlerin gerektirdiği tutarları, aynı Müsteşarlığın teklifi üzerine, mahiyetine göre, bütçede açılacak özel tertiplere gelir ve ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı,

Yetkilidir.

b) Kamu iktisadî teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarının 1999 yılı sonu itibarıyla; Hazineye, fonlara, Sosyal Sigortalar Kurumuna olan vadesi geçmiş borçlarını, Hazededen ve fonlardan olan alacaklarına veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan, bu işlemleri aynı Müsteşarlığın teklifi üzerine gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin mahiyetlerine göre ilgili Devlet Hesaplarına kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

c) T.C. Ziraat Bankası ve T.Halk Bankası'nın çeşitli kanun ve kararnamelerden doğan ve bütçe ödenekleri ile karşılanamayan 31.12.1999 tarihi itibarıyla mevcut görev zararlarının % 15'ini geçmeyen kısmının tasfiye edilmesini teminen özel tertip Devlet tahvili ihraç edilebilir. Bu tahviller, iç borçlanma ile ilgili maddedeki limit dışında olup; vade, faiz ve diğer şartları ile görev zararı tutarlarının tespitine ilişkin usul ve esaslar Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine Başbakan tarafından belirlenir.

d) 88/12944 sayılı Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkındaki Kararın değişik 3 üncü maddesinin (d) fıkrasında belirtilen gelirler, ihracatın desteklenmesi kaydıyla T.C. Merkez Bankası tarafından fonun gelir hesabından T.Ihracat Kredi Bankası A.Ş.'ne (EXIMBANK) aktarılacak üzere Hazine İç Ödemeler Saymanlığı hesabına yatırılır. Bu tutarların sermaye olarak EXIMBANK'a ödenebilmesini sağlamak amacıyla Hazine Müsteşarlığının teklifi ile bütçeye gelir ve ödenek kaydetmeye ve bu fıkra kapsamında uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye, Maliye Bakanı yetkilidir.

e) Fiskobirliğin 1989 yılı fındık ürünü alımlarından doğan zararlarının yapılacak inceleme sonucunda belirlenecek kısmı Hazine tarafından Özel Tertip Devlet Tahvili ihraç etmek suretiyle karşılanır. Bu hususla ilgili usul ve esaslar Bakanlar Kurulu tarafından belirlenir.

f) Bağ-Kur Genel Müdürlüğü'nün ikraz anlaşmasından dolayı Hazineye 1999 yılı sonu itibarıyla oluşan borcunun, Hazine tarafından devralınarak tasfiyesini sağlamaya, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

BAŞKAN - 44 üncü madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Yozgat Milletvekili Sayın İlyas Arslan; buyurun (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA İLYAS ARSLAN (Yozgat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2000 Mali Yılı Bütçe Kanun Tasarısının Kamu İktisadi Teşebbüsleriyle ilgili bölümünün, kamu ortaklıkları ve iştiraklerinde sermaye değişiklikleri hususunda, Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum. Sözlerime başlamadan önce Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. 2000 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Değerli milletvekilleri, ekonomik, sosyal, mali ve siyasi yönden büyük öneme sahip olan bütçelerin iyi veya kötü tahmin edilebilmesi, ülkenin ve insanların geleceğine müspet veya menfi etki edecektir. Bütçeler, hükümetlerin amaçladığı sosyoekonomik göstergelerdir. Aslında, yapılan her bütçe taslağı, daha önceki ve bir önceki bütçe kanununa göre daha iyi ve ayakları yere basar bir durumda olmalıdır. Oysa, her ortaya konan bütçe kanunu ve bütçe kanunu tasarısı, öncekileri aratar olmakta, yıldan yıla iyiye gideceğine, ne yazık ki kötüye gitmektedir. Arzu ederdik ki, yeni bir çağa daha iyi bir bütçeyle girelim.

Yine, arzu ederdik ki, 2000 yılı bütçesinde personele ayrılan pay, 1999 yılı bütçesine göre 4 puan gerileyeceğine, hiç olmazsa 4 puan artmalıydı.

Yine, 2000 yılı bütçesinde faiz için ayrılan yüzde 45 pay, 1999 yılında faize ayrılan yüzde 38 paydan daha aşağıya çekilebilmeydi.

Değerli milletvekilleri, 21 inci Yüzyıla gireceğimiz şu son günlerde, politik bloklaşmalar ortadan kalkmış, liberal eğilimler güçlenmiş, teknolojik gelişmeler baş döndürücü bir hıza ulaşmıştır. Ekonomik küreselleşmeler sınırları ortadan kaldırmış, dünya, serbest rekabete açık, tek bir pazar haline gelmiştir. Çokuluslu ortaklıkların doğması ve her geçen gün sayılarının artması da, mal ve finans piyasalarının ülke sınırlarını aşmasına sebep olmuştur.

Bu gelişmeler de ülkeleri birbirine daha bağımlı hale getirmiştir. Bu da, çağdaş bir yaşam, çalışma birliği ve birlikte yaşam anlayışını doğurmuştur. Dünya ölçeğinde paylaşılan refah, demokratikleşme, hukukun üstünlüğü, insan hakları gibi, çağın temel, belirleyici unsurları da öne çıkarılmıştır.

Bu amaçla, çağa ayak uydurmamız, 21 inci Yüzyılda gelişmiş devletler arasında yerimizi almamız, sağlıklı bir kamu maliyesi ve iyi hazırlanmış bir bütçe tasarısıyla mümkün olacaktır. Kamu maliyesinin sağlıklı bir yapıya kavuşmamış olması, iç ve dış borç, anapara ve faiz ödemeleri yükü, kayıtdışı ekonomik hareketler, sosyogüvenlik sistemin rayına oturmamış olması, yıllardır kronikleşen enflasyon ve her fırsatta işçiden, memurdan, köylüden ve dargelirden fedakârlık ve kemer sıkma istenmesi ve birçok kötü gidişatı beraberinde getirmiştir. 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı göstergelerinde yerini alan gelir ve gider kalemlerine göre de, bu, mümkün gözükmektedir. Siz, bütçenizin yüzde 45'ini borç faizine ayıracaksınız, yatırım harcamalarına ayırdığınız payı artırmayacaksınız, sosyal güvenlik ve sağlık harcamalarınızın bütçe içerisindeki payını geçmiş yıllara göre düşüreceksiniz, enflasyonun yüzde 65'lerde olduğunun açıklandığı bir zamanda, işçiyeye, memura, emekliye yüzde 15 maaş artışı yapacaksınız, petrol fiyatlarını günlük ayarlayacaksınız ve ilk altı aydaki enflasyon farkı olan yüzde 50'ye yakın farkı ise, işçiyeye, memura, emekliye "nasıl göğülersen, göğütle" diyeceksiniz; sonra da, üçüncü bin yılın bütçesini hazırladığınızı iddia ederek, savunacak ve övüneceksiniz...

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçeler, hükümetlerin topluma vaatlerini ve uygulayacakları ekonomik göstergelerini belirleyen belgelerdir. Bir başka deyişle, hükümetin ekonomik ve sosyal önceliklerinin ne olduğunu ve hükümetin neyi yapıp neyi yapamayacağını anlatan belgelerdir. Bu belgede, gelirleri oluşturan kalemlerden sonraki en büyük gelir kalemini de özelleştirme gelirlerinin oluşturmasının daha doğru olacağı kanaatindeyim. Küçülen devlet, temel görevlerini daha sağlıklı yapacaktır. Arpalık olan KİT'lerin finansmanına da, transfer ödemelerinden kaynak aktarılmamış olacaktır. Özelleştirmeye, hem bütçeye gelir sağlar hem KİT'lerin zararlarının, her yıl, ama her yıl finanse edilmesinden kurtulmuş olunur. Devlet, artık, işletmecilik yapmamalıdır; kamu ortaklıklarının dışına çıkmamalı, iştiraklerde de bulunmamalıdır. Cumhuriyetin ilk yıllarında olduğu gibi, devlet, büyük sanayi kuruluşlarının kurulmasında lokomotif görev gösterebilir. Mümkün olduğunda da, gerekli teşvik ve desteklemede, yap-işlet-devret modelini uygulamalı; sonunda, yine, özelleştirilme amaç olmalıdır.

Kamu ortaklıkları ve iştirakleri, sermaye artırımına ve yeni yatırımlar ve finans sağlama yolu-na da hiç gitmemelidirler. Kamu bankalarının görev zararları adıyla işlem gören zararlarının Hazinece karşılanmasından vazgeçilmelidir. Bu konuda başka yöntem ve esaslar belirlenmelidir. Kamu bankaları, batık kredi verme alışkanlıkları dışına çıkmalı, gerekli teminat ve garantiler alınmalı; aksi halde, krediye imza atanlar, müteselsilen, en azından, sorumlu tutulmalıdırlar.

Özelleştirme usul ve esasları tekrar gözden geçirilmeli, Özelleştirme İdaresinin de yeni bir KİT haline getirilmesi önlenmelidir.

Devlet, devletliğini, vatandaşlarımızın batık veya içi boşaltılmış bankalardaki tasarruflarının devlet garantisi altına alındığını açıklamada göstermemeli, bu bankaları her an ve sürekli denetim altında tutarak ve bu bankaları kurtarmak için tüyü bitmemiş yetimin hakkı olan Hazine finansmanında milyarlarca doları hiç etmeyerek gösterebilmelidir.

Devletimizin kalkınmasında önemli bir yere sahip olan Sümerbankın kaderinin de aynı olması, milletimizi fevkalade üzümüştür. Sümerbank deyince şunu örnek olarak anlatmak istiyorum: Daha bir yıl önce kâra geçmiş bir vaziyette özelleştirilen bir bankanın, bir yıl sonra, yeniden, devlete içi boşaltılmış olarak devredilmesi, bu milletin dikkatlerinden kesinlikle kaçmamaktadır.

Değerli milletvekilleri, bütçe kanun tasarılarının amacı, bizim de hedefimiz, sermaye üretmeyen, yatırımcıyı küstürmeyen, ahlaki ve aile kurumunu çöktürme tehlikesi taşıyan hayat pahalılığı önleyecek, kayıtdışı ekonomiyi kontrol altına alacak, rant ekonomisinden üretim ekonomisine geçiş sağlayacak, tüccarın, borsacının, sanayicinin karşılaştığı finansman sıkıntısını çözecek, KO-Bİ'lerin desteklendiği, gayri safi milli hâsılayı adaletle paylaşılacak, kaynakların etkili ve verimli kullanılmasını sağlayacak, kamu borçlanmasını küçültün, özellikle ihracat ekonomisini destekleyen bir bütçe olmalıdır.

Ekonomide, siyasette, sosyal hayatta ve her alanda esaslı reformlar hedefleyen, teşebbüs gücünün üretkenlik ve verimliliğinin yanı sıra, sosyal adaletin, fırsat eşitliğinin, istikrarın, rekabetçi büyüyen ve güçlü bir ekonomimizin, devlet tarafından değil, özel ve serbest teşebbüs tarafından omuzlanan bir ekonomi, teşebbüs gücünü kısıtlayan değil, teşvik eden, kapalı ve korumacı değil, dışa açık ve yenilikçi bir ekonomi, istihdam sağlayan, yatırıma ve üretime dayalı bir ekonomi olmalıdır.

Bu tekliflerimizin ve olumlu olacağına inandığımız önümüzdeki yılların milletimize hayırlı olmasını diliyorum, Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Arslan.

Madde üzerinde başka söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

45 inci maddeyi okutuyorum:

Hazine kefaleti

MADDE 45. – a) Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.'nin kredi, sigorta ve garanti faaliyetleri nedeni ile yüklendiği işlemlerden doğabilecek politik riskleri garanti etmeye ve bu risklerden doğabilecek zararları ödemeye,

b) Özelleştirme İdaresince, özelleştirme programı çerçevesinde yapılacak borçlanmalara (75) trilyon liraya kadar Hazine garantisi vermeye,

Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

BAŞKAN – 45 inci madde üzerinde gruplar adına söz isteyen?.. Yok.

Şahsı adına, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı, konuşacak mısınız efendim?

BEKİR SOBACI (Tokat) – Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinize saygılar sunuyorum.

Bu maddedeki Fiskobirlik'in 1989'daki getirdiği mali yük ile ilgili kısa bir açıklama ve bir temennide bulunmak istiyorum.

Şimdi, elbette, Türkiye, tarımsal ürünlerde, belki çoğu yıllar, ürettiğini pazarlayamayan ve stoklarda, stok maliyetini de artırıcı birtakım zorlamalarla karşı karşıya kalmaktadır; ama, özellikle, hükümetlerin ve Hazinesinin destekleme alımlarında, kooperatiflere ve birliklere, bazı dönemlerde finansman sağlamaması sonucunda, o birliklerin ve kuruluşların özel sektör bankalarına yönelmesi sonucunda, karşımıza, bu tip, Hazineye yük getiren birtakım kefaletler ve garantiler sebebiyle çok büyük faiz yükleri getirilmektedir. Fiskobirlik'in 1989'daki uygulaması da böyle bir uygulamadır; ama, bu uygulamanın sadece Fiskobirlikle ibaret olmadığını, onunla kalmadığını da biliyoruz. Çay-Kur'un geçmiş yıllarda, 1992-1993'lerde özel bankalardan kullandığı kredilerle ilgili, KİT

Komisyonunda yapılan değerlendirmelerde, yılı hesaplarının değerlendirilmesinde öyle ilginç gelişmeler var ki, özel bankalar, faiz taleplerinin neredeyse yarısına yakınından vazgeçiyorlar. Kim bu kadar kolaylıkla alacağının yarısından vazgeçebilir?.. Baktığımız zaman da, gerçekten, o özel bankalar ile kamu iktisadi teşebbüsünün yetkilileri arasında yapılan kredi sözleşmelerinde, tefeci faizinin pabucunu dama atıracak kredi anlaşmaları yapıldığı için, özel kanunu olan yarı tüzel özerk bankalar dahil, özel bankalar bile, neredeyse üçte 1 veya yarıya yakın faizlerinden vazgeçmişlerdir. Demek ki, ortaya şu çıkıyor: Bu kuruluşların, KİT'lerin, birliklerin iyi izlenmesinde zaruret vardır.

Ben, sözlerimi bu temenniyle tamamlıyorum, teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (FP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Sobacı.

Madde üzerinde başka söz isteyen?.. Yok.

45 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

46 ncı maddeyi okutuyorum:

ÜÇÜNCÜ KISIM

Kamu Personeline İlişkin Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Özlük Hakları

Katsayılar, yurt dışı aylıklar, ücret, sözleşme ücreti, ek tazminat tavanları

MADDE 46 . – a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü maddesi uyarınca, aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge rakamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı 1.1.2000-30.6.2000 döneminde (13810), memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylığı katsayısı 1.1.2000-30.6.2000 döneminde (88500) olarak uygulanır.

399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (c) bendi uyarınca çalıştırılan sözleşmeli personelin ücret tavanı 1.1.2000-30.6.2000 döneminde (608.000.000) lira olarak uygulanır.

1999 yılı Aralık ayına göre 1.1.2000 tarihinden sonraki Devlet memuru net aylığındaki en düşük kümülatif artış oranının, 2000 yılında Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan aylık 1994=100 Temel Yıllı Kentsel Yerler Tüketici Fiyatları Genel İndeksindeki 1999 yılı Aralık ayına göre kümülatif artış oranının altında kalması halinde, sözkonusu tüketici fiyatlarındaki artış oranının iki puan üzerinde bir toplam maaş artışını sağlayacak şekilde ve enflasyon rakamının ilan edildiği ayın 15'inden geçerli olmak üzere uygulanmakta olan katsayılar ile sözleşme taban ve tavan ücretleri veya bu ücretlere uygulanacak ilave artış oranı yeniden tespit edilir. Uygulamaya ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığınca belirlenir.

2000 Mali Yılıın ikinci yarısında yukarıda belirtilen uygulamayı gerektiğinde aynı şekilde sürdürmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

b) Kurumların yurt dışı kuruluşlarına dahil kadrolarında görev alan Devlet memurlarının yurt dışı aylıkları, yeni kurlar ve yeni emsaller tespit edilinceye kadar, 19.4.1999 tarihli ve 99/12791 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile ek ve değişikliklerinde yer alan hükümlere göre ödenir.

c) 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2.12.1993 tarihli ve 3920 sayılı Kanunla değişik 28 inci maddesinin (B) fıkrası uyarınca ödenecek ek tazminatın tavanı (40.000.000) lira olarak uygulanır.

Aynı maddenin (A) fıkrası uyarınca ödenecek ek tazminatın aylık tutarı da erbaş ve erler için; 1.1.2000 - 30.6.2000 tarihleri arasındaki sürede (36 000 000) lirayı, 1.7.2000 tarihinden itibaren ise (40 000 000) lirayı geçemez.

d) İşçileri Bakanlığınca tespit edilecek asgari ve azami sınırlar dahilinde belediye başkanlarının aylık ödemeleri, belediye meclislerince kararlaştırılır.

BAŞKAN – 46 ncı madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı; buyurun efendim.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – 2 dakikada bitir.

FP GRUBU ADINA BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinize saygılar sunuyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonunun Sayın Başkanı 2 dakikada bitir diyor; ama, maddenin önemi ve kapsamı açısından 2 dakikaya sığdırmak mümkün değil.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – 3 dakika olsun.

BEKİR SOBACI (Devamla) – Tabii, Türkiye'de, iki temel personel harcamamız var; biri işçiler, diğeri de memurlar. İşçilerin ücretleri, sendikal hakları sebebiyle toplu sözleşmeler sonucu doğuyor; ama, memurlarımızınki, henüz grevli sendikalaşma hakkı da veremediğimiz için, elbette, hükümetlerin uygulamalarına kalıyor.

Bu manada, burada, 1999 yılı bütçe ödeneğinde, 1 katrilyon 20 trilyon lira işçi ücreti giderleri, 5 katrilyon 867 trilyon lira, memurlar için, diğer personel giderleri başlığı altında, 6 katrilyon 887 trilyon liralık bir bütçe ödeneği konulmuş. 1999 yıl sonu harcama tahminleri de, özellikle memurlar için, ilk altı aylık için 2 katrilyon 773 trilyon liralık bir gerçekleşme olmuş, ikinci altı aylık gerçekleşme tahmini de, şu anda, 3 katrilyon 177 trilyon olarak hesaplanmış ve toplamı da, 1999 yıl sonu gerçekleşme tahmini 5 katrilyon 950 trilyon lira oluyor. Burada, 1999 yılı bütçesine konulan ödenekte, yaklaşık 50 trilyon liralık bir eksik ortaya çıkıyor. Bu da, aslında, müttemim ödeneklerle telafi edilecek, ihmal edilebilecek bir açık sayılabilir, isabet noktasından.

2000 yılı bütçesine, işçiler ve diğer personel giderleri için 10 katrilyon liralık ödenek konulmuş. Tabii, işçilerin sözleşmeleri enflasyon artışı 5 puanla yapıldığı için, işçi ücretlerini tespit etmek kolay. Memurlarımız için, 8 katrilyon 250 trilyon liralık bir ödenek söz konusu. Burada, yapılan hesaplamalara göre, memur maaşları için, 1999 yılının ikinci altı aylık gerçekleşme tahmini ile Hükümetimizin, memuru enflasyona ezdirmemek iddiasıyla 2000 yılı ilk altı ayı için verdiği yüzde 15 zam çarpanı olarak 1,15'i çarptığımız zaman, 2000 yılı ilk altı aylık tahmini elde ediyoruz; bu da, 3 katrilyon 653 trilyon lira ediyor. 2000 yılı, ilk altı aylık gerçekleşme tahmini ile Hükümetimizin 2000 yılı ikinci altı ayı için verdiği yüzde 10 zam çarpanı olarak 1,10'u çarptığımız zaman da, toplam, 4 katrilyon, 19 trilyon liralık bir gerçekleşme tahmini var. Bu noktada, 2000 yılı için, iki altı aylık toplam 7 katrilyon 672 trilyon lira çıkıyor.

Burada -Maliye Bakanımıza, Grubumuz adına konuşan bir arkadaşımız da sordu- bir tarafta 8 katrilyon 250 trilyon liralık bir bütçe ödeneğiniz var 2000 yılı için. Gerçekleşmede yanılmama payı çok yüksek, yani yanılmama bu hesaplarda; çünkü, gerçekleşmeler belli, memur sayıları belli. Arada, 578 trilyon liralık bir fazlalık görülüyor. Hangi sebeplerle böyle bir fazla ödenek konulduğu biraz dikkat çekiyor; yani, bu görülemeyen, hesap edilemeyen, muhtemel gelişmelere bu kadar yüksek bir ödeneğin, fazla bir ödeneğin konulması, biraz, kabul edilebilir değil gibi geliyor Sayın Bakanım. Acaba diyorum, 2 milyon memurun hakkı, 200 000 kişilik birtakım azınlıklara mı yedirecek daha sonra yapılan birtakım düzenlemelerle diye düşünüyorum ben şahsen.

Değerli arkadaşlar, onun için, bu ödeneği dağıttığımız zaman memurlarımıza, 2000 yılının ilk altı ayı için yüzde 20, ikinci altı ayı için de yüzde 15 zam vermek mümkündür. Bunu da hesap ederken, yine aynı yoldan gidiliyor; 1,20 çarpanıyla, 3 katrilyon 177 trilyon, 1999 yılı ikinci altı aylık gerçekleşme tahmininden yürüyerek ve 2000 yılının ilk altı aylık tahmini- ilk altı ay için yüzde 20 zam verdiğimizde- 3 katrilyon 812 trilyon yapıyor. Yine, 2000 yılının ikinci altı ayını hesap ederken de, 2000 yılı ilk altı aylık gerçekleşme tahminiyle yüzde 15 verdiğimizde -ikinci altı aya, 2000 yılının- bunun da çarpanı 1,15 -3 katrilyon 812 trilyon ilk altı aylık gerçekleşmeydi- 4 katrilyon 384 trilyon yapıyor ve toplamı da 8 katrilyon 196 trilyon yapıyor. 2000 yılı ilk altı ay için yüzde 20 zam, ikinci altı ay için de yüzde 15 zam verdiğimiz zaman, biz, bütçenize koyduğunuz personel harcaması ödeneklerini aşmıyoruz. Bunu gerçekleştirmek mümkündür.

İşte, bu manada, önergemiz var. Biri, ikinci altı ayda da bütçe kanunu tasarısına koyduğunuz uygulamanın devamını içeren bir önerimiz; ama, asıl desteklenmesini istirdiğimiz önerimiz şudur: İlk altı ay için, hiç değilse memurlarımıza -bütçe ödeneğinin içinde kalmak kaydıyla- yüzde 20 zam ve yine, bütçe ödeneğinizi aşmadan, 2000 yılı ikinci altı ayı için de yüzde 15 zam vermeyi sağlayacak olan ve toplamda da, 2000 yılında, hiç değilse yüzde 35 zammı içeren önerimizin desteklenmesini istirdiğimiz ediyoruz. Hiç değilse, sapacak olan muhtemel enflasyon hesaplarında, memurların enflasyon altında ezilmemesi temin edilmiş olacaktır diye düşünüyorum; çünkü, gerçekten, enflasyon artı 5 puan işçiyeye verildiğine göre, Anayasaya baktığımızda, eşitlik ilkesi açısından da, bu 2 puanı 5 puan yaparsak, bütçe kanunumuzdaki 46 ncı maddede, yüzde 20 ilk altı ay, yüzde 15 de ikinci altı ayı gerçekleştirecek bir rakamdır ve önerge dir diyorum. Desteklerinizi bekliyoruz.

Teşekkür eder, saygılar sunarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Sobacı.

Şimdi, söz sırası, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Samsun Milletvekili Sayın Kemal Kabataş'ta.

Buyurun.

DYP GRUBU ADINA KEMAL KABATAŞ (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önemli bir konuda bir hususa işaret etmek üzere söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu madde, memur maaşlarını ve emekli maaşlarını birinci derecede ilgilendiren bir madde. Bütçe Komisyonunda yapılan düzenleme ve kanun metninde yer alan hükme göre, birinci altı ay içinde memur maaşlarına yapılacak zam yüzde 15 olarak belirlenmiş. TÜFE bazında enflasyon yüzde 15'i aşarsa, aradaki fark verilecek; bunun üzerine de, ayrıca, 2 puanlık bir ilave yapılacak. Bu, maddeyle getirilen temel bir düzenleme; yani, enflasyonun üstünde, her şey dikkate alınarak, hükümet, çalışanlara ve emeklilere 2 puanlık fazla zam vermeyi, ilave yapmayı kanuna koymuş durumda. Ama, hep söylüyorum; bu kanunla, biz, IMF ile imzaladığımız stand-by anlaşmasını birlikte görüşüyoruz. Buradaki hükümler de hükümet açısından bağlayıcı. Dikkate baktım, IMF'ye verilen taahhüdün esası şu: Birinci yarıda memur maaşlarına yüzde 15 zam yapılacak; enflasyon yüzde 15'i aşarsa, aşan kısım ikinci yarıda yapılacak yüzde 10'luk zamma ilave edilecek. Böylece, stand-by anlaşmasıyla, kanunla verilen yüzde 2'lik ya da 2 puanlık artış geri alınmış oluyor.

Şimdi, hükümetin önünde iki alternatif var; ya IMF ile imzaladığımız sözleşmedeki hükme uyacağız -ki, bu, daha ağır basacak gibi görülüyor- ya da bütçe kanunundaki hükme uyacağız, 2 puanı ilaveten vereceğiz. Verilip verilmeyeceği hususuna açıklık kazandırılması gerektiğini düşünüyorum. Artık, çalışanlar ve emekliler, 2 puanlık artışı bile bekler ve özler hale geldi.

Ayrıntı gibi görülen; ama, esası ilgilendiren bir hususu dikkatinize sunmak için söz aldım.

Teşekkür ediyor, saygı sunuyorum. (DYP, ANAP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kabataş.

Gruplar adına konuşmalar bitti.

Şahsı adına, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı; konuşacak mısınız efendim?

BEKİR SOBACI (Tokat) – Hayır, konuşmayacağım.

BAŞKAN – Tunceli Milletvekili, Sayın Kamer Genç; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında, uzun yıllar, bu salonda, bütçeyle ilgili bu kanun tasarısı incelenirken, esas görüşmenin yoğunlaştığı maddeler, bu maddelerdi; çünkü, bu madde, bu bölüm, Türkiye bütçesinin, aşağı yukarı dörtte 1'ini ilgilendiren ve devletin çarkını döndüren personelin ekonomik durumunu düzenleyen bir bölüm.

Şimdi, tabii, bütçesinin aşağı yukarı yarısı, devlet gelirlerinin de aşağı yukarı tamamı faize giden bir devlette, ekonomisi batırılmış, batmış bir devlette, herkesten bir fedakârlık beklenir. O fedakârlık da, başta kimden beklenir; tabii, kamu çalışanlarından beklenir; ama, acaba, Türkiye, hakikaten, gelirleri yetersiz; yani, kamu hizmetinde görev yapan kişilerin böyle bir fedakârlığa zorlanması gereken bir durum mu var?

Biliyorsunuz, Sermaye Piyasası Kanunu burada müzakere edilirken, daha o 5 bankaya el konulmadan önce, ben, Sayın Bakana burada sordum: "Sayın Bakan, bu bankalar bu kadar reklam yapıyor; bunlar, bu kadar para topluyor; siz, yarın öbür gün, bunların içi boşaltılıyor mu, boşaltılıyor mu; kontrol ediyor musunuz?" Hazine'den sorumlu Bakanımız dedi ki: "Biz, kontrol ettik, tedbirini aldık." Ne güzel tedbir almışlar, değil mi! Şimdi, bakın, havaya giden, yani çarçur edilen paraları, eğer hükümet olarak biz engellesek... En azından, burada, bu enflasyon yüzde 65'lerdeyken, siz, kamu personeline getirip de yüzde 15 ücret verdiğiniz zaman, bir defa, bu insanlara büyük bir haksızlık etmiş olursunuz. Mesela, o 5 tane bankada kaçan para ne kadar? Dışarıda söylenen 5 milyar dolar. O 5 milyar dolar... Şimdi, kamu personeline bu bütçeden 2000 yılında ödenen 10 katrilyon; 10 katrilyonun, işte, dörtte 1'i aşağı yukarı 5 tane bankaya gitmiş. Şimdi, o bankalardan, mesela Egebank -birisi bugün telefon ediyor- son bir ayda 180 tane servis şube açmış, 2 000 personel almış ve aşağı yukarı bütün medyaya, televizyonlara, gazetelere... Kendi sahibi de söyledi, "biz, 100 milyon dolar elde etmek için, 20 milyon dolar reklam parasına veriyoruz" dedi.

Değerli milletvekilleri, tabii ki, böyle bir bankacılık sistemini getirerek ve bankalar, bankacılar, hiçbir sorumluluk duymadan ve üzerinde hiçbir kontrol yapılmadan.. Öyle banka var ki, dolara yüzde 30, yüzde 27 faiz veriyor. Dünyanın hiçbir yerinde yok. Kimin sayesinde veriyor; benim, sizin sayenizde... Vatandaşın cebinden veriyor; çünkü, üzerinde kontrol yok. Devletin gelirleri, böyle, (10-15) tane holdingin cobine aktarırsa, tabii ki, devlet de iflas eder, ortada devlet diye bir şey kalmaz.

Şimdi, eğer, bu bankalara zamanında tedbir alınsaydı, bunların içi boşaltılmasaydı, oradan elde edilecek parayla, bir defa, bu memur maaşları, böyle yüzde 15 gibi çok güllünc bir rakam artışıyla karşı karşıya bırakılmazdı.

Yine, biliyorsunuz, daha önce Interbankın içi boşaltıldı, 2,5 milyon dolar oradan gitti.

Yine, bugün, cep telefonlarında devletin tahsil etmesi gereken para, 6 milyar dolar, yani 3 katrilyon... Arkadaşlar, bunların hepsi ispatlı; ama, maalesef, hükümetimiz, belli kişilerden korkuyor, belli kişilerin üzerine gitmiyor. Yani, bu devleti kim kurtaracak sayın milletvekilleri? Batmış bir ekonomi... Yani, getirip de...

Ben, şimdi, zaman zaman, korkuya kapılıyorum, bu Avrupa Birliği, hiç bizi kabul etmiyordu; acaba, ne değişti de bu adamlar birdenbire gelin girin falan diye böyle bir şey kaldı... Ben, Avrupa Birliğine girilmesine taraftarım; ama, acaba, perde arkasında bunlar neyi keşfettiler Türkiye'de? Bu kadar zayıf bir hükümet, bu kadar meselelerin dışında bir hükümet...

Kimsenin, devleti, milleti korumak aklından geçmiyor. Herkes devletin malına mülküne el atıyor, oradan ceplerini dolduruyor; ama, kamu personeline para ödemeye gelince de, maalesef, fedakârlığı oradan bekliyoruz.

Değerli milletvekilleri, siz, eğer kamu personelinin yeteri derecede maaşını vermezseniz, devlet çarkı dönmez. Aç devlet memuru, hiçbir zaman kamu hizmetini sağlıklı olarak yapar mı? Ama, o memura biz bunları vermiyoruz, holdinglelere aktarıyoruz. Bu, Türkiye için yitkarası bir durumdur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMER GENÇ (Devamla) – Efendim, hükümetin getirdiği bu teklif de, memura karşı büyük bir haksızlıktır. Memura köpek saldırtmakla, memurun karşısına coplarla çıkmakla, bu devlet yönetilemez, kamu personeline bu gözle bakılamaz. Devletin çarkını döndüren bu insanlardır. Bu insanları doyurmak zorundayız; çünkü, devletin imkânları var; ama, getiriyoruz, belli holdinglelere veriyoruz; bankalarda paralar toplanıyor toplanıyor, vatandaşlardan birkaç kişinin cebine giriyor; kimse de sorumlu olmuyor; yani, işin kötü tarafı, kimse, ben sorumluyum demiyor. Cumhurbaşkanlığı makamındaki kişi şikâyet ediyor, Başbakan şikâyet ediyor, bakanlar şikâyet ediyor. Ondan sonra, kendi yakınları bankanın içini boşaltıyor "eh, ne yapalım; biz, ayrı ayrı anamızdan doğduk" diyor. Aynı anda mı doğacaktınız; herhalde ayrı ayrı doğacaktınız, ikiz olmadığınız göre. Ondan sonra da, kendi özel uçağa atılıyor, elini kolunu sallaya sallaya Türkiye dışına gidiyor; kimse bir şey demiyor. Ama, kimin yakasına yapışıyor; köpek getirilip, hak arayan memurun üzerine saldırtılıyor ve köpek cezalandırılıyor... (Gülüşmeler) Köpek de şöyle cezalandırılıyor; efendim, tutuyorlar, kendisine oda hapsi mi veriyorlar, ne veriyorlar.

İşte, Türkiye'deki yönetimin basiretsizliği, maalesef, böyle, gülünç bir duruma düşüyor.

Başka maddelerde de konuşacağım; saygılar sunarım efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Genç.

Sayın milletvekilleri, madde üzerinde 3 adet önerge vardır. Önergeleri, önce, geliş sıralarına göre okutup, sonra aykırılık derecelerine göre işlem yapacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 46 ncı maddesinin (a) fıkrasının dördüncü paragrafının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz. 26.12.1999

Bekir Sobacı	Kemal Albayrak	Osman Pepe
Tokat	Kırıkkale	Kocaeli
Lütfü Esengün	Tevhit Karakaya	M. Zeki Okudan
Erzurum	Erzincan	Antalya
	Ali Sezal	
	Kahramanmaraş	

"2000 mali yılının ikinci yarısında da yukarıdaki paragrafta yazılan uygulamaya aynen devam olunur."

Gerekçe:

Yaşanan enflasyonist ortamda en çok mağdur olan kesim, ücret ve maaşlı kesim olmuştur.

1999 yılında yapılan ücret ve maaş artırımları, enflasyon rakamlarının altında kalmıştır.

Telafi edici olabilecek böyle bir uygulamanın 2000 yılının ilk altı ayında olduğu gibi, ikinci yarısında da uygulanması kesin ifadeyle temin edilmiş olmaktadır.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görtlülmekte olan 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 46 ncı maddesinin (a) fıkrasının üçüncü paragrafındaki "iki puan üzerinde" ibaresinin "beş puan üzerinde" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

27.12.1999

Bekir Sobacı	Bülent Arıncı	Azmi Ateş
Tokat	Manisa	İstanbul
Akif Güllü	Musa Demirci	Mehmet Özyol
Amasya	Sivas	Adıyaman
Nevzat Yalçıntaş		Ali Sezal
İstanbul		Kahramanmaraş

Gerekçe:

Ülkemizde işçi ücretleri toplu sözleşmelerde tespit edilmektedir. Kamu çalışanlarına sendikal hak için yasal çalışmalar devam ediyor.

Toplu sözleşmelerde işçi ücretleri "enflasyon+5 puan" olarak tespit edildi. Bu açıdan devlet memurlarının maaşlarındaki artışta, kümülatif enflasyonun iki puan üzerinde bir düzenlemeyi yapmak, Anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır. Kaldı ki, bu önergemiz, gider artırıcı değildir. Karşılığı mevcut 2000 yılı bütçesinin personel ödeneğinde mevcuttur.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum. En aykırı önerge dir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

2000 Mali Yılı Genel ve Katma Bütçe Kanunu Tasarısının 46 ncı maddesinin (a) ve (c) fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve bu değişiklikten doğan gider artışının karşılanması için maddeye bir fıkra eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Saffet Arıkan Bedük	Turhan Güven	Yıldırım Ulupınar
Ankara	İçel	İzmir
İbrahim Konukoğlu	Necati Çetinkaya	Zeki Ertugay
Gaziantep	Manisa	Erzurum

a) 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü maddesi uyarınca, aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge rakamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayı ile memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak tavan aylığı katsayısı, 1.1.2000-30.6.2000 döneminde, maaş artışının Başbakanlık müsteşarı brüt maaşında yüzde 20, en alt dere-

ceden maaş alanlara yüzde 50 olmak üzere kademelendirilerek ortalama yüzde 40 düzeyinde gerçekleştirilmesini sağlayacak çerçevede belirlenir. 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (c) bendi uyarınca çalıştırılan sözleşmeli personelin ücret tavanı, 1.1.2000-30.6.2000 döneminde 650 milyon lira olarak uygulanır.

c) 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2.12.1993 tarih ve 3920 sayılı Kanunla değişik 28 inci maddesinin (B) fıkrası uyarınca ödenecek ektazminatın tavanı 50 milyon lira olarak uygulanır.

Aynı maddenin (A) fıkrası uyarınca ödenecek ektazminatın aylık tutarı da erbaş ve erler için; 1.1.2000-30.6.2000 tarihleri arasındaki sürede 45 milyon, 1.7.2000 tarihinden itibaren ise 55 milyon lirayı geçemez.

Ek Fıkra: Oluşan personel giderleri ihtiyacı, Maliye Bakanlığı bütçesinin 930.08.3.351.900 tertibinden ve genel ve katma bütçeli idare ve dairelerin bütçelerinde yer alan diğer cari ödeneklerle ilişkin bütçe tertiplerinden yapılacak yüzde 10 kesintilerin yukarıda belirtilen tertibe ilave edilmesi suretiyle karşılanır.

Gereke:

1999 yılı sonunda enflasyon, yüzde 70'lere, hatta, asgarî geçim maddelerinin artışında ise, yüzde 90'lara ulaşacaktır.

Ayrıca, 2000 yılı bütçe açığı, yüksek faizli borçlanma hedefleri ve genel piyasa şartları enflasyon rakamının bu yıldan farklı olmayacağını göstermektedir. Bu nedenle zaten 1999 yılı ücretlerinde mağdur olmuş kitlelerin 2000'de de daha fazla mağdur olmaması için bu artışın sağlanması kaçınılmazdır.

Eğer enflasyon 2000 yılında gerçekten düşürülebilirse, hükümet ikinci yıl için yapacağı artışlarda bu hususu dikkate alabilir.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Anayasanın 162 nci maddesine göre, milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütçelerin müzakeresi sırasında, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar. Önerge, gider artırıcı nitelikte görülmektedir; ayrıca, bütçelerin bölümleri de kabul edilmiş olup, tekriri müzakereyle yeniden müzakere yapma imkânı yoktur. Bu nedenle, önergeyi işleme koymayacağım.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, bütçede, hangi kalemden hangi kaleme aktarma yapılmak suretiyle karşılanacağına dair açıklamamız var; dolayısıyla burada...

BAŞKAN – Efendim, Başkanlığımız, gider artırıcı görmektedir; ama, istiyorsanız, Komisyona ve Hükümete de sorayım.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Hayır, ben, sadece konuyu söyledim. Bütçeye yük getirmiyor; yani, bir kalemden diğer kaleme aktarma...

BAŞKAN – Ama, bizim kanaatimiz o değil efendim.

Komisyona ve Hükümete soruyorum.

Sayın Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Sayın Başkan, sizin açıkladığınız görüşler, bizim için de geçerlidir efendim.

BAŞKAN – Sayın Bakan?..

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Görüşlerinize aynen katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Sayın milletvekilleri, Manisa Milletvekili Bülent Arıncı, Tokat Milletvekili Bekir Sobacı'nın önergesi de aynı mahiyette olduğu için, işleme koymuyorum.

Üçüncü önergeyi okutuyorum:

Türkiye Bütçelik Millet Meclisi Başkanlığına

2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 46 ncı maddesinin (a) fıkrasının dördüncü paragrafının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Bekir Sobacı (Tokat) ve arkadaşları

"2000 mali yılının ikinci yarısında da yukarıdaki paragrafta yazılı uygulamaya aynen devam olunur"

Gereke: Yaşanan enflasyonist ortamda en çok mağdur olan kesim, ücretli ve maaşlı kesim olmuştur.

1999 yılında yapılan ücret ve maaş artırımları, enflasyon rakamlarının altında kalmıştır.

Telafi edici olabilecek böyle bir uygulamanın 2000 yılının ilk altı ayında olduğu gibi, ikinci yarısında da uygulanması kesin ifadeyle temin edilmiş olmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi işleme koyuyorum.

Komisyon katılıyor musunuz efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Sayın Başkan, gerekçelerimiz aynıdır; katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Bakan?..

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir efendim.

46 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

47 nci maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ BÖLÜM

İstihdam Esasları

Kadroların kullanımı

MADDE 47. – a) Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlara, kanunla kurulan fonlara, kefalet sandıklarına, sosyal güvenlik kuruluşlarına, genel ve katma bütçelerin transfer tertiplerinden yardım alan kuruluşlara tahsis edilmiş bulunan serbest memur kadroları ile sürekli işçi kadrolarından boş olanların ağıktan atama amacıyla kullanılması ve bu kurumların boş memur kadrolarına 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 86 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına göre ağıktan vekil atanması Maliye Bakanlığının iznine tabidir. Ağıktan atama izni, personel ödeneğinin yeterli olması şartıyla verilebilir. Ancak, hâkimlik ve savcılık mesleklerinde bulunanlar ile bu meslekten sayılan görevlerde olanlar, yükseköğretim kurumları öğretim üyeleri ve 24.5.1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun Ek I inci maddesi uyarınca yapılacak atamalar için izin aranmaz.

Kurumlar, ağıktan atama, emeklilik, istifa ve nakil gibi sebeplerle serbest kadrolarında meydana gelen değişiklikler ile kadroların dolu ve boş durumunu gösterir cetvelleri Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarının son günü itibarıyla doldurarak Maliye Bakanlığına göndermek zorundadırlar.

b) Yukarıda sayılan kurumların boş süreklili işçi kadrolarından Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığınca uygun görülenler Başbakanın izniyle iptal edilir.

c) İl özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birlik ve müesseselere tahsis edilmiş bulunan serbest memur kadroları ile süreklili işçi kadrolarından 31.12.1999 tarihi itibarıyla boş olanlar ile bu tarihten sonra boşalacak olanların ağıktan atama amacıyla kullanılması İçişleri Bakanlığının iznine tabidir.

d) Genel bütçeli dairelerle katma bütçeli idarelerin döner sermaye ve fon saymanlıklarına ait sayman ve saymanlıklarda görevli her unvandaki memur kadrolarından, Maliye Bakanınca uygun görülenler bu Bakanlığın kadro cetvellerine eklenerek, döner sermaye ve fonların kadrolarından tenkis edilir.

Maliye Bakanlığı kadro cetvellerine eklenen söz konusu kadrolarda istihdam edilen personel, başka bir işleme gerek kalmaksızın bu kadrolara atanmış sayılırlar.

e) (a) fıkrası kapsamında yer alan kurum ve kuruluşlar, personel ödeneği ile kadrolarının önceden temini amacıyla, mevcut teşkilât kanunları uyarınca kuracakları yeni birimler için Maliye Bakanlığının görüşünü alacaklardır.

BAŞKAN – Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat?.. Yok.

Gruplar adına başka söz isteyen?.. Yok.

Şahısları adına, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı, konuşacak mısınız efendim?

BEKİR SOBACI (Tokat) – Konuşmayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Konuşmuyorsunuz...

Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Konuşacağım Sayın Başkan.

ŞÜKRÜ YÜRÜR (Ordu) – "Konuşmuyorum" de, alkışlayalım...

BAŞKAN – Sayın Genç size ifade etti niçin konuşulması gerektiğini efendim; sabredin, bekleyin.

Buyurun Sayın Genç.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hakikaten, bu tasarının önemli maddeleri buralar, bu bölüm; yani, kamu personeli, devlet çarkını döndüren temel direk. Bu temel direğin, elbette ki, sorunlarını burada, bütçe müzakereleri sırasında dile getirmek lazım.

Şimdi, bu personel konusu çok önemli. Hükümetimiz, başladığı zaman dediler ki, biz, iltiması kaldırıyoruz, kamu personeli alımında da ÖSYM sistemini tercih ediyoruz. 17 Ekimde bir imtihan yapıldı. Ondandır bir süre sonra da ÖSYM sonuçlarını açıkladı. Bilmiyorum, hangi miktarda kazandı; ama, birçok insan kazandı. Aradan aylar geçti, hâlâ, hükümetimiz, bu 17 Ekimde yapılan imtihan sonucunda ne gibi bir işlem yapacağını kamuoyunda söylemedi. Hergün -belki, sizlere de geliyor- özellikle iktidar partisindeki milletvekillerine "yahu, ne olacak? Biz, imtihana girdik, kazandık. Hükümet, bize bir karar versin. Bizi kamu hizmetine alacaksa alsın, almayacaksa almasın" diye bu konuda çok istek geliyor.

Değerli milletvekilleri, insanlar aç, insanlar işsiz, insanlar o kadar zor durumda ki, yani, bunu sokağa gittiğiniz zaman görüyorsunuz. Halkın içine girmek lazım. Halkın içine girdiğiniz zaman, halkın sıkıntılarını dile getirmek, biz, politikacılara, parlamenterlere düşen bir görevdir; yoksa,

böyle salonlardan bir yere çıkıp da bir yere gelirse, hiç halkın içine girmesek, işte, bir yerlere gittiğimiz zaman, insanlar bize büyük tepki gösteriyorlar. Şimdi, hükümet, bana göre, bu vesileyle çıkıp burada konuşmalıdır. 17 Ekim imtihanında kamu yazılısını kazanan kişilere ne gibi bir işlem yapacaktır?

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Girecek; mülakat yok.

KAMER GENÇ (Devamla) – Mülakat, önce yok denildi; ama, bakanlarımız torpil yine işle-sin diye, herhalde mülakat yapacağız diyorlar.

Şimdi, bir de bu personelin alımında da özellikle... Mesela, benim ilimde, şu anda, inanınız ki, 2 000'in üzerinde devlet dairesinde bulunan personeller boş; çünkü niye, terör bölgesiydi. Eskiden oralara başkaları atandı, onlar torpilleri buldu, getirdiler, devlet daireleri boş; ama, bir türlü atama yapmıyorlar; yani, geçmişte öyle oldu ki, Tunceli'ye Köy Hizmetlerine 55 adam atandı, ertesi gün Isparta'ya nakledildi; yani, Isparta'da kadrolar doluydu, Tunceli'de boştu, oraya atadılar, oradan nakledildi; ama, orada da hizmet verecek personel kalmadı. Defterdarlıkta, Millî Eğitimde, Tarımda... Bizim koskoca ilde, Tarım İl Müdürlüğünde -keşke bakan burada olsaydı- üç veya dört tane geçici işçi çalışıyor. Kamu hizmetlerinin orada sağlıklı olarak yürütülebilmesi için, orada da kendi kapasitesine göre istihdam edilmesi gereken personelin istihdam edilmesi lazım. O bakımdan, hükümetten rica ediyorum; bir an önce personel meselesini de halletsin. Özellikle milletveki-li olarak bizlere de bu konuda çok sıkıntı geliyor. Çok işsiz insan var. Bunların meselelerine artık el atmak lazım. Buraya gelip de gece yarılarna kadar birtakım imtiyazlı kişilere özel kanunlar, özel imkânlar bahşedecek kanunlar çıkaracağımıza, temel sorun işsizlik sorunudur, açlık sorunudur, if-las etmiş olan bütçeyi kurtarma sorunudur; bunlarla uğraşalım.

Saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Genç.

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Mülakat uygulanmıyor.

BAŞKAN – Açıklayın efendim.

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Sayın Başkan, Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in bahsetmiş olduğu yönetmelik, sanıyorum, bugün neticelendi ve gene bildiğim duruma göre, mülakat yapılmadan, imtihan sonuçlarına göre ve tercih durumlarına göre dağıtım yapılacak. Beklenen yönetmelik, bugün akşam üzeri aldığım habere göre son şeklini almış durumda. Mülakat-sız görevlendirilecekler. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sual kısmına geçtik.

Sayın Sobacı, buyurun.

BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Bakanımızdan bir sorum ola-cak: Daha sonra gelecek 52 nci maddede de "yapılacak atamaların sayısı, izinlerin toplam sayısı, emekli olacak, ölüm sebebiyle ayrılanların yüzde 80'ini geçemez" diyor. Acaba bu imtihanı kaza-nan 300 küsur bin kişiyi, bu yüzdelere ne zamana kadar yerleştirmeyi düşünüyorlar?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, buyurun, cevaplayın efendim.

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Sayın Başkan, esasında, saatin çok geçmiş ol-ması nedeniyle, yazılı cevap vermek istiyorum; ancak, o yüzde 80 oranı, bizim genel bir oranımız-

dır. Bazı kuruluşların durumu da ayrıca dikkate alınarak, düzenlenecek. Gayet tabii, bu imtihan sonucunda alınacak kişilerin sayısı, ayrı bir çalışmadan sonra ortaya çıkacak; şu anda, kesin bir rakam vermem mümkün değil.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın Nidai Seven; buyurun efendim.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Sayın Bakanım cevap verdiler.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Soru sormadınız yani?..

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Cevap verdiler; onun için, tekrarlamak istemiyorum.

BAŞKAN – Peki efendim; ben de teşekkür ederim size.

Madde üzerinde 3 adet önerge vardır; geniş sırasına göre okutup, en aykırısı da işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 47 nci maddesinin (a) bendinde "açıktan vekil atanması" ibaresinden sonra gelmek üzere "personel ödeneği hususunda Maliye Bakanlığı ile bütçe uygunluğunun sağlanmasını müteakip Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının iznine tabidir" ifadesinin cümlelerin sonuna ilave edilmesini arz ve teklif ederiz.

Suat Pamukçu	Hüseyin Kansu	Ahmet Demircan
Bayburt	İstanbul	Samsun
Sait Açba	Fahrettin Kukaracı	Aslan Polat
Afyon	Erzurum	Erzurum

Gerekçe: 47 nci maddenin (a) bendinde bahsi geçen kurumlara ait açıktan atama talepleri, gerek 4045 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine Dair Kanununun 22 nci maddesi, gerekse Başbakanlık genelgelerine göre, Devlet Personel Başkanlığı ile Maliye Bakanlığının değerlendirmeleri üzerine Başbakanlığın iznine tabi bulunmaktadır. Kaldı ki, Devlet Personel Başkanlığı kamu istihdam politikaları hakkında Bakanlar Kuruluna yardımcı olmak ve koordinasyonu sağlamak, kurum ve kuruluşların hizmet icaplarına uygun memur ve sürekli işçi kadro ve pozisyonlarını tespit etmek ve bunların ihdasına karar vermek gibi görevlerle donatılmış bulunduğu halde bütçe tasarısının bu maddesiyle Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığında olması gereken görev, yetki ve sorumlulukların Maliye Bakanlığına devredilmesi öngörülmektedir. Bu sebeplerle, söz konusu hüküm yukarıdaki şekilde değiştirilmelidir.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 47 nci maddesinin (b) bendinin "Yukarıda sayılan Kurumların boş sürekli işçi kadrolarından Devlet Personel Başkanlığınca uygun gördükleri Maliye Bakanlığınca iptal edilir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Suat Pamukçu	Hüseyin Kansu	Aslan Polat
Bayburt	İstanbul	Erzurum
Fahrettin Kukaracı		Sait Açba
Erzurum		Afyon

Gerekçe: Tasarının 47 nci maddesinin (b) bendinde; kurumların boş sürekli işçi kadrolarından Maliye Bakanlığınca uygun görülenlerin Başbakanlığın izniyle iptal edileceği belirtilmektedir. Ancak, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 11 inci maddesinde kurum ve kuruluşların sürekli işçi kadrolarının Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının olumlu görüşü üzerine Maliye Bakanlığının vizesine tabi olacağı belirtilmektedir. Bu bakımdan, usulde paralellik (aynılık) ilkesine göre bu kadroların iptalinin de aynı usulde yapılması uygun olacaktır. Bununla birlikte, Anayasanın 161 inci maddesine de aykırılık teşkil eden bu bendin yukarıdaki şekilde değiştirilmesi gerekmektedir.

BAŞKAN – Diğer önergeyi de okutuyorum. Bu, en aykırı önerge, işleme koyacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2000 Mali Yılı Bütçe Kanununun 47 nci maddesinin (e) bendinin tasarı metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Suat Pamukçu	Hüseyin Kansu	Sait Açıba
Bayburt	İstanbul	Afyon
Fahrettin Kukaracı		Aslan Polat
Erzurum		Erzurum

Gerekçe: 47 nci maddenin (e) bendinde bahsi geçen konunun, 3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluşu ve Görev Esasları Hakkında Kanununun 16 ve 17 nci maddeleri ile düzenlendiği ve ayrıca söz konusu hükmün Anayasanın 161 nci maddesine aykırı bulunduğu dikkate alınarak iptal edilmesi gerekmektedir.

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Bakan, katılıyor musunuz?

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

Önerge sahipleri, hiç olmazsa elinizi kaldırmın efendim, gecenin 03.00'ünde ben sizin yerinize kaldıracak değilim.

Kabul etmeyenler...Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 47 nci maddesinin (a) bendinde "açıktan vekil atanması" ibaresinden sonra gelmek üzere "personel ödeneği hususunda Maliye Bakanlığı ile bütçe uygunluğunun sağlanmasını müteakip Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının iznine tabidir" ifadesinin cümlenin sonuna ilave edilmesini arz ve teklif ederiz

Suat Pamukçu (Bayburt) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon ?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

MALİYE BAKANİ SÜMER ORAL (İzmir) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümetin ve Komisyonun katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir efendim.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 47 nci maddesinin (b) bendinin "Yukarıda sayılan Kurumların boş sürekli işçi kadrolarına Devlet Personel Başkanlığına uygun görülenler Maliye Bakanlığınca iptal edilir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Suat Pamukçu (Bayburt) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu?

MALİYE BAKANİ SÜMER ORAL (İzmir) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

47 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 47 nci madde kabul edilmiştir.

48 inci maddeyi okutuyorum:

Sözleşmeli personel

MADDE 48. – Genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeli kuruluşlar, belediyeler, il özel idareleri, kanunla kurulan fonlar, sosyal güvenlik kuruluşları, genel ve katma bütçelerin transfer tertiplerinden yardım alan kuruluşlar ile 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamı dışında kalan kuruluşlarda sözleşme ile çalıştırılacak personel hakkında 6.6.1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile ek ve değişikliklerinin uygulanmasına devam olunur.

Birinci fıkrada sayılan kurum ve kuruluşlar, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu dışında diğer kanun hükümlerine göre çalıştırdıkları sözleşmeli personelin unvan, sayı ve ücretlerini gösterir cetvelleri ve tip sözleşme örneklerini, 2000 Mali Yılı Ocak ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığına vize ettirmek zorundadırlar.

Özel kanunlar uyarınca kadro karşılık gösterilmek suretiyle çalıştırılan sözleşmeli personelin unvan, sayı ve ücretleri vizeye tabi değildir. Ancak kuruluşlar bunlara ait tip sözleşme örneklerini 2000 yılı Ocak ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığına vize ettirmek ve bu şekilde çalıştırdıkları sözleşmeli personelin isim, unvan, kadro derecesi ve sözleşme ücretlerini gösterir cetvelleri Şubat, Ağustos ve Aralık ayları itibarıyla Maliye Bakanlığına bilgi için göndermek zorundadırlar.

Bütçe yılı içinde ilgili mevzuat hükümlerine dayanarak istihdam edecekleri yeni sözleşmeli personel (kadro karşılığı çalıştırılan sözleşmeli personel hariç) için kuruluşlarca ayrıca düzenlenecek sayı, unvan, nitelik ve ücretlerini gösterir ek cetvellerin ve farklı hükümler içermesi halinde tip sözleşme örneklerinin Maliye Bakanlığına vize ettirilmesi gereklidir.

Yukarıdaki fıkralara göre vize işlemleri tamamlanmadan sözleşme yapılamaz ve herhangi bir ödemede bulunulamaz.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrası ile Ek Geçici 16 nci maddesi ve özel kanunları uyarınca 1999 Mali Yılında sözleşme ile çalıştırılanlardan 2000 Mali Yılında görevlerine devam etmeleri ilgili bakanlık veya kuruluşlarca uygun görülenlerin Ocak, Şubat ve Mart aylarına ait sözleşme ücretleri, sözleşme ile çalıştırılmaları konusundaki kanuni işlemleri tamamlanmaya kadar 1999 Mali Yılında vize edilmiş sözleşmelerine göre, yeni sözleşmeleri esas alınarak gerekli düzeltmeler daha sonra yapılmak üzere, Maliye Bakanlığı vizesi aranmaksızın ödenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Kemal Kabataş; buyurun efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Vazgeçiyoruz efendim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

İnşallah, Erzurum Milletvekili Sayın Kucaracı da vazgeçer.

Fazilet Partisi Grubu adına, Erzurum Milletvekili Sayın Fahrettin Kucaracı...

Benimki temenniydi... Tabii, bu saatte mazur görüyorsunuz...

FP GRUBU ADINA FAHRETTİN KUKARACI (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan 2000 mali yılı bütçe kanunu tasarısının genel bütçeyle ilgili 48 inci maddesi hakkındaki görüşlerimizi açıklamak üzere, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, şahsım ve Grubum adına Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, üzerinde tartıştığımız madde, genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idareler ve diğer kuruluşlarda sözleşmeyle çalıştırılacak personelle ilgili 1978 tarihli Bakanlar Kurulu kararının uygulanmasına devam olunacağı, bu personelin, unvan, sayı ve ücretlerini gösterir cetveller ile sözleşme örneklerinin vizesi vesaire hususları düzenleyen teknik bir maddedir.

Bu konu üzerinde söylenecek fazla bir söz yoktur; ancak, kamu personeli söz konusu olunca, söylenecek elbette çok söz olacaktır.

Bilindiği üzere, devlet personeli, bu ülkede, en sahipsiz, en fazla gadre uğramış, en çok sıkıntıya maruz kalan, sürgüne uğrayan, incitilen, destekten yoksun bırakılmış bir büyük unutulmuşlar topluluğudur. Gerek fiilen çalışanları gerekse emekli, dul ve yetimleri, hayatın zorluklarına katlanarak, ev kirası, bakkal, kasap borcunu düştüne düştüne bugünlere geldiler. Bir sosyaldemokrat yazar, memurlar için "kit kanaat de olsa, ele güne rezil olmadan yaşayabilmeyi beceriyorlardı. Hiçbir zaman rahat olmadılar, iyi aylık alamadılar; ama, bugünkü duruma da hiç düşürülmediler" diyor. Sayın Ecevit ve hükümet üyelerine bu açıklamayı, belki, yüzde 15 sadakasının yeniden gözden geçirilmesine yardımcı olur umuduyla yaptığını söylüyor.

Gerçekten, kamu personeli, verilen yüzde 15 zamlı hayatlarını nasıl idame ettireceklerini düşünmekten, sağlıklı ve verimli iş yapamaz hale gelmişlerdir. Türk-İş verilerine göre, 4 kişilik bir aile için yoksulluk sınırı, 330 milyon liradır; oysa, ortalama memur maaşı, 143 milyon lira ile yoksulluk sınırının çok altında kalmıştır. Memur maaşları, zorunlu gıda harcamalarını bile karşılayamayacak kadar gerilemiş bulunmaktadır. Hükümet, yüzde 15 zam yaparak, onun geleceğe olan umudunu tamamen yıkmıştır. Memur, hükümetin vereceği zamlı maaşla, yaklaşan bayramda eşine, çocuklarına bayramlık alacaktı, bakkala, kasaba biriken borcunu ödeyecekti, eskiyen elbisesinin yerine yeni bir takım elbise alacaktı; ancak, yapılan zamlı bütün bu hayalleri de yok oldu.

Muhterem milletvekilleri, hükümetimiz, ekonomik sıkıntılarının faturasını, gücünün en çok yettiği memura kesmektedir. Enflasyonun sebebi olarak, memura verilen zam gösterilmektedir. Bu, doğru değildir. Faizcilere verilen yüzde 150'ler enflasyonu artırmıyor da, memur zammı mı artırıyor?!

Eğer, ekonomiyi düzlüğe çıkarmak istiyorsak, fedakârlığı yaymak zorundayız. Hükümet, mütemadiyen batık bankaları kurtarmakla meşguldür. Bu kurtarma operasyonu, biraz da, memur için olsa da, bu insanlar sefaletten kurtulsalar. İnanın, memur ve çalışanları kurtaracak tedbirleri almak, batık bankaları kurtarmaktan hem daha hayırlı hem daha kolaydır.

Değerli arkadaşlarım, burada sorun, sadece, memur ve sözleşmeli personelin maaşları değildir; asıl mesele, devlet personel rejiminin iflasıdır. Sistem çökmüştür. Otuz yıldan beri uygulanan bu çarpık sistem, kendi içerisinde de farklılıklar, haksızlıklar taşıyan bir sistem olup çıkmıştır. Ayrıca, yamalı bohçayı andurmaktadır. Değiştirilerek, modern, adil, eşitlikçi, ehliyet ve liyakati, eğitim düzeyi ve hizmet üretimini, hizmete etki eden çevreyi, olumlu ve olumsuz etkenleri, yetki ve sorumluluğu, ast ve üst farklılığını dikkate alan bir sistem geliştirilmelidir. Bu yolda yıllardan beri mevcut olduğu söylenen çalışmaların kuvveden fiile çıkarılması için bir gayret gerekmektedir. Bu gayreti hükümetimizden bekliyoruz. Vergi reformu, eğitim reformu, sosyal güvenlik reformu gibi olmamak kaydıyla, gerçek bir personel reformuna destek vereceğimizi ifade etmek istiyorum.

Muhterem arkadaşlarım, halen mevcut olan sistemin aksaklıklarına huzurunuzda bir iki misal vermek istiyorum. En yüksek devlet memuru sayılan Başbakanlık Müsteşarı 650 milyon lira alırken, Borsa Başkanı 2,5 milyar, SPK, RTÜK ve Rekabet Kurulu Başkanları da onun kadar maaş almaktadır. Borsa Başkanı mı en yüksek memurdur, Başbakanlık Müsteşarı mı, bunu bilmemiz gerekir.

Bir başka örnek verelim: Köy Hizmetleri Bölge Müdürü 330 milyon, il müdürü 239 milyon, yüksek mühendis 205 milyon, teknisyen 119 milyon, memur 103 milyon alırken, aynı dairede bir şoför, mevsimlik veya kadrolu olma halinde 280 ilâ 355 milyon, yağı 277 ilâ 316 milyon, işçi 243 ilâ 307 milyon, bekeçi 260 ilâ 345 milyon lira almaktadır.

Yukarıda da arz etmeye çalıştığımız gibi, yapılan zammın azlığı çokluğu tartışmalarının yanında, bölge müdürüne müdürüne şoföründen az maaş veren bir sistemin savunulması mümkün değildir. Çalışanlarını insanca yaşayabilecekleri bir standarda yükseltmek, belki imkân meselesidir; fakat, bölge müdürünün çaycıdan daha az maaş alması, tamamen sistem sorunudur.

Sayın Bakanımızın bütçe sunuş konuşması kitapçığı eklerinde, genel müdürün 445 milyon lira olan maaşının, 57 milyon lira artarak 512 milyon liraya; 110 milyon lira olan memur maaşının, 17 milyon lira artarak 127 milyon liraya; Erzurum-Tekman Çimenözü Köyünde çalışan, 15 yıllık bir öğretmenin 152 milyon lira olan maaşının, 23 milyon lira artarak 175 milyon liraya yükseleceği ifade edilmiştir. Bu rakamlar üzerinde söylenecek söz yoktur. Siyasetçiler ve devleti yönetenler, memurun onurunun daha fazla rencide edilmesine müsnade etmemelidirler.

Muhterem milletvekilleri, bir iki köşe yazarının, önemli bulduğum, konuyla ilgili tespitlerini burada aktarmak istiyorum: "Sıkıntının kaynağı maaş ve ücretler değil, faiz ve kârlardır. Faiz ve kârın kime gittiği bellidir. Sıkıntının nedeni, üretim yapmayan, para-faiz yatırımlarıyla kazanan, vergi de ödemeyenlerdir. Üstelik, onların ödemediği verginin yükü de çalışanların sırtına binmektedir. Bu şartlarda, hiçbir hükümetin 'bütçe yetersiz, memura fazla zam yapamam' demeye hakkı olamaz."

Bir başka tespit: "Memur denilince, eğitim, sağlık, yargı, güvenlik, nüfus, tapu gibi devlet çarkını döndürenler akla gelir. Bu çarkın sağlıklı dönmediği herkesçe malumdur. Memur kendi derdine çare aramakla meşgul, takatsız ve mecalsizdir. Seçim öncesi herkes mutluydu. İşlerinde sola yatkın olanlar, DSP'nin sosyal ağırlıklı bir politika uygulayacağını düşündüler, Ecevit'i desteklediler, DSP'ye oy verdiler. MHP, seçim..." (DSP sıralarından gürültüler)

Bunlar, bu okuduklarım köşe yazarlarının sözleridir; ben de, tasdik ediyorum. (DSP ve MHP sıralarından gülüşmeler)

MHP, seçim öncesi, yoksullukla mücadele programını ortaya attı, meydan meydan dolaşıp memura söz verdi. Diğerlerini bırakıp MHP'ye oy verdiler; ama, her zamanki açıklama: "Memura daha fazla vermeyi biz de isteriz; ancak, bütçe imkân ortada."

Kamu personeli, emekli, dul, yetim, köylü, esnaf, işçi ve bütünüyle millet, 54 üncü hükümet dönemindeki mutlu günleri çoktan arar durumdadır. (DSP ve MHP sıralarından gülüşmeler) O zaman da imkânlar yoktu, o zaman da IMF vardı; ama, devlet imkânları bir avuç rantiyeye yerine, geniş halk kitlelerine aktarılıyordu. Onun için, memur, yüzde 130'luk zamlarla belki de tarihinde ilk defa evine huzurla gidebiliyordu. Şimdi ise, geldiğimiz nokta ortada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FAHRETTİN KUKARACI (Devamla) – Sözlerimi bitirirken, 2000 mali yılı bütçesinin milletimize hayırlı olmasını diler, Yüce Heyetinize saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Geldiğimiz nokta bir tarafa; ama, saat 03.40. Ben onu biliyorum.

Sayın Genç?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Konuşmayacağım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

48 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

49 uncu maddeyi okutuyorum:

İşçilik ödenekleri ve geçici iş pozisyonları

MADDE 49. – a) Genel bütçeye dahil dairelerle, katma bütçeli idareler, sürekli işçileri ile 30 iş gününden fazla süre ile çalıştıracakları geçici işçileri, bütçelerinin (55) ve (66) alt programlarında yer alan 100-Personel giderleri harcama kalemindeki ödenekleri aşmayacak sayıda ve süre ile istihdam edebilirler. Sürekli ve geçici işçilere bütçede tertiplenen ödeneği aşacak şekilde fazla çalışma yaptırılamaz. Belirtilen alt programlara hiç bir şekilde ödenek aktarması yapılamaz ve bütçenin başka tertiplerinden işçi ücreti ve fazla çalışma ücreti ödenemez. Ancak, toplu iş sözleşmelerinden doğacak yükümlülükler ile ihbar ve kıdem tazminatları ödemeleri nedeniyle meydana gelececek ödenek eksiklikleri Maliye Bakanlığının bütçesindeki yedek ödenek tertiplerinden karşılanabilir.

Kurumlar, bütçelerinin (66) alt programına tertip edilen ödenek ile sınırlı olmak üzere yıl içinde aylar itibariyle çalıştıracakları geçici işçilerin sayılarını, bunların çalıştırılacakları birimlere göre dağılımını (merkez teşkilatında birimler, taşra teşkilatında ise bölge ve il müdürlüğü olarak) gösteren cetvelleri, yapılan hesaplamalarla birlikte Ocak ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığına vize ettirmek zorundadır. Yıl içinde meydana gelen değişiklikler de aynı usul ile vizeye tabidir. Bu vize işlemi yapılmaksızın geçici işçi istihdam edilemez ve ödeme yapılamaz. Memurlar eliyle görülmesi gereken işlerde istihdam edilmek amacıyla işçi alınamaz.

Yukarıdaki hükümlere aykırı uygulamalardan ita amirleri ve tahakkuk memurları ile ödenek üstü harcama yapan saymanlar sorumludur.

b) Genel ve katma bütçeli idarelere bağlı döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan fonlar ve hizmetlerini genel veya katma bütçelerin transfer tertiplerinden aldıkları ödeneklerle yürüten kuruluşlar ile 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamı dışında kalan kuruluşların 1.1.2000 tarihinden itibaren 30 iş gününden fazla süre ile çalıştıracakları geçici işçilere ait geçici iş pozisyonları, ilgili bakanlığın onayı alınmak suretiyle 31.1.2000 tarihine kadar Maliye Bakanlığına vize ettirilir.

c) (a) ve (b) fıkrası kapsamındaki kurum, kuruluş ve fonların kanunla, uluslararası antlaşmalarla veya 2000 Yılı Programı ile kurulması veya genişletilmesi öngörülen birimleri için yapılacak yeni vizeeler dışında, 1999 Mali Yılında vize edilmiş toplam adam/ay miktarlarını aşacak şekilde vize yapılamaz. Vize edilmiş bulunan geçici iş pozisyonları Maliye Bakanlığının uygun görüşü ile başka unvanlı geçici iş pozisyonları ile değiştirilebilir veya iptal edilebilir. Maliye Bakanlığınca vize edilen cetvellerin bir örneği, ilgisine göre Sayıştay Başkanlığına veya Başbakanlık Yüksek Denetleme Kuruluna gönderilir. Bu vize işlemi yapılmaksızın ödeme yapılamaz.

d) Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarının 1.1.2000 tarihinden itibaren 30 iş gününden fazla süre ile çalıştıracakları geçici işçilere ait geçici iş pozisyonları, ilgili bakanlığın onayı alınmak suretiyle 31.1.2000 tarihine kadar Devlet Personel Başkanlığına vize ettirilir. Vize edilen geçici iş pozisyonları Devlet Personel Başkanlığınca başka unvanlı geçici iş pozisyonları ile değiştirilebilir veya iptal edilebilir. Vize ettirilen cetvellerin bir örneği Başbakanlık Yüksek Denetleme Kuruluna gönderilir. Bu vize işlemi yapılmaksızın ödeme yapılamaz.

e) İl özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birlik ve müesseselerde çalıştırılacak geçici işçilere ait geçici iş pozisyonları her yıl İçişleri Bakanlığına vize ettirilir. Vize edilmiş bulunan geçici iş pozisyonları İçişleri Bakanlığı tarafından başka unvanlı geçici iş pozisyonları ile değiştirilebilir veya iptal edilebilir. İçişleri Bakanlığı tarafından vize edilen geçici iş pozisyonlarına ait vize cetvellerinin bir örneği Devlet Personel Başkanlığına gönderilir. Bu vize işlemi yapılmadan geçici işçi çalıştırılmaz ve herhangi bir ödeme yapılamaz.

BAŞKAN - 49 uncu madde üzerinde gruplar adına söz isteyen?.. Yok.

Şahısları adına, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç; buyurun efendim. (DSP ve MHP sıralarından "Ooo" sesleri)

Efendim, hür kürsü dedik ya...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

O kadar da sabırsızlanmayın. Zaten, üç madde üzerinde konuşacağım.

Değerli milletvekilleri, bu geçici işçi meselesi, Türkiye'de çok önemli bir konu. Şimdi; böyle hizmetler var ki, bunlar devamlı hizmetler. Mesela, bir Karayolları, yazın yol yapıyor işçiler, kışın kar çalışmaları var. Köy Hizmetleri yine böyle; yani, yazın yeni yol yapmak, asfaltlamak, ama, kışın da kar mücadelesi yapmak. Bence, bunların devamlı kadroya alınması lazım; ama, öte tarafta, ormanda, sağlıkta, mesela, şeker fabrikalarında çalışan geçici işçilere, böyle oluyor ki, il tarım müdürlüğünde ayda on gün çalıştırılıyor, o da her ay çalıştırılmıyor ve çok mütevazı ücretlerle, bu insanlar hakikaten çok büyük bir sefalet ücretiyle çalışmak zorunda kalıyor ki, ekonomik yönden çok zor durumda kalıyorlar ve bu insanlar da, bana göre, özellikle orman, tarım, şeker fabrikaları gibi geçici olarak ve senede bir iki ay, üç ay çalıştırılan işçilerin de asgari bir kurala bağlanması lazım.

Bakin, bu insanları bu kadar sıkarken, mesela, biraz önce konuştuğumda belirtmiştim, Ege Bank son ayda 2 000 personel almış. Birçok banka alıyor; niye alıyor; çünkü, devlet garantisi altında. Devlet garantisi altında olunca, bol keseden, kendi akrabalarını alıyorlar ve kimin kesesinden, devletin kesesinden bunlara para gidiyor; çünkü, banka ne kadar zarar ederse etsin, bunu devlet karşılıyor.

Bundan bir süre önce Sermaye Piyasası Kanununu çıkardık. Sermaye Piyasası Kuruluna yeni yeni bürolar açma yetkisi verdik ve her birisine, icabında, Sermaye Piyasası Kuruluna atanacak başkan ve üyeler seviyesinde ücret ödeme yetkisini de verdik. Yarı, öbür gün uygulamayı göre-

ceksiniz, adanlar kendi yakınlarını getirecek, 2,5-3 milyar lira ücretle çalıştıracak. Bunu göreceğiz arkadaşlar; bunları, o zaman da söyledim, şimdi de söylüyorum. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, bu kadar adaletsizliğin hüküm sürdüğü bir ülke haline getirilmemelidir. Eşit emeğe eşit ücret ödenmesi lazımdır. Bir yandan bazı insanlar refah içerisinde yüzerken, diğer yandan devlet hizmetinde çalıştırılan geçici işçilerin böyle sefaletin dahi çok altında, ayda on gün, o da dört veya beş ayda on gün çalıştırılması şeklinde bir sistemini getirmemek lazımdır. Dediğim gibi, Karayolları, Köy Hizmetleri, Orman Bakanlığı ve Tarım Bakanlığının işçilerini devamlı çalıştırmak lazım, devamlı işçi kadrosuna almak lazımdır.

Tabii, ben, gecenin bu saatinde fazla zamanınızı almak istemiyorum. İnşallah, bu ikazlarımızı hükümet göz önünde tutar ve bu insanlara da rahat bir hayat sağlayabilecek bir ücret politikasını güder.

Saygılar sunarım efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Genç.

Sayın Seven, soru mu soracaksınız?

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Vazgeçtim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki efendim.

49 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

50 nci maddeyi okutuyorum:

DÖRDÜNCÜ KISIM

Kamu Harcamalarında Etkinliği Artırıcı Önlemler

Konsolide bütçeye dahil kuruluşların kadrolarının dağılımı

MADDE 50. – Kamu hizmetlerinin etkili ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla, konsolide bütçeye dahil daire ve idarelerin teşkilat yapıları ve hizmet amacına uygun olarak personel dağılımının sağlanmasına yönelik önlemler almaya, ihtiyaç fazlası olan personelin, ilgili kuruluşların da gördüğünü almak suretiyle, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilmesine ilişkin esas ve usulleri Devlet Personel Başkanlığının gördüğünü alarak belirlemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde bir önerge vardır; okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 50 nci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Fahrettin Kukaracı

Nezir Aydın

Alaattin Sever Aydın

Erzurum

Sakarya

Batman

Aslan Polat

Ahmet Demirean

Zülfükar İzol

Erzurum

Samsun

Şanlıurfa

Sait Açıba

Afyon

Gerekçe:

Tasarının 50 nci maddesinde, kamu hizmetlerinin etkili ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla, konsolide bütçeye dahil daire ve idarelerin teşkilat yapıları ve hizmet amacına uygun olarak personel dağılımının sağlanmasına yönelik önlemler almaya, ihtiyaç fazlası personelin, ilgili kuruluşların da görüşü alınmak suretiyle, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilmesine ilişkin esas ve usulleri Devlet Personel Başkanlığının görüşünü alarak belirlemeye Maliye Bakanı yetkili kılınmaktadır.

190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesi ile bu kararnameye dayanılarak yürürlüğe konulan yönetmeliğin 16 ncı maddesindeki düzenlemelere göre, kapsama dahil kamu kurum ve kuruluşlarınca hazırlanan kadro dağılımına ilişkin cetvellerin halen Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığınca incelenmesine karşılık, personel dağılımına ilişkin önlemlerin alınması hususunda sadece Maliye Bakanının yetkili kılınması ve Devlet Personel Başkanlığının gözardı edilmesi, yürürlükteki mevzuatın yerine bütçe kanunu ile yeni hükümlerin ikame edilmesi anlamını taşımaktadır.

Diğer taraftan, 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 8 inci maddesinde de "kurumlardaki kadroların hizmet icaplarına uygun bir seviyede tutulması için gerekli revizyonları yapmak, ihtiyaçtan fazla olduğu tespit edileceklerin diğer kurumlara tahsis edilmesine dair usul ve esaslarla, fazla personelin diğer kurumlara katı tayinlerine kadar muvakkaten istihdam tarzlarını tespit etmek" görevleri münhasıran Devlet Personel Başkanlığına tevdi edilmiştir. Maliye Bakanlığının kuruluş ve görevlerini düzenleyen mevzuatta, anılan Bakanlığa görev olarak verilmemesine karşın, ihtiyaç fazlası personelin diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilmesine dair esas ve usulleri belirlemeye Maliye Bakanının yetkili kılınması da, Devlet Personel Başkanlığına mevzuatıyla verilmiş olan görevlerin, bütçe kanunuyla başka bir kuruma geçici de olsa tevdi anlamındadır.

Bu itibarla, Anayasanın 161 inci maddesine aykırı olan, 190 ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin bahis konusu hükümlerinin yerine yeni hükümler ikame etme arzusunun ortaya koyan tasarının 50 nci maddesinin, Anayasaya ve belirtilen kararnameler ile uygulamalara muvafakat etmemesi sebebiyle metinden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim?

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

50 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

51 inci maddeyi okutuyorum:

Kamu kurumlarında taşıt kullanımı

MADDE 51. – Kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşıt sayısını azaltmak, taşıt bakım, onarım ve akaryakıt giderlerinde israfa yol açmamak amacıyla gerekli düzenlemeleri yapmaya, önlemleri almaya, sınırlamalar getirmeye, kamu görevlilerinden kimlerin resmî taşıtlar yerine ticarî taşıtlardan yararlanacağına ve ticarî taşıtlardan yararlanacaklara yapılacak ödemeler ile buna ilişkin esas ve usulleri belirlemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına söz isteyen?.. Yok.

Şahıslar adına, Kırıkkale Milletvekili Sayın Kemal Albayrak; buyurun efendim.

KEMAL ALBAYRAK (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; gecenin bu vaktinde fazla konuşmak istemiyorum; ancak, mevzu, kamu harcamalarındaki israfı önleyici tedbirler olduğundan dolayı, bazı şeyler söylemede fayda var.

Değerli arkadaşlar, her yıl bütçeler görüşülürken, bu konuyla ilgili tedbirler sıralanır; ama, her nedense, bu kamu harcamalarındaki, özellikle taşıtların kullanımındaki durum, azalmadan ziyade her geçen sene artar. Bunu, bizden önce bazı maddeler üzerinde konuşan arkadaşlar belirttiler; gerek benzin konusunda gerek araçlar konusunda gerek lojman konusunda... Velhasıl, her alandaki israf, her geçen gün artıyor.

Peki, buradaki hadise ne? Her ne kadar, genelgeler, birtakım yönetmelikler çıkırsa da, hatta bununla ilgili kanun varsa da ve bu işin sorumlusu Maliye Bakanlığımızsa da, bunda ilgili bir eksiklik olduğu meydandır.

Onun için, burada yapılacak iş şu değerli arkadaşlar: Burada, herkese mesuliyet düşüyor; yani, devlet kesesinden ağılık yapma... Burada, bu işi çözmek lazım. Bu hadise her zaman zarar veriyor. Her ne kadar, rakam olarak küçük gibi görünse de, bütün kamu kuruluşlarını ele aldığımızda, ciddi anlamda, büyük bir rakam oluyor. Bunun için yapılacak iş şu: Devletin en tepesindeki insandan başlayarak en alttaki birime kadar, bu konuda hassasiyetimizi göstermemiz lazım. Alacağımız bazı tedbirler var; bunları da kısaca anlatıp geçeceğim.

Kamu harcamalarının takibi için -her ne kadar Maliye Bakanlığı bu işin kontrolörü ise de- Başbakanlıkta, hemen, yeni bir izleme bürosunun oluşturulması lazım. Gider kalemleri, her kurum için, merkezî bir sistemle izlenmeli. Kuruluşlar arası araç devri imkânlarının bazı zorlukları kaldırılmalı. Kamu harcamalarında şeffaf olunmalı. Denetime ağırlık yerilmeli.

Mesela, burada, şu da var: 237 sayılı Taahhüt Kanunu çıkmıştır 1961'de; ama, her nedense, bu kanunun 16 nci maddesi hiçbir zaman işletilmez. Bundan dolayı da, özellikle cumartesi, pazar günleri dahil, piyasada, hep resmi araçlar gezer. Yani, enteresandır bu. Bunları, üzülerek belirtiyorum. Burada, bürokrasiden gelen arkadaşlarımız da vardır. Bunun, kesinlikle çözüme kavuşturulması lazım.

Yine, eğitim hadisesi var; kamu mallarının kullanılmasında israfı önleyecek diğer bir hadise, eğitim. Eğitim nasıl olacak; radyo, televizyon, medya kanalıyla, bu işlerin verilmesi lazım.

Ben daha fazla zamanımı almayacağım.

İnşallah, bu bütçe hayırlara vesile olur. Beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Albayrak.

51 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

52 nci maddeyi okutuyorum:

Açıktan atama izinleri

MADDE 52. – Maliye Bakanlığınca, bu Kanunun 47 nci maddesinin (a) bendinde belirtilen kurum ve kuruluşların serbest memur kadrolarına verilecek açıktan atama izinlerinin toplam sayısı, ilgili kurumlarda 1999 yılında emeklilik, ölüm ve istifa sonucu ayrılan personel sayısının % 80 ini aşamaz. Norm kadro çalışması sonuçlandırılarak uygulamaya geçirilen kurumlar ile kanun, uluslararası anlaşma veya 2000 yılı programı ile kurulması veya genişletilmesi öngörülen birimler ve temini zorunlu hizmetlerin gerektirdiği personel ihtiyacını yukarıda belirtilen sınırlamaya tabi tutulmaksızın değerlendirmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – 52 nci madde üzerinde gruplar adına söz isteyen?.. yok.

Sayın Bekir Sobacı?.. İstemiyorsunuz.

52 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

53 üncü maddeyi okutuyorum:

Demirbaş standardizasyonu, eşya ve levazım devri

MADDE 53. – a) Kamu kurum ve kuruluşlarının makam ve servisler itibarıyla demirbaş kullanım süreleri ve standartları, Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığınca belirlenen standartlar da dikkate alınarak, Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü Ana Statüsüne göre oluşturulan Bakanlıklararası Standardizasyon Komitesi tarafından belirlenir.

b) Genel bütçeli daireler ile katma bütçeli idareler ve bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar ve fonların birbirleri arasında eşya ve levazım devrine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığınca düzenlenir.

BAŞKAN – 53 üncü madde üzerinde Gruplar adına söz isteyen?.. Yok.

Şahsı adına söz isteyen?.. Yok.

53 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

54 üncü maddeyi okutuyorum:

Millî Savunma Bakanlığı ödeneklerinin devri

MADDE 54. – Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planının yıllık programlarının gerektirdiği ödeneklerden yılı içinde harcanamayan ödenekleri, hizmetin devamlılığını sağlamak maksadıyla, başlangıç ödeneklerinin % 30 unu aşmamak üzere ertesi yılın bütçesine devren ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – 54 üncü madde üzerinde Gruplar adına söz isteyen?.. Yok.

Şahsı adına söz isteyen?.. Yok.

54 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

55 inci maddeyi okutuyorum:

BEŞİNCİ KISIM

Çeşitli Hükümler

Geçici görevlendirme

MADDE 55. – 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Ek 8 ve Ek 9 uncu, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38, 40 ve 41 inci maddelerine ve 2919 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği Teşkilât Kanununa göre görevlendirilenler ile güvenlik görevlileri hariç, ilgili mevzuatı uyarınca diğer kurumlarda geçici olarak görevlendirilen ve kadro aylıklarını kendi kurum veya kuruluşlarından alan memurlar veya kamu görevlileri, geçici olarak görev yaptıkları kurum personelinin yararlandığı ve ilgili mevzuatında sözkonusu personele de ödenebileceği belirtilen her türlü tazminat, fazla mesai ve diğer ödemelerden yararlanamazlar.

BAŞKAN – 55 inci madde üzerinde gruplar adına söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

56 nci maddeyi okutuyorum:

Teminat olarak kabul edilecek değerler ve taşınmaz malların geçici teminatı

MADDE 56. – a) 29.2.1984 tarihli ve 2983 sayılı Kanun gereğince çıkarılan anapara iadeli gelir ortaklığı senetleri ve diğer menkul kıymetler ile Devlet iç borçlanma tahvilleri ve hazine bonoları,

1. Kamu kurumlarının yapacakları ihale ve sözleşmeler ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 10 uncu maddesinin uygulanmasında teminat olarak,

2. Hazinece satılacak milli emlak bedellerinin ödenmesinde nominal değerleri üzerinden ödeme vasıtası olarak,

Kabul edilir.

Tahvil ve bonolar nominal bedele faiz dahil edilerek ihraç edilmiş ise bu işlemlerde anapara-ya tekabül eden satış değerleri esas alınır.

b) Özel Finans Kurumlarının Kurulması, Faaliyetleri ve Tasfiyelerine İlişkin Esas ve Usulle-re Dair 83/7506 sayılı Karar hükümlerine göre faaliyette bulunan özel finans kurumları tarafından verilen süresiz teminat mektupları kamu kurumlarının yapacakları ihale ve sözleşmeler ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 10 uncu maddesinin uygulanmasında teminat olarak kabul edilir. Ancak, bu teminat mektuplarının Maliye Bakanlığınca belirlenen kapsam ve şekle uygun olmaları zorunludur.

c) Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerin kira ihalelerinde tahmini bedelin % 20'sine kadar geçici teminat alınabilir.

BAŞKAN – 56 nci madde üzerinde gruplar adına söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

57 nci maddeyi okutuyorum:

Kişi borçları

MADDE 57. – Saymanlık hesaplarında kayıtlı olup, zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 133 üncü maddesi uyarınca silinmesi Malî Danışma Kurulu tarafından uygun görülen kişi borçlarından; tutarı (1,5) milyar liraya kadar olanların kayıtlardan çıkarılmasına Maliye Bakanı yetkilidir. Bu miktarı aşan kişi borçlarının terkinin Türkiye Büyük Millet Meclisine arz edilir.

178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname-ye 543 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile eklenen Ek Madde 7 uyarınca, mal ve nakit sayman-ları ile gelir ve gider memurlarının zimmeterinin silinmesi konusundaki talepler Malî Danışma Kurulunca incelenecek karara bağlanır ve Maliye Bakanına sunulur. Bu karar çerçevesinde terkin edilen zimmeterlerden (1,5) milyar lirayı aşanların terkin listesi bütçe uygulama sonuçları ile birlik-te Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine arz edilir.

1969 ve 1988 yılları arasında yurt dışından yapılacak alımlar için 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 83 üncü maddesine dayanılarak açılan kredilerden ve mülga 27.6.1972 ta-rihli ve 1601 sayılı Kanuna göre verilen atase avanslarından mahsubu yapılmamış olanlar ilgilileri adına kişi borçları hesabına alınarak mahsubu yapılır.

Kişi borçları hesabına alınan tutarlardan tahsiline imkân bulunmadığı ilgili Bakanlıkça bildi-rilenlerin miktarına bakılmaksızın Malî Danışma Kurulunun görüşü alınmak suretiyle terkin edil-mesine Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – 57 nci madde üzerinde gruplar adına söz isteyen?.. Yok.

57 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum; Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

58 inci maddeyi okutuyorum:

Bulgaristan'dan zorunlu göçe tâbi tutulandan konut veya arsa karşılığı alınan avansların mahsubu

MADDE 58. – Bulgaristan'dan zorunlu göçe tabi tutulan ve daha sonra Türk vatandaşlığına alınanlardan, konut veya arsa sahibi olmak üzere başvuruda bulunarak, öngörülen avansı açılan banka hesaplarına yatırmış olanların (avansları iade edilenler hariç) kurdukları kooperatiflere, mülkiyeti Hazineye ait arsa veya arazileri, metrekare değeri ikiyüzbin Türk Lirasından aşağı olmamak üzere harca esas değerinden satmaya; satış bedelinden, avansın yatırıldığı tarihteki T.C. Merkez Bankası Alman Markı alış kurundan karşılığının, satışın yapılacağı tarihteki T.C. Merkez Bankası Alman Markı alış kuru karşılığı Türk Lirasına çevrilerek bulunan tutarı mahsup etmeye ve bu konudaki esas ve usulleri belirlemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – 58 inci madde üzerinde gruplar adına söz isteyen?. Yok.

Şahsı adına, Bursa Milletvekili Sayın Faruk Çelik; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FARUK ÇELİK (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarının 58 inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum; hepinize saygılar sunuyorum.

Efendim, bu 58 inci madde, Bulgaristan'dan zorunlu göçe tabi tutulandan konut veya arsa karşılığı alınan avanslarla ilgili bir madde. Sözlerimi çok fazla uzatacak değilim; ama, sayın milletvekillerimizin de bu konuda bilgilendirilmesi açısından kırtıye çıktım. Önemli bir konu.

Bakınız, bugün, batan bankalar var; bankalara kaynak bulabiliyoruz. Başka durumlarda, olmadık olumsuzlukları gidermek için kaynak imkânı bulabiliyoruz; fakat, Bulgaristan'dan göç eden vatandaşlarımız, bildiğiniz gibi, 1989 yılında yoğun baskı altında tutuldular, maddî ve manevî işkenceler gördüler ve Bulgaristan'dan ülkemize, anayurtlarına göç ettiler, geldiler. Biz de, onları bağrı-mıza bastık; fakat, ülkemize göç eden vatandaşlarımız -43 000 aile veya 43 000 kişi- kendilerine vaat edilen konutlar için 2,5 milyon Türk Lirası yatıracak, devlet kendilerini konut sahibi yapacaktı. Bunlardan, ancak 19 000 aile konut sahibi yapılabildi; ama, 24 000 aile, ne yazık ki, bu avansları da yatırmalarına rağmen, bu imkân kendilerine tanınmadı, umutları boşa çıkmış oldu. Ayrıca, yine, 6 000 soydaşımızla birlikte 8 000 vatandaşımızdan, Ziraat Bankasına, arsa karşılığı 4 milyon ve 8 milyon lira olmak üzere, yine arsa karşılığı bedeller yatırıldı; ama, yine, 14 000 insanımız, parasını, avansını yatırmalarına rağmen, arsa sahibi olmadı. On yıldır bu vatandaşlarımız beklemeye devam ediyorlar. Birçok sorunları daha var soydaş kardeşlerimizin. Biz, bu tasarıyla, yetkiler kendilerine devredildiği için, özellikle Sayın Maliye Bakanımızdan rica ediyoruz; ne yapılacaksa -çünkü, soydaşlarımız on yıldır bekliyor- formalitelerden uzak bir şekilde görevlerini yerine getirsinler ve bir an önce, vatandaşımıza, nakit olarak, bugünkü değeri itibarıyla TL olarak verilecekse verilsin; eğer dövize endekslenecekse, döviz olarak soydaşlarımıza bu meblağ taktim edilsin veya arsa olarak verilecekse, konut olarak bu soydaşlarımızın avansları değerlendirilecekse, o, bir an önce halledilsin temennisinde bulunuyoruz.

Son olarak da, soydaşlarımızın yalnız bu maddede zikredilen konuyla ilgili sıkıntıları yok; ayrıca, bildiğiniz gibi, soydaşlarımız buraya gelirlerken, diyelim, Bulgaristan'da yirmi yıl hizmeti olmuş, bu hizmet yıllarını buraya aktarmaları konusunda sıkıntı yaşamaktadırlar. Bir an önce Bulgaristan ile Türkiye arasında -ülkemiz arasında- sosyal güvenlik anlaşması yapılmalı.

Ayrıca, Sosyal Sigortalar tarafından soydaşlara tanınan askerlik borçlanması, SSK'da gerçekleşiyor; ama, Emekli Sandığına ve Bağ-Kura tabi olanlar için böyle bir hak yok. Bunun da, hükümetimiz tarafından dikkate alınmasını talep ediyoruz.

Yine, vatandaşlık problemi var. Soydaş kardeşlerimiz tezkere sahibi; ama, bu tezkerelerle ilgili olarak bir an önce vatandaşlık müracaatları devreye sokulmalı ve bu tezkere işkencelerinden kurtarılmalı. Ayrıca, bu tezkereleri yenilerken, belli bir ücrete tabi; bu ücret de, soydaşlarımıza bir-çok külfet getiriyor.

Netice itibarıyla, Maliye Bakanlığımızdan, on yıl önce alınan bu avansların, bir an önce soydaşlarımıza arsa veya nakit olarak götürülmesi için rica ederim; ikinci olarak da, diğer sorunların hükümet tarafından dikkate alınıp, çözüme kavuşturulmasını ifade ediyor; hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çelik.

58 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

59 uncu maddeyi okutuyorum:

Devlet hesaplarında yer verilmeyecek ve terkin edilecek tutarlar

MADDE 59. – Devletin mahkemelerce hükmüne bağlanan para cezaları da dahil olmak üzere her türlü gelir ve giderlerinin, tarh, tahakkuk, tahsil ve tediyesi ile emanetlerin alınıp geri verilmesinde ve Devlet kayıtlarında, kanunlarında ve diğer mevzuatında belirtilmiş tutar ve oranlar değişmek şartıyla (1 000) liranın altındaki tutarlar dikkate alınmaz.

Maliye Bakanı; yukarıda belirtilen hususlarla ilgili olarak doğacak aksaklıkları gidermeye, vergi dairelerinin müfredat ve mutabakat hesapları arasındaki uyumsuzluğun giderilmesi amacıyla denetim raporlarına dayanılarak tespit edilecek kesin farkları terkine yetkilidir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde bir önerge vardır; okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görtlümlenmekte olan 2000 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 59 uncu maddesinde yer alan (1 000) rakamının (10 000) olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen

İsmail Köse

Beyhan Aslan

Ankara

Erzurum

Denizli

Mehmet Çakar

Ömer İzgi

Samsun

Konya

Gerekçe: Hazine Müsteşarlığının 10.12.1997 tarih ve 23196 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 1997-2 sıra nolu tebliği ile 500, 1 000 ve 2 500 liralık madeni paralar 15.12.1998 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmış ve bu paraların 15.12.1999 tarihine kadar değiştirilebileceği belirtilmiştir. Diğer taraftan nakit işlemlerinin kolaylaştırılmasını da temin edebilmek için devletin muhasebe hesaplarında 10 000 liranın altındaki tutarlardan sarfınazar edilmiş olacaktır.

BAŞKAN – Komisyon katılıyor mu?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Uygun görüşle, takdire bırakıyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümet?..

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun takdire bıraktığı, Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Maddeyi, değişiklik önergesi doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

60 ıncı maddeyi okutuyorum:

Saymanlık görev ve sorumluluklarının devri

MADDE 60. – 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu ve diğer mevzuatla saymanlara verilen görev ve yetkilerin bir kısmını gerekli görülen hallerde yardımcılara devretirmeye, devirle ilgili esasları belirlemeye Maliye Bakanı yetkilidir. Saymanlar hakkındaki sorumluluk, devredilen işlerle ilgili olarak görev ve yetki verilenler hakkında da uygulanır.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

61 inci maddeyi okutuyorum:

Uluslararası kuruluşlara üyelik

MADDE 61. – a) Genel bütçeli daireler ve katma bütçeli idarceler ile kamu iktisadî teşebbüsleri, sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar ve diğer kamu kurum ve kuruluşları; uluslararası kuruluşlara üye olabilmek ve kanun, kararname ve uluslararası anlaşmalar gereği halen üyesi bulunan uluslararası kuruluşlar dışındaki kuruluşlara katılma paylarını ödeyebilmek için, mevzuatın gerektirdiği diğer işlemlerin yanısıra ayrıca bağlı veya ilgili bulunan Bakanlığın teklifi ve Maliye Bakanlığının görüştü üzerine Dışişleri Bakanlığından önceden izin alırlar.

b) Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlıklarının uluslararası anlaşmalar, kanun ve kararnamelerle Türkiye Cumhuriyeti adına üye olduğu uluslararası kuruluşlara ilişkin işlemlerine (katılma payı ödemeleri dahil) bu madde hükml uygulanmaz.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

62 nci maddeyi okutuyorum:

Kamu kuruluşlarınca işletilen sosyal tesisler

MADDE 62. – Kamu kurum ve kuruluşlarınca işletilen eğitim ve dinlenme tesisi, misafirhane, kreş, spor tesisi ve benzeri sosyal tesislerin giderlerine bütçeden katkıda bulunulmaz.

Bu tür yerlerde, genel ve katma bütçeden, döner sermaye ve fonlardan ücret ödenmek üzere 2000 yılında ilk defa istihdam edilecek yeni personel görevlendirilmez.

Söz konusu tesislerden yararlanacak olanlardan alınacak asgarî bedelleri belirlemeye veya belirlenen tarifeleri tasdik etmeye ve bu yerlerin hesaplarının bir düzen içinde tutulması için kullanılacak defter ve belgeleri tespit etmeye, diğer gerekli düzenlemeleri yapmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

62 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

63 üncü maddeyi okutuyorum:

Yurt dışı eğitimi

MADDE 63. – 2000 Mali Yılında ilgili mevzuatları gereğince kamu kurum ve kuruluşlarınca yetiştirilmek maksadıyla lisansüstü (master, doktora) eğitimi için yurt dışına gönderilecek öğrenci, araştırma görevlisi ile kamu görevlileri, sadece Yüksek Öğretim Kurulu tarafından tespit edilen ya-

bancı yükseköğretim kurumlarında eğitim görebilirler. Lisanüstü eğitime ilişkin giderler, fatura ya da benzeri gider belgesinin ancak öğrenim görülen yükseköğretim kurumu tarafından düzenlenmesi koşulu ile ödenir. Eğitim amacıyla yurt dışına gönderilecek kamu görevlilerinin öğrenim konuları, çalışmakta oldukları birimlerin görev alanları ile doğrudan ilgili olmak zorundadır.

Bu amaçla gönderileceklerin sayıları, kurum ve kuruluş bütçelerine bu nedenle konulan ödenek miktarını aşmayacak şekilde tespit edilir.

BAŞKAN – Madde üzerinde grupları adına söz isteyen?.. Yok.

Şahsı adına, Sayın Bekir Sobacı...

BEKİR SOBACI (Tokat) – Konuşmayacağım efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

63 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

64 üncü maddeyi okutuyorum:

Geçici hizmet karşılığı yapılacak ödemeler

MADDE 64. – Kurumlar,

a) Arızı nitelikteki işleriyle sınırlı kalmak koşuluyla, yıl içinde bir ayı aşmayan sürelerle hizmet alımı yoluyla çalıştırılan kişilere yapılacak ödemeleri,

b) Kısmi zamanlı hizmet satın alınan kişilere yapılacak ödemeleri,

c) 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununun 25 inci maddesi gereğince aday, çırak ve işletmelerde meslek eğitimi gören öğrencilere yapılan ödemeleri,

d) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/C maddesi gereğince sayım, propaganda, anket ve benzeri işlerde çalıştırılan geçici personele yapılan ödemeleri,

Bütçelerin (101-02-1-085) "Geçici Hizmet Karşılığı Yapılacak Ödemeler" faaliyetinde gösterilen 300 harcama kaleminden yaparlar. Bu faaliyete bütçelerin başka tertiplerinden ödenek aktarılamaz; ödenek üstü harcama yapılamaz.

Yukarıdaki hükümlere aykırı uygulamalardan ita amirleri, tahakkuk memurları ve saymanlar ile bu kişileri çalıştıranlar sorumludur.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, yarım saat sonra toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 04.09

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati : 04.50

BAŞKAN : Başkanvekilli Murat SÖKMENOĞLU

KÂTİP ÜYELER : Mehmet AY (Gaziantep), Cahit Savaş YAZICI (İstanbul)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 45 inci Birleşimin Altıncı Oturumunu açıyorum.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. – 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (11550)
(S. Sayısı: 211) (Devam)

A) MALİYE BAKANLIĞI (Devam)

I. – Maliye Bakanlığı 2000 Mali Yılı Bütçesi

II. – Maliye Bakanlığı 1998 Mali Yılı Kesinhesabı

2. – 1998 Mali Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (11509, 3/362) (S. Sayısı: 209) (Devam)

3. – Katma Bütçeli İdareler 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (11551) (S. Sayısı: 212) (Devam)

4. – 1998 Mali Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (11510, 3/363) (S. Sayısı: 210) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerinde.

65 inci maddeyi okutuyorum:

Amme alacağına karşılık kabul edilebilecek gayrimenkuller

MADDE 65. – Özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar dahil 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi iktisadî devlet teşekkülleri, kamu iktisadî kuruluşları, bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları, iştirakleri ile büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri, bunlara ait tüzel kişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşların, Devlete ait olan ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık olarak, mülkiyeti bu idarelere ait olan ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan gayrimenkullerinden Maliye Bakanlığınca ihtiyaç duyulanlar, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 13 üncü maddesine göre oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak, bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığınca satın alınabilir.

Bu idarelerin satın alınan gayrimenkullerinin tapu işlemlerine esas olan ve yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen değeri miktarındaki Devlete ait olan ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamına giren borçları terkin edilir.

BAŞKAN – 65 inci madde üzerinde gruplar adına söz isteyen?.. Yok.

Şahsı adına, Sayın Bekir Sobacı; buyurun efendim.

BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Zannediyorum, belki bütün milletvekili arkadaşlarımızın illerinde belediyelerin aynı problemleri var. Bu maddede bir nevi bir mahsup var gayrimenkul karşılığı satın alma şeklinde. Belediyelerin ve bağlı kuruluşlarının, iştiraklerinin Maliyeye olan vergi borçlarının bu kuruluşların ve belediyelerin kamu kuruluşlarından alacaklarından mahsubunu öngören bir önergemiz de var; çünkü, gerçekten bugün belediyeler kamu kuruluşlarından alacaklarını tahsil etmekte zorlanıyorlar ve kamuya olan borçlarını da ödemekte zorlanıyorlar, acze düşmüş durumdadılar. Bu borç sadece Maliyeye vergi borcu değil, Hazineye ya da diğer kuruluşlara da var. Tahkime dönük böyle bir uygulamanın başlamasında, başlatılmasında fayda mülahaza ediyoruz.

Örnek verecek olursak, İstanbul'da İSKİ, çok büyük altyapı yatırımları yapan bir kuruluş. 60 trilyon lira alacağına karşılık Maliyeye 58 trilyon lira vergi borcu var. Bu konuda karşılıkla mahsuba gidilmesiyle, aslında, Maliye de bir noktada işlerini kolaylaştırmış olacaktır. Yine, diğer il belediyelerinde de buna benzer durum var; ASKİ'nin öyle, EGO'nun öyle... Bu manada önergemize de destek istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Sobacı.

Bir önerge var; okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 65 inci maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere üçüncü fıkraya aşağıdaki metnin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Bekir Sobacı	Yahya Akman	İsmail Kahraman
Tokat	Şanlıurfa	İstanbul
M. Ergun Dağcıoğlu	Mehmet Batuk	Eyyüp Sanay
Tokat	Kocaeli	Ankara
	Hüseyin Arı	
	Konya	

Fıkra

Genel bütçeli daireler ile katma bütçeli idarelerin belediyeler veya belediyelere bağlı kurumlara olan 31/12/1999 tarihi itibarı ile, su ve doğalgaz borçları, bütçenin gelir ve gider kalemleri ile ilgilendirilmeksizin belirtilen belediyeler veya belediyelere bağlı kurumları, su ve kanalizasyon idareleri ve gaz şirketlerinin aynı tarih itibarıyla maliyeye olan vergi borçlarına ve bu borçlara ilişkin gecikme zammı ve gecikme faizlerine mahsup edilir.

Gerekeçe:

Bugün belediyelerin ve bağlı kuruluşlarının büyük mali sıkıntılar içinde oldukları malumdur.

Yabancı kredi, iç borçlanma yoluyla yaptıkları altyapı yatırımlarının faiz giderleri de çok yüksektir.

Belediyeler kamu kuruluşlarına olan yasal borçlarını ödemekten acze düşmüş durumdadırlar.

Bu kanun maddesine eklenecek bu fıkra, hem belediyeler hem belediyelere borcu ve onlardan alacağı olan kamu kuruluşlarını rahatlatacaktır.

BAŞKAN – Komisyon, katılıyor musunuz efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Bakan, katılıyor musunuz?

MALİYE BAKANİ SÜMER ORAL (İzmir) – Sayın Başkan, belki, bu konu bir tahkim konusu olabilir; ama, burada yeni birtakım muhasebe işlemleri ve bütçe ilkeleri bakımından tam uygun bir önerge olmadığı için katılamıyoruz.

BAŞKAN – Komisyonun ve hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge, kabul edilmemiştir.

65 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 65 inci madde kabul edilmiştir.

66 ncı maddeyi okutuyorum:

Gayrimenkul satışı ve idare gelirleri

MADDE 66. – İrtifak hakkı verilen özel iskelelerden alınan nispi kira bedellerinin yarısı bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer yarısı da özel gelir kaydedilir. Özel gelir kaydedilen miktarın yarısı liman başkanlıkları hizmetlerini geliştirmek üzere Denizcilik Müsteşarlığı bütçesine, yarısı da millî emlak hizmetlerini geliştirmek amacıyla Maliye Bakanlığı bütçesine özel ödenek kaydolunur.

Ulaştırma Bakanlığı, Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü tarafından konsolide bütçe dışındaki kurum ve kuruluşlar ile özel ve tüzelkişiler adına yapılacak deniz dişi taramaları, hidrolik merkezde yapılan hidrolik ve bilgisayar modelleri, Araştırma Dairesince yapılacak her türlü deney ve araştırma, proje ve şartname onaylanması için alınacak bedellerin yarısını bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer yarısını da özel gelir kaydetmeye, özel gelir kaydedilen miktarın yarısını Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğüne gerçekleştirilecek altyapı tesislerinin onarımları ile ulaştırma hizmetlerini geliştirmek üzere Ulaştırma Bakanlığı bütçesine, diğer yarısını da millî emlak hizmetlerini geliştirmek amacıyla Maliye Bakanlığı bütçesine özel ödenek kaydolunur.

Yukarıda belirtilen hükümlere göre özel gelir ve ödenek kaydedilen miktarların önceki yıllarda kullanılmayan kısmı cari yıl bütçesine devredilebilir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?..

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Bir sorum vardır efendim.

BAŞKAN – Söz isteyen yok.

Soruyu sorduruyorum efendim.

Sayın Bedük, buyurun.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Maliye Bakanımıza bir sorum var.

1999 mali yılı bütçesinde "kamuya ait taşınmaz mallar küçük sanayi sitesi, organize sanayi bölgesi, organize hayvancılık ve besi bölgesi yapılmak amacıyla kooperatiflerle kamu kuruluşlarına diplomatik site alanındaki taşınmaz mallar, yabancı misyonlara, bedeli peşin ve taksitle ödenmek üzere pazarlık usulüyle satılabilir" diye bir fıkra vardı. Bu fıkra, bu sene Plan ve Bütçe Komisyonunda çıkarılmış.

Benim üzerinde durduğum nokta şu: Özellikle ülkemizde küçük sanayi ve organize sanayi bölgeleriyle ilgili sanayinin yaygınlaştırılması konusunda hükümetin de kendi programında yer alan hükümleri var, hedefleri var. Doğru Yol Partisi olarak, bizim de üzerinde durduğumuz bir konu; ancak, getirilen bu hükümlerle, Arsa Ofisinde bırakılıyor. Halbuki, Maliye Bakanlığında olduğu zaman, bu sanayi sitelerine veya organize sanayi bölgelerine tahsis edildiğinde daha ucuza mal oluyor.

Bizim tespitlerimize göre, eğer, Maliye Bakanlığından alınır da Arsa Ofisine verilirse, şöyle bir rakam var: Maliye Bakanlığı satış bedeli eğer 100 ise, gider payı yüzde 10, diğer artış karşılığı ilk üç ay yüzde 30, toplam 140, KDV yüzde 17; 23 de oradan, 163.8 oranında bir rakam çıkıyor; yani, yüzde 63.8'lik bir artış söz konusu.

Özellikle, Plan ve Bütçe Komisyonundan da rica ediyorum; acaba Plan ve Bütçe Komisyonunda bu paragraf niye çıktı?. Bu paragraf, öyle zannediyorum ki, sanayileşmeyle bağdaşmayan, Maliye Bakanlığında kaldığı takdirde daha fazla topluma yararlı hizmetler verilebileceği, daha ucuza mal olabileceği ve vatandaşın da lehine olan bir paragraftı, çıkış sebebini anlayamadım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

MALİYE BAKANİ SÜMER ORAL (İzmir) – Sayın Başkan, Hükümet teklifinde, Sayın Safet Arıkan arkadaşımızın da ifade ettiği gibi, bu arsaların, Maliye Bakanlığı eliyle satılması esası var idi ve bizim kendi düşüncemize göre, Maliye Bakanlığı kanalıyla satılması halinde, kooperatifler bakımından, küçük sanayi siteleri bakımından daha ucuza mal oluyor; ancak, Plan ve Bütçe Komisyonunda, komisyona mensup arkadaşlarımız bir önerge verdiler ve bu önerge de Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edildi. Bunun satışının, gayrimenkullerin satışının Arsa Ofisi kanalıyla yapılması benimsendi, o fıkra çıkarılmak suretiyle. Dolayısıyla, Plan ve Bütçe Komisyonunun takdiriyle yapılmış olan bir değişiklik.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Maliyet bakımından aynı mı?

MALİYE BAKANİ SÜMER ORAL (İzmir) – Maliyet bakımından, bizim hesaplarımıza göre, Maliye Bakanlığı eliyle, Millî Emlak kanalıyla yapılması halinde, daha düşük maliyet oluyor. Yani, şimdiki haliyle biraz daha pahalıya mal oluyor küçük sanayi sitelerine; ama, Arsa Ofisinin bir fonksiyonu olsun düşüncesiyle, böyle bir önerge verildi ve Plan ve Bütçe Komisyonu da bunu benimsedi. Bunun sonucu bu hale gelmiş bulunmaktadır.

Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Komisyon cevap verecek mi efendim? Size de sordular...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Sayın Bakanın açıklamaları doğrudur. Hükümetin teklifinde böyle bir husus yer almıyordu. Arkadaşlarımız tarafından, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü'nün bu konuda daha etkin olabileceği düşüncesiyle sanıyorum önerge verilmişti. Belki, maliyetlerin böyle bir yükselmeye yol açabileceği başlangıçta, herhalde hesap edilemedi. Ancak, şimdiki değerlendirmeler, gerçekten, maliyetleri yükselten bir durumu ortaya çıkardığını da gösteriyor.

Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Efendim 66 ncı madde üzerinde, üç adet önerge vardır. Önergeleri, geliş sıralarına göre okutup, işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2000 Yılı Bütçe Kanun Tasarısının 66 ncı maddesinin başlığının "Kira ve İdare Gelirleri" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen.	İsmail Köse	Zeki Çakan
Ankara	Erzurum	Bartın
Yusuf Kırkpınar	Mihrali Aksu	Nail Çelebi
İzmir	Erzincan	Trabzon

Gerekçe:

Tasarının Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi sırasında maddenin, gayrimenkul satışını düzenleyen (a) bendi kanun metninden çıkarıldığından, madde başlığının da buna uygun olarak değiştirilmesi gerekmektedir.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 211 sıra sayılı 2000 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 66 ncı maddesine üçüncü paragraftan sonra gelmek üzere aşağıdaki paragrafın eklenmesini saygıyla arz ve teklif ederiz.

27.12.1999

Bahri Zengin	Mehmet Altan Karapaşaoğlu	Zeki Ergezen
İstanbul	Bursa	Bitlis
Ahmet Derin		Ali Coşkun
Kütahya		İstanbul

"Kamuya ait taşınmaz mallar, küçük sanayi sitesi, organize sanayi bölgesi, organize hayvancılık ve besi bölgesi yapılmak amacıyla kooperatiflerle, kamu kuruluşlarına bedeli peşin veya taksitle ödenmek üzere pazarlık usulüyle satılabilir. Bu konudaki esas ve usuller Maliye Bakanlığınca belirlenir."

Gerekçe:

Bu hüküm bütçe kanununda bulunmadığı takdirde, küçük sanayi siteleri, organize sanayi bölgeleri ve kooperatifler yatırım için arazi gerektiğinde zorluk çekecekler veya maliyetler daha da yükselecektir. Bu durum yatırıma engel olacaktır.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum. Bu önerge, en aykırı önerge, okuduktan sonra işleme koyacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 211 sıra sayılı 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 66 ncı maddesine (a) bendi olarak aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"a) Kamuya ait taşınmaz mallar; küçük sanayi sitesi, organize sanayi bölgesi, organize hayvancılık ve besi bölgesi yapılmak amacıyla kooperatiflerle, kamu kuruluşlarına; diplomatik site al-

nındaki taşınmazlar yabancı misyonlara bedeli peşin veya taksitle ödenmek üzere pazarlık usulüyle satılabilir. Bu konudaki esas ve usuller Maliye Bakanlığınca belirlenir."

Mehmet Batuk,	Ali Coşkun	Mehmet Altan Karapaşaoğlu
Kocaeli	İstanbul	Bursa
Ahmet Derin	Tevhit Karakaya	İsmail Özgün
Kütahya	Erzincan	Balıkesir
İlyas Arslan	Nevzat Yalçıntaş	Bekir Sobacı
Yozgat	İstanbul	Tokat

Gerekçesi:

Ülkemiz hayvancılığının ve sanayiinin gelişmesinde önemli bir yer tutan küçük sanayi siteleri ile organize sanayi bölgeleri ve organize hayvancılık bölgelerinde yapılacak yatırımlar için gerekli fonların büyük bir bölümü genelde arsa temini için ayrılmaktadır.

Bunun sonucu olarak da alt ve üst yapı tesislerinin kısa sürede tamamlanamaması nedeniyle, üretimin, istihdamın ve ihracatın artışı ile ticaret hacmimiz olumsuz yönde etkilendiğinden, bu sorunun çözümlü amacıyla 1999 Mali Yılı Bütçe Kanununda yer alan madde hükümünün 2000 Mali Yılı Bütçe Kanununa da konulmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

BAŞKAN – Komisyon katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Bakan, katılıyor musunuz?

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin takdire bıraktığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan 211 sıra sayılı 2000 Yılı bütçe kanunu tasarılarının 66 ncı maddesine ilişkin paragraftan sonra gelmek üzere aşağıdaki paragrafın eklenmesini saygıyla arz ve teklif ederiz.

Bahri Zengin (İstanbul) ve arkadaşları

Kamuya ait taşınmaz mallar, küçük sanayi sitesi, organize sanayi bölgesi, organize hayvancılık ve besi bölgesi yapılmak amacıyla kooperatiflerle, kamu kuruluşlarına bedeli peşin veya taksitle ödenmek üzere pazarlık usulüyle satılabilir.

Bu konudaki esas ve usuller Maliye Bakanlığınca belirlenir.

BAŞKAN – Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – En son okunan mı efendim?

BAŞKAN – Bahri Zengin ve arkadaşlarının önergesi...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Hükümetin getirdiği bir teklifti zaten.

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Hükümetin ve Komisyonun katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Son önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görtlülmekte olan 2000 yılı bütçe kanun tasarısının 66 ncı maddesinin başlığının "Kira ve İdare Gelirleri" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Köse (Erzurum) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu?

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Katılıyoruz Sayın Başkan; çünkü, gerek var. O gayrimenkuller çıkınca, ismin değişmesi lazım.

BAŞKAN – Komisyonun takdire bıraktığı, Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

66 ncı maddeyi, bu değişiklik önergesiyle beraber oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 66 ncı madde kabul edilmiştir.

67 nci maddeyi okutuyorum:

Kamu hizmetlerinin fiyatlandırılması

MADDE 67. – Genel bütçeli daireler ile katma bütçeli idarelerin görevlerini yerine getirirken yaptıkları mal ve hizmet teslimlerinden fiyatlandırılabilenler için ilgili kuruluşun teklifi üzerine Maliye Bakanlığınca tarife belirlenebilir.

Fiyatlandırılan mal ve hizmetlerden elde edilen tutarları, genel bütçe veya ilgili katma bütçeli kuruluş bütçelerinin (B) işaretli cetveline özel gelir, karşılığını da ilgili kuruluş bütçesinin (A) işaretli cetvelinde mevcut ya da yeni açılacak tertiplere özel ödenek kaydetmeye, gerektiğinde özel gelir ve özel ödenek kaydı beklenmeksizin sözkonusu tutarların % 75'ine kadar harcama yetkisi vermeye, bu ödeneklerin harcanmayan kısmını ertesi yıl bütçesinin ilgili tertiplerine devren gelir ve ödenek kaydetmeye, sözkonusu tutarların tahsil edilmesi, harcanması ve diğer hususlarla ilgili esas ve usulleri belirlemeye, Maliye Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – 67 nci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

68 inci maddeyi okutuyorum:

Vergi, fon ve payların zamanında yatırılması

MADDE 68. – 233 sayılı Kanun İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında bulunan iktisadi devlet teşebbüsleri, kamu iktisadi kuruluşları, bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri ile özelleştirme kapsamındaki kuruluşların ve döner sermayelerin yöneticileri ve malî işlerinden sorumluları, bu kuruluşların mükellef veya sorumlu sıfatıyla üçüncü kişilerden tahsil ettikleri vergi, fon ve diğer payların tahsil dairelerine zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlamak zorundadırlar. Aksine davrananlar bu tutarların ödenmesinden şahsen ve müteselsilen sorumlu tutulurlar.

BAŞKAN – 68 inci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

69 uncu maddeyi okutuyorum:

Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler

MADDE 69. – a) 1. 7126 sayılı Sivil Müdafaa Kanununun 21.10.1960 tarihli ve 107 sayılı Kanunla değişik 37 nci maddesinin (a) bendi,

2. 6831 sayılı Orman Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Üç Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair 20.6.1973 tarihli ve 1744 sayılı Kanunun Ek 3 üncü maddesinin (d) bendi,

3. 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonuna pay verilmesine ilişkin,

Hükümleri, 2000 Mali Yılında, bu Kanuna bağlı (A) işaretli cetvelin ilgili tertiplerine konulmuş ödenek tutarları düzeyinde uygulanır.

b) 233 sayılı Kamu İktisadî Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükümünde Karamamenin 36 ncı maddesinin 4 üncü fıkrası, bu Kanunun “Kamu İktisadî Teşebbüslerinin Kârları” başlıklı 43 üncü maddesi hükümleri çerçevesinde uygulanır.

c) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda gerekli değişiklik yapıncaya kadar bu kanunun 171 inci maddesinde belirtilen süreler 2000 Mali Yılında saymanlar için 7 gün, sayman mutemetleri için 2 gün olarak uygulanır.

d) 29.4.1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Ofisi Kanununun değişik 5 inci maddesinde belirtilen döner sermaye miktarı 20 trilyon lira olarak uygulanır.

e) Vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmasına ilişkin muhtelif kanunlarda yer alan gösterge rakamları 2000 yılında; kendileri için (4000), dul eşleri için (3200), diğer yakınları için (2200) olarak,

2022 sayılı 65 yaşını doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kımsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun uyarınca aylık ödemelerine esas alınan gösterge rakamı 2000 yılında (750) olarak,

uygulanır.

f) 8.6.1994 tarihli ve 3996 sayılı Kanunun 4180 sayılı Kanunla değişik 11 inci maddesinde ve 16.7.1997 tarihli ve 4283 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan ve Devlet Bakanlığınca kullanılacak yetkiler 2000 yılında Bakanlar Kurulunca kullanılır.

g) 1. 9.5.1985 tarihli ve 3202 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci bendi,

2. 3234 sayılı Orman Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunun 35 inci maddesinin son fıkrası,

3. 3.7.1968 tarihli ve 1053 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin ikinci fıkrası ile aynı Kanunun 3 üncü maddesi,

4. Genel bütçeye dahil dairelerle, katma bütçeli idareler bütçelerinden kamu iktisadî teşebbüslerine yapılacak “İktisadî Transferler ve Yardımlar Hakkında” 8.6.1959 tarihli ve 7338 sayılı Kanun hükümleri,

5. Muhtelif kanunların bu Kanunun 7 nci maddesine aykırı hükümleri,

6. 4.12.1984 tarihli ve 3096 sayılı Kanunun Ek 1 inci maddesinin (a) fıkrası,

7. 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununa 3.5.1995 tarihli ve 4107 sayılı Kanunla eklenen Ek 19 uncu madde hükmü,

8. 28.5.1986 tarihli ve 3291 sayılı Kanunun 11 inci maddesi,

9. 1050 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi hükmü,

10. Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hükmü ve tasarrufu altındaki taşınmaz mallar, katma bütçeli kuruluşların mülkiyetinde bulunan taşınmaz mallar ile özel mülkiyete konu olup kişiler tarafından genel ve katma bütçeli kuruluşlara bağışlanan taşınmaz mallar hakkında, 16.8.1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin (A) fıkrasının 9 numaralı bendi bu kuruluşlar ile bağışta bulunan kişiler yönünden,

2000 Malî Yılında uygulanmaz.

h) 1. 29.5.1981 tarih ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 21 inci maddesinin (1) numaralı bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentleri uyanınca yerli ve yabancı film gösterimlerinden tahsil olunan vergi gelirlerinin % 75'i bu Kanunun yayımını izleyen ay başından itibaren 3257 sayılı Kanunun 10 uncu maddesine göre oluşturulan "Sinema ve Müzik Sanatı Destekleme Fonu" payı olarak ayrılır. Söz konusu tutarlar tahsilini takip eden ayın onbeşinci günü akşamına kadar ilgili belediyeler tarafından adı geçen Fonun T.C. Ziraat Bankası Merkez Şubesi nezdindeki hesabına yatırılır. Süresinde yatırılmayan fon paylarının tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Belediye Muhasıpleri ve Hesap İşleri Müdürleri bu hükmün uygulanmasında idari, mali ve cezai açıdan sorumludurlar.

2. 7.2.1986 tarihli ve 19012 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3257 sayılı Kanun'un; 10 uncu maddesinin I-Fon gelirleri bölümünde belirtilen ücretler 2000 Malî yılında uygulanmaz. 2000 yılında uygulanacak ücretleri Bakanlar Kurulu belirler.

BAŞKAN – 69 uncu madde üzerinde Bekir Sobacı.

BEKİR SOBACI (Tokat) – Konuşmayacağım.

BAŞKAN – Konuşmuyorsunuz.

Efendim, madde üzerinde 5 adet verilmiş önerge vardır.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Önerge sahipleri belki önergelerini geri çekerler!

BAŞKAN – Çekiyor mu geri? Çekmeye niyetleri yok.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/550 esas numaralı 2000 Malî Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının "Kısmen veya Tamamen Uygulanmayacak Hükümler" başlıklı 69 uncu maddesinin (h) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bendin (ı) bendi olarak ilave edilmesini arz ve teklif ederiz.

Lütfi Ceylan	Mihrali Aksu	Ahmet İyimaya
Tokat	Erzincan	Amasya
Nail Çelebi	Sevgi Esen	Ergün Dağcıoğlu
Trabzon	Kayseri	Tokat
Eyüp Doğanlar	Mükerrem Taşkın	Kadir Bozkurt
Niğde	Nevşehir	Sinop

Abdülkadir Akcan	Reşat Doğru	Mehmet Ay
Afyon	Tokat	Gaziantep
Bülent Ersin Gök	Gönül Saray Alphan	Sait Açba
İstanbul	Amasya	Afyon
Tevhit Karakaya	Hamdi Bakır	Basri Coşkun
Erzincan	Kayseri	Malatya
İrfan Keleş	Akif Gülle	Mustafa Haykır
Çankırı	Amasya	Kırşehir
Orhan Bıçakçıoğlu	Ali Kemal Başaran	Mustafa Enöz
Trabzon	Trabzon	Manisa
Osman Aslan	Müjdat Kayayerli	Oğuz Aykut
Diyarbakır	Afyon	Hatay
Fikret Tecer	Mükerrem Levent	Hüseyin Balak
Kırşehir	Niğde	Tokat
Ali Gebeş	Saffet Arkan Bedük	Abdülkadir Aksu
Konya	Ankara	İstanbul
Nevzat Taner	M.Necatî Çetinkaya	Mehmet Göksu
Kahramanmaraş	Manisa	Adıyaman
A.Nazlı Ilıcak	Ediz Hun	Bekir Sobacı
İstanbul	İstanbul	Tokat
	Ahmet Arkan	
	Kocaeli	

BAŞKAN – Diğer önergelerden 3'üncü Fazilet Partisi Grubu geri çekti.

Sayın Bedük, siz de geri çekiyor musunuz 4 üncü önergeyi?

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – İnzam yok, onun için geri çekemiyorum.

BAŞKAN – Okuyalım o zaman.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan 1/550 esas numaralı 2000 Mali Yılı Bütçe Kanun Tasarısının "Kısmen veya Tamamen Uygulanmayacak Hükümler" başlıklı 69 uncu maddesinin (h) bendinden sonra gelmek üzere, aşağıdaki bendin (ı) bendi olarak ilave edilmesini arz ve teklif ederiz.

İlyas Yılmazyıldız	Veysi Şahin	Yahya Çevik
Balıkesir	Mardin	Bitlis
Turhan Güven	Murat Akın	Musa Konyar
İçel	Aksaray	Ağrı

"1) 21.1.1988 tarihli ve 4325 sayılı Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere İstihdam Yararılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun da Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen 'fert başına gayri safi millî hâsıla miktarı 3 000 dolar olarak veya daha az olarak sosyoekonomik gelişmişlik düzeyi sıfır olarak uygulanır.' "

Gerekece:

Bölgelerarası gelişmişlik farkının azaltılması ve az gelişmiş illerde istihdam yaratılması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bu önergeleleri, Anayasanın 161 inci maddesinin son fıkrasındaki "Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz" hükmü karşısında işleme koymam mümkün değildir.

LÜTFİ CEYLAN (Tokat) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

LÜTFİ CEYLAN (Tokat) – Nasıl bir gelir eksiltici özelliği var; bunu izah eder misiniz lütfen?

BAŞKAN – "Gelir eksiltici" demedim efendim. İsterseniz Anayasanın 161 inci maddesini okuyayım, ne diyor: "Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz."

LÜTFİ CEYLAN (Tokat) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika efendim... Madem itiraz ediyorsunuz, Komisyona ve Hükümette soralım. Sayın Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Sayın Başkan, sizin yaklaşımınız Komisyonumuz için de geçerlidir; hem 161 hem 162 nci maddeler gereği, görüşülmesi uygun değildir; o nedenle katılmıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Hükümet ne diyor?

MALİYE BAKANİ SÜMER ORAL (İzmir) – Görüştümüz ayn. Sizin ve Komisyon Başkanımızın da ifade ettiği gibi, 162 nci maddeye uygun bulmuyoruz efendim.

BAŞKAN – Evet, bu nedenlerle önergeyi işleme koymuyorum.

69 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

70 inci maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 70. – Bu Kanun 1.1.2000 tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

71 inci maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 71. – Bu Kanunun;

a) Türkiye Büyük Millet Meclisi ile ilgili hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı,

b) Cumhurbaşkanlığı ile ilgili hükümlerini Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri,

c) Sayıştay Başkanlığı ile ilgili hükümlerini Sayıştay Birinci Başkanı,

d) Diğer hükümlerini Maliye Bakanı,

Yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, böylece, 2000 mali yılı bütçe kanunu tasarısının bütün maddeleri kabul edilmiş bulunmaktadır.

Tasarının tümü açık oylamaya tabidir; açık oylama, bugünkü birleşimde son konuşmaları müteakip yapılacaktır.

Sayın milletvekilleri, 1998 Mali Yılı Genel Bütçe Kesinhesap Kanunu Tasarısının I inci maddesini tekrar okutup oylarınıza sunacağım:

**1998 MALİ YILI KESİNHEAP
KANUN TASARISI**

Gider Bütçesi

MADDE 1. – Genel bütçeli idarelerin 1998 Mali Yılı giderleri, bağlı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere, (15 466 377 899 297 000) lira olarak gerçekleşmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

1 inci maddeyi daha önce kabul edilen cetvelleriyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi ve maddeye bağlı (B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

Gelir Bütçesi

MADDE 2. – Genel bütçenin gelirleri, bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere, (11 635 610 868 115 000) lira olarak gerçekleşmiştir.

B - CETVELİ

	Bütçe Tahmini	1998 Yılı Tahsilatı
	Lira	Lira
GENEL TOPLAM:	10 760 000 000 000 00011	635 610 868 115 000
NAZIM GELİR		2 248 481 622 886 000

BAŞKAN – 2 nci maddeyi (B) cetveliyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

Nazım Gelir ve Gider

MADDE 3. – (2 248 481 622 886 000) lira nazım gelir tahsil edilmiş ve aynı miktar gider yapılmıştır.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum:

Denge

MADDE 4. – Birinci maddede yazılı giderler ile ikinci maddede yazılı gelirler arasında (3 830 767 031 182 000) liralık gider fazlası meydana gelmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum:

Tamamlayıcı Ödenek

MADDE 5. – Bağlı (A) işaretli cetvelin ilgili sütununda kayıtlı (69 877 350 783 000) liralık ödenek üstü gideri karşılamak üzere, aynı tutarda tamamlayıcı ödenek kabul edilmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum:

Devredilen Ödenek

MADDE 6. – 1998 mali yılı içinde harcanmayan ve özel kanunlarla devrine izin verilen (95 099 931 407 000) liralık özel ödenek, ertesi yıla ödenek kaydedilmek üzere devredilmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum:

İptal Edilen Ödenek

MADDE 7. – Bağlı (A) işaretli cetvelin ilgili sütununda kayıtlı bulunan ve yılı içinde kullanılan ve devredilenler dışında kalan (515 909 273 869 000) liralık ödenek iptal edilmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum:

Devlet Borçları

MADDE 8. – Bağlı, Devlet borçları uygulama sonuçları kesinhesap cetvellerinde ayrıntısı gösterildiği üzere 31.12.1998 tarihi itibarıyla:

(5 771 979 697 329 000) lira orta ve uzun vadeli, (5 840 905 478 032 000) lira kısa vadeli olmak üzere, toplam (11 612 885 175 361 000) lira iç borç,

Mevcuttur.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 9. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10 uncu maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 10. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, 1998 Mali Yılı Genel Bütçe Kesinhesap Kanun Tasarısının bütün maddeleri kabul edilmiştir.

Tasarının tümü açık oylamaya tabidir. Açık oylama, bugünkü birleşimde son konuşmalardan sonra yapılacaktır.

Şimdi, Katma Bütçeli İdareler 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 1 inci maddesini tekrar okutup oylarınıza sunacağım:

KATMA BÜTÇELİ İDARELER 2000 MALİ YILI BÜTÇE KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

Ödenekler, Öz Gelirler, Hazine Yardımı

MADDE 1.- a) Katma bütçeli idarelerin 2000 yılında yapacakları hizmetler için (3 320 801 822 000 000) lira ödenek verilmiştir.

b) Katma bütçeli idarelerin 2000 yılı gelirleri (125 000 000 000 000) lirası öz gelir, (2 435 608 822 000 000) lirası Hazine yardımı, (760 193 000 000 000) lirası yükseköğretim kurumlarının cari hizmet giderlerine yapılacak Devlet katkısı olmak üzere toplam (3 320 801 822 000 000) lira olarak tahmin edilmiştir.

BAŞKAN - 1 inci maddeyi, daha evvel kabul edilen cetvellerle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

Bağlı Cetveller

MADDE 2. - Katma bütçeli idarelerin,

- a) Ödenek dağılımı "A" işaretli,
- b) Gelirleri, her bir idarenin bütçesine ekli "B" işaretli,
- c) Gelirlerin dayandığı hükümler ekli "C" işaretli,
- d) Mevcut lojman, sosyal tesis, telefon, faks ve kadro sayıları "L" işaretli,
- e) Harcamalara ilişkin formül ekli "R" işaretli,
- f) Sahip oldukları taşınlar ve 2000 yılında Taşit Kanunu uyarınca satın alacakları taşınların cinsi, adedi, hangi hizmetlerde kullanılacağı ve azami satınalma bedelleri "T" işaretli,

Cetvellerde gösterilmiştir.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ KISIM

İdarelere İlişkin Özel Hükümler

Tarım Reformu Uygulaması ile İlgili Davaların Takibi

MADDE 3. - Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün toprak ve tarım reformu uygulaması ile ilgili uyuşmazlık ve davaları bu Genel Müdürlük adına gerektiğinde Hazine avukatları tarafından da takip edilir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Özel Ödeneklere İlişkin İşlemler

MADDE 4. – a) Karayolları, Köy Hizmetleri ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlükleri; Genel ve Katma Bütçeli Kuruluşlar hariç diğer kamu kurum ve kuruluşları gerçek ve tüzel kişilerden vaki olacak hizmet taleplerini kendi imkânları nispetinde, yapılacak anlaşmalar esasları dahilinde ve bedeli mukabilinde yerine getirmeye yetkilidirler. Bu amaçla yatırılacak paralar, bir taraftan adı geçen kuruluşlar bütçelerinin (B) işaretli cetveline gelir, diğer taraftan (A) işaretli cetvelde mevcut veya yeniden açılacak tertiplere Maliye Bakanlığınca ödenek kaydolunur. Ayrıca, 11.2.1950 tarihli ve 5539 sayılı Kanununun 1737 sayılı Kanunla değişik 20 nci maddesi gereğince, geçişi ücretli olan yol, köprü ve tünellerden sadece Anadolu Otoyolu (Azaphane Geçişi) ile Aliağa-Çiğli-Cumaovası (İzmir Kent Geçişi) oto ve ekspres yollarından elde edilen her çeşit gelirleri de aynı mahiyetteki yol, köprü ve tünellerin yapım, bakım, onarım ve işletmesinde kullanılmak üzere, Maliye Bakanlığınca bir taraftan Karayolları Genel Müdürlüğü bütçesinin (B) işaretli cetvelinde açılacak özel bir tertibe gelir, diğer taraftan (A) işaretli cetvelde açılacak ilgili tertibe ödenek kaydolunur.

Bu özel tertiplerdeki ödeneklerden önceki yılda harcanmayan kısımları cari yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

İşin gerektirdiği hallerde ve yaptırılacak iş bedelinin saymanlık hesaplarına intikal etmesi halinde gelir ve ödenek kaydı işlemini beklemezsizin "A" işaretli cetvelin ilgili proje ödeneklerinden gerekli harcama yapılabilir.

Yapılan harcama tutarı kadar ödeneği, özel tertipten önceden harcama yapılan tertibe aktarmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

b) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından 3.7.1968 tarih ve 1053 sayılı Kanun gereğince yürütülen içme suyu tesisleri ile ilgili olarak kendi usullerine göre borçlandırılan bedeller taksitlerinin ilgili belediyelerce süresinde ödenmemesi halinde, ödenmeyen taksitler, 2.2.1981 tarihli ve 2380 sayılı Kanun uyarınca belediyelere ayrılan paylardan İller Bankasıncı kesilerek Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne ödenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Karayolları Genel Müdürlüğü Yol Bakım İşleri İçin Gelecek Yıla Geçici Yüklenmelere Girişilmesi

MADDE 5. – Karayolları Genel Müdürlüğüncü, yol bakım işleri için yılları bütçelerinde yer alan ödeneklerin yarısını geçmemek üzere ilgili Bakan onayıyla gelecek yıla geçici yüklenmelere girişilebilir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Bütçesi ile İlgili İşlemler

MADDE 6. – a) 29.4.1959 tarihli ve 7258 sayılı Kanununun 4 üncü maddesi gereğince her çeşit spor saha ve tesisleri vücuda getirmek amacı ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesinin (A)

işaretili cetvelinde yer alan projelerin Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne 21.5.1986 tarih ve 3289 sayılı Kanun hükümleri uyarınca yapılabilecek işler dışında kalanlara ait ödenekleri, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Bütçesine aynı amaçla aktarmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

b) Yıllık yatırım programlarına ek yatırım cetvellerinde büyük onarım projeleri arasında yer alan ve Genel Müdürlük onayı ile İl Müdürlüklerince emaneten yaptırılması uygun görülen işlerin karşılıkları Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesinin ilgili yatırım teribindeki ödenekten il müdürlüklerine yardım yolu ile ödenebilir.

c) Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesine ekli (B) işaretili cetvelin 'Futbol Müsabakaları Müşterek Bahis Hasılatından Elde Edilecek Gelir' teribinde kayıtlı kaynaktan sağlanacak gelir fazlalarını sportif hizmetler ve spor tesislerinin yapım, bakım ve büyük onarımlarında kullanılmak üzere Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bütçesine bir yandan özel gelir, diğer yandan açılacak özel tertibe ödenek kaydetmeye ,

Çeşitli kurum ve kuruluşlar ile şahıslar tarafından Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı spor federasyonları ile dairelere yapılan nakdi yardım ve bağışlarla kendi faaliyet ve hizmetlerinden sağladıkları gelirleri, bu yardım ve geliri sağlayan federasyon ve dairelerin gençlik ve sportif hizmetleri ile mal ve hizmet almalarında kullanılmak üzere Genel Müdürlük bütçesine bir yandan özel gelir, diğer yandan açılacak özel tertiplere ödenek kaydetmeye,

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün mülkiyetinde bulunan ve spor amaçlı ayrılmış taşınmaz malların; satışından, mülkiyetin gayri ayni hak tesisinden ve kiralanmasından elde edilen gelirlerini, sportif hizmetler ve spor tesislerinin yapım, bakım ve büyük onarım giderlerinde kullanılmak üzere Genel Müdürlük bütçesine bir yandan özel gelir, diğer yandan açılacak özel tertibe ödenek kaydetmeye,

Maliye Bakanı yetkilidir. Bu ödeneklerden yılı içinde sarf edilemeyen kısmı ertesi yıl bütçesinin ilgili tertiplerine devren gelir ve ödenek kaydolunur.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Telsiz Genel Müdürlüğü Bütçesi ile İlgili İşlemler

MADDE 7. – a) 2813 sayılı Telsiz Kanununda yer alan telsiz ve monitör hizmetlerinin yürütülmesini teminen, Telsiz Genel Müdürlüğü bütçesine ekli (B) işaretili cetvelde yer alan "Ücret Gelirleri" tertiplerinde kayıtlı kaynaktan sağlanan gelir fazlalarını, Telsiz Genel Müdürlüğü 2000 Mali Yılı Bütçesinde açılacak özel bir tertibe bir taraftan gelir, diğer taraftan açılacak özel tertiplere ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Bu ödeneklerin yılı içinde sarf edilemeyen kısmı ertesi yıl bütçesine devren gelir ve ödenek kaydolunur.

b) 2813 sayılı Telsiz Kanununda gerekli değişiklik yapılmıyaya kadar aynı Kanunun 27 nci maddesinin birinci paragrafında yer alan "on katına" ibaresi "yüz katına" olarak uygulanır.

c) 2813 sayılı Telsiz Kanununda gerekli değişiklik yapılmıyaya kadar telsiz ücretleri ve bu ücretlerden doğan gecikme cezalarıyla ilgili olarak Telsiz Genel Müdürlüğüne yapılan yasal takibatla tahsili mümkün olmayacağı belirlenen ve aslı 3.500.000 liraya kadar olan telsiz ücretleriyle bunların ferilerinin terkinine Ulaştırma Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mütcekip maddeyi okutuyorum:

Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü Bütçesi ile İlgili İşlemler

MADDE 8. – Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü Bütçesine ekli (B) işaretli cetvelde yıl içinde meydana gelebilecek gelir fazlalarını bir yandan özel gelir, diğer yandan mevcut veya yeni açılacak özel tertibe ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Yatırım harcamaları, 2000 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar hükümlerine göre yatırım programı ile ilişkilendirilir.

Bu ödeneklerin yılı içinde sarf edilemeyen kısmı ertesi yıl bütçesinin ilgili tertibine devren gelir ve ödenek kaydolunur.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mütcekip maddeyi okutuyorum:

Yükseköğretim Kurumları ile İlgili Hükümler

MADDE 9. – a) Yükseköğretim kurumlarınca önceki yıllarda bastırılan ders kitapları ve tekstillerin satış bedelleri Devlet İstatistik Enstitüsü toptan eşya fiyatları endeksine göre, yükseköğretim kurumları tarafından her yıl yeniden tespit edilir.

b) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 46 ncı maddesine göre özel ödenek kaydolunan miktarlar üniversite adına T. C. Ziraat Bankası şubelerinden birinde açılacak hesaba yatırılır ve harcamalar bu hesaptan yapılır.

c) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 46 ncı maddesine göre kısmi zamanlı olarak çalıştırılacak öğrenciler hakkında, 1475 sayılı İş Kanununun işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili hükümleri ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun iş kazası ve meslek hastalıkları sigortası ile ilgili hükümleri hariç diğer hükümleri uygulanmaz.

d) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa tabi yükseköğretim kurumlarında kayıtlı yükseköğrenim öğrencilerinin her türlü tedavi giderlerinin karşılanması için, bu kurumların bütçelerinde tertiplenen transfer ödeneklerinin karşılıkları Yükseköğretim Kurulunca tespit edilecek esas ve usuller çerçevesinde kullanılmak üzere kurumlar adına T. C. Ziraat Bankası şubelerinden birinde açılacak hesaba yatırılır.

e) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 46 ncı maddesi uyarınca; elde edilen gelirlerin özel gelir ve ödenek kaydedilen tutarlarının yüzde 10'una kadar olan kısmı, üniversite yönetim kurulunun tespit edeceği başarılı, gelir düzeyi düşük öğrencilerin burs, kitap ve kırtasiye ile beslenme yardımı ödemelerinde kullanılır.

f) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 58 inci maddesine göre, üniversite veya yüksek teknoloji enstitülerinde; ilgili yönetim kurulunun önerisi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı ile sadece bir döner sermaye işletmesi kurulabilir. Üniversite veya yüksek teknoloji enstitüleri ile bunlara bağlı birimlerde mevcut döner sermaye işletmeleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde birleştirilerek tek döner sermaye işletmesi haline dönüştürülür.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 58 inci maddesininin 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik 4 üncü fıkrası uyarınca kuruluş veya birimin araç, gereç, araştırma ve diğer ihtiyaçlarına harcanmak üzere döner sermaye gelirlerinden ayrılan en az % 30'luk miktar, bu ihtiyaçların yanı sıra her türlü bakım ve onarım için harcanabilir.

g) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 55 inci maddesine göre yükseköğretim kurumları adına tapuda kayıtlı taşınmazların kiralanması, satılması ve işletilmesi suretiyle elde edilecek gelirler ile Hazine adına kayıtlı olup, yükseköğretim kurumlarına tahsis edilmiş taşınmaz malların üzerinde herhangi bir inşaat yapılmamak ve irtifak hakkı tesisine konu edilmemek şartıyla, eğitim, sağlık ve sosyal amaçlı kiralanması ve işletilmesi suretiyle elde edilecek gelirlerin tamamını ilgili yükseköğretim kurumunun her çeşit cari (personel hariç) ve yatırım harcamalarında (Yükseköğretim kurumları adına tapuda kayıtlı taşınmazların satılması suretiyle elde edilen gelirlerin tamamı sadece yatırım harcamalarında) kullanılmak üzere bir yandan özel gelir, diğer yandan mevcut veya yeni açılacak tertibe özel ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Yatırım harcamaları, 2000 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar hükümlerine göre Yatırım Programı ile ilişkilendirilir. Bu ödeneklerin yılı içinde harcanmayan kısmı ertesi yılın bütçesine devren gelir ve ödenek kaydolunur.

Hazine adına kayıtlı olup yükseköğretim kurumlarına tahsis edilmiş taşınmaz mallar üzerinde ilgili yükseköğretim kurumlarının teklifi üzerine, öğrenci yurt binası ve müstemlatı yaptırılmak üzere mülkiyetin gayri aynı hak tesis edilebilir.

h) Üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü rektörleri, üniversite veya yüksek teknoloji enstitülerindeki döner sermaye işletmelerinin birinden katkılarına bakılmaksızın 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 58 inci maddesindeki esaslara göre pay alırlar.

ı) Yükseköğretim Kurulu Bütçesinin 111-01-3-352-900 (Öğretim Üyesi Yetiştirme Projesi) tertibine konan ödenek, cari harcamalarda kullanılmak üzere (personel hariç) bu proje kapsamında lisansüstü eğitim veren yükseköğretim kurumlarının bütçelerine, görevlendirilen öğrencilerin sayıları ve öğrenim alanları dikkate alınarak Yükseköğretim Kurulunun teklifi üzerine Maliye Bakanlığınca aktarılır.

j) Üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitülerinde iktisat, işletme, hukuk, uluslararası ilişkiler, bilgi teknolojileri ve ileri teknolojiler ile öğretmenlik alanlarında ikinci öğretim kapsamında yürütülecek tezsiz yüksek lisans programlarının açılması, öğrencilerden alınacak öğretim ücretleri, bu programlarda fiilen ders veren öğretim üyelerine ödenecek ek ders ücretleri, aşağıda belirtilen esaslara uyulmak kaydıyla ilgili üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü yönetim kurulunun teklifi üzerine Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenir ve bu kararların birer örneği Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından Maliye Bakanlığına gönderilir.

Toplanan öğretim ücretleri ilgili kurumların bütçesine özel ödenek kaydedilir. Kaydolunan özel ödeneğin % 30'undan az olmamak üzere ilgili üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü yönetim kurulunca belirlenecek miktarı araştırma fonuna aktarılır. Geri kalanı ise, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun 11 inci maddesi (son fıkrası hariç) ve 3843 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi hükümleri dikkate alınarak, 2914 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin dördüncü fıkrasında akademik unvanlar itibarıyla öngörülen ek ders ücretinin beş katını ve aynı maddede öngörülen sınav ücretinin üç katını geçmemek üzere bu eğitim programında fiilen ders veren öğretim üyelerine ek ders ve sınav ücreti olarak; 3843 sayılı Kanunun 12 nci maddesinde belirtilen esaslara göre de bu program için görevlendirilen idari personele fazla çalışma ücreti olarak ödenir. Özel ödeneğin yeterli olmadığı gerekçe gösterilerek kurum bütçesi, döner sermaye, araştırma fonu, vakıf, dernek ve sair kaynaklardan ayrıca ders ve sınav ücreti veya herhangi bir ödeme yapılamaz.

Bu bentte yapılan düzenleme dışında kalan hususlar hakkında 19.11.1992 tarihli ve 3843 sayılı Kanun ile 11.10.1983 tarihli ve 2914 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Gerektiğinde yukarıdaki fıkralarda yer alan hükümler kısmen veya tamamen ileri uzaktan eğitim teknolojileri kullanmak suretiyle ikinci öğretim kapsamında yürütülecek tezsiz yüksek lisans programları için de uygulanabilir.

Öğretim ücretlerinin toplanmasına ve özel ödenek kaydedilmesine ve bu bentte düzenlenen diğer hususlara ilişkin esas ve usuller Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının görüşü alınarak Maliye Bakanlığınca belirlenir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Bir önerge var; okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 212 sıra sayılı Katma Bütçeli İdareler 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 9 uncu maddesinin (f) fıkrasının 2 nci bendinde "bu ihtiyaçların yanı sıra" ibaresinden sonra gelmek üzere "devam etmekte olan projelerin tamamlanmasına yönelik inşaat işleri ile" ibaresini ilave edilmesini arz ve teklif ederiz.

Aydın Tümen

İsmail Köse

Zeki Çakan

Ankara

Erzurum

Bartın

Faruk Bal

Mustafa Kemal Tuğmaner

Konya

Mardin

Gerekeç:

Türkiye Cumhuriyeti Sayıştay Başkanlığınca ilgili mali yılı bütçe uygulamalarına ilişkin denetimlerde, Bütçe Kanununda açık düzenleme bulunmaması nedeniyle, döner sermaye gelirlerinden inşaat yapımı için yapılan harcamalar uygun bulunmamaktadır.

Devletin sınırlı bütçe imkânları nedeniyle döner sermaye gelirlerinden inşaatlar için kaynak ayrılması bütçe yükümlü azaltacağı gibi, sağlık alanında yapılacak yatırım ve hizmetlerin gelişmesini de sağlayacaktır.

BAŞKAN – Komisyon katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Olumlu görüşle, takdire sunuyoruz efendim.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu?

MALİYE BAKANI SÜMER ORAL (İzmir) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

9 uncu maddéyi, kabul edilen önerge doğrultusundaki yeni şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10 uncu maddeyi okutuyorum:

Vakıflar Genel Müdürlüğü Bütçesi ile İlgili İşlemler

MADDE 10. – Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesinin (B) işaretli cetvelinde yıl içinde meydana gelebilecek gelir fazlalarını bir yandan özel gelir, diğer yandan mevcut veya yeni açılacak özel tertibe ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Yatırım harcamaları, 2000 Yılı Yatırım Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar hükümlerine göre yatırım programı ile ilişkilendirilir.

Bu ödeneklerin yılı içinde harcanmayan kısmı ertesi yıl bütçesinin ilgili tertibine devren gelir ve ödenek kaydolunur.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

ÜÇÜNCÜ KISIM

Diğer Hükümler

Genel Bütçe Kanununun Uygulanması

MADDE 11. – Bu Kanunda yer alan hükümler saklı kalmak üzere, Genel Bütçe Kanunu hükümleri katma bütçeli idareler hakkında da uygulanır.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Yürürlük.

MADDE 12. – Bu Kanun 1.1.2000 tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 13. – Bu Kanunun;

a) Vakıflar Genel Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile ilgili hükümlerini Başbakan ve Maliye Bakanı,

b) Yükseköğretim Kurulu ve Üniversiteler ile ilgili hükümlerini Maliye ve Millî Eğitim Bakanları,

c) Karayolları Genel Müdürlüğü ile ilgili hükümlerini Maliye ve Bayındırlık ve İskân Bakanları,

d) Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü ile ilgili hükümlerini Maliye ve Sağlık Bakanları,

e) Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ile ilgili hükümlerini Maliye ve Tarım ve Köyişleri Bakanları,

f) Orman Genel Müdürlüğü ile ilgili hükümlerini Maliye ve Orman Bakanları,

g) Petrol İşleri Genel Müdürlüğü ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile ilgili hükümlerini Maliye ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanları,

h) Telsiz Genel Müdürlüğü ile ilgili hükümlerini Maliye ve Ulaştırma Bakanları,

Yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, böylece, Katma Bütçeli İdareler 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının bütün maddeleri kabul edilmiş bulunmaktadır.

Tasarı, açık oylamaya tabidir.

Açık oylama, bugünkü birleşimde son konuşmaları müteakip yapılacaktır.

Sayın milletvekilleri, 1998 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısının 1 inci maddesini tekrar okutup oylarınıza sunacağım:

**1998 MALİ YILI KATMA BÜTÇELİ İDARELER KESİN HESAP
KANUN TASARISI**

Gider Bütçesi

MADDE 1. – Katma bütçeli idarelerin 1998 Mali Yılı giderleri, bağlı (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere, (1 499 966 492 665 000) lira olarak gerçekleşmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

1 inci maddeyi, daha önce kabul edilen cetvelleriyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

2 nci maddeyi, ve maddeye bağlı (B) cetvelini tekrar okutup, oylarınıza sunacağım:

Gelir Bütçesi

MADDE 2. – Katma bütçeli idarelerin gelirleri, bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere, (1 509 705 598 163 000) lira olarak gerçekleşmiştir.

B- Cetveli

Bütçe tahmini	1 138 095 701 000 000
Yılı Tahsilatı	1 509 705 598 163 000
Mazbut ve Mülhak Toplamı	559 142 858 000

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?.. Yok.

Maddeyi, (B) cetveliyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

Denge

MADDE 3. – Birinci maddede yazılı giderler ile ikinci maddede yazılı gelirler arasında (9 739 105 498 000) liralık gelir fazlası meydana gelmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Tamamlayıcı Ödenek

MADDE 4. – Bağlı (A) işaretli cetvelin ilgili sütununda kayıtlı (743 125 159 000) liralık ödenek üstü gideri karşılamak üzere, aynı tutarda tamamlayıcı ödenek kabul edilmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Devredilen Ödenek

MADDE 5. – 1998 mali yılı içinde harcanmayan ve özel kanunlarla devrine izin verilen (12 862 741 018 000) liralık özel ödenek, ertesi yıla ödenek kaydedilmek üzere devredilmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

İptal Edilen Ödenek

MADDE 6. – Bağlı (A) işaretli cetvelin ilgili sütununda kayıtlı bulunan ve yılı içinde kullanılan ve devredilenler dışında kalan (39 587 457 405 000) liralık ödenek iptal edilmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 7. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 8. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, 1998 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısının bütün maddeleri kabul edilmiştir.

Tasarının tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylama, bugünkü birleşimde, son konuşmalardan sonra yapılacaktır.

Bu suretle, bugünkü program tamamlanmıştır.

Teşekkür ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, bütçenin tümü üzerindeki son konuşmaları ve 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarıları ile 1998 Mali Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarılarının açık oylamalarını yapmak ve diğer kanun tasarı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, bugün, 28 Aralık 1999 Salı günü saat 11.00'de toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 05.58

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

45 İNCİ BİRLEŞİM

27 . 12 . 1999 PAZARTESİ

Saat : 11.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

× 1. — 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/550) (S. Sayısı : 211) (Dağıtma tarihi : 13.12.1999)

× 2. — 1998 Mali Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/509, 3/362) (S. Sayısı : 209) (Dağıtma tarihi : 13.12.1999)

× 3. — Katma Bütçeli İdareler 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/551) (S. Sayısı : 212) (Dağıtma tarihi : 13.12.1999)

× 4. — 1998 Mali Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi ile 1998 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/510, 3/363) (S. Sayısı : 210) (Dağıtma tarihi : 13.12.1999)

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7

SÖZLÜ SORULAR

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

1. — Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/447) (S. Sayısı : 294) (Dağıtma tarihi : 14.12.1999)
2. — Türkiye Radyo - Televizyon Gelirleri Kanununa Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/589) (S. Sayısı : 306) (Dağıtma tarihi : 25.12.1999)
3. — Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/590) (S. Sayısı : 305) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)
4. — Siirt Milletvekili Nizamettin Sevgili ve 4 Arkadaşının, Sosyal Güvenlikle İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Temsil Tazminatı Ödenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu raporu (2/368) (S. Sayısı : 297) (Dağıtma tarihi : 16.12.1999)
5. — Gelibolu Yarımadası Tarihi Millî Parkı Kanunu Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyşleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/392) (S. Sayısı : 186) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)
- × 6. — Türkiye Cumhuriyeti ile Slovenya Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/345) (S. Sayısı : 107) (Dağıtma tarihi : 5.8.1999)
- × 7. — Türkiye Cumhuriyeti ile Letonya Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/355) (S. Sayısı : 108) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)
- × 8. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/268) (S. Sayısı : 96) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)
- × 9. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/269) (S. Sayısı : 102) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)
- × 10. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/361) (S. Sayısı : 106) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYILE
KOMISYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 11. — Karadeniz Ülkeleri Spor Bakanları Toplantısı Tutanağı ile Karadeniz Oyunları Statüsünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/373) (S. Sayısı : 119) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 12. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olayı ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Dair Sözleşme ve Sözleşmeye Ait Ek 1 ve 2 Numaralı Protokoller ile Türkiye - Azerbaycan Sınır Hattının Her İki Tarafında Kalan Onar Kilometrelik Bölgenin İçinde Yapılacak Sivil ve Askerî Hava Vasıtalarının Uçuşlarını Düzenleyen Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/314) (S. Sayısı : 35) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

13. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Siyasî Ahlak Komisyonu Kanunu Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/75) (S. Sayısı : 40) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

× 14. — Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/337) (S. Sayısı : 45) (Dağıtma tarihi : 19.7.1999)

× 15. — Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hong Kong Başkonsolosluğunun Yeni Hukukî Statüsünün Belirlenmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/304) (S. Sayısı : 42) (Dağıtma tarihi : 20.7.1999)

× 16. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/312) (S. Sayısı : 43) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 17. — Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 4 Temmuz 1966 Tarihinde Brüksel'de İmzalanan Sosyal Güvenlik Hakkındaki Genel Sözleşmenin Revizyonu ile İlgili Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/338) (S. Sayısı : 46) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 18. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/350) (S. Sayısı : 47) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 19. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/354) (S. Sayısı : 48) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 20. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/356) (S. Sayısı : 49) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 21. — Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/372) (S. Sayısı : 50) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

22. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/396) (S. Sayısı : 53) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

23. — Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/461) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 24. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/326) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 25. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Malezya Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/342) (S. Sayısı : 66) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

26. — Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 71) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 27. — Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/344) (S. Sayısı : 67) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 28. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/362) (S. Sayısı : 68) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 29. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bu-

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

İlündüğüna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışışleri komisyonları raporları (1/371) (S. Sayısı : 69) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

30. — Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/390) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

31. — Seferberlik ve Savaş Hali Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/407) (S. Sayısı : 73) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

32. — Hazır Gıda İaşesi Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/439) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 33. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışışleri komisyonları raporları (1/327) (S. Sayısı : 80) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 34. — Avrasya Ülkeleri Kadınları İşbirliği Grubu Kurulmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışışleri komisyonları raporları (1/324) (S. Sayısı : 81) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 35. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışışleri komisyonları raporları (1/315) (S. Sayısı : 83) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 36. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdarî Bölge Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışışleri komisyonları raporları (1/341) (S. Sayısı : 78) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

× 37. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovakya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışışleri komisyonları raporları (1/310) (S. Sayısı : 84) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

× 38. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Hava Ulaştırma Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Mütakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışışleri komisyonları raporları (1/368) (S. Sayısı : 77) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 39. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/349) (S. Sayısı : 79) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 40. — Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurul Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/273) (S. Sayısı : 85) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 41. — Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Çevre komisyonları raporları (1/393) (S. Sayısı : 89) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 42. — Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilatı Dokunulmazlıklar ve Bağışıklıklar Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/285) (S. Sayısı : 90) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 43. — Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanuna Ek Milletlerarası Para Fonu Ana Sözleşmesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/363) (S. Sayısı : 92) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 44. — D-8 Uluslararası İcra Direktörlüğünün Türkiye'de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağışıklıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/316) (S. Sayısı : 93) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 45. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kabinesi Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/357) (S. Sayısı : 97) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 46. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/369) (S. Sayısı : 98) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 47. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/274) (S. Sayısı : 101) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 48. — Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Krallığı Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/343) (S. Sayısı : 104) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 49. — Dünya Turizm Teşkilatı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar,

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/266) (S. Sayısı : 94) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 50. — Türkiye Cumhuriyeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/267) (S. Sayısı : 95) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 51. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Kara Taşımacılığı Alanında İlkeler Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/303) (S. Sayısı : 100) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 52. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/331) (S. Sayısı : 103) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

53. — Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askeri Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/402) (S. Sayısı : 112) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

54. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Bazı Maddeleri ile Madalya ve Nişanlar Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/440) (S. Sayısı : 113) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 55. — Çok Taraflı Yatırım Garanti Kuruluşu Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/353) (S. Sayısı : 115) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 56. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/319) (S. Sayısı : 117) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 57. — Balkan Ticareti Geliştirme Bölge Merkezi Kuruluş Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/364) (S. Sayısı : 118) (Dağıtma tarihi : 10.8.1999)

58. — Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Ka-

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

nunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/394) (S. Sayısı : 126) (Dağıtma tarihi : 10.8.1999)

× 59. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avustralya Arasında Suçluların Geri Verilmesi Anlaşması ile Bu Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/279) (S. Sayısı : 125) (Dağıtma tarihi : 11.8.1999)

60. — Denizlerde ve Yurt Yüzeyinde Görülen Patlayıcı Madde ve Şüpheli Cisimlere Uygulanacak Esaslara İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Plan ve Bütçe ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/433) (S. Sayısı : 137) (Dağıtma tarihi : 12.8.1999)

61. — Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/502) (S. Sayısı : 138) (Dağıtma tarihi : 12.8.1999)

62. — Topyekûn Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/385) (S. Sayısı : 139) (Dağıtma tarihi : 13.8.1999)

63. — Şıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/469) (S. Sayısı : 142) (Dağıtma tarihi : 14.8.1999)

× 64. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/293) (S. Sayısı : 149) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

× 65. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/308) (S. Sayısı : 151) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

× 66. — Avrupa Yerel Topluluklar veya Yönetimler Arasında Sınırötesi İşbirliği Çerçeve Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri komisyonları raporları (1/351) (S. Sayısı : 152) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

× 67. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/270) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi : 26.8.1999)

× 68. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/302) (S. Sayısı : 150) (Dağıtma tarihi : 26.8.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYILE
KOMISYONLARDAN GELEN DİGER İŞLER**

× 69. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/291) (S. Sayısı : 163) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 70. — Türkiye Cumhuriyeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/296) (S. Sayısı : 164) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 71. — Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/283) (S. Sayısı : 165) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 72. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuveyt Devleti Arasında Hususî Hukuk, Ticaret ve Ceza Hukuku Konularında Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/313) (S. Sayısı : 166) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 73. — Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/311) (S. Sayısı : 167) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

74. — Uluslararası Ticarî İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüsvetin Önlenmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/367) (S. Sayısı : 168) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 75. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/318) (S. Sayısı : 169) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 76. — Avrupa Enerji Şartı Konferansı Nihai Senedi, Enerji Şartı Antlaşması ve Eki'ni Teşkil Eden Kararlar ile Enerji Verimliliğine ve İlgili Çevresel Hususlara İlişkin Enerji Şartı Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/332) (S. Sayısı : 170) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

77. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy-İşleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/479) (S. Sayısı : 173) (Dağıtma tarihi : 13.10.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYILE
KOMISYONLARDAN GELEN DİGER İŞLER**

× 78. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/489) (S. Sayısı : 174) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

× 79. — Türkiye Cumhuriyeti ve Bosna ve Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/499) (S. Sayısı : 175) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

80. — Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç'un, Elazığ İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/191) (S. Sayısı : 181) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

× 81. — Türkiye Cumhuriyeti ile Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi Genel Müdürlüğü Arasında Arsa Tahsisi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/511) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

× 82. — Türkiye Cumhuriyeti ve Romanya Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/518) (S. Sayısı : 178) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

× 83. — Türkiye'de İrtibat Ofisinin Kurulmasına İlişkin Dünya Sağlık Örgütü, Avrupa Bölge Ofisi ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yapılan Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/520) (S. Sayısı : 180) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

× 84. — Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticari Konularda Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/519) (S. Sayısı : 179) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

× 85. — Türkiye Cumhuriyeti ile Şili Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/530) (S. Sayısı : 183) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

× 86. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/542) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

87. — Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/481) (S. Sayısı : 187) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLIFLERIYLE
KOMISYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

88. — Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol ve 38 Arkadaşının, Şanlıurfa İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/18) (S. Sayısı : 192) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

89. — Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/537) (S. Sayısı : 194) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

90. — Askeri Hava Alanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/384) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 4.11.1999)

× 91. — Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili Avrupa Patent Sözleşmesi ve Eklerine Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/512) (S. Sayısı : 190) (Dağıtma tarihi : 8.11.1999)

92. — Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/548) (S. Sayısı : 197) (Dağıtma tarihi : 8.11.1999)

× 93. — EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmada Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/529) (S. Sayısı : 200) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 94. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/531) (S. Sayısı : 201) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 95. — Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/549) (S. Sayısı : 202) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 96. — Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma, İskân ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/535) (S. Sayısı : 203) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 97. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Büyükelçilikler Faaliyetlerinin Gayrimenkul ve Malî Veçhelerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/547) (S. Sayısı : 204) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

98. — Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Adına Tescil Edilecek Taşınmaz Mallar Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/506) (S. Sayısı : 205) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

99. — Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/381) (S. Sayısı : 196) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

× 100. — Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/539) (S. Sayısı : 199) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

101. — İstanbul Milletvekili Tansu Çiller ve 3 Arkadaşının, Kamu Görevlileri Sendikaları Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/87) (S. Sayısı : 206) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

× 102. — Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolünde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/541) (S. Sayısı : 208) (Dağıtma tarihi : 18.11.1999)

103. — Samsun Milletvekili Ahmet Demircan ve 18 Arkadaşının, Kuzey Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/119) (S. Sayısı : 213) (Dağıtma tarihi : 25.11.1999)

104. — Askerî Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Askerî Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Adalet komisyonları raporları (1/378, 1/532) (S. Sayısı : 214) (Dağıtma tarihi : 26.11.1999)

105. — Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu raporu (1/513) (S. Sayısı : 216) (Dağıtma tarihi : 26.11.1999)

× 106. — Petrol Kirliliği Zararının Tazmini İçin Bir Uluslararası Fonun Kurulması ile İlgili Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre, Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/360) (S. Sayısı : 121 ve 121'e 1 inci ek) (Dağıtma tarihleri : 9.8.1999 ve 6.12.1999)

× 107. — Petrol Kirliliğinden Doğan Zararın Hukukî Sorumluluğu ile İlgili Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/359) (S. Sayısı : 122 ve 122'ye 1 inci ek) (Dağıtma tarihleri : 10.8.1999 ve 6.12.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

108. — Uşak Milletvekilleri Mehmet Yaşar Ünal ile Hasan Özgöbek'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun İle 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/129) (S. Sayısı : 220) (Dağıtma tarihi : 6.12.1999)

109. — Konya Milletvekili Teoman Rıza Güneri'nin; Konya Ovası ve Orta Anadolu Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/4) (S. Sayısı : 219) (Dağıtma tarihi : 8.12.1999)

110. — Uyuşturuca Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İçişleri komisyonları raporları (1/568) (S. Sayısı : 252) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

111. — Kimlik Bildirme Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/570) (S. Sayısı : 253) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

112. — Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/557) (S. Sayısı : 254) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

113. — Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununa Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilât Görev ve Yetkileri Kanununa İki Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/569, 1/571, 1/572, 2/72) (S. Sayısı : 295) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

114. — Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Uzman Jandarma Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/560, 1/573) (S. Sayısı : 296) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

115. — Denizli Milletvekili Beyhan Aslan'ın, Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında 9 Eylül 1993 Tarih ve 504 Sayılı KHK'nin 1 inci Maddesinin 1 inci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/23) (S. Sayısı : 300) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

116. — Malatya Milletvekili Yaşar Canbay'ın, Malatya İl Merkezinde Fırat ve Beydağı Adında İki İlçe Kurulması ve Mevcut Yeşilyurt ile Battalgazi İlçe Belediyeleri de Dahil Edilmek Suretiyle Malatya Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hak-

---

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

---

kında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergisi (2/328) (S. Sayısı : 299) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

117. -- Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/565) S. Sayısı : 303) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

118. -- Türk Ceza Kanununun ve Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanununun Birer Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/556) (S. Sayısı : 304) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

119. -- Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/586) (S. Sayısı : 301) (Dağıtma tarihi : 25.12.1999)

(X) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.

